Sch 386
nr 19

Cat. Inc. 233

i18509319

BIBLIOTECA PROVINCIAL Y DE LA UNIVERSIDAD DE SEVILLA.

A Incipiũt tituli
Utrum damnati
B Queſtiones de quodlibet
eſt reſpectuſ
valet ad oppoſitum
ſicut conſideramus.
C Teneatur ſubditum
minus vt
completorium
corporalis
D defectum baptiſmi
precepta autem
omnibus preſentibus
de poteſtate
E corpus domini
celeſtibus vtraq;
dyabolus inhabitat
tunc enim
F Articulus. 16.
ſinens ſui
pertinet vt
modo intendere
G ita q̄ qui
ſoluendum tempore
computantur ab
facere poteſt
H diſpenſare
non eſt aliqua
vnitate vel
quia enim
J maiores tendit
ſiccomorum.i.
minimum in
tua plena
K Ad z^m ſic
ſacerdos peccatum
cui credidi
illis.Sed ille

L Incipit quodlibet. 6.
probabiles
pertinentibus
originali
M Incipit quodlibet.7.
Primo modo
actu vnde
artificiatum
N alicuius membri
exponitur
Sed ad xp̄m
manuali
O labore acquirant
Ita q̄ ſi iſta
erit eminentior
ſufficiens eſt
P Et circa hoc
alteri dederat
inquireret ⁊
venaliter.ſed
Q ſe ſubſiſtat
Ad z^m dicendum
queruntur quinq;
differunt ſpē
R eccleſie in
poſſint eſſe
ens ⁊ dicitur
quantitas ⁊
S Articulus.xi.
repellendo
religione
dei proprium
T corrigenda
ſoluit matrimonium
quod actus
cum quibus
quicquid eſt

Incipiūt tituli q̄ſtionū de duodecim q̄olibet ſcī Thome de Aquino ordinis p̄dicatoꝝ ſm ordinē alphabeti aſſignati. Et p° de angel'.

A

Utrum angel⁹ ſit in loco per operationē tm̄. Quodlibet p̄mo. Articulo. 4.

Utrū angelus tranſeat ab extremo ad extremum per medium. Quodlibet. p̄mo. Ar. 5.

Utrū angelus cōponatᷣ ſbaliter ex eſſentia ⁊ eſſe. q.2. Ar. 3.

Utrū in angelo ſit idem ſuppoſitū ⁊ natura. q.2. ar. 4.

Utrū angelus ſit cauſa anime rationalis. q.3.ar. 6.

Utrum angelus poſſit influere in animam rōnalem. q.3.ar. 7.

Utꝝ qcqd agit angel⁹ agat p īperiū volūtatis. q.6.ar. 2.

Utrum angelus poſſit eſſe ī ɔuexo celi empirei. q.6.ar. 3.

Utrū intellect⁹ angelic⁹ poſſit intelligere ſingularia. .q.7.ar. 3.

Utrum in angelis ſit ɔpoſitio accidentis ⁊ ſbiecti. q.7.ar. 6.

Utrū angelus ſit ɔpoſitus ex materia ⁊ forma. q.9.artł. 6.

Utrū angel⁹ poſſit cogſcere ſil' res in v̄bo ⁊ in ꝓpria nā. q.9.artł. 7.

Utrum angel⁹ meruerit ſuā beatitudinem. q.9.ar. 8.

Utꝝ āgel⁹ moueatᷣ ī īſtāti. q.9.ar.9.

Utrū angeli pn̄t impm̄e vel aliud facē in corpora inferiora. q.9.ar.10.

Utꝝ duratio angeli habeat prius ⁊ poſterius. q.10. ar. 4.

Utꝝ mot⁹ āgeli ſit ī iſtāti. q.xi.ar.4

Utꝝ eē āgeli ſit accn̄s ei⁹. q.12.ar.6

Queſtiones de anima.

Utrū p aduētū aīe excludātur omnes forme que prius erant. q.p̄. ar. 5.

Utrū aīa a corpore ſeparata poſſit pati ab igne corporeo. q.2.ar. 13.

Utrum anima ſit ɔpoſita ex maťia ⁊ forma. q.3.artł. 20.

Utrū aīa ſepata a corpore cogſcat aliā aīam hoīs quam in hac vita cognouit. q.3. ar. 21.

Utrū aīa ſepata a corpe poſſit nālr pati ab igne corporeo. q.3.ar. 23.

Utrū aīa accipiat ſpēs qb⁹ cogſcit a reb⁹ q̄ ſunt ext̄ eā. q.8.ar. 3.

Utrū aīa vegetabilis ⁊ ſenſibilis educātᷣ ī eſſe p creatōez. q.9.ar.xi.

Utꝝ aīa ſit ſue potētie. q.10.ar. 5.

Utrū anima rōnalis ſit corruptibilis. q.10. artł. 6.

Utrū aīa quicqd ītelligit ītelligat in prima v̄itate. q.10.ar. 7.

Utrū aīa ſepata actū ſenſitiuarum potētiaꝝ habere poſſit. q.10.ar. 8.

Utrū ſint eiuſdeꝫ ſbe aīa ſenſitiua ⁊ ītellectiua. q.10.ar. 5.

Utrū celū ſit aīatū. q.12.ar. 9.

Utrū aīa pficiat corp⁹ īmediate vł mediante corporeitate. q.12.ar.10.

Utrū aīa ſit ex traduce. q.12.ar.xi.

Utrū intellectus humanus cogſcat ſingularia. q.12.ar. 12.

Utrū habit⁹ ſcīe acqſite remaneāt poſt hanc vitā. q.12.ar. 13.

Utrū arc⁹ nubiū ſit ſignum diluuii non futuri. q.3.ar. 30.

Utrū aque ſint ſup celos. q.4.ar. 3.

Utrū mulier accuſata in adulterio teneatur in iudicio peccatū ſuum ɔfiteri. q.5.ar. 16.

Utrū alimētū ꝯuertat̄ in veritate humane nature.q.8.ar. 16.
Utrū beat⁹ Matheus fuit vocat⁹ ſtatū de theloneo ad ſtatū apl'at⁹ ⁊ perfectionis.q.5.ar. 21.
Queſtiones de btitudine. B.
Utrū beatitudo ſanctoꝝ ꝑ ꝑus ꝯſiſtat in intellectu q̄z ī affectu vel e9°.q.8.ar. 9.
Utrū beati in gl'ia ꝑ ꝑus ferant̄ ad ꝯtēplandā xp̄i diuinitatē q̄z eius humanitatem.q.8.ar. 20.
Utrū oēs ſancti qui ſunt ꝑ eccl'iaꝫ canonizati ſint in gl'ia vel aliqui eoꝝ ſint in inferno.q.9.ar. 16.
Utrū intellect⁹ creat⁹ poſſit diuinā eēntiā īmediate vidē.q.7.ar. 1.
Utrū aliqs intellect⁹ creat⁹ poſſit vidē deū ꝑ eēntiam.q.10.ar. 17.
De bn̄ficiis ⁊ p̄bēdis eccl'iaſticis.
Utꝝ p̄lat⁹ eccleſie poſſit eccl'ie curā ꝯmittere ſuo conſanguineo q̄uis idoneo p⁹poſito meliori.q.4.ar.15.
Utrū p̄latus q dat bn̄ficiū eccl'iaſticū alicui ſuo ꝯſāguineo vel amico vt alii eius amici exaltent̄ ſymoniā ꝯmittat.q.5.ar. 23.
Utrū epūs peccet dans bn̄ficium bono ſi p̄mittat meliorē.q.6.ar.9
Utrū ille qui habet plures p̄bēdas peccet ex hoc ipſo q opiniones magiſtroꝝ ſint in ꝯtrariū.q.8.ar. 13.
Utrū hēre plures p̄bendas ſine cura aīarū abſq; diſpēſatione ſit peccatū mortale.q.9.ar. 15.
Utrū melius faciat qui ꝯſentit electioni canonice de ſe facte q̄z q eaꝫ recuſat.q.5.ar. 22.
Utrū neceſſe ſit ſemper eligere meliorem.q.8.ar. 6.
De bigamis.
Utrū papa poſſit diſpenſare in bigamia.q.4.ar. 13.
De caritate. C
Utrū hn̄s caritatē eam cognoſcat ꝑ ſpēꝫ.q.9.ar. 4.
Utrū caritas ſm̄ ſuā eſſentiam augeat̄.q.9.ar. 13.
De celo empireo.
Utrum celum empireū hēat influētiam ſup alia corpa.q.6.ar. 19.
De conſcientia.
Utrum ꝯſcientia erronea liget ad peccatū.q.3.ar. 27.
De corpore glorioſo.
Utrū corpus glorioſū nāl'r poſſit eē cū alio corpe non glorioſo in eodē loco.q.1.ar. 21.
Utꝝ h̄ fieri poſſit miracl'o.q.1.ar.22
Utrum corpus reſurgat idem numero.q.xi.ar. 6.
De cruce ſignatis.
Utrū cruce ſignat⁹ q moritur an̄q̄ iter arripiat hēat plenā indulgētiā peccatorum.q.2.ar. 16.
Utrū vir poſſit accipe crucem ad tranſfretādū vl'r mare nolēte uxore ſi de eius incontinentia timeatur.q.4.ar. xi.
Utrū meli⁹ moriat̄ cruce ſignat⁹ qui morit̄ ī via eūdi vl'r mare q̄z ille q morit̄ redeūdo.q.5.ar. 14.
De correctione.
Utrū debeat aliqs ī publico vl' in ꝑuato corrigere p̄ximū vel fratreꝫ ſuum.q.xi.arti. 12.
Utrū ſi aliqs ſciat p̄ctm̄ p̄ximi peccet mortal'r referendo illud ſtatim p̄lato ſuo.q.xi.ar. 13.
De damnatis. D

VTrū damnati ī īferno gaudēt ⁊ ꝯdolent de penis inimicoꝝ ſuoꝝ quos ſecū vident in inferno puniri.q.3.ar. 24.
Utrū corpora damnatoꝝ erunt incorruptibilia.q.7.ar. xi.
Utrū corpora dānatoꝝ reſ̄gēt ſine deformitatib⁹.q.7.ar. 12.
Utrū corpora damnatoꝝ punient̄ ꝟmib⁹ ⁊ fletu corporali.q.7.ar. 13.
Utrū damnati poſt diē iudicii videant gl'iam ſanctoꝝ.q.8.ar. 16.
Utrū damnati vellent ſuos ꝓpinquos eſſe damnatos.q.8.ar. 17.
Utrū in dānatis ſit tm̄ pena ignis vl' etiā pena aque.q.8.ar. 18.
De decimis.
Utrū ꝓpter ꝯſuetudinē aliquī deobligentur a iure reddendi decimas.q.2.ar. 8.
Utrū paup̱ teneat̄ decimas ſoluē diuiti ſacerdoti.q.6.arti. 10.
Queſtiones de deo.Et primo de ei⁹ eēntia ⁊ eē.De pl'alitate pſonaꝝ
Utrū vnitas eſſentie ponat in numerū cū vnitate pᵉ.q.6.arti. 1.
Utrū imenſitas dīna excludat pl'alitatē perſonarum.q.7.ar. 6.
Utrum vnitas aliquid poſitiue dicat in diuinis ⁊ non remotōem tm̄ ſm opinionē magr̄i.q.10.ar. 1.
Utrum ſolius dei ſit proprium eſſe vbiqꝫ.q.xi.artl. 1.
Utrū in deo ſit tm̄ vnū eē.ſ.eēntiale.vel preter illō ſit etiam in deo eſſe perſonale.q.12.artl. 1.
Utrū pater eodem ꝟbo dicat ſe ⁊ creaturā.q.4.ar. 6.
Utrum ſenarius numerus ſecūdū quē oēs creature dicūt̄ eſſe pfecte ſit creator vel creatura.q.8.ar .1.
Utrum filius diſtinguatur filiatione a ſpū ſancto.q.4.arti. 7.
Utrū in deo ſit ꝟt⁹.q.4.ar. 2.
Queſtiones de potentia dei.
Utrū deus poſſit facere ꝙ materia ſit ſine forma.q.3.artl. 1.
Utrū deus poſſit facere vnū corp⁹ ſimul eſſe localiter in duobus locis.q.3.ar. 2.
Utrum deus poſſit aliquid in nihilum redigere.q.4.ar. 4.
Utrū de⁹ poſſit id quod in nihilū redactum ē idem numero reparare.q.4.ar. 5.
Utrum deus poſſit uirginem reparare.q.5.artl. 3.
Utrum hec ſit falſa.deus pōt peccare ſi vult.q.5.arti. 4.
Utrum poſſit facere ꝙ albedo aut aliqua qualitas corporalis ſit ſine quantitate.q.7.arti. 10.
Utrū deus poſſit facere infinita eē actu.q.9.ar. 1.
Utrū deus poſſit ꝯtradictoria facē ſimul eſſe.q.12.ar. 2.
Utrum deus poſſit facere infinita in actu.q 12.ar. 3.
De ſciētia dei.Et ꝓ de ideis.
Utrū ī deo ſint pl'es idee.q.4.ar.1.
Utꝝ idee q̄ ſūt in mēte dīna ꝑ ꝑus reſpiciāt res quātū ad nām ſingularem ꝙ quantum ad naturam ſpēi.q.8.ar. 2.
Utrum deus ſciat ꝑmum inſtans in q̄ potuit mūdū creare.q.5.ar.1.
Utrum de⁹ cognoſcat malum per bonum.q.xi.arti. 2.
De p̄ſciā ⁊ p̄deſtinatōe diuina.
Utrum preſciti a deo poſſint de-

mereri.q.5.ar. 2.
Utrum predeſtinatio imponat neceſſitatem.q.xi.ar. 3.
Utꝝ pdeſtīatio ſit certa.q.12.ar.4
¶ Queſtiones de dyabolo.
Utrū dyabolus ſemper ſbaliter inhabitet hominē quandocūꝙ peccat mortaliter.q.3.arti. 8.
Utrum dyabolus cognoſcat cogitationes hominū.q.12.artī. 7.
¶ Queſtiones de delectatione.
Utrum conſenſus in delectatione ſit peccatū mortale.q.12.ar. 34.
Utrum primus motus ſemper ſit peccatuꝫ.q.4.ar. 21.
Utrum primi motus in infidelibꝰ ſint peccata mortalia.q.4.ar. 22.
¶ De honore diuitum.
Utrum ille qui honorat diuitē ꝓpť diuitias peccet.q.10.ar. 22.
¶ Qōnes de doctoribꝰ ⁊ magrīs.
Utrum liceat petere licentiam in theologia docendi.q.3.ar. 9.
Utrum auditores diuerſoꝝ magiſtrorum tenentium diuerſas opiniones excuſenť a peccato erroris ſi opiniones magiſtrorum ſuorum ſequantur.q.3.ar. 10.
Utrum magiſter determinans queſtiōes theologicas magis debeat vti auctoritatibꝰ q̄ rōibꝰ.q.4.ar.18
Utrum ſi per doctrinam aliqui retrahunť a meliori bono ille teneať ſuam doctrinā reuocare.q.5.ar.25.
Utrum omnia que doctores ſancti dixerunt ſint a ſpū ſcō.q.12.ar.27.
Utruꝫ aliquis qui poteſt ſaluti animarum curam impēdere peccet ſi circa ſtudiū tp̄s occupat.q.1.ar.14.
Utrum ille qui ſemper propter inanem gloriam docuit per penitentiam aureolā recuperet.q.5.ar.24.
De eccleſie vnitate.
Utrum ſit vna eccleſia que fuit in principio apoſtoloꝝ ⁊ que eſt modo.q.12.ar.20.
¶ Queſtiones de elemoſina.
Utrum clerici peccent mortaliter ſi ea que eis ſuperfluunt in elemoſinis non largiuntur.q.6.artī. 12.
Utrum mortuus detrimentū patiať ex hoc ꝙ elemoſine quas mandauit dare retardantur.q.6.ar.13
Utruꝫ executor debeat tardare diſtributionem elemoſinarum ad hoc ꝙ res defuncti melius vendantur.q.6.arti. 14.
Utrum ille qui non dat pauperi petenti ſi habeat de ſuperfluo peccet.q.8.ar. 12.
¶ De eternitate mundi.
Utrum demōſtratiue probare poſſit mūdum eſſe eternum.q.3.ar.31.
Utrum celum ⁊ mundus ſit eternus.q.12.artī. 8.
¶ De euo.
Utrū Lucifer ſit ſbiectū eī.q.5.ar.7.
¶ De Excommunicatione.
Utrum debeant vitari illi excommunicati circa quorum excommunicationem ſapientes ꝯtrarie opinantur.q.4.ar. 14.

Utrum aliquis comedendo loquen
do ſeu ſtando cum excõmunicatiſ
peccet mortaliter.q.xi.ar. 9.
¶De fato.
F
Utrum omnia ſbſint fato.q.12.ar.5
¶De gratia.
G
Utrum homo abſqꝫ gratia per ſo-
lam naturalem arbitrii libertatẽ
poſſit ſe ad gratiam ꝑparare. qđ-
libet.1.arti. 7.
Utrum deus ſemper faciat nouam
gratiam.qđlibet.4.ar. 9.
¶De hereticis.
H
Utrum certitudo adheſionis in he
retico vel malo catholico ſit actus
fidei virtutis. qđlibet.6.arti. 6.
Utrum hereticis ſit communican-
dum.quodlibet.7.arti. 15.
Utrum heretici redeuntes ad ec
cleſiã ſint recipiendi.qđlꝫ.10.ar.16
¶De ieiuniis ⁊ vigiliis.
I
Utrum homo poſſit peccare nimiſ
ieiunando vel vigilando. qđlꝫ.5.
articl. 18.
¶De infamia.
Utrum aliquis peccat infamiã non
repellendo.quodlibet.10.arti. 13.
¶De ignorantia.
Utrum qui facit contra conſtituti-
onem pape per ignorantiam pec-
cet.quodlibet.1.arti. 19.
¶De imperio.
Utrum imperare ſit actus ratio-
nis.quodlibet.9.arti. 12.
¶De intellectu.
Utrum intellectus creatus poſſit
ſimꝰ plura intelligere.quodlibꝫ.7.
articl. 2.
Utrum noticia que ab Auguſtino
dr̃ proles mẽtis ſit in mente ſicut
accidens in ſbiecto.qđlibet.7.ar.4.
Utrum verbum cordis ſit ſpecies
intelligibilis.quodlibet.5.arti. 9.
¶De magicis ſcientiis.
M
Utrum homo ſine peccato
poſſit appetere ſcire magi
cas ſciẽtias.qđlibꝫ.4.ar.16
De martirio
Utrum aliquis abſqꝫ caritate per-
fecta poſſit ſe martirio offerre.
quodlibet.4.arti. 19.
Utrum pati martirium ꝓpter xp̃m
ſit in precepto.quodlibet.4.ar. 20.
Utrum liceat ab aliquo moriente
requirere ꝙ reuelet ſtatum ſuum
poſt mortem.quodlibet.3.arti. 22.
Utrum maiꝰ peccatum ſit cum ali-
quis mentitur facto ꝙ̃ cum aliquiſ
mentiſ uerbo.quodlibet.6.arti.17.
Utrum omne mendacium ſit pec-
catum.quodlibet.8.arti. 14.
¶De negatione xp̃i. N
Utrum Petrus negando xp̃m pec
cauerit mortalit.quodlꝫ.9.arti.14.
¶De obedientia.
O
Utrum religioſus teneatur
obedire ſuo p̃lato ut reuelꝫ
ſibi aliqđ ſecretũ fidei ſue
commiſſum.quodlibet.1.arti. 15.
Utrum teneatur ſibi obedire vt re
uelet occultam culpam fratris
quam nouit.quodlibet.1.arti. 16.

Utrum filius teneatur obedire pa-
rentibus carnalibus quantum ad
omnia.q.z.ar. 9.
Utrum ſbditus teneat̄ obedire pre-
lato p̄cipiēti reuelationē criminiſ
occulti.q.4.arti. iz.
Utrū magis ſit meritoriū obedire
p̄lato q̄ facere aliquid ad dictum
fratris.q.6.ar. xi.
Utrum religioſus qui emiſit votū
obedientie tenet̄ in omnibꝰ p̄lato
obedire et̄ ī īdifferētibꝰ.q.io.ar.io
¶De officio diuino.
Utrum prebendatus in duabꝰ ec-
cleſiis in die qua diuerſum officiū
fit teneat̄ vtrunq̄ officium dice-
re.q.i.ar. i3.
Utrum ei qui omiſit dicere officiū
diuinum ſit iniungēdū q̄ iterato
dicat.q.3.ar. z7.
Utrū liceat clerico qui tenet̄ ad ho-
ras canonicas dicere matutinas
ſequentis diei de ſero.q.5.ar. z8.
Utrū clericꝰ bn̄ficiatꝰ teneatur in
ſcholis exiſtens dicere officiū de-
functoꝝ.q.6.ar. 7.
Utrū ille qui vadit ad eccleſiā ꝓpt̄
diſtributiones alias non iturus
peccat.q.8.ar. xi.
¶De opere manuali.
Utrum operari manibus ſit in pre-
cepto.q.7.arti. i7.
Utrum illi qui ſpūalibꝰ vacant ex-
cuſentur labore manuū.q.7.ar.i8
¶De oratione ⁊ ſuffragiis.
Utrū oratio plus valeat ꝑ ſe facta
q̄ ꝑ alio.q.8.ar. 8.
Utrum ſuffragia eccleſie facta pro
aliquo diuite equalr̄ valeāt pau-
peribus ꝓ quo fiunt ſi ſit equalis
meriti.q.8.art. 9.
Q̄ones de pctō. Et p̄ in coī. ¶
Utrū pcꝫ ſit aliq̄ nā.q.i.ar.7.
Utrū ſi p̄mꝰ hō nō peccaſſꝫ
tot fuiſſent nati mares q̄t
femine.q.3.ar. z5.
Utrū ſi adam nō peccaſſet nō idē
hoīes numero ſaluarēt.q.5.arti.8.
Utrum in peccato actuali prius ſit
auerſio q̄ ꝯuerſio.q.6.ar. i6.
Utrum ſi aliquis intendat peccare
mortaliter q̄ peccet ꝓpter h̄ mor-
taliter.q.8.ar. i5.
¶De periurio.
Utrū periurium ſit grauius pctm̄
q̄ homicidium.q.i.artl. i8.
Utrū accipiens doctrinā alicuius
expimēti ſb iuramēto non ꝯmuni-
candi teneatur ſeruare iuramen-
tum.q.iz.ar. zz.
De peccato in ſpūm ſanctum.
Utrum peccatum in ſpūm ſanctū
ſit irremiſſibile.q.z.ar. i5.
¶De p̄ceptis ⁊ ꝯſiliis.
Utrum cōſilia ordinentur ad pre-
cepta.q.4.ar. z4.
Utrum precepta ordine nature p̄-
cedant conſilia.q.5.ar. i9.
Utrū peccata que ſūt ꝯtra p̄cepta
ſecūde tabule ſint grauiora pctīs
que ſunt ꝯtra precepta prime ta-
bule.q.5.ar. zo.
¶De p̄dicatoribus.
Utrū pctm̄ ſit p̄dicatori hēre ocl'm
ad tpalia.q.z.ar. iz.
Utꝝ poſſit p̄dicare ꝑpa auctorita-
te ita vt liceat p̄dicare ſine licētia
prelati.q.iz.arti. z8.
Utꝝ aliqs ꝓhibitꝰ a p̄ncipe ſecl'ari
dēat dimittē p̄dicatōeꝫ.q.ar. z9.

Utrū liceat p̄dicatoribuſ recipere
elemoſinas ab vſuariis.q.iz.ar.30
De prelatis.
Utꝝ liceat appetē epatū.q.iz.ar.18
Utꝝ pc̄z ſit appetē p̄latōez.q.z.ā.xi
Utrum malis prelatis ſit honor ex
hibendus.q.8.ar. 7.
De purgatorio.
Utrū duoꝝ qui ſunt digni equali
pena vnꝰ poſſit citiꝰ a purgatorio
liberari q̄ aliꝰ.q.z.ar. 14.
De religioſis. R
Utrum religioſus vl' mona
chꝰ peccet mortalr̄ comedē
do carnes.q.i.ar. zo.
Utrū liceat inducē iuuenes ad reli
gionē voto vl' iuramēto.q.3.ar.xi.
Utrū illi q obligati ſūt voto vl' iu
ramēto ad intrandum religionez
teneatur intrare.q.3.ar. iz.
Utrū illi q ſūt in ſeculo pc̄tōreſ ſint
ad religionē attrahēdi.q.3.ar.i3.
Utꝝ aliqs abſq pc̄tō poſſit aliquē
iuramēto aſtringere ad hoc q re
ligionē non intret.q.3.ar. .14.
Utrū religioſi qui nihil hn̄t ī ꝓprio
vel ꝯmuni poſſint elemoſinā facē
que eis proficiat.q.3.ar. 15.
Utrū religioſus ſi videat patrem
ſuū in neceſſitate abſq p̄lati ſui
licētia poſſit clauſtrū exire ad ſer
uiendū patri.q.3.ar. 16.
Utꝝ p̄ſbri prochiales ⁊ archidya
coni ſint maioris perfectionis q̄ re
ligioſi.q.3.ar. 17.
Utrū pueri nō exercitati ī p̄ceptis
ſint recipiēdi vl' obligādi voto vl'
iuramento vel bn̄ficiis alliciendi
ad ingreſſum religiōis.q.4.ar.23.
Utrū religioſi debeāt tolerare ſuos
impugnatores.q.z.ar. 26.
Utrū ille q iurauit ſe nō intraturꝝ
religiōez poſſit licite īt̄re.q.5.ar.27
Utrū aliquis religioſus expelli de
beat ꝓpter peccatū de religione ſi
ſit paratus corrigi ⁊ ſuſtinere pe
nam.q.iz.ar. 37.
De reſtitutione.
Utrū ille q pecuniā accepit mutuo
vt redimēt ſe a latronibꝰ teneat
eā reſtituere.q.5.ar. 17.
Utrū expulſi ꝓpter ptes poſſint re
petere bona ſua ab illis qui ſunt ī
ciuitate manentes.q.iz.ar. 24.
Utrū ille q mala fide p̄ſcripſit tene
atur ad reſtitutionē.q.iz.ar. 25.
Utrū ille qui rem alienā ꝯſumpſit
teneat ad reſtitutionē.q.iz.ar.26.
De ſacris.Et p̄ de baptiſmo. S
Utrū pueri iudeoꝝ ſint baptizādi
inuitis parentibus.q.z.ar. 7.
Utrum puer in deſerto natꝰ poſſit
abſq baptiſmo ſaluari in fide pa
rentum.q.6.ar. 4.
Utrum baptizatus trāſmittat pec
catum originale in plem.q.6.ar.15.
Utrum aqua baptiſmi habeat vir
tutē ad emūdatōez.q.iz.ar. 15.
De ſacramento confirmationis.
Utrum ſolus epiſcopus debeat cō
ferre ſacramentum confirmatio
nis.q.xi.ar. 7.
De ſacramento eucariſtie.
Utrum forma panis in ſacramēto
eucariſtie ānihilet.q.z.ar. xi.
Utrum ſacerdos debeat dare ho
ſtiam non conſecratam peccatori
occulto hoc petenti.q.z.ar. iz.
Utrū poſſit totū corpꝰ xp̄i ſb ſpēbꝰ
panis ꝯtineri.q.7.ar. 8.

Utrũ in eodē inſtanti ſb ſpēb⁹ illis ſit ſba panis ⁊ corp⁹ xp̄i.q.7.ar. 9.
Utrum in ſacramento altaris ſint accidētia ſine ſbiecto.q.9.artl. 5.
Utrũ ſpēs vini q̄ remanēt ī ſacro altaris poſt ɔſecratōez alii liquori ɔmiſceri poſſint. q.io.artl. 3.
Utrũ aliquis poſſit audire miſſam ſacerdotis fornicarii quin peccet mortaliter.q.xi.artl. 8.

¶ De ſacro pnīe. Et p̄ de ɔtritiōe.

Utrũ ɔtrit⁹ magis debeat velle eē in īferno q̄ peccare.q.i.ar. 5.

De confeſſione.

Utrũ ſufficiat ſi aliquis ɔfiteatur ſcripto. q.i.ar. io.
Utrũ aliquis poſſit differre ɔfeſſionē vſ3 ad q̄dragesimā.q.i.ar.xi.
Utꝝ ſacrdos parrochialis debeat credere ſuo ſbdito dicēti ſe alteri eſſe ɔfeſſũ. q.i.ar. iz.
Utꝝ p abſolutionē ſacerdotꝭ culpa remittat.q.4.ar. io.
Utrũ p̄lat⁹ poſſit ſbditũ ſuũ ab adminiſtratōe remouē ꝓpt̄ aliqd qd ab eo ī ɔfeſſione audiuit.q.i.ar.i3
Utrũ nō hñs curā aīarũ poſſit abſoluē in foro ɔfeſſionis.q.iz.ar.i6.
Utrum in aliquo caſu liceat reuelare ɔfeſſionē.q.iz. ar. i7.
Utrũ aliqs poſſit ɔfeſſiōes audire de indulgētia dñi pape ſine volũtate ꝓprii p̄lati q.iz.ar. 3i.

¶ De ſatiſfactione.

Utrũ ſi aliquis ſacerdos penitenti dicat quicqd boni feceris ſit tibi ī remiſſionē pc̄ōꝝ ſit ſatiſfactio ſacramentalis.q.3. ar. 28.

¶ De ſacro matrimonii.

Utrũ mulier q̄ poſt votũ ɔtinentie emiſſuz ɔtraxit mrimoniũ ī facie eccleſie poſſit abſq3 pc̄ō viro ſuo carnalr̄ ɔmiſceri. q.3.ar. i8.
Utũ ille q cognuit carnalr̄ mulierez quā deſpōderat p v̄ba de futuro poſſit hēre vxorē illā cũ q̄ poſtea ɔtraxit p v̄ba de p̄ñti.q.5.ar. i5.
Utrũ poſſit eſſe matrimoniũ inter xp̄ianũ ⁊ iudeā baptizatam ab eo quā carnalr̄ cognouit poſt fidem de ɔtrahēdo datā.q.6.ar. 5.
Utrũ ille cui⁹ pater nec pōt ſuſtentari a filio niſi ɔtrahēdo accipiat dotē vñ prēz nutrire poſſit tēat ɔtrahē ut prēz ſuſtētet.q.io.ar.xi.
Utrũ poſt votũ ſimplex caſtitatis aliqs matrimoniũ ɔtrahēs reddē debitũ ⁊ exigē poſſit.q.io.ar. xi.
Utrũ ɔpaternitas cauſet ex p̄ambulis ad ſacramēta. puta ex catheciſmo ⁊ hi⁹. q.iz.ar. i9.
Utrum maleficia impediant matrimoniũ.q.xi.ar. io.
Utrũ frigiditas impediat matrimoniũ.q.xi.ar. xi.

¶ De ſenſibus ſacre ſcripture.

Utrũ in v̄bis ſacre ſcripture preter ſenſus litterales lateāt plures ſenſus. q.7.ar. i4.
Utrum debeāt diſtingui quatuor ſenſus ſacre ſcripture.ſ.hiſtorial vl' lr̄alis.allegoric⁹.moralis.⁊ anagogic⁹.q.7.ar. i5.
Utrum in aliis ſcripturis predicti ſenſus diſtigui debeāt.q.7.ar.i6.

¶ De ſortibus.

Utrum liceat vti ſortib⁹ maxime ī apertiōe librorꝝ.q.iz.ar. 36.

¶ De ſuſpitione.

Utrum ſuſpitio ſit peccatum

mortale.quodlibet.12.arti. 35.

De tempore. T

Utrum ſit idem tempus per quod deus mouet creaturam ſpũalẽ cũ tẽpore quod menſura motus corporalium.quodlibet.2.arti. 5.

De timore.

Utrum que fiunt ex timore ſint voluntaria.quodlibet.5.arti. 10.

De venditione. U

Utrum venditor teneatur dicere vitiũ rei uendite ẽptori.q.2.ar.10.

De veritate.

Utrũ oportet enũciabile qđ ſemel eſt verum ſemper futuꝝ eſſe veꝝ quodlibet.4.arti. 17.

Utrum veritas ſit fortior inter vinũ regem ⁊ mulierẽ.q.12.arti. 21.

De verbis humanis.

Utrum verba humana hẽant vim ad mouẽdũ bruta ſiue ſerpentes. quodlibet.12.ar. 14.

De veſtibus.

Utrum vti precioſis veſtibꝰ ſemper ſit peccatum.quodlibet.10.ar. 14.

De vicariis.

Utrum vicarius alicꝰ poſſit vices ſuas committere alteri.q.12.ar. 32.

De virginitate.

Utrum aliquis poſſit eſſe nãliter vel miraculoſe ſimul virgo ⁊ pater quodlibet.6.arti. 18.

De beata virgine.

Utrum liceat celebrare conceptõẽꝫ beate virginis.quodlibet.6.ar.7.

De virtutibus moralibus.

Utrũ virtutes morales ſint cõnexe quodlibet.12.ar. 23.

De vſura.

Utrũ quicquid aliquis de pecunia vſuraria lucratus fuerit reddere teneatur.quodlibet.3.arti. 19.

De xpo. X

Utrum ĩ xpo ſint due filiatões.q.1.ar.2

Utrum xpũs in cruce mortuus fuerit.quodlibet.1.arti. 3.

Utrum xps fuerit idẽ homo in triduo quodlibet.2.arti. 1.

Utrum paſſio xpi ſine morte ſuffeciſſꝫ ad redẽptõẽꝫ gñis hũani.q.2.ar.2

Utrũ hoĩes tenerẽt credere xpo miracl'a viſibilia ñ faciẽti.q.2.arti. 6.

Utrum anima xpi poſſit ſcire infinita.quodlibet.3.arti. 3.

Utrum oculus xpi poſt mortem fuerit equiuoce oculus.q.3.arti. 4.

Utrũ xpũs poſt reſurrectõeꝫ comederit cibũ ſibi incorporando.q.3.ar 5

Utrũ ſit vnũ numero corpꝰ xpi affixũ cruci ⁊ iacens in ſepulchro.quodlibet.4.arti. 8.

Utrum totus ſanguis xpi qui eſt ĩ paſſione eius effuſus ad corpꝰ eiꝰ ĩ reſurrectione redierit.qđl3.5.arti.5.

Utrũ xpũs maius dilectionis ſignũ nobis oſtendit tradendo corpus ſuũ ĩ cibũ patiẽdo p nobis.q.5.ar.6

Utrum fruitio anime xpi in paſſione peruenerit vſqꝫ ad eẽntiam anime.quodlibet.7.arti. 5.

Utrum in xpo ſint plures ipoſtaſes quodlibet.9.arti. 2.

Utrum in xpo ſit tantum vnum eẽ quodlibet.9.arti. 3.

Utrum in xpo ſit vna tantum filiatio.quodlibet.9.arti. 4.

Utrum xpũs ſit deſcenſurus ad iudicium in terram.qđlibet.10.ar.4

Finiunt tituli feliciter.

Questiones de quodlibet sancti Thome de Aquino ordinis fratrum p̄dicatoꝝ incipiūt feliciter.

Articul⁹ p̄mus.

Quesitum est de deo angelo et homīe. De deo quesitū ē ⁊ q̄tū ad diuinaꝫ nāꝫ ⁊ quātū ad nāꝫ hūanā assūptā. Quantū ad diuinā nām quesitū ē. Utrū btūs Benedict⁹ in visione qua vidit totū mūdū: diuinā eēntiā viderit. Et oñdebat̄ q̄ sic. Dic enim Grego. de hac visione loquēs Aīe videnti deū angusta fit omnis creatura. Sꝫ videre deū est videre diuinā eēntiā. g̈ beat⁹ Benedictus vidit diuinā eēntiam. Preterea ibidē sbdit Grego. Q̄ totū mūduꝫ vidit in diuino luīe. Sꝫ nō ē aliud lumē vel claritas dei q̄ ipse deus: vt idē Greg. dicit. ⁊ hr̄ in glo. exo. .33. sup illud. Non uidebit me hō ⁊ viuet. g̈ btūs Benedict⁹ vidit deū p eēntiam. Sꝫ ɔtra ē qđ dr̄ Joh. .i. Nemo deū vidit vnq̄. vbi dicit glo. q̄ null⁹ in mortali carne viuēs dei eēntiā videre pōt. R̄ñ° dđ q̄ corpus corruptibile aggrauat aīaꝫ vt dr̄ sap. 9. Sūma auteꝫ eleuatio mētis humane ē vt ad diuinā eēntiā vidēdā ptīgat. vñ impossibile ē vt mens humana dei essentiam videat. vt Aug. dicit. iz. sup gñ. ad lrām. Nisi huic uite mortali fūdit⁹ homo intereat: vel sic alienet̄ a sensib⁹: vt nesciat vtruꝫ sit in corpore an ex corpus: sicut de Paulo legit̄ .z. ad cor. xi. Beat⁹ aūt Bñdictus q̄ñ illā visionē vidit: nec huic vite fundit⁹ mortuus erat: nec a corporeis sensib⁹ alienat⁹. qđ pꝫ p hoc q̄ dū adhuc in eadē visione psisteret aliū ad idē vidēdū aduocauit: vt Greg. refert. vñ manifestū ē q̄ dei eēntiā nō vidit. Ad p̄mū g̈ dđ. q̄ Greg. ex quadā ꝓportione argumentari intēdit in v̈bis illis. Si. n. vidētes dei eēntiā in ei⁹ ɔparatōe totā creaturā reputāt paruū quid ad videndū: non est miꝝ si beatus Benedict⁹ per lumē diuinū aliud amplius videre potuit q̄ homines ɔmuniter videant. Ad z^m dđ q̄ lumē dei q̄ñq̄ dr̄ ipse de⁹. q̄ñq̄ v̈o aliud lumē deriuatū ab ipō s̄ꝫ illđ ps. In luīe tuo videbim⁹ lumē. hic aūt accipit̄ p luīe deriuato a deo.

Deinde querebat̄ duo circa humanā nāꝫ ī xp̄o. P̄mo vtꝝ fuerit in xp̄o vna filiatio: qua refert̄ ad patrē ⁊ ad matrē: an due. z° de morte ei⁹ vtrū in cruce mortuus fuerit.

Articulus secūdus.

Ad primū sic pcedebat̄. Uidet̄ q̄ ī xp̄o sint due filiationes. Multiplicata eniꝫ cā relationū multiplicant̄ relationes. Generatio aūt ē cā filiationis. Cuꝫ g̈ alia sit gñatio qua xp̄us natus est eternal̄r a patre. alia qua nat⁹ tp̄aliter a matre. erit etiā alia filiatio qua refert̄ ad patrē: ⁊ alia q̄ refert̄ ad matreꝫ. Pretēa qđ recipit ex tempore aliud absolutum absq̄ sui mutatione: multo magis absq̄ sui mutatiōe pōt recipe tp̄aliter aliq̄

ꝓpetatē relatiuā. Sꝫ filius dei ex tpe recipit aliquid abſolutū abſqꝫ ſui mutatōe: quia ſup illud Luce.i. Magnꝰ erit: ⁊ filiꝰ altiſſimi vocabit᷑. dic̄ Amb. Nō iō erit magnꝰ: ꝙ añ partū ꝟginis magnꝰ nō fuerit: ſ; ꝗa potētiā quā dei filiꝰ nālr̄ hꝫ: hō erat ex tpe accepturꝰ. ḡ multo magis ex tpe potuit accipere filius dei abſqꝫ ſui mutatōe nouā filiationē: vt ſic ei ɔueniāt due filiatōes. vna eterna ⁊ alia tpalis. ¶ Sꝫ ɔtra. A quo aliqd hꝫ ꝙ ſit tale: ab eiꝰ vnitate hꝫ ꝙ ſit vnū tale. Sꝫ filiatione aliqs hꝫ ꝙ ſit filiꝰ. ḡ vna filiatione eſt vnꝰ filiꝰ. Sꝫ xp̄s eſt vnꝰ filiꝰ ⁊ ñ duo. ḡ in xp̄o nō ſunt due filiatōes ſ; vna tātū. ¶ Rñ° dō ꝙ relationes differūt in hoc ab oībus aliis rerūꝫ generibꝰ. ꝗa ea que ſunt alioꝝ generꝝ ex ip̄a rōne ſui generis hn̄t ꝙ ſint res nature: ſicut quātitates ex rōne quātitatis: ⁊ q̄litates ex rōne qualitatis. Sꝫ relatiōes non hn̄t ꝙ ſint res nature ex ratiōe reſpectus ad alterum. Jnueniūt᷑ enim quidā reſpectꝰ qui nō ſunt reales ſ; rōales tm̄. ſicut ſcibile refert᷑ ad ſciāꝫ non aliqua reali relatōi in ſcibili exn̄te ſ; potiꝰ quia ſciā refert᷑ ad ip̄m ſ̄m ph̄m in .v°. metha. Sꝫ relatio hꝫ ꝙ ſit res nature ex ſua cā p quā vna res nālē ordinē hꝫ ad alterā. ꝗ qdē ordo nālis ⁊ realis eſt ipſis ipſa relatio. vñ dextrūꝫ ⁊ ſiniſtrū in aīali ſunt relatiōes reales. ꝗa ɔſequitur quaſdā nāles ꝟtutes. Jn columna aūt ſūt reſpectꝰ rōnis tm̄: ſ; ordinē aīalis ad ip̄aꝫ. ex eodē aūt hꝫ aliqd ꝙ ſit ens. ⁊ ꝙ ſit vnū. ⁊ iō ɔtingit ꝙ eſt vna relatio realis tm̄. ꝓpter vnitatē cauſe. ſic̄ pꝫ de equalitate. propter vnā enī quātitatē ē ī vno corpore vna equalitas tm̄. quamuis ſint reſpectꝰ ples: ſ̄m quos diuerſis corporibꝰ dr̄ eē equale. Si autē ſ̄m oēs illos reſpectꝰ mltiplicarēt᷑ realr̄ relatōes in vno corpore ſequeret᷑ ꝙ in vno eēnt accidētia infinita vel indeterminata. ⁊ ſilr̄ magr̄ ē vna relatōe magr̄ oīuꝫ quos idē docet quāuis ſint multi reſpectꝰ. ſic etiaꝫ ē vnꝰ homo ſ̄m vnā realē filiatōeꝫ eſt filiꝰ patris ſui ⁊ matris ſue. ꝗa vna natiuitate vnā nāꝫ ab utroqꝫ accepit. Sequēdo ḡ hāc rōnē uidet᷑ dicendū ꝙ alia ſit filiatio realis in xp̄o qua refert᷑ ad patrē: ⁊ alia qua refert᷑ ad matrē. ꝗa alia generatōe naſcit᷑ ab vtroqꝫ. ⁊ alia eſt nā quā hꝫ a patre. ⁊ alia quā hꝫ a matre. ſ; alia rō informat pactū. Hoc enī eſt vlr̄ tenēdū ꝙ nulla relatio dei ad creaturā realr̄ in deo exiſtit: ſ; ē reſpectꝰ rōnis tm̄. quia deꝰ eſt ſupra oēm ordinē creature: ⁊ mēſura oīs creature a q̄ depēdet oīs creatura ⁊ non econuerſo: multo magis ꝙ hꝫ ɔueniāt ſcibili reſpectu ſcīe in quo propter has cās nō eſt relatio real' ad ſciam. Eſt aūt ɔſiderādū ꝙ ſbiectū filiatōis nō eſt nā vl' nature pars aliqua. Non enī dicimꝰ ꝙ humanitas ſit filia. ul' caput. aut oculꝰ Jn xp̄o aūt nō ponimꝰ niſi unū ſuppoſitū ⁊ vnā ipoſtaſim: ſicut ⁊ unā pſonā: qđ eſt ſuppoſitū eternū: in quo nulla relatio realis ad creaturā eē pōt. ut iā dictū eſt. vñ relīqt᷑ ꝙ filiatio qua xp̄s refert᷑ ad matrē

eſt reſpect⁹ rōnis tm̄.nec ꝑpter hoc ſequit̄ ꝙ nō ſit realr̄ fili⁹ ꝟginis.ſic enī deus realr̄ eſt dn̄s ꝑpter realē potētiā:qua ꝯtinet creaturā:ſic re-alr̄ eſt fili⁹ ꝟginis ꝑpter realē nām quā accepit a matre. Si aūt eēnt ī xp̄o plura ſuppoſita:oportēt ponē in xp̄o duas filiationes: ſ; hoc repu to erroneū:ꝛ in ꝯciliis inuenit̄ da-mnatū. vn̄ dico ꝙ in xp̄o ē vna re latio realis tm̄ qua refert̄ ad prē;.

¶Ad p̄mū ḡ dō ꝙ nō negam⁹ nō eſſe in xp̄o realē filiationē qua re-fert̄ ad matrem:quia cā relationis deficiat.ſ; quia deficit ſbiectū talis relationis: cum non ſit ī xp̄o aliqđ ſuppoſitū creatu; vel ipoſtaſis.

¶Ad z^m dō ꝙ eo mō quo ille hō accepit ex tempore dei potentiam: eo mō accepit filiationē eternā in-quantū.ſ.factū eſt vt vna eſſet p^a dei ꝛ hoīs vt Amb. ibidem ſbdit. Hoc aūt nō eſt factū p aliud realit̄ abſolutū: vel relatiuū tpalr̄ inhe-rens filio dei.ſ; p ſolā vnione; que realr̄ exiſtit in nā creata.non autē ē realr̄ in ipa pſona aſſumēte. ¶Qđ ꝟo in ꝯtrariū obr̄ nccitatē non h;. Dicit̄ enim aliqn̄ vn⁹ qualis ꝑpter vnitatē ſbalem ſbiecti:l; ſint multe q̄litates.vt color ꝛ ſapor in pomo.

¶Articulus.3⁹.

AD ſecūdū ſic ꝓcedebatur. Uidetur ꝙ Xp̄us in cruce mortuus nō fuerit.Si eni; fuit mortuus:aut hoc fuit:quia ipe aīa; a corpore ſepauit: aut propter vulnera.S; non p̄ mō.Sic eni; ſeq-ret̄ ꝙ iudei xp̄m nō occidiſſent: ſ; ꝙ ipſe ſuiipſi⁹ fuiſſet homicida:qđ eſt incoueniēs.Et ſilr̄ nec z⁹ mō:q̄a mors q̄ accidit ꝑpter vulnera ꝑue-nit hoīe ad ſūmā debilitatē ꝑueni-ente:qđ in xp̄o nō fuit:q̄a clamans expirauit.ḡ xp̄us in cruce nullo mō mortuus fuit. ¶Preterea nā huma-na nō fuit in xp̄o debilior q̄ ī aliis hoīb⁹.S; null⁹ ali⁹ homo tā cito mo reret̄ ꝑpter vl̄nera manuū ꝛ pedū Uuln⁹ aūt lateris fuit ei inflictum poſt mortē xp̄i.ḡ in cruce mortuus non fuit:cū nulla cā mortis ei⁹ eſſe videat̄. ¶S; ꝯtra ē qđ dr̄ Joh.19. Qꝫ xp̄us in cruce pendēs inclinato capite tradidit ſpūm. mors aūt eſt p ſepationē aīe a corpore.ḡ xp̄us in cruce mortuus fuit. ¶R̄x⁹ dicēdū ꝙ abſq; omni dubio ꝯfitēdū ē xp̄; in cruce ꝟe mortuū fuiſſe.S; ad vi-dēdū cām mortis eiuſ ꝯſiderandū eſt ꝙ cū xp̄us fuit ver⁹ de⁹ ꝛ homo ei⁹ poteſtati ſberat q̄cq̄d ꝑtinet ad humanā nām in xp̄o.quod in aliis puris hoīb⁹ non ꝯtingit.Uolūtati enī eoꝝ non ſbiacēt que nālia ſunt Un̄ hec cā aſſignat̄ quare aīa xp̄i ſimul patiebat̄ ꝛ fruebat̄:quia.ſ.eo volēte hoc factū eſt vt nō fieret re dūdātia a ſupiorib⁹ virib⁹ in infe-riores:nec impediret̄ ſupiores ꝟtu-tes a ſuo actu ꝑpter paſſionē inferi oꝝ.qđ in aliis hoīb⁹ ꝯtingere non poteſt ꝑpter nālē ꝯiūctionē poten tiaꝝ adinuicē.Et ſilr̄ in ꝓpoſito eſt dicēdū. Mors enī violēta accidit ex hoc:ꝙ nocumēto illato nā cedit ꝛ quādiu nā reſiſtere poteſt:tādiu mors retardat̄.Un̄ in quib⁹ nā eſt fortior: ex equali cā tardi⁹ moriūt̄. Erat aūt ſbiectū voluntati xp̄i qđ

in nã reſiſteret nocumento illato. ⁊ qñ cederet. Uñ eo volente nã reſtitit nociuo illato vſq; ad finẽ plus q̃ in aliis hoib⁹ poſſit: ita q̄ ĩ fine poſt multã ſanguinis effuſionẽ q̃ſi integer virib⁹ clamauit voce magna: ⁊ ſtatim eo volẽte nã ceſſit. ⁊ tradidit ſpũ;. vt ſe dñm nature ⁊ vite ⁊ mortis oñderet. vñ h̄ admirans cẽturio dixit. Uere hic homo fili⁹ dei erat. Sic g̃ ⁊ iudei xp̄; occiderunt nocumẽtũ mortifex̃ inferẽtes: ⁊ tñ ipſe aĩam ſuã poſuit ⁊ tradidit ſpũ;. qa qñ voluit nã nocumẽto illato totalr̃ ceſſit. Nec tamẽ culpãdus eſt quaſi ſui homicida. ẽ enĩ corp⁹ ꝓpter aĩa; ⁊ ñ ecõuerſo. Uñ iniuria fit aĩe: cum ꝓpter nocumẽtũ corpori illatum de corpore expellit̃ ↄtra nãlem appetitũ aĩe: l; forte non ꝓpter deprauatã voluntatem ſe interficiẽtis. ſ; ſi aĩa in ſui poteſtate habẽt recedere a corpore qñ vellet ⁊ iteꝝ aduenire: nõ maioris eẽt culpe ſi corp⁹ deſereret: q̃; q̄ habitator deſerit domum. culpe tñ eſt q̄ inde expellatur inuitus. ⁊ per hoc patet reſponſio ad obiecta.

Deinde querebant̃ duo de angelo. ¶ Primo vtrũ angelus dependeat a loco corporali ſm ſua; eẽntiã: an ſit in loco ſm opationẽ tm̃. ¶ 2° de motu angeli vtrum poſſit moueri de extremo in extremũ ſine medio.

¶ Articulus. 4⁹.

Ad pmũ ſic pcedit̃. Uidet̃ q̄ angel⁹ non ſit in loco ſm opationẽ tm̃. Pri⁹ eſt eni; eſſe q̃ opari. g̃ p̄us eſt eẽ in loco q̃ opari in loco. S; poſteri⁹ non eſt cã p̄oris. g̃ opari in loco nõ ẽ cã quare angel⁹ ſit in loco. ¶ Preterea duo angeli poſſunt opari in vno loco. Si g̃ angelus eſſet in loco ſolũ per opationẽ: ſequeret̃ q̄ plures angeli eẽnt ſimul in vno loco. qđ reputat̃ impoſſibile. ¶ S; ↄtra. Nobili⁹ nõ dependet ab ignobiliori. S; eẽntia angeli eſt nobilior q̃ loc⁹ corpore⁹. g̃ non depẽdet a loco corporeo.

R̄ꝫ dđ q̄ qualr̃ angelus ſit in loco corporeo cõſiderari põt ex mõ quo corpus eſt in loco. Eſt enĩ corpus ĩ loco per ↄtactũ loci. Contact⁹ aute; corporis eſt ꝑ quãtitatẽ dimẽſiuam que in angelo nõ inuenit̃ cũ ſit incorpore⁹. ſ; loco ei⁹ eſt ĩ eo quãtitas ꝟtualis. Sicut g̃ corp⁹ eſt in loco ꝑ ↄtactũ dimẽſiue quãtitatis. ita angelus ẽ in loco ꝑ ↄtactũ ꝟtutis. Si qs aũt uelit ꝟtutis ↄtactũ opatõe; vocare ꝓpter hoc q̄ opari ẽ ꝓpus effect⁹ ꝟtutis. dicat̃ q̄ angel⁹ eſt in loco ꝑ opationẽ. ita tñ q̄ ꝑ opationẽ nõ intelligat̃ ſola motio: ſ; q̃cũq; vnitio qua ſua virtute ſe corpori vnit p̄ſidẽdo vel ↄtinẽdo: vl' quocũq; alio mõ. ¶ Ad p̄mum g̃ dđ q̄ nihil ꝓhibet aliquid eẽ prius ſimpliciter: qđ nõ eſt prius quantũ ad hoc. ſicut corpus ſbiectũ eſt ſimplr̃ prius ſupficie. ſ; ñ quãtũ ad h̄ qđ ẽ colorari. ⁊ ſilr̃ prius ſimplr̃ eſt corpus q̃ tact⁹. tñ eſt in loco ꝑ tactu; dimẽſiue quãtitatis. ⁊ ſilr̃ angel⁹ per ↄtactum ꝟtutis. ¶ Ad 2ᵐ dđ. q̄ ſi aliquid mouet̃ pfecte ab vno motore: non ↄuenit q̄ ab alio ſiml' ĩmediate moueat̃. vñ ratio magis

valet ad oppoſitū eiꝰ ꝙ̄ ad ꝓpoſitū

¶ Articulꝰ .5.

AD zm ſic ꝓcedebat̄. Uidet̄ ꝙ angelus nō poſſit moueri de extremo ad extremū ꝗn ꝑtranſeat mediū. Omne enim qḋ mouet̄ ꝑus eſt ĩmutari ꝙ̄ ĩmutatū eſſe. vt ꝓbat̄ in .6o. phyſicoꝝ. Sȝ ſi angelꝰ mouet̄ de extremo in extremū. puta de a. in b. cū eſt in b eſt ĩmutatū eē. ergo ꝑus erat ĩmutari Sȝ non qn̄ erat in a. q̄a tūc nōdum mouebat̄. ergo qn̄ erat in c. qḋ ē medium inter a ⁊ b. ⁊ ſic opȝ ꝙ ꝑtrāſeat mediū. ¶ Preterea ſi angelꝰ mouet̄ de a in b ſine hoc ꝑtrāſeat mediū: opȝ ꝙ corrūpat̄ in a. ⁊ terminet̄ in b. Sȝ hoc eſt impoſſibile: quia ſic nō eēt idem angelꝰ. ergo opȝ ꝙ ꝑtranſeat mediū. ¶ Sȝ ꝯtra. Omne qḋ ꝑtn̄ſit mediū: opȝ ꝙ ꝑus ꝑtrāſeat equale ſibi: aut minꝰ ꝙ̄ maiꝰ. vt dr̄ in ſexto phyſicoꝝ. ⁊ ad ſenſū appet. Sȝ non pōt eē minꝰ ſpaciū ꝙ̄ angelꝰ: qui ē indiuiſibilis. ergo opȝ ꝙ ꝑtrāſeat eq̄le. qḋ eſt locꝰ indiuiſibilis ⁊ punctalis Infinita aūt puncta ſunt int̄ quoſlȝ duos terminos motꝰ. Si ergo nccē eēt ꝙ angelus in ſuo motu ꝑtranſiret mediū: opȝ ꝙ ꝑtrāſiret infinita. qḋ eſt impoſſibile. ¶ Rx. dḋ ꝙ angelꝰ ſi uult pōt moueri de vno extremo ad aliud abſq; hoc ꝙ ꝑtrāſeat mediū. ⁊ ſi vult pōt ꝑtranſire omnia media. Cuiꝰ rō ē: q̄a corpꝰ ē in loco ſicut ꝯtētū ab eo. Et ideo opȝ ꝙ in mouēdo ſequat̄ loci ꝯditionē. vt. ſ. ꝑtrāſeat media ꝑuſꝙ̄ ad extrema loci ꝑueniat. ſꝫ cū angelus ſit in loco ꝑ ꝯtactū ỽtutis: non ſbdit̄ loco vt ꝯtentꝰ ab eo: ſꝫ magis ꝯtinet locū ſua ỽtute ſupeminēs in loco. vnde n̄ hȝ neceſſe vt ſequat̄ in ſuo motu ꝯditiones loci. ſꝫ volūtati ſue ſbeſt ꝙ applicet ſe ꝑ ꝯtactū ỽtutis huic loco ⁊ illi. ⁊ ſi vult abſq; medio: ſic etiā intellectꝰ pōt applicari intelligēdo vni extremo. puta albo: ⁊ poſtea nigro indifferēter: vel cogitādo vel nō cogitādo de mediis coloribꝰ: q̄uīuis corpꝰ ſbiectū colori n̄ poſſit moueri de albo in nigrū niſi ꝑ media. ¶ Ad ꝑmū ergo dḋ. ꝙ ỽbuȝ phi ⁊ eiꝰ ꝓbatio locū hȝ ĩ motu ꝯtinuo. Sȝ motus angeli non opȝ ꝙ ſit ꝯtinuus: ſꝫ ipſa ſucceſſio applicationū ꝑdictaꝝ motꝰ eiꝰ dr̄. ſic ⁊ ſucceſſio cogitationū vl̄ affectionū dr̄ motꝰ ſp̄ualis creature ſꝫ aug. 8. ſup gn̄. ad lr̄am. ¶ Ad zm dḋ ꝙ hoc nō accidit ꝑ corruptionē angeli aut nouā creationē: ſꝫ quia eiꝰ ỽtꝰ ſupereminet loco. ¶ Ad illud ỽo quod ĩ ꝯtrariū obr̄ dḋ ꝙ angelus nō eſt ĩ loco ꝑ ꝯmēſurationē ſꝫ ꝑ applicationē ſue ỽtutis ad locū: que quidē pōt eſſe indifferenter ⁊ ad locum diuiſibilē ⁊ indiuiſibilē. Uñ poteſt cōtinue moueri ſicut aliq̄d in loco diuiſibili ex̄n̄ſ ꝯtinue intercipiēdo ſpaciū. ſm ỽo ꝙ in loco indiuiſibili eſt: nō pōt eiꝰ motꝰ eē ꝯtinuus: nec pertranſire omnia media.

DEinde querebat̄ de hoīe. ⁊ ꝑmo quantū ad bonum nature. ¶ 2o q̄tū ad bonū gr̄e. 3o quātū ad bonū glorie. Circa ꝑmū q̄rebant̄ tria. ¶ Primo de vnione aīe ad corpus. vtꝝ ſcilȝ aīa adueniēte corpori corrūpat̄ oēs

forme que prius inerāt ꝛ ſbales ꝛ accidētales. ¶ 2° de poteſtate liberi arbitrii. vtrū. ſ. homo abſq; grā poſſit ſe ad grām pparare. ¶ 3° de dilectione naturali. vtrū. ſ. homo ī ſtatu īnocētie dilexit deum pluſq̄ omnia ꝛ ſupra ſe ipm.

Articulꝰ. 6ꝰ.

Ad pmum ſic pcedebatur. Videt̄ q̄ per aduentū aīe non excludant̄ oēs forme que prius inerant. Dicit̄ enim gn̄. i. Formauit deus hominem de limo terre ꝛ īſpirauit ī faciē eiꝰ ſpiraculū vite. Fruſtra aūt formaſſ; corpꝰ ſi inſpirando aīam forma quā; formando indiderat excluderet̄. Nō ḡ aduenīēte aīa tollunt̄ oēs forme precedētes. ¶ Preterea neceſſe eſt q̄ anima ſit in corpore formato ꝛ diſpoſito multis diſpoſitōibꝰ. Si ḡ aduenīēs aīa omneſ p̄cedentes formas ꝛ diſpoſitioneſ amouit. ſequit̄ q̄ in inſtanti anima totū corpꝰ formet. quod videt̄ eſſe ſolius dei. ¶ Preterea aīa nō eſt niſi in corpe mixto. S; mixtio elemētoꝝ non fit ſolū; ſm materiā: ſ etiā ſm formas alioquin eſſet corruptio. ḡ anima non excludit omnes formas ī mā inuentas. ¶ Preterea anima eſt pfectio. Perfectionis autē nō eſt corrūpere ſ pficere. Non ḡ adueniens corpori corrūpit formas p̄exn̄tes. ¶ Sed otra. Omnis forma adueniens exn̄ti in actu eſt forma accidentalis. Forma enim ſbalis facit eſſe actu ſimpliciter. Sed ſi anima aduenīēs nō deſtrueret preexn̄tes formas ſ eis ſuperadderet̄: ſequet̄ q̄ adueniret exn̄ti in actu: qa q̄lib; forma cum ſit actus facit eſſe ī actu ḡ aīa adueniens excludit formas p̄exn̄tes. Rn̄° dō q̄ impoſſibile eſt ī vno ꝛ eodē eſſe plures formas ſbſtantiales. ꝛ hoc ideo qa ab eodem h; res eſſe ꝛ vnitatē. Manifeſtum eſt autē q̄ res hab; eſſe per formā. Unde ꝛ per formā res habet vnitatē. ꝛ pter hoc vbicunq; eſt multitudo formaꝝ: non eſt vnū ſimplr̄ ſicut homo albꝰ nō ē vnum ſimplr̄: nec animal bipes eēt vnum ſimplr̄ ſi ab alio eſſet aīal: ꝛ ab alio bipes. vt phus dicit. Sed ſciendū eſt q̄ forme ſbales ſe habent adinuicem ſicut numeri. vt dicit̄ in. 8. metha. vel etiam ſicut figure. vt de ptibꝰ anime dicit phus in. 2°. de anima. Semper enim maior numerus: vel figura virtute continet in ſe minorem: ſicut quinariꝰ quaternariū; ꝛ pentagonꝰ tetragonū. Et ſimiliter perfectior forma virtute cōtinet in ſe imperfectiorē: vt maxīe in anima libꝰ patet. Anima enī intellectiua habet virtutem vt conferat corpori humano quicqd confert ſenſitiua in brutis. ꝛ ſilr ſenſitiua facit in aīalibus quicquid nutritiua in plantis: ꝛ adhuc amplius. Fruſtra ḡ eſſet in homine alia aīa ſenſitiua preter intellectiuā. ex quo anima intellectiua virtute otinet ſenſitiuā ꝛ adhuc ampliꝰ. ſicut fruſtra adderetur quaternariꝰ poſito quinario. Et eadem rō eſt de omnibꝰ formis ſbālibꝰ vſq; ad mām pmam: ita q̄ non eſt in homine diuerſas formaſ ſbales inuenire: ſ ſolum ſm rōnem

ſicut ꝯſideram⁹ eum vt viuentem
p aīaȝ nutritiuā: ⁊ vt ſentiētez per
aīam ſenſitiuā. ⁊ ſic de aliis. Mani
feſtū ē aūt ꝙ ſemper adueniēte for
ma pfecta: tollit forma impfecta: ſic
etiā adueniente figura pentagoni
tollit figura quadrati. vn̄ dico ꝙ
adueniēte aīa hūana tollit forma
ſbalis q̄ pus inerat. aliogn gn̄atio
eēt ſine corruptione alteri⁹. qđ ē im
poſſibile. Forme uero accidētales q̄
pus inerāt diſponētes ad aīaȝ cor
rumpūt quidē nō p ſe, ſ p accidēs
ad corruptionē ſbiecti. vn̄ manent
eedē ſpecie: ſ non eedē numero. ſic
etiā ꝯtingit circa diſpōnes forma
rū elemētarium: que pmit⁹ materie
aduenire appent. ¶ Ad pmū g̃ dō
ꝙ ſm̄ Baſiliū ſpiraculū vite dr ibi
grā ſancti ſpūs. ⁊ ſic obiectio ceſſat.
Si aūt vt aug. dicit ſpiraculū vite
ſit ipa aīa: n̄ oportebit dicē ꝙ alia
forma formatuȝ ſit corpus hoīs de
limo terre: ꝙ ipſo ſpiraculo vite di
uinit⁹ inſpirato. nō enī illa forma
tio tpe pceſſit īſpirationē: niſi forte
velim⁹ dicē illā formationē referri
ad diſpōnes accidentales. puta fi
guram ⁊ alia hi⁹: que quodā rōnis
ordine pintelligūt in corpore ante
aīaȝ intellectiuā: ſicut mālēs diſpo
ſitiones. quibus tn̄ pintelligit ipſa
aīa intellectiua: nō inquātū ē intel
lectiua: ſ inquātū ꝯtinet ī ſe ꝟtutē
aliquā de impfectioribꝰ formis.
Ad 2m dō ꝙ aīa cū aduenit corpi
nō facit eſſe corp⁹ effectiue. ſ forma
liter tm̄. Effectiue aūt facit corp⁹ eē
illud qđ dat corpori formā vt pfi
ciēs. vt diſponēs aūt illud qđ pre
opat ad formā. paulatī aūt ⁊ ordi
ne quodā inducēdo mām ad ppin
gorē formā aut diſpōnē. quāto enī
ppīgor fuerit forma aut diſpoſitio
tanto minor eſt reſiſtētia ad intro
ductionē forme ⁊ diſpōnis ꝯplete.
Facili⁹ enim fit ignis ex aere ꝙ ex
aqua: quāuis vtraqꝫ forma īmedi
ate aſſit materie. ¶ Ad tertiuȝ dō
ꝙ Auicēna poſuit formas elemētoꝝ
actu remanere in mixto: qđ nō pōt
eē qa forme elemētoꝝ nō pn̄t eē in
vna parte materie ſiml'. ⁊ ſic opȝ ꝙ
ſint in diuerſis materie partibꝰ que
diſtinguūt ſm dimēſiue quātitatis
diuiſionē. ⁊ ſic oportebit ꝙ vel pl'a
corpora ſint ſil'. vel ꝙ nō ſit mixtio
ꝯa toti⁹ ad totū. ſ mixtio ad ſēſum
ſm minima iux ſe poſita. Auerrois
aūt in 3°. li. de celo dic. Q forme ele
mētoꝝ ſunt medie inter formas ac
cidentales ⁊ ſbales. ⁊ ꝙ recipiunt
magis ⁊ min⁹: ⁊ ſic formis elemto
rū remiſſis ⁊ quodāmō ad mediuȝ
redactis quodāmō fit mixtio. Sȝ hō
ē min⁹ poſſibile ꝙ pmū. nam forma
ſbalis ē termin⁹ quidē eſſe ſpecifici
vn̄ in indiuiſibili ē rō forme: ſic rō
numeri ⁊ figure. nec ē poſſibile vt
ītēdat vl' remittat. Sȝ oīs additō
vl' ſbtractio facit aliā ſpēm. ¶ Et
iō alr dō ſm phȝ in. i. de gn̄atōe. ꝙ
forme miſcibiliū n̄ manēt in mixto
actu. ſ ꝟtute put. ſ. ꝟt⁹ forme ſbalis
manet in qualitate elemētari lȝ re
miſſa ⁊ q̄ſi mediū redacta. q̄litas
enī elemtaris agit ī virtute forme
ſbal'. aliogn actio q̄ ē p calorē ignis
nō terminaret ad formā ſbālē.
Ad 4m dō ꝙ aīa cū ſit forma ē q̄dē

perfectio quedã pticularis. nõ aũt vniuersalis. ⁊ iõ ea adueniente sic aliqd pficit: ut tñ aliqd corrũpat.

¶ Articul⁹. 7⁹.

Ad z^m sic pcedebat. Uidet q̄ hõ absq̃ grã p solã nãlē arbitrii libertatē poſſit se ad grã pparare. q̄a vt dr̄ puer. 16°. hoĩs est pparare animũ. hoc aũt dr̄ eē alicui⁹ qd est in ei⁹ potestate cõstitutũ. ḡ in ptãte hoĩs ↄstitutũ est q̄ poſſit se ad grãm pparare. Non ḡ indiget ad hoc auxilio grẽ. ¶ Preterea Anſel. dic̄ in li. de casu dyaboli q̄ nõ iõ aliquis carz grã: q̄a de⁹ nõ vult dare: ſ₃ quia ipse nõ vult accipere. Si ḡ vellet accipe poſſ₃ accipe. pōt ḡ si vult se ad grãm preparare absq̃ exteriori auxilio. S₃ dicebat q̄ hõ indiget ĩ hoc auxilio gratie quãtũ ad exteri⁹ mouẽs. ¶ S₃ dr̄. homo pōt moueri ad ↄuersionē ñ solũ ex bonis: ſ₃ etiã ex pctĩs sic si aliquis videat aliquē enormiter peccãtē: ⁊ ex horrore peccati ad deum ↄuertit. S₃ peccatũ nõ est a deo. ḡ absq̃ dei opatiõe pōt se homo ad grãm pparare. ¶ S₃ ↄtra. Per h̄ ad grãm ppamur q̄ ad deum ↄuertimur. S₃ ad h̄ ĩdigem⁹ auxilio dĩne grẽ. dicit eñi tre. 4. Cõuerte nos dñe ad te ⁊ ↄuertemur. ḡ hõ indiget auxilio grẽ diuine ad hoc q̄ se ad grãm ppet. ¶ Preterea ad nihilũ nõ pōt hõ se pparare nisi cogitãdo. S₃ ad hoc ipm indiget hõ auxilio grẽ. dicit eñi. z. ad cor. 3. Nõ sufficiẽtes sum⁹ cogitare aliqd a nobis quasi ex nobis. ḡ indigem⁹ auxilio dĩne grẽ. ad hoc q̄ nos ad graz ppem⁹. ¶ R^o dd̄ q̄ in hac qõne cauend⁹ est error pelagii qui posuit q̄ p liber₃ ar. hõ poterat adimplē legē ⁊ uitã eternã mereri. nec indigebat auxilio dĩno nisi quãtũ ad h̄ q̄ sciret qd facē deberet ſm illud ps. Doce me facere volũtatē tuam S₃ q̄a hoc nimis par₃ videbat: vt solã sciam hērem⁹ a deo. caritatez aũt qua pcepta legis ĩplēt hērem⁹ a nobis. iõ postmodũ pelagiani posuerũt: q̄ initium boni opis est hoĩ ex seipo: dũ ↄsentit fidei p liber₃ arbitriũ. ſ₃ ↄsũmatio est hoĩ a deo. preparatio aũt ad initium boni opis ptinet. ¶ Uñ ad errorē pelagianũ ptinet dicē. q̄ hõ poſſit se ad graz pparare absq̃ auxilio diuine gratie. ⁊ est ↄtra aplm q̄ dicit ad phil'. i. Qui cepit in nobis opus bonũ ipse pficiet. ¶ Dicēdũ ē ḡ q̄ hõ ĩdiget auxilio grẽ nõ solũ ad merẽdũ: sed etiaz ad hoc q̄ se ad grãm ppareţ. aliter tñ ⁊ alr̄. Nã meret hõ p actũ ṽtutis: cũ nõ solũ bonũ agit: ſ₃ bñ ad qd requirit habit⁹. vt dr̄ in z°. eth. Et ideo ad merẽdũ requirit habitualis grã. S₃ ad hoc q̄ homo pparet se ad habitũ ↄsequẽdũ: nõ indiget alio habitu. q̄a sic eēt pcedere in infinitũ. Indiget aũt dĩno auxilio nõ solũ quãtũ ad exteriora mouẽtia. put. s. ex dĩna puidentia pcurãt homini occasiones salutis. puta pdicatões exẽpla. ⁊ interduz egritudines ⁊ flagella. ſ₃ etiã q̃tuz ad ĩteriorē motũ. put de⁹ cor hoĩs interi⁹ mouet ad bonum ſm illud puerbior₃. 19. Cor regũ ĩ manu dei ⁊ quocũq̃ voluerit ṽtet illud. ⁊ q̄

hoc neceſſariū ſit ꝓbat phs ī q̄dā .c. de bona fortuna. Homo enī agit vol ūtate. volūtatis aūt p̄ncipiū ē electio: ⁊ electionis ꝯſiliū. ¶ Si aūt querat̄ qualr̄ ꝯſiliari incipiat: non pōt dici ꝙ ex ꝯſilio ꝯſiliari incepit q̄a ſic eēt in infinitū ꝓcedere. vnde opꝫ aliquid exteriꝰ p̄ncipiū eſſe: qḋ moueat mētē humanā ad ꝯſiliā/dū de agēdis. Hoc aūt opꝫ eſſe aliquod meliꝰ humana mēte. nō ḡ eſt corpꝰ celeſte qḋ eſt infra intellectu/alē ꝟtutē. ſ deꝰ. vt phus ibidē concludit. Sicut ḡ oīs motꝰ inferioꝝ corpoꝝ que nō ſemp mouēt̄ p̄ncipium eſt motꝰ celi. ita oīum motuum interioꝝ mentiū p̄ncipiū eſt a deo mouēte. Sic ḡ nullꝰ pōt ſe ad grāꝫ p̄parare nec aliquid boni facē niſi ꝑ diuinū auxiliū. ¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ per hoc ꝙ hoīs eſt ſe ad grām p̄parare ꝑ liberꝝ arbitriū nō excluditur neceſſitas auxilii diuini: ſic̄ nec ꝑ hoc ꝙ ignis ē calefacē: excludit̄ neceſſitas celeſtis motꝰ. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ deꝰ mouet oīa ſm modū eoꝝ ⁊ iō dīna motio a q̄buſdā ꝑticipa/tur cū necitate. a nā autē rōnali cū libertate. ꝓpter hoc ꝙ ꝟtꝰ rōnalis ſe hꝫ ad oppoſita. ⁊ ideo ſic deꝰ mouet mētē humanā ad bonū. qḋ tamē hō pōt huic motioni reſiſtere. ⁊ ſic ex deo eſt vt homo ſe ad grām preparet. ſ ꝙ grā careat non hꝫ cām a deo: ſ ab hoīe ſm illud Oſee. 13°. Perditio tua ex te iſrael. tm̄mō ex me auxiliū tuū. ¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ licꝫ pc̄m nō ſit a deo: tn̄ deꝰ pc̄m q̄n̄ꝗ ordinat ad h̄ vt ſit alicui ſalutꝭ oc/caſio.

¶ Articulus. 8ᵘ.

Ad 3ᵐ ſic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ p̄mꝰ homo ī ſtatu īnocētie n̄ dilexerit deū ſup̄ oīa ⁊ pluſꝗ̄ ſe ip̄m. Sic enī diligere deū meritoriū eſt maxime. Sꝫ p̄mꝰ hō ī ſtatu illo nō hūit vn̄ poſſit ꝑficere ꝑ meritū. vt dr̄ in. 24. di. ſecūdi li. ſn̄iaꝝ. ḡ p̄mꝰ hō in ſtatu illo nō dilexit deū pluſꝗ̄ ſe ipꝫ ⁊ ſup̄ omnia ¶ Preterea ſic diligere deū eſt maxima p̄epatio mentis humane ad grām ꝯſequēdā. Primꝰ aūt homo in ſtatu illo ponit̄ grām nō hūiſſe: ſ ſola nālia. ḡ non dilexit deū plꝰ q̄ꝫ ſe ip̄m ⁊ ſup̄ omnia. ¶ Preterea nā in ſe recurua ē. q̄a .ſ. oīa q̄ amat retorquet ad ſe. Sꝫ ꝓpter quod vnūquodꝗ: ⁊ illud magis. ḡ nāli dilectione plus diligebat ſe ip̄m q̄ꝫ deū Non ḡ diligebat deum ſup̄ oīa.

Sꝫ ꝯtra. Si nō diligebat deū pluſ q̄ ſeip̄m. aut ḡ minꝰ ſe: aut equalr̄ ſibi. ⁊ vtroꝗ mō ſeq̄t̄ ꝙ ſe ip̄o hō frueret̄: dū ſe non referret in deū. Frui aūt ſe ip̄o inducit ꝑuerſitateꝫ pc̄ī. vt aug. dicit. ḡ p̄mꝰ hō ī ſtatu īnocētie iā erat ꝑuerſus ꝑ pc̄m̄. qḋ eſt impoſſibile. Sequit̄ ḡ vt diligeret deū ſup̄ oīa. ¶ Rō dicendū ꝙ ſi hō fuit factꝰ ī grā: vt ex ꝟbis Baſilii ⁊ aug. hēri pōt: q̄ſtio iſta locuꝫ non hꝫ. Manifeſtū ē enī ꝙ ex n̄s in grā ꝑ caritatē diligit deū ſupra ſe ipꝫ. ſ q̄a poſſibile fuit deo vt hoīeꝫ facēt ī puris nālibꝰ vtile ē ꝯſiderare ad quantum ſe dilectio nālis extēdē poſſit. Dixerūt ḡ quidā ꝙ hō vl' angelꝰ in puris nālibus exiſtens diligit deum pluſꝗ̄ ſe ipſum nālr̄

dilectione ſm amorē concupiſcētie qa.ſ.bono diuino magis frui deſiderat tāq̄ maiori ⁊ ſuauiori· ſ ſʒ amorē amicitie nālr hō plus diligit ſe ipm q̄ deū. Eſt enī amor ↄcupiē q̄ dicimur amare illud quo volum⁹ vti uel frui: ſicut vinū vel aliquid hi⁹. Amor aūt amicitie ē quo dicimur amare amicū cui uolum⁹ bonū Sʒ iſta poſitio ſtare nō pōt. dilectio enī nālis ē quedā nālis inclinatio indita nē a deo. nihil aūt nāle ē puerſū. Impoſſibile ē g̊ q aliqua nālis inclinatio vl' dilectio ſit puerſa puerſa aūt dilectio ē vt aliqs dilectione amicitie diligat plus ſe q deū. Nō pōt g̊ talis dilectio eē nāl

¶ Dicēdū ē g̊ q diligē deū ſup oīa pluſq ſe ipm ē nāle nō ſolū angelo ⁊ hoī ſ etiā cuilibʒ creature. ſm q pōt amare aut ſenſibilr aut nālr. Inclinatōes enī nāles maxime cognoſci pnt in his q̄ nālr agūt abſʒ rōis deliberatōe. Sic enī agit unūqdqʒ in nā ſicut aptū natum ē agi. videm⁹ aūt q vnaqqʒ ps nāli qdā inclinatōe opat ad bonū toti⁹: etiā cū piculo aut detrimēto pprio: vt pʒ cū aliqs manū exponit gladio ad defenſionē capitis. ex quo depēdet ſalus toti⁹ corpis. Uñ nāle ē ut quelʒ pars ſuo mō plus amet totuʒ q ſe ipm. Uñ ⁊ ſm hāc nāle inclinatōeʒ ⁊ ſm pollitică vtutē. bonuſ ciuis mortis piculo ſe exponit pro bono ↄmuni. Manifeſtū eſt aūt q de⁹ ē bonū coē toti⁹ vniuerſ ⁊ oīuʒ ptiū ei⁹. vñ quelʒ creatura ſuo mō nālr plus amat deū q̄ ſe ipaʒ. In ſēſibilia qdē nālr. bruta vo aīalia ſenſitiue. creatura vo rōnalis p ītellectualē amorē: qui dilectio dr.

¶ Ad pmū g̊ dō. q diligere deum vt eſt pncipiū toti⁹ eē: ad nālē dilectionē ptinet. Sʒ diligere deū put eſt obiectū beatitudinis eſt gratuite dilectionis in qua meritū ↄſiſtit. nec tñ neceſſariū eſt vt in hoc ſuſtineam⁹ ſniam magrī dicētis. Q hōmo in pmo ſtatu nō hūit grām p quaʒ mereri poſſet.

¶ Ad 2ᵐ dō q nālī dilectione qua deus ſuper oīa nālr diligit: pōt aliquis magis ⁊ minuſ vti: ⁊ qñ in ſūmo fuerit tūc ē ſumma pparatio ad grām habendā.

¶ Ad tertiū dicēdū q inclinatio rei naturalis eſt ad duo. ſ. ad moueri ⁊ ad agere. illa aūt inclinatio nature que eſt ad moueri in ſe ipa recurua eſt: ſicut ignis mouet ſurſū ppter ſui ↄſeruationē. Sʒ illa inclinatio nature que eſt ad agere non eſt recurua in ſe ipa. non enī ignis agit ad generādū ignem ppter ſe ipm: ſ ppter bonū generati: qd eſt forma ei⁹. ⁊ vlteri⁹ ppter bonū coē qd ē ↄſeruatio ſpēi. vñ pʒ q ñ vlr veꝝ ē q oīs dilectio naturalis ſit in ſe recurua.

D Einde querebatur de his que pertinent ad bonum gratie. ¶ Et primo de his que pertinent ad ipſum bonū gratie. ¶ Secūdo de his que pertinēt ad malum culpe. quod ei opponit.

¶ Circa bonum gratie querebat. ¶ Primo quidem de eo quod pertinet ad omnes. ¶ Secundo de eo quod ptinet ad clericos. ¶ Tertio de eo quod pertinet ad religioſos.

Circa ea vero que ad oēs ptinēt querebatˀ de duabus partibꝰ pnīe. Primo de ꝯtritōe. vtꝝ .s. ꝯtritꝰ teneatˀ velle magis eē ī inferno qꝫ peccare. 2ᵒ de ꝯfeſſione.

Articulꝰ .9ᵒ.

Ad pmū ſic procedebatur. Uidetˀ ꝙ ꝯtritꝰ nō debeat magis velle eē ī īferno qꝫ peccare. Pena .n. inferni ē eterna ⁊ irremediabilis. De peccato aūt poteſt liberari p pnīaꝫ. ḡ magis debꝫ velle peccare ꝙ in inferno eſſe. Preterea pena inferni īcludit culpā. vna enī de penis īferni ē v̄mis .i. ꝯſcīe remorſus de culpa. Culpa aūt nō includit penā inferni. ḡ magis ē eligēda culpa ꝙ pena īferni. Sꝫ ꝯtra ē qđ Anſel. dicˀ in liᵒ. de ſilitudinibꝰ. ꝙ aliquis debꝫ magis eligere eē in inferno ſine culpa: qꝫ ī paradiſo cū culpa. quia īnocens in inferno non ſentiret penā: ⁊ pctōr in paradiſo nō gauderet de glīa. Rᵒ dđ ꝙ ꝯtritꝰ teneˀ in gnāli velle pati magis quācunqꝫ penā ꝙ peccare. ⁊ hoc ideo qa ꝯtritio non pōt eē ſine caritate p quam oīa dimittūˀ pctā. Ex caritate enim plus homo diligit deū ꝙ ſeipꝫ. peccare aūt eſt facē ꝯtra deū. puniri aūt eſt aliquid pati ꝯtra ſeipm. Uñ caritas hoc requirit vt quālibet penaꝫ hō ꝯtritꝰ p̄eligat culpe. Sꝫ in ſpāli deſcēdē ad hāc penā vel ad illam nō teneˀ: qnimo ſtulte faceret ſiqs ſe ipm vel aliū ſollicitaret ſup hiꝰ pticularibꝰ penis. Manifeſtū ē enī ꝙ ſicut delectabilia plus mouent ī pticulari ꝯſiderata ꝙ ī ꝯmuni. ita terribilia plus terrēt ſi ī pticulari ꝯſiderēˀ. ⁊ aliqui ſunt qui minori tēptatiōe nō cadūt: q forte maiori caderēt. ſicˀ aliqs audiēs adulteriū nō incitaˀ ad libidinē. ſ ſi p ꝯſiderationē deſcēdit ad ſingulas illecebras magis moueˀ. Et ſilr aliquis nō refugeret pati mortē p xpo. ſ ſi deſcēderet ad ꝯſiderādū ſingulas penas magis retraheretˀ. Et ideo deſcendere in talibꝰ ad ſingula eſt īducere hoīeꝫ in tēptationē ⁊ pbē occaſionē peccādi. Ad pmum ḡ dđ ꝙ culpa etiā mortalis de ſe perpetua ē: ſ ex ſola dei miſīcordia remediū hꝫ. Preterea plus p̄pōderat bonum diuinū ꝯtra qđ agit culpa bono nature create: cui opponiˀ pena: ꝙ ppetuitas pene tpalitati cl'pe. Ad 2ᵐ dđ ꝙ remorſus ꝯſcīe nō ē culpa ſ ꝯſequēs ad culpā ⁊ poſſꝫ eſſe ſine culpa. vt in eo qui habet ꝯſcīam errātem de p̄terito ꝯmiſſo ſicut ſi aliquis credat aliquid a ſe prius ꝯmiſſum eſſe illicitum: quod tamen licitum erat: ⁊ ipſe dū faceret licitum reputabat.

Deinde circa confeſſionem querebantˀ tria. Primo vtrum ſufficiat ꝙ aliquis ſcripto confiteatur an oportet ꝙ confiteatur verbo. Secundo an aliquis teneatur ſtatim confiteri habita opportunitate: vl' poſſit expectare uſqꝫ ad quadrageſimam. Tertio utrum preſbyter parrochialis debeat credere ſuo parrochiano dicenti ſe alteri confeſſum ⁊ dare ei eucariſtiam vel non.

Articulus .io.

AD p̄mum ſic procedebatur
Uidet̄ q̄ ſufficiat ſi aliq̄s
ꝯfitet̄ ſcripto. Cōfeſſio enī
requirit̄ ad manifeſtationē peccati
Sȝ peccatū manifeſtari pōt ſcripto
ſicut ⁊ ṽbo. ḡ ſufficit ſi cōfiteatur
ſcripto. ¶ Sed ꝯtra ē qḋ dr̄ ro. io.
Oꝛe ꝯfeſſio fit ad ſalutē. ¶ R° dḋ
q̄ ꝯfeſſio eſt qḋdā ſacramētale. ſic
enim in baptiſmo requirit̄ aliquid
ex parte miniſtri. ſ. ut abluat ⁊ ṽba
pꝛoferat. ⁊ aliq̄d ex parte ſuſcipiē-
tis ſacr̄m. vt. ſ. intendat ⁊ abluat̄.
ita in ſacr̄o pn̄ie ex parte ſacerdo-
tis requirit̄ q̄ abluat ſb̄ aliqua foꝛ-
ma ṽboꝝ. Ex pte ṽo penitentis req
rit̄ q̄ ſe clauib⁹ eccl̄ie ſbiiciat pecca
ta ſua p ꝯfeſſionē manifeſtans. De
neceſſitate ḡ ſacr̄i ē q̄ ſua peccata
manifeſtat. ⁊ ꝯtra hoc null⁹ diſpē
ſare poſſ ȝ: ſicut nec ꝯtra baptiſmū.
Sed q̄ fiat manifeſtatio verbo nō
eſt de neceſſitate ſacramēti: alioq̄n
nulla neceſſitate poſſet aliter aliq̄ſ
effectum hui⁹ ſacramēti percipere:
niſi oꝛe ꝯfitēdo. qḋ pȝ eſſe falſum.
Nā mutis vel quibuſcūq; q̄ ṽbo
ꝯfiteri nō poſſunt: ſufficit ſcripto
vel nutib⁹ ꝯfiteri. Nulla aūt neceſ
ſitate poteſt aliquis baptizari niſi
aqua ꝓpter hoc q̄ aqua eſt de ne-
ceſſitate ſacramn̄ti. Sȝ ex inſtitutōe
eccleſie tenet̄ homo qui pōt vt ṽbo
ꝯfiteat̄. non ſolū ꝓpter hoc vt oꝛe
confitens confitendo magis erube
ſcat. vt qui oꝛe peccat oꝛe purget̄.
ſed etiam ſemper in omnib⁹ ſacra
mentis accipitur id cuius eſt ꝯmu
nioꝛ vſus: ſicut in ſacramētali ab-
lutione baptiſmi accipitur aqua q̄
homines ꝯmunius vtunt̄ ad ablu
endū: ⁊ in eucariſtia panis: qui eſt
ꝯmunioꝛ cibus. vnde ⁊ in manife-
ſtatione peccatoꝝ ꝯuenit vti ṽbis
quibus homines ꝯmunius ⁊ expſſi
us ſuos ꝯceptus ſignificare cōſue-
nerunt. Et attendendū eſt q̄ in h̄
ſacramēto non imp̄mit̄ caracter. ſ;
ſolum confert̄ grā ad remiſſionē
peccati: quam remiſſionem nullus
ꝯſequit̄ peccando. Peccat autē q̄
oꝛdinationē eccleſie p̄termittit. vñ
in baptiſmo qui ſeruat ea que ſunt
de neceſſitate ſacramenti p̄termit
tens ſtatuta eccleſie conſequit̄ cara
cterem ſacramenti: ſ; non ſacramn̄ti
effectum. hic aūt nihil conſequitur
¶ Rōnes aūt que ad utrāq; partē
inducuntur non multū cogunt. nā
neq; manifeſtatio ita expꝛeſſe pōt
fieri ſcripto ſicut verbo neq; qḋ dr̄
oꝛe confeſſio fit ad ſalutem: intelli
gitur de confeſſione peccatoꝛum: ſ;
de confeſſione fidei.

¶ Articul⁹. xi⁹.

AD z^m ſic p̄cedit̄. Uidet̄ q̄
aliq̄s poſſit differre ꝯfeſſi
onē vſq; ad q̄drageſimā.
q̄cūq; enī ſuat p̄ceptū eccleſie non
delinq̄t. Sȝ eccl̄ia ſtatuit q̄ ſemel ī
āno hoīes ꝓpꝛia peccata ꝯfiteat̄. ḡ
ſi aliq̄s expectat vſȝ ad terminū ab
eccl̄ia ꝯſtitutū n̄ peccat. ¶ Pꝛeterea
baptiſm⁹ ē ſacr̄ȝ nc̄citatis ſic ⁊ pn̄ia.
ſ; cathecumin⁹ n̄ peccat ſi differat
baptiſmū vſq; ad ſabbatū ſāctū. ḡ
pari rōne nec ꝯtrit⁹ peccat ſi diffe
rat ꝯfeſſionē vſq; ad q̄drageſimā.
¶ Pꝛeterea maioꝛis nc̄citatis eſt
ꝯtritio q̄ꝫ confeſſio. Sed confeſſio

ſine ɔtritione non valet ad ſalutē
Contritio aūt ſine ɔfeſſione pōt in
aliquo caſu valē. ſꝫ ille qui ē in pctō
non tenet̃ ſtatim ɔteri ɔtritione q̄
delet peccatū: alioquin peccator ꝑ
ſingula momēta peccaret. ḡ nec cō-
trit⁹ tenet̃ ſtatim ɔfiteri: ita ꝙ pec
cet ſi ſecus agat. ❡ Sꝫ ɔtra. Magiſ
eſt ſbueniēdū morbo ſpūali q̄ȝ mor
bo corporali. Sꝫ aliqs ſbiect⁹ morbo
corporali ꝑiculo ſe ɔmitteret niſi re-
medium medicine quereret q̄cito
poſſet: ⁊ ex negligentia peccaret.
Multo ḡ magis peccat qui differt
remediū ɔfeſſionis adhibere ɔtra
ſpūalē morbū peccati. ❡ Rx̄ dō ꝙ
laudabile eſt ꝙ peccator q̄citi⁹ cō-
mode pōt pctm̄ ſuū ɔfiteat̃: quia ꝑ
ſacrm̄ pn̄ie ɔfert̃ grā que hominē
reddit magis firmū ad reſiſtendū
pctō. Quidā aūt dixerūt ꝙ tenetur
ɔfiteri q̄cito opportunitas ɔfitēdi
ſe obtulerit: ita ꝙ ſi differat peccat
Sꝫ hoc ē ɔtra rōnē p̄cepti affirma
tiui: qd̄ lꝫ obliget ſemp: nō tn̄ obli-
gat ad ſemp: ſꝫ ꝓ loco ⁊ tpe. Tēpus
aūt implendi p̄ceptū de ɔfeſſione
videt̃ qn̄ īminet aliqs caſus ī quo
neceſſe eſt hoī ꝙ ſit ɔfeſſus. puta ſi
īmineat ei mortꝭ articul⁹ ul' nc̄citas
accipiēdi eucariſtiā: aut ſacrū ordi
nē vel aliqd hi⁹: ad qd̄ opꝫ hoīē ꝑ
ɔfeſſionē purgatū p̄parari. unde ſi
aliqd hoꝝ īmineat: ⁊ aliqs ɔfiteri
p̄termittat peccat: dūmodo debita
opportunitas aſſit. et qa ex p̄cepto
ecclie oēs fideles tenet̃ ſaltē ſemel
ī āno ī feſto paſce p̄cipue ſacramēti
cōmunionē accipe: iō eccl'ia ordina
uit vt ſemel in āno: qn̄ īminet tps
accipiēdi eucariſtiā: oēs fideles ɔfi
teāt̃. Dico ḡ ꝙ differre ɔfeſſionem
uſq ad hoc tps ꝑ ſe loquēdo licitū
eſt: ſꝫ ꝑ accn̄s pōt fieri illicitū: puta
ſi īmineat aliquis articulus in quo
ɔfeſſio requirat̃. Uel ſi aliqs ꝓpter
ɔtemptū ɔfeſſionē differat. ⁊ ſil'r
ꝑ accidēs poſſit eē talis dilatio me
ritoria. ſi ad hoc differret vt prudē
tiori ɔfiteret̃: vel deuoti⁹ ꝓpter ſa
crū tps. ꝓmas ḡ rōnes ɔcedim⁹.
Ad illud vō qd̄ in ɔtrariū obī dō
ꝙ morb⁹ corporalis niſi ꝑ medicine
remediū extīguat̃: ſemp inualeſcit
in pei⁹: niſi forte etiā vtute nature
fuerit extīct⁹. morb⁹ aūt peccati ex-
tinguit̃ ꝑ ɔtritionē. vn̄ n̄ ē ſile.

❡ Articulus. iz⁹.

Ad tertiū ſic ꝓcedit̃. Videt̃
ꝙ ſacerdos ꝓchialis nō
debeat credere ſuo ſbdito
dicēti ſe alteri eē ɔfeſſum: ut ꝓpter
hoc ei eucariſtiā det. Frequēter. n.
ipſa ɔfeſſione aliq ɔterūt̃: qui ꝓus
ɔtriti nō fuerūt. Sꝫ ſacerdos debꝫ
ſbditū ſuū quātū pōt ad bonū in-
ducere. ḡ videt̃ ꝙ oīo ab eo expetē
debeat ꝙ ſibi confiteat̃. ❡ Preterea
prouer. z7. dr̄ paſtori eccleſie. diligē
ter agnoſce vultum pecoris tui. Sꝫ
hoc nullo modo melius poteſt q̄ȝ ꝑ
ɔfeſſionem. ḡ debet ab eo exigere
ꝙ ſibi confiteatur. ❡ Sed contra.
Si ſibi confiteretur poſſet dicere q̄
vellet: ⁊ crederetur ei. ergo etiam
de hoc ſibi debet credi ꝙ ſit confeſ
ſus. ❡ Rx̄ dicendum ꝙ in foro iu-
diciali creditur homini contra ſe:
ſed non pro ſe. In foro autem peni
tentie credit̃ homini ꝓ ſe ⁊ ɔtra ſe

Eſt ğ diſtinguēdū ꝙ duplr̄ ſit impedimētū quo aliqs a perceptione eucariſtie impediat̄.ſi enī ſit impedimētū ad foꝝ iudiciale pertinēs. puta excoīcatio:nō tenet̄ ſacerdos ſuo ſbdito credere: quē excoīcatū nouit: niſi ei de abſolutione ꝯſtet. Si aūt ſit impedimētū qđ ad forū pnīe ptineat.ſ.peccatū:tenet̄ ei credere: ⁊ iniuſte agit: ſi deneget eucariſtiā ei: qui ꝓbibet ſe ꝯfeſſum ⁊ abſolutū ab eo qui abſoluē potuit. vel auctoritate apl'ica:vel auctoritate epi. ¶Ad primū ğ dđ ꝙ illud bonū qđ in ꝯfeſſiōe hoīes ꝯſequūt̄ iam ꝯſecut⁹ eſt ille qui ꝯfeſſum ſe dicit: ſi veꝝ dicit.Si aūt falſū dic pari rōne poſſet falſum dicere ꝯfitēdo:nec pōt aliqs alicui⁹ hominis auctoritate ꝯpelli ad ꝯfitēdū pc̄tm qđ alti cōfeſſus ē q abſoluē potuit qa ſicut iā dictū ē:ꝯfeſſio peccatoꝝ quoddā ſacrāle eſt diuino imperio ſbiacēs:non humano. ¶Ad zᵐ dđ ꝙ ſpūalis paſtor vultū pecoris ſui dꝫ diligēter agnoſcē: ꝯſiderādo exteri⁹ vitā ei⁹.ſꝫ p modū ꝯfeſſiōis nō pōt diligēti⁹ ſcrutari: ſꝫ oportet ꝙ credat ea q̄ ſibi a ſuo ſbdito dicūt̄

DEinde q̄rebāt̄ duo de his que ptinent ad clericos. Et p̄mo de officio eccleſie utꝝ ille q ē p̄bēdāt⁹ ī duab⁹ eccl'iiſ in die quo diuerſum officium fit in vtraqꝫ eccleſia debeat vtrūqꝫ offm̄ dicē. ¶zᵒ de ſtudio theologie utꝝ aliqs teneat̄ dimittē ſtudiū theologie:etiam ſi ſit apt⁹ ad alios docēdū:ad h̄ ꝙ intēdat ſaluti aīaꝝ.

¶Articulus.13⁹.

AD p̄mū ſic ꝓcedebat̄. Uidet̄ ꝙ aliquis in tali caſu debeat vtrūqꝫ officiū dicē Onus enī dꝫ rn̄dere emolumēto. Ille ğ qui hꝫ emolumētū ꝓbēde in duab⁹ eccleſiis:dꝫ onus ſufferre vtriuſqꝫ: vt.ſ.vtriuſqꝫ eccleſie officiū dicat. ¶Preterea iuſtū eſſe videt̄:vt ſi habꝫ mai⁹ emolumētū ab vna eccl'ia in qua forte cantat̄ ꝓlixius officiū: ꝙ etiā mai⁹ on⁹ ſbeat ꝓlixi⁹ officiū dicendo. Non ğ ad eū ptinet electio. ſꝫ vel dꝫ vtrūqꝫ dicere:vel dꝫ dicere officiū eccleſie in qua hꝫ pingui⁹ bn̄ficiū. ¶Sed in ꝯtrariū inducebat̄ ꝯſuetudo.

¶Rñ° dđ.Qꝫ ſuppoſito ꝙ aliqs licite ſit p̄bēdat⁹ in duab⁹ eccleſiis .ſ.ex diſpenſatiōe:ꝯſiderādū eſt ꝙ ille qui in aliqua eccleſia p̄bēdā accepit duob⁹ obligatur.ſ.deo.vt ei debitas laudes exoluat p ei⁹ bn̄ficiis.⁊ eccl'ie:de qua accipit ſūptus Ea ꝟo que ad eccl'iam ptinēt ſbiacent diſpēſationi p̄latoꝝ eccleſie.⁊ iō hoc debitū qđ dꝫ eccleſie debet exoluē.ſꝫ ꝙ ſtatutū ē ul' p ſeipm̄ ſi ſit p̄bēda que requirat reſidētiam ul' p vicariū.ſi h̄ ſufficiat ſꝫm eccl'ie ſtatū,ac ꝯſuetudinē.Sꝫ debitū qđ dꝫ deo p ſei p̄m dꝫ exoluē.nō refert aūt quantū ad deū quib⁹ pſalmis ⁊ imnis deū laudet: vtputa vtꝝ dicat ī veſpis.Dixit dn̄s. vel Laudate pueri dn̄ꝫ.niſi q̄tum ad h̄ ꝙ hō dꝫ ſeq maioꝝ traditōes. ⁊ qa laudes deo dꝫ q̄ſi vn⁹ hō. ſuffic̄ ꝙ ſel' offm̄ dicat.ſꝫ ꝯſuetudinē alicuiuſ eccleſiarum quarum eſt clericus. Sꝫ de electiōe officii rōabilr̄ uidet̄

ꝙ debeat dicere officiũ illiꝰ eccleſie
in qua maiorẽ gradũ hꝫ.puta ſi in
vna ſit decanꝰ:ꝛ in alia ſimplex ca
nonicꝰ: dꝫ dicẽ officiũ eccľie in qua
eſt decanus.¶ ſi in vtraqꝫ eccleſia
fuerit ſimplex canonicus:dꝫ dicere
officiũ digniorꝛis eccľie: q̃uis forte
in minoꝛi eccleſia habeat opulẽtio-
rẽ p̃bẽdã:quia tpalia nulliꝰ momẽti
ſunt ſpũalibꝰ ꝯpata.Si vero ambe
eccleſie ſint equalis dignitatis.põt
ğ eligere quodcũqꝫ officium magiſ
uoluerit:ſi fuerit ab vtraqꝫ eccleſia
abſens.Si aũt fuerit in aliqua eaꝝ
p̄ñs:dꝫ ſe ꝯformare illis cum q buſ
ꝯuerſať. ꝛ p h̃ pꝫ rñſio ad obiecta.

¶Articulus 4ꝰ.

AD ſecũdũ ſic ꝓcedebať.vr̃
ꝙ aliquis qui poteſt ſaluti
animaꝝ curam impẽdere
peccet:ſi circa ſtudiũ tp̃s occupat.
Dicit eñ Sal'.vlt. Dũ tp̃s hẽmus
opemur bonũ. nulla etiã ẽ grauioꝛ
iactura q̃ tp̃is. Nõ dꝫ ğ aliqs totũ
tp̃s in ſtudio expẽdere: differẽs ſa-
luti aĩaꝝ curam impẽdere. ¶Pre-
terea pfecti teneť ad id quod meliꝰ
eſt.Sꝫ religioſi ſunt pfecti. ğ maxĩe
religioſi debẽt dimittere ſtudiũ:ut
ſaluti aĩaꝝ inſiſtãt. ¶Pꝛetẽa peiꝰ
eſt errare in via moꝝ q̃ in via pe-
dũ.Sꝫ p̄latꝰ teneť reuocare ſuũ ſb-
ditũ:ſi videat eũ errare in via pe-
dũ.ğ mľto magis teneť eũ reuocar̃
ab erroꝛe q eſt in via moꝝ.Eſt aũt
erroꝛ ſi homo p̃termittat qȯ meliꝰ
eſt.ğ p̄latus debꝫ ſbditũ cogere ut
ſaluti aĩaꝝ intẽdat:ſtudio p̃mĩſſo
¶In ꝯtrariũ ĩducebať ꝯſuetudo
pro ratiõe. ¶Rñ° dõ ꝙ aliqua duo
p̄ñt cõparari adinuicẽ: ꝛ ſimplr̃ ꝛ
ſm aliquẽ caſũ.nihil enĩ ꝓhibet id
qȯ eſt meliꝰ ſimplr̃ in aliquo caſu ee
minꝰ eligendũ:ſicut philoſophari ẽ
ſimplr̃ meliꝰ q̃ꝫ ditari. ſ in tempoꝛe
nccitatis ditari eſt magis eligẽdũ
ꝛ aliqua p̃cioſa margarita ẽ carioꝛ
vno pane:ꝛ tñ ĩ aliquo caſu famis
panis p̃eligereť. ſm illud tren.4°.
Dederũt p̃cioſa queqꝫ ꝓ cibo ad re
focillãdas aĩas. Eſt aũt ꝯſiderãdũ
ꝙ in quolꝫ artificio ſimplr̃ melioꝛ ẽ
q diſponit de artificio:ꝛ dr̃ archi-
tectoꝛ:q̃ꝫ aliquis manualis qui ope
exequiť ſm ꝙ ei ab alio diſponitur
vnde ꝛ edificiis ꝯſtruẽdis maioꝛi
mercede conduciť qui diſponit de
edificio:lꝫ nihil manibꝰ opereť: q̃ꝫ
manuales artifices q dolãt ligna:
ꝛ incidũt lapides.In edificio autẽ
ſpũali ſunt q̃ſi manuales opaꝛii: q
pticulariter ĩſiſtũt cure aĩaꝝ:puta
ſacrã miniſtrãdo: vel aliquod hꝰ.
pticulariter agẽdo:ſ q̃ſi p̄ncipales
artifices ſunt epĩ q impant ꝛ diſ-
ponũt qualr̃ p̄dicti ſuũ officiũ exeq
debeãt.ppter qȯ ꝛ epĩ.i.ſupinten-
dẽtes dicũť ꝛ ſimplr̃ theologie do-
ctoꝛes ſunt q̃ſi p̄ncipales artifices
q inqrũt ꝛ docẽt qualr̃ alii debeãt
ſalutẽ aĩaꝝ pcurare.Simplr̃ ğ me-
liꝰ ẽ docẽ ſacraꝫ doctrinã:ꝛ magis
meritoꝛiũ:ſi bona intẽtiõe agať: q̃ꝫ
ĩpẽdẽ ptic'larẽ curã ſaluti hꝰ ꝛ illiꝰ
vñ aplus de ſe dic.i. ad coꝛ.i. Nõ
.n. miſit me xp̄us baptizare ſ euã-
gelizare:q̃uis baptizare ſit opꝰ ma
xime ꝯferẽs ſaluti aĩaꝝ.ꝛ.z.ad thi
.z.dicit apoſtolꝰ cõmẽdat fidelibꝰ
hoĩbꝰ q idonei erunt ꝛ alios docẽ.

Ipſa etiā rō demonſtrat: ꝙ melius eſt erudire de ptinētibꝰ ad ſalutē eos qui ⁊ ī ſe ⁊ in aliis pficere pñt ꝙ ſimplices:qui in ſe tantū pficere poſſunt. In aliquo tñ caſu neccitate īminēte deberent ⁊ epi ⁊ doctores intermiſſo ꝓprio officio pticularit̄ intendere ſaluti aīaꝝ. ❡ Ad pmū ḡ dō ꝙ nullā iacturā tpis patit̄ qui qd̄ eſt meliꝰ opat̄:docendo ſacram doctrinā:vel qui ad hoc per ſtudiū ſe diſponit. ❡ Ad zᵐ dō ꝙ pfectus dr̄ aliquis dupl̄r. Uno mō qa hābʒ pfectōeʒ. Alio mō qa hʒ ſtatū pfectionis. Perfectio aūt hoīs ī caritate ɔſiſtit:que hoīem deo ɔiungit. Uñ quantū ad dilectionē dei dr̄ gñ.17. Ambula corā me ⁊ eſto pfectꝰ. Qtūʒ vo ad dilectionē ꝓximi poſtq̄ dñs dixerat. Diligite inimicos ueſtros: ɔcludit Math.5. Eſtote ḡ perfecti Statū aūt pfectionis habē dicunt̄ qui ſolēniter obligant̄ ad aliquid pfectōi ānexū. Eſt aūt aliqd ānexū pfectōi caritatis dupl̄r. Uno mō ſic pambulū ⁊ pparatoriū ad pfectōeʒ vt pauptas.caſtitas.⁊ hiꝰ.quibꝰ hō retrahit̄ a curis ſeculariū rerū: vt liberiꝰ vacet his que dei ſunt. Uñ hiꝰ.magis ſunt quedam pfectionis inſtrā. ꝓpter qd̄ Hier. exponēs illd̄ vbū Petri dicētis. Ecce nos relinquimꝰ oīa ⁊ ſecuti ſumꝰ te dicit. ꝙ non ſufficit Petro dicē. Ecce nos relinqmꝰ oīa: ſ; addidit qd̄ pfectuʒ eſt.⁊ ſecuti ſumꝰ te. Quicūq; ḡ vel voluntariā pauptatē vel caſtitatē ſeruāt: habēt quidē pparatoriū pfectionis:ſ; non dicūt̄ habē ſtatum pfectionis:niſi qui ſe ex ſolēni pfeſſione ad hiꝰ.obligant. Aliquid enim ſolēne ⁊ ppetuū dr̄ habē ſtatuʒ: ſic pʒ in ſtatu libertatis vel mr̄imonii ⁊ ſiliū. Alio vō mō aliqd ē ānexū pfectiōi caritatis vt effectꝰ: vt ſcilʒ aliqs curā aīaꝝ ſuſcipiat. Eſt enim pfecte caritatis vt aliqs ꝓpter dei amorē ptermittat dulcedinē ɔtemplatiue vite:quā magis amaret: ⁊ accipiat actiue vite occupatōes ad ꝓcurādū ꝓximoꝝ ſalutē. Quicūq; ḡ hoc mō ſaluti ꝓximoꝝ intendit hʒ quidē aliquē pfectionis effectum ſ; non hʒ pfectiōis ſtatū:niſi epūs: q cū quadā ſolēni ɔſecratōe ſuſcipit aīaꝝ curā. Archidyaconi vō ⁊ parrochiales pſbri magis hñt ɔmiſſa quedā officia: ꝙ ꝙ per hoc ī aliquo pfectōis ſtatu ponāt̄. Soli ḡ religioſi ⁊ epi dicūt̄ pfecti: qſi ſtatū pfectiōis hñtes. vñ religioſi fiūt epi: ſ; nō archidyaconi vel plebani. Cū ḡ dr̄ ꝙ pfecti tenēt̄ ad id qd̄ meliꝰ ē: veꝝ eſt ſi intelligat̄ de his q dicūt̄ pfecti ꝓpter pfectionē caritatis. Hiꝰ enī obligāt̄ ex lege interiori: que inclināndo obligat. vñ ad hʒ obligāt̄ ſm mēſurā ſue pfectōis: qd̄ implēt. Si aūt intelligat̄ de his qui dicūt̄ pfecti ꝓpter ſtatū: ſic epi ⁊ religioſi non eſt veꝝ. Nō eniʒ tenēt̄ epi niſi ad ea ad q̄ ſe extēdit cura ſuſcepti regiminis. Et religioſi non tenent̄ niſi ad ea ad que obligant̄ ex voto ſue pfeſſionis. alioqn eēt obligatio ad infinitū: cū tñ ⁊ nā ⁊ ars ⁊ oīs lex certos terminos hēat: dato tñ ꝙ pfecti ſemp tenēt̄ ad id qd̄ meliꝰ eſt: nō eēt ad ꝓpoſitū ſicut ex ſupradictis appet. Ad 3ᵐ dō ꝙ lʒ platꝰ

teneat ſbditū ſuum reuocare ab oī
malo. nō tñ tenet eū inducē ad oē
meli⁹. Hec etiā ratio in pposito locū
nō h3 ſicut nec alie zc.

D Einde q̄rebāt duo de his
que ptinēt ad religioſos.
Primo vtrū religioſus te-
neat obedire ſuo plato. vt reuelet
ſibi aliqd ſecretū: qd fidei ſue ē cō-
miſſum. ¶ 2⁹ vtrū teneat ſibi obe-
dire vt reuelet occultā culpam fra
tris quam nouit.

¶ Articul⁹. 15⁹.

A D pmū ſic pcedit. Uidet
q religioſus teneat aliqd
ſecretū fidei ſue ɔmiſſum
reuelare plato pcipiēti. Ad obedi-
endū enī plato obligauit ſe religio
ſus pfeſſione ſolēni. ad tenēdū aūt
ſecretū obligauit ſe ſimplici pmiſſi
one. g magis deb3 obedire plato q
ſeruare ſecretū. ¶ Sed ɔtra eſt q
Bern. dicit. Id quod eſt inſtitutū
pter caritatē non militat ɔtra ca
ritatē. S3 pfeſſio obediētie quā re-
ligioſus facit plato: inſtituta ē pp
caritatē. g non militat ɔtra carita
tē: quia quil3 tenet ſeruare fidē pxi
mo. ¶ Rx⁹ dicēdū q ſicut Ber. dic
in li. de diſpēſatiōe ꝛ pcepto. Suffi
ciēs obediētia ē vt religioſus obe-
diat ſuo plato de his que ad regu
lā ptinēt uł directe. ſicut ea que ſūt
ſcripta ī regła: vel īdirecte: ſic ea q
ad hec reduci pñt. ſicut miniſteria
exhibēda fratrib⁹ ꝛ pene p culpis
inflicte. ꝛ hi⁹. Perfecta aūt obediē
tia eſt vt ſimplr in omnib⁹ obediat
que non ſunt ɔtra regulā vel ɔtra
deum. S3 q aliquis obediat plato
in his que ſunt ɔtra deū vel ɔtra
regulā eſt obediētia incauta ꝛ illi-
cita. Eſt g ɔſiderandū in pposito
vtrū ſit licitū religioſo ſecretum
fidei ſue ɔmiſſum reuelare. Circa
qd diſtinguēdū eſt de ſecreto. Eſt
enī aliqd ſecretū qd illicitū eſt ce-
lare. ſicut quod ī piculū vgit alioꝝ
quib⁹ aliquis cauere tenet. Un ꝛ ī
iuramēto fidelitatis ɔtinet q hi⁹
ſerui ſecreta debeāt dñis reuelari.
Ad pceptū g plati tenet religioſus
tale ſecretū pandere: etiā ſi pmiſit
ſe non reuelare. dicēte Iſid. In ma
lis pmiſſis reſcinde fide3: niſi forte
in ɔfeſſiōe audierit: quia tūc nullo
modo eſt reuelādum. Eſt aūt aliud
ſecretū qd de ſe celari pōt ſine pctō
ꝛ tale ſecretū religioſus nullo mō
plato pcipiente pandere d3: ſi ſit fi
dei ſue ɔmiſſū. peccaret enī frāgē
do fidē ɔmiſſo. ¶ Ad pmū g dd q
ſolēnioꝝ eſt obligatio ad ſeruanda
ea que ſunt fidei ꝛ caritatis: que ē
ex lege nāli ꝛ ex pmiſſione ī bap-
tiſmo facta: q ea que eſt ex pfeſſio-
ne religionis.

¶ Articul⁹. 16⁹.

A D 2m ſic pcedit. Uidet q
ſbditus debeat plato pci-
piēti reuelare culpā occul-
tā alteri⁹ fratris. qa vt Hiero. dic
Nō d3 occultari culpa vni⁹ in piu
diciū multoꝝ. S3 pſumēdū ē q pla
tus culpam vni⁹ cognoſcere velit
pter multitudinis bonū. g plato
pcipiēti d3 culpa alteri⁹ reuelari.
¶ S3 ɔtra eſt q Greg. dicit. q etſi
aliqñ ppter obediētiā debem⁹ aliq
bona dimittere. nullo tñ mō ppter

obediētiā debem⁹ aliquod malum ꝑpetrare. Sȝ malū eē videt̄ culpā; occultā detegēdo aliū informare. ḡ hoc ꝓpter obediētiā fieri nō dȝ. ¶R° dō ꝙ religioſus ꝑlat⁹ in caꝑeſt ſicut iudex eccl'iaſtic⁹ in foro iudiciali. Vñ ad ea pōt ex ꝑcepto ſb̄ditos obligare vt ei pandāt ꝓpt̄ q̄ pōt iudex eccl'iaſtic⁹ in foro iudiciali iuramētū exigere. Eſt ḡ ſciēdū ꝙ in criminib⁹ triplex ē mod⁹ ꝓcedendi. vn⁹ ꝑ denūciationē. alius ꝑ inq̄ſitōeȝ. ali⁹ ꝑ accuſatōeȝ. In via ḡ denūtiatōis intēdit̄ correctio delinquentis. ⁊ ideo ſm̄ ꝑceptū dñi Mat. 18. dȝ precedere fraterna correctio. vt. ſ. corripias eū inter te ⁊ ipm ſolū. ꝙ ſi non audierit: coram duob⁹ vel tribus teſtib⁹. ⁊ vltimo dicat̄ eccl'ie. Caritatis enī eſt vt aliquis parcat fratri quantū pōt. vñ prius dȝ niti ut corrigat ꝯſciāȝ fratris ſeruata fama ſolitarie admonendo: ⁊ poſtmodū corā duob⁹ vel trib⁹. tandeȝ negligēda ē fama: vt emēdet̄ ꝯſciā: ⁊ dicēdū eſt eccl'ie. in quo etiā ꝓceſſu ꝯſulit̄ ꝯſcīe. Nā pc̄tor ſi a ꝑncipio uideret ſe publicatū: amitteret ꝟecūdiā ⁊ obſtinatior fieret ad peccādū. In inq̄ſitiōe ꝟo dȝ ꝑcedere infamia. In accuſatione ꝟo dȝ ꝑcedere inſcriptio per quā ipſe obligat ſe ad talionē. In inq̄ſitōe aūt ⁊ accuſatōe intendit̄ pena peccātis ꝓpt̄ mlˀtitudīs bonū Si ḡ appareat accuſator in caplˀo q̄ ſe obliget ad talionē: pōt ꝑlat⁹ ꝑcepto ꝟitatis ꝯfeſſionē exigere: ſic̄ ⁊ iudex eccl'iaſtic⁹ iuramēto. Et ſimilˀr ſi ꝑcedat infamia: pōt ꝑlatus ꝑcepto ꝟitatē exq̄rere: ⁊ ſb̄diti tenēt̄ obedire. Si aūt ꝓcedat̄ ꝑ viaȝ ſimplicis denūciatōis: nō tenet̄ religioſus ꝑlato ꝑcipiēti cl'pā fratris reuelare: niſi ꝑcedēte monitōe eum videat incorrectū: īmo magis peccaret: ſi ad ꝑceptū ꝑlati reuelaret. q̄a plus tenet̄ obedire euāgelio ꝙ̄ ꝑlato: ⁊ multo magis ꝑlat⁹ peccarȝ ſi ſb̄ditū induceret ad ꝑuertēdū ordinē euāgelii. ¶Ad ꝑmū ḡ dō ꝙ de peccato ꝑterito de quo iā aliq̄s correct⁹ eſt ad ſecretā āmonitionē vel de quo pōt ſꝑare corrigēd⁹ niſi ꝯtrariū inueniat̄: nō pōt īminere ꝑiculū multitudinis. Sȝ de pc̄ō futuro qḋ eſt ꝑiculoſuȝ multitudini: vel ſpūalr̄ vel corporalr̄ ꝓcedit obiectū. tūc enī nō opȝ āmonitionem ſecretā expectare. ꝫ ſtatī ꝑiculo occurrere. vñ ⁊ dñs ñ dic̄. Si peccaīt intendat ī futuro. ſed ſi peccauerit in preterito.

D Einde querūt̄ quatuor ad culpā ꝑtinentia. ¶Primo vtꝝ pc̄m̄ ſit nā aliqua. ¶2° vtrū piurium ſit graui⁹ pc̄m̄ ꝙ̄ homicidiū. ¶3° vtrū peccet q̄ ꝓpt̄ ignorātiā ꝯſtitutōeȝ pape nō ſuat. ¶4° vtrū monachus peccet mortalr̄ comedēdo carnes.

Articul⁹. 17⁹.

AD ꝑmū ſic ꝓcedebat̄. Uidetur ꝙ pc̄m̄ non ſit aliqua nā. Dr̄ enī Job. i. Sine ipo factū eſt nihil. i. peccatū. Sȝ qḋ eſt nā aliqua: nō pōt dici nihil. ḡ pc̄m̄ nō eſt nā aliqua. Sȝ ꝯ̄. Si pc̄m̄ ñ ē nā aliqua. opȝ ꝙ ſit ꝑuatō pura ꝫ ꝑuatio pura non dr̄ ſm̄ magis ⁊

minꝰ. vt mors ⁊ tenebra. ergo vnum nõ eẽt grauiꝰ altero. qḋ ẽ incõueniens. ¶ Rñ° dõ ꝙ peccatum maxime trãſgreſſiõis ẽ actꝰ inordinatꝰ. Ex parte ergo actꝰ peccatũ ẽ nã aliqua. Sꝫ iordinatio ẽ ꝑuatio: ⁊ ſcḋm hãc pctm̃ dr̃ nihil. ⁊ ꝑ hꝫ pꝫ ſolo ad obiecta.

Articulꝰ .18.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedebat̃. Uidet̃ ꝙ piuriũ ſit grauiꝰ pctm̃ q̃ homicidiũ. Dicit enĩ Ber. Qꝛ ↄtra p̃cepta ꝑme tabule nõ põt diſpẽſare nec deꝰ nec hõ. Cont̃ precepta aũt 2ᵉ tabule põt diſpenſare deus ſꝫ non hõ. ex quo põt accipi ꝙ grauiꝰ ſit peccare ↄtra p̃cepta ꝑme tabule q̃ ↄtra p̃cepta 2ᵉ. Sꝫ piuriũ eſt ↄtra p̃ceptũ ꝑme tabule: qḋ eſt. Non aſſumes nomẽ dei tui ĩ vanũ. Homicidiũ aũt eſt ↄtra p̃ceptũ 2ᵉ tabule. Nõ occides. ergo grauiꝰ pctm̃ eſt piuriũ q̃ꝫ homicidiũ. ¶ Preterea grauiꝰ ẽ peccare in deũ q̃ꝫ in hoĩeꝫ. Sꝫ piuriũ ẽ peccatũ in deũ. homicidiũ in hoĩeꝫ. ergo grauiꝰ peccatũ ẽ piuriũ q̃ homicidiũ. ¶ Sꝫ ↄtra. Pena ꝓportionat̃ culpe. Sꝫ grauiꝰ punit̃ homicidiũ q̃ piuriũ. ergo ẽ grauiꝰ pctm̃. ¶ Rñ° dõ ꝙ ſicut apl's dic̃ ad heb. .6. Hoĩes ꝑ maiores ſui iurãt: ⁊ oĩs ↄtrouerſie eoꝝ finis eſt iuramẽtũ. Fruſtra aũt in cã homicidii cõtrouerſie finis eẽt iuramẽtũ: ſi homicidiũ eſſet grauiꝰ peccatũ q̃ piuriuꝫ. Pſumet̃ enĩ ꝙ q maiorẽ culpã homicidii ↄmiſiſſet: nõ vererẽt mino rẽ piurii ĩcurrẽ. vñ ex hoc ipſo ꝙ ĩ cã cuiuſlꝫ pctĩ defert̃ iuramẽtũ: manifeſte oſtẽdit̃ ꝙ piuriũ ꝓ maximo pctõ dꝫ hẽri. nec ĩmerito. q2 piurare nomen dei videt̃ q̃dã diuĩ noĩs denegatio. vñ ſcḋm locũ poſt idolatriã pctm̃ piurii tenet. vt ex ordĩe p̃ceptoꝝ appꝫ. Sꝫ ⁊ apud gẽtiles iuſiurandũ erat honoratiſſimũ. vt dr̃ in pñ° metha. Primas ergo rõnes ↄcedimꝰ. ¶ Ad illud ꝙo qḋ ĩ ↄtrariũ obr̃ dõ ꝙ in iudicio humano ñ ſemꝑ quãtitas pene rñdet q̃titati culpe. Interdum enĩ infligit̃ maior pena ꝓ minori culpa: qñ grauiꝰ nocumẽtũ ĩminet hoĩbꝰ ex minori culpa. ſꝫ ſcḋm dei iudiciũ grauior culpa grauiori pena punit̃. vñ vt oñdat̃ grauitas idolatrie ⁊ piurii poſtq̃ in ꝑmo p̃cepto dixerat. Nõ adorabis ea neqꝫ coles. ſbdit̃ exo. 20. Ego ſuꝫ dñs deꝰ tuus viſitãs iniq̃tates patꝝ in filios. ⁊ poſtq̃ dixerat. nõ aſſumes nomẽ dñi dei tui ĩ vanum ſbdit̃. Nec enĩ hẽbit inſontẽ dñs eũ q aſſũpſit nomẽ dñi ſui fruſtra.

Articulꝰ .19.

Ad 3ᵐ ſic ꝓcedit̃. Uidet̃ ꝙ q facit ↄtra ↄſtitutionem pape ꝑ ignorãtiã ñ peccat. Ut enĩ aug. dicit. Pctm̃ adeo ẽ voluntariũ: ꝙ ſi nõ eſt volũtariũ non eſt pctm̃. Sꝫ ignorãtia cauſat inuolũtariũ. vt dr̃ in 3° eth. ergo qḋ fit per ignorãtiã nõ eſt pctm̃. ¶ Preterea ſcḋm iura dñs põt repetẽ ſeruũ ſuũ ordinatũ poſt certũ tp̃s. hoc aũt dꝫ ↄputari a tp̃e ordinatiõis nõ a tp̃e noticie. ergo obligatio ↄſtitutõis pape obligat a tp̃e noticie. ¶ Sꝫ ↄr̃. Ignorantia iuris non excuſat. Sed ↄſtitutio pape facit ius. ergo qui facit ↄtra ↄſtitutionẽ pape ꝑ ignorãtiã non excuſat̃. ¶ Rñ° d ꝙ ignorãtia

que eſt cā actus cāt inuolūtariū. vñ ſemp excuſat: niſi ipa ignorātia ſit pctm̄. Eſt aūt ignorātia peccatum: qñ ignorat qs que pōt ſcire ꝛ tenetur. Cōſtitutōes enim pape oēs ſuo mō ſcire tenēt. Si ḡ aliqs neſciat ꝑ negligētiā: nō excuſat a culpa: ſi ɔtra ɔſtitutōes agat. Si ṽo aliquis hēat ſufficiēs impedimētū: ꝓpt qđ ſcire non potuerit. puta ſi fuit ī carcere: vel in terris extraneis: ad q̄s ɔſtitutio nō ꝑuenit. vl' ꝓpter aliqđ ſil'e: talis ignorātia excuſat vt nō peccet ɔtra ɔſtitutiōes pape agēs. ꝛ ꝑ hoc pꝫ ſol'o ad obiecta.

Ar⁹. 20⁹.

Ad 4^m ſic ꝓcedit'. Uidet' ꝙ monachus peccet mortal'r comedēdo carnes. Dicit. n. canon de ɔſecratōe. ꝙ monachi nō debēt comedē carnes. ꝛ ſi ɔtra fecerint debēt īncarcerari. Sꝫ tal' pena nō infligit' niſi ꝓ pctō mortali. ergo monachi comedētes carnes peccāt mortal'r. Preterea facē ɔtra votū eſt peccatū mortale. Sꝫ monachi ex voto obligāt' ad ſeruādū regulam btī Bñdicti in qua ɔtinet' ꝙ monachi a carnib⁹ abſtineāt. ḡ monachi peccāt mortal'r comedēdo carnes. Sꝫ ɔtra. Nullū peccatū mortale ɔcedit' alicui rōne cuiuſcūq; infirmitatis. Sꝫ comedere carnes ɔceditur monacho rōne infirmitatis. ḡ comedē carnes nō eſt pctm̄ mortale monacho. R° dō. ꝙ nihil ē mortale pctm̄ monacho vel religioſo cuicūq; ꝑ ſe loquēdo: qđ nō ſit peccatū mortale alteri: niſi ſit ɔtrariū ei ad qđ ſe voto ꝓfeſſionis obligauit. ꝑ accidēs tñ rōne ſcandali: vel alicui⁹ hi⁹ poſſet aliqd ei eſſe pctm̄ qđ non eēt alii pctm̄. Eſt ḡ ɔſiderādū qd ſit illud ad qđ religioſus voto ꝓfeſſiōis ſe aſtringit. ꝛ ſiqdē religioſus ꝓfitēdo vouēt ſe regulā ſeruaturū: videt' ſe obligare voto ad ſingula que ɔtinēt' in regula. ꝛ ſic ɔtra quodlꝫ eoꝝ agēdo peccarꝫ mortal'r. Et ex hoc ſequēt' ꝙ religionis ſtat⁹ eēt religioſis in laqueum peccati mortalis. qđ vix aut nunq̄ poſſent declinare. Sācti ḡ patreſ q ordines inſtituerūt nolētes hoībuſ iniicere damnatiōis laqueū: ſꝫ magis uiā ſalutis: ordinauerūt talem ꝓfeſſionis formā: ī q̄ ꝑiculū eſſe nō poſſet: ſicut in ordine fratꝝ p̄dicatoꝝ ē cautiſſima ꝛ ſecuriſſima forma ꝓfitēdi: qua nō ꝑmittit ſe ſeruare regulā: ſꝫ obediētiā ſꝫm regl'aꝫ vñ ex voto obligāt' ad ſeruanda ea que ponūt' in regula tāq̄ p̄cepta ꝛ que p̄lat⁹ ſꝫm tenorē regule ſibi p̄cipe voluerit. Cetera ṽo que nō cōtinēt' in regl'a ſꝫ p̄cepto: nō cadūt directe ſꝫ voto. vñ ea p̄termittenſ nō peccat mortal'r. Beat⁹ ṽo Bñdictus ſtatuit monachū ꝓfiteri: nō q̄dē obſeruare regulā: ſꝫ ꝙ ꝓfitēs ꝓmittit ɔuerſionē moꝝ ſuoꝝ ſꝫm regulā. hoc eſt dictū vt ſꝫm regulā dirigat mores ſuos: ɔtra qđ facit: ſi vel ea que ſunt precepta in regula trāſgrediat': vel etiā ɔtemnat regulā: ſꝫm ea dirigē act⁹ ſuos omnīo recuſans. nō aūt oīa que in regula ɔtinēt' ſunt p̄cepta. q̄dā enim ſunt monitōes ſiue ɔſilia. q̄dā ṽo ordinatiōes ſiue ſtatuta quedā. vt ꝙ poſt

ↄpletoriū nemo loquat̄. Hi⁹ aūt ſta
tuta que in regula ↄtinēt̄ nō hn̄t
vim p̄cepti. ſicut nec plat⁹ ſtatuens
aliqd ītēdit ſemp ad peccatū mor
tale obligare p p̄ceptū. Eſt aūt pla
tus q̄ſi quedā regula aīata. vn̄ ſtul
tū eēt putare ꝙ monach⁹ frāgens
ſilētiū poſt ↄpletoriū peccaret mor
tal̄r: niſi forte facēt h̄ ↄtra p̄ceptū
plati: vl' ex ↄtēptu regule. Abſtinē
aūt a carnib⁹ non ponit̄ in regula
btī Bn̄dicti vt p̄ceptū: ſ̄ vt ſtatu-
tū quoddā. vn̄ monach⁹ comedēs
carnes nō ex hoc ip̄o peccat morta
liter: niſi in caſu ꝓpter inobediētiā
vel ↄtēptū. ¶Ad p̄mū g̃ dō ꝙ pe
na illa infligit̄ monacho ↄtumacit̄
⁊ inobediēter carnes comedēti.
¶Ad 2ᵐ dō ꝙ comedē carnes nō
ēſt ↄtra votū monachi: niſi qn̄ co-
mederet ex inobediētia vel ex ↄtē
ptu. ¶Qō ꝯo in ↄtrariū obr̄ effi-
caciā nō hȝ. p̄cedit enī rō de his q̄
ſunt ſ̄m ſe mala. ſicut homicidium
adulteriū. ⁊ hi⁹. que ſunt oīb⁹ illici
ta tam ſanis q̄ infirmis. Nō autē
procedit de his que ſunt mala: qa
p̄hibita. aliqd enī pōt p̄hiberi ſa-
no qd nō p̄hibet̄ infirmo.

D Einde circa bonū gl'ie q̄re
bāt̄ duo de corpib⁹ gl'ioſis
Primo vtꝝ corp⁹ gl'ioſum
nal̄r poſſit eē cū alio corpe nō glo-
rioſo in eodē loco. ¶2ᵒ vtrum hoc
fieri poſſit miraculo.

Articul⁹. xi.

A D p̄mū ſic p̄cedit̄. Uidet̄
ꝙ corp⁹ gl'ioſū nal̄r poſſit
eē cū alio corpe ī eodē loco
Si enī p̄hibet̄ eē cū alio corpore in
eodē loco. aut ē ꝓpter groſſiciē ſiue
corpulētiā. aut ꝓpter dimēſiones. ſ̄
nō ꝓpter groſſiciē ſeu corpulētiam
quia corpus gl'ioſū erit ſp̄uale ſ̄m
ap̄lm. i. ad cor. 15. Sil'r nec ꝓpter di-
mēſiones: qa cū tāgētia ſint quoꝝ
vltima ſunt ſimul: ncc̄e eſt ꝙ pūctū
vni⁹ corpis nālis ſit ſimł' cū puncto
alteri⁹ ⁊ linea cū linea: ⁊ ſupficies
cū ſupficie. Pari g̃ rōne ⁊ corp⁹ cū
corpore. Nō g̃ p̄hibet̄ corp⁹ gl'ioſū
quin nāl̄r poſſit eē ſimul cū alio cor
pore in eodē loco. ¶Preterea Cōmē.
dicit in. 8. phi. ꝙ partes aeris ⁊ aq̄
partim ſ̄bintrāt ſe inuicē ꝓpter h̄
ꝙ partim ſunt nature ſp̄ual'. ſ̄ cor-
pora gl'ioſa oīo erūt ſp̄ualia. vt iaȝ
dictū ē. g̃ total̄r poterūt ſ̄bintrare
alia corpora ⁊ ſil' eſſe cū eis. ¶Sed
ↄt. Glorificatio nō tollit nāȝ. Sed
corp⁹ hūanū nō pōt nāl̄r eē ſil' cum
alio corpe in eodē loco in ſtatu iſto
ergo neq; poſtq̄ erit glorificatum
¶Rx° dicendum ꝙ manifeſtuȝ eſt
ꝙ corpus humanum in ſtatu iſto
nō pōt eē cū alio corpe ī eodē loco.
Si g̃ corp⁹ gl'ioſū nāl̄r poſſit eē cuȝ
alio corpe ī eodē loco ꝓpter aliquā
ꝓpetatē inditā. illa ꝓpetas auferet
hoc ꝓpter qd corp⁹ humanū ī ſtatu
iſto p̄hibet̄ eē cū alio corpe ī eodeȝ
loco. Eſt g̃ ↄſiderādū qd ſit hi⁹ p̄hi
bens. Dicūt aūt qdā hoc eē groſſi-
ciē vel corpulētiā quādaȝ q̄ tollet̄
p dotē glorie: quā noīant ſ̄btilitatē
ſ̄ hoc nō eſt intelligibile. nō enī in
uenit̄ qd ſit hi⁹ corpulētia vl' groſſi
ties. nō enī eſt aliqua qualitas: qa
nulla qualitas dari pōt: qua remo-
ta corp⁹ poſſit eſſe cū alio corpore ī

BIBLIOTECA PROVINCIAL Y DE LA UNIVERSIDAD DE SEVILLA

eodē loco. Similr̄ nec pōt eē̄ forma nec mā̄: que ſunt partes eſſētie. qa tūc integra eē̄ntia corporis hūani non remaneret cū̄ gloria: quod eſt hereticū. Et iō dicēdū eſt ꝙ hoc ꝓhibēs nihil eſt aliud ꝙ̄ dimēſiones qbus ſbſtat materia corporalis. neceſſe eſt enī vt id qḋ eſt ꝑ ſe ſit cā ī vnoquoq; genē. Diſtinctio aūt ſm ſitum ṗmo ⁊ per ſe ꝯuenit quātitati dimēſiue: que diffinit̄ eſſe quantitas poſitionē hn̄s. vn̄ ⁊ partes in ſbiecto ex hoc ipſo diſtinctionē hn̄t ſm ſitum ꝙ ſunt ſbiecte dimēſioni. ⁊ ſicut eſt diſtinctio diuerſaꝝ priū vni⁹ corporis ſm diuerſas partes vni⁹ loci per dimenſiones: ita ꝓpter dimenſiones diuerſa corpora diſtīguunt̄ ſm diuerſa loca. Duo enim corpora facit actualis diuiſio maſie corporalis. Duas aūt partes vnius corporis diuiſibilitas potētialis. vn̄ ⁊ ph̄us dicit in. 4. ph̄i. Qꝫ ſicut ſb intrante cubo ligneo in aquam vl̄ aereꝫ oportet ꝙ cedat tm̄ de aqua: vel aere: ita oportet ꝙ cederēt dimenſiones ſepate: ſi vacuū ponēr̄. Cū ğ gloria non tollat dimēſiones corporis: dico ꝙ corpus gl'ioſuꝫ nō pōt nālr̄ eſſe cū̄ alio corpore ī eodē loco ꝓpter aliquā ꝓꝓetatē inditaꝫ. ❧ Ad ṗmū ğ dicēdū ꝙ ſicut dictū̄ eſt corpus humanū in ſtatu iſto ꝓhibet̄ eē cum alio corpore in eodeꝫ loco non ꝓpter corpulētiā aut groſſitiē que ꝑ gloriā tollat̄. ſpūalitatē enī aplus opponit aīalitati: ſꝫ quā corp⁹ē alimonia indigens. ut aug. dicit. Nō aūt groſſiciei vel corpulētie: ſꝫ impedit̄ ꝓpter dimēſiones.

Ratio vero que in ꝯtrariū obr̄ ponit̄ inter ſophiſticas rōes a ph̄o in. 4. ph̄i. Puncto enī ⁊ linee ⁊ ſupficiei nō debet̄ loc⁹: ſꝫ corpori. vn̄ nō ſeqt̄. Si termini corpoꝝ ſe tāgētiū ſunt ſiml': ꝙ ꝓpter hoc plura corpa pn̄t eſſe in eodē loco. ❧ Ad 2ᵐ dḋ ꝙ ſicut ibidē ꝯmētator exṗmit: ſbintratio illa fit ꝑ ꝯdenſationem: ⁊ dicūt̄ hēre ſpūalē ṽtutē ꝓpter raritatē. Eſſet aūt erroneū dicere hꝫ modo ꝙ ſint aeri uentiſq; ſilia. vt patet ꝑ Grego. in. 19. moraliū.

❧ Articul⁹. 22⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedebat̄. Uidet̄ ꝙ corp⁹ glorioſū nullo mō poſſit eſſe ſiml' cū alio corpore in eodē loco. ſicut enī ſe hꝫ corpus vnū ad vnū locū. ita duo corpora ad duo loca. ğ ꝯmutatim ſic vnū corp⁹ ad duo loca. ita duo corpora ad vnū locū. Sꝫ vnū corpus nullo mō pōt eſſe in duob⁹ locis. ğ nec duo corpora ī vno loco. ❧ Preterea ſi duo corpora ſint in vno loco ſumēt̄ duo puncta in duabus extremitatib⁹ loci. Sequit̄ ğ ꝙ inter iſta duo puncta erunt due linee recte duoꝝ corpoꝝ in eodē loco exiſtētiū: qḋ eſt impoſſibile. ğ impoſſibile eſt duo corpora eſſe in eodem loco. ❧ Sed ꝯtra eſt ꝙ xp̄us intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis. ut hr̄ Ioh. 20. quod eſſe non pōt niſi corpus ei⁹ ſimul cū corpore portaꝝ fuiſſet in eodē loco. ❧ Pōt ğ corpus gl'ioſum cū alio corpore eſſe ī eodē loco. ❧ Rx⁹ dḋ ꝙ ſicut iam dictum eſt. duo corpora eſſe in eodem loco prohibēt̄ ex dimēſionib⁹: quia mā

corporalis ſm dimēſiones diuidit.
dimēſiones aūt diſtinguūt ſm ſitū.
Deus autē qui eſt omniū cā prima
poteſt ↄſeruare effectus in eſſe ſine
cauſis ꝓximis. vñ ſicut ↄſeruat in
ſacramēto altaris accidentia ſine
ſbiecto.:ita poteſt ↄſeruare diſtin-
ctionē materie corporalis ⁊ dimēſi
onū in ea abſq; diuerſitate ſit⁹. Mi-
raculoſe g̃ fieri poteſt ꝙ duo cor-
pora ſint in eodem loco. vñ corpori
xpi attribuit a ſanctis:ꝙ exiuit per
clauſum ꝟginis uterū:⁊ ꝙ intrauit
ianuis clauſis ꝑ ꝟtutē diuinā. ⁊ ſil'r
dico ꝙ corp⁹ gl'oſum qđ erit figu-
ratū corpori claritatis xpi: poterit
eſſe cū alio corpore in eodē loco: nō
ꝓpter aliquā ꝟtutem creatā ĩditā
ſ; ſola diuina ꝟtute aſſiſtēte ⁊ hoc
operante: ſicut ⁊ corpus Petri ſua
vmbra ſanabat infirmos. ſ; diuina
ꝟtute aſſiſtente ⁊ miracula faciēte
¶Ad pmū g̃ dō ꝙ ꝓportione cō-
mutata ſic eſt utendū: ſicut ſe habz
pmū ad 2m. vt duo ad tria: ita ſe
habz tertiū ad quartū. g̃ ↄmutatiz
ſicut ſe hz pmū ad tertium vt duo
ad quatuor. ita ſe hz 2m ad quartū
.i. tria ad ſex. ⁊ ſm hoc rō ſic debēt
ꝓcedere. ſicut ſe hz vnū corp⁹ ad
vnū locū. ita duo corpora ad duo
loca. g̃ ſicut vnū corp⁹ ad duo cor-
pora. ita vnus locus ad duo loca. ⁊
ſic nō ſeqt. ꝙ ſi vnū corpus nō pōt
eſſe in duob⁹ locis. ꝙ duo corpora
nō pñt eſſe in vno loco. vnū enim
corp⁹ eē localr̄ in duob⁹ locis ĩpli-
cat ↄtradictionē: quia de rōne loci
eſt ꝙ ſit termin⁹ locati. termin⁹ aūt
eſt ex quē nihil eſt rei. vñ nihil lo-
cati poteſt eſſe in loco exteriori. ꝙ ſi
ponat eſſe in duob⁹ locis: ſequit ꝙ
ſit extra ſuū locū. ⁊ ita ſequitur ꝙ
ſit locatū ⁊ non locatum: nec eſt in
ſtantia de corpore xpi: quia non eſt
in ſacramento altaris localr̄ ſ; p cō
uerſionē. ¶Ad 2m dicēdū ꝙ duas
lineas rectas mathematicas eē ĩfra
duo puncta ē impoſſibile. quia ĩ eis
nulla alia rō diſtinctiōis poteſt in-
telligi niſi ex ſitu. Sed duas lineas
naturales eſſe infra duo puncta ē
impoſſibile quidē ꝑ naturā. ſ; poſſi
bile per miraculū. qa remanet alia
ratio diſtinctionis in lineis duab⁹
ex diuerſitate corpoꝝ ſbiectoꝝ: que
cōſeruatur virtute diuina etiam
remota diuerſitate ſitus.

¶Incipit qdlibet 2m.

Queſitū eſt de xpo de āgelis. ⁊ de hominibus. ¶Circa xpm queſita ſunt duo de paſſiōe ei⁹ Primo vtrum in triduo mortis fuerit idem homo in numero. ¶2o vtꝝ quelz paſſio xpi ſuffeciſſet ad redemptionē hūani generis ſine morte.

¶Articul⁹ pm⁹.

AD pmū ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ xpūs fuerit idē homo in triduo. Dicit enī Mat. 12o. Sicut fuit Jonas ĩ ventre ceti tribus diebus ⁊ tribus noctibus. ita erit filius hominis in corde terre. ſ; non fuit alius fili⁹ hominis ĩ corde terre: niſi fili⁹ hominis qui loqbat ſuper terram. alioquin xpūs fuiſſet

duo filii. ergo fuit idē homo ī triduo mortis. ¶ Preterea Jonas fuit idem homo in vētre ceti qui prius fuerat Sed sicut Jonas fuit in ventre ceti: ita xpūs in corde terre. ergo etiā xpūs fuit idem homo. ¶ Sed contra. Remota forma partis: remouetur forma totius: que resultat ex compositione forme et materie. Sed in triduo mortis aīa fuit separata a corpore xpi. ergo desiit eē humanitas. Nō ergo fuit idē numero homo in triduo mortis. ¶ Rx° dicendum quod in xpo fuerunt tres ſbe vnite. s. corpus aīa et diuinitas. Sed corpus et aīa fuerūt vnita nō solū in vnam psonā: sed in vnā naturā. Diuinitas aūt in nā quidē non potuit vniri: nec aīe nec corpori. quia cum sit perfectiſſima natura: nō pōt eſſe pars alicuius nature. Sed fuit vnita et aīe et corpori in persona. Jn morte aūt ſeparata fuit aīa a corpore. alioqn non fuiſſet vera mors xpi. de cuius rōne est quod ſeparetur aīa a corpore: quod per animam viuificatur. sed diuinitas non fuit ſeparata nec ab aīa nec a corpore: quod patet ex ſimbolo fidei in quo de filio dei dr. Qui ſepultus est et deſcēdit ad inferos. Corpore autem iacēte in ſepulchro et anima ad inferos deſcendente non attribuerentur iſta filio dei: niſi hec duo eſſent ei copulata in vnitate ipoſtaſis vel perſone. et ideo de xpo ī triduo mortis dupliciter loqui poſſumus Uno mō quantū ad ipoſtaſim vel perſonā. et sic est idem numero ſimpliciter qui fuit. aut quātū ad nāz hūanā. et hoc dupliciter. Uno modo quātū ad totam naturā que humanitas dicitur. et sic xpūs non fuit homo ī triduo mortis. vñ nec idem homo: nec alius homo: sed eadem ipoſtaſis. aut quantum ad partem humane nature. et sic anima quidem fuit oīo eadem numero eo quod non est tranſmutata ſm ſbam. corpus vero fuit idem numero ſm materiā sed non ſz formam ſbalem que est aīa. vñ nō poteſt dici quod ſimpliciter fuerit idem numero: quia qlibet differentia ſbalis excludit idem ſimpliciter. aīatū aūt est differentia ſbalis. et ideo mori est corrumpi non alterari tantum: nec iterū poteſt dici quod ſimpliciter non idem vel aliud: quia nō est ſm totā ſbaz non idem aut aliud. Dicendū est ergo quod ſm quid idem. ſm quid non idē ſm materiaz enim idem. ſm formā vero non idem. ¶ Ad pmum ergo dicendum quod homo est nomen nature: sed filius est nomen ipoſtaſis. et ideo magis in triduo mortis xpūs poteſt dici filius hominis quam homo ¶ Ad ſecundū dicendū quod ſimilitudo non attenditur ibi quantum ad omnia: ſed ſolum quantū ad occupationē. Nam xpūs fuit mortuus ī corde terre: non autē Jonas in ventre ceti.

Articulus. 2.

Ad ſecūdū sic pcedit. videtur quod illa paſſio Xpi non ſuffeciſſet ad redēptiōem humani generis ſine morte. Dicit enī aplus ad gal. 2. Si ex lege ē iuſticia. ergo xpūs mortuus est gratis. i. īutiliter et ſine cā. Sed si alia paſſio ſufficeret: xpūs gratis mortuus eēt. sed hoc h3 aplus p incōuenienti. ergo alia

paſſio xpi non ſuffeciſſet ad redē-
ptionē humani generis. ¶ Pꝛeterea
illō enī emi dr̄ qđ iuſto pcio ꝯpat̄
Sꝫ iuſtū preciū ꝓ pctō pmi parētis
quo venditū eſt in ſeruitutē gen⁹
huānū eſſe nō potuit aliud ꝙ̄ vita
xpi: que valet omniū hoīum vitas
que per illud peccatum puat̄. Naꝫ
per peccatuꝫ pꝛimi hoīs moꝛs ī oēs
introiuit: vt dr̄ ad ro. 5. ḡ nō potu-
iſſet humanū genus redimi ꝑ aliā
paſſionē xpi abſqꝫ moꝛte. ¶ Pꝛete
rea Grego. dicit. in. 3. moꝛal'. Q nisi
xpūs moꝛtē indebitā ſuſcepiſſet: ne
quaꝙ̄ nos a moꝛte debita liberarꝫ.
ḡ paſſio alia non ſuffeciſſet ad libe
rationē humani generis ſine moꝛte
¶ Pꝛeterea apoſtol⁹ dicit ad heb.
10. Q xpūs vna oblatōe ꝯſūmauit
in eternū ſanctificatos. ⁊ ideo nō ē
locus ſecunde oblationis. Sed ma-
nifeſtū eſt ꝙ xpūs ante moꝛtē mul-
tas paſſiones ſuſtinuit eſuriēs. la-
boꝛans. conſput⁹ ⁊ flagellat⁹. Si ḡ
iſte paſſiones ſuffeciſſent: nō obtu-
liſſet ſeipm̄ ad moꝛtē. obtulit autē
ſeipm̄ hoſtiā deo ꝓ peccatꝭ noſtris
vt dr̄ ad eph. 5. ⁊ hoc ꝑ moꝛtem. ḡ
paſſio xpi abſqꝫ moꝛte nō ſuffeciſſꝫ.
¶ Sꝫ ꝯtra. Iniuria uel paſſio alic⁹
menſurat̄ ex dignitate pſone. ma-
ioꝛē enī iniuriā patit̄ rex ſi pcutiat̄
in facie. ꝙ aliqua priuata pſona. ſꝫ
dignitas pſone xpi eſt infinita: q̄ꝛ
eſt pſona diuina. ḡ quelibet paſſio
ei⁹ quātūcūqꝫ ſit minima ē infinita
Quelibet ergo paſſio ei⁹ ſuffeciſſet
ad redemptionē humani generis
etiā ſine moꝛte. ¶ Pꝛeterea Bern.
dic̄. Q minima gutta ſanguīs xpi
ſuffeciſſet ad redēptiōem humani
generiſ. potuiſſet aūt aliqua gutta
ſanguinis xpi effundi ſine moꝛte. ḡ
etiā ſine moꝛte potuiſſet ꝑ aliquam
paſſionē humanū gen⁹ redimere.
¶ Rx⁹ dicēdū ꝙ ad emptiōem duo
requirūt̄. ſ. quātitas pcii ⁊ deputa
tio ei⁹ ad aliquid emēdū. Si. n. ali-
quis det preciū nō equalēs ad rem
aliquā acquirendā: nō dr̄ eē ſimplr̄
emptio. ſꝫ ꝑtim emptio partim do-
natio. puta ſi aliquis emat libꝛꝫ qui
valet. 20. libras ꝑ. 10. libꝛis: partim
emeret libꝛꝫ: ⁊ partim ſibi daretur
Rurſus ſi daret etiā maius pcium
⁊ nō deputaret ad emēdū: n̄ dicet̄
emere libꝛꝫ. Si ḡ loquamur de redē
ptione humani generis quātū ad
quātitatem pcii: ſic quelibet paſſio
xpi etiā ſine moꝛte ſuffeciſſet ad re
dēptōeꝫ humani generis ꝓpter infi
nitā dignitatē pſone. ⁊ ſic ꝓcedūt
due vltime rōes. Si aūt loquamur
quātū ad deputationē pcii: ſic di-
cendū eſt. Q nō ſunt deputate ad
redēptiōeꝫ huāni gn̄is a deo pr̄e ⁊
xpo alie paſſiōes xpi abſqꝫ moꝛte. ⁊
hꝫ triplici rōne. Pꝛimo qđē ut pciū
redēptōis huāni gn̄is n̄ ſolū eſſet
īfinitū valoꝛe. ſꝫ etiā eēt eiuſdē ge-
neris vt. ſ. nos de moꝛte ꝑ moꝛtē re
dimēt. ¶ 2⁹ vt moꝛs xpi n̄ ſolū eēt
pciū redēptōis ſꝫ etiā exēplū ꝟtutiſ
vt vꝫ. hoīes n̄ timerēt pro ꝟitate
moꝛi. Et has duas cās aſſigt̄ aplus
ad heb. 2. dicēs. Ut ꝑ moꝛtē deſtru
eret eū q̄ hēbat moꝛtꝭ īpiū. quantū
ad pmū. Et liberaret eos q̄ timoꝛē
moꝛtis per totam vitam obnoxii
erant ſeruituti. quantū ad ſecūdū

¶ Tertio vt mors xpi eſſet etiam ſacramētū ſalutis. dum nos ꝟtute mortis xpi morimur peccato ⁊ car nalibus ꝯcupiſcētiis ⁊ ꝓprio effe ctui. ⁊ hec cauſa aſſignat̄ .i. Petri .3º. Xpūs ſemel ꝑ peccatis noſtris mortuus eſt iuſt⁹ ꝓ iniuſtis:vt nos offerret deo mortificatos quidem carne: viuificatus aūt ſpū. ⁊ ideo humanū gen⁹ non eſt redemptum ꝑ aliam paſſionē abſq3 morte xpi.

¶ Ad pᵐū ḡ dō ꝙ non ſine cauſa deputata eſt mors xpi ad redēpti onē humani generis:quāuis minor paſſio ſufficere potuiſſet. vt dictu3 eſt. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū ꝙ xpūs nō ſol uendo vitam ſuam: ſ3 etiā quācūq3 paſſionē patiendo ſufficiens ꝑciu3 exoluiſſet pro redemptione hūani generis. ſi minor paſſio ad hoc di uinitus deputata fuiſſet. ⁊ h̄ ꝓpter infinitam dignitatem perſone xpi vt dictum eſt. Alie due rationes p cedunt ex hoc ꝙ alie paſſiones xpi non fuerunt deputate ad hoc ꝙ ꝑ eas abſq3 morte xpi redimeretur humanū genus.

D Einde querebat̄ de angel' Et pᵐo quantum ad ꝯpo ſitionem ipſoꝝ. ¶ 2º quātū ad tempus motus ipſoꝝ. ¶ Circa pᵐum querebātur duo. ¶ Primo vtrum angel⁹ ſb̄ſtātialr̄ ſit ꝯpoſit⁹ ex eſſentia ⁊ eſſe. ¶ 2º vtꝝ ī āgelo ſit aliud ſuppoſitū ⁊ natura.

¶ Ar⁹ .3⁹.

A D pᵐū ſic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ angel⁹ ſb̄ſtantialiter nō componatur ex eſſentia ⁊ eſſe. Eſſentia enim angeli eſt ipſe angelus. quia quidditas ſimplicis eſt ipſum ſimplex. Si ergo angelus componeretur ex eſſentia ⁊ eſſe: cō poneretur ex ſe ipſo ⁊ alio. hoc aūt eſt inconueniens. Non ergo ſb̄ſtā tialiter componitur ex eſſentia ⁊ eſſe. ¶ Preterea nullum accidens cadit in ſb̄ſtantialem ꝯpoſitionem ſb̄ſtantie. Sed eſſe angeli eſt accn̄s proprie enim deo attribuit Hil'. in libro de trinitate. ꝙ eſſe non ſit ac cidens ei. ſed ſb̄ſiſtēs veritas. ergo angelus non eſt eſſentialiter com poſitus ex eſſentia ⁊ eſſe. ¶ S3 ꝯt̄. eſt quod dicitur in ꝯmento libri de cauſis. ꝙ intelligentia quam dici mus angelum habet eſſentiam ⁊ eſſe. ¶ R̄ᵒ dicendum ꝙ dupliciter aliquid de aliquo predicatur. Uno modo eſſentialiter. Alio modo per participationem. Lux enim predi catur de corpore illuminato parti cipatiue. Sed ſi eſſet aliqua lux ſe parata predicaretur de ea eēntialr̄ Secūdū ḡ hoc dō eſt ꝙ ens p̄dica tur de ſolo deo eēntialr̄ eo ꝙ eē di uinū ē eē ſb̄ſiſtē3 ⁊ abſolutum. De qualib3 aūt creatura p̄dicat̄ ꝑ par ticipationē. Nulla eni creatura eſt ſuū eſſe: ſ3 eſt hn̄s eſſe. Sic ⁊ de⁹ dr̄ bon⁹ eēntialr̄: q2 ē ipſa bonitas. cre ature aūt dicūt̄ bone ꝑ ꝑticipatōe3 q2 hn̄t bonitatē. vnūquodq3 .n. ī q̄tū ē bonū ē ſᵐ illō aug. ī ꝑ. de do. xpi. ꝙ īquantū ſum⁹ boni ſum⁹. q̄ncūq3 aūt aliqd p̄dicat̄ de alīo ꝑ ꝑticipa tōe3: op3 ibi aliqd eē p̄ter id qō ꝑti cipat̄. ⁊ idō ī ql3 creatura ē aliō ipa creatura: q̄ h3 eē: ⁊ ip3 eē ei⁹. ⁊ h̄ ē qō Boetius. dic̄ in li. de ebdomad.

Q in omni eo quod eſt citra pri/
mū aliud eſt eſſe ⁊ quod ē. ¶Sed
ſciendū eſt φ aliqd pticipat dupl'r
Uno mō quaſi exn̄s de ſb̄a partici
pātis: ſicut gen⁹ participat a ſpecie
Hoc aūt modo eſſe non pticipat a
creatura. Jd enī eſt de ſb̄a rei: qđ
cadit in eius diffinitione. Ens autē
nō ponit in diffinitōe creature. qa
nec eſt gen⁹ neq₃ dr̄ia. vn̄ pticipa/
tur ſicut aliquid nō exn̄s de eēntia
rei. Et iō alia qō eſt. an eſt: ⁊ qd eſt
vn̄ cum omne qđ eſt pter eēntiam
rei dicat accidēs eſſe quod ptinet
ad qōnē an eſt: eſt accidens. ⁊ ideo
cōmētator dicit in. 5. meth. Q iſta
cōpoſitio. ſortes eſt. eſt de accidēta/
li p̄dicato: s̄m φ importat entitatē
rei vel v̄itatē cōpoſitionis. s̄ verū ē
φ hoc nomē ens s̄m φ importat rē
cui cōpetit hu⁹ eſſe: ſic ſignificat eēn
tiā rei: ⁊ diuidit p̄. 10. gn̄a. non tn̄
vniuoce: quia non eadē rōne cōpe/
tit oībus eē. S₃ ſb̄e quidem per ſe:
aliis aūt alr̄. Si g̃ in angelo eſt cō/
poſitio ex eēntia ⁊ eſſe: non tamen
ē cōpoſitio ſicut ex ptib⁹ ſb̄e s̄ ſic ex
ſb̄a: ⁊ eo qđ adheret ſb̄e. ¶Ad p̄m
g̃ dō φ aliqñ ex his que ſimul iun
gunt relinquit aliqua res tertia: ſi/
cuti ex aīa ⁊ corpore cōſtituit hu/
manitas que eſt hō. vn̄ hō cōponit
ex aīa ⁊ corpore. Aliqñ aūt ex his q̃
ſil' iungūt nō reſultat res tertia. s̄
reſultat quedā rō cōpoſita: ſicut rō
hoīs albi reſoluit in rōnē hoīs: ⁊ ī
rōnē albi. ⁊ in talib⁹ aliqd cōponit
ex ſe ipſo ⁊ alio: ſicut album cōponi
tur ex eo quod eſt album ⁊ ex albe/
dine. ¶Ad 2m dicēdū φ eſſe eſt ac

cidens: non quaſi per accidēs ſe ha
bens ſed quaſi actualitas cuiuſlib₃
ſb̄ſtantie. vn̄ ⁊ ipſe deus qui ē ſua
actualitas eſt ſuum eſſe.

¶Ar⁹. 4⁹.

AD ſecundum ſic procedit.
Uidet φ in angelo idē₃ ſit
ſuppoſitū ⁊ natura. Jn his
eni₃ que ſunt compoſita ex materia
⁊ forma differt ſuppoſitū ⁊ nā. qa
ſuppoſitū addit ſupra nām ſpeciei
nām indiuidualē: quod nō poteſt
eſſe in angelo. ſi angel⁹ non ſit cōpo
ſitus ex materia ⁊ forma. g̃ ī āgelo
non differt ſuppoſitū ⁊ natura. S₃
dicebat φ ſuppoſitū in angelo dif/
fert a natura īquātū ſuppoſitū in/
telligit vt habēs eſſe. non aūt n. ī.
¶Sed cōtra. Sicut eſſe non ponit
in diffinitōe nature: ita non pone
ret in diffinitōe ſuppoſiti vl' ſingu
laris: ſi ſuppoſitum vl' ſingulare dif
finiret. Ergo ſuppoſitum per eē a
natura non differt. Nullo ergo mo
do differunt ſuppoſitum ⁊ natura
¶Sed contra. Jn omnibus crea/
turis natura conſtituit ſuppoſitu₃.
Sed nihil cōſtituit ſe ipſum. ergo
in nulla creatura eſt idem ſuppoſi
tum ⁊ natura. ¶R̄ñ dicendum φ
ad huius queſtionis intelligentia₃
oportet conſiderare quid ſit ſuppo
ſitum ⁊ quid natura. Natura autē
quāuis multipliciter dicatur: tam̄
vno modo dicitur natura ipſa ſb̄/
ſtātia rei. vt dr̄ in. 5. meth. s̄₃ φ ſb̄a
ſignificat eēntiā vl' qdditatē rei:
vl' φ qd ē. Jllud g̃ ſignificat noīe
nature. prout hic loquimur de na/
tura quod ſignificat diffinitio. vn̄

Boeci⁹ dicit in li. de duab⁹ naturis
Qꝫ nā eſt vnūquodq̨ infoꝛmās ſpeci/
fica dr̄ia. dr̄ia enī ſpecifica ē ꝯple/
tiua diffinitōis. Suppoſitū aūt eſt
ſingulare ī gn̄e ſb̄e qḋ dr̄ ipoſtaſis
vel ſb̄a ꝑma. Et qa ſb̄e ſenſibiles
ꝯpoſite ex mā ⁊ foꝛma ſunt magis
nobis note. iō in eis ꝑmo videam⁹
quō ſe hn̄t eēntia vel nā ad ſuppo
ſitū. Dicūt aūt qdā ꝙ foꝛma ꝑtis ē
idem cū foꝛma toti⁹ que dr̄ eēntia
vel nā ſm̄ rē. ſ3 differt ſola rōne. nā
foꝛma partis dr̄ inquātū facit mā3
eē in actu. foꝛma aūt toti⁹ inquātū
ꝯſtituit ſpēm: ſic aīa dr̄ foꝛma ꝑtis:
inquātū facit coꝛp⁹ eē in actu. ⁊ ſil'r
dr̄ aīa foꝛma toti⁹ inquātū ꝯſtituit
ſpēm hūanā. ⁊ ſic dr̄ hūanitas. ⁊ ſ3
hoc in reb⁹ ꝯpoſitis ex mā ⁊ foꝛma
nā ē pars ſuppoſiti. Nā ſuppoſitū ē
indiuiduū ꝯpoſitū ex mā ⁊ foꝛma.
vt dictū eſt. ¶ S3 ꝑdicta poſitio n̄
videt̄ eē vā. qa vt dictū eſt nā vel
eēntia dr̄ id qḋ ſignificat diffinitō
Diffinitio aūt in reb⁹ nālib⁹ n̄ ſolū
ſignificat foꝛmā: ſ3 etiā mām. vt dr̄
ī .6. meth. Nec pōt dici ꝙ mā pona
tur in diffinitiōe rei nālis: ſic non
exn̄s de eēntia ei⁹. hoc. n. ē ꝓpꝛiū ac/
cidētis vt diffiniat̄ ꝑ aliqd qḋ n̄ ē
de eēntia ei⁹. ſ. ꝑ ſb̄m. ⁊ iō hn̄t eēn/
tiā incōplete. vt dr̄ in .6. meth. Re
linquit̄ g̊ ꝙ in reb⁹ ꝯpoſitis ex mā
⁊ foꝛma eēntia ul' nā nō ſit ſola foꝛ
ma: ſ3 ꝯpoſitū ex mā ⁊ foꝛma. reſtat
g̊ ꝯſiderādū cū ſuppoſitū vl' indi/
uiduū naturale ſit ꝯpoſitū ex mate
ria ⁊ foꝛma. vtꝝ ſit idē eēntie ul' nē
Et hāc qōnē mouet ph̄s in .7. meth
vbi inq̄rit. vtꝝ ſit idē vnūquodq̨
⁊ ꝙ qd ē ei⁹. ⁊ determinat ꝙ ī his
q̄ dicūt̄ ꝑ ſe idē ē res: ⁊ ꝙ qd ē rei.
In his aūt q̄ dicūt̄ ꝑ accn̄s nō ē idē
Hō enī nihil ē aliud q̄ꝫ qd ē hoīs.
Nihil enī aliud ſignificat homo
q̄ꝫ aīal greſſibile bipes. S3 res alba
nō eſt ide3 oīo ei ꝙ quid ē albū. qḋ
.ſ. ſignificat̄ noīe albi. Nā albū ni/
hil ſignificat niſi qualitatē. vt dr̄ ī
ꝑdicamētis. res aūt alba ē ſb̄a hn̄s
qualitatē. Scōm h̄ g̊ cuicūq̨ pōt
aliqd accidē qḋ n̄ ſit de rōne ſui nē
in eo differt res. ⁊ ꝙ qd ē ſiue ſup/
poſitū ⁊ natura. nā in ſignatiōe nē
includit̄ ſolū id qḋ ē de rōne ſpēi.
ſuppoſitū aūt non ſolū h3 hec q̄ ad
rōnē ſpēi ꝑtinēt. ſ3 etiā alia q̄ ei ac/
cidūt. ⁊ iō ſuppoſitū ſignat̄ ut totū
natura aūt ſiue quidditas vt pars
foꝛmalis. In ſolo aūt deo nō inue/
nit̄ aliqḋ accn̄s ꝑter ei⁹ eēntiā. qa
ſuū eē ē ſua eēntia. vt dictū ē. ⁊ iō ī
deo eſt oīo idē ſuppoſitū ⁊ natura
In āgelo aūt n̄ ē oīo idē. qa aliqd
accidit ei p̄ter id qḋ eſt de rōne
ſue ſpēi. qa ⁊ ipm̄ eē angeli ē p̄ter
eius eſſentiam ſeu naturā. ⁊ alia q̄
dā ei accidūt q̄ oīa ꝑtinēt ad ſup/
poſitū. nō aūt ad naturam. ¶ Ad
ꝑmū g̊ dō ꝙ nō ſolū in ꝯpoſitis ex
materia ⁊ foꝛma inuenit̄ aliquod
accidens p̄ter eſſentiam ſpeciei
ſed etiam in ſb̄ſtantiis ſpūalibus q̄
non componuntur ex materia ⁊
foꝛma. ⁊ ideo in vtriſq̨ ſuppoſitū
non eſt omnino idem quod natu/
ra. Hoc tamen eſt aliter ⁊ aliter in
vtriſq̨. Dupliciter enim aliquid
accipitur vt accidens p̄ter rati/
onem rei ¶ Uno modo quia non

cadit diffinitōe ſignate eēntiā rei ſ tū eſt deſignatiuū vel determinatiuā alicui⁹ eēntialiū pncipioꝝ. ſicut rōale accidit aīali. vtpote pͤt diffinitōez ei⁹ exn̄s. ⁊ tū eſt determinatiuū eēntie aīalis. vn̄ eſt eēntiale hoī: ⁊ de rōne eius exn̄s. Alio mō accidit aliqͦd alicui. quia nec ē in ei⁹ diffinitōe: nec eſt determinatiuū alicui⁹ eēntialiū pncipioꝝ. ſicut albedo accidit hoī. His ḡ que ſunt ꝯpoſita ex mā ⁊ forma accidit aliqͦd pͤter rōnē ſpēi exn̄s vtroqꝫ mō Cū eni de rōne ſpēi humane ſit ꝙ ꝯponaꝉ ex aīa ⁊ corpore: determinatio corporis ⁊ aīe ē preter rōnez ſpēi. ⁊ accidit hoī inquantū eſt hō ꝙ ſit ex hac aīa ⁊ ex hoc corpore. Sꝫ hoc ꝯuenit ꝑ ſe huic hoī: de cuius rōe eēt ſi diffiniretꝛ ꝙ eēt ex hac aīa ⁊ ex hoc corpore ſicut de rōne hoīs ꝯmunis eſt ꝙ ſit ex aīa ⁊ corpore. Accidūt etiā ꝯpoſitis ex mā ⁊ forma pͤter rōnē ſpēi multa alia q̄ nō ſunt determinatiua eēntialiū pncipioꝝ. Subſtātiis ꝟo ī mālib⁹ creatꝭ accidūt qdē aliq̄ pͤter rōnē ſpēi: q̄ n̄ ſūt determinatiua eēntialiū pncipioꝝ: vt dictū ē. n̄ tū accidūt eis aliq̄ q̄ ſūt dēminatiua eēntie ſpēi qa ipā nā ſpēi n̄ indiuiduaꝉ ꝑ māz ſ ꝑ ſe ipāz ex h̄ ꝙ talis forma non ē nata recipi in aliq̄ mā. vn̄ ꝑ ſe ipāz nō ē multiplicabilis necꝫ p̄dicabilꝭ de plib⁹. ſ qa nō eſt ſuū eē: accidit ei aliqd pͤter rōnē ſpēi. ſ. ipꝫ eſſe ⁊ alia q̄dā q̄ attribuūꝉ ſuppoſito ⁊ n̄ nature: ꝓpter qͦd ſuppoſitū in eis n̄ eſt oīo idez cū nā. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ nō oē qͦd accidit alicui pͤter rōnem ſpēi eſt determinatiuū eēntie ipſi⁹ vt oporteat illud poni in rōne ei⁹: ſic dictū ē. ⁊ iō lꝫ ipm eē non ſit de rōne ſuppoſiti: quia tū pertinet ad ſuppoſitū ⁊ nō eſt de rōne nature: manifeſtū ē ꝙ ſuppoſitū ⁊ nā non ſunt omnino idez in qbuſcūqꝫ res non eſt ſuū eē. ¶ Ad illud ꝟo qͦd ī ꝯtrariū obr̄ dō ꝙ nā dr̄ ꝯſtituere ſuppoſitū etiā in ꝯpoſitis ex mā ⁊ forma: nō qa nā ſit vna res ⁊ ſuppoſitū alia res. Hoc eni ſm opīonē dicētiū ꝙ nā ſpēi ſit forma tm que ꝯſtituit ſuppoſitū ſicut totuꝫ: ſ qa ſm modū ſignādi nā ſignificaꝉ: vt pars rōne ſupdicta. ſuppoſitum ꝟo vt totū. nā ſignificaꝉ vt ꝯſtituēs: ⁊ ſuppoſitū vt ꝯſtitutū.

¶ Articul⁹. 5⁹.

Deinde queſitū ē de tpe: ꝑ qͦd de⁹ monet creaturam ſpūalē ſm aug. vtꝝ ſit idē cū tpe qͦd mēſurat mot⁹ corporaliū reꝝ. Et videꝉ ꝙ ſic. quia necꝫ aug. diuerſitatē hāc tpꝝ aſſignat: necꝫ aliqs phus. Uanū ḡ videꝉ hāc diuerſitatē tēpoꝝ aſſignare. ¶ Preterea omne qͦd eſt inquātū ē: vnū ē. Si ḡ nō ſit vnū tps ſ diuerſa: non erit ens: qͦd eſt incōueniēs. Opꝫ ḡ ponē vnū tps tm̄. ¶ Sꝫ ꝯtra. Tps quo mēſurāꝉ corporales mot⁹ ē numer⁹ mot⁹ pmi celi ſm phm in 4°. phi. Sꝫ tps ꝑ qͦd moueꝉ angeli nō hꝫ aliquē ordinē ad motū. ḡ illͦd tēpus ē aliud a tpe corpaliū rerū. Pretēa ꝑpetuo ⁊ corruptibili nihil ē cōe niſi hꝫ nom. ut dr̄ ī. io. meth. ſ āgeli ſūt ꝑpetui. corpa aūt ſūt corruptibilia. n̄ ḡ idͦ tps ē vtroꝝūqꝫ.

¶ Ad³ dō ꝙ ſicut aug. dicit in. xi. d
ciui. dei. Tpa nō fuiſſent niſi crea-
tura fieret: que aliqd aliqua moti
one mutare. cuiꝰ mutatiōis cū ali-
ud atq; aliud ꝗ ſimul eē non pn̄t.
cedit atq; ſuccedit ſeqꝛ tpūs. ex ꝗ
accipiꝛ ꝙ etiā phs dicit in. 4. phi.
Qꝛ opꝫ loq de tpe ſm rōnē motꝰ. nā
tps eſt numerꝰ motꝰ ſm pus ⁊ po-
ſteriꝰ. Oēs ḡ motꝰ qui pn̄t mēſura
ri vna mēſura hn̄t unū tps. Si qui
ƀo motus ſunt qui nō pn̄t vna mē
ſura mēſurari: ncē eſt ꝙ eoꝝ ſit di
uerſū tps. Cū aūt mēſura ſit homo
genea mēſurato. ut dꝛ in. 10. meth.
manifeſtū ē ꝙ oīa que ſunt vniꝰ ge
neris pn̄t hēre unā mēſurā ꝯmunē
nō aūt que ſunt geneꝝ diuerſoꝝ.
Omnes aūt motꝰ ꝯtinui ꝯueniūt
in vno gn̄e inquātū ſunt ꝯmēſura
biles. ⁊ ideo pn̄t hēre vnā mēſurā
ꝯmunē. mēſuraꝛ enī oēs ſimpliciſſi
mo ſui gn̄is. ſ. velociſſimo motu p-
mi celi. vn̄ oīum motuū ꝯtinuoꝝ
pōt eſſe vnū tps ꝯmune. qð quidē
tps lꝫ videaꝛ eē ſꝫ genꝰ de numero
diſcretoꝝ. qa eſt numerꝰ haꝝ reꝝ
ꝯtinuaꝝ. ſ. motuū: fit ⁊ ipꝫ ꝯtinuū
ſicut decē ſimplr̄ dictū ē aliqd diſ-
cretū. Sꝫ decē vlne pāni ē aliqd cō
tinuū. diſcretoꝝ aūt ⁊ ꝯtinuoꝝ nō
pōt eē vna mēſura ꝯmunis: cū ſint
diuerſoꝝ geneꝝ inquātū ſunt mē-
ſurabilia. ⁊ ideo ncē ē ſi ſint aliqui
motꝰ nō ꝯtinui ꝙ tps eoꝝ aliud a
motu quo mēſuraꝛ motꝰ ꝯtinui. ma
nifeſtū ē aūt ꝙ motꝰ ſpūaliū crea-
turaꝝ de qbꝰ augꝰ. loqꝛ dicēs cre
aturā ſpūalē moueri ꝑ tps ⁊ non ꝑ
locū: nō ſunt motꝰ ꝯtinui ſꝫ viciſſi
tudines quedā diſcrete. Dicit. n. ꝙ
ꝑ tps mouetꝛ aīus vel remiſcendo
qð oblitꝰ erat: vel diſcendo qð ne-
ſciebat. vel volēdo qð uolebat. vn̄
manifeſtū ē ꝙ cū tpus nō hēat ꝯti-
nuitatē niſi ex motu. ꝙ tale tps nō
ē ꝯtinuū. ⁊ ꝙ eſt aliud a tpe corpo
raliū reꝝ. ¶ Ad pmū ḡ dō ꝙ aug
ex ipa dr̄ia motuū dat intelligere
dr̄iaꝫ tpoꝝ. ¶ Ad zᵐ dō ꝙ eo mō
aliqd eſt vnū quo ē ⁊ dꝛ eſſe. quod
enī dꝛ eē ſm ſpēm eſt vnū ſpē: non
aūt vnū numero. vn̄ nō ſeqꝛ ſi ſint
plēs hoīes: ꝙ nō ſit hō. ⁊ ſilr̄ n̄ ſeqꝛ
ſi ſint pl'a tpa ꝙ nō ſit tempus.

DEinde queſitū eſt de hoīe.
Et pmo quātū ad ƀtutes.
zᵒ quātū ad pctā. ¶ 3ᵒ qͣtū
ad penas. ¶ Circa ƀtutes aūt fuit
queſitū ⁊ quātū ad res diuinas: ⁊
quātū ad res humanas. ¶ Quātū
ad res diuinas queſita ſunt tria.
¶ Primo circa fidē vtrū aliqs te-
nereꝛ credē xp̄o viſibilia miracula
nō facienti. ¶ zᵒ circa fidei ſacrm̄.
vtrum paruuli iudeoꝝ ſint bapti-
zandi inuitis parentibꝰ. ¶ Tertio
circa decimas que debēꝛ miniſtris
ſacramētoꝝ. vtrū aliquis ꝓter cō
ſuetudinē poſſit excuſari ne deci-
mas ſoluat. ¶ Articulꝰ. 6.

AD pmū ſic procediꝛ. ¶ Ui-
deꝛ ꝙ xp̄o non facienti vi-
ſibilia miracula hoīes cre-
dere nō tenereꝛ. Quicūq; enī non
facit hoc ad quod tenetur peccat.
Sed ſi homines non crederēt chri-
ſto miracula non facienti non pec-
carent. Dicit enim ipſe ī Johāne.
qnto decimo. Si opera non feciſſeꝫ

in eis que null⁹ ali⁹ fecit:peccatū nō
hērēt. ⁊ loquit̄ de pc̄tō infidelitatꝭ
ſm aug. ḡ xp̄o ſi nō feciſſꝫ miracl'a
hoīes credē nō tenerēt̄. ¶ P̄terea
null⁹ pōt mutare legē niſi lator le-
gis vl' eo ſupior. Sꝫ xp̄us p̄dicabat
quedā que videbāt̄ ptinē ad vetis
legis abolitionē:ſicut ꝙ cibi nō co-
inquinauerunt hoīem: ⁊ ꝙ licet in
ſabbato operari. Si ḡ nō pbaſſet ſe
eſſe legiſlatorē:nō fuiſſet ei credē-
dū. Sꝫ hoc fieri nō potuiſſet niſi p
miracl'a:cū legiſlatorē multa mira
cula p̄ceſſerint. ḡ xp̄o nō eēt credē-
dū niſi miracula feciſſet. ¶ Sꝫ ↄt̄.
Magis obligāt̄ hoīes ad credēdū
p̄me v̄itati ꝙ ad credēdū viſibili-
bus ſignis. Sꝫ lꝫ xp̄us miracula nō
feciſſet:ip̄e tn̄ ver⁹ deus exn̄s p̄ma
v̄itas erat. ḡ etiā ſi miracula nō fe-
ciſſet:adhuc erat ei credēdum.
P̄terea grā vnionis eſt maior ꝙ
grā gratū faciēs p adoptionē. Sed
miracula nō ſufficiēter pbāt grāꝫ
gratū faciētē. qa vt hr̄ Mat. 7. his
q xp̄o in iudicio dicēt. Dn̄e in noīe
tuo v̄tutes multas fecim⁹. rn̄debit̄
Nō noui vos. ḡ multo min⁹ mira-
cula ſufficiūt ad pbādū grām vni-
onis. Si ḡ ſine miraculis xp̄o hoīes
credē nō tenerēt̄:neqꝫ etiā miracu
lis factis tenebāt̄ credere dicēti ſe
eſſe deū. qđ pꝫ eſſe falſuꝫ. ¶ R̄' dō
ꝙ null⁹ tenet̄ ad h̄ qđ ē ſup vires
ſuas niſi p hūc modum quo fit ſibi
poſſibile. credē aūt ē ſup potentiā
hoīs nālē. vn̄ ex dono dei p̄uenit.
ſm illud apl'i ad eph. 2. Grā ſaluati
eſtis p fidē. ⁊ h̄ nō ex nobis. dei. n.
donū ē. ⁊ ad phi. 1. dicit. Vobis da
tū ē nō solū vt in ipꝫ credatis. ſ; ut
p ip̄o patiamini. Hō ḡ tenet̄ credē
ſm h̄ ꝙ adiuuat̄ a deo ad credēdū
Adiuuat̄ aūt a deo aliqs ad credē
dū tripl'r. Primo qdē p īteriorē vo
cationē. de qua dr̄ Jo. 6. Oīs q au-
dit a patre ⁊ didicit venit ad me.
⁊ ad ro. 8. Quos p̄deſtinauit hos ⁊
vocauit. 2° p doctrinā ⁊ p̄dicatōeꝫ
exteriorē ſm illud apl'i ad ro. 10. Fi-
des ex auditu. audit⁹ aūt p v̄bū xp̄i
3° p exteriora miracula. vn̄ dr̄. 1. ad
cor. 14. ꝙ ſigna data ſunt īfidelib⁹
vt. ſ. p ea p̄uocēt̄ ad fidē. Si autē
xp̄us viſibilia miracula nō feciſſet
adhuc remanebāt alii modi attra-
hēdi ad fidē:quib⁹ hoīes acqeſcere
tenerēt̄. Tenebāt̄ eni hoīes credē
actori legis ⁊ pph̄aꝝ. Tenebāt̄ etiā
interiori vocatōi nō reſiſtē. ſic Jſa.
de ſe dic̄. Dn̄s de⁹ apuit mihi aurē
ego aūt nō ↄtradico: retrorſuꝫ nō
abii. Jſa. 50. ſicut de qbuſdā dicit̄
Act. 7. Vos ſemp ſpūi ſancto reſti-
ſtis. ¶ Ad p̄mum ḡ dō ꝙ inter illa
opera que xp̄us in hominibus fecit
ānumerari etiam debet uocatio in
terior:qua quoſdam attraxit: ſicut
Grego. dicit in quodam omelia. Q̄
xp̄us p miſericordiā Magdalenaꝫ
traxit interi⁹. qui etiā p clemētiāꝫ
ſuſcepit foris. Annumerari etiā dꝫ
ei⁹ doctrina:cū etiam ipſe dicat. Si
non veniſſem ⁊ locutus eis nō fu
iſſem peccatū non haberēt. ¶ Ad
ſecundū dicēdum ꝙ xp̄us poterat
ſe oſtendere eſſe legiſlatorē non ſo
lum faciendo viſibilia miracula. ſ;
etiam per auctoritatem ſcripture:
⁊ per interiorem inſtinctum.

Ad 3m dō q interior instinctus q̄ xp̄us poterat se manifestare sine miraculis exteriorib⁹ ptinet ad v/tutē p̄me v̄itatis. que interi⁹ hoīez illuminat ⁊ docet. Ad 4m dō q miracula vsibilia fiunt v̄tute diui na ad ɔfirmationē v̄tutis fidei.un̄ dr̄ Mat.vlti. de ap̄lis.q predicaue rūt vbiq̄ dn̄o coopante ⁊ sermo/nē ɔfirmāte sequētib⁹ signis. Non aūt fiūt miracula semp ad demon strādū grām ei⁹ p quē miracula fi/unt.⁊ nō pōt ɔtingē q aliquis gra tiā gratū faciētē nō h̄ns miracula faciat.s̄ hoc ɔtingē nō pōt q aliqs falsaz doctrinā ānūciās v̄a miracl'a faciat:que nisi v̄tute dīna fieri p̄nt Sic enī de⁹ eēt falsitatis testis:qd̄ ē impossibile. Cū ḡ xp̄us se filiū dei diceret equalē deo. hanc ei⁹ doctri/nā ɔprobabāt miracula q̄ faciebat ⁊ ideo ōn̄debat̄ xp̄us p miracula q̄ faciebat eē de⁹. Petr⁹ aūt lʒ eadez vel maiora miracula faceret: nō p babat̄ esse deus.s̄ p ea etiā p̄babat̄ q xp̄us eēt de⁹. quia Petr⁹ nō p̄di cabat se ip̄m:s̄ Jh̄z xp̄z esse deū.

Articul⁹.7⁹.

Ad 2m sic pcedebat̄. Uidet̄ q pueri iudeoꝝ sint bapti zandi inuitis parentibus. Mai⁹ enī ē vinculū matrimoniale q̄ ius paterne potestatis: qa p̄rīna ptās pōt p hoīez solui:cū filiusfami lias emācipat̄. vinculū aūt m̄rimo niale nō pōt solui p hoīez s̄m illud Mat.19. Quos de⁹ ɔiūxit homo nō sepet. Sʒ ppter infidelitatē soluit̄ vinculū m̄rimoniale. Dicit.n.ap̄ls .i.ad cor.7. Q si infidelis discedit discedat. Nō enī seruituti ē s̄biect⁹ frater aut soror ⁊ hi⁹.⁊ canon dic. q si ɔiūx infidelis nō vult cohabi tare sine ɔtumelia creatoris: q alt̄ ɔiugū nō dʒ ei cohabitare.ḡ multo magis ppter infidelitatē tollit̄ ius paterne p̄tātis. Sic ḡ infideles iu/dei nō habēt ius paterne p̄tātis in suos filios. Possūt ḡ eoꝝ filii bapti zari eis inuitis. Preterea magis dʒ hoī s̄uenire ɔtra piculū mortis eterne: q̄ ɔtra piculū mortis tpalis Sʒ si aliqs videret hoīem ī piculo mortis tpalis:⁊ ei nō ferret auxili/um peccaret. Cū ḡ pueri iudeoꝝ ⁊ alioꝝ infideliū sint in piculo mortis eterne si parētib⁹ relinquāt̄:qui eos in sua infidelitate informāt. uidet̄ q sint eis auferēdi ⁊ baptizandi ⁊ in fide instruēdi. Preterea filii seruoꝝ sunt serui ⁊ in ptāte dn̄oꝝ. Sʒ iudei sunt serui regū ⁊ p̄ncipū ḡ ⁊ filii eoꝝ. Reges ḡ ⁊ p̄ncipes h̄nt ptātē de filiis iudeoꝝ facē qd̄ voluerint. Nulla ḡ erit iniuria si baptizarēt̄ inuitis parētib⁹. Pre terea quilʒ hō magis ē dei a quo hʒ aīaz q̄ patris carnalis:a quo hʒ cor pus. Nō ē ḡ iniustū si pueri iudeo/rū carnalib⁹ parētib⁹ auferāt̄ ⁊ dō p baptismū ɔsecrant̄. Preterea baptism⁹ ē efficacior ad salutē q̄ p̄ dicatio. qa p baptismū statim tol/lit̄ peccati macula ⁊ reat⁹ pene. ⁊ aperit̄ ianua celi. Sʒ si piculū seq̄t̄ ex defectu p̄dicationis: imputat̄ ei qui nō p̄dicauit. vt h̄r Ezec.3. ⁊ 33. De eo qui videt gladiū veniētē:⁊ nō īsonuerit tuba.ḡ multo magis si pueri iudeoꝝ dannētur propter

defectũ baptiſmi imputatˀ ad pctm̃ eis q potuerũt baptizare ⁊ ñ baptizauerũt. ¶ Sꝫ ↄtra. Nemini facienda eſt iniuria. fieret aũt iudeis iniuria: ſi eoꝝ filii baptizarẽtˀ eis inuitis. qa amitterẽt ius paterne ptãtꝭ in filios iam fideles. g̃ eis inuitis ñ ſunt baptizandi. ¶ Rᵒ dᵒ ꝙ maximã auctoritatẽ hꝫ eccl'ie ↄſuetudo: que ſemp eſt in omnibꝰ emulanda. quia ⁊ ipſa doctrina catholicorum doctoꝝ ab eccl'ia auctoritatẽ hꝫ. vñ magis eſt ſtãdũ ↄſuetudini eccl'ie ꝙ̃ vel auctoritati aug. vel hier. vel cuiuſcũqꝫ doctoris. hoc aũt eccleſie uſus nũꝙ̃ hũit. ꝙ iudeoꝝ filii inuitis parentibus baptizarẽtˀ: quãuis fuerint retroactis tꝑibus multi catholici ꝑncipes potẽtiſſimi. vt Cõſtantinus Theodoſiꝰ ⁊ alii plures: quibꝰ familiares fuerũt ſanctiſſimi epi. ut Silueſter Cõſtantino ⁊ Ambroſiꝰ Theodoſio. quí nullo modo hͤ ꝑtermiſiſſent ab eis impetrare: ſi hͤ eſſet ↄſonũ rõni. ⁊ ideo ꝑiculoſum videtˀ hanc aſſertionẽ de nouo inducere. ut ꝑter ↄſuetudinẽ ĩ eccl'ia hactenꝰ obſeruatã iudeoꝝ filii inuitis parentibꝰ baptizentˀ. Et huiꝰ rõ eſt duplex. vna quidẽ ꝓpter ꝑiculũ fidei. Si enĩ pueri nõdũ uſũ rõnis hñtes baptiſmũ ſuſciperent poſtmodũ cũ ad ꝑfectã etatẽ peruenirent: de facili poſſent a parẽtibus induci vt relinquerẽt qᵭ ignorantes ſuſceperũt: qᵭ uerteret in fidei detrimẽtũ. Alia ỽo rõ ẽ qa repugnt iuſticie naturali. Filiꝰ enim nãlr̃ eſt aliquid patris. ⁊ primo quidẽ a parente non diſtinguitur ẜm corpus quãdiu in matris vtero ↄtinetur. Poſtmodũ ỽo pᵒꝙ̃ ex uťo egreditˀ añꝙ̃ vſum liberi arbitrii habeat: ↄtinetˀ ſb̃ parẽtũ cura. ſicut ſb̃ q̊dã ſpũali vtero. Quãdiu enim vſum rõnis non hꝫ puer non differt ꝙ̃tũ ad ea que agit ab aĩali irrõali. vñ ſicut bos vel equus iure gentiũ vl' ciuili eſt poſſeſſoris: vt vtatˀ eo cuꝫ voluerit: ſicut ꝓprio inſtrõ: ita de iure naturali eſt ꝙ filius añꝙ̃ hẽat vſum rõnis: ſit ſb̃ cura patris. vñ contra iuſticiã nãlem eſſet: ſi puer anteꝙ̃ hẽret vſum liberi ar. a cura parentũ ſb̃trahatˀ: vel de eo aliqd ordinetˀ inuitis parentibus. Poſt ꝙ̃ aũt incipit hẽre vſuꝫ liberi ar. iam incipit eſſe ſuus. ⁊ poteſt quantum ad ea que ſunt iuris diuini vl' nãl' ſibi ipſi ꝓuidere. ⁊ tunc eſt inducẽdus ad fidẽ nõ coactiõe ẜ ꝑſuaſiõe. ⁊ põt etiã inuitis parẽtibꝰ ↄſentire fidei ⁊ baptizari: non aũt anteꝙ̃ hẽat vſum rõnis. vñ de pueris antiquoꝝ patrũ dr̃ ꝙ ſaluabãtˀ ĩ fide parentũ. per qᵭ datˀ intelligi ꝙ ad parẽtes ꝑtinet ꝓuidẽ filiis de ſua ſalute: ꝑcipue añꝙ̃ hẽant vſũ rõis. ¶ Ad pmũ g̃ dᵭ ꝙ in vinculo matrimoniali vterqꝫ ↄiugũ habẽt uſũ liberi ar. ⁊ vterqꝫ põt inuito alťo fidei aſſentire. ẜ hoc nõ hꝫ locum in puero añꝙ̃ hẽat vſuꝫ rõis. ẜ poſtꝙ̃ hꝫ vſum rõnis: tunc tenet ſilitudo ſi ↄuerti voluerit. ¶ Ad 2ᵐ dᵭ ꝙ a tꝑali non eſt aliquis eripiendus ↄtra ordinem iuris ciuilis. puta ſi aliquis a ſuo iudice cõdemnetˀ ad mortẽ: nullꝰ dꝫ eum violẽter eripe. vñ nec aliquis dꝫ irrumpe ordineꝫ

iuris naturalis: quo fili⁹ eſt ſb cura patris: vt eū liberet a piculo mortꝪ eterne. ¶Ad tertium dō ꝙ iudei ſunt ſerui pncipū ſeruitute ciuili: que non excludit ordinē iuris nāl' vel diuini. ¶Ad quartū dō ꝙ hō ordinat ad deū p rōnē p quā deū cognoſcere pōt. vn̄ puer anq̄ vſuꝫ rōnis hēat nāli ordine ordinat in deū p rōnē parētū. quoꝝ cure nāl'r ſbiacet: ꝛ ſm eoꝝ diſpoſitōeꝫ ſunt circa ipm diuina agēda. ¶Ad 5ᵐ dicendū ꝙ piculū qd̄ ſeqt ex pdicatione omiſſa nulli imminꝫ niſi ei cui eſt omiſſum pdicatōis officiuꝫ vn̄ in Ezech. pmittit. Speculatorē dedi te filiis iſrael. puidere autem pueris infideliū de ſacramētis ſalutis pertinet ad parentes eoꝝ. vn̄ eis īminet piculū pter ſbtractōeꝫ ſacramētoꝝ: ſi eoꝝ paruuli detrimentū ſalutis patiat.

Articul⁹. 8⁹.

Ad tertiū ſic pcedebat. Uidet ꝙ pter ꝯſuetudineꝫ aliq deobligēt a iure reddēdi decimas. Magis enī ē accipe decimas q̄ non dare. Sꝫ pter cōſuetudinē in aliquib⁹ terris aliqui milites accipiūt decimas. ꝛ hoc ab eccleſia tolerat. g̃ multo magis ppē ꝯſuetudinē aliqui deobligāt vt decimas nō ſoluant: neq; ſoluere teneant. ¶Sꝫ ꝯtra. Jus diuinū non abolet p diſſuetudinē. Sed decime debent de iure diuino. g̃ p diſſuetudinē nō abolet ius reddēdi decimas. Tenet g̃ hoīes reddē decīas ꝯtraria ꝯſuetudine non obſtante. ¶R° dicendum ꝙ ea que ſunt de iure poſitiuo p diſſuetudinē abolēt. Ea ꝟo que ſunt a iure nāli vel de iure diuino nulla diſſuetudine aboleri pn̄t. Nulla enim diſſuetudine fieri pōt vt ſit licitū furari uł mechari. Eſt g̃ ꝯſiderādū ad ppoſitā qōnē vtrū dare decimas ſit de iure diuino: vel de iure poſitiuo humano. Jus aūt diuinū ī nouo ꝛ ueteri teſtō ꝯtinet. ꝛ quidē nō appet in nouo teſtamēto aliqd pceptum datū de decimis ſoluēdis ī doctrina dico euāgelica vel apoſtolica. Q enim dr̄ Mat. 23. de ſolutōe decimaꝝ: hoc oportuit facere ꝛ illa n̄ omittere. ꝛ ꝙ dicit phariſeus Lu. .18. Decimas do omniū q̄ poſſideo. magis videt ad ſtatū ueteris teſtī ptinē q̄ obſeruātie noui teſtamēti formā imponere. Jn veteri autem teſtō triplex genus preceptoꝝ erat quedā enim erāt precepta moralia quedā iudicialia. quedā cerimonialia. Precepta moralia ſunt q̄ ſunt indita nāli rōi: ad que hoīes omnī tempore obligant. vt honora prēꝫ ꝛ matrē. non mechaberis. nō furtū facies. ꝛ ſilia. Precepta autē iudicialia ſunt per que iudicia exercebātur. puta ſi quis furaret vnā ouem redderet quatuor. ꝛ huiuſmodi pcepta non ſunt indita rōni nāli: nō enim ratio naturalis habet: ꝙ ille qui furatur ouem magis reddat q̄tuor q̄ tres vł vnam. ſ; tamen per huiuſmodi precepta determiatur morale preceptum. Habet enim rō naturalis: ꝙ ille qui furat debeat puniri. ſed ꝙ tali pena puniat hoc determinat p pceptum iudiciale.

Precepta autē cerimonialia veť'is legis sunt q̄ ptinēt ad obseruātiā3 diuini cult⁹. ⁊ sunt ordinata ad fi/gurādū aliqđ futurū: sicut imolatō agni pascalis figurabat occisionē3 xpi. Est ḡ ↄsiderādū vtrū pceptu3 de decimis psoluēdis sit morale vł iudiciale: vel cerimoniale. Si enim morale est: ad hoc omnes tenenť ⁊ omni tpe: nulla obstāte ↄtraria cō/suetudine. ꝫ hoc nō videť: quia rō nālis nō dictat magis ꝙ hō mīstriſ dei det decimā q̄3 vndecimā vel nonā ptē fructuū. Si aūt sit pceptū iudiciale: non tenētur ad decimas dandas: sicut nō tenenť omnes ad iudicādū ẜm iudicia in lege veteri ↄscripta. qa illa iudicialia pcepta sunt spālr̄ illi populo data ↄsidera tis ↄditiōib⁹ ei⁹. nō enī eadē omni/bus expediūt. Si aūt sit pceptū ce/rimoniale: non solū obligaret: sed etiā obseruatū non induceret in pctm̄. peccaret enī si quis agnū pascalem imolaret: quia post aduētū vitatis cessauerūt figure. Dicēdū est ḡ sic antiq magr̄i dixerūt: ꝙ quedā pre/cepta legis sunt pure moralia. vt n̄ occides. non furtū facies. quedam aūt pure sunt cerimōialia. vt imo/latio pascał agni ⁊ circūcisio. q̄da3 aūt sūt media. ẜm aliquid moralia: ⁊ ẜm aliquid cerimonialia: sicut p̄/ceptū de obseruatione sabbati est morale quātū ad hoc ꝙ aliqđ tp̄ꝰ geti deputeť ad vacādū diuinis. Hoc enī rō naturalis h3. ꝫ ꝙ dies septima sit deputata: hoc est ex de terminatiōe dei ꝓpter aliquā figu rā. vn̄ hoc est cerimoniale. Sic ḡ pceptū de decimis psoluēdis ē q̄dē ẜm aliquid morale. vt. s. qui ꝑ toto populo diuino obsequio vacāt: sti/pendiis populi sustēreneť. sicut ⁊ q in aliis officiis reipublice seruiūt a populo sustentāť. ⁊ ẜm hūc modu3 proponiť hoc pceptū in nouo testō Dicit enim domīn⁹ Mat. 7. Dign⁹ est opari⁹ cibo suo. ⁊ ap̄lus dicit. i. ad cor. 9. Q: dn̄s ordinauit vt qui euangeliū ānūciāt de euāgelio vi/uant. ⁊ q altario deseruiūt de alta rio viuant. S3 quantū ad determi natū numerum decime non est de iure nāli: neq3 est pceptum morale. ꝫ est cerimoniale: inquantū referť ad figurandū aliquid circa xp̄um: vel etiā est iudiciale ẜm ↄueniētiā ad illum populū: in quo multitudo ministroꝝ tali taxatiōe opus erat ad ministroꝝ dei sustētationē. Sic ḡ hoc ↄmune qđ est ꝓuidē mīstris dei in necessariis vite ē de iure di/uino quasi morale pceptū ⁊ de iur nāli exn̄s. Ad quelib3 aūt pncipem qui pōt leges cōdere: pertinet ius naturale ↄmune p ius positiuū de terminare. nihil enim est aliud ius positiuū q̄3 determinatio iuris nāł sicut ius nāle h3 ꝙ malefactor puni atur. ꝫ ꝙ tali pena puniať: hoc de/terminaťp ius positiuū. ¶ Quia ḡ ecclesia h3 potestatē ↄdendi lege3 in his que ptinēt ad cultū dei: po/tuit p ecclesie statutū taxari q̄titas eoꝝ que sunt danda ministris dei a populo. ⁊ vt eēt quedā ↄsonātia noui ⁊ veteris testamenti: statuit eccl'ia vt taxatio ueteris testamēti seruareť etiā in nouo. vnde omnes

teneñ ad decimas: velint nolint. poſſet autem eccleſia ſtatuere: ſi cã ſteſſet vel in maiori vel in minori numero. puta ꝙ dareñ octaua vel duodecima: ſicut ⁊ ꝙ deñ decima. Patꝫ ğ ꝙ nulla ↄſuetudo ↄtraria ſoluit hominẽ ab obligatione reddendi decimas. quia hec obligatio fundatur ſupra ius diuinũ ⁊ ſupra ius naturale. vñ ſemp teneñ hoĩes reddere decimas: ſi eccleſia exigat: etiã ↄtraria ↄſuetudine nõ obſtante. ⁊ in terris in quibus eſt ↄſuetudo ꝙ decime ſoluanẽ: ipſa ↄſuetudo quaſi expoſtulat decimas. vnde peccaret qui nõ redderet. ſ; ĩ terris in quib⁹ non eſt ↄſuetudo ↄmunis ꝙ decime deñ: ⁊ ecclĩa non petit: uideñ eccleſia remittere dũ diſſilat ⁊ iõ hoĩes in terris illis nõ peccãt decimas non dando. Duꝛ eniꝫ eẽt dicere ꝙ omnes hoĩes Italie ⁊ orientaliũ partiũ damnareñ q decĩas non ſoluunt. Et hi⁹ argumẽtũ poſſum⁹ ab apoſtolo accipere: cui cum deberẽt neceſſaria vict⁹ ab his q b⁹ p̄dicabat: tñ non accipiebat: nec tñ peccabãt qui ei non dabãt. alioqn male cum eis egiſſet nõ accipiẽdo p̄ſertim cum ip̄e dicat act. zo. Non enim ſbterfugi quo min⁹ ãnũciarẽ vobis omne ↄſiliũ dei. ⁊ ideo apl's non exigebat qđ ſibi debebatur: ne dareñ aliqđ offendiculũ euangelio ut ip̄e dicit. vñ nõ bñ facerẽt rectores eccleſiaꝝ: ſi in terris illis decimas exigerẽt: in quib⁹ nõ ẽ ↄſuetudo dari: ſi pbabilr̃ crederẽt ꝙ ex h̃ ſcandalũ naſceretur. ¶ Ad illud ğ qđ in ↄtrariũ obr̃ dđ ꝙ milites q accipiũt decimas in aliquib⁹ terris non hñt ius accipiẽdi decimas. h̃ enim ius eſt ſpũale debitũ miſtris dei. vñ non cadit in laycã pſonam ſ; res ille tpales que a iure exiguñ ex ↄceſſione ecclĩe date ſunt aliq̃bus militib⁹ ppter aliqua ſeruicia que fecerũt eccleſie: ſicut ⁊ eccleſia põt remittere ip̄os fructus q debẽtur p decima. non tñ remittit ius exigendi decimas. nec tollit debitum reddendi.

D Einde queſitũ eſt de his q̃ ꝑtinent ad v̄tutes circa res humanas. ⁊ circa hoc queſita ſunt duo. ¶ Primo vtrum fili⁹ teneañ obedire parentib⁹ carnalib⁹ in indifferẽtib⁹. ¶ 2⁹ vtruꝫ vẽditor teneañ dicere emptori vitium rei vendite.

¶ Articul⁹. 9⁹.

AD pmũ ſic pcediñ. Uideñ ꝙ filius teneañ obedire parentibus carnalibus q̃tuꝫ ad omnia. ¶ Diciñ eñi Deut. zi. Si genuerit homo filiũ ↄtumacẽ ⁊ pteruum: qui nõ audiat patris aut matris imperiũ: lapidib⁹ eũ obruet populus ciuitatis. Sꝫ pena talis nõ infligereñ niſi grauiter peccaret ñ obediẽdo. ğ filii teneñ obedire parentib⁹ carnalib⁹ p oĩa. ¶ Preterea apl'us dicit ad Col. 3⁹. Filii obedite pẽrib⁹ p omnia. ¶ Preterea p̄cepta moralia affirmatiua q̃uis non ad ſemp obligẽt. tñ nũꝙ ↄtrariuꝫ facẽ licet. Sꝫ p̄ceptũ morale affirmatiuũ ẽ de honoratoẽ parẽtũ. ğ nũꝙ licꝫ irreuerẽtẽ eẽ parẽti. qđ eẽt ſi ei⁹ mãdato nõ obediretur. teneñ ğ fili⁹ in

omnib⁹ pſītib⁹ obedire. ¶Sȝ ɔtra Non min⁹ obediēdū ē patrib⁹ ſpūalib⁹ qȝ carnalib⁹: ſꝫ magis. vt hꝛ ꝑ apl'um ad heb. iz. Sȝ patrib⁹ ſpūalib⁹ nō tenēt ſbditi obedire in indifferentib⁹. Religioſi enī qui obedientiā ꝓfitēt: nō tenent obedire ſuis ꝓlatis: niſi in his que ſunt ſꝫm regulā. vt Ber. dicit in li. de diſpēſatione ⁊ ꝓcepto. ergo nec parentibus carnalib⁹ filii tenent in indifferētibus obedire. ¶R° dō ꝙ cū obedientia ꝓlato debeat ad illa ſe extendit debitū obediētie: ad q̄ ſe extendit ius prelatiōis. habet aūt pater carnalis ius prelationis in filiū. Primo quidē quātū ad domeſticā ɔuerſatōeȝ. Sic enī eſt pr̄ familias in domo: ſicut rex in regno. vñ ſicuti ſbditi regis tenēt obedire regi in his que ptinēt ad gubernatiōeȝ regni. ita etiam filii ⁊ alii domeſtici tenēt obedire patrifamilias in his que ptinēt ad diſpēſatōeȝ domus. ¶Z° quātū ad moꝝ diſciplinā. vñ apl'us dicit ad heb. iz. Patres q̄dē carnis noſtre hūim⁹ eruditores: ⁊ obtemperabam⁹ eis. dȝ enī pr̄ filio nō ſolū educationē ſꝫ etiā diſciplinā. vt phs dicit. In his ergo fili⁹ tenetur obedire patri carnali ⁊ nō aliis. ¶Ad pmū ergo dō ꝙ loquit ibi Moyſes de impio paterno qō pertinet ad diſciplinā moꝝ. vñ ibidem dr̄. Monita noſtra audire ɔtemnit comeſatōib⁹ vacat ⁊ luxurie atqȝ cōuiuiis. ¶Ad z^m dō ꝙ apl'us dicit obediēdū eſſe parētib⁹ per omnia: ad que ſe ius ꝓlationis extēdit. Ad tertiū dō ꝙ nō exhibet irreuerētiā ꝑcipienti: ſi nō obedit ei i his ī quib⁹ obedire non tenetur.

Articul⁹. io⁹.

AD z^m ſic ꝓcedit. Videt ꝙ venditor nō teneat dicere vitiū rei vendite emptori qa ſꝫm leges ciuiles venditor ⁊ emptor ſe inuicē decipe poſſunt. nulla aūt poſſet eſſe deceptio: ſi vēditor rei vendite vitiū emptori dicere teneret. ergo non tenet. ¶Sȝ dicebat ꝙ leges nō loquūt ſꝫm foꝝ ɔſciē: ſꝫ qō nūc loquimur eſt ſꝫm foꝝ ɔtenſioſuȝ. ¶Sȝ ɔtra. Scdm phm in z° ethico. Intētio legiſlatoris ē ciues facere bonos. qō ergo licet ſꝫm leges: nō eſt ɔtrariū vtuti. ⁊ ita etiā non eſt ɔtrariū ɔſciē. ¶Sȝ ɔtra ē qȝ leges ciuiles. Si aliqs vendat aīal morbidū tenet de vitio. ergo tenebat dicere vitiū emptori.. ¶Preterea Tulli⁹ dicit in li. de officiis. Qȝ ad officiuȝ boni viri ptinet. vt dicat emptori illud ꝓ quo res min⁹ venderet. hi⁹ aūt eſt vitiū rei vēdite. ergo vēditor tenet dicere emptori vitiū rei vēdite. ¶R° dō ꝙ aliquid pertinet ad bonū viꝝ: ad qō tñ hoīes nō tenent. ſicut ad bonū viruȝ ptinet ꝙ liberalr̄ amico ſua bona largiatur quāuis ad hoc nō teneat. Sȝ aliqd pertinet ad bonū viꝝ: ad qō tenet .ſ. ꝙ reddat alicui qō iuſtū ē. Nam actus iuſticie ē vt reddat alicui qō ei debet. Et ideo vnuſqſqȝ vēditor ad hoc tenet vt iuſtā venditioneȝ faciat. non aūt vt faciat vēditōeȝ liberalē dimittens aliquid de ꝑcio iuſto. Iuſticia aūt equalitas q̄dā ē. vt dr̄ in 5°. eth. Eſt ergo iuſta vēditio

qn̄ p̄ciū acceptū ab hn̄te equat̄ rei vendite. iniuſta aūt ſi non equet̄: ſ; plus accipiat. Si ḡ vitiū rei vendite faciat rem min⁹ valē q̄ p̄ciū impoſitū a venditore: iniuſta erit venditio. vn̄ peccat occultans vitiū. Si aūt non faciat rem min⁹ valere q̄ p̄ciū impoſitū: quia forte vēditor min⁹ p̄ciū imponit ꝑter vitiū: tunc non peccat tacēs vitiū: q̄a venditio nō eſt iniuſta. ⁊ forte eēt ſibi damnoſū ſi vitiū diceret. quia emptor vellet habere rem etiā pro minori p̄cio q̄ valeret. Liberalr̄ tn̄ faceret ſi damnoſū ꝓpriū ɔtemnēt vt ſatiſfaceret volūtati alteri⁹: ſ; ad hoc non teneat̄. ¶ Ad p̄mū ḡ dō q̄ p illud dictum legis nō h̄r q̄ licitū ſit ſimplr̄ venditori decipere emptorē: ⁊ econuerſo. ſ; dr̄ aliqd eē licitū ſm legē: qđ p legē nō punit̄ ſicut ſm legē veterē licebat libell⁹ repudii. ¶ Ad zm̄ dō q̄ p̄cepta legis ſunt doctrina ad perfectā ꝟtutē tn̄ act⁹ pfecte ꝟtutis non cadūt ſb p̄cepto legis humane: ſ; phibet q̄dā grauiora: vt gradatim hoīes rei̅ſti a malis p ſeipos ad ꝟtutes exerceāt̄. permittit aūt quedā minora peccata eis penā non infligens: q̄a ſine his non facile inuenit̄ hominū multitudo: ⁊ de talib⁹ eſt deceptio que eſt inter vēdētes emētes: quia plurimi ſunt qui volūt vili emere: ⁊ care vendere. vt aug. dicit in li. de trini. ¶ Ad illud vero qđ p̄mo in ɔtrarium obr̄ dō q̄ illud intelligendū eſt: qn̄ morbus pecoris facit pecus min⁹ valere q̄ vendatur. Ad zm̄ dō q̄ ea rōne Tullius dicit q̄ vir bonus non tacet vitium rei vendite: quia ad viꝝ bonū nō pertinet decipere aliquē. deceptio aūt non eſt ſi id qđ tacet̄ de re vēdita non facit rem min⁹ valere q̄ p̄ciū quod pro ea accipitur.

Deinde queſitū eſt de p̄lat̄is Et circa hoc queſita ſunt duo. ¶ Primo vtrū p̄ctm̄ ſit appetē p̄lationē. ¶ 2° vtꝝ p̄ctm̄ ſit p̄dicatori h̄re oculū ad rē tp̄alē.

¶ Articul⁹. xi⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ q̄ p̄ctm̄ ſit appetere p̄lationē. Nō enī uidet̄ q̄ poſſit appeti ſine p̄ctō id quod non fuit ī ſtatu nature integre: ſ; ſolū ī ſtatu nature corrupte. Sz p̄latio nō fuit in ſtatu nature integre: ſ; incepit eē poſt peccatū: qn̄ dictū ē mulieri Sub viri poteſtate eris. ḡ peccatū eſt p̄lationē appetere. ¶ Preterea appetit⁹ videt̄ eſſe de his q̄ ptinēt ad ſtatū future glorie. Sz in futuro ceſſabit omnis p̄latio. vt dicit q̄dā glo. i. ad cor. 15. ḡ peccatū ē appetē p̄lationē. ¶ Sz ɔtra eſt qđ dr̄. i. ad Thi. 5°. Qui bene preſunt preſbri: duplici honore digni habeant̄. Sz non eſt peccatū appetere illud cui debet̄ honor. qui non debetur niſi ꝟtuti. ḡ non eſt peccatum appetere p̄lationē. ¶ R̄° dō q̄ hanc q̄ōnem ſoluit aug. 19. de ciui. dei. vbi dicit q̄ loc⁹ ſupior ſine quo popul⁹ regi n̄ pōt: et ſi adminiſtret̄ vt decet: tn̄ indecēter appetit̄. Cui⁹ rō eſt: quia qui appetit p̄lationē aut ē ſuperb⁹ aut iniuſt⁹. Iniuſticia enī ē q̄ aliqs uelit ſibi plus de honore accipe aut

de poteſtate: aut de aliis hoib⁹ bonis: niſi ſit maioꝛib⁹ dign⁹. vt dr̄ in .5°. eth. Qꝛ aūt aliquis eſtimet ſe eē magis dignū p̄latione omnib⁹ illis ſup quos p̄latione accipit ſupbie ꝛ p̄ſumptōis eſt. vn̄ p₃ ꝙ quicūq₃ p̄lationē appetit aut eſt iniuſt⁹: aut ſupb⁹. ꝛ ideo null⁹ ſuo appetitu d₃ ad p̄latiōe₃ puenire. ſ ſolū dei iudicio ſm illud ap̄li ad heb. 5. Nemo ſibi aſſumit honoꝛē. ſ qui vocaꝰ a deo tanq₃ Aaron. pōt tn̄ aliquis licite appetere ſe eſſe dignū p̄latione vl̄ opera boni p̄lati: p quib⁹ debetur honoꝛ. ❡ Un̄ p₃ rn̄ſio ad vltimū. Prime v̄o due rōnes nō recte ɔcludunt. qa etiā ea que nō fuerūt ī ſtatu īnocētie nec erunt in ſtatu gl̄ie poſſunt licite appeti. ſicut ſ. b. ici: penitere: ꝛ alia hi⁹. quāuis p̄latio q₃ ad aliquid fuiſſet in ſtatu īnocētie: ꝛ futura ſit in ſtatu gl̄ie. ſ. quantū ad ſupioꝛitatē grad⁹ ꝛ quātum ad gubernationē vel regimē. nō autē quātū ad coactā ſeruitutē.

❡ Articul⁹. iz⁹.

Ad z^m ſic pcediꝰ. Uideꝰ ꝙ peccatū ſit p̄dicatoꝛi hēre oculū ad tpalia. Dē enī Lu. .iz. Querite p̄mo regnū dei. Glo. i. bona eterna. ꝛ hec oīa adiicientur vobis. Glo. etiā nō querētib⁹. ḡ nō licet p̄dicatoꝛi hēre oculū ad terrena. ❡ S₃ ɔtra ē qd̄ dr̄. i. ad. coꝛ. 9. Deb₃ q arat in ſpe arare. Glo. Stipēdioꝝ tpaliū. ḡ licet p̄dicatoꝛi de quo ibi loqꝰ: hēre oculū ad terrena ❡ Rn̄° dd̄ ꝙ habē oculū ad terrena ɔtingit dupl'r. vno mō ſic ad mercedē vel p̄miū. ꝛ ſic p̄dicatoꝛi non licet habē oculum ad terrena. quia ſic faceret euangeliū venale. Alio mō ſicut ad ſtipendia p neceſſitate ſuſtentatōis vite. ꝛ ſic licet habeꝰ p̄dicatoꝛi oculū ad terrena. vn̄. p^a ad Thi. 5. ſup illud. Qui bn̄ preſūt preſbri ꝛc. dicit glo. aug. Neccitatis eſt accipe. vn̄ īniuſ. caritas ē pbeꝰ. non tn̄ venale eſt euangeliū p his Si enim ſic vendūt: magnā rē vili vendūt. accipiāt ḡ ſuſtentatione₃ neceſſitatis a populo. mercedē diſpenſatiōis a dn̄o. ꝛ p hoc p₃ rn̄ſio ad obiecta.

Deinde q̄ſitū fuit de penis peccatoꝝ. ❡ Et primo de ipſis penis. ❡ z° de remiſſione penaru₃. ❡ Circa p̄mū queſita ſunt duo. ❡ Primo utꝝ aīa ſepata poſſit pati ab igne coꝛpoꝛeo. ❡ z° vtrū duoꝝ qui eadē pena ſunt digni vn⁹ diutius moreꝰ in purgatoꝛio ꝙ alius.

❡ Articulus. i3⁹.

Ad p̄mū ſic pcediꝰ. Uideꝰ ꝙ aīa a coꝛpoꝛe ſeparata n̄ poſſit pati ab igne coꝛpoꝛeo: qa ſm ph̄m. qd̄ non tangit non agit. Sed ignis coꝛpoꝛe⁹ non tangit aīam ſeparatā a coꝛpoꝛe: cū nō habeat terminos coꝛpoꝛales. que aūt ſe tāgūt habēt vltima ſimul. ḡ aīa ſepata n̄ patiꝰ ab igne coꝛpoꝛeo. ❡ Preterea illa que patiunꝰ adinuicē inuicem ɔuerti poſſūt. S₃ aīa n̄ pōt ɔuerti ī ignē coꝛpoꝛeū nec ecōuerſo. ḡ aīa nō poteſt pati ab igne coꝛpoꝛeo. Pretēa Ber. dic. Qꝛ nihil ardet in inferno: niſi p̄pa volūtas. S₃ ppꝛia uoluntas cū ſit quoddā ſp̄uale non

poteſt eē mā ignis corporalis. g̃ aīa a corpore ſepata n̄ pōt ab igne cor/poreo pati. ¶ Sȝ ɔtra ē qḋ dr̄ Iſa. vltimo. Ignis eoꝝ nō extinguet̄.

¶ Rx̄ dd̄ ꝙ pati multiplr̄ dr̄. vno mō pati ɔmuniter dictū idem ē qḋ recipe. ſm ꝙ ſentire ⁊ intelligē eſt quoddā pati. ⁊ hoc mō aīa ɔiūcta corpori patit̄ a reb⁹ corporeis ſen/tiendo ⁊ intelligendo. ſ an ſepata a corpore poſſit hoc mō a reb⁹ cor/poreis pati: alteri⁹ qōnis eſt ꝓpter quoſdā qui dicūt ꝙ aīa ſeparata a corpore ⁊ etiā angel⁹ pōt accipe cognitionē a reb⁹ ſenſibilib⁹. ſ ſi etiaȝ hec opinio eſſet ṽa: tn̄ pati ſentiendo ⁊ intelligēdo eſt pfici nō puni/ri: niſi forte p accn̄s: inquātū id qḋ ſentit̄ vel intellr̄ repugnat voluntati. ſed ipm ſentire vł intelligē ſȝ ſe ɔſideratū penale nō eſt. Alio mō dr̄ pati ꝓpŕie loquēdo ſm ɔtrarie/tatē agentis ad patiēs. put. ſ. pati dicimur: cū aliquid nobis aduenit qḋ ē ɔtrariū nature vel voluntati noſtre: ⁊ ſm hoc infirmitas ⁊ tri/ſticia paſſiones dicūt̄. Et hec qdeȝ paſſio duplr̄ eſſe pōt. vno mō p re/ceptioneȝ forme ɔtrarie. ſicut aqua patit̄ ab igne quātū calefit. ⁊ per ɔn̄s diminuit̄ qualitas nāl'is ei⁹. h̄ mō ſepata aīa nō pōt pati ab igne corporeo: qa nec calefieri pōt: nec deſiccari: nec ſm formā aut q̄litatē quācūq; ignis corporei īmutari. Alio mō dr̄ pati oē illud qḋ q̄cūq; mō impedit̄ a ſuo ꝓprio impetu vel inclinatōe. ſicut ſi dicim⁹ lapidē deſcēdētē pati: cū impedit̄ ne deorſuȝ ꝑueniat. ⁊ ſicut dicim⁹ hoīem pati cū detinet̄ vel ligat̄ ne vadat quo vlt. ⁊ ita p modū ligatōis cuiuſdā aīa patit̄ ab igne corporeo. vt aug. dicit. xi. de ci. dei. Nō enī hoc ē ɔt nāȝ ſpūs corpori alligari: cū videamus aīaȝ nālr̄ alligari corpori ad viuificādū ipm. Demones etiā per nigromātiā ptāte ſupioꝝ demonū alligāt̄ aliqb⁹ imaginib⁹: vł aliqb⁹ aliis reb⁹. vn̄ multo magis pn̄t ſpūs alligari diua ṽtute igne corporeo: nō vt det vitā: ſ vt accipiāt penā ſicut aug. dicit. Sȝ qa qḋ ē minoris ṽtutis non pōt ſua ṽtute ligare id quod eſt maioris ṽtutis. inde eſt ꝙ nullū corp⁹ pōt ligare ſpm q ē ma/ioris ṽtutis: niſi aliqua ſupiori ṽtu/te. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ ꝙ ignis corpore⁹ agit ī aīaȝ ſepatā: nō ṽtute ꝓpria: ſ inquātū ē inſtr̄m diuine iuſticie vīdicantis. ¶ Ad pmū g̃ dd̄ ꝙ ignis tāgit aīam: nō quidē tactu mathe/matico: qui attendit̄ ſm terminos quātitatiuos. ſ magis ɔtactu ṽtutꝭ nō ꝓpe: ſ quā hȝ inquātū ē inſtr̄m diūe iuſticie. ¶ Ad zᵐ dd̄ ꝙ ratio illa ꝓcedit de paſſione que eſt per ſuſceptōeȝ forme ɔtrarie. ¶ Ad ȝᵐ dd̄ ꝙ ꝓpria volūtas dr̄ ardere in inferno: qa meret̄ ardorē.

¶ Articul⁹. 14⁹.

Ad zᵐ ſic ꝓcedebat̄. Videt̄ ꝙ duoꝝ q ſunt digni eq̄li pena vn⁹ non poſſit citi⁹ a purgatorio liberari q̄ ali⁹. Judici/um enī p⁹ mortē nō ē hoīs ſ dei: q ſm ṽitatē iudicat. vt dr̄ ad ro. z⁹. Sȝ ɔtra ṽitatē iudicaret: ſi vni eo/rū qui ſunt digni equali pena infli

gereť granioꝛ pena ſenſus ꝙ̄ alteri dilatio aūt glorie ē maioꝛ pena: ꝙ̄ acerbitas pene ſenſus. qꝛ ſicut dic Criſo. ſup Mat. Carē viſione diña eſt maioꝛ pena ꝙ̄ quelꝫ pena ſenſibilis. ḡ vn⁹ eoꝝ q digni ſūt equali pena nō maioꝛē dilationē glorie patieť altero citi⁹ liberato. ¶ Preterea malū ſm aug. dr̄ quia nocet. nocet aūt qꝺ adimit bonū. dilatio autem glorie adimit mai⁹ bonū. ſ. bonum increatū. ḡ mai⁹ malū. ⁊ ſic idē qꝺ ꝑus. ¶ Sꝫ ↄtra eſt qꝺ magr̄ dicit ī 4⁰ ſnīaꝝ. di. 45. Q ille ꝓ quo fiunt plura ſuffragia citi⁹ a penis purgatorii liberať. Contingit aūt ꝙ pro vno eoꝝ qui digni ſūt equali pena fiūt plura ſuffragia ꝙ̄ ꝓ alio. ḡ un⁹ citi⁹ liberabiť. ¶ Preterea in fine mundi inueniūť aliqui cremabilia quedā hn̄tes: quoꝝ dilatio a gl̄ia nō erit tā diuturna ſicut eoꝝ q mō cremabilia deferūt ad purgatoriū qꝛ breuis moꝛa erit inter moꝛtē ⁊ reſurrectionē. vt aug. dicit. ḡ pari rōne ⁊ nūc eoꝝ qui equalia cremabilia deferūt vn⁹ pōt min⁹ differri a gl̄ia ꝙ̄ ali⁹. ⁊ ſic erit citi⁹ liberat⁹ a penis. ¶ R̄ñ⁰ dō ꝙ iſta qꝺ fundať ſupra ꝟtutē ſuffragioꝝ. vtꝝ. ſ. ſuffragia facta ꝓ aliquo valeāt illi ſolū ꝓ quo fiūt ad liberatōē: vl̄ etiā aliis. Circa qꝺ aliq dixerūt ꝙ ſi magis valēt illi ꝙ̄ aliis: imo foꝛte magis valēt aliis ſi ſint meli⁹ diſpoſiti ad recipiēdū ſuffragioꝝ ꝟtutē: ⁊ ponūt exēplū: ſicut ſi accēdať cerens in domo ꝓ aliquo diuite: q ſit cecus: illuīat oēs in domo exñtes. ⁊ foꝛte alios magis illuīat ſi habeāt limpidioꝛ viſū. ⁊ ſm hāc opīonē duoꝝ qui ob equales culpas in purgatorio detineť: vn⁹ nō pōt citius liberari ꝙ̄ alter. ſꝫ hanc opīonē non reputo verā. Cui⁹ rō ē qꝛ ſuffragiū vni⁹ valet alteri ꝓpter duo. Uno mō ꝓpter vnitatē caritatis: qꝛ oēs qui ſunt in caritate: ſunt quaſi unū coꝛp⁹. ⁊ ita bonū vni⁹ redūdat in omnes: ſicut man⁹ deſeruit toti coꝛpori. ⁊ ſimilr quodlibet coꝛpoꝛis membꝝ. ⁊ ſm hoc qꝺcūꝗ bonū factum ab aliquo valet cuilꝫ in caritate exñti. ſm illud ps. Particeps ego ſum oīum timētiū te ⁊ cuſtodiētiū mandata tua. Alio mō ſm ꝙ ꝑ intentionē alicui⁹ act⁹ eius transferť in alteꝝ. puta ſi aliquis ꝓ altero ſoluat aliquod debitū ꝓ eodē hr̄ ac ſi ille ſolueret pro quo ſoluitur. Primo ḡ modo valet opus bonum per modum meriti: cuius radix eſt caritas. ſed ſecundo modo opus vni⁹ valet alteri per modum ſatiſfactionis. prout vnus pro altero ſatiſfacere poteſt. ſi hoc intēdat. ⁊ talis valoꝛ attenditur in ſuffragiis que ad hoc fiunt: vt per ea homines liberentur a debito pene. Et ideo dicendum eſt ꝙ ſuffragia per iſtum modum non valent niſi illis pro quibus fiunt. ⁊ ſecundum hoc ſi pro aliquo fiunt multa ſuffragia citius liberatur a pena purgatorii ꝙ̄ alii pro quibus non fiunt. etiam ſi equalia peccata detulerint Concedendum tamen eſt ꝙ ſuffragia pro vno facta omnibus valent inquātū ſcilicet oēs q ſciūt gaudēt ex caritate de bonis: ꝙ̄ ex caritate

fiūt. ⁊ ſm hoc veruȝ eſt ꝙ illis pro quib⁹ nō fiūt pl⁹ valēt ſuffragia: ſi ſint maioris caritatis. ¶ Ad pmūȝ ḡ dō ꝙ peccato veniali cū nō hēat auerſionē a deo ꝑ ſe loquēdo: non debeť pena carentie viſionis diue nec ſimplr̄: nec ad tp̄us. Sed ꝙ ad tp̄s retardeť a viſione diuina: hoc ↄtingit ꝑ accidens. quia. ſ. quādiu digni ſunt aliqua pena: nō poſſunt participare ſūmā felicitatē: que in dei viſione ↄſiſtit. iuſticia aūt reſpicit penā ꝑ ſe debitā peccato. nō aūt eā que ꝑ accidens ↄſequiť. ⁊ ꝑ hoc patet rn̄ſio ad 2ᵐ. Tertiā ↄcedim⁹ ⁊ quartum ſilr̄. Illi tn̄ qui in fine mundi viui repienť paꝝ habebūt de cremabilib⁹: p̄cedētib⁹ tribulationibuſ p̄purgati. poterit etiā fieri vt acerbitas pene modici tp̄is recōpēſet diuturnitatē pene in aliis.

Deinde queſitū fuit de remiſſione pctōꝝ. Et circa hᷓ queſita ſūt duo. ¶ Primo vtrū peccatū in ſpūȝ ſanctū ſit irremiſſibile. ¶ 2ᵒ vtrū cruce ſignatus q moriť anq̄ iter arripiat trāſmarinū plenā hēat pctōꝝ remiſſioeȝ.

¶ Articul⁹. i⁹.

Ad pmū ſic procedebatur. Uideť ꝙ peccatū in ſpūm ſāctum nō ſit irremiſſibile. Una ē enī dignitas ⁊ maieſtas patris ⁊ filii ⁊ ſpūs ſancti. Sȝ pctm̄ ī filiū nō eſt irremiſſibile. Diciť eniȝ Mat. 12. Quicūꝗ ꝟbū ↄtra filiū hominis dixerit remitteť ei. ḡ pctm̄ ī ſpūȝ ſāctū nō ē irremiſſibile. ¶ Sȝ ↄtra eſt ꝙ ibidē dr̄. qui dixerit ↄt ſpūȝ ſāctū ꝟbā nō remitteť ei: neꝗ in hoc ſeculo neꝗ in futuro. ¶ Rᵒ dō ꝙ de pctō in ſpūȝ ſāctum triplr̄ aliqui ſunt locuti. Doctores enī añ aug. intellexerūt peccatū in ſpūm ſanctū eē blaſphemiā dictā ↄt ſpūȝ ſanctū: aut opa ei⁹. vel etiā ↄtra diuinitatē dei patriſ. aut filii. qa etiā pater ⁊ fili⁹ ↄmuniter ſumēdo ſpſ ſanct⁹ eſt. quia de⁹ ſpūs eſt. vt diciť Jo. 4. Peccatū aūt in filiū hoīs intelligūt blaſphemiā in xp̄o ſm hūanā nām. ⁊ vtroꝗ mō peccabāt iudei in xp̄m. Primo enī mō ↄtra eū peccabāt miracula que ꝑ ſpūȝ ſāctū ⁊ ꝟtute ſue diuinitatis faciebat pn̄cipi demonioꝝ attribuēdo. 2ᵒ aūt mō ↄtra eū peccabāt dicēdo. Ecce homo vorax potator vini: ⁊ publicanoꝝ amic⁹. vt dr̄ Mat. xi. Hāc ḡ ſecūdā blaſphemiā dicit remiſſibilē. qa hēbāt aliquā excuſationē ꝓpť infirmitatē carnis: quā in xp̄o videbāt. aliā ꝟo blaſphemiā dicit irremiſſibilē: quia nullā excuſationē habebāt uidētes manifeſta indicia ſpūs ſancti ⁊ diuinitatis. ꝓpter hᷓ hȝ Criſo. pſenerātib⁹ non fuit remiſſa hec blaſphemia neꝗ in hoc ſeculo neꝗ in futuro: qa ī hᷓ ſeculo puniti ſunt ꝑ ea ꝑ romanos. ⁊ in futuro cruciab ĭť ī inferno. Scdm aug. ꝟo ſpūi ſancto qui eſt caritas patris ⁊ filii attribuitur remiſſio peccatoꝝ Ille ergo ↄtra ſpūm ſanctum peccat vel blaſphemat: vel verbuȝ dicit corde ore aut opere: q hoc agit per impenitentiam vſꝗ ad finem vite ſue. vt non fiat ei remiſſio peccatorum. ⁊ tunc planum eſt: ꝙ hoc peccatum in ſpūm ſanctum nō

remittit: neq; in hoc ſeculo: neq; in
futuro. Doctores ṽo moderni dixe
runt. ꝙ qa patri attribuit potẽtia
filio ſapĩa. ſpũi ſancto bonitas. pec
catũ ex infirmitate eſt pc̃m ĩ prẽ3
peccatũ ex ignorantia eſt peccatũ
in filiũ. peccatũ ex certa malicia eſt
peccatũ in ſpũ3 ſc̃m. Quia g̃ igno
rantia vel infirmitas excuſat pc̃m
vel in toto vel in pte: dicũt ꝙ pc̃m
in patrẽ vel in filiũ remittit: quia
vel totalr̃ culpa caret: vel culpa di
minuit. malicia ṽo nõ excuſat pc̃m
ſ3 aggrauat. ⁊ iõ pc̃m in ſpũ3 ſc̃m
nõ remittit neq3 in toto neq3 ĩ pte
quia nõ h3 in ſe aliquã rõnẽ venie:
p quam diminuat culpa. ⁊ ſi aliqñ
remittat: hoc magis eſt ex miſicor
dia dei remittẽtis: qui etiã morbos
incurabiles curat: q̃ ex remiſſibili
tate pcĩ. Et p h̃ p3 ſolo ad obiecta.

Articulꝰ. 16ꝰ.

AD 2m ſic pcedit. Videt ꝙ
cruce ſignatꝰ qui moritur
anteq̃ iter arripiat: hẽat
plenã indulgẽtiã peccatoꝝ. Ad h̃
enim ꝙ indulgentia alicui valeat
requirit ꝙ ſit ṽe penitẽs ⁊ ɔfeſſus
vt ɔtinet in lr̃a papali. S3 cruce ſi
gnatꝰ decedẽs añ iter aſſumptum
h3 hec oĩa que requirũt ẽm forma3
lr̃e ad pcipiẽdã plenã indulgẽtia3
peccatoꝝ. g̃ plene pcipit eã. Pre
terea ſolꝰ deꝰ remittit peccatũ q̃tũ
ad culpã. Cũ g̃ papa dat indulgen
tiã omniũ peccatoꝝ: hoc non eſt re
ferẽdũ ad culpã: ſ3 ad vniuerſitatẽ
penaꝝ. Ille g̃ qui accipit crucẽ ẽm
formã lr̃e papalis: nullã penã pati
et p ſuis peccatis. ⁊ ſic ſtatim euo
labit plenã remiſſionẽ pcõꝝ ɔſecu
tus. S3 ɔtra. Aug. dicit in. 15ꝰ. de
trini. Qꝛ nõ eſt idem abſtrahẽ telu3
⁊ ſanare vulnꝰ. Telũ enim peccati
abſtrahit p remiſſionẽ peccati. vul
nus aũt ſanat p reformatiõe3 ima
ginis. que quidẽ fit p opa ſatiſfacti
onis. S3 cruce ſignatꝰ decedens añ
iter arreptũ nullũ laborẽ ſuſtinuit
ad reformationẽ imaginis. g̃ nõdũ
eſt ſanatũ vulnꝰ. ⁊ ſic non poterit
ad gloriã ſtatim puenire añq̃ pe
nas purgatorias patiat. Preterea
quil3 ſacerdos vtit talibꝰ ṽbis. ego
abſoluo te ab omnibꝰ peccatis tuis
Si g̃ cruce ſignatꝰ decedẽs euolar3
pari rõne quil3 aliꝰa quocũq3 ſacer
dote abſolutꝰ. quod eſt incõueniẽs
Rñꝰ dõ ꝙ ad euidẽtiã huiꝰ qõnis
ꝙ ſicut ſupradictũ eſt: opus vnius
põt eẽ ſatiſfactoriũ p alio ad quem
p intẽtionẽ faciẽtis refert. xps aũt
pro eccleſia ſua ſanguinẽ ſuũ fudit
⁊ mlta alia fecit ⁊ ſuſtinuit: quoꝝ
eſtimatio eſt infiniti valoris pter
dignitatẽ perſone. Vñ dr̃ ſapĩe. 8.
Qꝛ infinitꝰ eſt ĩ illa theſaurꝰ hoĩbꝰ
Silr̃ etiã ⁊ oẽs alii ſancti intẽtõe3
habuerunt in his que paſſi ſunt: ⁊
fecerunt propter deum. vt hoc eẽt
ad vtilitatem non ſolum ſui: ſ3 etiã
totius eccleſie. Totus ergo iſte the
ſaurus eſt in diſpenſatione eius q
preeſt eccleſie generali. Vñ Petro
dominus claues regni celorum cõ
miſit Mathei. 16ꝰ. Quando ergo
vtilitas vel neceſſitas eccleſie hoc
expoſcit: poteſt ille qui preeſt eccle
ſie de iſta infinitate theſauri com
municare alicui: qui per caritatem

fit mēbꝝ eccl'ie de ꝑdicto theſauro
quātū ſibi viſū fuerit opportunū.
vel vſq; ad totalē remiſſionē pena
rū: vel vſq; ad aliquā certā quāti
tatē.ita.ſ. ꝙ paſſio xp̄i ⁊ alioꝝ ſan-
ctoꝝ ei imputet̄: ac ſi ip̄e paſſus eēt
quātū ſufficeret ad remiſſionē ſui
peccati.ſicut ꝯtingit cum vn⁹ pro
alio ſatiſfacit.ut dictū ē. Ad h̄ g̃ ꝙ
indulgētia alicui valeat tria req-
runt̄. Primo cā ꝑtinens ad honorē
dei vel ad nccītatē aut vtilitatem
eccleſie.2° auctoritas in eo qui facit
Papa enī pōt ṗncipalr̄. alii v̄o in-
quātū poteſtatē ab eo accipiūt vel
ordinariā vel ꝯmiſſā;.ſeu delega-
tā. 3° requirit̄ vt ſit in ſtatu carita
tis ille qui indulgētiā percipe uult
Et hec tria deſignāt̄ in lr̄a papali.
Nā cā ꝯueniēs deſignat̄ in hoc ꝙ
ꝑmittit̄ de ſubſidio terre ſancte.au
ctoritas v̄o in hoc ꝙ fit mentio de
auctoritate apl'oꝝ Petri ⁊ Pauli
⁊ ipi⁹ pape.Caritas aūt recipiētis
in hoc ꝙ dr̄. Omnib⁹ v̄e penitētib⁹
⁊ ꝯfeſſis.nō dicit.⁊ ſatiſfaciētibus
qa indulgētia nō excuſat a ꝯtriti-
one ⁊ ꝯfeſſione: ſ; cedit in locū ſa-
tiſfactionis. Eſt g̃ dicēdū in q̄ſtiōe
ꝓpoſita ꝙ ſi ſm formā papalis litte
indulgētia ꝯcedat̄ accipiētib⁹ cru-
cē in ſubſidiū terre ſancte: cruce ſi-
gnat⁹ ſtatim h; indulgētiā: etiā; ſi
decedat anteq̄ iter arripiat. qa ſic
cā indulgētie erit nō iter: ſ; votū
itineris. Si aūt in forma lr̄e ꝯtine
at ꝙ indulgētia det̄ his q tranſierit
vltra mare: ille q decedit anq̄ trā
ſeat: n̄ h; indulgētiā: qa nō h; īdul
gētie cām. Ad ṗmū g̃ dō ꝙ ī h̄
vltimo caſu deficit in cruce ſigna
to decedēte illud qd̄ ē ṗncipali⁹.ſ.
indulgētie cā. Ad 2ᵐ dō ꝙ p au
ctoritatē ſol⁹ de⁹ culpā remittit. ſ;
miſterio etiā ſacerdos: inquātū ex-
hibet ſacrm̄ remiſſionis pc̄ti. puta ī
baptiſmo vl' pnīa. ⁊ tn̄ indulgētia
nō ſe extēdit ad remiſſionē culpe
qa nō eſt ſacramētal'. vn̄ nō ſequit̄
ordinē ſ; iuriſdictionē. pōt enī ⁊ nō
ſacerdos indulgētiā facere: ſi ſit ei
ꝯmiſſū. ⁊ ideo pena totalr̄ remitti
tur ſi cā ſubſit: nō aūt ſi cā deſit.
Ad 3ᵐ dō ꝙ ſatiſfactio ⁊ eſt puni-
tiua inquātū eſt act⁹ iudicatiue iu
ſticie: ⁊ eſt etiā medicatiua: in q̄tū
eſt quoddā ſacramētale. Indulgē-
tia g̃ ſupplet locū ſatiſfactōis ī q̄tū
eſt punitiua. quia.ſ. pena quā alius
ſuſtinuit imputat̄ iſti: ac ſi ipſe ſu-
ſtinuiſſet. ⁊ iō reat⁹ pene tollit̄. ſ; n̄
ſuccedit in locū ſatiſfactionis ī q̄tū
ē medicatiua. quia adhuc remanēt
ꝓnitates ad peccandū derelicte ex
ṗori peccato: ad quas ſanādas ne-
ceſſari⁹ eſt labor ſatiſfactionis. ⁊ iō
cruce ſignatis dum viuunt ꝯſulen
dum eſt vt non pretermittant ſa-
tiſfactionis opera. inquantum ſunt
preſeruatiua a peccatis futuris. h;
reatus pene ſit totaliter ſolut⁹: nec
ad h̄ requirit̄ aliqs labor. qa ſuf-
ficit labor paſſiōis xp̄i. morientibus
aūt n̄ ē neceſſaria hi⁹ ꝓſeruatio: ſ;
ſolū liberatio a reatu pene. Ad
4ᵐ dō ꝙ v̄bū ſacerdotis dicentis
Abſoluo te ab oībus peccatis tuis:
nō refert̄ ad penā ſ; ad culpā cui⁹
abſolutioni miniſterium impēdit.
Non pōt autem aliquis abſolui ab

vna culpa:quin abſoluat̄ ab oībus pena ꝟo pōt totalr̄ dimitti vel p/ticulariter.particulariter quidē in abſolutione ſacramētali pena di/mittit̄. totalr̄ ꝟo in ſpūali grā in/dulgentie.ſic etiā dn̄s dic̄ Jo.8.mu lieri adultere. Non te ꝯdemnabo. vade ⁊ amplius noli peccare.

¶Incipit quodlibet.3^m.

QUeſitū eſt de deo. de angelis. de ho minib⁹. ⁊ de crea/turis pure corpo/ralib⁹. De deo q̄ſi/tū eſt ⁊ quātū ad nām diuinā:⁊ quātū ad nām hūa/nā aſſumptā. ¶Circa diuinā nāꝫ queſita ſunt duo de potētia dei. Primo vtꝝ de⁹ poſſit facere ꝙ mā ſit ſine forma. ¶2° vtrū poſſit facē ꝙ idē corp⁹ ſil' localr̄ ſit ī duob⁹ lod

¶Articul⁹.pm⁹.

AD pmū ſic pcedit̄. Videt̄ ꝙ deus poſſit facere ꝙ mā ſit ſine forma. Sicut.n.mā ſm ſuū eſſe dependet a forma:ita accidēs a ſbiecto. Sꝫ deus pōt facē ꝙ accidens ſit ſine ſbiecto:vt patet in ſacramēto altaris. ġ pōt facere ꝙ materia ſit ſine forma. ¶Sꝫ ꝯᵃ. Deus non pōt facere ꝯtradictoria eſſe ſimul. Sed mām eē ſine forma implicat ꝯtradictionē:eo ꝙ eē ma/terie importat actum qui eſt forma Non ġ deus poteſt facere ꝙ mā ſit ſine forma. ¶Rñ° dicēdū ꝙ uni⁹ cuiuſqꝫ rei virtus actiua eſt eſtiman da ſm modū eēntie:eo ꝙ vnūqđqꝫ agit inquantū eſt ens actu.vn̄ ſi in aliquo inueniat̄ forma aliqua vel natura nō limitata ſeu ꝯtracta erit virtus eius ſe extendēs ad omnes actus vel effectus conuenientes illi nature. puta ſi intelligeretur eſſe calor per ſe ſbſiſtens vel in aliquo ſbiecto quod reciperet ipſum ſcōꝫ totum eius poſſe:ſequeret̄ ꝙ hēret virtutem ad pducēdū omnes act⁹ ⁊ effectus caloris. Si vero aliquod ſbiectum non reciperet calorem ſꝫ eius totum poſſe:ſ; cum aliqua con tractione ⁊ limitatione: non habēt virtutem actiuam reſpectu omniū actuum vel effectuum caloris.Cum autem deus ſit ipſum eſſe ſbſiſtens manifeſtum eſt ꝙ natura eſſendi conuenit deo infinite abſqꝫ omni li mitatione ⁊ contractione.unde ei⁹ virtus actiua ſe extendit infinite ad totum ens: ⁊ ad omne id quod poteſt habere rationem entis.Jllđ ergo ſolum poterit excludi a diūa potentia: quod repugnat rationi entis. ⁊ hoc non propter defectum diuine potentie:ſed quia ipſum nō poteſt eſſe ens.Unde non pōt fieri Repugnat autem rationi entis nō ens ſimul ⁊ ſm idem exiſtēs. vnde ꝙ aliquis ſimul ſit ⁊ non ſit: a deo fieri nō poteſt:nec aliquid ꝯtradi/ctionē includēs. ⁊ de hi⁹ eſt māꝫ eē actu ſine forma.omne enī qđ ē actu uel ē ipē act⁹:uel ē potētia pticipās actū. eē aūt actu repugnat rationī materie: que ſm ꝓpriā rōnē eſt ens in potētia. Relinqt̄ ġ ꝙ nō poſſit eē ī actu niſi inquātū pticipat act̄ ī act⁹ aūt pticipat⁹ a mā nihil eſt ali ud ꝙ forma. vnde idem eſt dictum

mãꝫ eē in actu: ⁊ mãꝫ hēre formam. Dicē ğ ꝙ mã ſit in actu ſine forma. eſt dicē ꝯtradictoria eē ſil'. vñ a deo fieri nõ põt. ¶ Ad illud ğ qḋ in cõtrariũ obr̃ dḋ ꝙ accñs ſm ſuũ eſſe depēdet a ſbiecto ſic a cã ſuſtētãte ipm. ⁊ quia de⁹ põt ꝑducē oēs act⁹ ſecũdaꝝ caꝝ abſq; ipſis cauſis ſecũdis põt ꝯſeruare in eē accñs ſine ſbiecto. ſ; mã ſm ſuũ eē actuale dependet a forma inquãtũ forma eſt ipe act⁹ ei⁹. vñ non eſt ſimile.

¶ Articul⁹. 2⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit̃. Videt̃ ꝙ de⁹ poſſit facē vnũ corpus ſil' eē localr̃ in duob⁹ locis. Difficili⁹ enĩ eſt ꝙ hec ſba mutet̃ ĩ illã ſbaꝫ q̃ ꝙ hꝫ accñs mutet̃ ĩ illud accñs. Sꝫ in ſacro altaris ex hoc ꝙ diuĩa ꝟtute ſba panis remanētib⁹ ei⁹ dimēſiõib⁹ ſm quas cõmēſurat̃ loco: ꝯuertit̃ in ſbaꝫ corporis xp̃i: ſequit̃ ꝙ idē corpus xp̃i ſit nõ localr̃ ſꝫ ꝯmēſuratõeꝫ ꝓpriaꝝ dimēſionũ ſ; ſacramētalr̃ in plib⁹ locis ſiml'. ğ põt facē ꝙ ꝯuertat̃ dimēſio huius corpis in dimēſionē alteri⁹ corpis. ⁊ ſic erit idē corp⁹ localr̃ ĩ duobus locis ſil'. ¶ Sꝫ ꝯ̃. Quia duo loca diſtĩguũt̃ adĩuicē ſm aliquã loci ꝯtrarietatē: q̄ ſunt ſurſũ ⁊ deorſũ. ante ⁊ retro. dextꝝ ⁊ ſiniſtꝝ. Sꝫ de⁹ ñ põt facē ꝙ duo ꝯtraria ſint ſil'. hꝫ. n. implicat ꝯtͣdictõeꝫ. ğ de⁹ ñ põt facē ꝙ idē corp⁹ localr̃ ſit ſil' ĩ duob⁹ locis. ¶ Rñ° dḋ ꝙ aliqḋ corp⁹ eē localr̃ ĩ aliq̊ loco: nihil ē aliud q̃ corp⁹ circũſcribi ⁊ ꝯphēdi a loco ſm ꝯmēſuratõꝫ ꝓpriaꝝ dimēſionũ. qḋ aũt ꝯphēdit̃ a loco aliq̊ ita ē ĩ ipo loco ꝙ nihil ei⁹ ē extͣ locũ illũ. vñ ponē ꝙ ſit localr̃ ĩ hꝫ loco: ⁊ tñ ſit in alio loco: ē ponē ꝯtradictoria eē ſil. vñ ſꝫ ꝓmiſſa hꝫ a deo fieri nõ põt. ¶ Ad illud ğ qḋ in ꝯtrariũ obr̃ dḋ ꝙ difficili⁹ eſt hꝫ accñs mutari in illḋ accidēs q̃ hãc ſbaꝫ mutari ĩ illã ſbaꝫ tũ qa due ſbe ꝯueniũt in ſbo mãli qḋ eſt pars eēntialis vtriuſq; ſbe. tũ qa ſba hꝫ indiuiduationē per ſe ipaꝫ. Accñs ꝟo nõ eſt ĩdiuiduabile ꝑ ſeipm ſ; ꝑ ſbm. vñ ñ põt ei ꝯuenire ꝙ hꝫ accñs ꝯuertat̃ in hꝫ accñs dato tñ ꝙ hec dimēſio cõuertet̃ in illã dimēſionē: nõ ſequet̃ ꝙ ideꝫ corpus eēt ĩ duob⁹ locis ſil: ſ; ĩ vno tm̃ qa ſicut poſtq̃ ſba panis ꝯuerſa ē ĩ ſbam corporis xp̃i. iam non ſunt ibi due ſbe: ſ; vna tm̃. ita etiã ſi hec dimēſio hui⁹ corpois ꝯuertat̃ ĩ illaꝫ dimſionē alteri⁹ corpis: iã nõ erũt due dimēſiones ſ; vna tm̃. ⁊ ſic nõ ꝯmēſuraret̃ diuerſis locis: ſ; vno tm̃

Deinde queſitũ eſt de deo: quãtũ ad humanã nãꝫ aſſũptã. ⁊ circa hoc q̄ſita ſũt tria. Primo quãtũ ad aĩaꝫ vtrũ .ſ. aĩa xp̃i ſciat infinita. ¶ 2° quãtũ ad corp⁹. vtrũ .ſ. ocul⁹ xp̃i p⁹ mortē dicat̃ equoce ocul⁹ vl' vniuoce. ¶ 3° quãtũ ad actũ ꝯiũcti q̊ eſt comeſtio vtꝝ .ſ. poſt reſurrectionē xp̃s vere comedit incorpando ſibi cibum.

¶ Articul⁹. 3⁹.

Ad pmũ ſic ꝓcedit̃. Videt̃ ꝙ anima Chriſti non poſſit ſcire infinita. Nullum; enim donuꝫ creatum cum ſit infinitũ: poteſt eleuare creaturam ad id quod eſt ꝓprium dei: quia tale eſt

infinitū. Sȝ grā vnionis eſt donuȝ creatū. cognoſcere aūt infinita eſt ꝓpriū dei.cui⁹ ſapīe nō eſt numer⁹ Ergo aīa xpi p grām vnionis non pōt eleuari ad cognoſcēdū īfinita ¶ Preterea Dio⁹.xi.c. celeſtis ierarchie ponit tria ſibi ꝓportionata: q̄ ſunt ſbā.ꝟt⁹.ꝛ opatio.ſ ſbā aīe xpi non pōt eē infinita.ḡ neq; ꝟt⁹ eius neq; opatio pōt eē infinita: vt infinita cognoſcat. ¶ Sed ɔtra. Intellect⁹ aīe xpi ñ eſt minor q̄ volūtas eius. Sȝ meritū xpi qḋ eſt act⁹ voluntatis aīe ei⁹ eſt infinitum: quia fuit ſufficiens ad infinitoꝝ pctōꝝ abolitionē.eſt enī ꝓpiciatio p pctīs toti⁹ mundi.vt dr̄.i.Jo.i.ḡ ꝛ actus intellectiuus aīe xpi pōt eē infinit⁹ vt infinita cognoſcat. ¶ Rñ⁹ dō q̄ hic eſt opus multiplici diſtinctiōe Primo enī ɔſiderandū eſt q̄ infinitū pōt dici ꝛ ſm formā ꝛ ſȝ mā̄ȝ. Dicit̄ enī infinitū ex eo q̄ nō finit̄ Finit̄ aūt ꝛ mā̄ p formā inquantuȝ materia que eſt in potentia ad diuerſas ſpēs. determinatur ad vnā ſpēm p formā ꝛ forma p mā̄ȝ:īq̄tū forma ſpēi que nata eſt eē in plˀibus indiuiduis ſm q̄ recipit̄ in hac mā̄ determinat̄ ad indiuiduū. Sicut ḡ materia ſine forma hȝ rōnē īfiniti ita ꝛ forma ſine mā̄.ꝛ ideo qa ipſa eēntia diuina non eſt recepta aliq̄ mā̄li:nec hȝ ꝑmixtionē alicui⁹ potētie:ſ eſt pur⁹ act⁹ ſbſiſtēs:ideo dicit̄ infinita.ꝛ quia vnūquodq; coḡſcitur p formam:ꝛ ſm q̄ eſt in actu.iō infinitum ſȝ mā̄ȝ eſt ſm ſe ignotū. vt dr̄ in.3.phi.Infinitū aūt ſm formā ē ſm ſe notiſſimū:ſ quo ad nos eſt ignotū:quia excedit noſtri intellect⁹ ꝓportionē:ꝛ quia quantitas eſt diſpoſitio materie: ꝛ infinitum quātitatis attēdit̄ ſm potētiam in aſſumēdo vnū poſt alterū.ꝛ iō infinituȝ quātitatis eſt ſm ſe ignotū ꝛ nō pōt aliquis intellect⁹ cognoſcere infinitū quātitatis in poſt aſſumēdo vnū poſt alteꝝ.ſ.numerando partē poſt partē. Itē ɔſiderādū eſt q̄ utroq; mō ɔtingit aliquid eē infinitū ſimplr̄.ꝛ aliqd ſm quid. Si enim aliqḋ corpus ſit infinitū ſm longitudinē nō aūt ſm latitudinē eſt infinitū ſm quid. Si ꝟo fuerit infinitū ſm omnes dimēſiones:erit infinitū ſimplr̄. Silr̄ ſi ītelligat̄ forma alicui⁹ ſpēi eſſe non in mā̄: vt platonici poſuerūt: erit infinita ſȝ quid. quātū.ſ. ad indiuidua illius ſpēi:tñ erit finita inquātū.ſ.determinat̄ ad genus ꝛ ſpēm. Sȝ diuina eſſentia eſt ſimplr̄ infinita: quia eſt abſoluta ab omni circūſcriptōe generis vl̄ ſpēi. ¶ Itē ɔſiderādū ē q̄ duplex eſt ſcīa. vna dr̄ ſcīa viſiōis p quā coḡſcūt̄ ea q̄ ſunt erūt vl̄ fuerūt. Alia ſimplicī noticie p quā coḡſcūt̄ ea q̄ nec ſunt nec erūt nec fuerūt:ſ eē pñt. Dicēdū ē ḡ q̄ de⁹ coḡſcēdo ſuā eēntiā: qa ɔphēdit eā: coḡſcit ſcīa ſimplicī noticie īfinita ſimplr.qa coḡſcit oīa q̄ ipe facē poteſt.ñ tñ coḡſcit ea ī p⁹ aſſumēdo .ſ.numerādo vnū poſt aliud.ſ oīa ſil̄. Aīa ꝟo xpi ñ ɔphēdit eēntiā dī ꝛ p ɔñs neq; ꝟtutē ei⁹. vñ nō pōt coḡſcē oīa q̄ de⁹ facē pōt.ꝛ iō non coḡſcit īfinita ſimplr.ɔphēdit aūt aīa xpi totam potentiam creature

Jn potentia aũt creature ſunt infinita: non ſimplr: quia potẽtia creature non ſe extendit ad omnia que deus põt: ſ ƀm aliquod gen⁹: ſicut ↄtinuũ eſt in potẽtia ad infinitas diuiſiões. vñ aĩa xp̃i ſcĩa ſimplicis noticie cognoſcit infinita ƀm qd: q̃ ſunt in potentia creature. ⁊ p h̃ pȝ rñſio ad obiecta. Nam p̄me due rões p̄cedũt de cognitõe infinitoꝝ ſimplr. ¶ Ad tertiũ dð ꝙ volũtas aĩe xp̃i eſt ꝟtus finita ſimplr. ſicut ⁊ intellect⁹ eius. meritũ autẽ xp̃i hȝ infinitatem ex dignitate. in quãtũ .ſ. eſt meritum dei ⁊ hominis.

¶ Ar⁹. 4⁹.

Ad 2ᵐ ſic p̄cedit. Uidet ꝙ ocul⁹ xp̃i poſt mortẽ nõ fuerit equiuoce oculus. corp⁹ enim xp̃i ⁊ quelȝ partiũ ei⁹ ſuſtentificat p ipoſtaſim dei ꝟbi. Sȝ ipoſtaſis ꝟbi dei manſit vnita corpori xp̃i ⁊ partibus eius poſt mortem. g̃ fuit idem ƀm ſbam corpus xp̃i poſt mortem ⁊ ante: ƀm totũ ⁊ ƀm oẽs partes eius. Non g̃ oculus xp̃i fuit equiuoce ocul⁹ poſt mortem. ¶ Preterea ph̃i loqui nõ nouerũt niſi de homine puro. Sȝ xp̃s nõ fuit pur⁹ homo: ſ homo ⁊ deus. g̃ ꝙ ph̃s dic oculũ hominis mortui eẽ equiuoce oculũ nõ hȝ locũ in xp̃o. ¶ Sȝ ↄtra. Xp̃s eſt vniuoce homo cum aliis hoĩbus: ⁊ mors eius fuit ꝟa ſicut ⁊ aliorum hominum morſ. Cum ergo oculus cuiuſlibet hominis mortui equiuoce oculus dicat: videtur ꝙ etiam oculus xp̃i poſt morteȝ ſit equiuoce oculus. ¶ R⁹ dð ꝙ equiuocũ ⁊ vniuocum dicit ƀm diffinitiuaȝ rõnẽ eandẽ vel nõ eandẽ. rõ auteȝ diffinitiua cuiuſlibet ſpẽi ſumit a forma ſpecifica ipſi⁹. Forma aũt ſpecifica hoĩs eſt aĩa rõnalis. vñ remota aĩa rõnali non põt remanẽ hõ uniuoce ſ equiuoce tñ. opȝ aũt idẽ accipe in partib⁹: qð eſt in toto. nã ſicut aĩa ſe hȝ ad totũ corp⁹. ita ps aĩe ſe hȝ ad partem corporis: vt viſus ad oculũ. vt dr̃ in. 2. de aĩa. vñ ſepata aĩa a corpore ſicut non dicit homo niſi equoce. ita nec dr̃ oculuſ niſi equiuoce. ⁊ hoc ĩdifferẽter: ſiue p̄ſupponat alia forma ſbalis in corpore añ aĩam rõnalẽ: vt quidã volũt. ſiue nõ: vt magis videt ↄſonũ veritati. quodcũq̧ enĩ eſſentialiũȝ p̄ncipioꝝ ſbtrahat: iaȝ nõ remanebit eadeȝ ratio ſpẽi. vñ nec nomen vniuoce dicet. Solo aũt hoc modo aĩa recedente remaneret corp⁹ humanum ⁊ partes eius ƀm eandem rõnẽ ſpẽi: ſi aĩa non vniret corpori vt forma. ſ tũc ſequeret ꝙ nec per vnionẽ aĩe eſſet ſbalis generatio: nec p ſepationẽ corruptio. qð qdeȝ ponere in corpore xp̃i ẽ hereticum. Dicit enĩ Dama. in. 3. li. ꝙ corruptionis nomẽ duo ſignificat. ſignificat enim humanas has paſſiões famẽ. ſitim. laborem. clauoꝝ pforationẽ. mortẽ. ſ. ſepationẽ aĩe a corpore. ⁊ quecũq̧ talia. Significat etiã corruptio pfectã corporis in ea ex qb⁹ ↄpoſitũ ẽ elemĩta deſtructõeȝ ⁊ diſſolutõeȝ. hui⁹ exp̃imẽtũ corp⁹ diñũ ñ hũit vt ait pͥpha. Nõ dabis ſãctũ tuũ videre dyaſtorã. i. deſtructiõeȝ Jncorruptibile autem ſecundum inſipientem Julianum ⁊ Galanuȝ

corpus dñi dicē ſm pmū corrupti-
onis ſignificatū añ reſurrectionez
impiū eſt. Si enī incorruptibile nō
omoſion.i.ɔſbale nobis ⁊ ñ ꝟitate
facta ſunt que facta eſſe euangeliuz
ait. ⁊ opinione ⁊ nō ꝟitate ſaluati
ſum⁹. Sicut ḡ xpūs in triduo mortꝭ
ꝓpter ſepationē aīe a corpore que ē
ꝟa corruptio: nō dr̄ fuiſſe hō vni-
uoce: ſʒ homo mortuus. ita nec ocul⁹
eius in triduo mortis fuit vniuoce
ocul⁹ ſʒ equiuoce. ſicut ocul⁹ mortu⁹
⁊ eadē rōe ē de aliis partib⁹ corpis
xpi. ¶ Ad pmum ḡ dicendū q ſba
dr̄ duplr̄. Qñq enim ſumit p ipo-
ſtaſi. ⁊ ſic verū eſt q corpus xpi ſu-
ſtentificatū manſit p ipoſtaſim dei
ꝟbi. non enim p mortem ſoluta eſt
vnio verbi neq ad aīam neq ad
corpus. ⁊ ſic remanet ſimplr̄ idem
corpus numero ſm ipoſtaſim ſiue
ſuppoſituz: quod eſt perſona verbi.
Alio modo accipit ſba p eēntia ul'
natura. ⁊ ſic corpus xpi ſuſtentifica
tur per animā ſicut per ſuaz formā
non aūt per ꝟbū: quia ꝟbū nō unit
corpori ut forma. hoc enim ē hr̄ticū
ſm hereſim Arrii ⁊ Apollinaris: q
poſuerūt ꝟbū eē in xpo loco anime
Sequēt etiam q eſſet vnio dei ⁊
hominis facta in natura. qd ptinet
ad hereſim Auticis. Sic ergo corp⁹
xpi poſt mortē ē ſimplr̄ idē ſm ſbaz
que eſt ipoſtaſis. non aūt ſm ſbam:
que eſt eſſentia vel natura. Uniuo
catio aūt ⁊ equiuocatio nō reſpic
ſuppoſitū ſʒ eſſentiā vel nām: quaz
ſignificat diffinitio. ¶ Ad 2ᵐ dd.
q ⁊ ſi xpūs nō ſit pur⁹ homo. eſt tñ
ver⁹ homo: ⁊ mors eius fuit vera
mors. vñ quicqd eſt verū de hoīe:
inquātū ē hō: ⁊ de morte hoīs: totū
eſt verū de xpo ⁊ de morte eius.

¶ Articulus. 5⁹.

Ad tertiū ſic pcedit. Uidet
q xpūs poſt reſurrectionē
ꝟe comederit cibū ſibi in-
corporando. quia vt aug. dic in li⁹.
.83. qōnū. Si fallit ꝟitas non ē. Uñ
nulla fictio decet xpūm qui ē ꝟitas
Eſſet aūt fictio ſi nō ꝟe ſibi cibū in
corporaret: quē ipe comedere vide
bat. Uere ḡ comedit incorporādo
ſibi cibū. ¶ Sʒ ɔtra eſt q Dam. dic
in.3.li. Q xpūs ⁊ ſi guſtauit cibum
poſt reſurrectionē: ſʒ ñ lege nature
ſʒ diſpenſatōis modo: veritatē cre
dere faciēs reſurrectionis. ⁊ q hec
eadē caro eſt: que paſſa eſt ⁊ reſur-
rexit. ¶ Rx⁹ dd q aliquid dr̄ eē ꝟū
duplr̄. vno modo veritate ſignifi-
cationis. alio mō ꝟitate naturalis
ſpēi. ſicut vox eſt vera ꝟitate ſigni
ficationis: qñ ſignificat eſſe quod
eſt. Ueritas autē nālis ſpēi depen-
det ex pncipiis ſpēi: nō aūt ex effe-
ctibus. vel ex his que quocūq mō
ɔſequunt. vñ vox dicitur vera ꝟi
tate nālis ſpēi: qñ formaſ debitis
inſtrīs: ⁊ ex ore aīalis pfert cū q̄dā
imaginatiōe: etiā ſi a nullo audiat
quod eſt effect⁹ ɔñs vocē. Legunt
aūt in ſcripturis abſq necitate ⁊
angeli comediſſe: ⁊ xps poſt reſur-
rectionē. ⁊ vtraq comeſtio fuit ꝟa.
vt aug. dicit. 13. de ci. dei. Aliter tñ
⁊ alr̄. In angelis enī fuit ꝟa ꝟitate
ſignificatōis. qa vt aug. ibidē dic.
angeli comederūt nō qa īdigebāt
ſʒ qa volebāt ⁊ poterāt. vt hoībus

quadaꝫ ſui miniſterii humanitate ꝯgrueret. In xp̄o aūt fuit vera comeſtio veritate naturalis ſpēi. fuit enim exercita naturalibus inſtr̄is ad hunc actum ordinatis. ⁊ etiam fuit vera veritate ſignificationis quia ſignificabat ueritatē humane nature in corpe reſurgente. Q aūt cibus ꝯuertat̄ in corpus: eſt qd̄aꝫ ꝯſequens comeſtionē. Vn̄ etiam in nobis ſi cibus non ꝯuertat̄: ſ ſtatiꝫ per vomitum eiiciat̄: nihilominus vera fuit comeſtio que p̄ceſſit. Nō aūt ꝯueniebat vt in corpus xp̄i cibuſ conuerteret̄. qd̄ iam erat extra ſtatum generationis ⁊ corruptōis vnde cibus ille fuit virtute xp̄i reſolutus in precedētē materiā. Non autē in xp̄i corpus ꝯuerſus. ⁊ tamē fuit vera comeſtio abſq3 aliq̄ fictōe vn̄ patet rn̄ſio ad obiecta.

Deinde q̄ſitū eſt de angelis Et circa hoc queſita ſunt tria. ¶ Primo vtr̄ aliquo modo angelus ſit cauſa aīe rōnalis ¶ 2° vtrū angelus influat in aīam humanā ¶ 3° vtrū angelus malus .i. dyabolus inhabitet ſb̄alr̄ hoīeꝫ in quolꝫ peccato mortali.

¶ Articul⁹. 6⁹.

Ad p̄mū ſic p̄cedit̄. Videt̄ ꝙ angelus ſit cauſa anime rōnalis. Quecūq3 enī qualificant̄ in natura. ita tn̄ ꝙ vnum eoꝝ eſt prius alio in ordine nature id quod eſt prius eſt cauſa eius qd̄ eſt poſteri⁹. Sꝫ aīa ⁊ angelus qualificat̄ in natura. ſunt enim homo ⁊ angelus in nā pares: officio diſpes angel⁹ tn̄ prius ē in ordine nature ꝙ anima humana: quia ē ſimplicior g̃ angelus eſt cauſa anime rōnalis. ¶ Sed ꝯtra. Aīa rōnalis educitur in eſſe per creationē. Sꝫ creare cuꝫ ſit potentie infinite eſt ſolius dei. Nō g̃ angel⁹ pōt eſſe cauſa anime rōnalis. ¶ R° dd̄ ꝙ impoſſibile eſt id qd̄ p creationē p̄ducitur ab alio cauſari ꝙ a p̄ma oīum cauſa. cuius rō eſt ſm̄ platonicos: quia quanto aliqua cā eſt ſuperior: tanto ei⁹ cālitas ad plura ſe extendit. vn̄ opꝫ ut in effectib⁹ id quod ad plura ſe hꝫ: ad ſupiorē cām referat̄. Manifeſtū eſt autē ꝙ in ordine p̄ncipioꝝ eēntialiū quāto aliqua forma eſt poſterior: tanto eſt magis ꝯtracta: ⁊ ad pauciora ſe extendit. quanto auteꝫ forma eſt prior ⁊ p̄pinquior ſb̄iecto p̄mo: tanto opꝫ ꝙ ad plura ſe extendat. Sequitur g̃ ꝙ forme poſteriores ſunt ab inferiorib⁹ agentibus. p̄ores ſb̄o ⁊ ꝯmuniores a ſupiorib⁹ Et ſic relinquit̄ ꝙ id quod eſt p̄mū ſb̄ſiſtēs in vnoquoq3 ſit a p̄ma oīuꝫ cauſa. Quelibet g̃ alia cauſa preter p̄mam opꝫ ꝙ agat p̄ſuppoſito ſb̄o: qd̄ eſt effect⁹ cauſe p̄me. Nulla g̃ cā alia pōt creare: niſi p̄ma cauſa que ē de⁹. Nā creare eſt p̄ducere aliqd̄ non p̄ſuppoſito ſb̄o. Quecūq3 g̃ nō pn̄t p̄duci in eſſe niſi p creationeꝫ a ſolo deo cāt̄. Hec autē ſunt illa que cum ſint ſb̄ſiſtētia vel nō ſunt ꝯpoſita ex mā ⁊ forma: ſ ſūt forme in ſuo eſſe ſb̄ſiſtentes: ſicut ſunt angeli. vel ſunt ea que ſi ſint cōpoſita ex materia ⁊ forma: tamē materia eorum non eſt in potentia niſi ad vnam formaꝫ: ſicut eſt in corporib⁹

celeſtib⁹. Utraꝫ enim hec nõ ꝓducant abſqꝫ ꝓductione ꝑmi ſbſtãtis in eis. Poſſunt aũt ꝓduci in actum abſqꝫ ꝓductione ꝑmi ſbiecti tã ꝯpoſita ex materia ⁊ forma: quoꝝ mã ẽ in potentia ad diuerſas formas. ⁊ ſic in eadẽ materia poſſunt ſibi diuerſe forme ſuccedere tam etiã forme que non ſunt ſbſiſtentes in ſuo eſſe: que quidẽ non dicũt eſſe: quia ipſa habeant eſſe: ſ; quia ſbiecta habent aliqualr̃ eſſe ſm ea. vnde nec ipſe ſm ſe dicunt fieri vel corrũpi. ſ; inquantum ſbiecta fiunt entia in actu vel non entia ſm ipas. Anima aũt rõnalis eſt ſbſiſtens in ſuo eſſe. alioquin non poſſ; hẽre operatiões; abſqꝫ ꝯmunione ſue materie. Un̄ relinquitꝫ q̄ aĩa rõnalis non poſſit produci in eſſe per creationẽ. ⁊ ita q̄ angelus nullo modo ſit cauſa ei⁹ ſ; ſolus deus. ¶ Ad illud ꝯo quod in ꝯtrariũ obr̃ dr̃ q̄ ꝑma ꝓpoſitio inducta videtꝫ includere oppoſita. Si enim aĩa ⁊ angelus parificantꝫ in natura: angelus nõ eſt prior aĩa ſm ordinem nature: niſi dicantur parificari in natura: quia cõueniũt in natura: non quidem ſpẽi ſ; gñis. Nõ aũt op; q̄ omniũ que ꝯueniũt in natura generis vel ſpẽi id quod ẽ ꝑus ſit cauſa omniũ alioꝝ. ⁊ q̄dẽ in eadem ſpecie non põt vnum eẽ ꝑus altero ꝓprie loquendo ordine nature: quia ſpẽs p̄dicatꝫ equalr̃ de omnib⁹ indiuiduis. vt dicitꝫ in .3°. metha. In generib⁹ aũt non eſt ſic. Nam inter ſpẽs vni⁹ generis vna eſt nãlr̃ ꝑor ⁊ perfectior altera. Eſt aũt in indiuiduis vnius ſpẽi vnu; altero tp̄e ꝑus. ⁊ quãuis aliq̄d indiuiduũ: q̄d eſt prius tempore: ſit cã cuidam alii: quod eſt poſterius. vt pater eſt cauſa filii: ſicut in obiciendo tangebatꝫ. non tñ hoc eſt vlr̃ verum. non enim omnes antiquiores ſunt cauſa omniũ iunioꝝ. Silr̃ etiam ꝯtingit id q̄d eſt prius inter ſpẽs eiuſdẽ generis eſſe alioꝝ ꝑncipium ⁊ cãm. ſicut motus localis alioꝝ motuum. ⁊ binari⁹ alioꝝ numeroꝝ: ⁊ triangul⁹ aliaꝝ figuraꝝ rectilineaꝝ. non tñ hoc eſt vlr̃ verũ Non eni; homo qui eſt ꝑfectiſſima ſpẽs aĩalis eſt cauſa actiua aliaru; ſpẽrũ. vnde non oportet q̄ angel⁹ ſit cauſa factiua aĩe. Procedit autẽ hec ratio ſm opinionẽ quorũdã ponentium deum agere per neceſſitatẽ nature. vt ſit ab vno ſimplici nõ ſit niſi vnum ĩmediate: quod ſit cã alterius. ⁊ ſic vſq; ad vltima rerũ. Nos autem ponimus deum agere omnia per ſuã ſapiam: per quam ordinem rerum diſponit. ⁊ ſic ab ipo diuerſi gradus rerum immediate per creationem ꝓducuntꝫ.

¶ Articul⁹. 7⁹.

AD 7ᵐ ſic ꝓceditꝫ. Uidetꝫ q̄ angelus non poſſit influẽ in animam humanã. Duoꝝ enĩ diſtantiũ unũ ñ influit ĩ alteꝝ niſi per aliquod mediũ. S; angelus ⁊ anima diſtant abinuicem. Cu; non ſit dare aliquod mediũ p quod influat influxus ab angelo in aĩa; videtꝫ q̄ angelus non poſſit influẽ in animam. ¶ Sed ꝯtra. Dio⁹. dic .8. c. cele. ier. Hoĩes purgantꝫ illuminantꝫ ⁊ ꝑficiuntꝫ ab angelis. S; hoc

non fit niſi per quendā influxū. g̃ angelus pōt influere in aīam hūanam. ¶ Rᵒ dō q̄ vnūquodq̄ agēs agit ſm modum ſue nature. ⁊ ideo vbi ignoratˀ modꝰ nature rei: necẽ eſt etiam vt modꝰ actionis eiꝰ ignoretˀ. Modꝰ aūt nature angelice eſt nobis ignotus ſecundū q̄ in ſe eſt. Non enī in hac vita ſcire poſſumꝰ de eis quid ſunt. ſ; aliqualē cognitionem de eis hēre poſſumꝰ p ſilitudinē ſenſibiliū reꝝ. vt Dio. dicit p̄ 7. z. c. cel. ierar. Vn̄ ⁊ modū actiōis ipſoꝝ cognoſcere nō poſſumꝰ niſi p ſilitudinē ſenſibiliū agentiū. Inuenimꝰ aūt in ſenſibilibꝰ agentibꝰ q̄ id qd̄ eſt in actu: agit in id qd̄ eſt ī potentia. ⁊ q̄ opꝫ q̄ agēs ꝯiungatˀ patienti ſm ſitū p corporalē ꝯtactū Quanto aūt natura intellectualis eſt ſuperior: tanto eſt magis actualˀ vtpote deo ſimilior: qui eſt actꝰ purus. vnde ſuperiores angeli poſſūt agere in inferiores angelos: ⁊ ī animas noſtras. ſicut id quod eſt ī actu agit in id quod ē in potentia. ⁊ hiꝰ actio dr̄ influxus. Qd̄ aūt eſt in corporalibꝰ ſitꝰ eſt in ſpūalibꝰ ordo. nā ſitꝰ eſt quidā ordo partiū corporalium ſm locū. ⁊ ideo ipſe ordo ſbarū ſpūaliū adinuicē ſufficit ad hoc q̄ vna influat in alterā: nec requiritˀ ibi mediū corporale vel locale: qa hiꝰ actiones ſunt ſupra locū ⁊ tp̄s que in corporalibus ſunt. ⁊ per hoc patet ſolutio ad obiecta.

Articulꝰ. 8ꝰ.

Ad 8ᵐ ſic ꝓceditˀ. Videtˀ q̄ dyabolꝰ ſemp ſbalr̄ inhabitet hoīeꝫ qn̄cūq̄ peccat mortalr̄. Culpa enim mortalis opponitˀ grē. Sꝫ ſpūs ſanctꝰ ſemp inhabitat hoīem cū grā: ſm illud. i. ad Cor. 3. Templū dei eſtis. ⁊ ſpūs dei habitat in vobis. g̃ etiā ſpūs īmūdus ſemp inhabitat hoīeꝫ cū culpa mortali. ¶ Sed ꝯtra eſt q̄ dyabolꝰ p peccatū inhabitat hoīem ſicut p ſuum effectū. Sꝫ nō omne peccatuꝫ mortale eſt a dyabolo. ſ; qn̄q̄ a carne ⁊ mundo. g̃ dyabolꝰ non ſemper inhabitat hoīem cū culpa mortalī. ¶ Rᵒ dō q̄ dyabolum inhabitare hominē pōt intelligi dupl̄r. Vno mō quātū ad aīam. alio modo q̄tū ad corpus. Quātū ad aīam quideꝫ nō pōt dyabolꝰ inhabitare hoīem ſbaliter. quia ſolꝰ deꝰ illabitˀ menti nec ita dyabolꝰ cauſat culpam ſicut ſpūs ſanctꝰ grām. Spūs enī ſanctꝰ interiꝰ operatˀ. ſ; dyabolꝰ exterius ſuggerit. vel quantū ad ſenſuꝫ vel quantū ad imaginationē. Dicitˀ tn̄ inhabitare affectū hoīs p effectum malitie: non ſolū qn̄ ex eiꝰ ſuggeſtione peccatū perpetratˀ: ſ; etiam per quodcūq̄ peccatū mortale: quia ex quolibetcunq̄ peccato mortali hō ſeruituti dyaboli addicitˀ. Sꝫ q̄tū ad corpus dyabolꝰ poteſt hominē ſbaliter inhabitare. ſicut patet in arreptitiis. ſ; hoc magis ptinet ad rōnem pene q̄ ad rōnem culpe. Pene autem corporales huius vite nō ſemper ꝯſequūtˀ culpam: ſ; quādoq̄ peccātibꝰ nō inferūtˀ: ⁊ quādoq̄ nō peccātibꝰ inferūtˀ. vt dr̄ Ioh. 9ᵒ. de ceco nato. ⁊ hoc eſt ſm altitudineꝫ incōprehenſibiliū iudiciorum dei. vn̄ nō cum qualibet culpa mortali

dyabol⁹ inhabitat hoīem ſbſtanti-
alr:etiam quantū ad corpus. Et p
hoc patet rñſio ad obiecta.

D Einde queſitū eſt de hoīb⁹
Et pmo queſita ſunt qdã
ptinētia ad quoſdã hoīes
excellētioris ſtatus.ſ.ad doctores ⁊
religioſos. ¶ 2° quedã ptinētia ad
hoīes inferioris ſtat⁹.ſ.laycos. ¶ 3°
quedã ptinentia ɔmuniter ad oēs
hoīes. ¶ De doctorib⁹ ſacre ſcriptu
re queſita ſunt duo.. ¶ Primo utꝝ
liceat ꝙ aliquis p ſe petat licentiã
in theologia docendi. ¶ 2° vtrum
auditores diuerſoꝝ magr̄oꝝ theo
logie hñtiū ɔtrarias opiniones ex
cuſent a peccato ſi ſequātur falſas
opiniones magiſtroꝝ ſuoꝝ.

¶ Articul⁹.9⁹.

A D pmū ſic pcedebat. Uide
tur ꝙ nemini liceat p ſe pe
tere licētiam in theologia
docendi. Doctores ſacre ſcripture
adhibēt miniſterio vbi dei:ſicut ⁊
plati. Sꝫ non licet alicui petere pre
latione.imo vt Grego.dic in regi
ſtro. Recuſantib⁹ dignitates eccle
ſiaſtice ſunt ɔferēde.petentib⁹ aūt
ſunt denegande. ḡ nec alicui licꝫ
petere cathedrã magiſtralē ad do
cendū in ſacra ſcriptura. ¶ Prete
aug.dicit.19.de ci.dei.Locus ſupe
rior ſine quo populus regi non pōt
⁊ ſi adminiſtret vt decet. incōue
nienter tñ appetit.ḡ ⁊ inconueni
enter petit. Pari ḡ rōne cathedra
magiſtralis que eſt etiã loc⁹ ſupior.
¶ Sꝫ ɔtra eſt ꝙ Grego.dicit in pa
ſtorali.ꝙ gradus magiſtroꝝ eſt pe
riculoſus.gradus autē diſcipuloꝝ
eſt ſecurus. Sed hoc videt ad pfe
ctionē ptinere: vt aliquis pter ali
quod bonū periculis ſe exponat. ḡ
videt eſſe laudabile ꝙ aliquis ca
thedrã magiſtralē appetat. ⁊ p ſe
petat. ¶ R° dō ꝙ ad euidentiã h⁹
queſtionis opꝫ triplicē differētiam
ɔſiderare cathedre magiſtralis ad
cathedrã pontificalē. Quarū pma
eſt ꝙ ille qui accipit cathedrã ma
giſtralē non accipit aliquã eminē
tiã quam pus non habuerat: ſ ſolū
opportunitatē ɔmunicādi ſcientiã
quam pus non habebat. Non enꝫ
ille qui licentiat aliquē dat ei ſciãꝫ
ſ auctoritatē docēdi. Ille vo qui ac
cipit cathedram epiſcopalē accipit
eminētiã poteſtatis quã prius non
hēbat: ſ quantū ad hoc in nullo ab
aliis differebat. 2ª differentia ē ꝙ
eminentia ſcīe que requirit ad ca
thedrã magiſtralē eſt pfectio hoīs
ſm ſeipm.eminentia vo poteſtatis
que pertinet ad cathedrã pontifi
calē ē hominis per ɔparationē ad
alium. 3ª differentia eſt ꝙ ad ca
thedrã pōtificalē fit homo idone⁹
per caritatē excellentē. vnde dn̄s
anteꝙ Petro ſuaꝝ ouiū curã ɔmit
teret queſiuit ab eo. Symon Johis
diligis me plus his. vt dr Jo.vlt.
Ad cathedrã aūt magiſtralē red
dit homo idone⁹ ex ſufficiētia ſcīe
His ḡ ɔſideratis manifeſtū eſt ꝙ
appetere aliquid quod ptinet ad
perfectionem ſui ipſius eſt lauda
bile. vn̄ appetit⁹ ſapientie eſt lau
dabilis. Dicit enꝫ ſap.6.ꝙ ɔcupiã
ſapientie pducit ad regnū ppetuū
Appetit⁹ aūt poteſtatis ſuper alioſ

eſt vitioſus.quia vt Grego⁹.dicit
Contra nãm ſupbire eſt hoīem hoī
velle dñari.vñ ſi ille qui dat licen
tiã ad cathedrã magiſtralẽ poſſit
eminentiã ſapīe dare:ſicut ille qui
pmouet ad cathedrã pontificalẽ
dat eminentiã poteſtatis: eſſet ſim
pliciter expoſcenda:cum tñ petere
excellẽtiã poteſtatis ſit turpe.Cum
aũt ille qui accipit licẽtiã ad cathe
drã magiſtralẽ accipiat ſolã oppor
tunitatẽ cõmunicandi qd hꝫ petere
hi⁹ licẽtiã quantũ eſt in ſe nullam
videt turpitudinẽ cõtinẽ. qa cõmu
nicare aliis ſciãm: quã quis hꝫ lau
dabile eſt:⁊ ad caritatẽ ptinẽs ſcḋ
illud Sap.8.Quã ſine fictiõe didici
⁊ ſine inuidia cõmunico. Et.pª Pe.
.4.dr. Unuſquiſqꝫ ſicẽ accepit grãz
in alterutrũ illã admĩſtrãtes. Põt
tñ turpitudinẽ cõtinere rõne pſum
ptionis:que eẽt ſi ille qui non ẽ id
neus ad docendũ peteret docendi
officiũ.Sꝫ hec pſumptio nõ equalr
eſt in petentib⁹ licẽtiã ad docẽduz
⁊ in petentib⁹ pontificatũ.Nã ſci
entiã p quã aliquis eſt idoneus ad
docendũ põt aliquis ſcire per cer
titudinẽ ſe habere. Caritatẽ autez
per quã aliquis eſt idoneus ad offi
cium paſtorale non põt aliquis per
certitudinẽ ſcire ſe habere. ⁊ ideo
ſemper eſt vitioſum pontificatum
petere. nõ ſemper autẽ vitioſum ẽ
petere licentiã docendi:quãuis ho
neſtius ſit qꝫ p aliũ petat: niſi forte
aliquando ex cauſa aliqua ſpũali.
Per hoc gͦ pꝫ rñſio ad pmas duas
rationes. Ad tertiũ dicẽdũ qꝫ q
cunqꝫ non cauet pericula videtur
cõtemnere id cui⁹ detrimẽtũ picula
inducere poſſũt. ⁊ quia laudabile
eſt qꝫ homo cõtemnat bona corpalia
pter bona ſpũalia:laudabile eſt qꝫ
aliquis periculis corporalib⁹ ſe ex
ponat pter ſpũalia bona. Sꝫ cõtẽnẽ
ſpũalia bona eſt valde vitioſum:⁊
ideo qꝫ aliquis periculis ſpũalibus
ſe exponat:eſt valde vituperandũ
Imminẽt aũt pericula ſpũalia his
qui habẽt magiſterii locũ.Sꝫ picla
magiſterii cathedre paſtoralis de
uitat ſciã cũ caritate:quã homo ne
ſcit ſe p certitudinẽ habere. picula
autẽ magiſterii cathedre magr̃alis
vitat homo per ſciãm quã põt hõ
ſcire ſe habere. vnde non eſt ſimil
ratio de vtroqꝫ.

Articulus.10⁹.

Ad zᵐ ſic pcedit.Uidet qꝫ
auditores diuerſoꝝ magi
ſtroꝝ tenẽtiũ diuerſas opi
niones excuſent a peccato erroris:
ſi opiniones magiſtroꝝ ſuoꝝ ſeqnt
Dicit enim dñs Mat.23.ſup cathe
drã moyſi ſederũt ſcribe ⁊ phariſei
omnia que dicũt vobis ſeruate ⁊
facite.Multo gͦ magis ſeruãda ſũt
illa que tradunt a doctorib⁹ ſacre
ſcripture.gͦ non peccãt qui eoꝝ opi
niões ſequũt. Sꝫ cõtra ẽ qꝫ dr Mat
.15.Si cec⁹ ducatũ ceco pſtet:ambo
in foueã cadũt. Sꝫ qcũqꝫ errat cec⁹
eſt inquantũ errat. gͦ quicũqꝫ ſeqt
opinionẽ errantis magiſtri ĩ foueã
peccati cadit. Rñ dicẽdum qꝫ di
uerſe opiniones doctoꝝ ſacre ſcri
pture ſiquidẽ nõ pertineãt ad fidẽ
⁊ bonos mores abſqꝫ periculo au
ditores vtrãqꝫ opinionẽ ſequi pñt

Tunc enim h3 locū qđ apl's dicit ad
ro.14. Unuſq̄ſq3 in ſuo ſenſu abun
dat. In his v̄o que ptinēt ad fide3
⁊ bonos mores null⁹ excuſat̄ ſi ſeq̄t
erroneā opinionē alicuius magiſtri
In talib⁹ enī ignorātia nō excuſat
alioquin īmunes a peccato fuiſſent
qui ſecuti ſunt opinionē Arrii. Ne
ſtorii. ⁊ alioꝝ hereſiarchaꝝ. nec po
teſt excuſationē habere ꝓpter ſim
plicitatē auditoꝝ: ſi in talib⁹ erro
neā opinionē ſequat̄. In reb⁹ enim
dubiis nō eſt de facili preſtandus
aſſenſus. quinīmo vt aug⁹. dicit in
li.3. de doctrina xp̄iana. Conſulē d3
quis regulā fidei: quā de ſcriptura
rū planiorib⁹ locis ⁊ eccleſie aucto
ritate pcepit. Qui ḡ aſſentit opini
oni alicui⁹ magiſtri ꝯtra manife
ſtū ſcripture teſtimoniū: ſiue ꝯtra
id qđ publice tenet̄ ſm eccleſie au
ctoritatē: non pōt ab erroris vitio
excuſari. ¶ Ad illud ḡ qđ in ꝯtra
rium obī dicendū ꝙ ideo premiſit
ſuper cathedrā Moyſi ſederūt ſcri
be ⁊ phariſei. ut quod poſtea ſbdit
omnia que dixerint vobis ſeruate
⁊ facite: de illis intelligat̄ que ad
cathedram pertinent: ad quā non
pertinent ea que ſunt ꝯtra fidem
vel bonos mores.

D Einde queſitum eſt de his
que pertinēt ad religioſos
Et p̄mo quātū ad īgreſſū
religionis. ¶ 2⁰ quantū ad ea que
ꝯueniūt iam in religione exn̄tibus
¶ Circa p̄mū queſita ſunt quatuor
¶ Primo vtrū liceat iuuenes in
ducere ad religionis ingreſſum p
obligationē voti vel iuramēti.
2⁰ vtrū ſic obligati voto vel iura
mento poſſint abſq3 peccato ī ſeclo
remanere. ¶ 3⁰ vtrum liceat pc̄tō
res ad religionem inducere. 4⁰
vtrum peccēt qui aliquē iurare fa
ciūt ne religionē ingrediat̄.

¶ Articul⁹. xi⁹.

A D p̄mū ſic pcedebat̄. vide
tur ꝙ non liceat iuuenes
īducere ad religionē uoto
vel iuramēto. Illicitū enī eſt cōtra
eccleſie ꝓhibitionē agere. S3 Inno
cētius quart⁹ ꝓhibuit in quibuſdā
lr̄is ad religioſos directis hi⁹ voti
ſuſceptionē. ḡ peccant qui voto vl'
iuramento aliquos ad religionem
obligare p̄ſumunt. ¶ Preterea ex
de regularibus ⁊ tranſeuntib⁹ ad
religionem. c. i. dī. Nullus tondea
tur niſi legitima etate ⁊ ſpōtanea
voluntate. Sed quando adoleſcen
tes obligati voto vel iuramento
ad religionem ſuſcipiuntur tonſo
rantur non in legitima etate: neq3
ꝓpria voluntate. Sed neceſſitate
obligationis voti vel iuramenti. ḡ
hoc videtur eſſe illicitum. ¶ Pre
terea magis eſt neceſſarium vt ali
qui adducantur ad fidem xp̄iana3
q̄3 ad aliquam religionem. Sed ad
fidem xp̄ianam non ſunt aliqui in
ducendi neceſſitate ſed voluntate
Dicitur enim. 45. diſtin. c. de iude
is. Q non vi ſed libera animi volū
tate: ⁊ facultate vt conuertantur
ſuadendi ſunt. Ergo multo minus
imponenda eſt neceſſitas voti vel
iuramenti vt aliqui ad religione3
adducantur. ¶ Item hoc eē videt̄
ꝯt̄ honeſtatē religiōis. Adoleſcētū

enim ſicut facilis eſt ingreſſus ad religionē:ita etiam facilis eſt egreſſus. Sed ex hoc religio dehoneſtari videtur:q de facili recipiāt eos qui de facili exeunt. ergo inconueniens videtur adoleſcentes ad religionem recipere. ¶ Preterea nō ſunt faciēda bona vt veniant mala. Sed ex iſto bono q iuuenes inducuntur ad religionem ſequunt multa mala:quia apoſtatant ⁊ illegitimas nuptias ꝯtrahunt. ⁊ multa alia illicita cōmittunt.ergo non ſunt ad religionem aduocandi. Preterea Math.23.dicit dominus Ue vobis ſcribe ⁊ pharisei qui circuitis mare ⁊ aridam vt faciatis vnum proſelitum:⁊ cum fuerit factus:faciatis eum filium iehēne duplo q vos.quod ꝓpoſito videt competere. Efficiuntur eī ſic ī trātes iehenne filii dupliciter. Primo quidem quia male intrant:ſcilicet contra prohibitionem eccleſie. Secundo quia etiam male exeunt apoſtando.ergo qui eos inducūt de diuine maledictionis incurrunt. ¶ Item hoc videtur eſſe contra neceſſitatem probationis. Dicitur enī prima Joh.4. Nolite omni ſpiritui credere:ſed ꝓbate ſpiritus ſi a deo ſunt. Hoc autem non videtur eſſe a deo vt tales religionem ingrediantur: cum frequenter exeant poſt ingreſſum. Dicitur enim actuū.5°. Si eſt ex hominibus conſilium hoc ⁊ opus diſſoluetur. Si uero ex deo eſt conſilium non poteritis diſſoluere. ergo videtur q contra deū faciant qui eos inducunt. ¶ Sȝ ꝯt Quicunq; poteſt ſe obligare dyabolo:poteſt etiam ſe obligare deo. Sed pueri poſſunt ſe obligare dyabolo peccando vt dicitur extra de delictis puerorum.c. Pueris. ergo etiam poſſunt ſe obligare voto vl iuramento ad ſeruiendum deo in religione. ¶ Preterea.20.q.i.dicit Q firma erit virginitatis ꝓfeſſio exquo adulta iam etas eſſe inceperit:⁊ que ſolet apta nuptiis deputari.ergo poſſunt etiam in tali etate aliqui obligari ad religionē voto vel iuramento. ¶ Reſponſio dicendum q humani actus ꝓpter diuerſos caſus vniforme iudiciū habere non poſſunt.nec tamen ſi contingit aliquid in aliquo caſu eſſe malum: ꝓpter hoc iudicandum eſt eſſe ſimpliciter illicitum. Poſſet ḡ contingere aliquis caſus in quo aliquem adoleſcentem ad religioneȝ obligare vel etiam recipere illicitū eſſet. puta ſi conſtaret vel probabiliter crederetur de eius inconſtantia:vel ſi quid aliud eſſet huiuſmodi: que diligenter conſiderantur in religionibus bene inſtitutis. Dicere autem q malum eſt recipere adoleſcentes ad religionem eſt dyabolicum.quia ſuper illud Exodi.5 Quare Moyſes ⁊ Aaron ſollicitatis populum ab operibus ſuis. dicit gloſa origin. Hodie quoq; ſi Moyſes ⁊ Aaron.i.propheticus ⁊ ſacerdotalis ſermo animam ſollicitet ad ſeruicium dei exire de ſeculo: renūciare omnibus que poſſidet:attendere legi ⁊ ꝟbo dei: ꝯtinue audies vnanimes ⁊ amicos Pharaonis di

centes. Uidete quomodo seducūt homines ⁊ peruertuntur adoleſcē tes. ⁊ poſtea hec erant tunc verba Pharaonis. ⁊ nunc amici eius loquunt. Eſt etiam contra xpi preceptum. Dicitur enim Math. 19°. Oblati ſunt ei paruuli vt man⁹ eis imponeret ⁊ oraret. diſcipli autem increpabant eos. Ihs autem ait eis Sinite paruulos: ⁊ nolite prohiber eos venire ad me. Quod exponens Origenes ſuper Math. dicit. q̄ diſcipuli Ihu priuſq̄ diſcant rōnem iuſticie: reprehendūt eos q pueros ⁊ infantes offerūt xpo. Domin⁹ aūt exobrat diſcipulos ſuos odeſcendere vtilitatib⁹ puerorū. Hoc ergo attendere debem⁹ ne per eſtimationē ſapientie excellētioris otemnamus quaſi magni puſillos eccleſie p hibentes pueros venire ad Ihum. Si tamen pueri intantū eſſent vt nondū vſū rationis haberent: illicitū eſſet eos ad religionē attrahē abſq̄ conſenſu parentū. non quia etiam infra ānos pubertatis pueri in religione recipi non poſſunt de conſenſu parentū. quia vt dr. 20. q. .i. c. Addidiſti. Et monachi ⁊ qcū q̄ etiam pueri infantie annis a parentib⁹ monaſterio tradi poſſunt. Sed hoc ideo dictū eſt. quia pueri quouſq̄ ad ānos diſcretionis peruenerint: ſunt ſecūdū ius naturale in poteſtate parentū. vnde ſic inuitis parentib⁹ non ſūt infidelīū filii ad baptiſmū rapiendi. ita etiam nō ſūt religioni applicandi. Iam vo poſtq̄ vſū rationis habuerint: per liberū arbitriū habent ſui ipſi⁹ poteſtatem in his q̄ ad anime ſpectāt ſalutē. vnde inuitis parentib⁹ pñt ⁊ ad baptiſmū ⁊ ad religionē induci. De volūtate aūt parentū etiam in infantia ad baptiſmū recipiunt ex ordinatione aplo᷎. vt Dionyſi⁹ dicit vltimo capitulo celeſtis ierarchie. vt in reb⁹ diuinis pueri nutriant: ⁊ nō habeāt aliam vitā niſi diuinā otemplationē. Et eadē rōne in infantie annis monaſteriis pueri a parentib⁹ offerūt: vt dictū eſt. Sed quia in q̄ſtione addit de obligatione iuramenti ⁊ voti: ne hoc remaneat īdiſcuſſū: oſiderari debet q̄ ſecūdū diuerſam oditionem iuuenū eſt in talib⁹ pcedendū Si enim eſſent adeo firmi q̄ non timerent a religionis ꝓpoſito reſiler non eſſet neceſſariū eos iuramēto vel voto obligare. Et ſimilr ſi eēnt adeo mobiles: q̄ nec etiā crederēt iuramēto vel voto poſſe firmari: ſz vt plurimū otingit q̄ ſimplex ꝓpoſitū de facili mutant. obligationem aūt voti vl' iuramēti omnino obſeruant. vnde cū voto vl' iuramēto ad frugē melioris vite obligantur magnū beneficiū eis pſtat. Unde Auguſtin⁹ dicit in epiſtola ad Armariū ⁊ Paulinū. Nō te vouiſſe peniteat. immo gaude iam tibi nō licē quod cum tuo detrimēto liciſſet. Felix eſt neceſſitas que in meliora compellit. Ad primum ergo dicēdum q̄ Innocētius in quibuſdam litteris ad religioſos directis q̄ incipiūt. Nō ſolū in fauorē. ſic dic Uobis de frīb nro᷎ oſilio ī vtute

pueri infidelium nō ſunt rapiendi ad baptiſmū inuitis parentibus

obedientie ſub pena excōicationis auctoritate preſentium diſtrictius inhibemus: ne ante ānum probationis elapſum: qui eſt maxime in ſubſidium fragilitatis humane regulariter inſtitutus quenq̄ ad ꝓfeſſionem veſtri ordinis: ſeu ad renūciationē ſeculi faciendam recipere ꝑſumatis. Ꝙ autem ad probationē non recipiantur iuuenes: vel ꝙ uoto vel iuramento non obligentur ad intrandum ſine preiudicio temporis probationis nunq̄ inuenitur prohibitum. ¶Ad ſecundum dicēdum ꝙ legitima etas iudicatur tēpore pubertatis. vt patet per capitulum inductum. Tunc enim maxime incipit homo liberum vſum rationis habere de his que pertinent ad ſuam ſalutem. Eſt autem ſciendum ꝙ eſt duplex neceſſitas. Una que excludit voluntatem. ſcilicet neceſſitas coactionis. ⁊ alia que ex voluntaria obligatione cauſatur: ⁊ voluntatem non excludit. ⁊ huiuſmodi eſt obligatio iuramenti: vel voti. vnde per coactionem nō ſunt trahēdi homines vel ad fideꝫ vel ad religionē: ſed voto vel iuramēto ad hoc eos obligare nihil prohibet. ⁊ de hac neceſſitate aug. dicit. Felix neceſſitas que in meliora compellit. Et per hoc patet ſolutio ad tertium. ¶Ad quartū dicēdum ꝙ in rebus volūtariis ſicut ⁊ in naturalibꝰ non eſt iudicādū facile quod contingit in paucioribꝰ ſed quod contingit vt in pluribus Ꝙ autem intrantes religionē exeant: hoc cōtingit vt in paucioribꝰ multo enim plures de intrantibus remanent vt experimēto ꝓbatur: q̄ exeant. ¶Ad quintum dicendū ꝙ cum dicitur. Non ſunt facienda bona vt veniant mala. ſi ly vt teneat̄ cauſaliter eſt omnino verum peccaret enim ſi quis ea intentione aliquem ad intrandū religionem induceret: vt poſtmodū apoſtataret. Si vero ly vt tenetur ꝯſecutiue: ſic ab omnibus bonis eſſet abſtīnendū: quia vix ſunt aliqua hūana bona ex quibus occaſionaliter non poſſunt ſequi aliqua mala. Unde dicitur Eccl'. xi. Qui obſeruat ventum non ſeminat. ⁊ qui cōſiderat nubes nunq̄ metet. ¶Tunc autem ſolum aliquod bonum eſſet pretermittendum ꝓpter ꝯſequens malū: quando malū cōſequēs eſſet multo maius q̄ bonū. ⁊ vt frequentiꝰ accideret. Dominꝰ autē non pretermiſit eligere duodecim diſcipulos ex quibus vnus erat futurus dyabolus. vt dicit̄ Joh. 6°. nec apoſtoli pretermiſerunt eligere ſeptem dyacones propter vnum Nicolaum: qui ex eis periit. Multo ḡ minꝰ religioſi debent ꝑtermittere multoꝝ ſalutem ꝓpter paucos qui apoſtatare inueniūt̄. ¶Ad ſextū dicēdū ꝙ illi q̄ obligati iuramēto vl' voto religionē intrāt: nō faciūt ꝯtra ꝓhibitiōeꝫ eccleſie vt oſtenſum eſt. vnde ex hoc ꝙ intrant nō efficiūt̄ filii iehēne: ſ; filii vite eterne: quaꝫ dominꝰ ꝑmittit Mat. 19. relinquētibus tpalia ꝓpter ip̄m: ſ; ex hoc ꝙ exeunt poſt profeſſionem efficiunt̄ iehenne filii. ſed hoc non ꝑiudicat

recipientibus eos: niſi eorū malis exemplis ſint peruerſi. vñ ſignãter dominus dicit. Facitis eum filium iehēne duplo q̃ vos. qa vt Criſoſtimus dicit. Malorū magrorū prouocat° exemplo fiebat peior magiſtris. Ad ſeptimū dō q̃ rō illa ſapit manicheorū hereſim: qui hanc rōnē ad duas erroneas ɔcluſiones addu cūt. Primo quidē ad hoc q̃ omnia corpora corruptibilia non ſint a deo Si enim inquiunt a deo eſſent non diſſoluerent. Secūdo ad hoc q̃ caritas ſemel habita nunq̃ amittat: ita q̃ qui peccat mortaliter nunq̃ grām habuit. Si enim inqūt grāz habuiſſet: hoc fuiſſet op° dei. ⁊ ita diſſolutū non fuiſſet. quod etiā hec ratio intendit. vt ſcilicet ſi aliquis non perſeuerat in religione: q̃ ppoſitum de intrando religionē a deo non fuerit. Eſt ergo ſciendū q̃ ṽba illa non dicunt ad oſtēdēdū q̃ illa que ſunt a deo ī perpetuū maneāt: ⁊ corrūpi non poſſunt. ſed ad oſtēdendā infallibilitatē diuine puidētie. Non enim poteſt eſſe vt dei puidentia fallat. vnde ſignãter nō dicit opus dei eſſe indiſſolubile: ſ; conſiliū. Secūdū ergo diuinā puidentiā quibuſdā dat donū gratie ad p̄ntem iuſticiā: ⁊ tamen nō dat eis donū pſeuerantie. Quibuſdam autem datur etiam donum perſeuerantie. vt patet per Auguſtinū in li. de bono pſeuerārie.

Articul°. ij°.

AD ſecundū ſic proceditur. Uidet q̃ illi qui obligati ſunt voto vel iuramento ad intrandū religionē non teneāt intrare. Omnis enim xp̄i actio noſtra eſt inſtructio. Sed domin° non imponebat hominib° neceſſitatem ſed hoc relinquebatur eorū libere voluntati. vnde dicebat cuidā: vt habet Mathei. 19. Si vis ad vitaz ingredi ſerua mandata. Et iterum Si vis perfect° eſſe vade ⁊ vende omnia que habes ⁊ da pauperibus Et apoſtol° p̄ma ad Cor. 7. De virginibus autem preceptum domini non habeo. conſiliū autem do. ergo videt q̃ non ex neceſſitate teneāt aliqui religionem intrare propter iuramentum vel votum. Preterea null° poteſt iuramento vel vota obligari ad aliquid ī quo detrimentū perfectionis patiat. Sed per hoc q̃ aliqui religionē intrant detrimentū perfectionis patiunt. impediunt enim pp̄ter religionis obſeruantiā a viſitatione infirmorū ⁊ collectione eccleſiarū: ⁊ aliis operibus pietatis: in qua ſumma xp̄iane religionis ɔſiſtit. vt Ambroſius dicit ſuper illud prima ad Thimotheum qnto. Pietas ad omnia vtilis eſt. Ergo illi qui iurauerūt vel vouerunt religionem intrare non tenentur. Preterea Proſper dicit in ſecundo de vita ɔtemplatiua. Sic abſtinere vel ieiunare debem° vt non nos ieiunandi vel abſtinēdi neceſſitati ſbdamus. Sed illi q ſunt in religione ex neceſſitate voti vel obedientie abſtinent vel ieiunant. ergo minus merentur. Nō ergo ad religionis ſtatum poteſt aliqs iuramento vel voto obligari

¶ Preterea ṽtus eſt circa difficile
⁊ bonū. Sed difficilius eſt bñ viuē ī
ſeculo q̄ȝ in religione. ğ magis eſt
ṽtuoſum. Nō ğ ad ſtatū religiōis
aliquis iuramēto aut voto obliga-
ri pōt. ¶ Pretēa omunis utilitas
p̄ferenda eſt bono ꝑuato. Sȝ ꝑ hoc
ꝙ aliqui religionē intrant deroga
tur omuni vtilitati. Si enī omnes
religionē intrarent: nō eſſent q̄ ple
biū curā agerēt: ⁊ ita populus ſine
rectorib⁹ remaneret. ğ melius faciūt
ſi nō intrāt religionē q̄ ſi intrent.
¶ Sȝ otra eſt ꝙ dr̄ in p̄s. Uouete
⁊ reddite dño deo veſtro. vbi dic̄
glo. Q vouere volūtati oſulit̄. ſed
poſt voti ꝑmiſſionē redditio nc̄cio
exigit̄. ¶ Itē eccl. 5. dr̄. Si quid vo
uiſti deo: ne moreris redde. diſpli-
cet enī ei infidelis ⁊ ſtulta ꝑmiſſio
¶ Preterea aug. dicit in ep̄l'a ad
Armariū ⁊ Paulinā. Quia iā vo-
uiſti: iā te obſtrinxiſti. aliud tibi fa
cere non licet. priuſq̄ eſſes voti re⁹
liber fuit ꝙ eſſes inferior. quanuiſ
non ſit gratulāda libertas: qua fit
vt nō debeat qđ cū lucro reddit̄.
¶ R̄o dō ꝙ dicere ꝙ illi q voto ul'
iuramēto ſunt obligati ad intran-
dū religionē: nō teneant̄ intrare:
eſt manifeſte hereticū. Quicūq. n.
dicit non eſſe peccatū id qđ eſt ōt̄
p̄ceptū dei hereticus iudicat̄: ſic he-
reticus iudicaret̄ qcūq dicere ꝙ for
nicatio ſimpl'r nō ſit peccatū mor-
tale. eſt enī otra hoc p̄ceptū. Non
mechaberis. vt ſancti exponūt. Sūt
aūt excellētiora p̄cepta ꝑme tabule
que ordināt̄ ad dilectionē dei: q̄ȝ p̄
cepta 2e tabule que ordināt̄ ad di-
lectionē ꝑximi. vñ qcūq dicit ꝙ ſiñ
peccato p̄teriri poſſit aliquid ꝑti-
nens ad p̄cepta ꝑme tabule ē mani
feſte hereticus. Cū aūt impletio uoti
pertineat ad latriā: manifeſtū ē ꝙ
qcūq dicit votū non eſſe implēdū
loquit̄ otra ꝑmū p̄ceptū ꝑme tabu
le. quod eſt de cultu latrie ſoli deo
exhibēdo. Qui ṽo dicit iuramētuȝ
non eſſe implēdū loquit̄ otra 2m p̄-
ceptū ꝑe tabule. qđ ē. Nō aſſumes
nomē dei tui ī uanū. Uñ manifeſte
eſt hereticus qcūq hoc dic̄: niſi forte
dicat ꝙ intrare religionē ſit illici-
tum. Juramēta enī vel vota facta
de reb⁹ illicitis nō ſunt obligato-
ria ſm illud Iſidori. In malis ꝑmiſ
ſis reſcinde fidē. Sȝ h̄ iterū ē here-
ticū dicē: ꝙ non ſit licitū intrare re
ligionē. Eſt enī exp̄ſſe otra xp̄i oſi
lia. vñ quicunq dicit ꝙ ille qui eſt
obligatus voto vel iuramēto ad in-
trandū religionē: pōt abſq p̄cō in
ſeculo remanē: eſt manifeſte h'ticus
ſi tñ in hoc pertinaciter pſeueret.
¶ Ad ꝑmū ğ dō ꝙ neceſſitas uoti
vel iuramēti nō excludit volūtatē
vt ſupra dictū eſt. Sicut eniȝ aliqs
ex lege omuni obligat̄ ad ſeruāda
dei p̄cepta: que tñ uoluntarie ſuat
vñ ⁊ dñs dicit. Si vis ad vitam
īgredi ſerua mādata. ſic ille q emī
ſit iuramentū vel votū obligat̄ ex
quadā ꝑuata obligatione. ⁊ tamen
voluntarie implet iuramentū vel
votum. ita tñ ꝙ añ iuramētū vel
votū licitū eſt ei facē vel nō facē.
vñ ⁊ dñs dixit. Si vis pfectus eſſe
⁊ Paulus de ṽginitate oſiliū dat. ſ pꝰ
iuramētū ul' uotū illicitū ē nō īplē.

¶ Ad 2ᵘ dicendū ꝙ illa rō ↄtinet heresim dānatam.ſ. ꝙ melius ſit in ſeculo remanere: ⁊ opibꝰ pietatis vacare: ꝙ̄ religionē intrare. Continet̄ enim inter errores Uigilantii ↄtra quē Hiero. ſcribēs dicit. Iſta venena pfidie catholice fidei ſociate conat̄ impugnare ꝟginitatem: odiſſe pudicitiā: in ↄuiuio ſeclariū ↄtra ſanctoꝝ ieiunia declamare: ⁊ poſtmodū ↄtra ſingulos articulos a Uigilantio ꝓpoſitos diſputās venit ad iſtū articulū dicēs. Qꝫ autē aſſerit eos meliꝰ facere q vtūt rebꝰ ſuis: ⁊ paulatim fructꝰ poſſeſſionū paupibꝰ diuidūt: ꝙ̄ illos q poſſeſſionibꝰ nenūdatis ſemel oīa largiūt non a me ei: ſ a deo rn̄debit. Si uis eſſe pfectꝰ: vade ⁊ vende omnia q̄ habes: ⁊ da paupibꝰ: ⁊ veni ſequere me. Iſte quē tu laudas ſecūdꝰ aut tertiꝰ gradꝰ eſt: quē ⁊ nos recipimꝰ dūmō ſciamꝰ pma ſecūdis ⁊ tertiis pferēda. Et iō in li. de eccleſiaſticis dogmatibꝰ cū aliis erroribꝰ etiam iſte damnat̄: cū dr̄. Bonū eſt facultates cum diſpēſatione pauperibꝰ erogare. meliꝰ eſt ꝓ intentōe ſequēdi deū inſimul donare: ⁊ abſolutū ſollicitudine egere cū xp̄o. nec ſolꝰ ſtatus religionis pfert̄ elemoſinis: quas quis facit in ſeculo: ſ etiā ꝟginitati in ſeculo obſeruate. Dicit.n. aug. in li. de ꝟginitate. Nemo ꝙ̄tuꝫ puto auſus fuit uirginitatē pferre monaſterio. ¶ Ad tertiū dō ꝙ idē opus factū ex voto laudabiliꝰ ⁊ magis meritoriū eſt ꝙ̄ ſi fiat ſine uoto quod ex hoc pꝫ: quia cuꝫ omnis actꝰ de ſe tanto eſt magis laudabilis ⁊ meritoriꝰ: quāto ex digniori ꝟtute ꝓcedit: ſicut opus iuſticie: ſi fiat ex caritate laudabiliꝰ erit. Manifeſtū eſt aūt ꝙ cum aliquis ieiunat abſqꝫ voto: facit actū ꝟtutis: qui eſt abſtinentia. Cum aūt ieiunat implēs uotum: actū abſtinētie facit ex latria: que cū ordinet nos ad deū: eſt nobilior ꝟtus ꝙ̄ abſtinentia: vel quecunqꝫ alia virtus que ordinat nos circa bona creata. ꝓpter qđ ⁊ aug. dicit in li. de ꝟginitate. Qꝫ nec ꝟginitas quia virginitas eiꝰ honorat̄ ſ quia eſt deo dicta: quam vouet ⁊ ſuat continentia pietatis. Qꝫ ergo Proſper dic ſic abſtinē vl' ieiunare debemus: vt non nos ieiunandi ul' abſtinendi neceſſitati ſbdamꝰ: intelligendum eſt de neceſſitate coactionis: que voluntatem excludit. Unde ſbdit. Ne iam non deuoti: ſ inuiti rem voluntariam faciamus Neceſſitas autem voti ⁊ iuramēti non excludit voluntatem vt dictū Dicendum autem eſt vlterius ꝙ ſi illis qui ieiunant ex voto non placꝫ ſecundum ſe ieiunium: placet tamē ſibi impletio voti. magis meretur ceteris paribus ꝙ̄ ille ieiunans cui placet ſecundum ſe ieiunium: quia magis eſt meritorium delectari in actu latrie ꝙ̄ in actu abſtinentie.

¶ Ad quartum dicendum ꝙ duplex eſt difficultas. Una que eſt ex arduitate operis. ſicut virginitatem ſeruare ⁊ huiuſmodi. ⁊ talis difficultas facit ad augmentū virtutis. Alia difficultas eſt ex impedimentis ⁊ periculis imminentibꝰ Et talis difficultas non facit ad

augmētū ꝟtutis: ſ ad diminutōez ipſius. Non enī videt eſſe prudēs nec multū amare bonum virtutis qui pericula non cauet. ⁊ talis difficultas ad bñ viuendū īminet in ſeculo remanētib⁹. ¶ Ad quintum dō ꝙ illa fuit rō Uigilantii hrtici vt pȝ p Diero. qui dicit in li. cōtra Uigilantiū. Non ſunt a ſtudio ſuo monachi deterrendi: quamuis a te lingue viperee morſus ſeuiſſimos patiunt: quib⁹ argumētaris ⁊ dicis Si omnes ſe clauſerint ⁊ fuerint ī ſolitudine: quis celebrabit eccleſias quis ſeculares homines lucrifaciat quis peccātes ad virtutes poterit exhortari. Hoc enim mō ſi oēs tecū fatui ſint: ſapiens eſſe quis poterit. ⁊ ꝟginitas non erit approbāda. Si enim omnes ꝟgines fuerint: nuptie non erunt. interibit humanū gen⁹ Rara ē ꝟtus. nec a plurib⁹ appetit Stult⁹ eſt ġ hi⁹ timor cū religiōis bonū ſit tam difficile ⁊ arduū: vt pauci religionē intrēt in ꝯpatiōe multitudinis in ſeculo remanentiſ ſicut ſi quis timeret haurire aquaȝ: ne flumen deficeret.

¶ Articulus. iȝ⁹.

Ad tertiū ſic ꝓcedit. Uidetur ꝙ illi qui ſunt ī ſeculo peccatores non ſunt ad religionē attrhēdi. Oportet enī ꝑus exercitari in opib⁹ ꝑceptoꝝ ꝗ̄ intrare ad impletionē ꝯſilioꝝ: vt de minori ꝑueniat ad mai⁹. Sȝ illi q ſunt peccatores in ſeculo nō ſunt exercitati in opib⁹ ꝑceptoꝝ. ġ nō ſunt attrahendi vel recipiendi in religione: in qua opȝ ſeruari ꝯſilia. ¶ Sed ꝯtra eſt ꝙ dñs matheū publicanū ad ſtatū ꝑfectionis vocauit. vt hr̄ Math. 9°. Dis aūt xp̄i actio noſtra eſt inſtructio. ġ etiam ⁊ nos debemus peccatores qui ſunt in ſeculo ad religionē aduocare ⁊ ſuſcipere ¶ R° dō vt maxime vtile eſt peccatorib⁹ vt ad religionē tranſeant Peccatorib⁹ enī duo ſūt neceſſaria ad ſalutē. Primo ꝗdem vt de peccatis ꝑteritis pniam agant. 2° vt de cetero a peccatis abſtineāt. Ad vtrūqȝ aūt hoꝝ maxime operat religio. Primo enim ſtat⁹ religionis eſt ſtat⁹ perfecte penitentie ita vt nulla ſatiſfactio adequari pōt pnīe religioſoꝝ: q ⁊ ſe ⁊ ſua totalr̄ deo dant. vñ ꝓ nullo pctō imponi pōt homini ꝑ pnīa vt religionē ītroeat in ꝯmutatōeȝ ſatiſfactiōis: quātūcūqȝ grauis: ꝯſulit religionis ingreſſus. vt patȝ. 38. q 2. c. āmonere. vbi Stephan⁹ papa quēdā q vxorē interfecerat inducit vt ingrediat monaſteriū: ⁊ humiliat⁹ ſb manu abbatis ꝯcta obſeruet ꝗ̄ ſibi fuerint imperata. alioꝗn iniūgit ei ġuiſſimā pniam: ſi eligit in ſeculo remanere. Silr̄ etiam ad vitāda peccata plurimū valet religionis ſtat⁹ Difficile. n. ē ꝙ in ſeculo ꝯmorātes a reb⁹ mūdi nō alliciant. ꝓpter qȯ Mat. 19. ſm expoſitionē Criſo. dñs h̄ dicē eē impoſſibile: ꝙ diues qui. ſ. diuitiis inheret ꝑ amorē intret in regnū celoꝝ. ſ ꝙ diues q hȝ diuitias ītret ē valde difficile. vñ ⁊ eccl. 3i. dr̄. Beat⁹ diues q inuent⁹ ē ſine macula. Et huiuſmodi difficultatē ſbdit dicēs. q̄s ē h ⁊ laudabim⁹ eū.

propter qđ vt Greg. dic. ſācti viri
ut ab illicitis abſtineant: etiá licita
ꝑtermittūt. vñ manifeſtū ē ꝙ non
peccant: ſ laudādi ſunt qui pecca
tores ad religionē trahūt. Nam ꝛ
dñs de ſe ipſo dicit. Non veni vo
care iuſtos ſ peccatores ad pniam.
¶ Ad illđ ğ qđ in ɔtrariū obꝛ̄ dđ
ꝙ illa rō ꝓcedit ꝛ ɔtra rōnem do
ctrine euāgelice: ꝛ ɔtra rōnē phie.
Et ɔtra doctrinā quidē euāgelicā
qa ɔſilia euangelica ad hoc danť:
vt ꝑ ea homo facili⁹ ſalutē ɔſequa
tur. vñ ſtat⁹ ſecularīū periculoſior
eſſe dr̄ ꝙ̄ religionis ſtat⁹. Stultū ē
aūt dicere ꝙ alicui qui debilior eſt
ꝓpter peccata que ɔmiſit: nō ſit ad
ſecuriorē viā fugiēdū. Eſt etiā ɔtͣ
doctrinā phicā: que docet illos qui
ſunt ad vitia proni in ɔtrariū de
bere reflecti: ſicut faciunt illi q tor
tuoſa lignoꝝ dirigunt.

¶ Articul⁹. 14⁹.

Ad quartū ſic ꝓcediť. Uide
tur ꝙ aliqs abſqȝ peccato
poſſit aliquē iuramīto aſtrī
gē ad hoc ꝙ religionem nō intret.
Qđ enī licitū eſt fieri licitū eſt iu
rare. Sȝ licitū eſt alicui ſeculari ꝙ
nunqꝫ religionē intret. ğ licite pōt
hoc iurare. Qui ergo tali iuramīto
aliquem aſtringit non peccat: qa nī
facit eū iurare aliqd illicitū. ¶ Sȝ
ɔtra. Propoſitū intrādi religionē
a ſpū ſancto eſt: vt hr̄. 19. q. 1. c. Due
Sȝ reſiſtere inſtinctui ſpūs ſācti eſt
graue peccatū: de quo Stephanus
reꝑhēdit iudeos. Act. 7. dicēs. Uos
ſemꝑ ſpūi ſancto reſtitiſtis. ğ ille q
aliquē iuramēto aſtringit ad non
intrādū religionē grauiter peccat
¶ Rñſio dicendū ꝙ ſicut ſupradi
ctum eſt in actib⁹ humanis non eſt
aliquid ſimpliciter iudicandū lici
tum vel illicitum ꝓpter id quod ac
cidit ī aliquo particulari caſu: ſed
propter id quod eſt vt in pluribus
ſicut etiam in rebus naturalib⁹ ɔſi
derať quod in pluribus eſt. Contin
git autem in aliquo caſu ꝙ abſqȝ
peccato aliquis poteſt aſtringere
aliquē iuramento ad hoc ꝙ religi
onem non intret. puta ſi eſſet ma
trimonio ligatus: ꝛ vellet abſqȝ cō
ſenſu vxoris religionē intrare: vel
in caſib⁹ ſilib⁹. Simplr aūt loquen
do inducere aliquē ad iurandū ꝙ
religionē non intret: graue ē pctm̄.
Si enim aliquis vellet religionē in
trare: ꝛ īminēt opportunitas tpis
ꝛ oēs circūſtātie ɔuenirēt: grauiť
peccaret qui eū ab ingreſſu religi
onis ꝓhiberet. Unde dñs Mat. 23.
ɔminať de phariſeis q nec ipſi in
trabant in regnū celoꝝ: nec alios
intrare ſinebant. Cum autem aliqs
facit aliquem iurare ꝙ religionem
no intrabit: impedit eum quantū
in ſe eſt ab ingreſſu religionis ſm
quodcunqȝ tpūs ꝛ ſecundum quā
cunqȝ circunſtantiam opportunā.
quia in vniuerſali includūť omnia
particularia. vnde manifeſtum eſt
ꝙ grauiter peccat. ¶ Ad id vero
quod obꝛ̄ in ɔtrarium dicendum.
ꝙ quāuis licitū ſit ab aliquo bono
opere abſtinere. tamē illicitū eſt vł
ſibi vel alii impedimentū apponē:
quo min⁹ in illud bonum opus pro
cedere poſſit. ſicut licitū ē nō dare

elemoſinam huic pauperi. illicitum tamē eſt ſe vel aliū iuramēto aſtrī gere ad hoc ꝙ alicui elemoſina nō detur. cuius ratio eſt: quia preter mittere actū ꝟtutis poteſt aliquis abſq; peccato. eo ꝙ p̄cepta affirmatiua que ſunt de actib⁹ ꝟtutū non obligāt ad ſemꝑ. Sꝫ impedimētū boni operis directe ꝟtuti ꝯtrariat ⁊ ideo cadit ſb ꝓhibitione p̄cepti negatiui: qd̄ obligat ad ſemꝑ. vn̄ omnia talia iuramēta ſunt illicita: nec ſunt obſeruanda. ſ illi qui hoc iurant iurādo piuri fiunt. qa iuramētū hoīem obligare nō pōt ꝯtra caritatē dī ⁊ ꝓximi. vn̄ q̄uis licitū ſit alicui religionē n̄ intrare. illicitū tn̄ ē impedimētū iuramēti apponē ſibi vel alii. Eſt enim ꝯtra ꝑfectiōē vite: ⁊ ꝯtra conſilium xp̄i.

Deinde queſita ſunt tria de his que ꝯpetūt in religiōe exn̄tib⁹. Primo vtꝝ religioſus qui nihil dꝫ habere ī ꝓpo vel ꝯmuni poſſit elemoſinā facē de his q̄ ſibi ab aliis in elemoſinā dāt. 2° vtꝝ aliquis in religione exn̄s ſciens patrē ſuū graui neceſſitate opprimi poſſit exire abſq; licentia prelati ſui: vt ſbueniat patri. 3° vtrū ſtat⁹ religionis ſit ꝑfectioꝛ q̄ ſtat⁹ ſacerdotū ꝓchialiū ⁊ archidyaconorum.

Articul⁹. i⁵⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ religioſi qui nihil hēnt in ꝓprio vel ꝯmuni: n̄ pn̄t elemoſinā facere: que eis ꝓficiat. nō enī ꝓficit elemoſina facienti niſi debito modo fiat. Sꝫ tales religioſi n̄ pn̄t elemoſinā debito modo facere debet enim elemoſina de ꝓpo fieri ſm illud Thob. 4. Si multū tibi fuerit abundanter tribue. Si autem modicū idipſuꝫ libēter impartire ſtude. g̃ tales religioſi: q nihil ſuuꝫ hn̄t nec in ꝓprio nec in ꝯmuni non poſſunt elemoſinā facere: que eis ꝓficiat. Sed ſi quam elemoſinam de elemoſinis ſibi factis faciūt eis ꝓſic̄ a quibus elemoſinā ꝑceperūt. Sꝫ ꝯtra. Inter alia opera elemoſinaꝝ largitio plurimū inuenit eē fructuoſa. Dicit eniꝫ Dan. 5. Peccata tua elemoſinis redime. Si ergo religioſi elemoſinas facere non poſſunt q̄ eis proficiant: videtur eſſe peioris ꝯditionis q̄ꝫ alii etiam in ſp̄ualib⁹ bonis. R° dicendum ꝙ religioſi quamuis ꝓprium habere non pn̄t: poſſunt tamen aliquaꝝ rerum diſpenſationem habere: ſiue de fructibus poſſeſſionū ꝯmuniū: ſiue etiam de elemoſinis particl'ariter eis collatis. nec refert quantū ad ꝓpoſitū pertinet: vtrum huiuſmodi diſpēſationē habeant auctoritate ſui ordinis: vel auctoritate alicuius ſupioris prelati. His ergo quib⁹ diſpēſatio ꝯmiſſa eſt: poſſunt meritorie elemoſinam facere de bonis q̄ eoꝝ diſpenſationi ꝯmittunt: ſm ꝙ eis ꝯmittit. ⁊ hi⁹ elemoſina meritoria eſt ⁊ eis qui minime miniſterium exequnt: ⁊ illis quorum vſib⁹ hi⁹ res deputate noſcuntur. Si vero aliquis religioſus ſit cui non ſit huiuſmodi rerum diſpenſatio ꝯmiſſa ei non licet elemoſinam facere. Et per hoc patet reſponſio ad obiecta.

Articul⁹.16⁹.

AD 2^m sic ꝓcedit᷑. Uidet᷑ ꝙ religioſus ſi videat prēm ſuū eſſe in neceſſitate etiā abſq; ꝑlati ſui licentia poſſit clauſtꝝ exire ad ſbueniēdū pr̄i. Nō.n. ꝑtermittēdū eſt mādatū dei ꝓpter hoīum traditōes. Un̄ dn̄s Mat.15 ꝯtra quoſdā dicit. Irritū feciſtis mandatū dei ꝓpter traditōes uraſ Sȝ ad ſbueniēdū parentib⁹ homo aſtringit᷑ ꝑ p̄ceptū diuinū. Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā. in quo qdē honore intellr̄ nccioꝝ ſubuentio.ğ videt᷑ ꝙ nō obſtantib⁹ religiōis obſeruātiis:que ſunt hoīum ſtatuta: debeat aliqs religioſus exire clauſtrū ad ſbueniēdū parētib⁹ ſecūdū p̄ceptū dei. Sed ꝯtra. Sp̄ūalia ſemper p̄ferenda ſunt carnalibus. Sȝ religioſi ſe obligauerūt ad obſequium ſp̄ūalis patris.ſ.dei cui magis tenemur ſm̄ illud ad hebr.12ᵒ. Quanto magis obtēꝑabim⁹ patri ſp̄ūali ⁊ viuem⁹. Nō ğ debent dimittere ſui ordinis obſeruātias ut parentib⁹ carnalib⁹ miniſtrēt. R̄ᵒ dđ ꝙ aliter eſt dicēdū de illo q nōdū religionē intrauit: ⁊ aliter đ illo qui iam in religione eſt ꝓfeſſus Ille enim qui nōdū religionē intrauit: ſi videat patrē ſuū in magna nccitate:cui ꝑ aliū ſbueniri n̄ poſſȝ n̄ dȝ religionē intrare:ſȝ tenet᷑ miniſtrare parentib⁹:maxime ſi abſq; periculo peccati poſſit in ſeculo remanere. Si vo ꝑ aliū poſſit ei⁹ parētib⁹ miniſtrare:poteſt ſi vult religionē intrare. Un̄ Criſo.exponens illđ.dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos.dicit. ꝙ malū eſt abducē hominē a ſp̄ūalib⁹: ⁊ maxime cum fuerint qui miniſteriū parētū ꝯpleant. Erant enim aliqui:qui cōplere poſſent illius funeris ſepulturam. Poſtq̄ vero aliquis eſt iam in religione ꝓfeſſus eſt mortuus mundo. vnde ꝑ ſp̄ūalē mortē deobligat᷑ a cura impendēda parentibus: ſicut etiam deobligaret᷑ ꝑ mortē corpalē ⁊ ideo nō peccat:nec ꝯtra p̄ceptuȝ dei agit:ſi in clauſtro remaneat ſb̄ p̄cepto ꝑlati ſui parētū miniſtratione p̄termiſſa. Eſt enim fact⁹ impotēs ad reddēdū debitū miniſteriū abſq; ꝓpria culpa. Debet tn̄ quātū poteſt ſalua ordinis obedientia ſatagere vt ꝑ ſe vel ꝑ aliū ſuis parētibus ſbueniat᷑: ſi in neceſſitate fuerint ꝯſtituti. Ad illud vero qđ in ꝯtrariū obr̄ dđ ꝙ religioſus tenet᷑ ad implendū id qđ ad religionē ꝑtinet nō ſolū ex traditione humana:ſed etiam ex p̄cepto diuino. Obligat᷑ enim ex voto emiſſo ad obediēdū ꝑlatis ſuis. Impletio aūt voti cadit ſb̄ p̄cepto diuino.

Articul⁹.17⁹.

AD tertiū ſic ꝓcedit᷑. Uidet᷑ ꝙ p̄ſbri ꝓchiales ⁊ archidyaconi ſint maioris ꝑfectionis q̄ religioſi. Dicit enī Criſo. in ſuo dyalogo. Si talē mihi aliquē adducas monachū qualis vt ſcđm exaggerationē dicā Helyas fuit. non tn̄ illi ꝯparād⁹ eſt qui tradit⁹ populis ⁊ multoꝝ peccata ferre cōpulſus immobilis ꝑſeuerauit: ⁊ fortis. ⁊ parū poſt dicit. Si quis mihi p̄poneret optionē:vbi mallē placē

in officio ſacerdotali an in ſolitudine monachoꝝ: ſine ꝯpatione eligere illud qđ ꝑus dixi: nec ceſſabam laudās ⁊ beatos ꝓnūtians eos qui officiū eccl'ie bñ adminiſtrare potuiſſent. ⁊ qđ laudabā tāto ſtudio ⁊ beatū ꝓnūtiabā non vtiqȝ defugerē: ſi idoneū me ad hiꝰ gubernationē viderē. Et in ſequēti. c. poſtmodū dicit. Bñ inquā āmonuiſti dulciſſime. Iſtoꝝ enī. ſ. ſecularium nec recordari opȝ cū de ſacerdotio ſit qſtio. Uerꝝ ſi quis in ꝯuerſatõeȝ multoꝝ poſitꝰ pōt impturbatū illū nitorē plene ſanctitatis ⁊ ꝯtinētie ſplēdorē: ⁊ alia monachoꝝ bona incorrupta ⁊ inconcuſſa ſeruare oībꝰ eſt ꝑferēdꝰ. Ex quibꝰ omnibꝰ videt̃ ꝙ pſbri ꝓchiales ⁊ archidyaconi ſi bene in miniſterio eccleſie uiuant ſint omnibꝰ etiā religioſis ꝑferendi. ¶ Preterea Criſo. in eodē li. dicit. Si qs admīſtrato ſacerdotio illiuſ ꝓpoſiti. ſ. monachalis ſudores ꝯferat: tm̄ eos diſtare reperies: quātū inter ꝑuatū diſtat ⁊ regē. ꝫ multo maius eſt bñ exercere regis officiū ꝙ̄ cuiuſcūqȝ pſone ꝑuate. ḡ multo maiꝰ eſt ꝙ ſacerdos parrochial' vl' archidyaconꝰ bñ ſe hēat in ſuo officio: ꝙ̄ religioſus ī ſuo. ¶ Preterea epī ſunt in ſtatu pfectiori ꝙ̄ religioſi. alioquin nõ liceret de religione ad epatū trāſire. Sȝ pſbri prochiales ⁊ archidyaconi ſilˀiores ſūt epis ꝙ̄ religioſi. quia ſicut eps hȝ curam aīaꝝ in ſuo epatu: ita preſbr in ſua prochia: ⁊ archidyaconꝰ in ſuo archidyacoñ. ḡ archidyaconi ⁊ plebani ſunt magis in ſtatu pfectiõis ꝙ̄ religioſi. ¶ Preterea bonū publicū ꝑferēdū eſt bono ꝑuato: ⁊ vita actiua eſt magis fructuoſa ꝙ̄ ꝯtemplatiua: nullūqȝ ſacrificiū ē deo acceptius ꝙ̄ zelus aīaꝝ. Sȝ archidyaconi ⁊ plebani intendūt vtilitati ꝯmuni multitudinis zelo ſalutis aīaꝝ in actiua vita fructificātes. ḡ ꝑferendi ſunt religioſis: qui ſaluti ꝓprie ſtudent: in uita ꝯtemplatiua deo ſeruientes. ¶ Preterea cui amplius a deo ꝯmiſſum eſt magis meret̃: ſi bñ adminiſtret. Sȝ ſacerdoti vel archidyacono ampliꝰ cõmiſſuȝ videt̃: quia plus ab eo requiret̃ in iudicio. ḡ bñ adminiſtrādo ampliꝰ meret̃. ¶ Sȝ ꝯtra ē qđ dr̃. 19. q. i. c. Due. Si quis in eccl'ia ſua ab epõ populū retinet ⁊ ſeculr̃ viuit: ſi afflatus ſpū ſancto in aliquo monaſterio vel regulari canonice ſaluare ſe voluerit: quia lege ꝑuata ducit̃: nulla rõ exigit ut publica ꝯſtrīgat̃. Sed lex ꝑuata que eſt lex ſpūs ſancti vt ibidē ſbdit̃: nunqȝ ducit hoīeȝ đ ſtatu magiſ pfecto ad ſtatū minꝰ pfectū. ꝫ fac̄ hoīem aſcēſiones in corde ſuo diſponē. vt in pſ. dr̃. ḡ ſtatus religioſoꝝ eſt pfectior ꝙ̄ ſtatus plebanoꝝ. ¶ Rx° dicēdū ꝙ pfectio ſpūalis uite ex caritate pēſāda ē: qua qui caret ſpūalr̃ nihil eſt. vt dr̃. i. ad Cor. iȝ. Ab eius aūt pfectiõe ſimplr̃ aliquis dr̃ eſſe pfectꝰ. Uñ dr̃ ad Col'. 3°. Sup oīa caritatē hr̃e q̄ ē vinculū pfectõis. Amor autē vim trāſformatiuā habȝ: qua amans in amatū quodāmodo trāſfert̃. vnde Dio. 4. c. de diuinis no. Eſt autem extaſim faciens diuinus amor. non

ſinēs ſui ipoꝝ amātes eſſe:ſ amatorū. Quia ḡ totū ⁊ pfectū eſt idem vt dr̄ in.3.phi.ille pfecte caritatem hꝫ qui totalr̄ in deū p amorē tranſformaṫ: ſe ipm̄ ⁊ ſua omnino poſtponēs ꝓpter deū. Un̄ aug⁹.dic.14. de ci.dei.ꝙ ſicut ciuitatē babilonis facit amor ſui vſqꝫ ad ɔtēptū dei ita ciuitatē dei facit amor dei uſqꝫ ad ɔtēptum ſui. Et in li.83.q.ꝙ pfectio caritatis eſt nulla cupiditas. Grego.etiā ſup Ezech.dicit. Qꝛ cū quis aliquid ſuū deo vouet ⁊ aliquid non vouet ſacrificiū eſt. Cum ꝟo omne quod hꝫ. omne qđ viuit. omne qđ ſapit oīpotēti deo vouet holocauſtū eſt: qđ latina lingua dr̄ totū incenſum. Cuiuſcūqꝫ ḡ mēs ſic eſt effecta interi⁹: vt ſe ipſuꝫ ⁊ oīa ſua ɔtemnat ꝓpter deum ſm illud apl'i ad phil.3. Que mihi aliqn̄ fuerunt lucra: arbitrat⁹ ſū vt ſtercora vt xp̄m lucrifaciā, iſte perfect⁹ eſt: ſiue ſit religioſus ſiue ſecularis: ſiue cleric⁹: ſiue layc⁹ etiā mrimonio iūctus. Abraā enim mrimonio iunctuſ erat ⁊ diues. cui dn̄s dicit Gn̄.17°. Ambula coram me ⁊ eſto pfect⁹. ⁊ eccl.31. dr̄. Beat⁹ diues qui inuent⁹ eſt ſine macula: ⁊ poſt auꝝ nō abiit Et poſt pauca ſbdiṫ. Qui pbatus eſt in illo ⁊ pfect⁹ inuent⁹ eſt. Sed aduertēdū ꝙ aliud eſt eſſe pfectuꝫ ⁊ aliud eē in ſtatu pfectionis. Sūt enim aliqui in ſtatu pfectionis q nōdū ſunt pfecti: ſ interdū etiā peccatores. Sunt etiā aliq pfecti qui in ſtatu pfectionis nō ſunt. Et quāuiſ ſtatus multa ſignificet. ⁊ rectitudinem ⁊ firmitatē. ⁊ ſi qua ſunt alia bi⁹. tn̄ cū dicim⁹ aliquos eſſe ī ſtatu pfectionis: accipiṫ ſtatus p ɔditiōe ſm ꝙ libertas vel ſeruit⁹ dr̄ ſtatuſ prout ɔſueuit dici ꝙ error perſone aut ɔditiōis vel ſtat⁹ impedit matrimoniū. non autem error fortune aut qualitatis. ⁊ hoc mō accipitur ſtat⁹.2.q.6. Si qn̄ in cauſa capitali vel cauſa ſtat⁹ interpellatū fuerit: nō p exploratores.i. pcuratores: ſ p ſe ipos eſt agendū. Sic ḡ accipiēdo ſtatum: illi ꝓprie in ſtatu pfectionis eſſe dicūṫ: qui ſe ſeruituti ſbiiciūt ad opa pfectōis īplēda. Manifeſtū eſt aūt ꝙ ſeruit⁹ libertati oppoñiṫ Libertas autē faciēdi quodlibet p uotū totalr̄: quia volūtatis ē vouē neceſſitatis eſt reddere vt ſup̄ dictū eſt. Un̄ qui ſe ad aliquid voto obligat: inquātū neccitati ſe ſbiicit: quodāmō ɔſtituit ſe ſeruū libertate ſe puans. Siquidem ḡ aliquis ſe voto obliget ad aliqđ particulare opus implēdū: ɔſtituit ſe quodam mō ſeruū: nō ſimplr̄ ſ ſm quid. reſpectu.ſ. illi⁹ ad qđ ſe obligauit. Si ꝟo ſimplr̄ p votū totā vitā ſuā dedicet deo ad implēda ea que ſunt opa pfectionis: ꝓpter deū ſimplr̄ ſe ipm̄ ſeruū ɔſtituit. ⁊ p hoc poniṫ in ſtatu pfectionis. vn̄ ⁊ totum ſe deo vouendo: holocauſtū offerre dr̄. vt Greg. dicit. Hoc aūt mō obligāt totam vitā ſuā ad ea que ſunt pfectionis epi in ſua ɔſecratione pfeſſionē quādā faciētes: qua obligaṅt ad curā gregis ſuſcepti. ſm illud .i. ad Thi. vltimo. Bonū certamen fidei apprehendere vitaꝫ eternā: in qua vocat⁹ es ⁊ ɔfeſſus bonā ɔfeſſionē

corā multis teſtib⁹ vel in ordinati one vel in pdicatione. vt glo. dicit. religioſi etiā in ſua pfeſſione totā vitā ſuā obligāt deo ad ea q̄ ſunt perfectionis. vnde ⁊ vterqꝫ ſerui dicuntur. Dicit enim. 2. ad cor. 4°. Non enī pdicam⁹ noſmetipos: ſed ihm xp̄m. nos aūt ſeruos vros ppt̄ ihm: qd ptinet ad epos. religioſi etiā ſerui uel famuli noīant. vt dic̄ Dio⁹. 6. c. eccle. ierar. Et iō tā religioſi q̄ epi ſunt in ſtatu pfectiōis. vn̄ ⁊ vtriſqꝫ in aſſumptoe hi⁹ ſtat⁹ ſolenis bndictio adhibet. vt patet p Dio. 6. ⁊. 5. c. eccl. ier. Archidyaconi autē vel plebani nō obligāt voto totā vitā ſuā ad id qd cura gregis regrit. vn̄ nec in eoꝝ inſtitutione aliqua eis benedictio adhibet: que exhibet monachis ppter pfectiōnē aſſumptā. vt dr̄. 6. c. eccle. ier. Et iō ex h̄ q̄ omittit eis cura parrochie vel archid: oſtituūt quidē in aliq̄ officio. non aūt aſſumūt ad ſtatū pfectionis. alioquin eſſent apoſtate dimittēdo parrochias ⁊ pbendas ſine cura in eccleſiis cathedralibus accipiēdo. Null⁹ enī a ſtatu pfectionis diſcedere pōt: niſi mortalr̄ peccando ⁊ apoſtatādo. Et inde eſt q̄ Dio. in eccle. ier. pfectionē attribuit ſolis epis quaſi pfectiorib⁹: ⁊ monachis quaſi pfectis. illuiatōez ꝟo attribuit pſbris tāq̄ illuiatorib⁹ per ſacroꝝ admiſtratōez: ⁊ ſacro pplo tāq̄ illuiandis. purgatiōez ꝟo dyaconib⁹ tanq̄ purgatorib⁹: ⁊ ordini īmūdoꝝ tāq̄ purgādis. ¶ Ad p^m ḡ dō q̄ ad oēs illas Criſo. auctoritates bn̄ rn̄deri poſſet. q̄ non loquit de ſacerdote prochiali: ſ de epo q antonomatice ſacerdos dr̄: q̄ſi ſūm⁹ ſacerdos. ⁊ hic mod⁹ loquēdi ē plurimū oſuet⁹ vt ſacerdotes epi nominēt. Et hec rn̄ſio videt ōgruē ſm intētōez opis: in quo Criſoſtim⁹ Baſilium oſolat de ſua pmotione. vterqꝫ enī erat in epm elect⁹. vt tn̄ ptīcularit̄ ad ſingula rn̄deam⁹. Ad pmū ḡ dō q̄ ſi qs oſidēt ꝟboꝝ circaſtatiā nihil ad ppoſitū faciūt pmittit enī ſi illi qui in ſecretis habitant multoꝝ ſermonib⁹ nō monētur digna quidē laude eſt patiā. n̄ tn̄ idoneū argumtū ꝟe artis. cū ꝟo fuerit in mediis fluctib⁹: ⁊ de tēpeſtate nauē liberare potuerit: tunc merito teſtimoniū pfecti gubernatoris ab oīb⁹ pmeret. ⁊ tūc ocludit Jta ḡ ⁊ nūc mihi ſi talē aliquē adducas monachū: qualē vt ſm exaggeratōez dicā Helyas fuit. tn̄ quādiu ſol⁹ ē: ſi nō pturbat: neqꝫ grauiter peccat: qppe q nō h̄ꝫ qb⁹ ſtimulet atqꝫ exaſpet: n̄ tn̄ illi opandus eſt: q tradit⁹ pplis ⁊ multoꝝ pctā ferre opulſus īmobilis pſeuerat ⁊ fortis. qa ſicut in trāquillitate: ita ī tēpeſtate gubernauit ſemetipꝫ. ubi manifeſtū ē q̄ nō opat ſtatū ſtatui ſ impeccabilitatē impeccabilitati. Q̄ enī monach⁹ in clauſtro hītans non peccet: nō eſt ita euidēs argumētū ꝟtutis: ſicut ſi pſbr vel epus vl̄ qcūqꝫ rector ppli ī mediis pturbatōib⁹ abſtinet a pctō: ſic nō ē argumētū tāte induſtrie ſi gubernator abſqꝫ periculo nauiget in mari trāqllo: ac ſi nauigaret in mari tēpeſtuoſo. ⁊ tn̄ ad induſtriā naute

ptinet vt mare tẽpeſtuoſũ deuitet Sic ĝ ex pmiſſis vbis nil aliđ oñdi põt:niſi ꝙ piculoſioꝛ eſt ſtat⁹ hñtis curã aĩaꝝ ꝙ̃ monachi: ⁊ in maioꝛi piculo ĩnocentẽ ſe ſeruare:maioꝛis vtutis ẽ argumẽtũ. vñ maioꝛ vtus reqrit ad hoc ꝙ aliqs ↄſeruet ſe a pctõ ĩmunẽ inter pplos ꝙ̃ in religione. ſ maioꝛis vtutis eſt vitare pericula religionẽ intrãdo: ꝙ̃ pericl'a nõ vitare. Quãto enĩ aliqs magis amat ſuã ſalutẽ:tãto magis euitat ſue ſalutis picula. Et p h̃ etiã patʒ rñſio ad 2ᵐ. Non enĩ dic̃ ꝙ mallet eſſe in officio ſacerdotali: ꝙ̃ in ſolitudine monachoꝝ. ſ ꝙ mallet placere in hoc ꝙ̃ in illo. Quilʒ enĩ ſapiens magis vellet hẽre tãtã vtuteʒ p quã poſſet etiã inter picula ſecurus exiſtẽ:ꝙ̃ talẽ vtuteʒ qua poſſet ex picula ſaluari. ſ qa pſũptuoſũ ẽ vt aliqs talẽ vtutẽ ſe hẽre pſumat p quã poſſit etiã inter picula eẽ tutus:vtuoſi⁹ eſt ꝙ ſe ex picula ponat Uñ ipſe ſbdit. Qđ laudabã tanto ſtudio ⁊ bonũ pnũciabã. ſ. officiuʒ admĩſtratõis eccl'iaſtice:non vtiqʒ defugerẽ: ſi idoneũ ad ei⁹ gubernationẽ me viderẽ. Pndẽter ĝ refugiebat:qa tãtã vtutẽ p quã idone⁹ eẽt: ñ ſibi ſupbe aſcribebat. Et ſil'r rñſio pʒ ad 3ᵐ. Si qs enĩ ĩ ↄuerſatione multoꝝ poſit⁹ põt ĩpturbatuʒ illũ nitoꝛẽ plene ſanctitatis ⁊ ↄtinẽtie ſplẽdoꝛẽ ⁊ alia monachorum bona incoꝛrupta ⁊ incõcuſſa ſuare oĩb⁹ pferẽd⁹ eſt. Maioꝛis enim vtutis indiciũ eſt vt puritatẽ pfectam aliqs ↄſeruet etiã inter picula puritatis:ꝙ̃ ſi eã ex pericula ↄſeruarʒ Sʒ tñ paꝝ amare puritatẽ ſuã ↄuicit:q puritatis pericula nõ euitat: inter que difficillimũ ẽ ⁊ rariſſimũ oĩmodã puritatẽ ſeruare:ſicut maxima puritas fuit beate Agnetis:q etiã in lupunari poſita vginalẽ puritatẽ ſeruauit. ⁊ tñ qa puritatis amatrix erat:nũꝙ̃ in lupanari hãc ſuã vtutẽ oñdere elegiſſʒ. ſ quãto magis purã mẽtẽ hẽbat:tanto magis lupanar pꝓria uolũtate elegiſſʒ ⁊ ſil'e ẽ in omnib⁹ talib⁹. ¶ Ad 4ᵐ dđ ꝙ auctoritas illa non ptinet ad pfectionẽ vite. ſ ad differẽtiam dignitatl. Sic enĩ pnat⁹ diſtat a rege ſicut nõ hñs plationẽ ab hñte. hoc aũt in qõne nõ vtic̃ an ſit maioꝛ dignitate plationis qcũqꝫ hñs curaʒ aĩaꝝ religioſo curã aĩaꝝ nõ hñte. ¶ Ad 5ᵐ dđ ꝙ alia rõ eſt de epis ⁊ plebanis. Nã epi principalẽ ppl'i curã hñt. plebani aũt ⁊ archidyaconi ſunt ſbmĩſtratoꝛes ⁊ coadiutoꝛes eoꝝ. Uñ dr̃. 16. q. i. Omnibus pſbrĩs ⁊ dyaconib⁹ ⁊ religs cl'icis attẽdẽdũ eſt:vt nihil abſqꝫ epi ꝑmiſſu licẽtia agant. non vtiqꝫ miſſas ſine ſuo iuſſu quiſqꝫ pſbroꝝ in ſua pꝛochia agat. nõ baptizet:nec qcꝙ̃ abſqꝫ ei⁹ pmiſſu faciet. ⁊ .i. ad Coꝛ. .iz. dr̃ in glo. ꝙ opitulatiões ſunt q maioꝛib⁹ fuerũt op⁹:vt Tyt⁹ apl'o: vl' archiepm epis. gubernatões vo ſunt minoꝝ pſonaꝝ gubernatiões vt ſunt pſbri. vñ ſi quis recte ↄſideret hoc mõ in regimine eccl'ie ↄparãt archidyaconi ⁊ plebani ad epʒ ſicut in regimine tpali pꝛepoſiti ⁊ baliui ad regẽ. ⁊ ideo ſic̃ rex coꝛonatur ⁊ inungitur in regno. non

autē prepoſiti vel baliui. ita etiam
eṗs in eccl'ia: nō aūt archidyaconi
vel plebani. ⁊ ꝓpter hoc epat⁹ eſt
ordo in ꝯparatione ad corpus mi-
ſticū. non aūt plebanat⁹ vel archi-
dyaconat⁹: ſ; officium tantū. Epiſ
ḡ ſil'es ſūt archidyaconi ⁊ plebani
ſicut coadiutores ⁊ miniſtri. ſ; reli-
gioſi ſunt eṗis ſimiles ī ꝑpetua obli
gatione: que facit ſtatū ꝑfectionis.
¶ Ad ſextū dō. ꝙ aliqua duo opa
vel in bono vel in malo pñt multi
pliciter adinuicē ꝯparari. vno mō
ſm ſuum genus ſicut dicimus con
tinentiam virginalem ṗeminere ī
bono ꝯtinētie viduali. in malo vo
homicidiū furto. ⁊ hoc modo vita
actiua eſt fructuoſior q̄ ꝯtēplatiua.
ſ; ꝯtemplatiua merito maior eſt q̄
actiua. vt Grego. dicit in. 7⁹. moral'.
Zelus etiā animaꝝ ē ſacrificiū deo
acceptiſſimū: ſi tñ ordinate fiat. vt
.ſ. ṗmo homo hēat curā ſalutis ſue
⁊ poſtmodū alioꝝ. alioquin nihil ꝓ
deſt homini: ſi vniuerſum mūdum
lucret. anime vo ſue detrimētū pa
tiat. ut dr̄ Mat. 16. Alio mō poteſt
opus operi ꝯparari in bono vel in
malo: non ſm ſe ſ; in ordine ad aliū
actum: ſicut abſtinentia prefert in
bono ſumptioni cibi. tamē aſſumē
cibum cum aliquo ꝓpter caritatem
ṗfert abſtinentie. ⁊ in malo adul-
teriū prefert furto. tamē furari gla
diū ad occidēdū eſt grauī⁹ q̄ adul
teriū. Tertio ṗfertur opus operi in
bono vel malo ex volūtate facietiſ
Qd̄ enim prompriori volūtate fit
meli⁹ vel pei⁹ indicat. Si ḡ ꝯpem⁹
opa plebani vel archidyaconi ope

rib⁹ religioſoꝝ tertio modo ꝯpara
tionis: vel ſm promptitudinē vo-
lūtatis: tunc incertū iudiciū eſt: qa
ille qui ex feruētiori caritate opat:
opa magis meritoria hꝫ. Si vo ꝯpa
rent ſecūda ꝯparatione ꝑ ordinem
ad aliquod aliud opus: ſic opera re
ligioſi ſunt incompabilr̄ eminentia
opib⁹ archidyaconi vel plebani. ea
enim que religioſi agunt ad illā ra
dicē referūt qua totā vitā ſuā deo
deuouerūt. vñ non eſt penſandum
qd faciant: ſ; magis ꝙ ad quelibet
facienda ſe deuouerūt. ⁊ ſic quodā-
modo ꝯparant ad eos qui aliquod
ſingulare bonū opus faciunt: ſicut
infinitum ad finitū. Qui enim dat
ſe alicui ad faciendū omnia que iu-
bet in infinitū: magis ſe dat ei q̄
ille qui dat ſe ei ad aliquod op⁹ fa-
ciendū. Unde ſuppoſito ꝙ religio-
ſus ſm exigentiā ſue religionis fa-
ciat aliqd̄ opus quod ſit paruū ſm
ſe: ſ; tamē recipit magnā intētionē
ex ordine ad ṗmā obligatiōē: qua
ſe totū deo dedit. Si vo ꝯparētur
ipſa opera ſm ſe ſm ṗmum modū
ꝯparationis: ſic aliqua particularia
opera que plebani faciunt vel ar-
chidyaconi ſunt maiora aliquibus
particularib⁹ operib⁹: que religioſi
faciunt. ſicut mai⁹ eſt intendere ſa
luti animaꝝ q̄ ieiunare: vel ſilētiū
tenere: vel aliqua hi⁹. Si tamē oīa
omnibus comparēt: multo maiora
ſunt opera religioſoꝝ. Etſi enim ꝓ-
curare ſalutem aliorum ſit mai⁹ q̄
intendere ſibi ſoli loquēdo in gñe.
tamē non quocūq; modo intēdere
ſaluti alioꝝ prefert ei qd̄ eſt q̄cūq;

modo intendere ſue ſaluti. Si enim aliquis totaliter ⁊ pfecte intendit ſue ſaluti: multo maius eſt q̄ ſi aliquis multa particularia opa agat ad ſalutem alioꝝ: ſi ſaluti ꝓprie ⁊ ſi ſufficienter: non tñ pfecte intēdat. ¶ Ad 7m dō. q̄ bene adminiſtrare aliquid eſt plus ⁊ minꝰ. vñ ſi illius cui plus ꝯmiſſum eſt: tanto ſit melior adminiſtratio: quanto maius ē qđ ei ꝯmittit: abſq̄ dubitatiōe plꝰ meret. Si ꝟo ille cui minꝰ ꝯmittit multo plus facit: q̄ ille cui maiꝰ cōmittit: etiā ſi bñ faciat: tñ aliꝰ plꝰ meret. quod etiam in rebꝰ hūanis apparet. qui minꝰ bñficiū pcipit: ſi plus ſeruiat: magis dꝫ eſſe acceptꝰ. Quāuis aūt habenti curā aīaꝝ ſit plus ꝯmiſſum quantū ad dignitatem: quia tamen religioſus maiora opera facit: vt dictū ē: magis meret.

Deinde queſitū eſt de his q̄ pertinēt ad laycos. Et pᵒ de mr̄imonio. vtrū. ſ. mulier que poſt votū ꝯtinētie emiſſum ꝯtraxit matrimoniū in facie eccl'ie poſſit abſq̄ peccato viro ſuo carnalr̄ ꝯmiſceri. ¶ 2ᵒ de vſura. vtrū aliquis poſſit licite retinere illud: quod acquirit licitis mercimoniis de pecunia uſuraria.

¶ Articulus. 1ᵘˢ.

Ad pmū ſic pcedit. Videt q̄ mulier que poſt votum ꝯtinentie emiſſum in facie eccleſie: cōtraxit cū aliquo poſſit ei poſtmodū abſq̄ pc̄ō carnalr̄ ꝯmiſceri. Quod enim fit auctoritate eccleſie caret peccato: cum fiat auctoritate xp̄i ſm̄ illud apl'i. 2. ad cor. 2. Nā ⁊ ego qđ donaui ſi qd donaui ꝓpter vos in perſona xp̄i. Sꝫ p̄dc̄a mulier ex hoc ipſo q̄ in facie eccl'ie ꝯtraxit matrimoniū auctoritate eccleſie: poteſtatē accepit ad mr̄imonii actū: qui eſt carnalis copula. ḡ ñ peccat ſi viro ſuo carnaliter cōmiſceat. ¶ Sed ꝯtra. Votū ꝯtinētie eſt excellentius q̄ votū abſtinētie: quia non eſt digna ponderatio cōtinentis anime. vt dicit Eccle. 26. Sed qui facit ꝯtra votū abſtinētie peccat mortaliter. puta ſi aliqs frāgeret ieiuniū ſexte ferie qui ſemp ſe in ſexta feria ieiunaturū vouiſſꝫ ḡ multo magis ſemp peccat mortaliter perſona que contra votū ꝯtinentie emiſſum alteri pſone carnaliter ꝯmiſcet. ¶ Rꝰ dicendū. q̄ uotū cōtinentie eſt duplex. ſimplex. ſ. ⁊ ſolēne. Solēne aūt votū ꝯtinētie impedit matrimoniū ꝯtrahēdū: ⁊ dirimit iam ꝯtractum. i. facit vt ñ ſit matrimoniū quod ꝯtrahit poſt votum ſolēne. Unde matrmonium poſt votum ſolēne non excuſatur a peccato: etiam ſi quis matrimoniū in facie eccleſie de facto ꝯtrahat ⁊ carnali copula vtatur. Uotum ꝟo ſimplex impedit quidem matrimoniū contrahendū: ſed non dirimit iam contractū. Non enim facit q̄ matrimonium ſequens ſit nullum. ſed ſolum q̄ matrimoniū contrahens mortaliter peccat. Matrimonio autem exiſtēte mulier non habet ſui corporis poteſtatem ſꝫ vir. ⁊ ſimiliter econuerſo. nullus autē poteſt alteri denegare quod eius ē ⁊ ideo mulier matrimonio cōiūcta

etiam ſi ſimplex votū pceſſerit non poteſt denegare viro ſui corporis vſum: pcipue poſtq̃ fuerit matrimoniū p carnalē copulā ↄſūmatū. nemo aūt faciēs quod deb; peccat. Unde ↄmuniter ab omnib⁹ dicit̃ q̄ mulier que poſt uotū ſimplex ↄtinētie mr̄imoniū ↄtractū carnali copula ↄſūmauit: iam nō peccat reddendo debitū viro. ſ; an peccet exigendo debitū dubiū videt̃ qb⁹dā dicentibus q̄ etiam abſq; peccato exigē poteſt: ne intolerabile ſit ſibi matrimonii on⁹. ſ; veri⁹ dici videt̃ q̄ non peccat reddendo: quia h̄ neceſſitatis eſt: peccat aūt exigendo: quia hoc eſt voluntatis: qua tenet̃ aſtricta p obligationē pcedēt| uoti Huius aūt diuerſitatis rō eſt quia votū ſolēne h; pmiſſionē cū quadā traditione. vn̄ uotū ↄtinentie non ſolēnizatur niſi per ſuſceptionē ordinis ſacri: per quem homo actualr̄ diuino cultui mancipat̃: vel per pfeſſionē ad certā regulā ⁊ ſuſceptionē habit⁹ pfeſſoꝝ: quia ſic etiā hō actualr̄ mancipat̃ ad ſeruiēdū deo in religione. Uotū autē ſimplex h; promiſſionē ſine traditione: manifeſtū eſt q̄ poſtq̄ aliquis re; q̃ erat ſue ptātis alicui nō ſolū pmittit: ſ; etiā tradit: nō pōt eā vlteri⁹ alteri dare. puta equū vel veſtē. ⁊ ſi͞lia. etiā ſi poſtmodū alteri donare voluerit: ſecūda datio non valet. Un̄ poſtq̄ aliqs p votū ſolēne ↄtinētie corp⁹ ſuū deo nō ſolū pmiſit ſ; etiā tradidit ad celibē vitā agendam non pōt illud vlteri⁹ ↄiugi dare: ut ſic ex neceſſitate reddere debitum teneat̃. Qui ꝟo pmittit aliqd̄ alicui: nōdū tn̄ tradit illud: ſi poſtmodū alteri actualr̄ illud tradat: licet pmiſſionis fidē frangat: tn̄ ſecūda datio valet. ita q̄ ille cui dat̃ pōt re data vti vt vult. Sic ꝰ pſona q̃ per ſimplex votū deo corp⁹ ſuū pmiſit celibē vitā ducēdā: ſi poſtmodū corporis ſui ptātem tradat cōiugi actualiter per matrimoniū ↄſūmatū. peccat quidē frangēs fidē voti. tn̄ donatio tenet. ⁊ ↄiūx h; in eius corpe ptātē. vn̄ non peccat debitū reddēs. vn̄ op; ad utrūq; r̄ndē.

Ad pmū ꝰ dō q̄ mulier que emiſit votū ↄtinētie ↄtrahēs in facie eccleſie nō accipit ab eccl'ia auctoritatē vt carnali copula vtat̃: qa ſi eccleſie ↄſtar; de voto emiſſo mr̄imonii inhibēt. Si aūt ſciret ⁊ diſpenſaret in voto ſimplici ↄtinentie auctoritate apl'ica: poſt diſpēſationē n̄ peccaret mulier neq; exigēdo: neq; reddendo debitū. ¶ Ad z^m qō eſt in ↄtrariū dō q̄ eadem rō eſt ⁊ in voto ↄtinētie ⁊ in voto abſtinētie Sicut enī pſona q̃ p⁹ votū ſimplex ↄtinētie emiſſu; ſui ipſi⁹ ptātē ↄiugi tradit: abſq; peccato carnali copula vtit̃ debitū reddēs. ita ſi poſt votū abſtinētie ſui ipſi⁹ poteſtate; alteri t̄dit religionē intrādo abſq; pctō pōt ieiuniū ſoluē ſm obedientiā plati ⁊ obſuātiā religiōis: p qō votū ſolēnizatū ab aliis vot| abſoluit̃.

¶ Articul⁹. 19⁹.

Ad z^m ſic pcedit̃. Uidet̃ q̄ qcqd aliqs de pecūia uſuraria lucrat⁹ fuerit reddē teneat̃. Dic̄ enī aplus ad Ro. xi. Si

radix ſacta ⁊ rami. ergo eius. ſi radix in
fecta ⁊ rami. Sed radix huius lucri ē in-
fecta ⁊ vſuraria. ergo totū ē īfectū ⁊ vſu
riū. Nō ergo pōt licite hui⁹ lucrū retinē
¶ Sed ɔtra. quilibet pōt licite tenē id qđ le
gitime acquiſiuit. ſed id qđ acquirit de
pecunia vſuraria inducū legitime ac-
quirit. ergo licite pōt retineri. ¶ Rñ. dicendum
q̄ huius qōnis veritas poterit apparē: ſi
ɔſiderēt rō q̄re vſurā accipe ſit pc̄m
nō. n. ē pc̄m ſolū quia ē ꝓhibitū: ſed quia
ē ɔtra rōnē nālē: vt etiā phs dicit ī p.
polit. Ad cuius euidētiā ɔſiderādū q̄
rerū ī vſū hoīs veniētiū qdā ſūt q̄-
rū vſus nō ē ipſi⁹ rei ɔſūptio. ⁊ ſi ɔti
gat rē deteriorari vel ɔſumi ꝑ vſū
hoc ē ꝑ accñs: ſic domus. veſtis. liber
equ⁹ ⁊ hui⁹. nō. n. vti libro ē delē ipm:
neqȝ vti domo ē deſtruē ipaȝ: ⁊ in
talib⁹ aliud ē dare vſū rei: ⁊ aliud eſt
dare ſbaȝ rei. ⁊ ꝓpter hoc qñ ꝑ accōmo
datōeȝ vſus tal' rei alteri ɔcedit: nō
ꝓpter hoc dñiū rei trāſfert. ⁊ ꝓpter hoc
etiā pōt vēdi vſus rei dñio rei re-
manēte apd dñm: ſic patet ī ɔductiōe
⁊ locatōe: que ſūt ɔtract⁹ liciti. Quedā
vero res ſūt quarū vſus nihil ē aliud q̄
ɔſūptio ipaȝ rerū ſic pecunia q̄ vti
mur expēdēdo. vinū quo vtimur bi-
bēdo. ⁊ ſic de aliis hui⁹: in quib⁹ vti re ni
hil ē aliud q̄ ɔſumē ipaȝ. ⁊ ideo in
talib⁹ qñ ɔcedit vſus rei ꝑ mutuū
trāſfert etiā rei dñiū. quia ergo vſus rei
nō ē ſepabilis ab ipa re: quicūqȝ vēdit
vſū taliū rerū retinēdo ſibi obliga
tōeȝ ad ſortē reddēdā: manifeſtū ē
q̄ idē vēdit bis: qđ ē ɔtra nālē iuſti-
ciā. ⁊ ideo exigē vſuraȝ ē ꝑ ſe iniuſtū.
Tenet ergo aliqs id qđ accipit vltra
ſortē reſtituē. quia iniuſte accepit. ⁊
ꝑ ɔñs damna ⁊ intereſſe. ſed cū ipſi⁹
pecunie vſurario non ſit ali⁹ vſus q̄
ipa ei⁹ ſba rōne iam dicta: patet ɔñter
q̄ ex quo pecuniā vſurariā reddit de
vſu pecunie nihil reddē tenet. te-
neret aūt reddē aliqs id qđ lucra-
tus eēt de domo aliena vel de equo
vel aliquo hui⁹: etiam poſtq̄ res hui⁹
reddidiſſet: quia in talib⁹ appciatur res
⁊ vſus rei. ¶ Ad illud ergo qđ in ɔtra-
riū obr̄ dicendum q̄ pecunia vſuraria nō ſe
habet ꝑ modū radicis ad lucrū qđ de
ea fit: ſed ſolū ꝑ modū materie. radix
enim aliqualiter habet vtutē cauſe actiue
inquantū miniſtrat alimentū toti
plante. vñ in humanis actib⁹ volū
tas ⁊ intentio ɔparāt radici: que ſi
ꝑuerſa fuerit opus erit ꝑuerſū. nō
aūt hoc eſt neccīū in eo qđ eſt māle.
Pōt. n. aliqs interdū malo bñ vti.

Deinde q̄ſitū ē de his q̄ ꝑti-
nēt coīter ad oēs hoīes. ⁊
ꝑmo quātū ad aīam. ¶ 2°
quātū ad corp⁹. ¶ 3° quātū ad actū
hoīs. ¶ Circa aīaȝ queſita ſūt tria
¶ Primo quātū ad ſbaȝ ei⁹. vtrum
ſit ɔpoſita ex mā ⁊ forma. ¶ 2° q̄tū
ad cognitōeȝ ei⁹. ¶ 3° q̄tū ad penā
ipſius.

¶ Articul⁹. 2o⁹.

Ad p⁹ ſic ꝓcedit. Uidet q̄
aīa ɔpoſita ex mā ⁊ forma
Intellect⁹. n. hūan⁹ ɔpat ad ſbas in
tellectuales ſupiores ꝑ receſſū ſim-
plicitatꝭ. ſed oē qđ recedit a ſimplici:
īcidit ī aliq̄ ɔpōnē. p⁹ aūt ɔpoſitō
ē ex mā ⁊ forma. ergo aīa hūana ē ɔpo
ſita ex mā ⁊ forma. ¶ Sed ɔtra eſt qđ
phs dicit in. 3. de aīa. q̄ ſpēs reruȝ
māliū ꝑut ſunt in ipſis reb⁹ nō ſūt

ītelligibiles actu. quia sunt ī mat̃ia ſ̃ put sunt in anima intellectiua humana sunt intelligibiles actu. g̃ nō sunt in materia. Nō g̃ aīa humana est ɔposita ex materia ⁊ forma.
R̷° dō q̄ si mā̃ dicat̃ omne illō qō est in potentia quocūq₃ modo ⁊ forma dicat̃ oīs act⁹: necesse est ponē q̄ aīa humana ⁊ quel₃ ſb̃a creata sit composita ex materia ⁊ forma. Omnis enim ſb̃a creata est ɔposita ex potētia ⁊ actu. Manifestū est.n. q̄ solus de⁹ est suum esse quasi eēntialiter exn̄s. in quātū. s. suū esse est eius ſb̃a. qō de nullo alio dici pōt. Esse enim ſb̃sistēs non pōt esse nisi vnū: sicut nec albedo ſb̃sistens non pōt esse nisi vnū. Op₃ g̃ q̄ quelibet alia res sit ens participatiue: ita q̄ aliud sit in eo ſb̃a pticipans esse: ⁊ aliud ipm esse participatu₃. ¶ Oē autē participans se h₃ ad pticipatū sicut potētia ad actū. vn̄ ſb̃a cuiusl₃ rei create se h₃ ad suū esse sicut potentia ad actū. Sic g̃ omnis ſb̃a creata composita est ex potētia ⁊ actu .i. ex eo qō est ⁊ esse: vt Boeci⁹ dic̃ in li. de ebdo. sicut album cōponit̃ ex eo qō est albu₃ ⁊ albedine. Si ꝟo materia ꝓprie accipiat̃ ꝓ illo quod est potētia tm̄: sic impossibile est q̄ anima humana sit composita ex mā̃ ⁊ forma. ⁊ hoc potest manifestari dupliciter. Primo quidem ex eo q̄ est intellectualis ſb̃a. manifestū est enim q̄ intellect⁹ in actu est intellectum in actu. Intellectū aūt in actu est aliquid inquātū est īmateriale. Est enim aliqd pfecte cognoscibile inquantū est actu: non aūt inquātū est in potētia. ut dr̃ in. 9. metha. vn̄ cum materia sit ens in potētia: forma in materia existens non pōt eē perfecte cognita vt ītellecta ī actu vnde sequit̃ q̄ nulla ſb̃a intellectiua cui⁹ perfectio est ipm intellectu₃ in actu: sit materialis: eo q̄ oportet perfectionem ꝓportionari pfectibili
¶ Secūdo apparet idem ex hoc q̄ anima est forma. Cum eni₃ forma sit actus: ⁊ id quod est in potentia nō possit esse actus impossibile ē q̄ aliqd ɔpositū ex materia ⁊ forma ſ̃m se totum sit forma. Si ergo anima q̄ ponit̃ ɔponi ex materia ⁊ forma sit forma ſ̃m aliquā sui partem que est actus cuius nulla pars est materia. sequitur q̄ anime pars non sit mā̃. Hoc enim dicimus animā: quod est act⁹ corporis aīati. ¶ Ad illud ꝟo quod in ɔtrariū obr̃ dicendū q̄ potentia ⁊ act⁹ sunt ꝑma ꝑncipia in genere ſb̃e. materia autem ⁊ forma sunt ꝑma ꝑncipia in genere ſb̃stātie mobilis. vn̄ non op₃ omnē ɔpositionē in genere ſb̃e eē ex materia ⁊ forma. ſ̃ hoc solū necesse est in ſb̃stātiis mobilibus.

Deinde q̄situ ē de aīa quātū ad ei⁹ cognē. Et circa h̃ q̄sita sūt duo. ¶ Primo utꝝ aīa sepata a corpe cogscat aliā aīa₃ sepatā. ¶ z° vtrū liceat ab aliquo moriēte exigē vt statū suū p⁹ mortē denūciet. ¶ Articul⁹. zi⁹.

Ad p^m sic ꝓcedit̃. Videt̃ q̄ anima separata a corpore non cognoscat aliam animam hominis: quam in hac vita cognouit. Omnis enim cognitio

per aliquā fit ſimilitudinē. Sed in vna anima nō fuit expreſſa alteri⁹ anime ſimilitudo in hac vita: que poſſit in ea poſt mortem remanere. ḡ vna aīa ſepata non pōt aliam cognoſcere. ¶ Preterea p̄hs dicit in p̄° de aīa. Q corrupto corpore aīa non reminiſcit̄. non ḡ recognoſcit aīam hoīs: quā in hac vita cognouit. ¶ Sed ↄtra eſt ꝙ ſicut dr̄ Luc. .16. diues in inferno ſm animā poſit⁹ recognouit Lazarū ī ſinu abrae ſm aīaȝ exñtē. ¶ R̄ñ° dō ꝙ cū nulla ſb̄a ꝓpria opatōe deſtituat̄: neceſſe eſt ponē cū aīa intellectiua p⁹ mortē remaneat: ꝙ aliquo mō intelligat. neceſſe eſt aūt ei attribuere alteruȝ triū modoꝝ ītelligēdi. vt. ſ. intelligat vel abſtrahēdo ſpēs intelligibiles a reb⁹. ſicut nūc intelligit corpori vnita. vel p ſpēs intelligibiles in corpore acq̄ſitas ⁊ in ea ↄſeruatas poſt mortē. vel etiam p aliquas ſpēs ↄcreatas vel qualr̄cūq; deſup influxas. Quidā ḡ dicūt ꝙ aīe ſeparate intelligūt abſtrahēdo ſpēs intelligibiles a reb⁹. Sȝ hoc eſſe nō pōt. Abſtractio enī ſpēꝝ intelligibiliū a reb⁹ ſenſibilib⁹ fit mediāte ſēſu ⁊ imaginatiōe: quoꝝ opationes cū ſint p organa corporalia: aīe ſeparate attribui nō pn̄t. vñ alii hoc negantes dicūt vlteri⁹: ꝙ nec etiaȝ p ſpēs acq̄ſitas a reb⁹ ſenſibilib⁹ dū eēt in corpore anima ſepata intelligit. Ponūt enī Auicēnā ſequentes ꝙ ſpēs intelligibiles nō ↄſeruāt̄ in intellectu poſſibili niſi dum actu intelligit: ſ ↄſeruāt̄ ſpēs pticulares rerū ſenſibiliū ſolū imaginatiua ⁊ memoratiua: ad quas dū intellect⁹ poſſibilis ſe ↄuertit de nouo influunt in ipm̄ ſpēs intelligibiles ab intellectu agente. Cum ḡ vis memoratiua ⁊ imaginatiua corrūpat̄ corpore corrupto eo ꝙ eſt ꝟtus organi corporalis: ſequit̄ ꝙ aīa poſt morteȝ nullo mō intelligē poſſit p aliquas ſpēs a reb⁹ ſenſibilib⁹ acceptas. vñ relinquit̄ ſm eos ꝙ aīa ſepata intelligat p ſpēs ↄcreatas ſic̄ ⁊ āgeli Sȝ hec qdeȝ poſitio irrōalis vr̄ ꝙ⁹ ad utrāq; dictoꝝ. Q.n. ſpēs intelligibiles in intellectu poſſibili nō cōſeruent̄ eſt ↄtra rōnem. Q enim in aliquo recipit̄ eſt in eo per modum recipientis. Uñ cum intellect⁹ poſſibilis habeat eſſe ſtabile ⁊ īmobile oportet ꝙ ſpēs intelligibiles in eo recipiāt̄ ſtabilr̄ ⁊ īmobilr̄. Eſt etiā ↄtra Ariſto. qui dicit in. 3° de aīa. Q intellect⁹ poſſibilis cum ſciat ſingula. hoc eſt accipiēs ſpēs ſinguloꝝ vt ſciēs. i. ſicut ↄtingit in ſcīa vel ī eo qui hȝ ſcīam: tunc dr̄ ſm actū. H ante ↄfeſtim accidit cū poſſit opari p ſeipm. Eſt quidem ergo ⁊ tūc potentia quodāmodo: non tamen ſimpliciter: ſicut ante addiſcē aut inuenire. Ex quibus verbis apparȝ ꝙ ſpecies intelligibiles quandoq; ſunt habitu in intellectu poſſibili: quamuis actu non operetur. Illud etiam quod dicunt animam humanam habere ſpecies intelligibiles concreatas: irrationabiliter dicit̄. Si enim poteſt eis vti dum eſt corpori vnita: ſequitur ꝙ poſſit homo intelligere ea quorum ſenſum non accepit. vtputa ꝙ cecus intelligat

colores.qđ pꝫ eẽ falſū.Si autem per vnionẽ corporis totalr̄ impedit̄ aīa hūana vt ſpēb⁹ intelligibilib⁹ concreatis vti nō poſſit: ſeqt̄ ꝙ vnio corporis ⁊ aīe nō ſit nālis.Jd enim qđ eſt in nā rei nō totalr̄ impedit̄ ꝑ aliqd qđ eſt rei nāle.aliogn nā fa cēt alteꝝ illoꝝ fruſtra.Sic ḡ vđ eſt ꝙ aīa ſepata intelligẽ pōt quedaꝫ ꝑ ſpēs intelligibiles:quas ꝑ ſenſus a reb⁹ acqſiuit:dū eēt in corpore.Sꝫ iſte mod⁹ cognoſcēdi nō ſufficit:qa multa cognoſcit aīa ſepata q̄ nos in hac uita nō cognoſcim⁹:maxime quia incōueniēs videt̄:ꝙ aīe illoꝝ q in maternis vteris moriūt̄: que forte nullū intellect⁹ vſuꝫ hūerunt. ⁊ ꝑ ꝯñs nec aliquas ſpēs intelligibiles acqſitas: nihil poſt mortē intelligāt.Uñ opꝫ addē. ꝙ aīa in ſui ſepatione a corpore recipit influxū ſpēꝝ intelligibiliū a nā ſupiori.ſ. dīna ſm nālē ordinē: quo exprimitur ꝙ aīa hūana quāto magis a corporeis ſenſib⁹ abſtrahit̄: tāto magis pōt eſſe pticeps ſupioris influxus. ſicut pꝫ in dormientib⁹ ⁊ alienatis qui etiā quedā futura ꝓuident.Sic ḡ aīa ſepata pōt aīaꝫ aliā cogſcere tā ꝑ noticiā: quā de ea acqſiuit in hac vita ꝑ aliquā ſilitudinē effect⁹ ipſi⁹ qui ē vita hoīs:ſiue ꝑ aliquaꝫ ſilitudinē influxā a deo nāli īfluxu Et ꝑ hoc pꝫ rñſio ad pmū. Ad zᵐ vđ ꝙ pħus loquit̄ quātū ad memorari ⁊ reminiſci.qđ ē ꝑ act⁹ cuiuſdā potētie ſenſitiue vtētis organo corporali:q̄ corrupto ceſſat actus talis potētie. ¶Articul⁹.zꝫ⁹.

Ad zᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ ꝙ nō liceat ab aliquo moriēte reqrē ꝙ reuelet ſtatū ſuuꝫ poſt mortem. Non enī licet ingrē que de⁹ vult eſſe abſcondita ſꝫ illō Eccl.ȝ.Altiora te ne queſieris. Sed de⁹ vult eſſe abſconditū ſtatū aīe poſt mortē.qđ patꝫ ex hoc ꝙ diuiti petenti vt Lazarus mittēt̄ ad frēs ſuos viuentes eſt hoc denegatū.ſic dr̄ Luc.16.Non ḡ licet hoc a moriētib⁹ requirere. ¶Sꝫ ꝯtra eſt qđ dr̄ .z.Mach.1z.Sancta ⁊ ſalubris ē cogitatio ꝓ defunctis exorare. Sꝫ ad hoc hō ꝓuocat̄ per hoc ꝙ cognoſcit neceſſitatē eoꝝ:quā hñt p⁹ morteꝫ ḡ licitū eſt ⁊ ſanctū hoc a moriētib⁹ requirere. ¶Rx° vđ ꝙ cū peccatuꝫ ſit ꝯtra nām vt pꝫ ꝑ Dama.in z.li. reqrere impletionē nālis deſiderii nō eſt peccatū:niſi aliqua inordinatio adiūgat̄.ſicut patet in ſumptione cibi ⁊ potus. homo autē naturalr̄ ſcire deſiderat. Uñ ſi requirat alicuius rei noticiam non eſt peccatum:niſi forte per accidens hoc ē per aliquam inordinationē adiunctā.puta ſi per ſtudium ⁊ inquiſitionē alicuius ſcientie aliquis impediatur ab his quibus tenetur intēdere.puta ſi p̄dicator impediat̄ ab officio debite p̄dicationis ꝓpter ſtudiū geometrie.aut etiam ſi quis inquirat aliquid cognoſcere ſupbe ⁊ p̄ſumptuoſe de ſua facl'tate ꝯfidēs vel ſi qua alia huiuſmodi inordinatio circa hoc contingat. Nulla autem inordinatio in hac inquiſitione videtur:ſi aliquis reqrat a moriēte cognoſcē ſtatū ſuū p⁹ morteꝫ

ſūmittēdo tamē hoc diuino iudicio. Uñ nulla rō videt̄ quare debeat dici hoc eſſe peccatum niſi forte ex dubitatione fidei de futuro ſtatu quaſi temptādo īquirat. ¶Ad illd̄ do qd̄ in ɔtrariū obr̄ dd̄ qꝫ de⁹ vl't multa nobis ſic eē abſcōdita: quoꝝ noticiā ꝓpriis virib⁹ aut merito acquirere non poſſum⁹: que tñ vult reuelari humilr̄ ⁊ pie querētib⁹: ſ'm illud Mat. xi. Abſcōdiſti hoc a ſapientib⁹ ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelaſti ea paruulis. vñ non eſt mirū ſi ſupbis fratrib⁹ ſuperbi diuitis de⁹ aliqua noluit reuelari: que tñ vl't reuelari fidelib⁹ pie ⁊ humilr̄ requirentib⁹

DEinde queſitū ē de anima quantū ad penā. Et circa hoc queſita ſunt duo. Primo utrū aīa poſſit pati ab igne corporeo. ¶z° vtrū damnati in inferno gaudeāt de penis inimicoꝝ ſuoꝝ quos vidēt ſecū puniri.

¶Articul⁹. z⁹.

AD pmū ſic pcedit̄. Uidet̄ qꝫ aīa ſepata nō poſſit pati ab igne corporeo. ¶Actio enim agentis eſt ꝓportionata paſſioni patientis. Sꝫ actio ignis cum ſit corpus phyſicum eſt actio nālis que ɔſiſtit ī mouere. ḡ nihil patitur ab igne corporeo: niſi quod mouetur. Sed anima non mouet̄ cum ſit impartibilis. nihil autem impartibile mouet̄. vt pbat̄ in. 6°. phi. ergo aīa non patitur ab igne corporeo. Sed ɔtra eſt qꝫ diues in inferno ſ'm animā exiſtēs dicit. Crucior in hac flamma. vt dr̄ Luc. 16. ¶R° dd̄ qꝫ anima patitur penam ab igne corporeo. ſicut fides catholica docet. Qꝫ aūt ignis corpore⁹ agat in animā ſeparatā: hoc non habet ex natura ſua: ſed inquantum eſt inſtrumentum diuine iuſticie. vt dicitur ɔmuniter. ¶Aduertēdū tamē eſt qꝫ nullum inſtrumētū agit in v'tute ſuperioris agentis: niſi excedendo aliquam actionē ſibi ɔnālē: alioqn fruſtra adhiberet̄ ad effectum: ſic ſerra inquantum eſt inſtrumentū artis facit arcam ſecando: ⁊ aqua baptiſmalis abluit animam vt inſtrumentum diuine miſicordie corporaliter abluendo. Si ergo ignis corporeus agit in animam vt eſt inſtrumentū diuine iuſticie puniētis neceſſe eſt qꝫ hoc fiat per aliquam actionē igni corporeo cōnaturaleꝫ. Non autem poteſt dici qꝫ ignis alteret animā calefaciendo vel deſiccando aut igniendo ipſam. Unde relinquitur modus quē Auguſtin⁹ ponit. 21. de ciuitate dei. vt ſcilicet anima ſeparata vel ſpūs demonis patiatur penam per alligationem quandam ab igne corporeo. Uidemus enim ſpeciem corpori alligari quādoqꝫ quidem naturaliter: ſicut anima alligatur corpori. quandoqꝫ autem quadam ſupiori v'tute: ſic p v'tutē ſuperioꝝ demonū inferiores demones alligāt̄ arte nigromātia imaginib⁹ vel ānulis: vel aliis hui⁹ reb⁹. Multo ḡ magis v'tute diuina demones vel etiā aīe alligari pñt igne corpeo: ut ab eo aſſumāt penā Unde patꝫ rñſio ad illd̄ qd̄ ī ɔtriū obiiciebatur. quod pcedit de actiōe ignis que eſt per alterationem.

¶Articulꝰ 24ꝰ.

Ad 2m ſic ꝓcedit᷑. Videt᷑ ꝙ damnati ī inferno gaudet ꝛ ↄſolēt᷑ de penis inimicoꝝ ſuoꝝ quos ſecum vidēt in inferno puniri.qa ſup illud Jſa.14.Omnes ꝑncipes terre ſurrexerūt de ſoliis ſuis.dicit glo.Hiero. ꝙ ſolaciū eſt malis inimicos ſuos ſocios habere penarū. ¶Sꝫ ↄtra.Omne gaudiū diminuit dolorē.vt pꝫ ꝑ phm in 7ꝰ ethi.Sed dolor damnatoꝝ ē finitꝰ intenſiue.tātū ğ poſſent multiplicari inimici aliciuꝰ damnati in inferno: ꝙ totalr̄ dolor eiꝰ deleretur qđ eſt ↄtra diuinā iuſticiam. ¶Rñꝰ dō ꝙ nihil ꝓhibet idem ſm̄ diuerſas rōnes eſſe delectabile ꝛ triſte. tñ ſimplr̄ dr̄ tale ab eo qđ p̄eminet ab eo ād qđ ē minꝰ denoīat᷑ ſm̄ qd. Dicēdū ē ğ ꝙ pena inimici ↄſiderata ab eo q eſt in inferno hꝫ q̇dāmō rōnē delectabilis:ꝛ quodāmō rōeꝫ triſtabilis. Rōnē qdē delectabilis hꝫ inqūtū implet᷑ volūtas damnati de malo inimici ſui.Deſcendunt .n.ad infernū damnati cū armiſ.i. cum affectōibꝰ prauis.vt dr̄ Ezech 32.Sꝫ ex alia parte hꝫ rōnē triſtabil' ꝓpter duo. Primo qdē inqūtū in pena inimici implet᷑ dīna iuſtitia: quā odiūt ꝛ blaſphemāt damnati in inferno ſm̄ illud apoc.16.Eſtuauerūt hoīes eſtu magno ꝛ blaſphemauerūt nomē dñi. 2ꝰ ꝓpter ↄmē ↄſcīe.Sic enī in eis praue affectiōes remanēt: ꝙ ꝛ tñ de eis dolent: ad punitōem nō ad purgatōeꝫ ſm̄ illđ Sap.5. Pniāꝫ agētes ꝛ p̄ anguſtia ſpūs gemētes. vñ ſicut penitētes ī hac vita dolēt ꝛ de dolore gaudēt ita damnati in inferno gaudēt de penis inimicoꝝ ſuoꝝ. ꝛ tñ de ipſo gaudio magis dolēt.ꝛ p̄cipue ſi ꝑſtiterint eis damnatōis cām.Et ꝑ hoc pꝫ rñſio ad obiecta.

¶Articulꝰ.25ꝰ.

DEinde queſitū eſt de hoīe quantū ad corporis ſexum vtrū.ſ.ſi pmꝰ homo nō peccaſſet tot fuiſſent nati mares quot femine.ꝛ videt᷑ ꝙ ſic.Jn paradiſo enim vbi ſm̄ aug. fuiſſꝫ thorꝰ īmaculatꝰ:ꝛ nuptie honorabiles: nullꝰ ↄtinuiſſet: ſꝫ omnes mrīmonio vſi fuiſſēt.vt implēt᷑ p̄ceptū dñi pmis hoībꝰ datū. Creſcite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā.vt hr̄ Gñ.ꝑ. Sꝫ in ſtatu īnocētie nullꝰ maſculus hūiſſet plures vxores:nec aliq̄ mulier plures viros:nec aliqſ aut aliq̄ mortē ſenſiſſet.ğ ſeq̄t᷑ ꝙ tot mares naſcerēt᷑ quot femine. ¶Sed ↄtra eſt qđ dicit Greg.4.mora.ſup illđ. Nūc enī dormiēſ ſileret.dicit.Si parētē pmum nulla putredo peccati corrumperet:nequaꝙ ex ſe filios iehenne generaret.Sed hi qui nunc per redemptorem ſaluādi ſunt ſoli ab eo electi naſcerentur.Sed qui nunc ſaluandi ſunt non ſunt equaliter mares ꝛ femine.Ergo neqꝫ in ſtatu innocentie equaliter mares ꝛ femine. ¶Reſponſio dicendum ꝙ ſi Adam non peccaſſet nec aliquis de ſtirpe eius: ſatis probabiliter videtur concedendum ꝙ tot naſcerentur mares quot femine ſicut ratio ꝓbat. ¶Ad illud vero qđ in ↄtrariū obr̄ poteſt dici ꝙ cum ſoli

deo ſit cert⁹ numer⁹ electoꝝ incertū
eſt vtꝝ inequales ſaluent mares ⁊
femine. vel equalr̄ tot mares quot
femine. ẜ ſi ſupponit ꝙ nō inequali
numero mares ſaluent ⁊ femine:
pōt dici ꝙ cū dr̄. hi qui nunc p re-
demptorē ſaluādi ſunt ⁊c. pnomen
non facit pſonalē demonſtrationē
ẜ ſimplicē. ſicut cum dr̄. hec herba
creſcit in orto meo. vt intelligatur
nihil aliud ſignificari: ꝗ̄ ꝙ ſoli ſal-
uandi ab eo naſcerent: quia null⁹ na
ſcendo ab eo traheret damnatiōis
cauſam. non autē pōt dici ꝙ idem
homines numero naſcerent qui nūc
naſcunt. Manifeſtū eſt enim ꝙ non
poteſt eſſe idē homo numero ſi ab
alio patre vl' ab alia matre naſcat.
Cum aūt multi ſint qui ex pluribus
vxorib⁹ filios ſuſcipiūt: qui ſaluāt:
ſi in ſtatu innocētie pl'alitas vxorū
non fuiſſet: impoſſibile eſſet ꝙ idē
hoīes numero tunc naſcerent qui
nunc ſaluantur.

d Deinde qſitū eſt de actibus
ɔmunib⁹ omnib⁹ hoībus.
Et pmo de ɔſcīa. ¶ 2° de
pnīa: ¶ Circa pmū queſita ſūt duo
¶ Primo vtrū ɔſcīa poſſit errare
2° vtrū ɔſcīa erronea liget.

¶ Articul⁹. 26.

Ad pmum ſic pcedit. Uidet
ꝙ ɔſcīa errare non poſſit.
quia ad ro. 2°. dicit glo. ꝙ
ɔſcīa eſt lex intellectus noſtri que
eſt lex nature. Sed lex nālis errare
non poteſt. ergo nec ɔſcīa. ¶ Pre-
terea Baſili⁹ dicit ꝙ ɔſcīa eſt nāle
iudicatoriū. Sed nāle iudicatoriū
non poteſt errare. vt patet in pmiſ
pncipiis indemōſtrabilib⁹: de qbus
homo naturalr̄ iudicat. ḡ ɔſcientia
non poteſt errare. ¶ Sed contra ē
qd dñs dicit Joh. 16. diſcipulis lo
quens. Uenit hora ut omnis qui in
terfecerit vos arbitret ſe obſequiū
preſtare deo. Sed hoc non eſt niſi
ɔſciētia errante. ḡ ɔſcīa pōt errare
¶ Rñ° dicendū ꝙ ɔſciētia ſicut ipſꝫ
nomen ſonat. importat applicatōē
ſciētie vel noticie humane ad ali-
quem pprium actum. Omnis autē
noticia quam homo habet poteſt
ad ſuū actū applicare: ſiue memori-
am: put homo dicit habere ɔſcīa
teſtificātē ꝙ fecerit aliquid vel nō
fecerit: ſiue etiam ſcīam uniuerſalē
vel particularem: per quam homo
poteſt cognoſcere vtrū aliquid ſit
faciendū vl' non faciēdū. ⁊ ſecūdū
hoc ɔſcīa dicit vrgere vel impedi
re. Manifeſtū eſt autē ꝙ ſi accipia-
mus diuerſas hominis cognitiōes
in aliqua poteſt eſſe error ⁊ in ali-
qua non. In primis enim pncipiis
naturalr̄ cognitis: ſiue ſint ſpecula
tiua: ſiue ſint operatiua: nullus pōt
errare. ſicut in B. oē totū eſt maius
ſua pte. vel nulli iniuriā eē faciēdā
In aliis aūt hūanis cognib⁹ magis
pticularib⁹: ſiue ptineāt ad ptē ſen
ſitiuā: ſiue ad rōnē īferiorē: q̄ ɔſide
rat humana: ſiue ad rōnē ſupiorem
q̄ ɔſiderat diuina: pōt multiplr̄ er-
ror accidē. Manifeſtū ē aūt ꝙ in ap
plicatōe multaꝝ cognū ad actū p-
uenit error: quecunqꝫ cognū fuerit
erronea: ſic pꝫ ꝙ falſitas accidit in
concluſione quecunqꝫ premiſſorum
fuerit falſa. Sic ḡ lꝫ in cognitione

ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ iuris nālis non ſit erroꝛ.tñ quia ī aliis ꝓncipiis iuris humani vel diuini pōt erroꝛ accidere.ideo ꝯſcīa hoīs errare poteſt ſicut patet ꝙ hr̄tic⁹ qui hꝫ ꝯſcīetiā nunꝙ iurādi hꝫ ꝯſcīam erroneam. ꝑpter hoc ꝙ credit omne iuramētū eſſe ꝯtra ꝑceptū dei. lꝫ in hoc non erret ꝙ eſtimat nihil eſſe faciēdum ꝯtra ꝑceptū diuinū. ¶Ad ꝓmū ḡ dō ꝙ ꝓncipia ꝑticularia hn̄t ꝟtutē ꝯcludēdi ex ꝓmis ꝓncipiis vl'ibus vñ ꝯcluſio attribuit ꝓncipalr̄ ꝓmis ꝓncipiis:ſicut effectus cauſe ꝓme:⁊ eadē rōne qa ꝟtus ꝯſcīe ꝓncipalr̄ depēdet ex ꝓncipiis iuris nālis: ſic ex ꝓmiſ ⁊ ꝑ ſe notis ꝓncipalr̄ ꝯſcīa dr̄ lex nālis.vel etiā nāle iudicatoriū.vñ pꝫ ſolutio ad zᵐ.

¶Articul⁹.z7⁹.

Ad zᵐ ſic ꝑcedit. Uidet ꝙ ꝯſcīa erronea non liget ad peccatū. Ut enim aug. dic .zz.ꝯtra fauſtū. Omne peccatū eſt ꝯtra legē eternā:que eſt lex dei. Sꝫ qñꝙ ꝯſcīa errās ꝓhibet id quod ñ eſt ꝯtra legeꝫ dei.ſicut pꝫ in hr̄ticis qui ꝯſcīa erronea ꝓhibēte nolunt iurare:nec comedere carnes aut bibere vinū.¶Nō ḡ eſt eis peccatū ſi ꝯtra ꝯſcīaꝫ hoc faciāt.⁊ ita ꝯſcīa erronea nō obligat ad peccatū.

Preterea ꝯſcīa erronea qñꝫ dictat hoī ꝙ faciat id qđ ē ꝯtra legē dei. ſicut heretico ſua ꝯſcīa erronea dictat ꝙ ꝑdicet ꝯtra fidē catholicaꝫ Sꝫ faciēdo ꝯ̄ legē dei peccat moꝛtalr̄.Si ḡ etiā faciēdo ꝯtra ꝯſcīam erroneā peccaret moꝛtalr̄:ſequet ꝙ vtrobiꝙ eſſet peccatū ſiue ꝑdicarꝫ ꝯtra legē dei ſiue nō.⁊ ita eēt perplex⁹.qđ videt eē incōueniēs:qa ſequeret ꝙ nō patēt ei via ſalutis.cū tñ oīb⁹ pateat ꝑ pniām in hac uita Nō ḡ ꝯſcīa erronea ligat.¶Sꝫ ꝯ̄ eſt ꝙ ad ro.14.ſup illud.Omne qđ nō eſt ex fide peccatū eſt.dic gloſa. Qꝛ qui fac̄ ꝯtra ꝯſcīaꝫ edificat ad iehēnā. ¶R̄° dō ꝙ cū act⁹ recipiat ſpēꝫ ab obiecto: nō recipit ſpēm ab eo ſm mām obiecti:ſ ſm rōnē obiecti.ſicut viſio lapidis ñ recipit ſpēꝫ a lapide ſ a coloꝛato:qđ eſt ꝑ ſe obiectū viſus.Oīs aūt act⁹ humanus hꝫ rōnē pc̄ī vel meriti:inquātū eſt volūtari⁹.obiectū aūt volūtatis ſꝫ ꝓpam rōnē eſt bonū appꝓhenſum.⁊ iō act⁹ human⁹ iudicat ꝟtuoſus ul' vitioſus.ſm bonū appꝓhēſuꝫ in qđ ꝑ ſe volūtas fert:⁊ nō ſm māle obiectū act⁹. ſicut ſi aliqs credēs occidere patrē occidat ceruū: incurrit parridii pc̄m:⁊ ecōtrario. ſi qs venatoꝛ putans occidē ceruū: debita diligētia adhibita:occidat caſualr̄ patrē:imunis eſt a parricidii crīe. Si ḡ aliqd ſm ſe nō eſt ꝯtra legeꝫ dei:vt leuare feſtucā de terra vel iurare appꝓhēdat errāte ꝯſcientia. vt ꝯtra legē dei exn̄s.⁊ ſic noluntas in ipm ferat:manifeſtum eſt ꝙ volūtas fert ꝑ ſe loquēdo ⁊ foꝛmaliter in id quod eſt cōtra legē dei. mālr̄ aūt in id qđ nō ē ꝯtra legem dei:imo foꝛte in id qđ eſt ſm legeꝫ dei.⁊ iō manifeſtū eſt ꝙ eſt ibi ꝯtēpt⁹ legis dei.⁊ iō ncc̄e eſt ꝙ ſit ibi peccatū.Et iō dicēdū ē ꝙ oīſ ꝯſcīa ſiue recta ſiue erronea:ſiue in per ſe mal':ſiue ī īdifferētib⁹ ē obligatoꝛia

ita ꝙ qui ↄtra ↄſciam facit peccat ❡ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ licet hereticus q iurat ↄſcīa erronea ↄtradicente mālr̄ loquēdo nō faciat ↄtra legeꝫ dei. tn̄ formalr̄ loquēdo ↄtra legē dei fac. vt oſtēſum ē. ❡ Ad zᵐ dō ꝙ ſi alicui dictat ↄſciētia vt faciat illud qd̄ eſt ↄᷓ legē dei ſi nō faciat peccat: ⁊ ſimilr̄ ſi faciat peccat: qa ignorātia iuris non excuſat a pc̄ō: niſi forte ſit ignorantia inuincibil̄. ſicut eſt in furioſis ⁊ amētibꝰ: q̄ oīo excuſat. nec tn̄ ſeqr̄. ꝙ ſit pplexꝰ ſimpliciᷓ: ſ ſꝫ qd. pōt. n. erroneā ↄſciāꝫ deponere. ⁊ tunc faciens ſᵐ legem dei nō peccat. Nō ē aūt incōueniēs: ꝙ aliquo poſito aliquis homo ſit pplexus: ſicut ſacerdoſ: qui tenet̄ cantare: ſi ſit in pc̄ō peccat cantando: ⁊ nō cantādo. nec tn̄ eſt ſimplr̄ perplexus: quia pōt pnīaꝫ agē ⁊ abſqꝫ pc̄ō cantare. ſicut etiā in ſilogiſtic̄ vno quodā incōuenienti dato alia ↄtingūt. vt dr̄ in p̄mo phyſicoꝝ.

Deinde queſitū eſt de pnīa. Et circa hoc q̄ſita ſūt duo. Primo vtꝝ ſi aliquis ſacerdos penitēti dicat. qcqd boni feceris ſit tibi in remiſſionen pc̄ōꝝ: ſit ſatiſfactio ſacramētalis. ❡ zᵒ vtrū ei qui ꝑtermiſit diuinū officiū dicē cum teneret̄ ad ipm: poſſit imponi alia pnīa ꝑ tali omiſſione: vel ſit ei imponēdū ꝙ iteret qd̄ omiſit.

❡ Articulꝰ. 28ꝰ.

Ad p̄mū ſic ꝑcedit̄. Uidet̄ ꝙ p̄dicta ſatiſfactio non ſit ſacramētalis. Sacr̄alis enī ſatiſfactō ad aliqd ligat. Sꝫ ille cui p̄dictꝰ modꝰ ſatiſfactionis indicit̄. ad nihil ligat̄. ḡ videt̄ ꝙ nō ſit ſacramētalis ſatiſfactio. ❡ Sꝫ contra. Jlla videt̄ eē ſacr̄alis ſatiſfactio q̄ perfecta ad nihil aliō homo tenet̄. Sed penitens cui ſic ſatiſfactio iniungit̄ a ſacerdote nihil aliud tet̄ implere: cum nihil ſit aliud ſibi mādatū. ḡ hꝰ ſatiſfactio eſt ſacramētal̄. ❡ Rᵒ dō ꝙ hic eſt quadruplici diſtinctione vtendū. Primo enim ↄſiderādū eſt ꝙ peccator eſt debitor alicuius ſatiſfactionis duplr̄. Uno modo ex iniunctōe ſacerdotis. alio modo ex peccato ↄmiſſo. vn̄ ſi ↄtingat ꝙ ſacerdos minorē ſatiſfactōeꝫ imponat penitēti: q̄ꝫ ſit illa ad quaꝫ obligat̄ ex quātitate ſui pc̄ī ſbtracto eo qd̄ remittit̄ ꝟtute clauiū ⁊ ↄtritōis ꝑcedentis. nihilominꝰ penitens ad aliquid vlteriꝰ obligat̄: qd̄ ſi in hac vita non ꝑficiet: ī purgatorio exoluet: ⁊ eᵒ. ſi ſacerdos imponat maiorē pnīam. q̄ꝫ penitēs facere teneat̄: penſata remiſſione: que ēſt facta per vim clauiū ⁊ ↄtritione ꝑcedēte: nihilominꝰ penitens tenet̄ facere qd̄ ſibi iniūctū ē ſi aſſit facultas. zᵒ ↄſiderandū ꝙ opꝰ qd̄ quis facit ex iniūctione ſacerdotis duplr̄ ualet penitēti. vno modo ex nā opis. alio modo ex vi clauiū. Cū enim ſatiſfactio a ſacerdote abſoluente iniuncta ſit pars penitentie: manifeſtū eſt ꝙ in ea opat̄ vis clauiū. ita ꝙ amplius valet ad expiandū peccatū q̄ꝫ ſi ꝓprio arbitrio hō faceret ideꝫ opus. 3ᵒ ↄſiderādū ē ꝙ ſatiſfactio ad duo valet. Ualet enim ad expiationē culpe ꝑterite. valet etiā ad cautelā culpe future.

ſicut cum homo ieiunat: p h͛ pbet ei remediū cōtra futuras ɔcupiās carnis. Item quarto ɔſiderādū eſt ꝙ ſacerdos poteſt penitenti ſatiſfa ctionē iniungere vel ex ꝓprio arbi trio:vel etiam ex cōſilio alieno. Eſt ḡ. dicēdum ꝙ ſicut poteſt ſacerdoſ iīūgere ſatiſfactionē penitēti ex ar bitrio alieno:ita ⁊ ex arbitrio ipſi᷑ penitētis. ſicut ſi dicat. facias hoc ſi potes: ⁊ ſi non potes facias hoc: ⁊ ſimile videtur cum ſacerdos dicit. Quicquid boni feceris ſit tibi in re miſſionē peccatoꝝ. videt̄ aūt ſatis ɔueniēs ꝙ ſacerdos non oneret pe nitētē graui pondere ſatiſfactioniſ qa ſic paruus ignis a multis lignis ſuperpoſitis de facili extinguit̄. ita poſſet ɔtingere ꝙ paruus affectus ɔtritionis in penitēte nuꝑ excitat᷑ ꝓpter graue onus ſatiſfactionis ex tingueret̄: peccatoꝛe totalr̄ deſpe rante. Uñ meli᷑ eſt ꝙ ſacerdos pe nitenti indicet quanta penitentia eſſet ſibi ꝑ peccatis iniūgēda: ⁊ in iūgat ſibi nihilominꝰ aliquid qđ pe nitēs tolerabilr̄ ferat: ex cuiꝰ imple tione aſſueſiat vt maioꝛa impleat. que etiam ſacerdos ſibi iniūgere nō attēptaſſet. ⁊ hec que preter iniun ctionē expreſſam facit: accipiūt ma ioꝛē vim expiatiōis culpe preterite ex illa generali iniūctōe: qua ſacer dos dicit. quicquid boni feceris ſit tibi in remiſſionē peccatoꝝ. Unde laudabilr̄ ɔſueuit hoc a multis ſa cerdotibꝰ dici: lꝫ non hēant maioꝛē vim ad pꝛebendū remedium ɔtra culpam futurā. ⁊ quātū ad h͛ talis ſatiſfactio eſt ſacramētaliſ: inquātū virtute clauiū eſt culpe ɔmiſſe ex piatiua. Et ꝑ h͛ pꝫ rñſio ad obiecta.

¶ Articulus. 29ꝰ.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ ꝙ ei qui omiſit dicere diuinū officiū ſit iniūgēdū ꝙ itato dicat. Qui enim tenet̄ ad aliqđ de bitū ſpūale implēdū non pōt libe rari niſi idē debitū ſoluat. Si ḡ ali quis tenebat̄ ad hoc debitū vt. ſ. diuinū officiū diceret: videt̄ ꝙ nō poſſꝫ abſolui niſi hoc debitū ſoluat ¶ Sꝫ ɔtra eſt ꝙ penitētie ſunt ar bitrarie. ḡ ꝑ peccato talis omiſſiōis quecūqꝫ pena ſm arbitriū ſacerdo tis pōt imponi. ¶ Rᵒ dđ ꝙ in omni diuino officio eſt hoc ɔmune qđ ꝑ tinet ad laudē dei ⁊ ad ſuffragiūꝫ fideliū. Sed diſtinguit̄ vnū officiū ab alio ſm diuerſitatē tpoꝝ ⁊ loco rū. Rōnabilr̄ enim inſtitutū eſt vt diuerſimode deꝰ laudet̄ ſm ɔgruē tiā tpoꝝ ⁊ locoꝝ. ⁊ ideo ſicut in of ficiis diuinis exoluēdis obſuanda eſt ɔgruitas loci: ita etiā ɔgruitaſ tpis: que quidē obſeruari nō poſſꝫ ſi opoꝛteret iniūgere omittēti ꝙ ho ras diceret quas omiſit. Foꝛte enī in ɔpletoꝛio diceret. Jam lucis oꝛto ſydere. ⁊ in tpe paſcali diceret offi ciū dñice paſſionis: qđ eſſet abſur dū. ⁊ ideo nō videt̄ eē iniūgēdū ei qui omiſit diuinum officiū ꝙ hoꝛas eaſdē repetat: ſ aliqd ad diuinam laudē ꝑtinēs. puta vt dicat ſeptēꝫ pſalmos: vel vnū pſalteriū: vel ali quid ampliꝰ ſm quātitatē delicti. ¶ Ad illud vero quod in ɔtrariū obr̄ dicēdū vt tempoꝛe debito of ficii pretereūte iam eſt impotēs ad

ſoluendū tpe debito. et iō qa hō non pōt facē iniūgēda ē ei alia pnīa.

Deinde queſitū eſt de creatura pure corpali. Et circa hoc queſita ſunt duo. Primo de arcu nubiū qui dicit iris vtrū ſit ſignū diluuii non futuri. 2° vtrū poſſit demōſtratiue pbari φ mūdus nō ſit etern⁹.

Articul⁹. 30⁹.

Ad pmuȝ ſic pcedit. Uidet vt arcuſ nubiū ū ſit ſignū diluuii nō futuri. Illud.n. qđ fit ex neceſſitate nature nō videt eſſe inſtitutū ad aliqd ſignificandū. arcuſnubiū puenit ex neceſſitate pp̄ter oppoſitionē ſoliſ ad nubē rozidā. g nō videt eſſe ſignificatiuū diluuii nō futuri. Preterea hi⁹ apparitiones aeris ſicut iris et halo. i. circulus ɔtinēs ſolē et lunaȝ: et alia hi⁹ cauſant pcipue ex vaporib⁹ humidis ī aere exītib⁹ ex qb⁹ ſequūt pluuie que diluuiū faciunt g apparitio iridis magis eſt ſignuȝ diluuii futuri φ diluuii nō futuri. Preterea ſi ē ſignū diluuii nūφ futuri: aut eſt ſignū diluuii nunφ futuri: aut eſt ſignū diluuii nō futuri vſqȝ ad aliqđ tpˉs. Si aūt ē ſignū diluuii nūqȝ futuri: non opoꝛtuiſſȝ φ apparuiſſet niſi ſemel. Si autē diluuii non futuri vſqȝ ad aliqđ tpˉs opoꝛteret tpˉs eſſe determinatū. qđ quidē determinari nō pōt nec auctoꝛitate ſcripture: nec rōne humana. g fruſtra hi⁹ ſignū dat. Sed ɔtra eſt qđ dr gn̄. 8. Arcū meū ponam in nubib⁹ et erit ſignū federis inter me et inter terrā. et poſtea ſb‑dit: et non erūt vltra aque diluuii ad delendū vniuerſam carnē.

Rˉ° dō φ in his que in veteri teſtō dicūt: pmo quidem obſeruanda eſt v̄itas litteralis. Sed quia vet⁹ teſtamētū eſt figura noui: plerunqȝ ī veteri teſtō ſic aliqua xponunt vt ipſe modus loquendi aliquid figurari deſignet. Dicendū eſt ḡ φ quia cauſe rerū multis ſunt latentes. effectus aūt ſunt manifeſtioꝛes: xponūt effectus ī deſignatione cauſaꝝ Eſt aūt ɔſiderādū φ pluuiaruȝ cā efficiens quideȝ eſt ſol. mālis vero vapoꝛ humid⁹ eleuatus ex terra et aquis p v̄tutē ſolis. hec aūt duo in triplici diſpoſitione ſe pn̄t habere. Qn̄qȝ enī caloꝛ ſolis oīo ſupuincit vapoꝛes et exiccat eos: et tūc pluuie ſequi nō pn̄t. vn̄ in egypto et ī terris multū calidis non ſunt pluuie. In eſtate etiā pp̄ter ppinquitateȝ ſolis ſunt pluuie rarioꝛes. ī hyeme v̄o frequentioꝛes. Qn̄qȝ vero ecōtrio v̄tus ſolis ad hoc vſqȝ valet: φ vapoꝛes multiplicat. ſ tn̄ nō poteſt eos deſiccare. et tunc ſupabundant pluuie. et eſt ratio diluuii aquarum Qn̄qȝ v̄o medio modo ſe hȝ. vt ſcȝ v̄tus ſolis non ſolū operet ad eleuationē vapoꝝ: ſ etiā hȝ victoꝛiā ſup eos: vt non tm̄ multiplicet φ diluuiū inducere poſſint. necqȝ etiā vapoꝛes omnino deſiccent: et pluuia non ſequat. et ex hac media diſpoſitione vel ɔpatione ſolis ad vapoꝛes cauſatur iris. que non apparet vapoꝛib⁹ omnino deſiccatis: necqȝ ēt eis omnino in aere ſupabundātib⁹ et iō iris eſt ſignū diluuii nō futuri

inquantū pcedit ex tali cauſa: que
repugnat diluuio. Jō aūt ſcriptu-
ra tali mō loquēdi vtit̄. qa p iridē
ſignificat̄ xp̄us: p quē ptegimur a
ſp̄uali diluuio. ¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ
iris pcedit nālr̄ ex talib⁹ cauſis que
repugnant diluuio. ⁊ iō ɔueniēter
iris dr̄ eſſe ſignū diluuii non futuri
¶ Ad 2m dō ꝙ iris pōt ſignificar̄
pluuias: ſ; nō ſupabūdātes uſq; ad
hoc ꝙ faciāt diluuiū. ¶ Ad 3m dō
ꝙ iris ſemel apparens ſignificat ꝙ
tādiu non erit diluuiū q̄diu ſol ⁊
vapores in eadē diſpōne ɔſiſtūt. ⁊
ideo nō eſt ſupfluū ꝙ frequēt̄ appʒ.

¶ Articulus. 3i⁹.

AD 2m ſic pcedit̄. Uidet̄ ꝙ
demōſtratiue pbari poſſit
mūdū nō eſſe eternū. Si. n.
mūd⁹ eſſet eternus: non poſſet ɔpu
tari numer⁹ ānoꝝ ab initio mūdi.
Hic aūt numer⁹ aſcribitur paſcali
cereo. Sic ḡ nō poſſʒ paſcalis cere⁹
in eccleſia bn̄dici. ¶ Preterea epacte
ɔputant̄ ſm excreſcētiā ānoꝝ luna
riū ſup ānos ſolares. Sʒ talis excre
ſcētia ɔputari non poſſet: ſi mūdus
eſſet eternus. ḡ mūd⁹ nō eſt etern⁹.
ḡ demōſtrari pōt ꝙ mund⁹ non ſit
etern⁹. ¶ Sed ɔtra. Jd qd̄ eſt fidei
demonſtrari non pōt: quia fides ē
non apparētiū. vt dr̄ ad heb. xi. Sʒ
mūdū ex quodā p̄ncipio tp̄is eſſe
creatū eſt fidei articulus. Uñ ⁊ p
phetice a Moyſe dictū eſt. Jn p̄n-
cipio creauit de⁹ celū ⁊ terram. vt
Grego⁹. dicit in p̄ma omel. Ezech.
ḡ mundū non eſſe eternū non pōt
demonſtratiue pbari. ¶ R° dō ꝙ
ea que ſimplici volūtati diuine ſb-
ſiſtunt demōſtratiue pbari nō pn̄t
qa vt dr̄. i. ad Cor. 2. Que ſunt dei
nemo nouit niſi ſp̄us dei. Creatio
aūt mundi non depēdet ex alia cā:
niſi ex ſola dei volūtate. vñ ea que
ad p̄ncipiū mundi ptinēt demon-
ſtratiue pbari non pn̄t. ſ; ſola fide
tenēt̄ ⁊ pphice p ſp̄ūm ſanctū reue-
lata: ſicut apl'us poſt p̄miſſa ꝟba ſb
iūgit. Nobis aūt reuelauit de⁹ per
ſp̄ūm ſanctū. Eſt aūt valde cauēdū
ne ad ea que fidei ſunt aliquis de-
mōſtrationes adducere preſumat
ppter duo. Primo quidem qa in h̄
derogat excellētie fidei. cui⁹ ꝟitas
omnē rōnē hūanaʒ excedit ſm illd̄
Eccl. 3. Plurima ſupra ſenſū hoīs
oſtenſa ſunt tibi. q̄ aūt demōſtrati
ue pbari pn̄t rōni hūane ſbdūt̄.
Secūdo qa cū plerūq; tales rōnes
friuole ſint: dant occaſionem irriſi-
onis infidelib⁹: dū putant ꝙ ppter
rōnes hi⁹ his q̄ ſūt fidei aſſētiam⁹.
⁊ hoc expreſſe apparet in rōnibus
hic inductis: que deriſibiles ſunt ⁊
nulli⁹ momēti. Qd̄ enim p̄mo indu
cit de cereo paſcali nō habʒ robur
niſi auctoritatis. pbare aūt per au-
ctoritatē non eſt demōſtratiue p-
bare: ſ; fidē vel opinionē facē. ⁊ tñ
multo eſſet validioꝛ auctoritas ſa-
cre ſcripture q̄ bn̄dictio paſcalis
cerei: preſertim cū ſine aſcriptione
ānoꝝ mūdi cere⁹ paſcalis benedici
poſſit. Non enim eſt de neceſſitate
paſcalis cerei talis aſcriptio. vnde
in multis terris non eſt ɔſuetuʒ ꝙ
aliqd cereo aſcribat̄. ¶ Qd̄ etiam
2° opponit̄ deriſibile eſt. non enim
excreſcētie ānoꝝ lūariū ad ſolares

ꝯputant̄ ab inicio mundi: ſꝫ ab aliqua determīata radice. puta ab aliqua oppoſitione ſolis ⁊ lune: vel ab aliqua ꝯiunctione: vel ab aliquo hu⁹ ſicuti eſt in omnib⁹ aliis ꝯputationibus aſtronomicis.

¶ Incipit quodlibꝫ. 4m.

¶ Articul⁹. pm⁹.

QUeſitū eſt de reb⁹ diuinis ⁊ humāis ꝗ Circa res diuinas queſitum eſt pmo de eſſentialib⁹. Secūdo de pſonalibus. ¶ Circa eſſentialia queſitum eſt. ¶ Primo d̄ ſcīa dei. ¶ 2⁰ de ei⁹ potentia. ¶ Circa ſciam queſitū eſt vtrū in deo ſint plures idee. Et videt̄ ꝙ ſic. Dicit enim aug. in li. 83. q. Q deus ſingula ꝓpriis rōnib⁹ creauit: ⁊ alia rōne hoīem: ⁊ alia rōne equum. Sed rōnes rerū in mēte diuina dicūt̄ idee. vt patet per Aug. ibidem. ḡ ſunt plures idee. ¶ Preterea ſm hoc ſunt aliqua diſtincta: ꝙ deus eaꝝ diſtinctionē cognoſcit Cognoſcit aūt earū diſtinctionem ī ſe ipſo. ḡ diſtinctarū rerum ſunt ī deo plures ⁊ diſtincte idee. ¶ Sed ꝯtra. Omne nomen quod in dīnis dicit̄ aut eſt eſſentiale vt deus. aut perſonale vt pater. aut notionale: vt generans. Sed hoc nomen idea neqꝫ eſt pſonale: neqꝫ notionale: qa non ꝯueniret tribus perſonis. ḡ eſt nomen eſſentiale. Sed nullum eēntiale multiplicat̄ in diuinis. ḡ non poſſumus dicere ꝙ in deo ſint pl'es idee. ¶ R' dicendum ꝙ duplex eſt pluralitas. Una qdem eſt pl'alitas rerū. ⁊ ſm hoc nō ſunt plures idee in deo. nominat enim idea formam exemplarem. Eſt autē vna res que eſt omniū exemplar. ſ. diuina eſſentia: quam omnia imitant̄ inquātum ſunt ⁊ bona ſunt. Alia vero pluralitas eſt ſecundū intelligētie rōnē Et ſecūdū hoc ſunt plures idee. lꝫ enim omnes res inquantū ſunt diuinam eſſentiam imitent̄. nō tamē uno ⁊ eodem modo omnia imitant̄ ipſam. ſed diuerſimode: ⁊ ſecundū diuerſos gradus. Sic ergo diuina eſſentia ſecundū ꝙ eſt imitabilis: hꝫ modo ab hac creatura eſt ꝓpria rō ⁊ idea hu⁹ creature. ⁊ ſimiliter de aliis. vnde ſm hoc ſunt plures idee ſm ꝙ intelligit̄ diuina eſſentia ſcdm diuerſos reſpectus: quos res habēt ad ipſam eam diuerſimode imitantes. Huiuſmodi aūt reſpectus non ſolum intelligūt̄ ab intellectu creato ſed etiaꝫ ab intellectu increato ipſius dei. Scit enim de⁹ ⁊ ab eterno ſciuit ꝙ diuerſe creature diuerſimode eſſent eius eſſentiā imitature: ⁊ ſecūdū hoc ab eterno fuerunt ī mente diuina plures idee: ſic̄ rōes ꝓprie rerū intellecte in deo. Hoc. n. ſignificat nomē idee. vt ſit. ſ. q̄dam forma intellecta ab agente. ad cui⁹ ſilitudinē exteri⁹ opus producere intendit. ſicut edificator in mente ſua preconcipit formā dom⁹ que eſt uqaſi idea dom⁹ in materia fiende. ¶ Ad pmū ḡ dicēdū ꝙ aug⁹. intelligit eſſe aliam ⁊ aliam rōnem ſm diuerſitatē reſpectuū vt dictū eſt. ¶ Ad 2m dicēdū ꝙ licꝫ cū dicit̄ ſm hꝫ

res ſunt diſtincte: put deus earum
diſtinctionē cognoſcit: hec locutio
eſt duplex. Qz enī dr̄ ſm ꝙ deuſ co
gnoſcit pōt referri ad cognitiōem
diuinā ex parte cogniti: vel ex pte
cognoſcentis. Si ex parte cogniti:
ſic vera eſt locutio. eſt enim ſenſus
ꝙ hoc modo res ſint diſtincte ſicut
deus cognoſcit eas eſſe diſtinctas.
Si vero referat ad cognitionez ex
parte cognoſcētis ſic locutio falſa
eſt. erit enim ſenſus ꝙ res cognite
illum modū diſtinctōis hēant in in
tellectu diuino quē hēant in ſeipſis
quod falſum eſt. quia in ſeipſis res
ſunt diuiſe eſſentialr̄. non autem in
intellectu diuino. ſicut etiā reſ in ſe
ipſis ſunt matialr̄. in intellectu aūt
diuino īmaterialr̄. ⁊ in hoc ultimo
ſenſu pcedebat obiectio. ¶ Ad 3m
dō ꝙ rō illa pcedit de pluralitate
reali. talis enim pluralitaſ in noīb9
eſſentialib9 nō inuenit: ſ ſolū plu
ralitas que eſt ſm intelligētie rōez

Deinde queſitū eſt de ptinē
tib9 ad potētiā dei. ¶ Et
pmo vtrū in deo ſit vtus.
¶ 2° de quodā effectu diuine vtut
vtrū. ſ. aque ſint ſup celos. ¶ 3° ad
quid vtus diuina ſe extēdē poſſit.

¶ Articulus. 2.

Ad pmū ſic pcedit. Videt
ꝙ in deo non ſit virt9. qa
vt phs dicit in p° de celo.
Virt9 eſt vltimū potētie. Sz dīna
potētia nō hz vltimū: cum ſit infi
nita. g in deo non eſt vtus. ¶ Sed
ɔtra. Omne īmediatū opatōis pn
cipiū virt9 eſt. Operatio enī omniſ
a vtute aliqua pcedit. Sz in deo eſt
aliqd īmediatū opationis pncipiū
qa deus īmediate aliqua operatur
g in deo eſt virt9. ¶ Rx° dō ꝙ vtuſ
qualitercūqz accipiat ſignificat po
tentie ɔplemētū. Et inde eſt ꝙ vt9
vniuſcuiuſqz rei eſt que bonū facit
habentē: ⁊ opus eius bonū reddit.
vt dr̄ ī 2. ethi. Tunc enim oñditur
potentia eſſe ɔpleta: qñ ⁊ agens ē
perfectū ⁊ actio perfecta. Cum g po
tētia dei ſit maxime ɔpleta: potiſſi
me in deo vt9 inuenit. vñ dr̄ Sap.
12. Virtutē oñdis tu qui nō crede
ris ī virtute ɔſūmat9. ⁊ in pſ. Ma
gnus dñs ⁊ magna vtus eius.
Ad pmū g dicendū ꝙ qñqz vtutes
notificāt ñ p aliqd quod de vtute
eēntialr̄ pdicet. ſ p id ad qd vtus
ordinat. Ab eo enī ſpēm hz ſic aug.
dicit. Qz fides eſt credere quod nō
vides. Credere enim non eſt ipa fi
des: ſ actus ad quez fides ordinat.
Et hoc modo phs diffinit vtutem
cum dicit ꝙ virt9 eſt vltimū potē
tie. quia. ſ. virtus rei attenditur in
ordine ad hoc in quod vltimo pōt
ſicut virtus ei9 qui poteſt ferre cen
tum libras. vt ipſe ibidē dicit: non
ɔſiſtit in hoc vt ferat decem: ſ in h°
ꝙ ferat illud vltimū in qd vltimo
poteſt. ſ. centum. Sic g vtus cuiuſlz
rei non attendit in uno eorum que
poteſt: ſ reſpectu totius quod pōt.
Virtus ergo diuina non poteſt at
tendi ſm aliquod vnum opus ipi9
quia nullum opus ei9 eſt qd adeqt
eius virtutē. vt deus amplius facē
nō poſſit. ſ virtus eius attenditur
ſm totum in quod poteſt. Hoc aūt
eſt infinitum: quia. ſ. deus infinita

facere pōt. vñ ⁊ ꝟtꝰ dei eſt infinita
⁊ ħ eſt vltimū ei infinita poſſe. ſic
ꝟtuti finite ē vltimū aliq̄ determi
nata poſſe.

¶Articulꝰ. 3ꝰ.

AD zm ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ
aque hñtes verā ſpēȝ aque
elemētaris ſup celos exiſtāt
Homo enim dicitur minor mundꝰ
ꝓpter ſilitudinē quam habet cum
mundo maiori. Sed videmus ꝙ in
corpore humano ſupponit cerebrū:
quod habet naturā aque cordi. qd̄
habet ꝓprietatē ignis: inquātū eſt
fons naturalis caloris. g̊ etiam in
mundo maiori aqua ſupponit aliis
elementis. Et hec rō videt Aug. ꝛ
xi. de ciui. dei. vbi dicit de qbuſdā
ꝙ ponderibꝰ elemētoꝝ mouent. ⁊
ideo nō putant aquarū fluidā gra
uē cꝫ nām in ſupioribꝰ mundi locis
potuiſſe ꝯſtitui: qui ſm rōnes ſuas
ſi ipſi hominē facere potuiſſent: nō
ei pituitā: qd̄ grece flegma dicit ⁊
tanꝙ in elementis corporis noſtri
aquarū vicem obtinet in capite po
nerēt. ¶Sed ꝯtra. Partes mundi
ſunt optime ⁊ ordinatiſſime diſpo
ſite ſm ſuā nām. Sȝ id qd̄ hȝ ſpēm
aque naturalr̄ eſt ponderoſū. ⁊ ita
nāliter ſbſidet corporibꝰ leuibꝰ aeri
⁊ igni. Nō g̊ aliquid hñs uerā ſpēȝ
aque ſupra celos exiſtit. ¶Rñ° dō
ꝙ in ſacra ſcriptura que mentiri n̄
poteſt expreſſe dr̄ aquas eſſe ſupra
celū. Dicit enim gñ. i. Et diuiſit aq̄s
que ſunt ſb firmamēto ab aqs que
ſunt ſupra firmamētū. Et in pſ. dr̄.
Aque que ſuper celos ſunt laudent
nomē dñi. ⁊ ideo ſicut aug. dicit in
z°. ſuper gñ. ad lr̄am. Quoquo mō
vel qualeſcūcꝫ aque ibi ſint: eſſe ibi
eaſ minime dubitemꝰ. Maior qppe
eſt ſcripture huiꝰ auctoritas ꝙ oīs
humani generis capacitas. Sed ſic
Aug. pmo eiuſdem libro dicit. Tur
pe eſt nimis ⁊ pniciosum atcꝫ maxi
me cauēdū: vt xpianū de his rebꝰ
.ſ. nālibꝰ quaſi ſm xpianas litteras
loquētē ita delirare quilibȝ infidel'
audiat. vt quēadmodū dr̄ toto ce
lo errare ꝯſpiciēs riſum tenere vix
poſſit: ⁊ non tam moleſtū eſt ꝙ er-
rans homo deridet. ſ ꝙ auctores
noſtri ab eis qui foris ſunt talia ſē-
ſiſſe credunt: ⁊ cum magno eorum
exitio de quorum ſalute ſatagimus
tanꝙ indocti reprehendūt atcꝫ re
ſpuūt. ⁊ ideo ſicut ipſe ſbiūgit mul
tiplices expoſitiones ipſe poſuit in
verbis geneſis. vt ſic accipiat vna
expoſitio ꝙ alteri expoſitioni non ꝑ
iudicetur: que forte melior eſt. Sic
g̊ quod dr̄ de aquis ſupra celos exi-
ſtentibꝰ multiplr̄ intelligi poteſt.
Uno modo vt per firmamētū vel
per celos non intelligamꝰ firmamē
tum vel celum: in quo ſunt ſydera
ſ hunc aerem in quo aues volare
dicūt: ſupra quem aerem aque va-
porabiliter eleuant: ⁊ exinde plu-
uie generant. Et de hac expoſitiōe
dicit augꝰ in z°. ſuper gñ. ad lr̄am
Hanc ꝯſiderationē digniſſimam
iudico. Quod enim dicit necꝫ ꝯtra
fidem eſt ⁊ promptu poſito docu-
mento credi poteſt. Si autem per
firmamentū vel celos intelligatur
firmamentū vbi ſūt ſydera poſita:
ſic ſciendū eſt ꝙ de hoc firmamēto

diuerſas opiniões fuiſſe. Quidam enim poſuerūt firmamētū illud ex quatuor elemētis ↄpoſitū: q̄ videt eſſe poſitio Empedoclis. ⁊ ſm hoc nihil p̄hibet dicere ſupra hoc celū ſydereū eē aquas elementares tāq̄ ſimpliciores: ⁊ ſup eas etiam igne: a quo vocet celū empireū. Aliorum aūt poſitio eſt q̄ celū vel ſit ignee nature ſicut poſuit Plato. vel non ſit de natura quatuor elementorum: ſed habens altiorē naturā: ſicut poſuit Ariſt. Utroq̄ iſtorum ſuppoſitio inconueniēs videt: ſupra firmamētū illud aquā elemētarē materialr eē diſpoſitā. Nunc enim ſicut aug. dic in 2°. ſuper gn̄. Queadmodū deus inſtituerit naturas rerū nos ↄueīt querere: nūquid in eis vel ex eis miraculū potentie ſue velit operari: ſed tn̄ aliquales aquas ſupra huiuſmodi firmamētū ponere poſſum⁹. vno modo vt per aquas intelligamus totam materiā corporalē. ſicut accipitur in p̄ncipio gn̄. ſm expoſitōe aug. Et ideo ſecundū hunc intellectum aquas eſſe ſup celos ſydereos nihil eſt aliud dicere q̄ aliquid de materia corporali ſuper hos celos exiſtere. ⁊ hoc etiam a dictis phorum modernorum non diſcordat: q ponūt ſup octauā ſperā: in qua ſunt ſtelle: aliā ſperā: in qua nulla eſt ſtella. ⁊ hanc expoſitionē ponit Aug. ſuper gn̄. ↄtra manicheos. Alio modo poteſt dici q̄ ſicut celū empireū dicit igneū: non quia habeat ſpēm ignis ſed ꝓpter ſplendorē. ita etiā aque ſup celos dicunt. non quia habeat ſpē aque: ſed quia habent dyaphanitate ad modum aque. vt ſic ſupremum celū ſm q̄ empireū dicitur: ſit totū ſplendidū. ſm autē q̄ aqueū dr: ſit totum dyaphanū. Tertium autem celum quod dicitur ſydereū ſit ptī lucidum partim dyaphanum. Sic ergo ſecūdū quācūq̄ opinionē pōt veritas ſacre ſcripture ſaluari diuerſimode. Unde non eſt coartād⁹ ſenſus ſacre ſcripture ad aliquid horum. ¶ Ad p̄mum ergo dicēdū q̄ homo aſſimilatur maiori mundo quantum ad aliquid. inquantum. ſ. ↄſtat ex corporali ⁊ ſpūali natura: ſicut ⁊ totum vniuerſum. non tamē quantum ad omnia aſſimilat vniuerſo. Ordo enim partium in hoīe non eſt ſecundū q̄ exigit eorum nā: ſed prout exigit ratio finis. Ponit enim cor in medio: vt ex eo diffundantur operationes vite de facilī per totum corpus. Cerebrum aute ponitur in ſupremo vt operatiōes animales que ibi quodāmodo perficiuntur: non impediantur per diuerſas corporis trāſmutationes: ſic etiam ordo cognitionis humane nō eſt ſm ordinem naturalē cognoſcibilium. ſed quo ad nos. Aug⁹. aūt nō inducit hoc aſſerēdo: ſed obuiādo his qui ſcripturā praue interp̄tāt.

DEinde cōſiderandū eſt de his ad que diuina potētia ſe extendere poteſt. ¶ Et circa hoc querūtur duo. ¶ Primo vtrum de⁹ poſſit aliquid in nihilū redigere. ¶ Secūdo ſi aliquid eēt in nihilum redactum: vtrum deus poſſit illud repare idem numero.

¶ Articulus. 4⁹.

AD primum ſic procedebatur Videtᷣ q̄ deꝰ poſſit aliqd ĩ nihilum redigere. Equalis enim eſt diſtãtia nõ entis ad ens: ⁊ entis ad non ens. Sꝫ deus põt ex nihilo aliqd facere. g̃. deꝰ põt ex aliquo facere nihil. ¶ Sꝫ ↄtra. Deꝰ nõ põt eſſe cauſa defectiua. Sꝫ cã que facit tendere in nõ eſſe eſt cauſa defectiua. g̃ deꝰ ñ põt redigere aliqd in nihilum. ¶ Rñ. dõ q̄ de potẽtia dei dupl'r loquĩ poſſumꝰ. Uno mõ abſolute ↄſiderãdo eius potentiaꝫ. Alio modo ↄſiderãdo ipſam in ordine ad ſapĩam vel preſciẽtiã ſuaꝫ Loquendo ergo abſolute de dei potentia: ſic deus põt uniuerſam creaturã redigere in nihilũ. Cuius rõ eſt quia creatura non ſolũ ꝓducitᷣ in eſſe deo agente: ſꝫ etiam per actione dei cõſeruatᷣ in eſſe ꝫm illõ ad hebr̃. i. Portans omnia ṽbo ṽtutis ſue. Un̄ aug. dicᷣ. 4. ſup gñ. ad lr̃aꝫ. Ṽtus dei ſi aliqñ ab eis que creata ſũt regendis ceſſaret: ſil' ⁊ illorũ ceſſaret ſpẽs omniſqꝫ natura cõcideret. Sicᷣ aũt deꝰ ꝓpria volũtate agit ⁊ nõ ex neceſſitate nature ad rerũ productionẽ. ita etiaꝫ ad earũ ↄſeruationẽ. ⁊ ideo poteſt ſb̃trahẽ ſuam actionẽ a rebꝰ ↄſeruandis. ⁊ hoc ip̄o omnia in nihilũ deciderẽt Si vero loq̃mur de potentia dei in ordine ad eiꝰ ſapientiã ⁊ preſciẽtiã ſic non poteſt fieri q̄ res in nihilũ redigantᷣ. qa non habet hoc diũa ſapientia. Creauit enim deꝰ vt eẽnt omnia. vt dicitᷣ ſap. i. non vt in nihilũ cederẽt. ¶ Primũ g̃ ↄcedimꝰ ſecũdũ q̄ procedit de potentia abſoluta. ¶ Ad zᵐ dõ q̄ cã defectus alicꝰ põt eẽ aliqd dupliciter. Uno modo ex ꝓpria intentione: ſicᷣ cũ aliq̄s ſb̃trahendo lumen cãt tenebraſ ⁊ hoc modo nõ oportet q̄ ſit cã defectiua. illõ qõ cauſat defectũ. Sic aũt deꝰ poteſt eſſe alicꝰ defectꝰ cã: vel execationis: vel obdurationis: etiam ãnibilationis ſi vellet. Alio modo aliqd eẽ cã defectꝰ preter intentionem. ⁊ ſic ſemper oportet q̄ cã defectꝰ ſit defectĩa. qa ex defectu agentis contingit q̄ non inducat perfectionẽ in ſuo effectu. ⁊ ſic deuſ nullo mõ poteſt eſſe cã defectꝰ vel tendendi in non eſſe.

¶ Articulꝰ. 5ꝰ.

AD ſecũdũ ſic pcediᷣ. videtᷣ q̄ deꝰ non poſſit id qõ in nihilũ redactũ eſt idem numero reparare. Dicit enim ph̃s in zᵒ de generatione. q̄ ea quorũ ſb̃a corrũpitᷣ non reiterantᷣ eadem numero. Sed eoꝝ q̄ in nihilũ redigũtᷣ ſb̃a corrũpitᷣ. g̃ eadem numero iterari non poſſũt. ¶ Sed ↄtra eſt qõ aug. dicᷣ. 4. de ci. dei. Si caro hũana omnibꝰ periiſſet modis: nec ulla eiꝰ materies in vllis latebris remãſiſſꝫ vnde ſi vellet eũ repararet omnipotens. Sꝫ ſi nulla materia remanẽte de re corrupta quod corrumpitᷣ in nihilum redigitur. g̃ deꝰ id qõ in nihilũ eſt redactũ poteſt ideꝫ numero reparare. ¶ Preterea differẽtia eſt cã numeri. ſicᷣ Dam dicit. Sꝫ nihilũ non facit aliq̄ drĩaꝫ: qa non entis ñ ſunt ſpẽs neqꝫ drĩe ꝫm phꝫ g̃ id qõ repatᷣ a dõ põt eẽ unũ ⁊ idẽ numẽo: q̄uis ĩ nihilũ fuẽit redactũ.

¶ Ad° dicendū q̄ in his que in nihilū redigi poſſunt eſt quedā differentia attendēda. quedā enim ſūt quorū vnitas in ſui rōne h3 durationis cōtinuitatē. ſicut patet in motu ⁊ tpe. ⁊ ideo interruptio talium indirecte cōtrariatur vnitati eorū ſm numerū. Ea uero que cōtradictionē implicāt non cōtinent ſb numero deo.poſſibiliū.quia deficiunt a rōne entis.⁊ ideo ſi hi⁹ in nihilū redigantur:de⁹ ea non poteſt eadē numero repare Hoc enim eſſet facere cōtradictoria ſimul eſſe vera.puta ſi motus interruptus eſſet vn⁹.Alia vero ſunt quorū vnitas non habet ī ſui rōne cōtinuitatē durationis.ſicut vnitas rerū permanētiū:niſi per accidēs: in q̄tū eorū eſſe ſbiectū eſt motui. Sic enim ⁊ menſurantur hi⁹ tpe:⁊ eorū eē unū ⁊ cōtinuū ſm vnitatē ⁊ cōtinuitatē tpis.⁊ quia nāle agens non poteſt iſta producere ſine motu:inde eſt q̄ nāle agens non pōt hi⁹ repare eadē numero:ſi in nihilū redacta fuerint vel ſi fuerint ſm ſbam corrupta. ſ deus poteſt repare huiuſmodi ſine motu:qa in eius poteſtate eſt q̄ pducat effectus ſine cauſis mediis.⁊ ideo poteſt ea eadē numero repare etiam ſi in nihilum elapſa fuerint: vnde p3 rñſio ad pmū ⁊ 2m. ¶ Ad 3m dō q̄ nihilū nō eſt dr̄ia alicui⁹ entis: ſi per hoc q̄ aliquis reducatur in nihilū interrūpatur cōtinuatio eēndi: que ptinet ad vnitatē mot⁹ ⁊ eorū que cōſequūtur ad motū.

D Einde queſitū ē de pſonalibus que pertinent ad pſonam filii. Primo q̄tū ad naturā diuinā. ¶ 2° quantū ad nām aſſumptā. ¶ Circa pmū q̄ſita ſunt duo. ¶ Primo vtrū pater eodē verbo dicat ſe ⁊ creaturā. 2° utrū filius ſua filiatione diſtinguatur a ſpiritu ſancto.

Articulus.6⁹.

A D pmū ſic pcedit̄. Uidetur q̄ pater non eodē vbo dicat ſe ⁊ creaturam. Dicere enim ſe ſoli patri cōuenit. vt Aug. dicit.7.de trini. S3 dicere creaturā cōuenit toti trinitati.ea enī que important reſpectū ad creaturā toti trinitati cōueniunt.ut patet p Dio. 2.c.de di.no. ergo pater non eodē verbo dicit ſe ⁊ creaturā. Preterea creatura procedit a deo per modū volūtatis. Filius autem qui eſt verbum quo pater dicit ſe ipm procedit a deo per modum nature quia vt Hyl'.dicit in libro de ſynodis. Omnibus creaturis ſbſtantiā volūtas dei attulit. Filio autem naturā dedit natiuitas. ḡ non eſt idē verbum quo pater dicit ſe ipm:⁊ quo dicit creaturā. ¶ Sed cōtra eſt qd aug.dicit.2.ſuper gn̄.ad litterā Qr dixit ⁊ facta ſunt.ideſt verbū genuit in quo erat vt fieret creatura. Sed verbum genuit dicens ſe ipm.ḡ idem eſt verbum quo dic ſe ipm:⁊ quo dicit creaturam.

R° dicendū q̄ ſicut aug⁹. dicit.15. de trini. Uerbū dei repn̄tatur aliq̄liter p vbū nr̄i intellect⁹.qd nihil ē aliud q̄ q̄dā acceptio actual' nr̄e noticie.cū.n.id qd ſcim⁹ actu cōſiderādo cōcipim⁹. h vbū noſtri intellect⁹ eſt. ⁊ hoc eſt quod verbo exteriori

ſignificam⁹. ſ; qa nos nõ totũ id qḋ habitu ſcim⁹ actu mẽte ↄcipim⁹. ſ; de vno intelligibili mouemur ad aliud. inde eſt ꝙ in nobis nõ ẽ unũ ſolũ v̄bũ mentale ſ̄m multa: quoꝝ nullũ adequat noſtrã ſciam. Sȝ de⁹ qcqd ſcit actu intelligit. ⁊ ideo in mente eius nõ ſuccedit v̄bũ verbo ⁊ ſicut eadẽ ſciã ſcit ſe ⁊ oĩa alia: ita etiã eodẽ v̄bo exp̄mit ſe ipm̄ ⁊ oĩa alia. nec eẽt ei⁹ v̄bũ pfectum: vt aug. in eodẽ li. dic. ſi aliqd min⁹ eẽt in eius v̄bo ꝙ̄ in ei⁹ ſciã. Uñ qcqd pater ſcit totũ unico ſuo v̄bo dicit ⁊ ſic neceſſe ẽ ꝙ idẽ ſit v̄bũ quo dic ſeipm̄ ⁊ quo dicit creaturã. Ad p̄mũ ḡ dḋ ꝙ dicere ſi ꝓprie ſumat eſt pducere v̄bũ. qḋ ſoli patri ↄuenit. ⁊ iō ſi dicere in diuinis ꝓprie ſumat: ſol⁹ pater dicit: qa ſol⁹ ip̄e generat v̄bũ. Hoc enĩ v̄bo exp̄mitur quicqd tota trinitas ſcit. qa triũ pſonarũ eſt vna ſciã. ⁊ ex hac rõne v̄bũ importat reſpectũ ad creaturã ĩquãtũ ẽ exp̄ſſio quedã ſcĩe quã p̄r hȝ ↄmuniter cũ aliis pſonis de creatura. Ad z^m dḋ ꝙ aliud ẽ v̄bũ ⁊ id qḋ dr̄ v̄bo. hoc enim v̄bo qḋ ẽ lapis ſignificat res que nõ eſt v̄buȝ ſ; corp⁹. vñ nihil p̄hibet creaturaȝ pcedere a deo p modũ voluntatis Uerbũ auteȝ quo dr̄ creatura per modum nature.

Articulus. 7⁹.

Ad z^m ſic pcedit. Uidet ꝙ fili⁹ diſtinguat filiatione a ſpũ ſancto. Eodẽ enim mõ aliqs ↄſtituit ⁊ ab alio diſtinguit Sȝ pſona filii ↄſtituit filiatiõe que eſt ꝓpetas pſonalis. i. ↄſtituens perſonã filii. ḡ filiatiõe diſtinguitur a ſpũ ſancto. Sȝ ↄtra ẽ qḋ Boeci⁹ dicit in li°. de trini. q: ſola relatio in diuinis multiplicat trinitatẽ. Et Anſel. dicit in li. de pceſſione ſpũs ſancti. Q: ibi ſolũ diſtinguunt perſone diuine: vbi occurrit relatiõis oppoſitio. Sed filius nõ opponitur relatiue ſpũi ſancto filiatiõe: ſ; ſolũ patri. ḡ filius non diſtinguit filiatione a ſpũ ſancto: ſed ſolũ a patre Rñ⁹ dicendũ ꝙ hoc modo ſe hñt ꝓprietates perſonales ĩ diuinis ad diſtinguendũ perſonas: ſicut ſe habent in rebus naturalib⁹ forme ſb̄ſtãtiales ad diſtinguendas ſpecies rerũ. ſic tamẽ ꝙ a creaturis exẽpla ad deũ aſſumpta non omnino ſiĩa ſunt. In reb⁹ aũt nãlibus diſtĩguit aliquid p formã ſuaȝ ab alio dupl'r Uno modo ſ̄m directã oppoſitionẽ forme ad formã. ⁊ hoc modo diſtĩguit vnaqueq; res naturalis ab oĩbus ſpẽb⁹ ſui generis: que hñt formas oppoſitas ſ̄m ꝙ gen⁹ diuidit oppoſitis differẽtiis. ſic ſaphir⁹ diſtinguit ſua forma ab omnib⁹ aliis ſpẽbus lapidũ. Alio mõ diſtinguit res nãlis p ſuã formã ſ̄m hẽre ⁊ ñ hẽre. ⁊ hoc mõ qḋ hȝ aliquã formã nãlẽ diſtinguit ab oĩb⁹ nõ hñtibus formã illã. ſic ſaphir⁹ p ſuã formam nãlẽ diſtinguit nõ ſolũ ab aliis generib⁹ lapidũ. ſ; a ſpẽb⁹ aĩaliũ ⁊ plãtaꝝ. Sic ḡ dḋ ꝙ fili⁹ ſua filiatõe diſtinguit qdẽ a patre ſ̄m oppoſitõeȝ relatiuã filiatiõis ad p̄rnitatẽ. ſed a ſpũ ſãcto diſtĩguit filiatõe p hͦ ꝙ ſpũs ſanct⁹ nõ hȝ filiatõeȝ: quã fili⁹ hȝ. ⁊ p hͦ pȝ rñſio ad obiecta.

¶ Articul⁹.8⁹.

Deinde queſituꝫ eſt de filio quantū ad naturā aſſūptā Et circa hoc queſitum eſt vtrum ſit vnum numero corp⁹ xp̄i affixum cruci: ⁊ iacenſ in ſepulchro Et uidetꝙ non. quia quecūqꝫ differunt ſpecie differūt numero. Sed corpus xp̄i appenſum in cruce ⁊ iacens in ſepulchro differt ſpecie eo modo quo mortuum ⁊ viuū differunt ſpecie. ergo non eſt vnū ⁊ idē numero. ¶ Sed contra. Quecunqꝫ ſunt vnū ⁊ idem ſuppoſito vel ipoſtaſi ſunt unum ⁊ idem numero. Sꝫ corp⁹ xp̄i iacens in ſepulchro ⁊ appenſum cruci eſt vnum ⁊ idē ſuppoſito ſiue ipoſtaſi: qa ipoſtaſis v̄bi dei nunq̄ ſepata eſt ab ei⁹ corpore Ergo corpus xp̄i eſt vnum ⁊ idem numero appenſum cruci ⁊ iacens in ſepulchro. ¶ R̄° dicendum ꝙ circa hoc cauende ſunt due damnate hereſes. quarum vna eſt arrianoꝝ qui cum ponerent Xp̄m animam non habuiſſe: ſed verbuꝫ fuiſſe corpori loco anime. per conſequens poſuerunt ꝙ verbum ſeparatū eſt in morte a corpore: ſicut manifeſte patet in quodam ſermone arrianorū: contra quem Auguſtin⁹ diſputat. Alia vero eſt hereſis galanicarum: que fuit in ſexta ſynodo damnata. qui cum ponerent vnam naturam compoſitam ex diuinitate ⁊ humanitate: poſuerunt illam naturā ſimpliciter incorruptibilē. ⁊ ita poſuerunt corpus Xp̄i ſimpliciter incorruptum: non ſolum corruptiōe putrefactionis: quod fides catholica tenet ꝑ⁹ illud pſ. Nō dabis ſanctū tuuꝫ videre corruptionē. ꝑ etiā corruptionē que ꝑtinet ad rōnē mort̄. qd̄ eſt impiū. vt pꝫ ꝑ Dama. in. 3. li. Sic ḡ ad excludendā ꝓmam hr̄ſim oportet nos ponere idētitatem ꝑm ſuppoſitum in corpore xp̄i appenſo cruci ⁊ poſito in ſepulchro. Ad excludēdū ſcd̄o ſecūdā hereſim oportꝫ nos ponere verā differētiā mort̄ ⁊ vite. Sed quia prima unitas maior eſt q̄ ſecūda differentia: dicendum eſt ꝙ eſt idem numero corpus Xp̄i appenſum cruci ⁊ iacens in ſepulchro. ¶ Ad ꝓmum ergo dicēduꝫ ꝙ ratio illa non tenet in corpore xp̄i: ꝓpter vnitatem ipoſtaſis.

¶ Articulus.9⁹.

Deinde queſitū eſt de rebuſ humanis. Et ꝓmo de grā. Secundo de gratia ſacramentis. ¶ Tertio de actib⁹ humanis. ¶ Circa primum querebatꝰ ꝙ deus ſemper faciat nouam grām. Et videtur ꝙ ſic. Auguſtin⁹ enim. 8° ſuper Gē̄. ad lr̄am comparat infuſionē grē̄ illuſtationi. Sicut inqt aer preſente lumine non factus eſt lucidus: ſed fit. quia ſi factus eſſet nō fieret. ſed etiam abſente lumine lucidus maneret. ſic homo deo ſibi p̄ſente illuminatur. abſente aūt continue tenebratur. a quo non locorū interuallis: ſed volūtatis auerſiōe diſceditur. Sꝫ ſol ſemꝑ facit nouuꝫ lumē in aere. ḡ deus ſemꝑ fac̄ nouā grām in aīa. ¶ Sꝫ ɔtra. Nobilioris creature nobili⁹ ē eē. ꝑ grā ē nobiliſſima creatura: qa ē pfectō nē rōnalis create. ḡ ei⁹ eē ē nobiliſſimū. nō

ergo durat ſoluȝ ĩn momēto. ⁊ ita non ſemper deus facit nouā grāȝ. ℂ R° dicendum ꝙ duplex eſt actio Quedam que fit cum motu. ⁊ talis actio ſemp eſt cum aliqua ĩnouatōe quia ſemper in motu aliquid fit: ⁊ aliquid deſinit eſſe: inquātū accedi tur ad terminū ⁊ recedit a termīo ⁊ ꝓpter hoc phs dicit in.8.phi.ꝙ ĩ omni motu ē quodāmō fieri ⁊ cor/ rūpi. Alia autē actio eſt que eſt ſine motu per ſimplicem ꝯmunicationē forme: inquantū.ſ.agens ſuam ſilī/ tudinem imprimit recipienti diſpo ſito. ⁊ talis actio in ꝑncipio quideȝ eſt cum ĩnouatione: ſm ꝙ de nouo acquirit forma in ſbiecto. Sed ꝯti/ nuatio ipſius actionis ſicut nullum habet motum adiunctū: ſꝫ ſimpliceȝ influxū ſiue ꝯmunicatōem: ita etiaȝ nullā habet ĩnouationē. ⁊ hoc mō cauſat grā a deo in anima. Unde dicenduȝ eſt ꝙ quādiu durat grā in anima: deus in anima operatur cauſans eam. non tamen ita ꝙ fa/ ciat ſemper nouam grām: ⁊ ꝙ ſin/ gulis momentis exiſtens corrūpat ſed quia eandē grām quam primo infudit: ſemper operat in anima cō ſeruans ipſaȝ. quod quidē difficile eſt ad intelligendū non valentibꝰ abſtrahere cōſiderationē ſuam ab actionibus que ſunt cum motu: in quibus ſemper aliquid ĩnouat: vt dictum eſt. ℂ Ad ꝑmum ergo dicē dum ꝙ lumē ſemper fit in aere: qa ſemper actiōe ſolis illuīant ꝯſuat: ñ ꝙ ſemp fiat aliđ ⁊ aliud lumen.

Deinde queſitum eſt de ſa/ cramentis gratie. Et ꝑmo de ſacramēto penitentie. vtrum ꝑ abſolutionē ſacerdotis remittatur culpa. ℂ Secundo de ſacramento matrimonii. vtrum vir poſſit acci/ pere crucem ſi timeatur de inconti nentia vxoris nō valētis virū ſeq.

Articulus.9°.

Ad ꝑmum ergo ſic ꝓcedeba tur. Uidetur ꝙ per abſolu tionē ſacerdotis culpa re/ mittatur. Dicit enim Hugo de ſcō victore in libro de ſacramentis. ꝙ ſententiam Petri ſequit ſententia celi. Sed ſententia celi eſt de remiſ ſione culpe. Ergo remiſſio culpe ſe/ quitur per ſententiam Petri: que ēſt ſacerdotis abſoluentis. ℂ Pre/ terea ſacramēta ſunt medicine ꝯt peccata. Sed per medicinā ſanant vulnera ul' egritudines. Ergo egri tudo vel vulnus peccati ſanat per ſacramentū penitentie. Sed ſacra mentum penitentie ꝯſūmat in hoc ꝙ dicit. Ego te abſoluo. ſicut ſacra mentum baptiſmi in hoc ꝙ dicit. Ego te baptiȝo. ergo per abſolutio nem ſacerdotis dimittitur culpa.

ℂ Sed contra eſt ꝙ per ſolam con tritionē dimittit peccatū ſm illud pſ. Dixi cōfitebor aduerſū me iniu ſticias meas domino: ⁊ tu remiſiſti impietatē peccati mei. Sȝ ꝯtritio ꝑ cedit abſolutionē ſacerdotis: qa ſa cerdos nō ꝺȝ aliquē abſoluē niſi eſti met eū ꝯtritū. g̃ remiſſio culpe ꝑce dit abſolutiōeȝ ſacerdotis. Nō g̃ ꝑ abſolutōeȝ ſacerdot' cl'pa remittit. ℂ R° dō ꝙ ſacra dupl' operantur Uno mō ſm ꝙ exhibet in actu. alio mō ſm ꝙ habentur in voto. ⁊ hoc

ideo quia ſacramenta operanť vt
inſtrumēta diuine miſericordie iuſtifi
cantis. Dei autem eſt reſpicere ad
hoīs coꝛ ſcḋm illud.i.Re.16. Homines
vident ea que parent. Deus aūt ī-
tueť coꝛ.⁊ ideo quãuis res natura-
les nō agant niſi pñtialr̃ adhibite.
ſacr̃a tñ agūt etiã ſcḋm ꝙ ſunt in vo
to. ſꝫ pleniꝰ ſacramētalē effectū in-
ducūt:qñ actu exhibenť:ſicut patet
in baptiſmo. Nã cathecuminꝰ ſi ſit
adultꝰ ⁊ hēat baptiſmū in voto: iã
ꝯſecutꝰ eſt effectū baptiſmi quãtū
ad emūdationē a pc̃tō ⁊ ꝯſecutōēꝫ
grē que eſt ꝓpꝛiꝰ effectꝰ dei. Sed qñ
actu baptiſmū ſuſcipit ꝯſequiť ple-
niꝰ quoſdã ſacramētales effectꝰ:qa
ſuſcipit caracterē ⁊ remiſſionē to-
tius pene. Si quis tñ eſſet qui non
pꝛius haberet baptiſmū in voto ꝙ̃
actu baptizareť: ſicut p̃cipue patꝫ ī
pueris:ſimul recipit ꝑ baptiſmum
grãm remittētē culpã ⁊ omnē aliū
ſacramēti effectū.⁊ hoc etiã ꝯtīgēt
in adulto:ſi ſimul cum baptizareť:
votū baptiſmi hēre incipet.⁊ ideꝫ
eſt etiã ī ſacr̃o pnīe:quod ꝯſūmať ī
diſpenſatōē miniſtri abſoluentis.
Cum enī aliquis actu abſoluiť ꝯſeq
tur plenarie ſacr̃i effectū. ſꝫ ſi añꝙ̃
abſoluať hēat hoc ſacr̃m in voto:
qñ.ſ.ꝓponit ſe ſbiicere clauibꝰ ec-
cleſie:iam ꝟtus clauiū opať in ipſo
⁊ ꝯſequiť remiſſionē culpe. Si quiſ
tñ in ipſa abſolutiōe incipit ꝯteri
⁊ claues eccleſie hēre in voto: ī ipã
abſolutione ſacerdotis culpa ei di-
mittiť ꝑ grãm que infundiť in hoc
ſacr̃o:ſicut ⁊ aliis ſacr̃is noue legis
vñ qñqꝫ ꝯtīgit ꝙ aliqui nō ꝑfecte
ꝯtriti ꝟtute clauiū grãm ꝯtritiōis
ꝯſequūť. dūmō non ponãt obicem
ſpūi ſancto.⁊ idem eſt ī aliis ſacr̃is
noue legis: in quibꝰ grã ꝯferť. vi-
deť tñ eſſe dr̃ia inter baptiſmū ⁊
pnīam ꝓpť hoc ꝙ ſacr̃m pnīe ſemꝑ
exhibeť adultis:in quibꝰ vtplīmū
ꝯtritio p̃cedit tp̄e ꝯfeſſionē ⁊ abſo
lutionem. baptimꝰ aūt multotiens
ꝯferť pueris in qbꝰ votū baptiſmi
non p̃cedit. diō aūt ſil'e appareret:
ſi etiã baptiſmꝰ exhibereť adultis.
¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ ꝟbū Hugonis
nō eſt ſic intelligēdū: quaſi ſētētia
Petri in ſacerdote abſoluēte pꝛece
dat tp̄e ſnīam celi.i.dei remittētis
culpã:ſꝫ qa ſnīa Petri appꝛobat ſē-
tentiã dei. ¶ Ad 2ᵐ ſic dicēdum ꝙ
medicina ſacr̃alis operať non ſolū
actu adhibita:ſed etiam in ꝓpoſito
exiſtens. ⁊ ideo quandoqꝫ ſanatio
vulneris pꝛecedit ſacr̃alem abſolu
tionē. ¶ Ad 3ᵐ dicenduꝫ ꝙ nunqꝫ
poteſt eſſe vera cōtritio ſine voto
clauiuꝫ eccleſie:quãtūcūqꝫ ſit doloꝛ
de peccato p̃terito:⁊ ꝓpoſitum ab
ſtinendi in futurū.⁊ ideo ī ꝯtriti-
one culpa remittitur.

¶ Articulꝰ.xiꝰ.

AD ſecundum ſic procediť.
Uidetur ꝙ vir poſſit acci
pere crucem ad tranſfretã
dum vltra mare: nolente vxoꝛe: ſi
de eius incontinētia timeatur. Nō
debet enim homo pꝛetermittere ꝓ-
pꝛiam ſalutem pꝛo ſalute aliena. Sꝫ
homo pꝛocurat ſalutem pꝛopꝛiam
per hoc ꝙ cruce ſignatur cōſequēs
plenam remiſſionē pc̃tōꝝ.ḡ ñ dꝫ hꝫ
p̃termittē vt ꝓuideat ſaluti uxoꝛis

¶ Sed ɔtra eſt qđ Aug⁹. dicit. Si abſtines ſine vxoris voluntate: tribuiſ ei fornicatōis licētiā ⁊ peccatū illi⁹ tue imputabit abſtinētie. ſ᷑ accipiendo crucē impedit a redditōe debiti. g̃ videt̃ ꝙ peccatū vxoris ſi ɔtingat viro imputat̃. ¶ R̄ᷓ dđ ꝙ ea que ſunt neceſſitatis non ſunt p̄termittēda ꝓpter ea que ſunt ꝓprie volūtatis. Uñ etiā dñs Math. iſ°. rep̄hendit phariſeos: qui dicebant pretermittē mandatum de honoratione parentū: vt aliquē volūtarie oblatōes deo offerent̃. Ex nccitate aūt viro īminet vt gerat curā uxoris. quia caput mulieris eſt vir. vt dicit̃. i. ad Cor. xi°. Sed ꝙ accipiat crucē ad trāſfretādū ſbiacet ꝓprie volūtati. vnde ſi vxor ſit talis que ſequi non poſſit ꝓpter aliqđ legitimū impedimētū: ⁊ de ei⁹ incōtinētia timeat̃: non eſt ei ɔſulēdum vt accipiat crucē ⁊ dimittat vxorem. ſecus aūt eſt ſi vxor ɔtinere voluntaria p̄ponat: vel velit ⁊ poſſit ſeq virū ſuū. ¶ Ad p̄mum g̃ dđ ꝙ hoc etiam ad ſalutē ꝓpriā viri ꝑtinet vt gerat curā de ſalute vxoris: que viri regimine ɔmittit̃.

D Einde queſitū eſt de actib⁹ humanis. Et p̄mo de actibus ꝑtinentib⁹ ad p̄latos. z⁹ de actib⁹ qui poſſunt ꝑtinere ad omnes. Pertinet aūt ad p̄latos p̄cipere diſpēſare in p̄cepto. excōicare rebellantes p̄ceptis: ⁊ bñficia eccleſiaſtica ɔferre. Uñ circa p̄mū querunt̃ quatuor. ¶ Primo de obedientia ad precepta prelatoꝝ. vtrū .ſ. religioſus teneat̃ obedire p̄lato ſuo precipienti ei in virtute obedientie ꝙ reuelet ei crimē fratris occultū. ¶ Secūdo circa diſpēſatōe; vtrum papa poſſit diſpēſare in bigamia. ¶ Tertio circa excōmunicationē. vtrum aliquis teneat̃ vitare excōmunicatos illos: de quoꝝ excōmunicatione etiam inter peritos eſt diuerſa ſententia: quibuſdā dicentibus eos excōmunicatos eē: ⁊ aliis nō eſſe. ¶ Quarto circa collationem beneficiorum. vtrum prelatus eccleſie licite poſſit dare beneficium conſanguineo ſuo idoneo exiſtenti: ſi equa facilitate occurrat ei ali⁹ magis idoneus.

¶ Articulus. i⁹.

A D p̄mū ſic p̄cedit̃. Videt̃ ꝙ ſubditus non teneatur obedire prelato precipiēti reuelationē criminis occulti. Null⁹ enim tenetur obedire alicui in hoc quod non ſbditur eius iudicio. Sꝫ occulta non ſbduntur iudicio humano: ſed ſoli iudicio diuino. ergo circa eorum reuelationē nullus tenetur obedire prelato precipienti. ¶ Sed contra eſt ꝙ prelatus in capitulo religioſoꝝ poteſt precipere id de quo iudex ſecularis vel eccleſiaſticus poteſt exigere iuramentū. Sed quandoqꝫ iudex ſecularis vel eccleſiaſtic⁹ exigit iuramentum ab aliquo: vt reuelet id quod ſcit de aliquo occulto. ut dicit quedam decretalis de purgationib⁹. ergo pari ratione prelatus in capitulo poteſt religioſis precipere in virtute obedientie: vt dicant ei ſi quid ſciunt de aliquo crimine occulto.

¶ Rx° dicēdū ꝙ peccatū duplr' pōt eſſe occultū. Uno modo ſimplr'. ita .ſ. ꝙ ad multoꝝ noticiam nullo mō ꝑuenit. ⁊ tale peccatū occultū nocꝫ ſoli faciēti. ⁊ ideo qui tale peccatū occultū fratris ſcit ſolū hoc debet intēdere: vt fratris peccātis ſalutē ꝓcuret. vñ inſtitut⁹ eſt a dño ordo correctionis fraterne. vt pmo qdeꝫ corripiat aliquis fratrē occulte peccantē inter ſe ⁊ ipꝫ ſolū. poſtmodū adhibeat duos vel tres teſtes. ⁊ tunc tandem ſi non corrigat dicat eccleſie. ꝯtra quē ordinē ſi ꝑlat⁹ precipiat vt peccatū fratris occultum ei dicat: nō eſt obediēdū. ⁊ ipſe peccat ꝑcipiēdo. qa opꝫ deo magis ꝙ̄ hoīb⁹ obedire. Si aūt pcc̄m fratris non ſit adeo occultū: quin ⁊ per aliquas ſuſpitiones in multitudinis noticiā veniat. vñ multoꝝ ſcādalū oriat: iam pcc̄m ñ ſolū nocet illi: ſ; multis. ⁊ qa bonū multitudinis ꝑfert bono vni⁹: ideo ꝑlatus debꝫ diſqrere ṽitatē de facto vt ſcādalū multitudinis ceſſet: vl' per penā peccātis: vel per ei⁹ excuſatōeꝫ. Et ideo in tali caſu pōt ꝑcipe ſcienti crimen fratris ꝙ manifeſtet. ⁊ ille cui ꝑcipit tenet ꝑlato obedire. Sic enī cū nō ſit oīo occultū crimē pertineret ad iudiciū ꝑlati. ⁊ in hͦ caſu loqt decretalis. non aūt in pmo vñ pꝫ reſponſio ad obiecta.

¶ Articul⁹. ij⁹.

AD 2^m ſic ꝑcedit. Uidet ꝙ papa non poſſit diſpēſare in bigamie irregularitate. Non enim pōt ab hoīe diſpenſari in his que ſunt diuinit⁹ inſtituta. vt Ber. dicit in li. de diſpēſatione ⁊ ꝑcepto. Sꝫ doctrina apl'i in qua ꝯtinet ꝙ bigam⁹ non ꝓmoueat ut pꝫ. i. ad Thi. 3. ⁊ ad Tytū. i. ē diuīt⁹ ꝓmulgata. ſm illud apl'i. 2. ad thi. vltimo. An expimētū queritis eius qui in me loquit xp̄s. g̃ papa ñ pōt cū bigamis diſpēſare. ¶ Sꝫ ꝯtra ē qđ in decretis diſt. 50. dr. Ꝙ papa cū quodā bigamo diſpenſauit.

Rx° dō ꝙ papa hꝫ plenitudinē ptāt in eccl'ia. ita .ſ. ꝙ quecūqꝫ ſunt inſtituta ꝑ eccleſiā vel eccleſie prelatos ſunt diſpenſabilia a papa. hec enīꝫ ſunt que dicunt eſſe iuris humani vel iuris poſitiui. Circa ea ṽo que ſunt iuris diuini vl' iuris nālis diſpenſare nō pōt. quia iſta hñt efficaciā ex inſtitutōe dīna. Jus aūt diuinū eſt quod pertinet ad legē nouā vl' veterē. Sꝫ hec ē dña inter legē vtrāqꝫ. quia lex vet⁹ determiābat multa tā in ꝑceptis cerimonialib⁹ ptinētib⁹ ad cultū dei: ꝙ etiā in ꝑceptis iudicialib⁹ ptinētib⁹ ad iuſticiam inter hoīes ꝯſeruandā. Sꝫ lex noua que ē lex libertatis: hi⁹ determinatōes non hꝫ: ſ; ē ꝯtenta ꝑceptꝭ moralib⁹ naturalis legis ⁊ articulꝭ fidei: ⁊ ſacramentis grē. vñ ⁊ dr lex fidei: ⁊ lex grē ꝓpter determinationē articuloꝝ fidei ⁊ efficaciā ſacramētoꝝ. Cetera ṽo que ptinēt ad determinatōem humanoꝝ iudiciorū: vel ad determinationeꝫ diuini cultus libere pmiſit xp̄s: qui ē noue legis lator: ꝑlatis eccleſie: ⁊ pncipibus xp̄iani populi determināda Unde oēs hi⁹ determinatōes ptinēt ad ius humanū in quo papa poteſt

diſpenſare. In ſolis vero his que ſunt de lege nature ⁊ in articulis fidei ⁊ sacramētis noue legis diſpenſare non poteſt. Hoc enim non eſſet poſſe pro ṽitate: ſ ꝯtra ṽitatē Manifeſtū eſt aūt ꝙ bigamū non promoueri: neqꝫ eſt de lege nature neqꝫ ptinet ad articulos fidei neqꝫ eſt de neceſſitate ſacri. quod patet ex hoc ꝙ ſi bigamus ordinetur: recipit ordinis ſacramētum, ſed hoc ptinet ad quandā determinationē diuini cultus. Vn̄ circa hoc poteſt papa diſpenſare. lꝫ diſpenſare non debeat niſi ex magna ⁊ euidēti cā. ſicut etiam poſſet diſpenſare circa hoc ꝙ aliquis ſacerdos non indutꝰ veſtibꝰ ſacris ꝯſecraret corpus xpi Et eadē rō eſt de omnibꝰ aliis hiꝰ: que ex inſtitutione humana pceſſerunt. ¶ Ad pmū ḡ dō ꝙ aplꝰs duppliciter in doctrina ſua aliqua ꝓpoſuit. quedā qdē ſicut ꝓmulgās ius diuinū. ſicut illud quod hr̄ ad gal'. .5. Si circūcidimini xpus vobis nihil ꝓderit. ⁊ multa alia hiꝰ. ⁊ in hꝫ papa non poteſt diſpenſare. quedā ṽo ſicut ꝓpria auctoritate aliqua ſtatuens. Nam ipſe dicit. i. ad Cor. xiº Cetera cum venero diſponā. ⁊ īfra .16. mandauit vt collecte que fiunt in ſanctos per unā ſabbati fiant. qđ non pertinet ad ius diuinū. Et ſilr̄ etiā qđ dr̄ de bigamo nō ꝓmouēdo non eſt iuris diuini: ſ inſtitutio auctoritatis hūane diuitꝰ hoī ꝯceſſe.

¶ Articulus. 14ꝰ.

Ad tertiū ſic pcedit. Videt ꝙ non debeant vitari illi excōmunicati: circa quorū excōmunicationē ſapiētes ꝯtraria opināt. Quia ſm iura epūs nō pōt auferre beneficiū: quod clerico conceſſit ſine culpa. Sꝫ n̄ minus debet ꝯmunio fidelium cuilibet fideli: ꝙ̄ beneficium clerico ſibi ab epiſcopo collatum. ḡ nec ꝯmunio fidelium ē alicui ſbtrahenda ſine culpa. Sꝫ qn̄ dubitat an cauſa ſbſit: promptior debet eſſe animꝰ boni viri ad interpretandū in mitiorē partē. ḡ ex quo dubitat de excōmunicatōe aliquorum magis debet aliquis per hoc ſtare ꝙ non ſunt excōmunicati. Et ita non debet eos vitare. ¶ Sꝫ ꝯt̄ eſt ꝙ ſi aliquis pcuſſus in bello moriatur: ſi ignoret quis eum pcuſſerit ꝓpter dubiū quilibet q in bello interfuit irregularis hr̄ ſm iura. ḡ a ſimili videt ꝙ ex quo dubiū eſt de aliqbꝰ an ſint excōmunicati: ꝙ ꝓpt̄ maiorem cautelam ſunt vitandi. ¶ Rꝰ dō ꝙ dubitatio de excōmunicatione aliquorum aut precedit ſententiā iudicū aut ſequit. Si precedit: puta cum nondum eſt declaratum per iudicum conſenſum aliquos eſſe excōmunicatos non ſunt vitandi: quouſqꝫ certo iudicio terminetur. In hoc enim caſu verum eſt ꝙ in mitiorem partem interp̄tari debemus. Unde ⁊ deutero. 27. dicit. Si difficile ⁊ ambiguū apud te iudicium eſſe perſpexeris ⁊ iudicum intra portas tuas videris verba variari: venies ad ſacerdotes ⁊ ad iudicem: quereſqꝫ ab eis: ⁊ facies quodcūqꝫ dixerint. Sed ſi ambiguum oriat poſt ꝯcordem iudicum detminationē: magis ſtādū

eſt ſententie iudicum duplici rõne Primo qdẽ quia iudices ſollicitius diſcutiẽtes negociũ pleniꝰ pñt pci pere ꝟitatẽ: etiã ſi ſint minꝰ periti ꝙ alii qui pfunctorie ꝯſiſtũt ꝛ extraordinarie. ¶ 2ᵒ quia hoc eſſet in magnũ nocumentũ vtilitatis ꝯmunis ſtatꝰ hominũ: ſi ſententie nõ ſtarẽt ſ quilꝫ ꝑ ſuo libitu vellet ſnĩe calũniã ingerẽ: quia ſic litigia eẽnt interminabilia. ꝛ ideo in tali caſu magis eſt ſtandũ ſententie iudicũ niſi forte ſit ꝑ appellationẽ ſuſpẽſa Et ꝑ hꝫ pꝫ rñſio ad obiecta.

¶ Articulus. 15ꝰ.

Ad quartũ ſic ꝓcedit. Uidetur ꝙ ꝑlatꝰ eccleſie ñ poſſit eccleſie curã cõmittere ſuo ꝯſanguineo ꝗ̃nis idoneo: poſtpoſito meliori. Pater enĩ ſue filie q̃rit ſponſum ꝙ magis põt idoneum. ꝛ ſponſus ſue ſponſe querit fideliſſimũ cuſtodẽ ꝑ poſſe. Sꝫ maior ꝑlatꝰ ad eccl'iam ſibi ſbiectã ꝯparat vel ſicut pater ad filiã: vel ſicut ſpõſus ad ſponſã. g̃ dꝫ ei de pſona idonea ꝓuidere quãtũ meliꝰ poteſt. ¶ Preterea Johes euangeliſta maxĩe fuit idoneꝰ: ꝛ tñ quia ꝯſanguineus xp̄i erat ſm carnẽ pretulit ei Petrũ in regimine eccleſie. g̃ etiam ꝑlatus ſi hẽat ꝯſanguineũ eque idoneũ non dꝫ ei ꝓuidẽ in eccleſia magis ꝙ alii eque idoneo. Multo g̃ minus ſi ſit minꝰ idoneus. ¶ Sꝫ ꝯtra eſt ꝙ ſm ordinẽ rectũ caritatis homo plꝰ dꝫ diligere ſibi magis ꝯiũctos. Sꝫ his quos magis ex caritate diligimus: etiam magis debemꝰ ꝓuidere: vñ eoꝝ meritũ creſcat. Cum g̃ ex bona diſpenſatõe eccleſie creſcat meritũ bñ adminiſtrãtis: videt ꝙ prelatꝰ magis debeat ſuis ꝙ extraneis ꝓuidere: etiã ſi ſint minꝰ idonei.

Rꝰ dđ ꝙ alr̃ ẽ dicẽdũ de ꝯſanguineo ꝑlati eque idoneo: ꝛ alr̃ de minus idoneo. Si eniꝫ ſit eque idoneꝰ poteſt ꝑlatꝰ ſuũ ꝯſanguineũ ꝑferre niſi forte ex hoc ſcandalũ oriat: vel aliqui exinde malũ exẽplũ accipiant: vt ꝓbabilr̃ ꝑſumi poſſit ꝙ alii ꝑlati hoc exemplo inducantur ad dandũ ſuis ꝯſanguineis etiã minꝰ dignis. ꝛ hꝫ ideo: quia ex quo nihil deperit vtilitati eccleſie: cum eque idoneo ꝓuidet: lꝫ circa hiꝰ ꝓuiſioẽꝫ etiã amori nãli ſatiſfacere: qui non eſt ꝯtrarius caritati: ſ magis caritate informat. Et hoc ſignificatur Gñ. 48ᵒ. vbi Pharao dixit ad Joſeph de fratribꝰ ſui. Si noſti in eis viros induſtrios: ꝯſtitue eos magiſtros pecoꝝ meoꝝ. Si ꝟo ſit minꝰ idoneꝰ ꝯſanguineꝰ ꝑlati: non debꝫ eum ꝑficere ad curã eccl'ie poſtpoſito meliori duplici rõne. ¶ Primo quidẽ hoc videt eſſe ꝯtra fidelitatẽ: quã in bono diſpenſatore dominus requirit. Nõ enĩ faceret fidel'r negociũ alicuiꝰ dñi qui poſſet rẽ eiꝰ meliorare: ſi hoc ꝑtermittẽt: vt ſuis ꝯſanguineis ſatiſfacẽt. ¶ 2ᵒ qa hoc videt eẽ ꝯtra fidelitatẽ: quã ĩ bono diſpẽſatore ad pſonarũ acceptionẽ ptinere: que ꝯſiſtit in hoc ꝙ aliquis accipit ꝑ cã ꝯditionẽ pſone: que nõ facit ad negociũ. ſicut ſi aliqs darꝫ ſnĩam ꝑ aliquo qa diues eſt: ꝛ non quia iuſticiã hꝫ: que ẽ ꝯditio faciẽs ad negociũ. Eſſe aũt ꝯſanguineũ

non eſt aliq̃ ꝯditio ptinēs ad curaꝫ eccleſie:que non obtinet iure ſāguinis ſ; dīno munere. Eſſet aūt ꝯditio faciens ad negociū circa diſpēſationē patrimonialiū bonoꝝ. Un̄ ſi epūs de pr̄imonialib⁹ bonis magis ꝓuideat ſuo ꝯſanguineo min⁹ idoneo:non eſt acceptio pſonarū. Sꝫ ſi rōne ꝯſanguinitat̄ ei ꝓuideat in pr̄imonio crucifixi: non caret vitio pſonarū acceptionis:quā aug⁹. dicit in eccl'iaſticis gradib⁹ diſpēſandis exponens illud qđ hr̄ Jac.2 Nolite in pſonarū acceptione hēre fidē dn̄i noſtri Jhu xp̄i. Hiero.etiā dicit.⁊ hr̄.8.q.i. Extraneus ex alia tribu a Moyſe eligit̄: vt ſignaret ꝓncipatū in populos non ſanguini differēdū eſſe ſ; vite.at nunc cernimus plurimos hanc rem bn̄ficio facere:vt non querant eos in eccleſia columnas eligere:quos plus cognoſcant eccleſie ꝓdeſſe:ſ; quos vl' ipſi amāt:vl' quoꝝ ſūt obſeqiis deliniti

DEinde queſitū eſt de actib⁹ q pn̄t ad oēs hoīes ptinē. Et pmo de actib⁹ ptinētib⁹ ad vim intellectiuā. ¶ 2° de actib⁹ ptinētib⁹ ad uim appetitiuā. ¶ Circa pmū queſita ſunt tria. ¶ Primo vtrū poſſit aliqs ſine pctō appetē ſcire ſcīas magicas. ¶ 2° vtrū enūtiabile qđ ſemel eſt uerū ſemper ſit verū. ¶ 3° vtrū magiſter determinādo qōnes theologicas magis debeat vti rōne uel auctoritate.

¶ Articul⁹.16⁹.

AD pmū ſic ꝓcedebat̄. Uidet̄ ꝙ hō ſine peccato poſſit appetē ſcire ſcīas magicas. Nō enim eſt peccatū appetere illud ꝑ qđ ponit̄ intellectus hoīs in optimo. Sꝫ ꝑ quālibꝫ ſcīam ponitur intellect⁹ hoīs in optimo:qa veꝝ ē bonū intellect⁹. vt dicit̄ in.6.Ethi. Scīa aūt veroꝝ eſt. g̃ hō pōt licite appetere ſcire quācūqꝫ ſcīaꝫ. ⁊ ita ſine peccato pōt hō appetere ſcire ſcīas magicas. ¶ Sꝫ ꝯtra. Prohibitio nō eſt niſi de illicito. Sꝫ ſcīe magice ſūt ꝓhibite. g̃ illicitū ē appetē eas ſcire. ¶ Rñ° dō ꝙ act⁹ human⁹ pōt dici bon⁹ dupl'r. Uno modo ex gn̄e. Alio mō ex circūſtātia. Ex gn̄e qdē dr̄ eē act⁹ bon⁹ ex eo ꝙ act⁹ cadit ſupra debitā mām. debita autē mā appetit⁹ eſt bonū. vn̄ appetere quodcūqꝫ bonū eſt bonū in gn̄e. oīs aūt ſcīa ſiue quecūqꝫ cognitō bonū aliqd eſt. alioqn de⁹ cui nihil mali ineſt non haberet omnē ſcīam tam bonoꝝ ꝙ̃ maloꝝ. vn̄ appetere quācunqꝫ ſcīam vel noticiā quarūcūqꝫ rerū ſiue bonarū ſiue malarū ē bonū in gn̄e. Sꝫ tn̄ ſm̄ diuerſas circūſtātias additas poteſt eē bonū vel malū. ⁊ pcipue hec diuerſificat̄ ſm̄ intentionē finis. Nam ſi aliquis appetat ſcire ſciētias magicas:vt eis etiā vtat̄ eſt malū. Si aūt appetat eas ſcire vt eas ꝯfutet ⁊ reprobet: ſic eſt bonū ⁊ licitū. Sil'r etiā ex cōditione pſone pōt hō diuerſificari: vel etiā ex mō appetēdi. Si eniꝫ ſic aliqs appetat ſcire hi⁹ ſcīas vt earū noticiā pferat aliis vtilioribus reb⁹:inordinat⁹ eſt appetitus. ⁊ ſil'r ſi ſit talis pſona ad quā nō ptineat hoc ſcire:inordinate hoc appetit.

¶ Ad pmū g̃ dō ꝙ oīs ſcīa ponit

ntellectum in aliquo ſui bono.quia
omne verū eſt quoddā bonū intel
lect⁹.ſ nō oīs ſciā ponit intellectum
in ſui optimo.ſ illa ſola que ē circa
ꝑmā ṽitatē:nec etiā verū eſt ꝙ ma
gice artes ſint ſcīe: ſ poti⁹ ſunt q̄
dam fallacie demonū. ¶Ad 2ᵐ dō
ꝙ hi⁹ artes ſunt ꝓhibite:quantum
ad ſuū vſū. Si ṽo ꝓhiberet alicui
etiam earū ſtudiū ꝓpter ꝑiculū vtē
di:tūc eēt malū q̄a ꝓhibitū.

Articulus.17⁹.

AD 2ᵐ ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ
non oportet enūciabile qđ
ſemel eſt verū ſemꝑ futu-
rū eſſe verū.Si enī hoc eſſet veruꝫ
in aliis enūciabilib⁹: pari rōne hoc
eēt verū in enūciabilib⁹ de futuro.
Sꝫ in iſtis hoc non eſt uerū.quia ut
dicit ph̄s in 2° de generatione.fu-
turus quis incedere non incedet.g̃
non oportet enūciabile qđ ſemel ē
verū ſemꝑ eſſe futurū veꝝ. ¶Pre
terea ſi partes ſunt eedē ⁊ totū eſt
idem.Sꝫ partes enūciabilis ſunt p̄
dicatū ⁊ ſbiectū ⁊ cōpoſitio.g̃ ideꝫ
eſt enūciabile exiſtente eodē p̄dica
to ⁊ ſbiecto ⁊ ꝯpoſitione.ſ talr̄ exi
ſtēte eodē enūciabili ꝯtingit ꝙ ſit
q̄n̄q; verū ⁊ q̄n̄q; falſū.ſicut h̄ enū
ciabile ſor.ſedere eſt verū eo ſedē-
te:⁊ falſum eo nō ſedēte. ſm illud
ph̄i in p̄dicamētis.Ex eo ꝙ res eſt
vel non eſt orō eſt vera vel falſa.g̃
enūciabile quod ſemel eſt verū: nō
ꝓpter hoc ſemꝑ eſt verū. ¶Sꝫ ꝯ.
Iſta enūciabilia.Sortē currē ⁊ ſor-
tem cucurriſſe: ⁊ ſortē fore curſuꝝ
nō differūt niſi ſm diuerſaꝫ ꝯſigni-
ficationē t̄pis.Sꝫ diuerſa ꝯſignifi-
catio nō tollit idētitatē noīs.Ideꝫ
enim nomē dr̄ eſſe ꝑ oēs caſus ⁊ in
ſingulari ⁊ in plurali numero.g̃ eti
am p̄dicta tria enūciabilia ſūt unū
enūciabile. Sꝫ ſi vnū hoꝝ ſemel ſit
verū ſemꝑ opꝫ ꝙ aliqđ eoꝝ ſit veꝝ
q̄a ſi ſemel ē verū ꝙ ſortes currit:
prius erat verū ꝙ ſortes curret. ⁊
poſtea erit verū ꝙ ſortes cucurrit.
g̃ ſi enūciabile aliqđ ſemel eſt verū
ſemꝑ erit verū. ¶Rx° dō ꝙ huius
dubitatōis vis in hoc ꝯſiſtit vt ſci
tur vtrū ſit idē enūciabile qđ ē de
p̄n̄ti p̄terito ⁊ futuro.Si enim hoc
uerū ſit ꝯn̄s erit ꝙ enunciabile qđ
ſemel eſt verū ſemꝑ erit verū: licet
forte hoc dubitationē aliquā habē
poſſit circa enunciabilia de futuro
ꝯtingēti.ſ hoc ē altioris inq̄ſitiōis
Si ṽo ſint diuerſa enūciabilia de p̄-
ſenti p̄terito ⁊ futuro. eſt aūt ideꝫ
enūciabile qđ eſt de p̄n̄ti qualr̄cūq;
res ſe habeat:manifeſtū eſt ꝙ idem
enūciabile q̄n̄q; eſt verū q̄n̄q; falſū
ſm ꝙ ph̄s dicit in p̄dicamētis. ꝙ
eadē oratio ⁊ opinio q̄n̄q; eſt vera
q̄n̄q; falſa..Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū
ē ꝙ ſm ph̄m in ꝑmo periarmenias
tria quedā ꝑ ordinē inueniūt. Nā
voces ſūt ſigna intellectuū. intelle-
ctus aūt ſunt rerū ſil'itudines. ma-
nifeſtū ē aūt ꝙ vnitas vocis ſigni-
ficatiue vel diuerſitas nō depēdet
ex vnitate vel diuerſitate rei ſigni
ficate.alioquin non eſſet aliqđ no-
men equocū. Secūdum hoc enim ſi
ſint diuerſe res eſſent diuerſa no-
mina ⁊ non idem nomē.depēdet g̃
vnitas vel diuerſitas vocis ſignifi
catiue ſiue ꝯplexe ſiue incōplexe ex

vnitate vel diuerſitate vocis vel
intellect⁹.quoꝝ unū.ſ.vox eſt ſignū
⁊ nō ſignatū tm̄. intellectus autem
ſignū ⁊ ſignatū ſicut ⁊ res. Poteſt
ḡ nomē vel enūciabile eſſe aliud ⁊
aliud vel ꝑpter diuerſitatē vocis.
tm̄.ſicuti ē in ſynonimis:ī qb⁹ ē di
uerſa vox: ſed idem ſignificatum
oīo.vel etiam cū diuerſitate vocis
pōt eſſe diuerſitas intellectuū ſiue
ꝑpter diuerſitatē rei intellecte ſiue
ꝑpter diuerſitatē modi intelligēdi
⁊ hoc ↄtingit qñcūqꝫ ē diuerſitas
ↄſignificationis:que ↄſeqt̄ diuerſū
modū intelligēdi vnā ⁊ eandē reꝫ:
⁊ ꝑcipue hoc apparet in tp̄e quod
ꝑ ſe ↄmiſcet̄ opationi intellect⁹ hu
mani ↄponētis ⁊ diuidētis. vt dr̄
in 3° de aīa. Et ideo dicēdū ꝙ nō ē
idem enūciabile ſoꝛtē ſedere ⁊ ſoꝛ
tem ſediſſe:vel ſeſſurū eſſe.ſ; ſoꝛteꝫ
ſedere eſt idem enūciabile:quia eſt
eadem vox ⁊ idem mod⁹ ſignificā
di.⁊ ideo pꝫ ꝙ ideꝫ enūciabile pōt
qñqꝫ eſſe verū qñqꝫ falſuꝫ. vñ duo
ꝑma ↄcedimus. Ad 3ᵐ dō ꝙ di
uerſitas ↄſignificationis tollit noīſ
idētitatē in tantū ꝙ obliq ſm pħꝫ
non ſunt noīa.ſunt tñ vnū nomen
non ſimplr̄: ſ; inquantū ↄueniūt in
vno oꝛdine declinationis.

Articul⁹.iij⁹.

AD 3ᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ ꝙ
magr̄ determinās qſtiones
theologicas magis debeat
vti auctoꝛitatib⁹ ꝙ̄ rōnib⁹.Quia in
qualibꝫ ſciā qōnes optime determi
nant̄ ꝑ ꝑma ꝑncipia illi⁹ ſcīe. Sed
pꝛima ꝑncipia ſcīe theologice ſunt
articuli fidei: qui nobis ꝑ auctoꝛita
tes īnoteſcūt.ḡ maxime qōnes the
ologice ſunt determinādē ꝑ aucto
ritates. Sed ↄtra eſt qd̄ dicit̄ ad
Titū.i. Ut ſint potētes exhoꝛtari ī
doctrina ſana ⁊ ↄtradicētes reuin
cere.Sꝫ ↄtradicētes meli⁹ reuīcūt
rōib⁹ ꝙ̄ auctoritatib⁹. ḡ magis opꝫ
determinare qōnes ꝑ rōnes ꝙ̄ per
auctoꝛitates. Rn̄° dō ꝙ quilꝫ act⁹
exequēdus eſt ſm ꝙ ↄuenit ad ſuū
finē.diſputatio aūt ad duplicē fi
nē pōt oꝛdinari. Quedā enīꝫ diſpu
tatio oꝛdinat̄ ad remouēdū dubi
tationē an ita ſit.⁊ in tali diſputa
tione theologica maxime vtenduꝫ
eſt auctoꝛitatib⁹: quas recipiūt illi:
cum quib⁹ diſputat̄. puta ſi cū iu
deis diſputet̄ opꝫ inducere auctoꝛi
tates veteris teſtamēti. Si cū ma
nicheis: qui vet⁹ teſtamētū reſpu
unt opꝫ vti ſolū auctoꝛitatib⁹ noui
teſtamēti.Si aūt cū ſciſmaticis qui
recipiūt vet⁹ ⁊ nouū teſtamētū:nō
aūt doctrinā ſāctoꝝ noſtroꝝ:ſicut
ſunt greci. opꝫ cū eis diſputare ex
auctoꝛitatib⁹ noui vel veteris teſtī
⁊ illoꝝ doctoꝝ quos ipſi recipiunt.
Si aūt nullā auctoꝛitatē recipiunt:
opꝫ ad eos ↄuincēdos ad rōnes nā
les ↄfugere. Quedā vō diſputatio
eſt magiſtralis in ſcholis: non ad
remouēdū erroꝛē ſ; ad inſtruēdum
auditoꝛes:vt inducant̄ ad intelle
ctum veritatis:quē intendit. ⁊ tūc
opoꝛtet rōnib⁹ īniti inueſtigātib⁹
ꝟitatis radicē ⁊ facietib⁹ ſcire quō
ſit verū qd̄ dr̄.alioquin ſi nudis au
ctoꝛitatib⁹ magr̄ qōnē determinet
certificabit̄ quidem auditoꝛ ꝙ ita
eſt:ſed nihil ſcientie vel intellectuſ

acquiret: ſed vacuus abſcedet. Et per hoc patet reſponſio ad obiecta.

d Einde queſitū ē de reb⁹ ptinentib⁹ ad vim appetitiuā. Et pmo de bonis. 2° de malis. Circa pmū qrunt duo de martirio. Primo vtrum aliquis abſq pfecta caritate poſſit ſe ad martiriū offerre. 2° vtrum ſuſtinere martiriū p xpo ſit ī pcepto.

Articulus .19°.

a D pm ſic pcedit. Videt q aliqs abſq caritate pfecta poſſit ſe martirio offerre: qa ſuper illud pſ. Ideo dilexi mandata tua ſuper aurum ꝛ topaſion. dicit glo. Q minima caritas plus diligit dei legem q millia auri ꝛ argenti. ꝛ eadem rōne q omnia tpalia. Sz id qd min⁹ diligim⁹ exponim⁹ magis pro eo quod magis diligim⁹. g ꝛ oīa tēporalia: ꝛ etiā ppriā vitā pōt exponere p xpo qui hz minimā caritatē. Sz ɔtra. Si aliqs abſq caritate pfecta poteſt ſe offerre martirio. g pari rōne poterit martiriū ſuſtinē abſq caritate pfecta. Sz hoc videt eſſe falſum ſm illud Jo. 3. Maiorez caritatē nemo hz q vt aīam ſuam ponat quis p amicis ſuis. g aliquis abſq caritate pfecta non poteſt ſe ad martiriū offerre. Rñ° dd q in operibus ꝟtutum duo ſunt attendenda. ſ. id quod fit ꝛ modus faciendi. Contingit autē idem factū qd fit ſm aliquā perfectam ꝟtutē fieri etiam non ſolū ab hñte paruā ꝟtutē ſ etiam a non hñte ꝟtutē ſic aliquis non habēs iuſticiā pōt facere aliqd op⁹ iuſtū. Sed ſi attendamus ad modum faciendi: ille qui non hz ꝟtutem non pōt operari: ſicut ille q hz. nec ille qui hz paruā ſicut ille q habet magnā: qui opat faciliter ꝛ prompte ꝛ delectabilr: quod nō ita facit ille qui caret ꝟtute: vel q paruā habet. Sic g dicēdū eſt q hoc opus quod eſt offerre ſe martirio vl' etiā martiriū ſufferre pōt facer nō ſolū caritas pfecta: ſ etiam imperfecta. ꝛ quod plus eſt: etiam ille qui carz caritate. ſm illud apl'i .i. ad Cor. 13. Si tradidero corpus meū: ita vt ardeam: caritatez aūt non habeā. ꝛc. Sz caritas pfecta hoc facit pmpte ꝛ delectabilr. ſicut patet de Laurētio ꝛ Vincētio: qui in tormētis hilaritatē oſtēderūt. hoc aūt non pōt facere caritas imperfecta: vel etiāz ille qui caritate caret. Et p hō pz reſponſio obiecta.

Articul⁹ .20°.

a D 2m ſic pcedit. Videt q pati martirium pꝑter xpm non ſit in pcepto. Min⁹ enī videt q homo det ſua q q ppriuz corp⁹ ponat. vt dicit Grego. in illa omelia. Ego ſum paſtor bon⁹. Sz dimittere oīa ſua pꝑter xpz nō cadit ſb precepto ſ ſb cōſilio. g etiam exponere corp⁹ ſuū martirio nō cadit ſb pcepto. Sz ɔtra eſt qd Aug⁹. dicit. 13. de ciui. dei. Cū dictū eſt hoī Morieris ſi peccaueris. nūc dicitur martiri: morere ne pecces. Sz illud qd oportet nos facere ne peccemus cadit ſb pcepto. g mors martirum cadit ſb pcepto. Rñ° dd q aliqd cadit ſb pcepto dupl'r. Uno modo abſolute. Alio modo ſm aī ppatōez

quia enim pceptū importat rōnem debiti. illud abſolute cadit ſb pce‑pto:qḋ eſt debitū ꝓpter aliqḋ pexi‑ſtēs:ſicut preceptū de honoratione parentum: vel de amando deum. Sꝫ qñqꝫ ɔtingit ꝙ id qḋ facit aliqd eſſe debitū:nō dū pceſſit.ſ pōt occurrere. Uñ hoc cadit ſb pcepto non abſolute:ſ ſm ꝑparationē animi ita.ſ.vt homo habeat aīum paratū ad faciendū illud.qḋ debitū redditur ex aliqua cauſa occurrente.⁊ hꝰ modo exponit aug.illa dñi pcepta que ponunt Mat.5. Si quis pcuſſerit te ī vnā maxillā:prebe ei ⁊ aliā quia.ſ. ſi opus eſſet:⁊ hoc exigeret ſalus alioꝝ:homo dꝫ eſſe paratꝰ ad hoc faciendū:⁊ ꝑ hunc modū ſuſtinere martiriū ꝓpter xp̄m cadit ſub pcepto. quia.ſ.homo dꝫ habere animū paratū vt ꝑus pmitteret ſe occidi:q̄ xp̄um negaret vel mortalr̄ peccaret.⁊ ſic etiā relinquere bona ꝓpria cadit ſb pcepto: quia dꝫ eſſe paratꝰ aīus xp̄iani magis ſuſtinere rapinā bonoꝝ ſuoꝝ q̄ xp̄m negare vel mortalr̄ peccare.⁊ ꝑ hoc patet rñſio ad obiecta.

Deinde q̄ſitū eſt de actibus malis.ſ.de ꝑmis motibus. Circa quos queſita ſūt duo ❡Primo utrū ꝑmi motꝰ ſemp ſint peccata. ❡2ᵒ vtrum in infidelibus ſint peccata mortalia.

❡Articulꝰ.1ᵘˢ.

Ad pmū ſic pcedebat. Uidetur ꝙ ꝑmꝰ motꝰ ſemper ſit peccatū. Dicit magr̄.21.di. ſecūdi libri ſn̄iaꝝ. Qꝛ temptatio a carne non pōt eſſe ſine peccato. Sꝫ qñcūqꝫ eſt ꝑmꝰ motꝰ eſt temptatio a carne.ḡ ꝑmꝰ motꝰ non pōt eē ſine peccato. ❡Sꝫ ɔtra eſt qḋ ad ro.6. ſuper illud. Nō ḡ regnet peccatū in vr̄o mortali corpore.dicit gloſa Non ꝓhibet ɔcupiām que vitari ñ pōt. Sꝫ illud qḋ non poteſt vitari non eſt peccatū.ḡ ɔcupīa q̄ ē ꝑmus motꝰ non eſt peccatū. ❡Rñᵒ dō ꝙ motus importat inclinationē q̄dā ad terminū:que quidem inclinatio ꝑtinet ad appetitū in humaniſ actibus.Eſt aūt in hoīe triplex appetitus.vnꝰ quidē naturalis.ſ.ꝰ ꝙ vis appetitiua pertinet ad aīam vegetabilē:ſicut ⁊ vis digeſtiua ⁊ exp̄lſiua ⁊ retentiua.Secūdꝰ appetitus eſt ſenſualitatis.qui mouet ſecūdū app̄hēſionē ſenſus.Tertiꝰ appetitꝰ eſt volūtatis:qui mouet ſm iudiciū rōniſ. Peccatū aūt qḋ hꝫ rōnē cl̄pe de quo nunc loquimur: non poteſt eſſe niſi in actu volūtario: qui.ſ.eſt aliqualr̄ in poteſtate peccātis. actꝰ autē appetitꝰ nālis nō ſbiacet imperio rōnis:ſicut nec actꝰ aliarū potentiarū vegetabilis aīe.⁊ ideo in actu talis appetitꝰ non pōt ɔſiſtere culpa:ſicut ꝙ homo eſuriat vel ſciat abſqꝫ culpa eſt.⁊ idem dicēdū ē in aliis hiꝰ.Sꝫ actꝰ appetitꝰ ſenſitiui ſbiacet imperio rōnis:q̄ rō pueniens ip̄m pōt eū imperare vel etiā impedire.⁊ ideo talis motꝰ pōt iā hēre rōnē culpe.⁊ ſi ſequat iudiciū rōnis poterit etiā eē peccatū mortale:ſicut ⁊ motꝰ exterioꝝ mēbroꝝ imperati a rōne. Si aūt pueniat iudiciū rōnis eſt quidē peccatū:ſi tendat in aliquid illicitū:quia ī ꝑtāte

hominis fuit ipm cohibere. eſt tam veniale peccatū ⁊ leuiſſimū. vt pʒ p aug.12.de trini. ⁊ hʒ dr̃ pm⁹mot⁹ peccati. mot⁹ aūt ſupioris appetit⁹ .i. volūtatis ꝯſequēs iudiciū rōnis iam pōt eē peccatū mortale. Primū ḡ ꝯcedim⁹. ¶Ad zm dō ꝙ ꝯcupīa non pōt vitari ſic ꝙ nullus ꝯcupīe mot⁹ ſurgat:quia dum reſiſtit vni inſurgit ali⁹.poſſunt tñ vitari ſinguli. ⁊ ex hoc quilʒ hʒ aliqd de rōe peccati: lʒ nō hēat rōnē pfecti pctī: qđ eſt peccatū mortale.

¶Articulus.zz⁹.

AD zm ſic pcedit. Uidet ꝙ pmi mot⁹ in infidelib⁹ ſint peccata mortalia. Quia ſic Anſel.dicit in li.de grā ⁊ li.ar. Eos q nō ſunt in xpo Jhu ſeqt dānatio ſi ſentiūt ꝯcupiam:etiā ſi nō ꝯſentiant. Sʒ ſentire ꝯcupiam eſt habere pmū ꝯcupīe motū. ḡ infideles q n ſunt in xpo Jhu peccāt mortalr ſm pmos mot⁹:qa dānatio non debet niſi peccato mortali. ¶Preterea qlʒ homo dʒ hēre originalē iuſticiā:ſm quā ꝯcupīa repmebat. ſʒ ꝯtra hoc debitū eſt qlʒ ꝯcupīe mot⁹. ḡ qlibʒ ꝯcupīe motus eſt peccatū mortale. Omne enī qđ eſt ꝯtra debitū habʒ pctī mortalis rōnē. ¶Sʒ ꝯr. Quāto eſt grad⁹ altior:tāto eſt caſus grauior. Sʒ altior eſt gradus fidelis ꝙ̄ infidelis. Cū ḡ pmi mot⁹ fideliū nō ſint pctā mortalia. multo min⁹ pmi mot⁹ infideliū. ¶Rx° dō ꝙ pm⁹motus ſicut dictū eſt:eſt mot⁹ ſenſualitatis pueniēs deliberationē rōnis. eadē aūt nā ſenſualitatis eſt:⁊ rōnis in fidelib⁹ ⁊ in infidelibus. Ad nām aūt ſenſualitatis ⁊ rōnis ptinet ꝙ mot⁹ ſenſualitatꝭ qui ē abſqʒ deliberatione rōnis non poſſit eſſe peccatū mortale: quia peccatū mortale eſt qđ ꝯſiſtit in auerſiōe a deo: ad quē ꝯuerti non pōt homo niſi p rōnē. ⁊ per ꝯñs auerſio a deo q̄ ꝯſtituit peccatū mortale non pōt eē niſi in rōne. vt pʒ p aug.12.de tri. ⁊ idō dicēdū eſt ꝙ pmi mot⁹ infideliū nō ſunt peccata mortalia ſʒ venialia.

¶Ad pmū ḡ dō ꝙ dictū Anſelmi depēdet ex v̄bo apl'i q ꝯcludit ad ro.8.ꝙ nihil eſt damnationis his q ſunt in xpo Jhu. qui non ſm carnē ambulant. Uidet ḡ ꝙ his qui non ſunt in xpo Jhu ſit aliqd damnationis:etiam ſi nō ſm carnē ambulēt motib⁹ carnis ꝯſentiētes. alioquin nihil plus hērēt hi qui ſunt in xpo Jhu ꝙ̄ alii. Eſt ḡ aliquid damnationis his qui non ſunt in xpo Jhu ſi ſentiant mot⁹ carnis:quāuis nō ꝯſentiūt. qđ quidem qualr ſit intelligēdū ex pceſſu apl'i apparet. pmiſerat enim reparationē grē inchoatā eſſe in his qui ſunt in xpo Jhu quātū ad mētē:lʒ nō quantū ad carnē. Premiſerat eniʒ. Ego ipſe mēte qdē ſeruio legi dei:carne autē legi peccati.i. pter legem fomitis: qui adhuc manet in corporis membris. Ne ḡ hi ſunt in xpo Jhu videret adhuc pſtine damnationi ſbiacere pter fomitis mot⁹:ꝯcludit apl'us ꝙ nihil eſt damnationis his q ſūt in xpo Jhu:ſi non ſm carnē ambulant:quia damnatio originalis peccati ſoluta eſt per grām xpi: ꝙ̄uis actu remaneat fomes peccati. dāna

tionē vero actualis peccati non in-currūt:quia non ambulāt ſ[m] carnē In infidelib⁹ vero manet peccatū originale nō ſolū actu ſ etiā reatu. ⁊ ideo eſt in eis aliquid damnationis ex parte originalis peccati. nō aūt ex parte actualis: ſi ↄcupiſcentiis non ↄſentiāt. Ex hoc ḡ non ſequit̄ ꝙ in infidelib⁹ prim⁹ mot⁹ inducat damnationē peccati mortal'. ſ ſequit̄ ꝙ hēat ānexā damnatiōē originalis peccati. ¶ Ad z[m] dō ꝙ debitū originalis iuſticie pertinet ad ipſam pſonam infidelis ratiōe humane nature: quā a pmo parēte traxit: cui collata eſt originalis iuſticia. ⁊ ideo id quod ptinet ad defectum originalis iuſticie pertinet ad peccatū nature. ſ. ad peccatum originale: non aūt ad pctm̄ actuale q̄le ē pctm̄ mortale.

¶ Articul⁹. z⁹.

Q Ueſtio eſt vtrū pueri non exercitati in preceptis ſint recipiendi vel obligandi voto vel iuramēto: vel bn̄ficiis alliciendi ad ingreſſum religionis. Et videtur ꝙ non. Perfectio enim conſiliorum ad quam ordinantur religiones a xpo exordium ſumpſit Sed xpūs pmo ↄſilium pfectionis dedit adoleſcenti: qui precepta ſeruauerat. ut patet Mat. 19. ergo ſoli illi qui ſunt exercitati in preceptis ſunt ad religionem obligandi vel recipiendi. ¶ Preterea Gregorius dicit ſuper Ezech. Nemo repente fit ſumm⁹. Sz in bona ↄuerſatione a minimis quis inchoat vt ad magna pueniat. Sz magna ſunt ↄſilia q̄ ptinēt ad pfectionē vite. minora aūt ſunt pcepta que ptinēt ad oēz iuſticiam. ergo prius debent pueri exercitari in pceptis: q̄ ad ↄſilia inducantur. ¶ Preterea Exo. zi. dr. Si quis aperuerit ciſternam deciderit q̄ bos vel aſin⁹ in eā: domin⁹ ciſterne reddet pciū iumentoꝝ. Sz ille qui aliquē puerū nondū in preceptis exercitatū ad religionē īducit: quodāmodo aperit ei ciſternaz: quia pleriq̄ tales religionē ingredientes egrediunt̄ ⁊ in deſperationē incidunt quaſi in quandā ſpūalem ciſternam. ḡ videt̄ ꝙ ille qui eum inducit: hoc ei imputetur ad peccatū. ¶ Preterea illud quod ē expediens omuni vtilitati non eſt tollendū. Sz expedit omuni vtilitati ꝙ hoīes ppria libertate vtāt̄ ad bonū faciēdū. ḡ nō eſt aliquib⁹ auferenda talis libertas p obligationē voti uel iuramēti. ¶ Preterea beat⁹ Bn̄dict⁹ monachoꝝ īſtitutor almific⁹ in ſua regula ſtatuit: ꝙ uenietib⁹ ad religionē non ſit facilis pbēd⁹ ingreſſus: ſ pbādū ſit an ſpūs a deo ſit. ḡ multo min⁹ ſunt aliqui munerib⁹ vel bn̄ficiis alliciēdi. Preterea Greg. dicit. ⁊ hr̄ ī decret' diſt. 48. Scim⁹ ꝙ edificati parieteſ non pus tignoꝝ pondus accipiūt: niſi nouitatis ſue humore ſiccent̄: ne ſi ante pondera q̄ ſolident̄ accipiant cunctam ſimul ad terram fabricam deponāt. Sz pueri q nōduz ſunt exercitati in pceptis ſunt q̄ſi parietes nōdū deſiccati. ḡ nō ſunt eis īponēda tigna. i. ḡuia religionis īſtituta. ¶ Preterea ſtat⁹ religiōis

eſt ſtatus penitētie. Sꝫ pueri excipi
unť ab omni penitētie coertione: ut
hř in decretis de penitētia di.4. ğ
non ſunt ad religionē inducēdi.
¶ Preterea ſicut dicitur.20.q.3.
Quod quis non optat nec elegit: p
fecto non diligit. quod autem non
diligit facile contemnit. Sꝫ pueri
anteꝙ ſint exercitati non habēt fir
mā electionē. ğ nec firmā dilectōeꝫ
facile ğ religionē ꝯtemnent ſi ī ta
li etate ad religionē inducanť.
Preterea puer.14.dř. Subſtātia fe
ſtinata minueť. ſꝫ videť eſſe nimia
feſtinātia ꝙ aliquis ad ꝯſilia ꝯuolꝫ
nondū in pceptis exercitatꝰ. ğ uideť
ꝙ boꝝ ſpūal' ſba de facili minuať.
ğ non ſunt ad religionē inducēdi.
¶ Preterea nō minor cura eſt ad
hibēda in ingreſſu religionis ꝙ in
ſuſceptione ordinis. Sꝫ in ordinibꝰ
phibenť ad maiores accedere qui
minores nō acceperūt. ğ etiam nec
debet aliquis ad obſeruātiā ꝯſilio
rum in religione trāſire: niſi prius
preceptis obſeruatis. ¶ Preterea
duo ſunt homini nccia. ſ. intelligē
verū ⁊ opari bonū. ſꝫ in intelligen
do verū ſtultus reputareť q prius
ad difficiliora ſe trāſferret: ꝙ lenio
ra intelligeret. ğ ſtultū ē ī ꝯpatiōe
boni ꝙ aliquis prius trāſeat ad ꝯſi
lia ꝙ̄ in pceptis exerciteť. ¶ Pre
terea cuilibet in religione exiſtēti
ꝯuenit curam agere aliorum vl' ſal
tem ſui ipſiꝰ. ſed in his qui eligunť
ad aliquam curam eccleſiaſticā opꝫ
eligere meliores. ergo oportet eos
qui ad religionē aſſumunť eligere
meliores. hi autē ſunt qui ſūt exer
citati in preceptis. ergo tales ſunt
ad religionē inducēdi. ¶ Preterea
illud quod eſt in ſe bonum: ſi ex eo
ſumať peccati occaſio: eſt abiiciēdū
ſicut ſerpens eneus quem Moyſes
fecerat ex mandato dñi ad ſanan
dū filios iſrael. vt habeť Numeri
.21. Ezechias combuſſit: quia ex eo
ſumebať idolatrie occaſio. ſimiliter
etiam quāuis benedictio ſit ſecūdū
ſe bona. tamen reprehēdiť ſi minor
preſente maiore benedicit. Cum ğ
aliqui inexercitati in preceptis ſu
mant occaſionē peccati ex ingreſſu
religionis ab ea recedētes: quāuis
religio ſit ſecundū ſe bona: tamen
videtur ꝙ inexercitatos ad religi
onem inducere ſit vitandū. ¶ Pre
terea Gregoriꝰ dicit. ⁊ habeť ī de
cretis diſtinctōe.48. Caſuꝫ appetit
qui ad ſummi loci faſtigia poſtpoſi
tis gradibꝰ per abrupta querit aſcē
ſum. ſed procedere ad ꝯſilia: nō ob
ſeruatis preceptis eſt poſtponere ğ
dū. ğ uideť ꝙ h̄ ſit caſū querē. ⁊ ita
ad h̄ nō ſūt aliq inducēdi. ¶ Pre
terea Dam. dič in.2.li. Qr nō ē inuti
le inexptū exiſtē ⁊ īprobatū incor
ruptione frui: vt nō in ſupbiā īci
dať ⁊ iudiciū dyaboli. ğ pari rōne
nō ē inutile improbatos ⁊ īexptos
ī pceptis ad ſtatū ꝯtēplatōis aſſumi
ad quē religio ordinať. ¶ Preterea
Gregoꝰ. dič in.6. moral'. Poſt Lye
amplexꝰ ad Rachelē Jacob puenit
qa pfectꝰ qſqꝫ añ actiue vite ad fe
cūditatē iūgiť: ⁊ pꝰ ꝯtēplatiue ad
requiem copulatur. Sed actiua vi
ta conſiſtit in obſeruantia prece
ptorum. ſtatus autem religionis

pertinet ad vitam otemplatiuam. ergo non ſunt aliqui ad religionez inducendi anteq̄ ſint in preceptis exercitati. ¶ Preterea nulla ꝓmiſſio eſt facienda cui⁹ ſolutio non eſt licita. Sȝ ſoluere aliquid alicui pro ingreſſu religionis nō eſt licitū. vn̄ vr. i. q. z. Nunq̄ legimus deū diſcipulos vel eoꝝ miniſterio ↄuerſos quempiā ad dei cultum aliquo muneris interuentu ꝓuocaſſe. g̈ nō ſūt aliqui ꝓmiſſionib⁹ ad religionē alliciendi. ¶ Preterea nullus qui nō eſt exercitat⁹ in armis ſꝫm leges eſt admittend⁹ ad militiā corporalē. Sȝ religio eſt ſtatus militie ſpūalis g̈ non ſunt aliqui recipiendi ad religionē niſi ꝑus exercitati in p̄ceptis quaſi in quibuſdā ſpūalib⁹ armis ¶ Preterea q non pōt ſe obligare ad min⁹ nō pōt ſe obligare ad maius: niſi ſit neceſſariū. Sȝ puer ante .14ᵘ. annū non pōt ſe obligare ad mr̄imoniū qd̄ min⁹ eſt. g̈ multo minus ad religionē. ¶ Preterea legitͬ Marci. 5. q̄ dn̄s demoniacū curatū non ꝑmiſit ſecū intrare nauim: que ſignificat crucē ⁊ religionē. p demoniacū aūt curatū ſignantͬ hoīes a peccatis ↄuerſi. g̈ non ſunt ad religionē accipiendi peccatores ſtatī ↄuerſi: anteq̄ in preceptis exercitētur. ¶ Preterea bonoꝝ opeꝝ fruct⁹ habere debem⁹: quando de egypto exim⁹: vt dicit quedā glo. Exodi. iz Sed exire de egypto ē exire de mūdo religionē intrādo. g̈ illi qui volunt religionē intrare debent ꝑus fructū bonoꝝ operū habere p obſ̄uantiā p̄ceptoꝝ. ¶ Preterea Aug. dicit in li. de ſermone dn̄i in mōte Q᷑ omnis p̄ſumptio eſt coercenda Sȝ magna p̄ſumptio videtͬ eē q̄ aliqs velit aſcendere ad arcē ↄſilioꝝ nōdum obſeruatis preceptis. ergo tales ſunt coercendi ⁊ non alliciendi ad religionis ingreſſum. ¶ Preterea Auguſtin⁹ dicit in eodem li. Q᷑ maiora maioribus ⁊ minora minoribus ſunt exhibēda. Sed ↄſilia ſunt maiora. ergo non ſunt pueris inexercitatis exhibēda. ⁊ ita pueri nondum exercitati in p̄ceptis non ſunt ad religionem trahendi.

Sed contra eſt quod dicitur. zo. q. .z. Si in qualibet. ⁊ infra. Parētib⁹ ſane filios ſuos religionem tradē non amplius q̄ꝫ vltra quatuordecimum etatis ſue annum licentia eē poterit. Poſtea vero aut cum volūtate parentū eorum: aut ſi ſue deuotionis ſit ſollicitariū votum: erit filiis licitum religioniſ aſſumere cultum. Sed poſt quartūdecimū ānū non ſtatim ſunt homines in p̄ceptis exercitati. ergo poſſunt religionem ingredi pueri anteq̄ ſint in preceptis exercitati. ¶ Preterea maius eſt q̄ aliquis aſſumatur ad regimē ſui ⁊ alioꝝ: q̄ꝫ q̄ recipiatur in religione in qua ſꝫ regimine alteriuſ viuit. Sȝ Salomon adhuc puer exiſtēs aſſūpt⁹ ē ad regnū ſui ⁊ alioꝝ. Vn̄ vr. i. paral'. z9. Locut⁹ ē Dauid rex ad oēȝ eccl'iaȝ. Salomonē filium meū elegit de⁹ adhuc pueꝝ ⁊ tenellū. g̈ multo magis pn̄t pueri n̄ exercitati ī p̄ceptis ad religionē recipi vl' īduci. ¶ Pretēa illd̄ votā n̄ ē illicitū: ex q̄ n̄ reddūtͬ aliq rei ſi ſoluāt

Sed ſicut dicit Ambroſius. Ille que in puellarib⁹ ãnis ↄtinentiã voue runt non ↄſtituũtur ree ni votum exoluũt. ḡ ꝙ aliqui voto aſtringãt ad religionẽ in puerilib⁹ ãnis non eſt illicitum. ¶ Preterea nihil eſt illicitum ꝑ qḋ aliquis a bono nõ re trahit. Sed qui ꝓuocat ad meliora non retrahit a bono. ḡ cum ſtatus religionis ſit melior: in quo obſer uant ↄſilia: q̃ȝ ſtat⁹ vite ſecularis ĩ quo ſimplr obſeruant p̃cepta. vi det ꝙ non ſit illicitũ inducere pue ros ad religionẽ voto vel iuramẽ to: aut etiã bñficiis añꝙ ſint in pre ceptis exercitati. ¶ Preterea. zo. q. .i. vr. Firma tũc erit ꝟginitatis ꝓ feſſio: ex quo adulta iam etas eẽ ce perit. ⁊ que ſolet apta nuptiis de putari: ſed non ſtatim in hac etate viri vel mulieres ſunt in p̃ceptis exercitati. ḡ anteꝙ aliqui in p̃ceptis exercitẽtur: licite poſſunt religioni aſtringi ⁊ voto vel iuramento. Preterea ſi talis obligatio eſſet illi cita. ſ. qua pueri non exercitati in p̃ceptis voto vel iuramẽto ad reli gionẽ obligãt: aut hoc eſſet quia ẽ ſm ſe mala: aut quia eſt prohibita. ſed non eſt ſecũdũ ſe mala: quia ſic executio ſiue adimpletio ꝓmiſſiõis eſſet peior ⁊ ꝑſeuerantia peſſima. Cuius cõtrariũ videmus: quia ad implentes ea que ꝓmiſerant in pu erilibus annis: ⁊ in his ꝓmiſſis ꝑ ſeuerantes maxime ↄmendantur. Similiter etiam non eſt illicita tal obligatio quia ꝓhibita. Nõ enĩ ꝓ hibet lege veti. Dicit enĩ Numeri .3o. Mulier ſi quiſpiaȝ vouerit ⁊ ſe ↄſtrinxerit iuramento que ĩ domo patris ſui ⁊ ĩ etate adhuc puellarĩ ſi cognouerit pat votũ qḋ pollicita eſt: ⁊ iuramẽtũ quo obligauit aĩaȝ ſuaȝ ⁊ tacuerit: voti rea erit: q̄cq̄d pollicita eſt ⁊ iurauit ope ↄplebit. ſin aũt vt audierit ↄtradixerit pat ⁊ vota ⁊ iuramẽta eius irrita erũt nec obnoxia tenebit ſponſioni eo ꝙ ↄtradixerit pater. Similr etiam nõ eſt ꝓhibitũ iure canonico: quia in decreto Leonis pape hec eadẽ au ctoritas inducit. Similr etiam non eſt ꝓhibitũ lege euangelii: que ma xime inducit homines a recedẽdo a mundo: ⁊ ſequendũ perfectionis opera. ḡ licitum eſt obligare voto vel iuramẽto pueros nondum exer citatos in preceptis ad religionem ¶ R̃c⁹ dicendum ꝙ hoc quod pro queſtione hic inducitur dubitatio nem non habet: niſi ꝙ quidam con tentioni ſtudẽtes veritatem obnu bilare conantur. Unde hic locum habent verba que Auguſtin⁹ dicit in ſecundo de ciuitate dei. Quoniã ille eſt maior ⁊ deterior inſipientiũ morbus animarum: quo inſtabiles motus ſuos etiam poſt rõneȝ plene redditam: ſiue nimia cecitate: qua nec aperta cernunt: ſiue obſtinati ſſima ꝑuicacia: qua ⁊ ea que cernũ tur non fuerunt tanꝙ ipſam rõnẽ ꝟitatem q̄ȝ defendũt: fit neceſſitas copioſius dicendi pleranq̄ȝ res cla ras velut eas non ſolum ſpectanti bus intuendas: ſꝫ quodãmodo tan gendo palpantibus offeram⁹. ⁊ tñ quis diſceptandi finis erit ſi reſpõ dendum eſſe rñdẽtib⁹ exiſtimem⁹.

Nam qui vel nō poſſunt intelligē quod vicit̄ vel tam duri ſunt aduerſitate mentis: vt etiā ſi intellexerint non obediant: reſpondent ⁊ loquuntur iniquitatem atq; inſatiabiliter vani ſunt. quorum victa contraria: ſi totiens velim⁹ refellē quotiens obnixa fronte ſtatuerint: non cogitare quid vicant: vn̄ quocunq; mō nr̄is diſputationib⁹ contradicant: q̄ ſit infinitum ⁊ erumnoſum ⁊ infructuoſum uides. Erit ergo hic modus ſeruandus vt veritas manifeſte ⁊ quaſi palpabilit̄ oſtendatur: ⁊ ſi qua in ɔtrariū victa fuerint: que aliud pondus non habeāt ɔtemnāt̄: ne ſemꝑ oporteat inutiliter eadē replicare. Sȝ ſi quis ɔtrariū dicere voluerit ſcribat qd̄ dicit: vt alii intelligentes diiudicare poſſint an doceat veritatem.

¶ Primo ḡ circa ꝓpoſitā queſtionē vt ſingula diſcutiam⁹ ɔſiderādū ē q̄ pueros etiam infra ānos pubertatis in religionē recipi non eſt ſ̄ȝ ſe malum: imo eſt expediens ⁊ fructuoſuȝ: quia illud quod a pueritia aſſueſcimus ſemper perfecti⁹ ⁊ firmius tenemus ſ̄m illud ꝓuer. zz. Adoleſcens iuxta viam ſuam graditur: ⁊ etiam cum ſenuerit non recedet ab ea. ⁊ ideo apoſtoli inſtituerunt vt pueri etiam infantes ad xp̄ianā religionē reciperent̄: vt in ea nutriti firmi⁹ ⁊ pfecti⁹ ei inherent. Et hoc eſt quod Dio⁹. dicit in vltimo. c. eccle. Jerar. Secūdū legē ſanctā ɔfirmati infantes ad hituȝ ſanctū habebunt ɔſuetudinē ab oī remoti errore ⁊ īmunde vite expertes hoc diuinis noſtris ducibus. i. apoſtolis ad mentē venit: ⁊ viſum eſt ſuſcipe infantes. Multo aūt magis excedit vita xp̄iana infidelium vitam: q̄ vita religioſoꝝ vitā ſecularíū. p̄ſertim cum in p̄mitiua eccleſia oīum xp̄ianoꝝ erat pfectiſſimus religionis ſtat⁹ ſ̄m illud act. 4. Multitudinis credētiū erat cor vnum ⁊ aīa vna: nec q̄ſq̄ eoꝝ que poſſidebat aliquid ſuū eſſe dicebat ſ̄ȝ erant illis oīa ɔmunia: ad cuius vite exemplar oēs religiones ſunt inſtitute. Et ideo religionū inſtitutores ex eadem cauſa qua apoſtoli moti ſunt ad recipiendū infantes in religione: vt pȝ de btō Bn̄dicto qui vt in 2° dyalogoꝝ legit̄: recepit nutriēdū in religione maurum duodēnē ⁊ placidū ſeptēnem. Eſt tn̄ quedā dr̄ia circa hoc attēdēda. Nam pueri an̄ ānos pubertatis ex naturali iure ſunt ſb̄ cura parentū ꝓpter hoc q̄ patiūt̄ diſcretōis defectum: ſecūdū quem poſſint bn̄ regē ſe ipos. ⁊ ideo in hac etate poſſunt quidē religioni tradi: ſi a parētib⁹ offerāt̄. ⁊ erit rata traditio: p̄cipue ſi cū ad ānos pubertatis ꝑuenerit: ratā hūerint paternā oblationem. vn̄ Grego. dicit. ⁊ hr̄. zo. q. i. addidiſti. Si pr̄ vel mater filiū filiamue int̄ ſepta monaſterii in infātie ānis ſb̄ regulari tradiderint diſciplina vtrū liceat eis poſtq̄ pubertatis impleuerint ānos egredi ⁊ mr̄imonio copulari: hoc oīo denitam⁹: q̄a nephas eſt: vt oblatis a parētib⁹ deo filiis nolūtatis frena relaxet̄. Si aūt ī hac etate ꝓpria ſpōte ſe religioni

tradiderint pōt hoc per aſſenſū uł diſſimulationem parentū ratū eſſe Uñ dr̄.20.q z.Si in qualib; minori etate:vel religionis tōſurā:vł religioni veſte; debitā in vtroq; ſexu filiis:aut vn⁹ aut ambo parentes dederint:aut forte vel nolētib⁹ vł neſciētib⁹.ſ.parētib⁹ a ſe ſuſcepta;: non mox viſam in filiis abdicauerint:ſ; vel corā ſe vel epo palamq; in ɔuētu eodē filios talia habere p̄miſerint ad ſecularē reuerti hītu; filiis ipſis nūq; penit⁹ nō licebit.Si ḡo pueri ānos pubertatis trāſcēderint:pñt etiā inuitis parētib⁹ad religionē trāſire: nec ſunt repellendi īmo magis aduocandi.Ut.n.Gre. dicit in quadā ome. Ad vitā bonā ali⁹ in pueritia. ali⁹ in adoleſcētia. ali⁹ in iuuētute.alius in ſenectute. ali⁹ in decrepita etate p̄ducit. Et cū in nulla etate ſint repellēdi.minus tñ ſunt repellēdi in pueritia. Dicit enim Criſo.ſup Math. Quis meret appropinquare xp̄o ſi repelleret ab eo ſimplex infantia.Na; ſi ſancti futuri ſunt:qd vetatis filios ad patrē venire.Si aūt p̄cc̄ores futuri ſunt:vt qd ſnīa; ɔdemnatōis profertis anq; culpā videatis. quā qdē damnatōis ſnīa; p̄ferūt aliq: cum dicūt.nō ſunt recipiēdi pueri ad religionē:quia exibūt ⁊ peiores efficiet.S; qd addūt quida; q̄ op; pueros p̄us exercitari in p̄ceptis: ⁊ poſtea trāſire ad ɔſilia obſeruāda ī religione:ex falſo intellectu p̄cedit Arbitrāt enī q̄ p̄cepta p̄parēt uiā ad ɔſilia.Nō eſt aūt ſic.īmo potius ɔſilia parāt uiā ad p̄cepta ſeruāda qa p ɔſilia remouet hō a reb⁹ſecli circa quas occupatuſ difficile eſt q̄ īnocētiā ſeruet.Uñ Hil.dicit ſup Mat.Graue onus īnocētiā ſbit incremētis opū occupata.rem.n.ſoli⁹ famulat⁹ dei nō ſine ſeculi vitiis aſſequat.Et iō dñs dicit Mat.19.Difficile q pecunias hñt intrant in regnū celoꝝ:qa difficile eſt q̄ hō p̄cepta ſeruet:quib⁹intrat in regnū niſi ſequēs ɔſilia diuitiaſ relinquat ⁊ iō pueri ad hoc q̄ innocētiā ſeruare poſſint in obſeruātia mādatorū ſunt p̄parādi:⁊ quodāmō p̄muniēdi in exercitio ɔſilioꝝ: nec ſunt repellendi:quāuis ineruditi videant in p̄ceptis.Dicit enim Orig.ſuper Mat.Quidā puerilē ſermone; hñtes offerūt ſaluatori pueros ⁊ infantes. Qui aūt videt pfectiores: priuſq; diſcant rōnē iuſticie reprehendunt eos:qui pueros ⁊ infanteſ adhuc minus eruditos offerūt xp̄o Domin⁹aūt hortat diſcipulos ſuos condeſcendere vtilitatibus puerorum. Hoc ergo debemus attēdere ne eſtimatione ſapientie excellentioris contemnamus quaſi magni puſillos eccleſie prohibētes pueros venire ad Jeſum. Sed quod vlterius queritur an ante religioniſ ingreſſum ſint voto vel iuramento ad religionem obligandi: manifeſte patet q̄ ſic. Sicut enim in malo quanto voluntas eſt magis affirmata ad malum:tāto peior eſt:ſicut in obſtinatis patet: ⁊ qui ex malicia peccāt.ita etiam in bonis tanto voluntas melior eſt:quanto eſt magis firmata ⁊ aſtricta ad bonum.

Cum g° bonū ſit q̄ pueri ad religio
nē veniāt: multo meli⁹ eſt q̄ eoꝝ
volūtas ſit ad h̄ firmata. quod fit
uoto vel iuramēto. vn̄ ⁊ Dauid di
cebat. Juraui ⁊ ſtatui cuſtodire iu/
dicia iuſticie tue. ⁊ Aug. dic̄ ī epl'a
ad Paulinā ⁊ Armētariū. Felix ne
ceſſitas que ad meliora ↄpellit.
¶ Ultimo aūt ↄſiderādum reſtat
an ſint bn̄ficiis alliciendi. ⁊ ſiquidem
ↄuentōe vel pacto p̄ciū alicui det:
vel quodcūq̄ terrenū bn̄ficium vt
religionē intret: hoc eſt illicitū. Si
aūt aliquis ei aliqua bn̄ficia t̄palia
ↄferat vt auferat impedimēta qb⁹
impedit a religionis ingreſſu: vel
etiā vt eū nutriat vl' doceri faciat
ad hoc q̄ ſit religioni apt⁹: hoc nō
eſt illicitū ſ; eſt laudabile. Sil'r ⁊ ſi
bn̄ficiis t̄palib⁹ aliquis aliquē allici
at: vt eū fauorabilē ſibi reddat nō
intendēs gl'iam ꝓp̄ā: ſ; gl'iam dei
⁊ p̄ximi ſalutē: laudabile eſt. ſicut
⁊ ap̄ls de ſe ipſo dicit. i. ad cor. io.
Per omnia omnib⁹ placeo. De⁹ etiā
aliquos t̄palib⁹ bn̄ficiis allicit ad
bene agendū. ¶ In eccleſiis etiam
quibuſdā t̄palium diſtributionib⁹
alliciūt aliqui ad eccleſie deſeruiē
dum: non q̄ p̄mium accipiāt: ſ; ſūt
quedam ſecūdario illectiua ad ſer/
uiendū deo. ſicut ⁊ dn̄s dicit Mat
.6. Primo querite regnū dei ⁊ iuſti
ciam eius. ⁊ hec omnia. ſ. neceſſaria
vite adiicient vobis. ¶ Ad p̄mū
ergo dicēdū q̄ xp̄us ad ↄſilia inui
tauit adoleſcētē in preceptis exerci
tatum. ita etiam vocauit Matheū
publicanū nō exercitatū in p̄ceptiſ
ſed potius peccatis implicatum. ex
quo accipere poſſumus q̄ ad ↄſilia
obſeruanda in religione aduocan
di ſunt non ſolum exercitati in pre
ceptis: ſ; etiā non exercitati. ¶ Ad
2ᵐ dicendū q̄ diuerſitas graduū
dupl'r attendi poteſt. Uno modo ī
diuerſis ſtatibus ſeu ↄditionib⁹. ⁊
ſic nō oportet qui tendit ad maiorē
ſtatum vel ↄditionē q̄ prius exer/
citet̄ in minori ſtatu vel ↄditione.
ſicut videmus q̄ illi qui volunt fi/
eri milites non prius exercitant̄ in
lanificio: ſed a pueritia exercentur
in militia. Simil'r qui volunt fieri
clerici non prius exercentur in uita
laycali ſed a pueritia inſtruūtur in
vita clericali. ⁊ hoc modo qui vo/
lunt religioſi fieri ñ oportet q̄ p̄us
exerceant̄ in vita ſeculari: ſed opti
mum eſt eis ſi a pueritia exerceant̄
in vita religionis. quia magis po/
terunt in ea p̄ficere. Unde dicitur
Tren. 3. Bonū eſt uiro cum portaue
rit iugum domini ab adoleſcentia
ſua. Alio modo p̄nt accipi diuerſi
gradus in eodem ſtatu vel ↄditōe
⁊ hoc modo dicit Grego. q̄ in qua
libet bona ↄuerſatione incipiēdū
eſt a minorib⁹ vt ad maiora perue/
niatur. Sicut enim milites rudimē
tis militie: ⁊ clerici a rudimentis
clericature. ita etiam ⁊ religioſi in
cipiūt a rudimētis religionis: vt p̄
ficiāt vſq̄ ad ſummū. ¶ Ad terti/
um dicēdū q̄ duplex eſt occaſio. ſ.
data ⁊ ſūpta. Tūc quidē dat aliq̄s
occaſionē alicui ruēdi vl' ī ciſternā
cadēdi: qn̄ fac̄ aliq̄d vl' dic̄ min⁹ re
ctū: ex q̊ dat̄ p̄xio occaſio ruine. ⁊ tūc
ruina p̄ximi īputat̄ dāti occaſionē

Aliquñ aũt nõ eſt occaſio data ſ ſũpta. puta cũ aliquis inducit aliquez ad bonũ: ⁊ ipſe ex hoc fit deterior. non eſt relinquenda monitio bona ꝓpter h̄ ꝙ ille ſumit inde occaſionem ruine. Unñ ⁊ dñs non dimiſit ꝑdicationẽ ỽitatis ꝓpter ſcandalũ phariſeoꝝ. vt hr̄ Mat.15. Et Aug⁹. dicit in epiſtola ad Bonifacium: ⁊ hẽr.23.q.4. Ipſe pietas. ⁊ infra. Q ſi plurimi eſſent in domo ruitura. ⁊ inde ſaltem vn⁹ liberari poſſet atq; id quia facere conaremur alii ſemetipſos ꝑcipitatione vetarent: dolerem⁹ de ceteris: veruz de uni⁹ ſaltez ſalute ꝯſolaremur. Ad 4ᵐ dd ꝙ libertas neceſſitati coactiõis opponit: que ẽ neceſſitas abſoluta ⁊ talis neceſſitas eſt cohibenda. Sz neceſſitas que ẽ ex ſuppoſitõe finis non opponit libertati. ⁊ tali neceſſitate expedit vti ad ꝯmunẽ vtilitatẽ. aliogn nec pacta ꝓmiſſionib⁹ firmata: nec iuramẽta in reb⁹ hũanis fieri deberẽt. Multo aũt magis ꝓ bi⁹ expedit hoĩes obligari ad dĩna que ſunt meliora. Ad 5ᵐ dicẽdũ ꝙ difficultas ingreſſus obſeruat ĩ religionib⁹ ꝑ hoc ꝙ dat intrantib⁹ ãnus ꝓbatiõis: in quo difficultates religionis experiũt. Ad 6ᵐ dd ꝙ parieti nõdum deſiccato non eſt onus tignoꝝ imponẽdũ. tñ nõ ꝓhibet quin ſit paries deſiccand⁹. Deſiccat autez paries a prauo humore ſecularis affect⁹ ꝑ religionẽ. ⁊ ideo ꝯtingit ꝙ prius exerceat aliqui in religione: ꝙ eis onus ꝑlationis aut ſacroꝝ ordinũ imponat. de h̄ onẽ loquit Grego. vt pz per ea que ꝑce dũt in illo capitulo. ⁊ in 2ª omelia Ezech. Ad 7ᵐ dd ꝙ ſtatus religionis ⁊ eſt ſtat⁹ pnĩe: ⁊ eſt exercitiũ ſiue ſchola ꝑfectiõis. vñ ad religionẽ recipiẽdi ſunt pctõres ꝓpter pnĩam: ⁊ recipiẽdi ſunt pueri innocentes quaſi in ſchola quadã ꝑfectionis: vt perfecti⁹ ĩnocẽtiã ꝯſeruẽt Ad 8ᵐ dd. ꝙ ſi oĩo inuiti pueri ad religionẽ inducerẽt: timendum eſſet de caſu futuro: ſ ex quo ꝓpria volũtate ſe obligant ⁊ religionem ingrediũt: non hz locũ rõ inducta Ad 9ᵐ dd ꝙ ſicut magnũ ⁊ puũ multũ ⁊ paucũ ſm pħm dicũt relatiue: ita ⁊ feſtinatũ ſiue velox ⁊ tardũ. Nã feſtinatũ ſiue velox eſt qd in paruo tpe multuz mouet. Illa ḡ ſba minuit que eſt feſtinata in reſpectu ad debitũ modũ. puta ſi aliquis aliquẽ ſtatũ aggreſſus ſtatim a ꝑncipio ꝯtemptis rudimẽtis illi⁹ ſtat⁹ ea que ſunt ꝑfectoꝝ in ſtatu illo attẽptare vellet. Nõ eſt aũt ſba feſtinata ſi exercitiũ ꝑfectiõis ⁊ qſi quãdã ſcholã que eſt religio a pueritia aliquis aggrediat. Tantũ eſt enim culmẽ ꝑfectionis vt etiam ſi a pueritia quis hi⁹ ꝑfectionẽ aggrediat: ſemper habet vbi ꝓficiat: ſic ⁊ aug⁹. dicit ad Uoluſianũ de doctrina xpiana. Tanta eſt inquit xpianoꝝ ꝓfunditas litteraꝝ vt in eis quottidie ꝓficerẽ ſi eas ſolas ab ineunte pueritia vſq; ad decrepitaz ſenectutẽ ſũmo ſtudio: meliore ingenio conarer addiſcẽ. Ad 10ᵐ dd ꝙ diuerſi ordines ſũt qſi diuerſi gradus vnius clericalis vite. ⁊ iõ opz vt a minoribus incipiat qui ad

maiores tendit. Non aūt opʒ ꝙ qui tendit ad ſacros ordines ꝙ exercitet in his que ꝑtinēt ad inferiorem ſtatū laycalis. ſ. vite. ⁊ ſilr in vita religionis opʒ ꝙ a rudimētis eius incipiat q religionē ingredit: vt ad ſummū apicē religionis ꝑtingē poſſit. non tñ opʒ eū ꝑus eſſe exercitatū in ſeculari vita. ¶ Ad xi^m. dō ꝙ in intelligibilibꝰ etiam oportet ꝙ aliquis a minoribus in eadē ſciā incipiat vt ad maiora ꝑueniat: nō tñ opʒ ꝙ quicūqʒ vult addiſcē aliquā ſciam maiorē: ꝙ exercitet in q̄libet minori: ſicut qui volunt addiſcere liberales artes: non opʒ ꝙ ꝑꝰ exercitet in mechanicis. ſ ſolū hoc opʒ qñ minor ſciā parat uiā ad maiorē. Uita aūt ſecularis non parat viam ad religionē: ſ magis ab ea abducit. vñ Gregoꝰ dic in ꝑncipio moraliū. Cū adhuc me cogeret aīus pñti mūdo quaſi ſpecietenꝰ deſeruire ceperūt multa ex eiuſdē mūdi cura ſuccreſcē: vt in eoꝝ iam ñ ſpē ſ qđ eſt grauiꝰ mēte retinerer. Ecōuerſo aūt obſeruantia ꝯſilioꝝ parat viā ad tutiꝰ ⁊ ꝑfectiꝰ precepta diuina obſernāda: que neceſſe ē in ſeculari vita obſeruari. ¶ Ad 12^m dō ꝙ rō illa in multis deficit. ꝑmo quidē quia ille qui religionē intrat non ad hoc eligit vt ſui vel alteriꝰ curā gerat magis q̄ ante. ſ magis vt ſit ſb obediētia ⁊ cura alterius. ¶ 2° quia hoc non ꝯcedit ab oībus ꝙ neceſſe ſit eligere meliorē ad regimen ꝑlationis. ſ ſm quoſdā ſufficit eligere bonū. ¶ 3° quia ſi opter eligere meliorē ad ꝑlationē nō quidē opʒ ſimplr meliorē eligere ſ meliorem. i. magis idoneū ad hꝰ. pueri aūt ⁊ ſi non ſint meliores ſimplr ꝙ adulti. ſunt tñ magis idonei ad hꝰ ut in religione nutriāt. Uñ Anſel. in li. de ſilitudinibꝰ ꝯparat eos q a pueritia nutriunt in religione angelis. alios aūt hoībꝰ: quia angeli a ꝑncipio. hoīes ꝓceſſu tēporis ad vitā eternā perueniunt. ¶ 4° quia ad epatū nō eligit niſi vnꝰ. ⁊ ideo maior neceſſitas eſt ꝙ melior aſſumat: q̄ꝫ de intrātibꝰ religionē: qui plures accipi poſſūt. ¶ Ad 13^m dō ꝙ non ſolū illud qđ eſt peccatū ꝑbet occaſionē ruine: ſ etiā illud qđ hʒ ſpēm mali. Uñ ⁊ aplus dicit. i. ad theſſal. vltimo. Ab omni ſpecie mala abſtinere vos. ⁊ quia ſerpens eneus ⁊ ſi ſm ſe eſſet bonꝰ ex ſui inſtitutione. tñ ſpeciē habebat mali ꝓpter ſilitudinē idolatrie. idō apud eos qui erant ad idolatriā proni ñ erat dimittēdus. ſed laudabiliter fuit ſbtractus. Introitus autem religionis. nec eſt ſecundū ſe malum nec habet ſpēm mali. Bñdictio aūt ⁊ ſi ſit de genere ſuo bona: tamen ad hoc ꝙ ſit actus virtutis exigit ꝙ ſit veſtita debitis circunſtantiis. i. vt ſit ꝯueniens ⁊ perſone ⁊ loco ⁊ tempori. Non eſt autem ꝯueniēs perſone quādo minor pñte maiore benedicit. quia ſicut dicit ad Heb. .7. Sine vlla ꝯtradictione quod minus eſt a maiore bñdicitur. ¶ Ad 14^m dō ꝙ ille qui accedit ad ꝯſilia non querit aſcenſum per abrupta pꝰpoſitis gradibus. ſ magis reſecat que poſſunt hominem impedire ab

obſeruatione pceptoꝝ:ſicut dictū ē ¶Ad 15ᵐ dō ꝙ ſm dictū Damaſ. magis eſſet ↄtrariū ↄcludendū.iō enim deꝰ hoībus etiam poſt regeneratioňe incorruptibilitatē nō ſtatim addit:quia hoc non eēt eis vtile ſed ſupbiendi occaſio. Abūdātia enim tpaliū ⁊ corporaliū bonoꝝ ē materia ſuperbie. ⁊ ideo vtile eſt homini ad ſupbiam vitādā vt ad ↄſilia tranſeat:tpaliū bonoꝝ ſupabundantiā derelinquēs. ¶Ad 16ᵐ dō ꝙ amplexꝰ Rachelis ſignat getem ↄtemplationis:ad quā etiā ↄſilia ſequentes non ſtatim a pncipio peruenire poſſunt:ſ poſt longum exercitiū bonoꝝ operū.facilꝰ tñ ad predictā getē puenit per obſuātiā ↄſilioꝝ ꝙ̄ p exercitiū mandatoꝝ ī vita ſeclari. ¶Ad 17ᵐ dō ꝙ ſi bñficiis tpalibꝰ aliqui alliciant ad religionē cū pacto:ſicut ſolet fieri in emptione ⁊ venditione:eſt illicita ſolutio. Si aūt aliquis alicui puideat ſine pacto nō eſt illicita ſolutio. vñ poſt pmiſſa ꝟba in eodē.c. ſbiūgit. Niſi forte de pauperū alimēto quis incōtigue ponat. Et iterū ſbdit. Dum tamē abſit pactio:⁊ oīs ceſſet ↄuentio. ¶Ad 18ᵐ dō ꝙ ſtatꝰ religionis quantū ad eos qui in eo pfecerint:eſt ſpūalis malicia. quantū ꝟo ad eos qui de nouo intrant: eſt quaſi cuiuſdā tyronicinii exercitiū ⁊ oportet ad maiorē pfectū ꝙ a pncipio aliquis hꝰ exercitiū ſbeat:ſicut ⁊ de exercitio militie tpalis Uegetiꝰ docet in li. de re militari. ¶Ad 19ᵐ dō ꝙ obligatio pficiēs mrīmonii corporale non pōt fieri añ ānos pubertatis:cui obligatōi ſimilis eſt profeſſio que fit in religione ad perpetue remanēdū in ea:ſ añ annos pubertatis pōt fieri aliqua ſponſio futuri mrīmonii:ſicut ē ī ſpōſalibꝰ: cui aſſimilat obligatio que fit ad religionē. ¶Ad 20ᵐ. dō ꝙ ſic glo. ibidē exponit p hoc ꝙ demoniacus curatꝰ volebat eſſe in naui cū xpo: ſignificat deſideriū eoꝝ qui ſunt a peccato mūdati:quo cupiūt diſſolui ⁊ eſſe cum xpo:ſ hoc non ſtatim eis ↄcedit:ſ oportet ꝙ pus in hac vita laborēt:ānūciando ꝟbum dei. Uñ pꝫ ꝙ non eſt ad ppoſitū. ¶Ad 21ᵐ dō ꝙ quanto aliqs magis exercitatꝰ in bono ex egypto.i. ex ſeclo ad religionē tranſit: tāto facilꝰ in ea pficere poteſt.ſ quia in ſeculari vita īminent multa pericula:qbus hꝰ exercitiū ꝟtutis impedit:tutius eſt ꝙ a principio impedimēta virū pat per obſeruantiā ↄſilioꝝ. ¶Ad 22ᵐ dō ꝙ difficilꝰ eſt obſeruare pcepta in vita ſeculari ꝙ̄ in vita religioſa. Magna enim ꝟtus regrit ad hoc ꝙ aliquis in ſeculo viuens ſe īmaculatū a uitiis ſeculi ↄſeruet Uñ dr̄ Eccle.31. Beatus diues qui inuentus eſt ſine macula.Et poſtea ſbdit. Quis eſt hic ⁊ laudabimꝰ eū fecit enim miracula in vita ſua.Et ideo maioris pſumptōis eē videt. Si tñ ſit pſumptio ꝙ aliqs ī ſeculo viuens ↄſiderat ſe īmaculatū:ꝙ̄ ꝙ tante virtutis ſe nō exiſtimans ad religionē tranſeat: vt facilꝰ a pctī macula ↄſeruet ad modū Zacheī: qui cū ſtatura puſillus eſſet:ad hoc ꝙ xpm videret: aſcendit arborem

ficcomoꝝ.i. ficum fatuam: p quam religio deſignat. ¶Ad zᵐ dō ꝙ ī vnoquoqꝫ ſtatu maioꝛa maioꝛibus ſunt attribuēda. ⁊ tñ qui ad maioꝛē ſtatū ꝓficere vult: opꝫ ꝙ dū minoꝛ eſt pͥmoꝛdia illius ſtatꝰ accipiat ſ͞m illud eccl.25. Que in iuuentute tua nō ꝯgregaſti: in ſenectute quō inuenies. Et iō ad hoc ꝙ aliquis perueniat ad perfectionē religionis opꝫ ꝙ a pͥnº etatis ſue ad hīꝰ aſſueſcat.

¶Articulus.24ᵘˢ.

Secundo queritur vtrum ꝯſilia oꝛdinent̄ ad p̄cepta Et videt̄ ꝙ non. Illud enī ad qd̄ oꝛdinat̄ aliud: poſterius eſt. quia finis eſt pꝛioꝛ in intentione ⁊ poſterioꝛ in executione. Sꝫ obſeruationē p̄ceptoꝝ ꝯſtat eē pꝛoꝛē in executiōe ꝙ impletionē ꝯſilioꝝ. vt pꝫ Mat.19. de adoleſcēte q ſe dixerat ſe ſeruaſſe legis p̄cepta a iuuētute ſua: cui dat̄ ꝯſiliū pfectōis. ğ videt̄ ꝙ ꝯſilia non oꝛdinent̄ ad pꝛecepta ſicut ad finem: ſ͞ꝫ potiꝰ econuerſo.

¶Pꝛeterea finis eſt perfectioꝛ his que ſunt ad finem. Sꝫ ꝯſilia ſunt pfectioꝛa pꝛeceptis: quia ꝯſilia pertinēt ad pfectionis ſtatū: p̄cepta aūt ptinēt ad coēꝫ iuſticiā. vñ ⁊ ꝯſilia pꝛeceptis ſupaddunt̄. vt patet per hoc ꝙ Mat.19. dn̄s dicit adoleſcēti qui p̄cepta ſeruauerat. Adhuc vnum tibi deeſt. ſi vis pfectꝰ eſſe ⁊c̄ ergo conſilia non oꝛdinantur ad p̄cepta. ſed potiꝰ econuerſo. ¶Preterea ſecundū ph̄m in.2.phī. Sicut ſe habent pꝛincipia ad ꝯcluſiones: ita ſe habent fines ad ea que ſunt ad finē. Sed talis eſt habitudo pͥncipioꝝ ad concluſiones. ꝙ poſitis pͥncipiis ponūt̄ ꝯcluſiōes. non autē econuerſo. quia contingit ex falſis ſylogiſare verum. Ergo talis ē habitudo finium ad ea que ſunt ad fines. Sed poſitis pꝛeceptis non ponuntur ꝯſilia. Multi eniꝫ obſeruāt pꝛecepta qui non obſeruant ꝯſilia. ğ ꝯſilia non oꝛdinant̄ ad pꝛecepta ſicut ad finem. ¶Pꝛeterea auguᵒ. dicit in libꝛo de ſancta virginitate Mirabiliter deſipiunt qui pꝛopter pꝛeſens ſeculum virginitatem eſſe ſolum obſeruandam ſentiunt. Sed obſeruatio pꝛeceptoꝛū pertinet ad pꝛeſens ſeculum. Ergo conſiliū virginitatis non eſt implēdū pꝛopter pꝛecepta. ⁊ eadem ratio eſt de aliis conſiliis. ¶Pꝛeterea pꝛecepta pertinere vident̄ ad vitam actiuam. conſilia autem ad vitam ꝯtemplatiuam. Unde Mat.19. vbi enumerantur pꝛecepta legis: dicit gloſa. Ecce vita actiua. vbi autem poſtea ſubditur. Si vis perfectus eſſe ⁊c̄ dixit. Ecce vita contemplatiua. Sed vita actiua oꝛdinatur ad ꝯtemplatiuam: ⁊ non econuerſo. ergo pꝛecepta oꝛdinantur ad conſilia ⁊ nō econuerſo. ¶Pꝛeterea dominꝰ bis miraculoſe legitur turbas refeciſſe Pꝛimo quidem quando ſatiauit.5. millia hominum ex quinqꝫ panibꝰ ⁊ duobus piſcibus. vt legit̄ Mat.14. Secundo quando de ſeptē panibus ⁊ paucis piſciculis ſatiauit quatuoꝛ millia hominum. vt hētur Mat.16. ⁊ ſic dicit glo. Math.14. Quinqꝫ millia pꝛo quinqꝫ ſenſibus coꝛpoꝛis. ita ſunt q in ſeculari hītu

exterioꝛib⁹ recte vti nouerūt. Vi. 5. panib⁹. i. legalib⁹ preceptis adhuc necesse est ut instruāť. Nā q mūdo ītegre renūciat quatuoꝛ millia sūt ⁊ septeꝫ panib⁹. i. euāgelica pfectōe sublimes: ⁊ spūali grā reficiunť. Sꝫ pꝛimo pauit dn̄s qnqꝫ millia hoīuꝫ ex quinqꝫ panib⁹: q̄ꝫ quatuoꝛ millia ex sptē. ḡ p̄cepta sunt p̄uia ꝯsiliis ⁊ non econuerso. ¶ Preterea dispositiones p̄cedūt pfectionē ⁊ ordināť ad ipam. Sꝫ p̄cepta sunt dispositiones ad ꝯsilia. dicit enim glo. Hier. in pꝛincipio Marci. Quatuoꝛ sunt qualitates: de quib⁹ sancta euangelia ꝯtexunť. p̄cepta. mādata. testimonia. exempla. In p̄ceptis iusticia In mādatis caritas. In testimoniis fides. In exemplis pfectio: ad quaꝫ pertinēt ꝯsilia. ḡ ⁊ videť q̄ p̄cepta ordinēť ad ꝯsilia ⁊ nō ecōuerso. Preterea p̄mo non est aliqd p̄ius Sꝫ sicut dicit quedaꝫ glo. super. ps. Caritas p̄mo mouet pedem ad reditū vite. De actu aūt caritatis dāť p̄cepta. ḡ nihil est p̄us in vita spūali: q̄ꝫ p̄cepta. Nō ḡ ꝯsilia ordināť ad precepta: sed potius ecōuerso. ¶ Preterea super illō ps. Sicut ablactat⁹ sup matrē suā ⁊c̄. dicit glosa. Sicut qnqꝫ tpa notanť in ꝑcreatōe carnali. ita ⁊ in spūali. Primū ergo tp̄s est ꝯceptionis. 2ᵐ est in vtero alitionis. 3ᵐ missiōis. 4ᵐ poꝛtatōis ⁊ lactatōis. 5ᵐ ablactationis. ita ⁊ in vtero matris ecclie. p̄mo ꝯcipimur: dū fidei rudimētis īstruimur Inde quasi in vtero alimur ī eisdē p̄moꝛdiis pficiētes. Deinde manib⁹ ecclie poꝛtamur ⁊ lacte nutrimur: donec iam grādiusculi a lacte mr̄is accedam⁹ ad mēsā patris. ⁊ postea sbdiť. Multi vero hūc oꝛdinē peruertunt: vt heretici ⁊ scismatici se añ tp̄us a lacte separātes. vñ extinguūť. Sed separi a lacte est faciliorib⁹ dimissis ad difficilioꝛa trāsire. Cū ḡ ꝯsilia sunt difficilioꝛa q̄ꝫ precepta: videť q̄ piculo extinctionis se exponāt: q ad ꝯsilia accedūt: nisi pꝛius educati in p̄ceptis. Precepta ḡ oꝛdinanť ad ꝯsilia ⁊ nō ecōuerso ¶ Preterea Greg. dicit sup Ezech. Qꝫ ex precepto bonum facere inchoandū est. Sed id quod ē incipiētiū oꝛdinať ad id qđ pfectōis est ⁊ nō e9ᵒ. ḡ p̄cepta oꝛdinanť ad cōsilia: ⁊ non e9ᵒ. ¶ Preterea uirtus imitať nām. Sꝫ nā opatur p̄us in coꝛpoꝛe animalis ea que pertinent ad esse sicut membꝛa p̄ncipalia: q̄ꝫ ea q̄ sūt de bene esse. ḡ in ꝓgressu virtutis p̄oꝛa sunt pꝛecepta: que sunt de eē virtutis q̄ꝫ ꝯsilia que sunt de bene esse ipsi⁹. ⁊ sic idē quod p̄us. ¶ Preterea sicut est oꝛdo in addiscendo: ita etiam in operādo. Sꝫ in addiscēdo opꝫ incipe a facilioꝛib⁹ vt ad difficilioꝛa pueniať. ḡ in opando opꝫ pꝛius implere p̄cepta que sunt faciliora. ⁊ sic transire ad ꝯsilia. ¶ Preterea Mat. 5. dr̄ in glo. q̄ sermo diuinus est nobis via qua currimus. Sed sermo diuin⁹ p̄oꝛdinat p̄cepta ꝯsiliis. vt patet Math. 5. vbi p̄mo ponit id quod p̄ceptum est antiqs ⁊ postea superaddiť a dn̄o id quod perfectiōis est. ḡ videť q̄ obſuātia p̄ceptoꝝ sit p̄oꝛdināda obseruatōi ꝯsilioꝝ. ¶ Preterea illud quod est

minimū in aliquo genere: ordinat
ad id quod est maximū in gñe illo
S; nihil est min⁹ in vita xpiana: q̄
obseruātia p̄ceptoꝝ. nihil aūt mai⁹
q̄ obseruantia ꝯsilioꝝ. g̃ p̄cepta or-
dināt ad ꝯsilia. ¶ Preterea hiero
dicit sup Math. Qui p̄cepta legis
implere negligit: pfectiora īplē non
pōt. g̃ op; ꝙ ꝑus aliq̄ impleant pre
cepta q̄ ꝯsilia. ⁊ sic p̄cepta ordināt
ad ꝯsilia. ¶ Preterea prius ē a quo
non ꝯuertit ꝯsequentia essendi. S;
a preceptis non ꝯuertit ꝯsequētia
essendi ad consilia. Non eni; seqt.
Si aliquis seruat p̄cepta: ꝙ seruet
consilia. g̃ obseruatio p̄ceptoꝝ nālr
ꝓcedit ⁊ ordinat ad obseruantia;
ꝯsilioꝝ. ¶ Sed ꝯtra est qḋ Aug⁹.
dicit in ench. Quecūq; mādat de⁹
ex quib⁹ vnū est. Non mechaberis.
⁊ quecūq; nō iubent. s; spūali ꝯsilio
monet. ex quib⁹ vnū est. Bonum ē
homini mulierem non tangere. tūc
recte fiunt cum referāt ad diligē-
dū deum: ⁊ ꝓximū ꝓpter deū. sed
hec duo cadunt sb precepto. vt p;
Mat. zz. g̃ ꝯsilia ordināt ad p̄cepta
¶ Preterea illud quod est electio-
nis ordinat ad id quod est neces-
sitatis. quia electio est eorum: que
sunt ad finē. s; ꝯsilia sunt electionis:
precepta autē necessitatis. g̃ ꝯsilia
ordinant ad precepta. ¶ Preterea
illḋ ꝑ qḋ aliqd pleni⁹ pficit ordīat
ad illud. s; per ꝯsilia plenius ⁊ tuti⁹
ꝯseruant p̄cepta. g̃ ꝯsilia ordinant
ad p̄cepta. ¶ Rn̄° dō ꝙ p̄cepta dāt
de actib⁹ virtutū. Duplex aute; est
ṽtutis actus. s. interior ⁊ exterior.
⁊ vterq; actus sb legis p̄cepto ca-
dit. Unde Aug. dicit ꝯtra faustū.
Q; quia iudei non intelligebāt ho-
micidiū nisi per interemptionē cor
poris humani: aperuit dn̄s omnem
iniquum motum ad nocēdū fratri
in homicidii genere deputari. silr
etiam tātūmodo corporalē cū femi
na illicitam cohabitatione; vocari
mechiam: que erat in lege ꝓhibita
sed domin⁹ demōstrauit etiam in-
teriorem ꝯcupiscētiā ad hoc ptinē.
Unde manifestum est ꝙ etiam in-
teriores act⁹ ṽtutū sb p̄cepto cadūt.
Consilia g̃ ordināt ad precepta. Et
secūdū ꝙ sunt de interiorib⁹ ṽtu-
tū actib⁹ ⁊ s̄m ꝙ sunt de exteriori
bus actibus: sed diuersimode. Nam
ad interiores actus virtutum ordi
nantur sicut in finem. Omnes eni;
interiores actus virtutū moralium
pertinent ad mentis puritate;. vt
s. mens hominis a passionib⁹ inor
dinatis ⁊ ab exterioꝝ rerū cupidi
tate sit libera. Et vlterius omnes
ṽtutes tam morales q̄ theologice
ordinēt ad dilectionē dei ⁊ ꝓximi.
Et ad hec duo omnia ꝯsilia ordinā
tur sicut ad finem. s. ad caritatē dī
⁊ ꝓximi: ⁊ ad mentis puritatē. Un̄
dr̄ in collationib⁹ patrū. Quicqd
nos ad ṽtutem cordis potest diri-
gere: tota virtute sectandū est. qc-
quid autem ab hac retrahit: vt ꝑ-
niciosum ⁊ vitium deuitandū est.
Pro hac enim vniuersa agim⁹ atq;
toleram⁹. ꝓ hac patria parentes. di
gnitates. diuitie. delitie mūdi hui⁹
⁊ voluptas vniuersa ꝯtemnit. vt
s. puritas cordis perpetua retineat
Et postea sbdit. Pro hac ieiunioꝝ

mediam. vigilias. labores. corporis
nuditatē. lectionē. ceteraſq; ꝟtutes
debere nos ſuſcipe nouerimꝰ: vt ꝑ
illas ab vniuerſis paſſionibꝰ noxiis
illeſas ꝑparet cor noſtrū: ꝛ ſeruare
poſſimꝰ ꝛ ad perfectionē caritatis
iſtis gradibꝰ imitando ꝯſcendere.
Et hoc idem Aug. dicit de moribꝰ
eccleſie. Non reiiciendis inquit ge
neribꝰ ciborum quaſi pollutis: ſed
ꝯcupiſcētie ꝑdomāde ꝛ dilectioni
fratrū retinende inuigilat omnis
intētio. Et ibidē dicit. Caritas pre
cipue cuſtodit: ſi caritati virtꝰ: ca-
ritati ſmo: caritati habitꝰ: caritati
vultꝰ aptat. Unde ꝛ apoſtolꝰ. i. ad
Cor. 7. virginitatis conſiliū ad hoc
ordinandū docet: ut mulier īnupta
cogitet que ſūt dei quomō placeat
deo. Et dominꝰ Math. 19. pauper-
tatis conſilium ad hoc ordinat vt
homo deum ſequat. quod fit per re
ctitudinē ꝛ puritatē interioris af-
fectus. Sic ergo conſilia ordinantur
ſicut in finem ad precepta. ſecundū
ꝙ ſunt de interioribꝰ actibꝰ uirtutū
Sed ſecundū ꝙ ſunt de actibꝰ exte
rioribꝰ. puta non occides. nō furtū
facies ꝛc. ordinant conſilia ad pre-
cepta: non ſicut ad finem. Non enī
ꝓpter hoc homo ꝟginitatē ſeruat:
vt ab adulterio abſtineat: neq; hoc
fine aliquis luis abrenūciat: vt nō
furetur aliena. cum exteriora opera
conſiliorū ſint maiora ꝙ̃ exteriora
opera preceptoꝝ. ordinant tamen
ad ea inquantū faciūt ea tutius ꝛ
firmiꝰ conſeruari. Qui enim ſua di
mittit multo magis abſtinet a ra-
piendis alienis. Unde ꝛ aug. dicit
in. 19. libro contra fauſtum. Omnia
ex hebreorum lege cōmemorata ita
dominꝰ ꝯmendauit: vt quicqd ex
perſona ſua inſuper loqueret: vel
ad expoſitionē ꝯmēdandā valeret
ſi quid illa obſcurum poſuiſſet: vel
ad tutius ꝯſeruandū quod illa vo
luiſſet. Et in libro de ſermone dnī
in monte dicit. Qr dum fiunt illa
que adduntur ad perfectionē: mul
to magis fiūt illa que premiſſa ſūt
ad inchoationē. Sic ergo patet ꝙ
conſilia ordinant ſicut ad finē ad
precepta. prout ſunt de interioribꝰ
actibꝰ virtutū. Sed ad precepta ſꝫ
ꝙ ſunt de exterioribꝰ actibꝰ: ordinā
tur ꝯſilia ad hoc ꝙ tutiꝰ ꝛ firmius
ꝯſeruētur per modum remouentis
prohibens. ꝛ primum horum eſt cā
ſecundi. Firma eniꝫ exterioꝝ actuū
obſeruatio cauſat ex interiori affe-
ctione mentis bene diſpoſite. Ad
ꝑmum ergo dicendū ꝙ ſecundum
quoſdam diues ille mentitꝰ eſt di-
cens ſe precepta obſeruaſſe: ꝛ preci
pue quantum ad vnum preceptū:
quod ibi ꝯmemorat pertinens ad
interiorem actum. ſcilicet. Diliges
proximū tuū ſicut te ipſum. Unde
Origenes dicit ſuper Matheum.
Scriptum eſt in euangelio ſecūdū
Hebreos ꝙ cum dominꝰ dixiſſet ei
Uade ꝛ vende omnia que habes.
cepit diues ſcalpere caput ſuum: ꝛ
non placuit ei. Et dixit ad eum do
minꝰ. Quomodo dicis: feci legem ꝛ
ꝓphetias. ſcriptum eſt in lege. dili-
ges ꝓximū ſicut te ipm. ꝛ ecce mlti
fratres tui filii Abrae, amicti ſunt
ſtercore morientes pre fame: ꝛ domꝰ

tua plena eſt mltis bonis. ⁊ ſi egre
dit ex ea omnino aliqd ad eos. im-
poſſibile enim eſt implere p̄dictum
mandatū ⁊ eſſe diuitez: ⁊ maxime
habere tantas poſſeſſiones. Et hoc
idem ↄfirmat per Hiero. qui dicit
ſuper Math. Mentit adoleſcēs. Si
enim qđ poſitū eſt in mandatis: di
liges p̄ximum tuū ſicut te ip̄m: ope
ↄpleſſet: quomodo poſtea audiens
vende omnia que habes ⁊ da pau
perib⁹: triſtis abiiſſet. Sed quia Cri
ſoſtim⁹ ⁊ alii expoſitores dicūt ado
leſcentem illū non fuiſſe mentitum
vtrūq; ſaluari poteſt. Nam h̄ p̄ce-
ptū. diliges p̄ximū tuū ſicut te ip̄z
dupliciter poteſt obſeruari. Uno
modo impfecte: vt. ſ. aliquis non fa
ciat ↄtra p̄ximum qđ non vult ſibi
fieri. ⁊ vt ſine detrimēto p̄ximo ſb
ueniat. Alio modo vt. ſ. ad ſbueni-
endū neceſſitatib⁹ p̄ximoꝝ corpali
bus ita ſe habeat ſicut ad ſbueniē-
dū neceſſitatib⁹ p̄priis. hoc enī mō
non implet hoc p̄ceptū q cū mltas
diuitias habeat: ſibi eas reſeruat p̄
mittens p̄ximū egere. Conſilia aūt
ad hoc ordināt vt p̄cepta pfecti⁹ cu
ſtodiāt. Et ideo domin⁹ obſeruāti
precepta imperfecte ſuperaddit ↄſi
lia: per que precepta perfectius ob-
ſeruent. ¶ Ad ſecūdum dicēdū q̄
perfectio vite in preceptis ſecūdū
q̄ ſunt de interiorib⁹ virtutū acti
bus conſiſtit eſſentialr. Nā caritas
eſt vinculū pfectiōis. ſicut apoſtol⁹
dicit ad col. 3. Et ideo cum domin⁹
precepta caritatis poſuiſſet Mat.
.5. ſbiungit. Eſtote ergo perfecti. Sz
in conſiliis que ſunt de quibuſdam
exteriorib⁹ actib⁹ conſiſtit perfectio
inſtrumentaliter. quia ſcilicet hu-
iuſmodi conſilia ſunt quaſi quedaz
inſtrumenta per que facilius ad p̱-
fectionē peruenitur. Unde in colla
tionib⁹ patrum dicitur. Ieiunia. ui
gilie. meditatio ſcripturarum. nu-
ditas. ac priuatio omnium faculta-
tum: non perfectio: ſ; perfectionis in
ſtrumēta ſunt: quia non in ipſis cō-
ſiſtit diſcipline illius finis: ſed per
illa peruenitur ad finem. Et Aug⁹
dicit in libro de perfectiōe iuſticie.
Sic audiamus precepta perfectiōis
ne currere negligam⁹ ad perfecti-
onem caritatis. Et Hieronym⁹ ſu-
per Matheū dicit exponēs illud.
Ecce nos reliquim⁹ omnia ⁊ ſecuti
ſumus te. Quia inquit non ſufficit
tantum relinquere: iūgit quod pfe
ctū eſt: ⁊ ſecuti ſum⁹ te. quid ergo
erit nobis. quaſi dicere. fecimus qđ
iuſſiſti. quid ergo dabis p̄mii. Pre-
cepta ergo imperfecte abſeruata p̱-
tinent ad ↄmunem iuſticiam. ſed
perfectio vite conſiſtit in ipſa ple-
na obſeruantia preceptoꝝ. ¶ Ad
tertiū dicēdū q̄ aliqd ad finem or
dinat dupliciter. Uno modo vt ne
ceſſariū ad finem: ſine quo finiſ eſſe
non poteſt. ſicut cib⁹ ad vitam cor
poris obſeruandam. Alio modo ſi-
cut neceſſariū ad finez: ſine quo ad
finem nō ita bene perueniri poteſt
ſicut equus ordinat ad iter. non qa
ſine equo aliqs ire non poſſit. ſ; qa
in equo melius vadit. Similiter ⁊
conſilia ordinant ad precepta: non
quia ſine conſiliis precepta obſer-
uari nō poſſint: ⁊ quātū ad iſtiores

actus ⁊ quantū ad exteriores. Naȝ Abraam qui ⁊ coniugio ⁊ diuitiis vtebat: fuit coram deo perfectus ſecūdū illud Gñ.17. Ambula coram me ⁊ eſto perfectus. Sed quia p̄ cōſilia facilius ⁊ expediti⁹ ad perfectā preceptoꝝ obſeruantiā peruenit.

¶Ad quartū dicēdū ꝙ auguſtin⁹ in verbis illis intendit excludere quorūdam dictū: qui credebāt virginitatē eſſe neceſſariā ſolū ad carendū tribulatione corporis que in mrimonio ſuſtinet. obſeruatio aūt p̄ceptoꝝ etſi in hoc ſeculo fiat: non tamen pertinet ad hoc ſeculū: ſed futuro ſeculo coniungit. ¶Ad quintum dicendū ꝙ precepta pertinēt ⁊ ad actiuam ⁊ contēplatiuā vitā. Conſilia vero ſunt inſtrumenta cōtemplatiue vite. Sed ibi preceſſit mentio de preceptis ordinantibus ad proximū: que pertinent ad vitā actiuam. ¶Ad ſextum dicendū ꝙ etiam in ipſo exercitio p̄ceptorum contingit inueniri differētiā perfectionis ⁊ imperfectionis. Unde nō poteſt dici ꝙ numer⁹ quinꝙ milliū pertineat ad p̄cepta. ⁊ numer⁹ quatuor milliū ad conſilia. Sed primuȝ pertinet ad imperfectā obſeruātiā p̄ceptoꝝ: qualis etiam in ſeculari vita interdū habetur. Secundum vero pertinet ad perfectam obſeruantiam p̄ceptoꝝ ad quam ordinātur conſilia. Nec tamen quia primo domin⁹ pauit quinꝙ millia ꝙ̄ quatuor millia: oportet ꝙ aliquis prius exerceat in vita ſeculari: ꝙ̄ trāſeat ad religioneȝ: quia etiam religionē intrantes nō ſtatim pfectionē adipſciūt: ſȝ ad pfectionē aſſequendaȝ ſe exercitāt: ſicut ⁊ intrātes ſcholaſ loyce nō ſtatim efficiūt loyci: ſȝ ad hoc ſe exercitant. Unde ⁊ religio quedā pfectionis ſchola eſt. ¶Ad ſeptimū dicendum ꝙ exempla que tradūt in euangelio ſunt exempla xp̄i: que pertinent nō ſolū ad cōſilia ſȝ etiam ad perfectā obſeruantiā p̄ceptoꝝ. vnde ⁊ ibidem ſbdit exempla vt hic. Diſcite a me quia mitis ſum ⁊ humiliſ corde. ¶Ad octauū dicendum ꝙ caritas habet multos grad⁹. Nā p̄mo eſt caritas incipiēs ⁊ poſtea pficiēs: ⁊ vltimo perfecta vnū caritas in ſpūali vita ⁊ eſt p̄ncipiū ⁊ finis. ¶Ad nonū dicendū ꝙ obſeruatio cōſilioꝝ eſt difficilior ꝙ̄ obſeruatio p̄ceptoꝝ quantū ad exteriores act⁹. tamē obſeruatio preceptoꝝ pfecta quātū ad īteriores act⁹ eſt longe difficilior. Difficilius enim eſt deponere animi cupiditates ꝙ̄ poſſeſſiones: ⁊ tn̄ difficili⁹ eſt obſeruare exteriores act⁹ p̄ceptorū ſine conſiliis ꝙ̄ cum cōſiliis. ſicut ex p̄miſſis pȝ. ¶Ad decimū dicenduȝ ꝙ incipiētes ſunt in ordine inſtruendoꝝ ab aliis. ⁊ ideo ex precepto mouent ad aliquid faciendū tam in vita ſeculari ꝙ̄ in religione. ſed qn̄ iā pficiūt opant ab interiori habitu: quaſi ex ſe ipſis nō ſolū cōſilia ſȝ etiā p̄cepta. ¶Ad vndecimū dō ꝙ ſic dictū ē: caritas ⁊ ē p̄ncipium ſpūalis vite ⁊ finis. ⁊ iō ⁊ ipſa precedit īchoata tāꝙ̄ de eē exn̄s ſpūal' vite: ⁊ ipa ſeqt tāꝙ̄ ptinēs ad pfectū eē ſpūalis vite. ⁊ tn̄ ea que ſunt de bn̄ eſſe ordināt ad cōſeruātionē

coꝝ que ſunt de eſſe rei. ¶Ad 12m dicendū q etiam in diſciplinis pꝰſ addiſcūt ea p que alia perfectiꝰ intelligunt: quāuis illa faciliꝰ ſit intelligere vel habere ſecundū omni nem modum. ſicut facilius eſt ſcire argumentari eo modo quo etiam ideote vtunt dyaletica quadā: q̄ ſcire regulas loyce. ⁊ tñ p̄ addiſcūt regule loyce ad hoc q aliquis pfectius argumētari valeat: q̄ omniter ideote argumētant. ⁊ ſimiliter faciliꝰ eſt obſeruare p̄cepta ſecūdū imperfectū modū q̄ obſeruare conſilia. ⁊ tamē q tendūt ad perfectam preceptorum obſeruationē oportet q incipiant a conſiliis ſicut a quibuſdam inſtrumētis. ¶Ad 13m dicendum q illa que ibi dominus ſuperaddit: nō ſunt conſilia ſed p̄cepta. vt patet ex ipſis verbis domini: q̄ ibi ponunt. Tum etiam ex expoſitione aug. in libro de ſermōe domini in monte. ¶Ad 14m dicendum q obſeruantia preceptoꝝ ſecundum imperfectū modū eſt minimū ī vita ſp̄iali. ſed eſt maximū ſi obſeruetur perfecte. ¶Ad 15m dicendū q perfectiora euangelii non ſolū ſunt cōſilia: ſ etiā p̄cepta: vt ex dictis p3.

¶Ad 16m dō q illō a quo ɔuertit ɔſequētia eēndi: etſi ſit pꝰs nā quodāmō. ñ tñ op3 q ſemp ſit pꝰs tpe. Nō enī in angelis viuē p̄cedit intelligere: quāuis nō oē viuēs intelligēs ſit. qa ſtatim a p̄n° angeli vitā pfectā hñt que eſt intellectualis. Et ſilr qui volūt pleniꝰ p̄cepta cuſtodire: ſtatim a p̄n° cōſilia aſſumē debent. licet non omnes obſeruantes p̄cepta obſeruent conſilia.

¶Incipit quodlibet quintum.

Queſitū eſt de deo ⁊ angelis ⁊ hoībꝰ De deo q̄ſitū eſt ⁊ quantū ad nāz diuinā ⁊ quantū ad nām aſſumptam. Quātū ad nām dinā queſitū eſt ⁊ de ſciā ⁊ de potentia dei. ¶Circa ſciām dei q̄ſita ſunt duo. ¶Primo vtrū deꝰ ſciat pmū inſtans in quo potuit creare mūdū. ¶2° vtrū preſciti a deo poſſint demereri.

¶Articulꝰ. pmꝰ.

AD pmū ſic pcedit. Videt q deꝰ ſciat pmū inſtans in quo potuit mūdū creare. Deꝰ enim potuit creare mūdū añ q̄ creauerit. Non autē potuit creare ip3 in infinitū ante. quia ſic eſſet ei coeternus. g̃ eſt dare aliquod inſtanſ in quo pmo potuit creare mundū Sed deus ſua ſciā totum ɔp̄hēdit Ergo deus ſcit primum inſtans in quo potuit creare mundū. ¶Sed contra. Deꝰ nihil ſcit qa eiꝰ omnipotētie p̄iudicet. p̄iudicaret autē eiꝰ omnipotētie: ſi eſſet aliqō inſtās ī quo pmo potuit creare mūdū: qa ſic eiꝰ potētia ad illud inſtās limitaret. g̃ deꝰ neſcit pm īſtās in q̄ potuit creare mūdū. ¶R° dō q duplr dr aliqd fieri in aliqua mēſura loci vel tpis. Uno modo p̄ſuppoſita ipſa menſura. ⁊ ſic particulares effectus pducunt a deo vel ab aliis agentibus in loco vel tempore. Alio modo vt ſimul cū eo quod fit

producatur menſura loci vel tem-
poris. Et hoc modo mundus a deo
in eſſe producitur: non quidē quaſi
in aliquo loco vel tempore p̄exiſten
te. ſed quia ſimul cum mundo ⁊ lo
cus ⁊ tempus producitur. Unde
aliter eſt intelligendū: cum dicit᷑ ꝙ
deus potuit facere aliquem parti-
cularem effectum. puta equum vel
hominem anteꝙ̄ fecerit: vel etiam
alibi ꝙ̄ fecerit. ⁊ aliter cum hoc de
mundo dicitur. Nam cum de homi
ne vel equo hoc dicitur: ſignat᷑ ali-
quod tempus vel locus aliquis eē
in quo homo a deo fieri potuerit.
Sed cum hoc mundo dicitur: non
ſignatur ꝙ ſit aliquod tempus an̄
mundum: nec aliquis locus extra
ipm̄. ſed ſignificat᷑ ꝙ deus potuit
menſuram loci aut temporis mūdi
facere maiorem. Si ergo queratur
vtrum potuerit mūdum facere in
infinitum anteꝙ̄ fecerit. Si hoc q-
dem referat᷑ ad potentiam facien-
tis manifeſtum eſt ꝙ in infinitum
ante facere potuit. Dei enim poten
tia eſt eterna: cui nihil accreſcere
potuit: vt inciperet quandoqꝫ facē
mundum: cum prius non potuerit.
Si vero referatur ad ipſum mūdū
ſic non potuit fieri: vt eſſet ſemper
ſuppoſita catholice fidei veritate:
que habet mundum quandoqꝫ non
fuiſſe. Sicut enim deus non poteſt
facere vt quod fuit non facere. vt
infra dicetur. ita non poteſt facere
vt quod fuit quandoqꝫ nunꝙ̄ non
fuerit. Secundū hūc ergo ſenſum
dicit᷑ ꝙ deus non potuit mundum
facere in infinitū anteꝙ̄ faceret. Sꝫ
adhuc intelligēdū eſt ꝙ infinitum
dicit᷑ dupliciter. Uno modo ī actu
⁊ ſic dicit᷑ ſecūdū modū predictuꝫ
ꝙ deꝰ non potuit facere mūdū in
infinitū anteꝙ̄ fecerit. ideſt ꝙ du-
ratio mūdi in infinitū ante preceſ-
ſerit. Alio modo dicit᷑ infinitū ſm̄
potentiam. ⁊ ſic potuit deꝰ in infi-
nitū mūdum facere anteꝙ̄ fecerit:
quia quātūcūqꝫ ante det᷑ eū feciſſe
adhuc potuit eum prius facere. Et
ſic non eſt dare primum inſtans:
in quo deꝰ potuit facere mūdum.
Eſt aūt dare primū inſtans in quo
fecerit: ſicut etiaꝫ eſt dare ſupremū
vbi vſqueꝗ deꝰ mūdū fecerit. n̄ tn̄
eſt dare ſupremū: vltra qd̄ facere
non potuerit. Et ſic pꝫ ꝙ qō ceſſat.

Articulus. 2ꝰ.

Ad ſecūdū ſic procedit᷑. Ui-
detur ꝙ preſciti a deo nō
poſſint demereri. Sicut. n.
aliqui ſūt electi a deo ab eterno ad
grām habendam. ita etiam aliq ſūt
preſciti a deo ad hoc ꝙ ſue nature
relinquant᷑. Sed naturalibꝰ nō me
remur neqꝫ demeremur. g̃ preſciti
a deo non demerent᷑. ¶ Sed ꝯtra.
Nullꝰ damnat᷑ a deo niſi ꝓpter de-
meritū: cū deꝰ ſit iudex iuſtꝰ. Sꝫ pre
ſciti damnant᷑ a deo. g̃ demerent᷑.
¶ Rꝰ dicendū ꝙ ſcientia dei com
parat᷑ ad res creatas: ſicut ars ad
artificiata. Unde ſicut ars nō ſolū
eſt cognoſcitiua: ſꝫ factiua eoꝝ: que
ſecūdū artem fiunt. Eoꝝ vero que
ab artis regulis deuiāt ē cogſcitīa
ita etiā ſcīa dei eſt factiua ⁊ cogno
ſcitiua omnium bonorum. maloruꝫ
ꝟo ſiue peccatoꝝ que ſūt deuiatōeſ

quedam ab eterna lege ipſi⁹. ſciētia dei eſt cognitiua: non aūt cauſatiua Et ſic patet ꝙ boni: qui per grām iuſtificant: non ſolum ſunt a deo ab eterno precogniti: ſed etiam electi ad grāz habēdā. peccatores aūt qui non iuſtificant ꝑ grām: nō ſunt electi vel ꝑordinati a deo ad culpā ſʒ ſolū ꝑſciti ꝙ non ſint grām habituri: ſʒ ſue nature ſint relinquendi. Quia ꝟo omne agens pōt in id qḋ eſt infra ſe. non aūt in id qḋ eſt ſuꝑ ſe: nā ſibi relicta non pōt in actū meritoriū: qui ē ſuꝑ facultatē nature. Pōt aūt in actū peccati q eſt demeritori⁹: ſicut in aliqd infra nām humanā exiſtens. hō enī peccando deſcēdit a dignitate ſue nature. ⁊ ſic pʒ ꝙ ꝑſciti pñt demereri. ¶ Ad p^m ḡ dḋ ꝙ hoc ꝙ dr̄ ꝙ nālib⁹ non meremur neqꝫ demeremur: pōt ītelligi duplr. Uno mō ſic ꝙ nālia ipſa nō merita vel demerita. ⁊ ſic verū eſt: qa merita ſunt ſuꝑ nām. demerita ſunt ꝯtra nāz. Alio mō poteſt intelligi ſic ꝙ nālia nō ſint ꝑncipia merēdi vl' demerēdi. ⁊ ſic falſū eſt Nālia enī adiuta ꝑ grām ſunt ꝑncipia merēdi. ſibi aūt relicta pñt eē ꝑncipia demerēdi: vt dictū eſt.

Deinde circa potentiā q̄ſita ſunt duo. ¶ Primo vtruʒ de⁹ poſſit ꝟginē corruptaʒ repare. ¶ 2° vtrū de⁹ poſſit peccar̄ ſi vult.

¶ Articul⁹. 3⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ de⁹ poſſit ꝟgineʒ repare Ad omnipotētiā enim dei ꝑtinet ꝙ non ſit impoſſibile apud eū omne verbū. vt dicit Luce. i. Sʒ hoc eſt quoddā ꝟbū ꝟginē repare poſt lapſuʒ. ergo de⁹ poteſt ꝟgineʒ repare poſt lapſum. ¶ Sʒ ꝯ̄ eſt qḋ Hiero. dicit. Cū deus cetera poſſit non poteſt reparare ꝟginē p⁹ ruinā ⁊ habet in decret. 32. q. 5. ¶ Rō dḋ ꝙ in ꝟginitate duo poſſum⁹ ꝯſiderare. quoꝝ vnū eſt ipſa integritas mentis ⁊ corporis. Et ſic de⁹ ꝟginē poteſt reparare poſt ruinā. Poteſt enim menteʒ reintegrare per grāz: ⁊ corpus ꝯſolidare per miraculum Alia autem eſt cauſa integritatis predicte. quia ſcilicet mulier virgo non fuit cognita viro. Et quantuʒ ad hoc deus non poteſt virginem poſt ruinam reparare. Non enī poteſt facē vt iam ea que eſt cognita a uiro non fuerit cognita: ſicut nec de aliquo quod factum eſt poteſt facere ꝙ factum non fuerit. Potētia enim dei ſe extendit ad totum ens Unde ſolum id a dei potentia excluditur: quod repugnat rōi entis. Et hoc eſt ſimul eſſe ⁊ non eſſe. Et eiuſdem rationis eſt quod fuit nō fuiſſe. Unde Auguſtin⁹ dicit. 26°. contra Fauſtum. Quiſquis dicit. ſi omnipotens eſt deus: faciat vt ea que facta ſunt facta non fuerint. nō videt ſe hoc dicere. faciat vt ea q̄ uera ſunt: eo ipſo quo vera ſunt falſa ſint. ¶ Ad primum ergo dicēdū ꝙ cum verbum ſit conceptus mentis: nihil quod ꝯtradictionem implicat: verbum dici poteſt: quia nō cadit in conceptu mentis. vt ꝓbat in. 4. metha.

¶ Articul⁹. 4⁹.

Ad 2m ſic ꝓcedit. Videt ꝙ hec ſit falſa. deꝰ pōt peccaꝛ ſi vult. De quocunq̄ enim poſſum dicere ꝙ hō pōt face: ſi vult poteſt etiā dici ſimplr ꝙ homo pōt facere illud. Si ḡ hec ꝓpoſitio ē ṽa. Deus pōt peccare ſi vult: ſequitur ꝙ hec ſit vera. Deus pōt peccare. ſ; hoc eſt erroneū. ḡ ⁊ pͥmum. ¶ Sed ↄtra. Quicūq̄ vult peccare peccat Sz ſequit. ſi deus peccat: pōt peccare. ḡ ſequit ſi vult pōt peccare.

Rñ° dō ꝙ hec coniunctio ſi ordinem quendā importat. poteſt aūt in ꝓpoſito duplicē ordinē importare. Uno quidē modo ordinē cauſe ſiue pͥncipii. ⁊ hoc modo ꝓpoſitio falſa eſt. volūtas enim dei eſt pͥncipiū ⁊ cauſa reſpectu creaturarū: nō autē reſpectu eoꝝ que ptinent ad dinaȝ nām. Uñ non dicimꝰ ꝙ pater genuerit filiū voluntate. ſ; nālr: vt pȝ p Hylꝰ. in li. de ſyno. Potentia autez dei ad ipſam nām diuinā pertinet Uñ hoc ipm quod eſt poſſe peccare non eſt ſbiectū diuine volūtati. alioquin voluntas dei eſſet pͥncipiuz ĩmutationis diuine nature. quod ē impoſſibile. Alio modo poteſt importare ordinem ↄſequentie. ⁊ ſic hec locutio eſt vera. Si deus vult peccare poteſt peccare. Sequit eniz ſine ↄditione. ſi argumentamur ex impoſibili poſito. deus vult peccaꝛ ḡ poteſt peccare. Omnia enim que vult poteſt: ſ; nō eꝰ. ¶ Ad pͥmū ḡ dō ꝙ cū dr. Si hō uult currere pōt currere: antecedens eſt poſſibile. ⁊ ideo ↄñs eſt ſimplr poſſibile. Sz cuz dr ſic. Si deꝰ vult peccare pōt peccare. añtcedēs eſt impoſſibile. vnde nihil ꝓhibȝ ↄditionalē eſſe veraȝ: ↄſequēte exñte impoſſibili.

Deinde quantū ad nāȝ aſſūptam queſita ſunt duo. Primo vtrū totꝰ ſanguis quē xpūs in ſua paſſione effudit in reſurrectione ad corpꝰ eiꝰ redierit ¶ 2° in quo xp̄s nobis magis ſignū dilectionis exhibuerit. vtrū in hoc ꝙ xpūs paſſus eſt ꝓ nobis. vel in h̄ ꝙ corpus ſuum dedit nobis ſb ſacramēto in cibum.

¶ Articulus. 5ꝰ.

Ad pͥmū ſic ꝓcedebat. Videt ꝙ totꝰ ſanguis xp̄i qui eſt in paſſione eiuſ effuſus ad corpꝰ eiꝰ in reſurrectōe redierit Reſurrectio enim nr̄a ↄformis erit reſurrectioni xp̄i. ſm illud ad phil. 3. Reformabit corpꝰ humilitat nr̄e ↄfiguratum corpori claritatis ſue. Sed ad corpus noſtrum in reſurrectione redibit totum quod fuit de ṽitate humāe nature. Sanguis aūt xp̄i in paſſione effuſus fuit de ṽitate humane nature. ⁊ ſacer dr ſcōs illud. Quē ſacer cruor punxit fuſus agni corpore. ḡ videt ꝙ ille ſāguis xp̄i in paſſione effuſus in reſurrectione ad corpꝰ eiꝰ redierit. ¶ Preterea ṽbū dei nūq̄ depoſuit qd ĩ nr̄a nā aſſumpſit: partibꝰ humane nature abinuicez in paſſione ſeparatis. Sz verbū dei aſſumpſit in nā nr̄a non ſolū corpꝰ ſ; etiā ſanguinē. ḡ ſāguiſ ille nūq̄ fuit a ṽbo depoſitꝰ. rediit ḡ ad ipm in reſurrectione. ¶ Sz dr eſt ꝙ in aliquibus eccleſiis ſanguis xp̄i vſq̄ hodie dicitur ſeruari.

¶ Rñ° dicendū q̃ in reſurrectione tam xp̄i q̃ noſtra totum quod fuit de ỽitute humane nature repabit᷑. non autē illa que de ỽitate humāe nature non fuerūt. ⁊ quāuis circa ea q̄ ſunt de ỽitate humane nature ſit diuerſa diuerſoꝝ opinio. ſecūdū quālibꝫ opīonē nō tot⁹ ſanguis nutrimētalis.i.qui ex cibis generatur pertinet ad ỽitatē humane nature Cum ḡ xp̄us an̄ paſſionē comederit ⁊ biberit:nihil ꝓhibꝫ in eo fuiſſe aliquē ſanguinē nutrimentalē:qui ad veritatē humane nature nō ꝑtinēt ⁊ quē nō oportēt ad corpus eius in reſurrectione redire. Sꝫ quia ſpālit᷑ fit queſtio de ſanguine in paſſione effuſo ꝓ redemptōe humani gn̄is: de hoc magis dicēdū videt᷑ q̃ tot⁹ in reſurrectione ad corp⁹ xp̄i redierit triplici rōne. quarū ꝑma accipi pōt ex etate xp̄i patiētis. Paſſus ē enim in perfectiſſima etate:in qua maxime ea que in homine inueniūt᷑ ad ỽitatē humane nature pertinē videt᷑:tanq̃ ad maximā pfectionē adducta. Secūda ſumit᷑ ex merito paſſionis. Si enim ſanctoꝝ martirꝝ ille partes in quib⁹ paſſionē ꝓ xp̄o ſuſtinuerūt: quedā ꝑuilegiatū fulgorem in reſurrectione habebunt. vt Aug. dicit.xxi. de ci. dei. ḡ multo magis ſanguis xp̄i: quem ꝓ ſalute humani generis effudit. ad gl'ioſaꝫ reſurrectionē reparat⁹ ē. ¶ Tertia rō poteſt ſumi ex ip̄a ỽtute paſſiōis Sanguis enī ille in paſſione effuſus humanum genus ſanctificauit. ſm̄ illud ad heb. vltimo. Jh̄s vt ſanctificaret ꝑ ſanguinē ſuum populum extra portā paſſus eſt. Humanitas autē xp̄i ſalutiferā ỽtutē habuit ex virtute ỽbi ſibi vniti. vt Dam. dic̄ in.3.li. Unde manifeſtū eſt q̃ ſanguis in paſſione effuſus: qui maxīe fuit ſalubris:fuit diuinitati vnitus Et ideo oportuit q̃ in reſurrectiōe iungeret᷑ aliis humanitatis ꝑtibus Sanguis autem xp̄i:qui in q̄buſdā eccleſiis oſtendit᷑: dicit᷑ ex quadam imagine xp̄i ꝑcuſſa miraculoſe fluxiſſe. Uel etiam alia ex corpore xp̄i. Et ꝑ h̄ pꝫ rn̄ſio ad obiecta.

¶ Articul⁹.6⁹.

AD 2ᵐ ſic ꝓcedit᷑. Uidet᷑ q̃ xp̄s mai⁹ dilectionis ſignū nobis oſtendit tradendo corpus ſuū in cibū q̄ꝫ patiendo pro nobis. Caritas enim patrie pfectior eſt q̄ꝫ caritas vie. Sed bn̄ficiū illō quo nobis xp̄us otulit corpus ſuuꝫ dans nobis in cibum:magis aſſilat᷑ caritati patrie: in qua plene fruemur deo. Paſſio autem quam pro nobis ſbiit magis aſſilatur caritati uie:in qua nobis pro xp̄o imminet patiendum. Ergo maius eſt dilectionis ſignum q̃ xp̄us corpus ſuum tradidit nobis in cibum: q̄ꝫ q̃ xp̄s paſſus eſt pro nobis. ¶ Sed contra eſt quod dicit᷑ Jo.15. Maiorem caritatē nemo habet q̄ꝫ vt animā ſuam ponat quis ꝓ amicis ſuis. ¶ Rñ° dicendū q̃ illud quod eſt potiſſimū ī vnoquoqꝫ genere eſt menſura oīuꝫ eorum que ſunt illi⁹ generis. vt pꝫ per ph̄m in.10. Metha. Potiſſimū autem in genere amoris hominum eſt amor quo quis amat ſe ipſum. Et ideo ex hoc amore neceſſe eſt

mēſurā accipere oīs amoris:quo qſ alium amat. Unde ⁊ in.9°.Ethic. phus dicit.Q amicabilia que ſunt ad alterū venerūt ex amicabilib⁹ que ſunt ad ſe ipm. Pertinet autē ad amorē quo quis amat ſe ipſum: vt velit ſibi bonū.vñ tanto aliquiſ aliū magis amare pbaf:quāto magis bonū qd ſibi vult ꝓpter amicū ꝑtermittit. ſm illud ꝓ uer.iz. Qui negligit damnū ꝓpter amicū iuſt⁹ eſt. Uult aūt homo ſibi triplex bonum particulare:que ſunt aīa. corpus:⁊ res exteriores.Eſt ḡ aliquod ſignū amoris: quod aliquis in reb⁹ exteriorib⁹ ꝓpter aliū detrimentū patiaf.maius aūt amoris ſignum: ſi etiam corporis ꝓprii detrimētū patiaf:vel labores vel uerbera pro amico ſumendo. maximū aūt dilectionis ſignū ſi etiam aīam ſuā deponere velit ꝓ amico moriendo.Q ḡ xps ꝓ nobis patiendo aīam ſuā poſuit:maximū fuit dilectōis ſignū Q aūt corpus ſuū dedit in cibū ſb ſacro ad nullū detrimētū ipſi⁹ ptinꝫ vnde pꝫ ꝙ pmū eſt mai⁹ dilectionis ſignum.vñ ⁊ hoc ſacrm eſt memoriale quoddā ⁊ figura paſſiōis xpi Ueritas aūt ꝑeminet figure:⁊ res memoriali. Ad pmū ḡ dō ꝙ exhibitio corporis xpi in ſacro habet qdem figurā quādā caritatis: qua diligit nos deus in patria.ſ paſſio ei⁹ ptinꝫ ad ipā dei dilectionē:nos a pditione ad patriā reuocātē.dilectio autem dei non eſt maior in patria q̄ ſit in pñti.

Articul⁹.7⁹.

D
Einde circa angelos q̄ſitū eſt vnum. ſcilicet vtrū Lucifer ſit ſubiectum eui.Et videtur ꝙ ſic.Sicut ſbiectum tpis ē pmū tpale ſimpliciſſimū.ita ſbiectū eui videf eē ſimpliciſſimū euiternū. hoc aūt eſt Lucifer qui inter angelos ſupmus fuit ſm ſuam nām creat⁹.Euū autē non rñdet grē ſ nature:alioqn corpora celeſtia que non ſunt ſuſceptiua grē euo mēſurari non poſſent. Cū ḡ dona nālia ītegra remāſerīt in demonib⁹ poſt peccatū:ſic Dio⁹. dicit.4.c.de di.no. videf ꝙ euū ſit in Lucifero ſicut in ſbiecto. Sꝫ dr Euū eſt quedā eternitatis participatio.Sꝫ angeli beati magis ſūt in pticipatione eternitatis q̄ lucifer: qui eſt beatitudinis expers. Ergo Lucifer non eſt ſbiectū eui:ſ magis ſupremꝰ beatoꝝ angeloꝝ. Rx° dō ꝙ ex ignorantia lingue grece ꝓuenit ꝙ ɔmuniter apud multos euū ab eternitate diſtinguif:ac ſi diſtīgueref antropos ab hoīe. Qd enī in greco dicif euon:in latino dicif eternitas. Et ſic etiā Dio.io.c.de di no.p eodem vtif eternitate ⁊ euo. Sꝫ qa noīb⁹ vtendū eſt vt plures: ſi vtrūq diſtinguam⁹ abinuicē:euū nihil aliud erit q̄ eternitatis pticipatio.vt.ſ.eſſentialis eternitas ipi deo attribuaf.euū aūt quaſi pticipata eternitas ſbſtātiis ſpūalib⁹:q ſūt ſupra tps. Quia ꝓ id qd p eēntiā dr ſemp ē mēſa ipſi⁹ qd dr p pticipatōeꝫ:pōt dici ꝙ p⁹ mēſa oīum euiternoꝝ ē ipa dei etnitas.ſic etiā ſba di ē mēſa oīs ſbe.vt dic ɔmentator ī.io.metha. Si qs tamē uelit accipere menſuram homogeneam

id eſt eiuſdem generis. Dicũt qdaʒ ꝙ non eſt vna menſura omnium: ſ quodlibet euiternũ habet ſuũ euũ; Sʒ hi ꝓpriam vocem ignorãt. Sic enĩ eſſet verũ quod dicunt: ſi oĩa euiterna eẽnt equalia. Sic enĩ unũ eoꝝ non eſſet menſura alteri⁹. Hoc autem non eſt verum: quia in angelis eſt accipe ꝑmũ mediũ ⁊ vltimũ non ſolũ ſm diuerſas ierarchias ⁊ ordines: ſ etiam ſm diuerſos angelos in eodem ordine. vt pȝ p Dioñ. io. c. celeſ. ier. Et quia ſemper illud quod eſt ſimpliciſſimũ eſt menſura in quolibet genere. ſicut dicit in io. meta. Ideo neceſſe eſt vt duratio ſimpliciſſimi euiterni ſit euũ oĩum euiternorum. ⁊ ita ſimpliciſſimum euiternũ eſt ſbiectũ eui. Sʒ attendẽdũ ꝙ ſbe ſpũales mẽſurãt euo: nõ ſolũ quantũ ad earũ ſbam: ſ etiam quantũ ad earũ ꝓpriam opationeʒ Unde in li. de cauſis dr. Q ſunt in momẽto eternitati ſm ſbam ⁊ opationẽ. ⁊ ſic oportet ꝙ ille angel⁹ qui eſt ſbiectũ eui ſit ſimpliciſſim⁹: non ſolum quantum ad eſſentiam: ſed etiam quantum ad operationẽ. Tal autem eſt ſupremus omnium angelorum: cuius operatio maxime eſt ĩ vno quod eſt deus vnita. Uñ ſupremus omnium angelorum eſt ſbiectum eui. Non autem lucifer.

Ad ꝑmum ergo dicendũ ꝙ aliqui poſuerunt Luciferum non fuiſſe ſupremũ angeloꝝ. Sed ſicut Damaſ. dicit. fuit primus eorũ qui preerãt ordini terreſtri. Si vero ocedam⁹ ſecundũ Gregoriũ. ꝙ fuerit ſupm⁹ omnium. tunc dicendum eſt ꝙ ſua operatio auerſa eſt ab vno primo: ⁊ conuerſa ad multitudinẽ inferiorum rerum: quarum primatũ appetit. Et ſecũdũ hoc demones decidunt a ſumma ſimplicitate eui. vñ Dio. dicit. 4. c. de diuinis nomi. Q demones dicũt mali ꝓpter hoc ꝙ infirmant circa operationẽ nãlẽ.

Deinde queſitum eſt de hominib⁹. Et primo quantuʒ ad ea que poſſunt omnib⁹ eſſe otinua. ¶ Secundo quantum ad ea que pertinent ad quoſdã horum ſtatus. ¶ Circa omnia vero queſitũ eſt quadruplicit. ¶ Primo quidem de his que pertinẽt ad naturam hominis. ¶ Secũdo de his que pertinent ad ſacramenta. ¶ 3° de his que pertinent ad virtutes. ¶ Quarto de his que pertinent ad precepta. ¶ Circa primũ qſita ſunt tria. ¶ Primo quantũ ad perſonaſ hominũ. vtrũ. ſ. ſi Adam non peccaſſet: ideʒ hoĩes numero ſaluarent: q nũc ſaluãt. ¶ 2° quãtũ ad intellectũ. vtrũ. ſ. vbũ cordis ſit ſpẽs intelligibilis. ¶ 3° quãtũ ad voluntatẽ. vtrũ. ſ. ea que p timorẽ fiũt ſint volũtaria.

¶ Articul⁹. 8⁹.

AD ꝑm⁹ ſic pcedit. Uidet ꝙ ſi Adã ñ peccaſſʒ: ñ idẽ hoĩes numero ſaluarẽt q nc ſaluãt. Si. n. Adã ñ peccaſſʒ: ſoli electi naſcerent. q ñ fuiſſẽt nati illi pctõres q finalr ſunt reprobati. ⁊ per oſequens nec eoꝝ filii. qa ſi nõ ſũt iideʒ pres. oñs eſt neqȝ filios eſſe eoſdẽ. multi autẽ nũc ſaluant ex reprobis pẽtib⁹ nati Ergo ſi Adam non peccaſſet: non iidem ſaluarent qui nũc ſaluãt.

¶ Preterea ſm p̄hm ſemen eſt ſu-pfluum alimēti. ſ alijs cibis homo vſus fuiſſet in paradiſo: ſi non peccaſſet ab his quibus nūc vtit̄. g̃ aliud fuiſſet ſemen. ⁊ p ↄn̄s alii filii. ¶ Sed ↄtra eſt qd̄ Grego. dicit. 4 Moral'. Si p̄mū parētē nulla putredo peccati corrūperet: nequaq̄ ex ſe filios iehenne generaret. Sʒ hi q nunc p redēptorē ſaluandi ſūt ſoli ab eo electi naſcerent̄. ¶ R° dd̄ ꝙ cum in generatione hoīs ſicut ⁊ alioꝝ aīalium ſemē patris ſit agēs. materia ꝟo a matre miniſtrata ſit ſicut patiens: ex quo corpus humanū format̄. impoſſibile eſt eundem filiūʒ naſci: ſiue ſit ali⁹ pater: ſiue ſit alia mater. ſicut etiam non eſt ideʒ numero ſigillū: ſiue ſit alia cera: ſiue ſit aliud corp⁹ ſigilli: ex cui⁹ impſſione cera ſigillat̄. Et q̄uis ſupfluūʒ alimēti ſit ſemē ſ̄m p̄hm: diuerſitas tn̄ alimētoꝝ nō ſufficēt ad diuerſificādū filios: qui ex ſemine naſcūt̄: quia ex illis cibis non ſumit̄ ſemen niſi quatenus aliqualr̄ in ſb̄am parentū ↄuertūt̄. Dicūt quidā ſequētes Anſel. ꝙ ſi homo nō peccaſſet in illa p̄ma tēptatione: ſtatim ↄfirmatus fuiſſʒ ⁊ ipſe ⁊ omnes qui ab eo naſcerēt̄: ita ꝙ oēs qui naſcerēt̄ fuiſſent electi. Un̄ cū nunc multi q ſaluant̄ ex peccatorib⁹ naſcūt̄: ſicut in obiiciendo tangebat̄: ↄn̄s eſt ꝙ eſſent alii parentes ſaluandoꝝ. ⁊ p ↄn̄s alii filii. Sʒ hec poſitio n̄ ui det̄ eſſe vera. quia ſm aug. 14. de ci. dei Stat⁹ corporis in hoīe ꝓporcioābiliter rn̄dʒ ſtatui aīe. Quādiu g̃ hō hūit corpus aīale potens mori ⁊ n̄ mori: indigens alimētis: tādiu hūit aīam potētē peccare ⁊ nō peccare. Habuit aūt corp⁹ aīale quādiu fuit in ſtatu generandi: qd̄ etiā fuiſſet ſi poſt illā p̄mā tēptatōeʒ n̄ peccaſſʒ. Et iō poſſibile fuiſſʒ: ſi p̄m⁹ hō tūc nō peccaſſʒ: ꝙ etiā ipſe vel ei⁹ poſteri poſtmodū peccarēt. vt Hugo de ſancto vic. dicit. Un̄ ex hoc n̄ ſeq̄t̄ parentū diuerſitas: ꝙ nūc ſunt alii qui pc̄tores: tūc aūt non eſſent. ſ eſt aliud un̄ neceſſe ē ponē diuerſitatē parētū: quia in p̄mo ſtatu vnus hō non hūiſſet plures vxores: nec etiā aliq ex fornicatione vel adulterio naſcerent̄. qd̄ nunc ↄtingit etiā in his qui ſaluāt̄. multi enī filii vnius parentis ex plurib⁹ vxorib⁹ nati ſaluant̄. ſic pʒ de filiis Jacob. Multi etiam ex fornicatiōe vel adulterio nati. alioquin eis fruſtra ſacramēta ſalutis adhiberent̄. Un̄ relinquit̄ ꝙ aliqui nunc ſaluant̄: qui ſi p̄m⁹ homo non peccaſſet non naſcerent̄ ⁊ p ↄn̄s nō ſaluarēt̄. nec tamen dei p̄deſtinatio fallerēt̄. q͡a de⁹ p̄deſtinauit hoīes hn̄s ſciaʒ futuri eēt⁹. Qd̄ ꝟo Greg. dicit. ꝙ ſi p̄m⁹ hō nō peccaſſʒ: nequaq̄ ex ſe filios iehēne generaret: indubitāter veꝝ ē. Nō enim in filios trāſfūdēt pc̄m̄ originale: ſ̄m ꝙ hoīes filii ire naſcūt̄. qd̄ aūt ſb̄dit ꝙ hi ſoli qui nūc ſaluādi ſūt naſcerēt̄. intelligēdū ē ꝙ pn̄oīe facit ſimplicē demōſtratōem. q͡a. ſ. ſoli electi naſcerēt̄. quantū ē ex rōe originis. nō aūt demōſtratōeʒ pſonalē. q͡a alie pſone eēnt hoīuʒ q ſaluarēt̄. Et p h̄ pʒ rn̄ſio ad obiecta.

¶ Articul⁹. 9⁹.

AD zm ſic pcedebat. Uidet ꝙ verbū cordis ſit ſpēs intelligibilis. Uerbū enī cordis eſt quo intellectꝰ videt. hoc aūt eſt ſpēs intelligibilis. ḡ vbū cordis eſt ſpēs intelligibilis. ¶ Preterea cognitio intellectiua a ſenſu oritur Sꝫ illud qḋ ſenſus ſentit ē ſpēſ ſenſibilis. ḡ vbū cordis quo intellectꝰ intelligit eſt ſpēs intelligibilis. ¶ Sꝫ ɔtra. Uerbū cordis interiꝰ eſt quod exteriori vbo ſignificat. Sꝫ vbū exteriꝰ ñ ſignificat ſpēm intelligibilē ḡ vbū interiꝰ nō eſt ipſa ſpēs intelligibilis. ¶ Rñ° dḋ ꝙ ſm Augᵒ. 15. de tri. Uerbū cordis importat qḋdā pcedēs a mēte ſiue ab intellectu Procedit aūt aliquid ab intellectu inquātū eſt cōſtitutū per opationē ipſiꝰ. Eſt aūt duplex opatio intellectus ſm phm in. 3. de aīa. Una qdē que vocat indiuiſibiliū ītelligētia ꝑ quā intellectꝰ format in ſe ipſo diffinitionē: vel cōceptū alicuiꝰ incōplexi. Alia aūt opatio eſt intellectuſ ɔponētis ⁊ diuidētis. ſm quam format enūciationē. Et vtrūqꝫ iſtorū ꝑ opationē intellectꝰ ɔſtitutoꝝ vocat vbū cordis: quoꝝ pᵐ ſignificat per terminū incōplexū. zm vbo ſignificat ꝑ orōnē. manifeſtū eſt autē ꝙ oīs opatio intellectꝰ pcedit ab eo: ſm qḋ eſt factꝰ in actu ꝑ ſpēꝫ intelligibileꝫ. qa nihil opat niſi ſm ꝙ eſt actu. Uñ neceſſe eſt ꝙ ſpēs intelligibilis que eſt pnᵐ opationis intellectualis differat a vbo cordis: qḋ ꝑ opationē intellectꝰ format: ꝗuis ipꝫ vbū poſſit dici forma vel ſpēs intelligibiliſ: ſ ſic ꝑ ītellectū ɔſtituta prout ſicut forma artis ꝙꝫ intellectꝰ adinuenit dr quedā ſpēs intelligibilis. ¶ Ad pᵐ ḡ dḋ ꝙ intellectus intelligit aliqd dupl'r. Uno mō formal'r. ⁊ ſic ītelligit ſpe intelligibili qua fit in actu. Alio mō ſicut inſtro quo vtit ad aliud intelligēdū. ⁊ h mō intellectꝰ vbo intelligit: qa format vbū ad h ꝙ intelligat rē.

Ad zm dḋ ꝙ cognitio ſenſus exterioris pficit ꝑ ſolā īmutationē ſenſuſ a ſenſibili. Uñ ꝑ formā ꝗ ſibi a ſenſibili impmit ſentit. nō aūt ipe ſēſuſ exterior format ſibi aliquā formam ſenſibilē. hoc aūt facit vtꝰ imaginatiua: cuiꝰ forma ꝗdāmō ſil'e eſt vbū intellectꝰ. ¶ Articulꝰ. ioꝰ.

AD 3m ſic pcedit. Uidet ꝙ ea que fiūt ex timore ñ ſint volūtaria. Neceſſitas eniꝫ volūtati ɔtrariat. vt dr in. 5. met. Sꝫ ea que fiūt ex timore dicunt ex neceſſitate fieri. Nō ḡ ſunt volūtaria. ¶ Sꝫ ɔtra. Omne qḋ qs opat propter finē eſt volūtariū. Sꝫ ea ꝗ qs opat ex timore opat ꝑpter fineꝫ .ſ. ad vitandū malū qḋ timet. ſicut qui piicit merces in mari vitat ſbuerſionē nauis. ḡ hiꝰ ſunt volūtaria. ¶ Rñ° dḋ ꝙ cū bonū ſit volūtatis obiectū: hoc mō ſe hꝫ aliqd ad h ꝙ fit volūtariū: quo mō ſe hꝫ ad h ꝙ fit bonū. Contingit aūt aliqd in vniuerſali ɔſideratū eſſe bonū. qḋ tñ ſm aliquas pticulares circūſtātias reddit malū: ſicut generare filios eſt bonū. ſ generare filios ex ñ ſua eſt malū. ⁊ ſil'r ɔtingit aliqd in vniuerſali ɔſideratū eſſe malū. qḋ tñ ſm aliqs pticulares circūſtātias

fit bonū. ſicut occidere ſm ſe ē malū: ſ occidere hoīez pniciosū multitudini eſt bonū. ⁊ qa actōes circa ſingularia iudicāt̄ bone vel male. ⁊ p ɔñs volūtarie vel inuolūtarie: ſimpliciť qdē ɔſideratis ſingularibus circūſtātiis. ſm qd aūt ſm ꝙ in uli ɔſiderāť. ea ꝟo que ex timore fiunt in vli qdē cōſiderata ſunt mala ⁊ inuolūtaria. ſ ſi ɔſiderēť ſm ſingularia que circūſtāt: ſic ſunt bona ⁊ volūtaria. ſicut piicē merces ī mari ſm ſe ɔſideratū eſt malū ⁊ nō volūtariū. ſ in tali caſu eſt bonū ⁊ volūtariū. Uñ ⁊ pħs dicit in .3. ethic. ꝙ hi⁹ mixta ſunt ex voluntario ⁊ inuolūtario. ſimpl'r aūt ſunt volūtaria. ſ᷈ᵐ quid aūt inuolūtaria. ⁊ ex nccitate facti. ⁊ p h̄ pȝ rñſio ad obiecta.

D Einde circa ſacra queſituȝ eſt. Primo de ſacro eucariſtie. ¶ 2° de ſacro pnie. Tertio de ſacro mr̄imonii. ¶ Circa eucariſtiā q̄ſita ſunt duo. ¶ Primo vtrum forma panis ānibileť. ¶ 2° vtrū ſacerdos dare debeat hoſtiā nō cōſecratā peccatori occulto hoc petenti. ¶ Articul⁹. xi⁹.

A D pmū ſic pcediť. Uideť ꝙ forma panis ī ſacramēto eucariſtie ānibileť. Illō. n. ānibilari videť qō deſinit eſſe ⁊ in nihil ɔuertiť. Sȝ forma panis facta ɔſecratione deſinit eē: nec eſt dare in qō ɔuertať. Nō enī cōuertiť in māȝ corporis xp̄i: nec etiā in formā ei⁹ que eſt aīa. aliogn aīa eēt ibi ex vi ſacramēti. g̃ forma panis ānibilať. ¶ Preterea aug. dicit ſup illō Jo. 17. Clarifica me pr̄ ⁊c. Si hūana nā ɔuertiť in ꝟbū: ſi diligēti⁹ cogitam⁹ homo periret in deo. Sȝ illud ānibilari dr̄ qō perit. g̃ ſi panis cōuertiť in corp⁹ xp̄i: videť ꝙ ānibileť. ¶ Sȝ ɔtra eſt. quia ſicut aug. dicit li. 83. q. De⁹ nō eſt actor tēdēdi in nō eſſe. Eſt aūt actor ſacri eucariſtie. g̃ in illo ſacro nihil annihilať. ¶ Rñ dō ꝙ ānibilatio quedā motum importat. Oīs aūt mot⁹ denoīať a termino ad quē. Uñ termin⁹ ānibilatōis eſt nihil. Cōſecratio aūt panis in ſacro eucariſtie nō terminať ad nihil: ſ ad corp⁹ xp̄i. aliogn nō eſſet dare quō corp⁹ xp̄i incipiat eſſe ſb ſacro. Nō enī incipit ibi eē p motū localē. aliogn deſineret eſſe in celo. Relinqť g̃ ꝙ in ɔſecratione panis nō eſt aliqua ānibilatio: ſ trāſbſtātiatio panis in corp⁹ xp̄i. ¶ Ad pᵐ g̃ dō ꝙ ſicut ī generatiōe nāli nec forma nec mā generať aut corrumpiť: ſ totū ɔpoſitū: ita etiā in ſacro altaris non eſt querendū ſeorſū de forma aut mā in qd ɔuertať: ſ tot⁹ panis ɔuertiť in totū corp⁹ xp̄i: inquātū eſt corp⁹: qa ſi in triduo mortis xp̄i fuiſſet ɔſecratio facta: non fuiſſet ibi aīa: ſ corp⁹ exanime: ſicut in ſepulchro iacebat. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ perire dicereť nā humana ſi conuertereť in ꝟbū quātū eſſe deſinēt: quod ptinet ad terminū a quo: nō aūt ſi ānibileť quātū ad terminum ad quem. ¶ Articulus. 12⁹.

A D 2ᵐ ſic pcedebať. Uideť ꝙ ſacerdos nō debeat dare hoſtiā non ɔſecratā peccatori occulto h̄ petenti. Non eniȝ dȝ

ſacerdos peccatū occultū publicaꝛ. Publicaret aūt ſi ei daret hoſtiam nō ꝯſecratā: cū aliiſ ſociis daret cōſecratā. ḡ ſacerdos nō dꝫ dare hoſtiā nō ꝯſecrataꝫ peccatori occulto hoc petenti. ¶ Preterea hoſtia cōſecrata a ſacerdote alicui fideli porrecta a circūſtātibꝰ adoraꝛ. Si ḡ exhibeꝛ hoſtia non ꝯſecrata loco ꝯſecrate: quātū eſt in ſe faciet populuꝫ idolatrare. qđ eſt graue peccatū. ñ ḡ ſacerdos dꝫ peccatori occulto petenti dare hoſtiā nō ꝯſecratā.

Sꝫ ꝯtra eſt: quia ſacerdos ē medicꝰ aīarū. Sapiēs aūt medicꝰ vitat ꝙ̄ꝑ pōt periculū infirmi quē accepit in cura. Peccatori aūt cuiꝰ curā habꝫ imminet magnū periculū: ſi ī ꝯſcīa mortalis peccati corpꝰ xp̄i accipiat. quia qui māducat ⁊ bibit indigne iudiciū ſibi māducat ⁊ bibit. vt dꝛ .i. ad Coꝛ. xi. ḡ ſacerdos bene facit: ſi eiꝰ periculū euitet porrigēs ei hoſtiā nō ꝯſecratā. ¶ Ad pꝰ dđ ꝙ vitati nō aliqua fictio eſt adiūgēda: qa nulla eſt ꝯuētio lucis ad tenebras. vt aplꝰs dicit. 2. ad Coꝛ. 6. ⁊ ꝑpter hꝫ aug. ꝓbat in li. 83. q. ꝙ corpꝰ xp̄i ñ fuit fantaſticū: quia vitaſ que ē xp̄ſ non potuit fallere. ⁊ ideo in ſacris eccleſie nihil eſt ꝑ fictionē agendū. ⁊ ꝑcipue ī ſacrō altaris: in quo totꝰ xp̄s ꝯtineꝛ. Eſſet aūt quedā fictio ſi hoſtia nō ꝯſecrata loco cōſecrate dareꝛ. Et cū etiā ſacerdos quantū in ſe eſt populo fieret idolatrandi occaſio: q quāuis peccatū idolatrie non incurreret: eſtimās ꝓbabilr̄ hoſtiā eſſe ꝯſecratā: tamē ſacerdos ī hoc ip̄o ꝙ hoſtiā nō cōſecratā pplo exhiberet adorādā: idolatrie crimē incurreret. Unde hoc in nullo caſu eſt faciendū: vt hoſtia nō ꝯſecrata exhibeaꝛ vni vel pluribꝰ tanꝙ̄ ꝯſecrata. Debꝫ ḡ ſacerdos peccatorem occultū ꝑmo qdē monere vt pnīaꝫ agat: ⁊ ſic ad ſacr̄ꝫ accedat, ꝙ ſi penitere noluerit: dꝫ ei occulte inhibē ne aliis cōmunicātibꝰ in publico ſe īmiſceat, ꝙ ſi ſe īmiſcuerit: debꝫ ei dare hoſtiā ꝯſecratā, vñ ꝑma duo ꝯcedimꝰ. ¶ Ad 3ᵐ dđ ꝙ ſtultꝰ eſſꝫ medicuſ qui cū maiori ſuo periculo minꝰ periculū infirmi vellꝫ impedire. puta ſi vellet ipſe venenū bibē: ne infirmꝰ biberet vinū. Multo autē magis peccat ſacerdos fictioneꝫ faciēs in ſacrō xp̄i: ꝙ̄ peccator indigne ſumēs. Uñ ſtultꝰ eſſꝫ ſacerdos ſi vt vitaret peccatum ſbditi: ipſe grauiꝰ peccaret: fictionē faciens in ſacramento veritatis.

Deinde circa ſacr̄m pnīe q̄ſita ſunt duo. ¶ Primo utꝝ ꝑlatus debeat ſbditū ſuuꝫ ab admīſtratione remouē propter aliqd qđ ab eo in ꝯfeſſiōe audiuit.

2ᵒ vtruꝫ in meliori ſtatu moriaꝛ ille qui moriꝛ in via eūdi vlt̄ mare ꝙ̄ ille qui moriꝛ in redeūdo.

¶ Articulus. iꝫꝰ.

Ad ꝑmū ſic ꝓce ꝺiꝛ. Uideꝛ ꝙ ꝑlatꝰ poſſit ſbditū ſuum ab admīſtratōe remouere ꝑpter aliqd qđ ab eo in ꝯfeſſiōe audiuit. quia qđ inſtitutū eſt ꝑ caritate ꝯtra caritatē nō militat. Sed ſigillū ꝯfeſſionis inſtitutū eſt ꝑ caritate. Non ḡ militat ꝯtra caritatē ex qua teneꝛ ꝑlatꝰ ſaluti ſbditoꝝ

ꝓuidere. Eſt aũt qñ ꝯtra ſalutẽ ſb̄diti ſi ei admĩſtratio dimittatur vt puta ſi hẽat occaſionẽ recidiuãdi in peccatũ. ḡ nõ obſtante ſigillo ꝯfeſſionis p̄lat⁹ dʒ eũ ab admĩſtratione remouere. ¶ Sʒ ꝯtra eſt quia nihil eſt faciendũ in p̃iudiciũ ꝯfeſſionis. Eſſet aũt p̃iudiciũ ꝯfeſſiõis ſi ſb̄dit⁹ ab admĩſtratione remoueret ꝓpter crimẽ quod ſuo p̄lato cõfeſſus eſt. qa per hoc alii retherẽt a ꝯfitẽdo. Nõ ḡ dʒ p̄lat⁹ ſb̄ditũ ab admĩſtratõe remouere ꝓpter pc̄m̄ qd̄ ei ꝯfeſſus eſt. ¶ R̄ᵒ dd̄ ꝙ id qd̄ ꝑ ꝯfeſſionẽ audit nullo mõ eſt manifeſtandũ: nec uerbo nec ſigno nec nutu: nec etiã aliqd eſt faciẽdũ vñ in ſuſpitionẽ peccati aliquis poſſit deuenire. Si ḡ amotio ſb̄diti ab admĩſtratione poſſit inducẽ ad manifeſtãdũ peccatũ in ꝯfeſſiõe auditũ vel ad aliquã ꝓbabilẽ ſuſpitionem hñdã de ipſo: nullo mõ p̄lat⁹ debẽt ſb̄ditũ ab admĩſtratiõe remouere. puta ſi in aliquo monaſterio eẽt cõſuetũ ꝙ p̄ores nõ amouerẽt de ſuis p̄oratib⁹ niſi ꝓpter culpã manifeſtaret aũt pc̄m̄ ꝯfitẽtis ꝑ remotionẽ ab admĩſtrãtõe. Vñ ſi abbas hoc faceret grauiter peccaret tãq̃ ꝯfeſſionẽ reuelãs. Poſſet tñ eum ſecreto caritatiue admonere: vt cũ iſtãtia peteret ceſſionẽ: ſi hoc videret ſaluti ei⁹ expedire. Si v̄o ꝑ amotionẽ ab admĩſtratiõe peccatũ nullaten⁹ manifeſtaret. puta ſi in aliquo monaſterio eẽt ꝯſuetũ ꝙ abbas ꝑ ſuo libitu de facili aliquos ab adminiſtratione remoueret: tũc alia occaſione accepta poſſet ſb̄ditũ ſibi cõfeſſum ab admĩſtratiõe remouere: ⁊ deberet hoc facere cũ debita tñ cautela: ſi talis admĩſtratio eẽt ſb̄dito ꝑiculoſa in poſterũ: q̃uis etiã ⁊ in hoc caſu meli⁹ eſſet ꝙ eũ induceret ad ceſſionẽ petẽdã. Si v̄o periculũ in poſterũ nõ timeret: non oporteret ꝙ ꝑ peccato p̃teritoꝝ penitẽtiã deleto eũ ab adminiſtratõe remoueret. ſicut etiã Aug⁹. dicit in li. de adulterĩs ꝯiugiis. Cũ adhuc deputam⁹ adulteros quos credim⁹ pn̄ia eẽ ſanatos. qñ ꝙ enĩ penitẽtes ĩnocẽtib⁹ meliores ſunt. ⁊ per hʒ pʒ reſponſio ad obiecta.

Articul⁹. 14⁹.

AD 2ᵐ ſic ꝓcedebat. Videt ꝙ meli⁹ moriat cruce ſigt⁹ qui morit in uia eundi vlt mare: q̃ ille q morit redeũdo. Qui enĩ morit in eũdo quaſi ꝓſequendo votũ ſuũ: vt ſe exponat morti pro xp̄o. ⁊ ita morit tãq̃ martir. q autẽ morit redeũdo nõ morit in ꝓpoſito exponẽdo ſe xp̄o. ⁊ ita morit quaſi ꝯfeſſor. Sʒ maior eſt ſtat⁹ martiruʒ q̃ ꝯfeſſoꝝ. ḡ in meliori ſtatu morit qui morit ĩ eũdo: q̃ qui morit in redeũdo. ¶ Sʒ ꝯtra. Qui morit in redeũdo: iam cõſũmauit votũ ſuũ. q aũt morit in eũdo: nõdũ ꝯſũmauit: ſʒ eſt quaſi in p̄ncipio. Perfectũ autẽ meli⁹ eſt imꝑfecto: ⁊ finis p̄ncipio. ḡ meli⁹ morit in redeũdo q̃ q morit in eũdo. ¶ R̄ᵒ dd̄ ꝙ quãto aliquis cũ plurib⁹ meritis morit: tanto meli⁹ morit. merita aũt manẽt homini non ſolũ illa que actu agit: ſʒ etiam illa que iaʒ fecit: quaſi apud deum depoſita. ſm illud. 2. ad Thi. 2. Scio

cui credidi ⁊ cert⁹ ſum: quia potēs eſt depoſitum meū ſeruare. Manifeſtū eſt aūt ꝙ ille qui moriť in redeūdo de vltra mare: ceteris paribus cū plurib⁹ meritis moriť: ꝙ ille qui moriť in eundo. Hab3 enī meritū ex aſſumptione itineris: ⁊ vlti⁹ ex pſecutione: in qua forte multa ꝗ uia eſt paſſus. ⁊ ideo ceteris parib⁹ meri⁹ moriť ille qui moriť redeūdo: quāuis ire ſit magis meritoꝝ ꝙ redire: gen⁹ opis ɔſiderādo. ¶ Ad pmū ꝗ dđ ꝙ illud ꝓpoſitū exponēdi ſe morti ꝓpter xp̄m hūit etiā iſte in eūdo: nec hoc meritū pdidit: ſi ſe a peccato īmunē cuſtodiuit.

DEinde circa matrimoniu3 queſita ſunt duo. ¶ Primo ſi aliquis deſpondeat aliꝗ per ꝟba de futuro: ⁊ poſtea carnalr̄ cognoſcat: nō quidē quaſi ɔſentieſ in mr̄imoniū: ſ3 ſolūmō volens fraudulēter ſurripe copulā carnalem: ſi poſtmodū ɔtrahat cum alia p ꝟba de p̄n̄ti. vtrū ſecūda ſit vxor eius. ¶ 2⁹ ſi vir accuſet vxorē de adulterio occulto. vtrum mulier teneatur in iudicio ſuū peccatū ɔfiteri.

¶ Articulus .i⁹.

AD pmū ſic ꝓcedebať. Videť ꝙ ille qui cognouit carnalř quam deſpōderat p verba de futuro: nō poſſit habere vxore3 illā cū qua poſtea ɔtrahit p ꝟba de p̄n̄ti. Judicio enī eccleſie cōpelliť ſtare cū pma quā carnaliter cognouit. ſ3 eccleſia pōt facē pſonaſ illegitimas ad ɔtrahēdū. ꝗ videť ꝙ talis non poſſit cū alia muliere habere mr̄imoniū. ⁊ ita illa cū qua ſecūdo cōtraxit p ꝟba de p̄n̄ti non erit vxor ſua. ¶ S3 ɔtra eſt ꝙ error hominis non p̄iudicat ꝟitati mr̄imonii. S3 ex errore hoīs pſumētis eſſe ɔſenſum vbi fuit carnalis copula: ɔtingit ꝙ p iudicium eccleſie ɔpelliť aliquis illā habere quam cognouit carnalř poſt cōtractū p ꝟba de futuro. ꝗ non p̄iudicat ꝟitati ſecūdi matrimonii: qđ eſt rite ɔtrāctū p ꝟba de p̄n̄ti. ¶ R⁹ dđ ꝙ ſic Leo papa dicit. Cauſa mr̄imonii ē ɔſenſus p ꝟba de p̄n̄ti expſſus. ſine quo cetera etiā cum coitu ſbſecuta fruſtranť. Remota aūt cā remouetur effect⁹. Un̄ cū in pmo matrimonio ponať nō fuiſſe ɔſenſus: manifeſtū eſt ꝙ non fuit matrimoniū. Et qa poſita cauſa poniť effect⁹: cōſequēs eſt vt ſecūdū fuerit matrimoniū ī quo poniť fuiſſe mutuus ɔſenſus p ꝟba de p̄n̄ti expreſſus inter pſonaſ a matrimonio ſolutas. ¶ Ad pmū ꝗ dđ ꝙ eccleſia in his que ad mr̄imoniū ptinēt tripl'r ſe habet. Uno qdem modo p modū iudicantis. ⁊ quia hoīes vident ea que apparēt. ſm ꝙ dř. p̄. R̄ 16. Oportet ꝙ iudex eccleſiaſtic⁹ iudicet ſm ea que ſibi apparent p ɔfeſſiones partiū: ⁊ per idoneos teſtes ⁊ per alia legitima documēta: quib⁹ in omnib⁹ adhibitis ɔtingit qnꝗ ꝟitatē latere: ⁊ p̄cipue in his que pertinent ad interiora cordis: que humano teſtimonio pbari non pn̄t. Et ſi per aliqua ſigna exteriora de his poſſit aliqua ɔiectura haberi. ⁊ ideo iudicium eccleſie circa ea que ad matrimoniu3 pertinēt: ſi veritas lateat n̄ īpedit

ſequens mrimoniū ɔtrahēdū: nec dirimit iā ɔtractū. Alio mō ſe hȝ p modū phibētis vel punientis. ⁊ h quidē impedit mrimoniū ɔtrahendū: ſ nō dirimit iā ɔtractum. puta vxoricide penā imponit eccl'ia: vt ulteri⁹ a mrimonio abſtineat. Si tn̄ ɔtraxerit mrimoniū nō dirimit. 3° mō ſe hȝ p modū ſtatuētis: qḋ fit ſolū auctoritate ſūmi pōtificis. ⁊ ſʒ h pſone aliq̄ redduntur illegitime ad ɔtrahēdū: ita ꝙ ſi etiā ɔtrahāt mrimoniū dirimit. vt pȝ ī q̄buſdā gradib⁹ ɔſanguinitatis ⁊ affinitatis uel etiā de adultera: cū q̄ dedit ei fidē de ɔtrahēdo: vel cū machinatus eſt in mortē vxoris.

Articul⁹. 16⁹.

Ad 2ᵐ ſic pcedit. Uidet ꝙ mulier accuſata de adulterio nō teneat ſuū peccatū in iudicio ɔfiteri. Null⁹ enī tenet ſuū peccatū occultū publicare. Sed adulteriū mulieris ē occltū. Si aūt in iudicio ɔfiteret ipm veniret in publicū. Nō ḡ tenet mulier accuſata de adulterio ſuū peccatū ī iudicio ɔfiteri. Sȝ ɔt̄ ē q̄a dȝ pſtare iuramētū de ṽitate dicēda. ſ nullo mō dȝ deierare. ḡ dȝ ṽitatē ɔfiteri de ſuo peccato. R° dō ꝙ circa h eſt diſtinguēdū. Si enī adulteriū ſit oīo occultū: nō dȝ peccatū ſuum in iudicio ɔfiteri: nec dȝ ab ea exigi iuramētū de ṽitate dicēda: q̄a occl'ta ſoli dīno iudicio reſeruāt ſ'm illḋ .i. ad cor. 4. Nolite an̄ tp̄s iudicare quouſq; veniat dn̄s q̄ illuiābit abſcōdita tenebrarū. Sȝ qn̄ de adulterio pceſſit infamia vl' aliqua ſigna euidētia apparēt que vehemētē ſuſpicionē facē pn̄t. vl' qn̄ eſt ſemiplene pbatū. tūc debȝ ab ea exigi iuramētū de ṽitate dicēda: ⁊ ipa tenet ɔfiteri ṽitatē. ⁊ p h pȝ rn̄ſio ad obiēa.

Deinde circa ṽtutes queſita ſunt duo. Primo circa iuſticiā. ſ. ſi aliq̄s incidēs in latrones pmittat eis pecuniā p ſua liberatōe: ſi mutuo eam accipiat ab aliquo ſuo amico vtrū reſtituere teneat. 2° circa abſtinētiā. vtrū aliq̄s peccare poſſit nimis ieiunādo uel vigilando.

Articul⁹. 17⁹.

Ad pmū ſic pcedebat. Uidet ꝙ ille qui pecuniā accepit mutuo: vt redimeret ſe a latronib⁹ non teneat eā reſtituere q̄a vt Aug. dicit. Tpe neceſſitatis omnia ſunt ɔmunia. Sȝ null⁹ debȝ quaſi ppriū petere id qḋ eſt ɔmune vt Amb. dicit. ⁊ hr̄ in decretis. di. 47. Cum ḡ ille qui in latrones incidit fuerit ī maxima neceſſitate cōſtitutus. vtpote in periculo mortis exiſtēs videt ꝙ factū ſit ſibi ɔmune aliquid qḋ erat alteri⁹. ⁊ ita nō teneat ei reſtituere qui mutuauit: ac ſi eſſet pprium eius. Pretēa null⁹ tenet facere recōpenſatiōem alicui p eo qḋ ille facere tenebat. Sȝ ille qui mutuauit pecuniā tenebat primū ſuū a mortis piculo liberare ſʒ illud puer. 24. Erue eos q̄ ducunt ad mortē. ḡ videt ꝙ ille qui eſt liberat⁹ nō teneat ei reſtituere pecuniā mutuatā. Sed cōtra eſt qḋ dn̄s dicit Mat. 7. Omnia que vultis ut faciāt vobis homies ⁊ vos facite

illis. Sȝ ille qui liberat⁹ eſt a latronī
bus vellet ſibi reſtitui ſi qd mutu-
aſſet. ğ etiā ipe dȝ reſtituere qd mu
tuo accepit. ¶ Rx⁹ dd ꝙ iuſticie act⁹
eſt vnicuiqꝫ reddere qd ſibi debet.
Vñ cū rōne ꝯtract⁹ bone fidei qui
fuit inter mutuantē ⁊ mutuo acci
piētē: reſtitutio debeat ex iuſticie
ꝓcepto: tenet ille q mutuo accepit
pecuniā eam reddere creditori. Et
tanto magis quanto in maiori ne-
ceſſitate creditor ſibi ſbuenit.

Ad pmū ğ dd ꝙ tūc in neceſſitate
ſiūt oīa ꝯmunia: cū hō non pōt ſibi
de ſuo ſbuenire. Ridiculū enī eēt
ſi qs famē patiēs nollet accipe pa-
nē quē haberet in arca: ⁊ diceret ſe
acipe panē alienū quaſi cōmunē. q
aūt p amicos poſſum⁹ p nos aliqua
liter poſſum⁹. vt dic phs in .3. ethi.
Iſte aūt qui in latrones incidit pōt
ſe p amicos liberare mutuū accipi-
endo. Et iō ñ fiunt ei oīa ꝯmunia.

Ad 2ᵐ dd ꝙ vnuſqſqꝫ tenet ad li
berandū ꝓximū a morte ſm ſuam
ꝯditionē ⁊ modū. ⁊ hoc qdē ꝯue-
niēter impleuit ille qui pecuniam
mutuauit. non autē tenebat eā do
nare in caſu quo ille poterat p mu-
tuū liberari.

¶ Articulus .18⁹.

AD 2ᵐ ſic ꝓcedebat. Videt
ꝙ hō nō poſſit peccare ni-
mis ieiunādo vel vigilan-
do. De⁹ enī non pōt nimis ab hoīe
diligi. Sȝ ꝓbatio dilectiōis eſt exhi
bitionis opis vt Greg. dicit ī omel'
quadā. ğ videt ꝙ nō poſſit aliquis
peccare nimis ieiunādo vel vigilā
do ꝓpter deū. ¶ Sȝ ꝯtra ē ꝙ Ber.
cōfitet ſe peccaſſe de hoc ꝙ nimis
corp⁹ ſuū ieiunio ⁊ vigiliis debili-
tauit. ¶ Rx⁹ dicendū ꝙ ſm phm in
pmo politic. Alr eſt iudicādū de fi-
ne. alr de his que ſunt ad finē. Illō
enī qd querit tanqꝫ finis abſqꝫ mē-
ſura querēdū ē. In his aūt que ſūt
ad finē eſt adhibēda menſura ſm ꝓ
portionē ad finē: ſicut medic⁹ ſani-
tatē que ē finis ei⁹: facit quātūcūqꝫ
pōt maiorē. ſȝ adhibet medicinā ſm
ꝙ ꝯuenit ad ſanitatē faciendā. Eſt
ğ ꝯſiderādū ꝙ in ſpūali vita dile-
ctio dei eſt ſicut finis. Ieiunia autē
⁊ vigilie ⁊ alia exercitia corpora-
lia nō querūt tanqꝫ finis. Quia ſicut
dr ad ro. 14. Nō eſt regnū dei eſca
⁊ potus. ſȝ adhibet tanqꝫ neceſſaria
ad finē. i. ad domādas ꝯcupīas car
nis. ſm illud apli. i. ad cor. 9. Caſti-
go corp⁹ meū ⁊ in ſeruitutem redi-
go ⁊c. Et iō hi⁹ ſunt adhibēda cum
quadā mēſura rōnis. vt. ſ. ꝯcupīa
deuitet: ⁊ nā nō extinguat. ſm illō
ad ro. 12. Exhibeatis corpora veſtra
hoſtiā viuētē. ⁊ poſtea ſbdit. Rōa-
bile obſequiū veſtrū. Si ḋo aliquis
in tātū ꝟtutē nature debilitet p ie-
iunia ⁊ vigilias ⁊ alia hi⁹. ꝙ non
ſufficiat debita opa exeq. puta pdi-
cator pdicare. doctor docere. cantor
cantare. ⁊ ſic de aliis: abſqꝫ dubio
peccat: ſicut etiam peccaret vir qui
nimia abſtinentia ſe impotentem
redderet ad debitum vxori reddē
dum. Vñ Hiero⁹. dicit. De rapina
holocauſtū offert qui vel ciborum
nimia egeſtate vel ſomni penuria
īmoderate corp⁹ affligit. Et iterū
Rōnalis hoīs dignitatē amittit q

ieiunium caritati: vigilias ſenſus integritati prefert. Et per hoc pȝ rñſio ad obiecta.

Deinde circa precepta q̃ſita ſunt duo. ¶ Primo vtruȝ p̃cepta ordine nature p̃cedāt ꝯſilia. ¶ 2° vtrū p̄cā q̃ fiūt ꝯᷓ p̃cepta 2ᵉ tabule ſint grauiora p̄cāſ q̃ fiūt ꝯᷓ p̃cepta p̄me tabule.

¶ Articul⁹. 19⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcedif. Uidef ꝙ p̃cepta ordine nature p̄cedāt ꝯſilia. Illō.n.eſt p̄us ordine nature: ad qō nā p̄mo inſtigat. Sȝ p̃cepta ſūt de p̄mo inſtīctu nature: qa ſūt de dictamine rōnis nālis: nō aūt ꝯſilia. g̃ p̃cepta ſunt p̄ora ordine nature q̃ȝ ꝯſilia. ¶ Sed ꝯᷓ ē qa p̄us nā dr̄ aliqd eē triplr̄. Uno mō ſicut impfectū eſt p̄us pfecto. Et hoc mō p̃cepta nō ſunt p̄ora ꝯſiliis. qa ī p̃ceptis caritatis p̃cipue ꝯſiſtit pfectio. 2° p modū cauſe tp̄e p̃cedētis effectū. ⁊ ſic etiā non ſunt p̄ora: qa nō eſt neceſſariū ꝙ aliquiſ p̄us impleat p̃cepta ꝙ ꝯſilia. 3° p modū originis: qñ p̄nᵐ eſt ſil' tp̄e. ſicut ⁊ lux ſolis ⁊ radi⁹. Sȝ nec hoc mō p̃cepta ſūt p̄ora: qa nō eſt necē ꝙ quicūꝗ ſeruat p̃cepta ſeruet ꝯſilia. g̃ nullo mō p̃cepta ordine nature p̃cedūt ꝯſilia. ¶ Rñ° dō ꝙ circa hoc neceſſe eſt duo ꝯſiderare. p̄mo qd ſit eſſe p̄us ordine nature. 2° qd ſit p̃ceptū ⁊ qd ꝯſiliū. Quib⁹ manifeſtatis euidenſ apparebit qō q̄rif. De p̄mo g̃ ſciēdū ē ꝙ ſm̄ p̄hm in. 5. metb. Prius ⁊ poſteri⁹ dicūf in q̄lȝ ordine p ꝯpationē ad p̄nᵐ illi⁹ ordinis: ſicut in loco p ꝯpationē ad p̄nᵐ loci: ⁊ in diſciplinis p ꝯpationē ad p̄ncipia diſcipline. Sic g̃ ⁊ in ordine nature dr̄ aliqd eē p̄us p ꝯpationē ad nature p̄nᵃ. Que quidē ſūt quatuor cauſe. Uñ ſm̄ vnūquodꝗ gen⁹ cauſe p⁹ ī ordine nature ē qō ꝓpinquus eſt cauſe. Quāuis aūt cauſe ſint quatuor. tres tñ earum. ſ. efficiēs. formalis. ⁊ finalis ꝯcurrūt in idem. Uñ relinquif ꝙ ordo nature ſit duplex. Un⁹ qdē ſm rōnē cauſe mālis: ſm ꝙ impfectū eſt p̄us pfecto ⁊ potētia actu. Ali⁹ aūt ordine nature eſt ſm rōnē aliarū triū cāꝝ: ſȝ quā pfectū eſt p̄us impfecto. ⁊ actus potētia. Uñ ⁊ p̄hs dīc in. 5. metba. Q alia ſunt ptāte p̄ora. alia pfectōe ⁊ qa forma eſt magis nā q̃ȝ mā. vt probaf in. 2. p̄hi. Couenīēti⁹ dr̄ eſſe p̄us nā act⁹ qui eſt p̄or ſb̄a ⁊ ſpecie vt dr̄ in. xi. metba. q̃ȝ potētia. que in vno ⁊ eodē ē p̄or generatōe ⁊ tp̄e Uñ ⁊ p̄hs dicit in. 2. periermenias Q in his que ꝯtingit eē actu ⁊ poteſtate: ea q̃ ſunt actu ſunt nā p̄ora tp̄e poſteriora. ¶ Circa 2ᵐ vō. ſ. circa rōnē ꝯſilii ⁊ p̃cepti ꝯſiderādū ē ꝙ p̃ceptū importat rōnē debiti. debitū aūt aliqō eſt duplr̄. Uno mō ſm ſe. ⁊ hoc mō finis eſt debitus in vnoquoꝗ negocio. Medic⁹. n. ꝑ ſe dȝ querere ſanitatē. Alio mō eſt aliqō debitū ꝓpter aliud. ſ. id ſine q̃ ñ p̄ōt pueniri ad finē. ſicut medic⁹ debet indicere dietā infirmo: ſine qua non poteſt ſanari. Illud vero quod ordinaf in finem vt melius aut facili⁹ ad finem ꝯſequaf: ſi ſine hoc aliqualiter poſſit haberi finis. non habet rōnē debiti. Finis autē

ſpūalis qui lege diuina ordinaᵗ eſt duplex. Unus quidem pncipalis.ſ. adherere deo p caritatē. Unde dr i.ad Thi.i.Finis pcepti caritas eſt Alius autem eſt finis ſecundarius quaſi diſpoſitiuus.ſ. puritas ⁊ recti tudo cordis que ɔſiſtit in interiori bus actibꝰ aliarū ꝟtutū. Unde apls dicit ad ro.6. Habetis fructū vrm in ſanctificatione.Sicut eſt in gene ratione nāli finis eſt ⁊ ipſa forma ſbalis ⁊ vltima diſpoſitio ad for/ mam. Unde manifeſtū eſt ꝙ pnci/ palia pcepta diuina ſunt quidē de dilectione dei ⁊ pximi.vt pꝫ Mat. 22.Secunda vero de interiori ſan ctificatione.ſm.illud.i.ad The.4. Hec eſt voluntas dei ſanctificatio veſtra. Omnia vero alia que ſunt ſpūalis vite ordinanᵗ ad predicta ſicut in finem. ſed dupl'r.Quedam enim ſunt talia ſine quibus pdicti fines eſſe non poſſunt.⁊ hec cadūt ſb precepto.ſicut non habetis deos alienos. Non furtū facias ⁊c. Que/ dam autem ſunt ſine quibus ad p/ dictos fines perueniri poteſt.vnde non cadunt ſb precepto. Sed quia per huiuſmodi facilius ⁊ meliꝰ per uenitur ad fines pdictos danᵗ de eis ɔſilia.ſicut pꝫ de pauptate ꝟgi/ nitate ⁊ aliis hiꝰ. ⁊ ē ſimile ſi aliqs deberet ex pcepto eē Rome certo die:teneret etiā ex debito precepti Romā ire.non aūt teneᵗ ex pcepto ire eques. qa ſine h poſſꝫ romā pue nire:cū caderet hoc ſb ɔſilio īqtūꝫ eqtādo faciliꝰ ⁊ meliuſ pueniret ad finē. ¶His ḡ viſis pꝫ de facili id qđ qrebaᵗ.Si.n. ɔpemꝰ ɔſilia ad pce/ pta finalia:que ſunt de dilectōe dei ⁊ pximi ⁊ de interiori cordis puri/ tate:manifeſtum eſt ꝙ pcepta ſunt pora ɔſiliis nāl'r ordine pfectōis.ſic actus nāl'r por potētia: ⁊ finis his que ſunt ad finē. ƀ ɔſilia erāt pora nāl'r ordine generatōis temporis inquātū.ſ.p ɔſilia ad puritatē pfe/ ctā cordis ⁊ pfectā dilectionē dei ⁊ pximi puenimꝰ. Si aūt ɔpemꝰ ɔſi/ lia ad alia pcepta q ordināᵗ ex ne/ ceſſitate ī pdictos fines: ſic erit du plex ɔſideratio. Naꝫ in ɔſiliis nece eſt vt includanᵗ pcepta.Qui.n.oīa dimittit nō rapit aliena:⁊ q ꝟgini/ tatē ſeruat nō mechaᵗ: ſicut etiā q equitat vadit: ƀ non ɔuertiᵗ. Erit ḡ vna ɔparatio ɔſilioꝝ ad pcepta abſolute ɔſiderata. ⁊ ſic hoc modo precepta erunt ordine nature pora conſiliis.ſicut genꝰ eſt nāliter priuſ ſpecie.ɔſilia aūt econuerſo pora nā/ liter pceptis.ſic ſpēs ſunt pores ſm nām ꝙ genera.vt pꝫ p phꝫ in pmo phi. ɔpaᵗ enī genꝰ ad ſpēm ſic po/ tētia ad actuꝫ.pcepta autem abſo/ lute ſumpta ſe hnt p modū generis ad obſeruātiā pceptoꝝ cū ɔſiliis ⁊ ſine ɔſiliis.ſic nō mechari ad nō me chari cū uirginitate:⁊ ad non me/ chari cū mrīmonio.⁊ ire cōmune ē ad ire eqtē ⁊ ad ire peditē.Alia ꝟo ɔparatio ē ɔſilioꝝ ad pcepta ſine ɔſili is obſuata.ſic ſi ɔpemꝰ eūteꝫ ī equo ad eū q vadit pedibꝰ. Siliis enim ē ɔparatio virginis ſeu continentis ad mrīmoniū.⁊ paupis ppᵗ xpꝫ ad eum qui in ſeculo ſuis ɔtentus eſt. Et ſic ſimpl'r ordine nature cōſilia

ſunt pora p̃ceptis tanq̃ pfecta imp fectis. nec opꝫ q̃ p̃ce pta ſic accepta p̃cedãt nãl'r ordine generatiõis ⁊ tpiſ ↄſilia. Nõ enĩ opꝫ q̀ ille q̀ vult ↄtinẽtiam vel uirginitatẽ ſeruare p̀us mr̃imonio iũgat. neq̧ etiã opꝫ q̀ ille q̀ vult eſſe paup ꝓpter xp̃m: p̀us ſecularẽ vitã agat. in qua ſuis diuitiis ſit ↄtẽt⁹. ſicut etiam nõ opꝫ q̀ ille qui vult ire eques Romã p⁹ vadat pedes: ⁊ poſtea eques. ſ; meli⁹ eſt ſi a p̀n° eques vadat. Et p h̃ patet rñſio ad obiecta.

Articulus. 2°.

AD 2^m ſic ꝓcedit. Uidet q̀ peccata q̃ ſũt ↄtra p̃cepta 2^e tabule ſint grauiora peccatis que ſunt ↄtra p̃cepta p̀me tabule. Peccatũ enĩ ↄtra p̃cepta 2^e tabule eſt ↄtẽpto bono incõmutabili ↄmutabili bono adherere. ſicut pꝫ in furto ⁊ adulterio ⁊ aliis hi⁹. Sꝫ cõtẽpt⁹ incõmutabilis boni ẽ pc̃m ↄtra p̃cepta p̀me tabule: quib⁹ ordinamur ad exhibẽdã reuerẽtiã deo. g̃ peccata que ſunt ↄtra p̃cepta 2^e tabule includũt pc̃ã que ſunt ↄtra p̃cepta p̀me tabule: ⁊ aliqd addũt. g̃ ſunt grauiora. Preterea ſymonia eſt maximũ pc̃m. Sed ſymonia cũ ſit ſpẽs auaritie: eſt ↄtra p̃cepta 2^e tabule. g̃ peccata que ſunt cõtra p̃cepta 2^e tabule ſunt grauiora.

Sꝫ ↄtra eſt q̀ peccata ↄtra p̃cepta p̀me tabule ſunt infidelitas. deſpa tio. ⁊ alia hi⁹. que ſunt grauiſſima peccata. g̃ peccata que ſunt ↄtra p̃cepta p̀me tabule ſunt grauiora.

Rñ° dd̄ q̀ formalis ratio peccati mortalis conſiſtit in auerſiõe a deo. Si enim eẽt inordinata ↄuerſio ad bonum ↄmutabile ſine auerſione a deo: nõ eſſet peccatũ mortale. p̃cepta aũt p̀me tabule ſ̓m ſe ordinãt directe hoĩem in deũ. Uñ dicunt ad dilectionẽ dei ptinere. Et ideo peccata que ſunt ↄtra p̃cepta p̀me tabule: directe ⁊ ſ̓m ſe ĩportãt auerſionem a deo. peccata aũt que ſunt ↄtra p̃cepta 2^e tabule p ſe qdẽ deordinãt nos principal'r circa bona cõmutabilia: circa que ordinamur p p̃cepta 2^e tabule. ex ↄſequẽti aũt deordinãt nos a deo. In vnoquoq̧ aũt genere potiſſimũ eſt id quod ẽ per ſe. Unde peccata que ſunt ↄtra p̃cepta p̀me tabule ſ̓m ſuũ gen⁹ ſũt grauiſſima in genere peccatoꝝ.

Ad p̀mũ g̃ dd̄ q̀ ↄtempt⁹ dei p ſe intent⁹ eſt in peccatis que ſunt ↄt̃ p̃cepta prime tabule. ſic aũt non ex neceſſitate includit ĩ peccatis que ſunt ↄtra p̃cepta ſecũde tabule. nõ enim ille qui fornicat intendit hoc agere in contemptum dei: ſed intẽdit p̀ncipaliter delectari. ad quod ↄſequit q̀ deũ ↄtemnat preter p̀ncipalem intentionẽ: mandata eius tñſgrediẽs. Ad 2^m dd̄ q̀ ſymõia ñ eſt maximũ peccatũ ſimpl'r: ſ; maximũ inter illa q̃ ↄmittũt circa ↄtr̃ct⁹ pecuniarios. ⁊ h̃ etiã eſt ex h̃ q̀ irreuerẽt ſe hꝫ hõ ad res ſacras: in quo attingit peccata que ſunt ↄt̃ p̃cepta p̀me tabule.

DEinde q̃ſitũ ẽ de his q̃ ptinẽt ſpãl'r ad q̃ſdã hoĩuꝫ ſtat⁹. Et p̀ de his q̃ ptinẽt ad p̀latos. 2° de his q̃ ptinẽt ad doctores. 3° de his que pertinẽt ad

religioſos. ¶ 4° de ptinentibus ad clericos. ¶ Circa pmū queſita ſunt tria. ¶ Primo vtrū beat⁹ Mathe⁹ vocat⁹ ſit ſtatī a theloneo ad ſtatū apl'at⁹ ꝛ pfectionís. ¶ 2° vtruꝫ ille qui eligit canonice in epm melius faciat ꝯſentiēdo electiōi de ſe facte vel eā recuſando. ¶ 3° vtrū platuſ qui dat bñficiū eccleſiaſticū alicui ſuo ꝯſanguineo ſperās p ħ ſuū genuſ exaltari ꝛ ditari ꝯmittit ſymoniam. ¶ Articul⁹. 1ˢ.

Ad pmū ſic pcedebat. Uidet ꝙ beat⁹ Mathe⁹ ñ fuit vocat⁹ ſtatim de theloneo ad ſtatū apl'at⁹ ꝛ pfectionis. Dicit enim Greg. ſup Ezech. Nemo repēte fit ſūm⁹. Sꝫ ſtat⁹ apl'at⁹ ꝛ pfectionis euāgelice eſt ſumm⁹ ſtatus humane vite. ḡ Mathe⁹ nō fuit ſtatī vocat⁹ ad ſtatū pfectōis ꝛ apl'atus. ¶ Sed ꝯtra eſt qd̄ Hiero. dicit ſuper Math. ꝙ de publicano repēte fit apl's. Et Beda dicit ſup Lucā. ꝙ de publicano in apl'm: de theloneo in euangeliſtā eſt mutatus. Et quedā glo. dicit Luce. 5. Q̄ nullam prorſus cogitationē vl' reſpectū h⁹ vite ſibi reſeruauit: qd̄ eſt pfectiōis euangelice. ḡ ſtatim vocat⁹ eſt ad ſtatū apoſtolat⁹ ꝛ pfectionis. ¶ Rx° dō ꝙ qō iſta ex ꝟbis euangelii determinari pōt. Si enī loquamur de apoſtolatu: manifeſtū eſt ꝟm narrationē Mathei. Marci. ꝛ Luce: ꝙ dominꝰ p⁹ vocationē Mathi aliquāto ſpacio tpis interiecto ex ſuis diſcipulis. 12. aplos elegit: īter quos un⁹ fuit Mathe⁹. Et ſic patꝫ ꝙ ſtatim a pncipio fuit vocat⁹ ad diſcipulatū xpi: nō aūt ad apl'atum: niſi ꝟm pordinationē xpi: qui eū in apl'um ſumēdū diſponebat. ꝛ ꝟm ħ intelligēda ſunt ꝟba Hiero. ꝛ Bede. Si aūt loquamur de pfectiōe euāgelica: ſic manifeſtū eſt ꝙ ſtatim a pn° vocatus eſt ad ſtatum pfectionis. Dicit enī Luce. 5. ꝙ ſurgēs relictis oībus ſecut⁹ eſt eū: qd̄ etiā ad diſcipulatū xpi ptinebat. ꝟm illud qd̄ dr̄ Luce. 14. Niſi qs renūciauerit oībus his que poſſidet non pōt eē diſcipuluſ me⁹. ¶ Ad pmū ḡ dō ꝙ ſummū in uita humana pōt accipi dupliciter Uno mō ꝟꝫ ꝯpationē ſtat⁹ ad ſtatū ꝟm ꝙ in humana vita vn⁹ ſtat⁹ eſt maior alio: ꝛ aliqs eſt ſūm⁹. ꝛ ſic nihil phibꝫ aliquē fieri repente ſūmū .i. attingere ad ſtatū ſūmū. Et hoc apparet tā in ſpūali vita q̄ꝫ ī ſeculari. Inueniūt enim aliqui ſtatim a pueritia ad ſtatū religionis: qui eſt pfectiſſim⁹: ꝯuolaſſe. vel ꝓprio arbitrio. ſicut btūs Jo. baptiſta: ꝛ btūs Bñdict⁹. vel etiā deuotōe pentuꝫ. ſic illi q monaſteriis tradūt a parētib⁹. Sic. n. nō opꝫ vt aliqs ſeculari vita exerceat añq̄ ad religionē tñſeat. ſic ñ opꝫ ꝙ aliqs exerceat ī laycali vita: añq̄ꝫ cl'ic⁹ fiat. ſil'r etiā ali q repēte aſſumunt ad regnū vl' ab ipa pueritia: ſic Salomō ꝛ Joſy. reges iuda. vl' ēt ī vltimo ſtatu. ſicut ſaul. ꝛ Eccl'. 6. dr̄. ꝙ de carcē cathe niſq̄ īedū qs ad regnū pgredit. Alio mō pōt accipi ſūmū p ꝯpatōeꝫ ḡduū q ſūt pfectio vni⁹ hoīs. Et ſic intelligit Gre. ꝙ nemo repēte fit ſūm⁹. Dic. n. aug. ſup canonica. Jo. Q̄ caritas non mox vt naſcit pfecta ē.

Nā vt pficiat̃ naſcit̃.cū fuerit na- ta nutrit̃.cū fuerit nutrita roborat̃ cū fuerit roborata pficit̃.Cōtingit tñ qñqꝫ ꝙ vnꝰ homo repēte incipit ab altiori gradu ſanctitatꝭ:ꝙ ſit ſū- mū ad qđ ptingit pfectio alterius hoīs.vt pꝫ de btō Bñdicto de quo Greg.dicit in.z.dialo. Q pñtes ⁊ ſecuturi oēs agn̄ſcāt Bñdictuſ puer ꝯuerſatōis grāꝫ a pfectōe cepiſſe.

Articulus.zzꝰ.

AD zᵐ ſic pcedit̃. Videt̃ ꝙ meliꝰ faciat qui ꝯſentit ele ctioni canonice de ſe facte: ꝙꝫ qui eā recuſat. Dicit enī Gre.iz. moral̃. Ptās cū pcipit̃ nō ex libidi- ne amāda eſt:ſ qñ aliqſ p canonicā electionē epālē dignitatē adipiſcit̃ nōꝰ pcipit eā ex libidine. g̃ debꝫ eaꝫ amare. Nō g̃ dꝫ eā recuſare. Sꝫ ꝯtra eſt qđ Gre. dicit.z8.moral̃.Q platio p meliorē intētionē fugiēda eſt. Rñ° dđ ꝙ in eo qui electiōi ca nonice de ſe facte ꝯſentit:ꝯſiderari pcipue dꝫ qd intendit.Si enī intē- dit aliqd tpale.puta honorē. diui- tias. excutere ſe a iugo religionis. aut aliqd hiꝰ:manifeſtū eſt ꝙ ē pua intentio.Vñ meliꝰ faceret ſi nō aſ- ſentiret.Si aūt intēdit pfectū eccle ſie:ſic planū eſt ꝙ bona eſt intentio Vñ aug. dicit.19.de ci.dei.In acti- one nō amādꝰ eſt honor in hac uita ſine potentia.ſ opꝰ ipm ſi recte atqꝫ virilr̃ fit.i. vt valeat ad ſalutē ſb- ditoꝝ.Et inducit illud apl̃i qđ hr̃ .i.ad Thi.3°. Si qs epātū deſiderat bonū opꝰ deſiderat.Sꝫ tñ ſciēdū eſt ꝙ ad hoc opꝰ maxima reqrit̃ idonei tas.quia vt Greg.dicit in paſtorali Tantū actioneꝫ populi debet actio tranſcendere preſulis:quātū diſta- re ſolet a grege paſtoris vita: ad qđ humana fragilitas ſm proprias vires ſufficiēs nō eſt.ſm illud apl̃i .3.ad cor̃.z. Et ad hec qs tā idoneꝰ Sꝫ tamē ex auxilio grē diīne hoīes idonei ⁊ ſufficiētes reddūt̃:ſic ipe poſtmodū ſbdit. Idoneos nos fecit miniſtros noui teſtī. Poteſt g̃ aliqſ laudabilr̃ ꝯſiderās ppriū defectum ex humilitate officiū prelationis re cuſare.Sicut Jere.dicit. Neſcio lo qui:quia puer ego ſum.poteſt etiāꝫ laudabiliter conſentire ex caritate fraterna:vt ſalutē pximoꝝ pcuret ſicut Iſa.qui dicit. Ecce ego.mitte me.Sed ſicut Greg.dicit in paſtor. In vtroqꝫ eſt ſbtilr̃ intuenduꝫ: qa ⁊ is qui recuſauit plene nō reſtitit ⁊ is qui mitti voluit:añ ſe p alta- ris calculū purgatuꝫ vidit. ne aut non purgatꝰ adire quiſqꝫ ſacra mi niſteria audeat. aut queꝫ ſuperna grā elegit ſb humilitatis ſpē ſupne diſpoſitōi ꝯtradicat.Quia g̃ ualde difficile eſt purgatū ſe qnēlꝫ poſſe agnoſcere:platōis officiū tutiꝰ de- clinat̃: nō tñ ptinacit̃:cū ad ſuſci- piendū hoc ſuperna volūtas agno ſcit̃. Ad pmū g̃ dđ ꝙ illud v̄buꝫ Greg.non dꝫ ſic intelligi. Poteſtas cū ex libidine non pcipit̃ amāda ē. ſ ita. Poteſtas cū pcipit̃ non ē amā da ex libidine.ſbdit enim.ſ ex lon- ganimitate tolerāda. Ad zᵐ di cendum ꝙ melior eſt intentio pre- lationem fugientium ſecūdū ppriū deſiderium: dūmodo non aſſit ne- ceſſitas ex parte imponētis h̄ onꝰ.

Un̄ aug⁹. dicit. 19. de ci. di. Supioꝛ loc⁹ ſine quo popul⁹ regi nō pōt: etſi ita teneat̄ vt decet. tn̄ ĩdecēter appetit̄. Ociū enī ſāctū querit caritas veritatꝭ. negociatū iuſtū ſuſcipit neceſſitas caritatꝭ.

Articul⁹. 23⁹.

Ad 23ᵐ ſic pcedit̄. Videt̄ ꝙ plat⁹ qui dat bn̄ficiū eccl'iaſticū alicui ſuo ꝯſāguineo vel amico: vt alii ei⁹ conſanguinei exaltēt̄ ſymoniā ꝯmittat. Eſt enim ſymonia ſtudioſa volūtas emendi vel vēdēdi aliqđ ſpūale aut ſpūali ānexū. Sꝫ in caſu pdicto videt̄ eſſe emptio ⁊ vēditio in qb⁹ eſt liberalitas. Hic aūt hō ſperat̄: vt liberal'r recōpenſet. ḡ eſt ibi ſymonia. Sꝫ ꝯtra eſt qđ Iſa. 33. ſup illud. Beat⁹ q̄ excutit man⁹ ſuas ab oī munere Dicit gl. q̄ triplex eſt mun⁹a manu a lingua. ab obſequio. quoꝝ nullum eſt in ꝓpoſito caſu. ḡ non eſt ibi ſymonia. ℞° dō ꝙ cū ſymonia circa emptionē ⁊ venditiōeꝫ ꝯſiſtat. hic diſtinguēdū videt̄: quia ſi plātus intēdit obligare eū cui dat bn̄ficiū eccl'iaſticū ad aliquā recōpēſationē faciēdā ſibi vel ſuis ꝯſanguīneis: intētio ſymoniaca ē. Intendit enim quandā tacitā vēditionē. Si ꝟo nō intēdat ad hoc eū obligare: ſ; intēdat ꝙ ille ſibi vel ſuis ꝓpria ſponte tpal'r recōpēſet: eſt quidem praua intentio ⁊ carnalis ſ; nō ſymoniaca. Ad pmū ḡ dō ꝙ ſcđm phm in. 4. ethi. Liberalitas non eſt circa quelibꝫ vſū pecunie: ſ; ē circa dationes ⁊ ſumpt⁹. ſymonia aūt eſt circa emptionē ⁊ vēditionē.

Deinde circa doctoꝛes q̄ſita ſunt duo. Pꝛīo ſi doctoꝛ ſemp pdicauit aut docuit pn̄cipal'r ꝓpter inanē gloꝛiā: vtrū habeat aureolā: ſi in moꝛte peniteat 2° vtrū ſi ex doctrina alicui⁹ doctoꝛis aliqui reuocēt̄ a melioꝛi bono vtrum ille doctoꝛ teneatur illaꝫ doctrinam reuocare.

Articul⁹. 24⁹.

Ad pmuꝫ ſic pcedit̄. Videt̄ ꝙ ille qui ſemp ꝓpter inanē gloꝛiā docuit p pn̄iam aureolā recuperet. Aureola enī doctrine debet̄ fructui. ſ. ꝯuerſionī fideliū ſcđm illud ad Phil. 4. Gaudiuꝫ meum ⁊ coꝛona mea. Sed potuit cōtingere: ꝙ ex pdicatione eius: qui propter inanem gloꝛiam pncipalit̄ pdicauit ſecutus eſt fruct⁹ ꝯuerſionis fidelium. ḡ ſi peniteat debet̄ ei aureola. Pꝛeterea ſicut ꝟginitati debet̄ aureola: ita ⁊ doctrine. Sꝫ ſi illa que cū virgo ſit carne: mente tamen eſt coꝛrupta: penitētiā agit: recuperat aureolam. Ergo pari ratione ⁊ doctoꝛ qui propter inanem gloꝛiam predicauit. Sed contra eſt ꝙ opera moꝛtua per penitentiā non reuiuiſcunt. Sed opera iſtius doctoꝛis propter inanem gloꝛiam predicantis fuerant moꝛtua. id eſt cum peccato facta. Ergo non reuiuiſcunt per penitentiam ad premium conſequendum. ℞° dicendū ꝙ cum aureola impoꝛtat quandaꝫ ſingularem excellentiam premii: neceſſe eſt ꝙ preſupponat auream: ſic comparatiu⁹ preſupponit poſitiuū. Et hoc figuratur Exodi. 25. ubi dr̄

Facias ſup coronā aureā alterā au/
reolā. Et ideo qui non meret aureā
.i. pmiū eētiale: nō meret aureolā
qui aūt pter inanē gl'iam opant:
non merent pmiū eſſentiale: qa re
ceperūt mercedē ſuā. vt dr Math.
.6. vñ nec meret aureolā. penitētia
aūt reſtituit hoī pmia pus habita.
Non aūt ꝯfert ei ea que nō habuit
niſi inquātū ipe mot⁹ pnie eſt meri
toriū. vñ talis nō meret aureolā.
Ad pmū g dō q ꝯuerſioni fideliū
debet aureola: preſuppoſito merito
eētialis pmii in eo qui predicauit.
alioquin locū hꝫ qd dr Math. 16.
Quid pdeſt hoī ſi vniuerſū mūdū
lucret. aīe ꝟo detrimētū patiat.
Ad 2m dō q aureola ꝟginitatis de
bet integritati carnis: que manꝫ p⁹
pniam. ⁊ iō debet ꝟgini penitenti
aureola. Sꝫ aureola doctrine debet
actui doctoris q trāſit. ⁊ iō p⁹ pniā
nō debet aureola doctori: niſi act⁹ re
iteret. Articul⁹. 25⁹.

AD 2m ſic pceditur. Videt
q ſi p doctrinā alicui⁹ aliq
retrahāt a meliori bono: q
ille teneat ſuā doctrinā reuocare.
Talis enim doctor in ſua doctrina
facit ſcandalū actiuū: quia doctor
informat intellectū. intellect⁹ aūt in
format affectū: ⁊ p ꝯñs actū. Sꝫ ſcā
dalū actiuū tenet qlꝫ remouē. g tal'
doctor tenet ſuā doctrinā reuocare
Preterea ſpūalia ſūt tpalib⁹ po/
tiora. Sꝫ in tpalib⁹ vt aug. dicit. nō
dimittit peccatū niſi reſtituat abla
tū. g multo magis doctori qui facit
damnū in ſpūalib⁹: nō dimittitur
peccatū niſi reſtituat ablatū: qd fit
per reuocationē doctrine. Sꝫ ꝯ
eſt qd Grego. dicit. Veritas nō eſt
dimittēda pter ſcādalū. R̄o dō
q hic diſtinguēdū videt. Si enim
doctor doceat falſā doctrinā tenet
eā modis oībus reuocare. Et maxi
me ſi ex ea ſpūale damnum ſequat.
Si ꝟo doceat verā doctrinā: pōt ex
ea ſequi detrimētū ſpūale ī audito
rib⁹ dupl'r. Vno mō ex defectu ipſi⁹:
qui docet. vno mō qa doctrinā ſbti
lem ⁊ altā ponēt rudib⁹: qui non
eēnt illi⁹ doctrine capaces: q ex hoc
detrimētū ſalutis incurrerēt ꝯtra
exemplū apoſtoli qui dicit. i. ad cor.
3. Tanq paruulis in xpo lac potuꝫ
dedi vobis nō eſcā. Alio modo qa
ꝯfuſe ⁊ inordinate ponit nō pfe/
rens maiora minoribꝰ: ꝯtra id qd
Grego. dicit in paſtorali. Sic laudā
da ſunt bona ſūma: ne deſpent vl/
tima. ſic nutrienda ſunt bona vlti
ma: ne dum ſufficere creduntur: ne
quaq tendatur ad ſūma. Et in his
caſibus tenetur doctor: ex cuius do
ctrina damnum ſpirituale accidit:
contra hoc damnum remedium po
nere inquantum poteſt. exponēdo
ſaltem doctrinaꝫ ſuam. Alio modo
poteſt contingere ex defectu alioꝝ
puta ſi aliqui docendo aliqua erro
nea inducerent homines ad aliquā
religionem. vtpote ſi dicerent: q
quicunq intrat talem religionem
ſtatim erit equalis meriti ſicut be/
atus Petrus. ⁊ in hoc caſu non te/
netur ceſſare a ſua doctrina. Intra
re enim religionem propter erroreꝫ
non eſt bonum. Unde ſic non retra
bit hoīes a meliori bono tal' doctor

⁊ hoc eſt quod Greg. dic̄ in paſto. Sicut incauta locutio in errorem protrahit: ita indiſcretū ſilētiū eos qui erudiri poterāt in errore derelinqt. ⁊ p h̄ p3 rn̄ſio ad obiecta.

D Einde circa religioſos queſita ſunt duo. ¶ Pr̄io vtrū religioſi teneāt patiēter tolerare iniurias ſibi factas. ¶ 2° vtrū ille qui iurat ſe nō intraturū religionē poſſit licite religionē intrare.

¶ Articul⁹. 26⁹.

A D pmū ſic pcedit. Uidet ꝙ religioſi non debeāt tolerare ſuos impugnatores In impugnatōe enī pfectorū virorū de⁹ impugnat. vn̄ dn̄s Saulo perſequēti diſcipulos xp̄i dixit Actuū .9. Saule ſaule quid me pſequeris. S3 pfecti viri nō debent impugnatores dei tolerare. g̃ neq3 impugnatores pprios. ¶ Preterea quilibet pfect⁹ d3 obuiare his que ſtatui pfectionis p̄iudicāt. Un̄ apl'us dicit. 2. ad Cor̄. 6. Ut non vitupet miſteriū nr̄m. S3 per hoc ꝙ pfecti impugnātur ſtatui pfectionis derogat. ergo pfecti viri non debēt tolerare ſuos impugnatores. ¶ S3 ꝯtra eſt quod Greg. dicit. Nō ſum⁹ pfecti ſi aliorū inordinatōes ferre nō poſſum⁹.

R° dd ꝙ perfecti viri dupl'r impugnari pn̄t. Uno quidē mō quātum ad pſonas pprias. vt pote cū īferūt eis iniurie pſonales. ¶ Alio mō pn̄t impugnari quantū ad ſtatum eorū. vt puta cū aliq̄ vbis vel factis pfectionis ſtatui derogant. ⁊ hec duo tangūt Jac. 2. Nōne diuites opprimūt vos p potētiā. qd ptinet ad pſonales iniurias. Nōne ipī blaſphemant bonū nomen: qd inuocatū eſt ſup vos. qd ptinet ad religionē vl' ſtatū. Jn iniuriis g̃ pſonalib⁹ decet pfectos viros eſſe maxime patiētes vt ſint etiā parati plura ſufferre ſ3 illud Mat. 5. Si quis pcuſſerit te in dextra maxilla prebe ei ⁊ alteram. Satū vo ſuū impugnari nō debēt pati: quantū reſiſtere pn̄t. hoc enim vgēt in iniuriā dei. Un̄ ꝯtra quoſdam dicit Ezech. 14. Nō aſcēdiſtis ex aduerſo: nec oppoſuiſtis vos murū p domo iſrael. Et ideo domin⁹ iniurias que ꝯtra humanitatē eius inferebāt patiēter tolerauit. ſic cū iudei dicebāt. Ecce homo vorax ⁊ potator vini: vt hr̄ Mat. 6. ⁊ ſicut dyabol⁹ dixit ei. Mitte te deorſum quo videbat ad ppriā iniuriā ptinē S3 iniurias dei non tolerabat. Un̄ phariſeos dure redarguit Math. 12. Quia dicebant ꝙ in beelzebub eiiceret demonia. quod pertinebat ad iniurias ſpūs ſancti. Et ſimiliter cum dyabolus ei dixit. Hec omnia tibi dabo ſi cadens adoraueris me. quod ad iniuriam dei pertinebat. Statim enī eū repulit dicēs. Uade retro ſathana. vt habet Math. 4. vbi dicit Criſoſtimus. Jllius diſcamus exemplo noſtras quidem iniurias magnanimiter ſuſtinere. Dei autem iniurias nec vſq3 ad auditum ſufferre. quoniam in ppriis iniuriis eſſe quēlibet patientem laudabile eſt. Jniurias autem dei diſſimulare nimis eſt impium. Et per hoc patet reſponſio ad obiecta.

¶ Articul⁹. 27⁹.

AD 2m sic pcedit. Videt q ille q iurauit se nō intrata rū religionē nō poſſit licite intrare. Ois enī obligatio licita ē adimplēda. Sʒ licitū erat ei nō intrare religionē. g cū ad h se iuramēto obligauit: videt q teneat nō intre

Sʒ ɔtra est qa nullū impedimētū spūal pfect9 ē ex deo. Sʒ iuramtū ē ex deo. g p iuramētū nō impedit spūalis pfect9 intrādi religionē.

R° dō q obligatio iuramēti triplr se pōt hēre. Qnq3 enī ē illicita obligatio: 7 de re illicita. puta cū aliqs iurat se fornicaturū. 7 tale iuramētū nō tenet hō adimplere: nec etiā ē licitū impleri. Qnq3 vō ē obligatio licita 7 de re licita. puta cū aliquis iurat se elīaʒ daturū. 7 tale iuramtū pterire nō licet. Qnq3 vō ē obligatio illicita: s de re licita. puta cum aliqs iurat se nō facturū aliqd mai9 bonū: qd tn̄ facē nō tenet. puta non ieiunare: vel nō dare aliquā elam. vel religionē nō intrare. Tūc eniʒ id ad qd se iuramto obligat licitū est. s tn̄ obligatio ē illicita. qa p hoc hō quātū in se est obfirmat se ɔtra grām spūs sācti: que facit hoīem in suo corde ascensiōes disponere. vn̄ tale iuramētū licite pōt hō implere abstinēdo ab illo bono: qd facē non tenet. nō tn̄ cogit ex illo iuramēto ad h q impleat qd iurauit. qa iuramentū ad h q sit obligatoriū dʒ hēre tres comites. iudiciū. iusticiā. 7 ṽitatē. vt hr̄ Iere. 4. Huic aūt iuramēto deest iudiciū discretōis: qa ṽgit in deteriorē exitū retrahēdo a meliori bono. 7 p h patʒ rn̄sio ad obiecta.

Articulus. 23.

DEinde circa clericos q̄ritur de vno. vtrū. s. liceat clerico q tenet ad horas canonicas: dicere matutinas sequentis diei de sero. Et videt q nō. Dicit enī Eccl. 21. Lascinus 7 ipzudēs nō seruabit tps. Sʒ iste i dicēdo matutinas nō obseruat tps. Cū enī dies incipiat a media nocte. videt q matutinas sequētis diei dicat in die pcedēti. g videt q hoc ad lasciuiā 7 imprudētiā pertineret. 7 ita videt esse peccatū. Sʒ ɔtra. De9 clemētior est quolʒ hoīe. Sʒ hō nō imputat debitori in culpā: si debituʒ sibi reddat an̄ tpūs. g multo min9 de9.

R° dō q hic ɔsiderāda ē intentio eius qui pūenit tpūs in matutinis dicēdis: vl' in quibuscūq3 horis canonicis. Si enim hoc facit pter lasciuiā. vt. s. quieti9 somnolētie 7 voluptati vacet: nō est absq3 pctō. Si vō hoc faciat pter necessitateʒ licitarū 7 honestarū occupationū. puta si cleric9 aut magr dʒ videre lectiones suas de nocte: vl' pter aliqd aliud hi9. licite pōt de sero dicē matutinas: 7 in aliis horis canonicis tps pūenire: sicut etiā h in solēnib9 ecclesiis fit: qa meli9 est deo vtrūq3 reddē. s. 7 debitas laudes 7 alia honesta officia: q̄ q p vnū aliud impediat. Ad pm̄ g dō q quātuʒ ad ɔtract9 7 alia hi9 dies icipit a media nocte. s quātū ad eccl'iasticū officiū 7 solēnitatum celebritates incipit dies a vespis. vn̄ si aliqs p9 dictas vespas 7 ɔpletoriū dicat matutinas: iā hoc ptinet ad diē sequentē.

Incipit q̄ olibet 6^m.

Articulus .p^m.

Q

Ueſitū eſt de deo. de angelo de hoīe ⁊ d̄ creaturiſ pure corpalib⁹. Circa deū queſitū ē vnū. vtrū .ſ. vnitas eēntie ponat in numerū cū vnitate p^e. Et videt̄ q̄ n̄. Sūt enī tres p^e dine. Si g̊ vnitas eſſentie poneret in numerū cū vnitate pſone: ſequeret̄ q̄ in deo eēt quaternitas. qd̄ ē hr̄ticū. Nō g̊ unitas eēntie ponit in numerū cū vnitate pſone. Sȝ otra. Si vnitas eēntie ſit penit⁹ idē cū vnitate pſone n̄ ponēt cū ea in numerū. ſequeret̄ q̄ de quocūq; p̄dicat̄ vnū p̄dicat̄ ⁊ reliquū. Sȝ vnitas eēntie p̄dicat̄ de trib⁹ pſonis. Dicim⁹ enim q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſanct⁹ ſūt vnū. g̊ vnitas pſonalis predicabit̄ de eis. vt dicat̄ q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſanctus ſunt vn⁹. qd̄ pȝ eſſe falſū. R̄c° dd̄ q̄ vnūquodq; inquātū eſt vnū: intātū ē ens. vn̄ ens ⁊ vnū ↄuertūt̄. Eſt aūt vnūqd̄q; ens p ſuā formā. vn̄ ⁊ vnūquodq; p ſuam formā hȝ vnitatē. ⁊ inde ē q̄ q̄ ē ↄpatio forme ad formā: eadē ē ↄpatio vnitatꝭ ad vnitatē. De⁹ aūt ē formal'r deus p ſuā eēntiā. ꝓprietas aūt pſonalis ē quaſi forma ↄſtituēs pſonā: q̄ qdē real'r diſtinguitur ab alia p^a ꝓpter oppoſitionē relatiuā. ſ; ꝓpetas pſonalis nō diſtinguit̄ real'r ab eēntia aliogn ſequēt̄ q̄ in deo eēt ↄpoſitio ⁊ q̄ aliqd adueniret ei p modū accidentis. Nā oē qd̄ eſt ex eēntiā rei accn̄tal'r aduenit. differt tn̄ ꝓpetas pſonalis ab eēntia ſm modū intelligēdi ⁊ ſignificādi. Naȝ eēntia dr̄ abſolute. ꝓpetas ꝟo pſonalis īportat relatioēȝ. Un̄ pȝ q̄ vnitas pſone nō ponit in numerū cū vnitate eēntie: quaſi real'r ab ea differens. ſ; ſolū ſm modū intelligēdi. Et p hoc pȝ r̄nſio ad obiecta. Nā p̄mū ꝓcedebat ſm dr̄iam rei. q̄ ga nō ē ī diuinis inter vnitatē eēntie ⁊ pſone: ⁊ non pōt poni quaternitas in deo. 2^m ꝟo ꝓcedebat ſm dr̄iaȝ q̄ eſt ex mō ītelligēdi ⁊ ſignificādi. ex qua ↄuenit q̄ dicim⁹ q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūs ſanctuſ dicūt̄ vnū ſ; non vn⁹.

D

Einde circa angelos querebāt̄ duo. Primo de actōe ipſoꝝ. vtrū .ſ. qcqd agunt agāt p impiū volūtatꝭ. 2° de loco ipoꝝ. vtꝝ .ſ. poſſint eē in ↄuexo celi empirei. qd̄ etiā q̄rebat̄ circa corpa gl'ioſa.

Articul⁹ .2⁹.

A

D 2^m ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ q̄ n̄ qcqd agit angel⁹ agat per impiū uolūtatꝭ. Uolūtas .n. equal'r ſe hȝ ad ꝓpinqua ⁊ remota Si g̊ angel⁹ agēt p ſolū impiū volūtatis: ſeq̄ret̄ q̄ nō differret ad h̄ q̄ angel⁹ aliqd agere: q̄ eēt ꝓpiquū vel remotum illud in qd̄ agit: ⁊ ſic nūq̄ oporteret q̄ de celo ad terras deſcēderet ad aliqd hic agēdū: qd̄ eſt ↄtra traditionē ſacre ſcripture. Preterea quātū ad volūtatē nō differt unitas ⁊ multitudo. Sic enī aliqs pōt velle mouere vnā reȝ: ita pōt uelle mouere plures res vl' etiā totū vniuerſū. Si g̊ angel⁹ ageret ſolū p impiū volūtatis: ſequeret̄ q̄ poſſet mouere totū vniuerſuȝ: qd̄ ē

impoſſibile:cuꝫ ipſe ſit pꝰ vniuerſi. Nō ꝰ angelꝰ agit ſolo impio voluntatis. ¶ Sꝫ ↄ̄. Oīs actio ē ab aliq̄ v̄tute. Sꝫ in angelo ñ eſt alia v̄tꝰ q̄ ītellectꝰ ⁊ volūtas. intellectꝰ ñ agit niſi p volūtatē. ꝰ oīs actio angeli ē p impiū volūtatis. ¶ Rñ° vō q̄ oīs actio cuiuſcūq̄ rei ē p formā natur illiꝰ rei. Naꝫ etſi ſint aliq̄ forme accidētales pncipia actōnꝫ alicꝰ rei:opꝫ q̄ hꝰ actōes reducāt:ſic in pᵐ pnᵐ in formā ſpecificā illiꝰ rei agētis:ſic actio caloris ignis reducit ſic ī pᵐ pnᵐ in formā ſbalē ipſiꝰ:que ē etiaꝫ pnᵐ oīum accñtiū ꝓprioꝝ ignis. Et iō opꝫ ſe alr̄ hēre in actōibꝰ alicꝰ rei hñtis nāꝫ ſimplicē in actōibꝰ rei habētis nāꝫ ↄpoſitā. Si enī fuerit aliqd hñs nāꝫ ſimplicē: oīs actio eius erit ſm ꝓprietatē ⁊ modū illiꝰ nature:qꝺ nō ↄtigit ſi hēat nāꝫ ↄpoſitā Oīs enī actio ignis eſt ſm ꝓpetatē nature ignis. in cultello aūt ignito eſt q̄dā actio nō ptinēs ad ꝓpetatē ignis. ſ. inciſio. Et h̄ etiā ↄſiderādū eſt in ſbīis ſpūalibꝰ. Aīa enī hūana nō eſt totalr̄ intellectꝰ:ſ participat ītellectualitatē. vñ eſt in ea aliqua v̄tus ⁊ actio q̄ nō ptinet ad intellectualē nāꝫ. ſic p̄cipue pꝫ in his q̄ pertinēt ad aīaꝫ vegetabilē. ſ angelꝰ ē totalr̄ ītellectualis nature. ⁊ iō opꝫ q̄ oīs eiꝰ actio ſit ſm intellectū. Uñ btūs Dio. dic̄. 4. c. de di. no. q̄ āgeli hñt ſbas ⁊ v̄tutes ⁊ opatōes intellectuales. Intellectꝰ aūt nō agit niſi mediāte volūtate. ga motꝰ volūtatꝭ ē inclinatio ſequēs formā intellectā vñ opꝫ q̄ qcq̄d angelus agit:agat p impiū volūtatꝭ. Sꝫ tñ ↄſiderāduꝫ eſt q̄ cū v̄tꝰ ſit media inter eſſentiā ⁊ opatōeꝫ:opꝫ q̄ v̄tꝰ ⁊ opatio cuiꝰlꝫ rei ꝓportionet eēntie eiꝰ. vñ ſupioris angeli: cꝰ eſt eēntia nobilior:eſt etiā v̄tꝰ efficacior:ſic ad intelligēdū ita etiā ad agendū ī res exteriores. ⁊ ſm h̄ actio angeli limitat ad aliquē effectū: ga nec v̄tutē nec eēntiā hꝫ infinitā. ¶ Ad pᵐ ꝰ vō q̄ actio volūtatꝭ angelice radicat in eēntia eiꝰ a qua pcedit eiꝰ v̄tꝰ ⁊ opatio. opꝫ aūt mouēs eē ſil' cū mobili:qꝺ ab eo mouet. vt hr̄ in. 7. phi. ⁊ iō opꝫ ſbaꝫ angeli aliqualr̄ ↄiūgi rebꝰ quas mouet. ¶ Ad zᵐ vō q̄ ga actio voluntatis limitat ſᵐ modū eēntie:ñ opꝫ q̄ angelꝰ poſſit agē oīa q̄ pōt velle

¶ Articulꝰ. 3ꝰ.

Ad zᵐ ſic pcedit. Uidet q̄ angelꝰ nō poſſit eē ī ↄuexo celi empirei. Dic̄. n. Anſ. i. In nihilo nihil eē pōt. Sꝫ extra celū empireū nihil ē. ꝰ angelꝰ nō pōt eē in ↄuexo celi empirei. ſic eniꝫ eēt ex̄ celū empireū. ¶ Itē vr̄ q̄ nec corpꝰ gl'ioſū ibi poſſit eē. Oē enī corpꝰ neceſſe ē ī loco eē. Sꝫ ex̄ celū empireuꝫ nō ē aliqs locꝰ. ꝰ nō pōt eē corpꝰ gl'ioſuꝫ ex̄ celū empireū. ¶ Sꝫ ↄ̄. Si ñ pōt ibi eē aut angelꝰ aut corpꝰ gl'ioſū:aut h̄ ē: ga nō pōt ibi aſcēdere: aut ga nō pōt penetrare ꝓfūditatē celi empirei. aut ga indiget loco cōtinēte. aut ga indiget ↄſeruāte. Sꝫ oīa hec ſūt remota a pfectōe corpis gl'ioſi. multo magis a ↄditiōe angeloꝝ. ꝰ corpꝰ gl'ioſuꝫ ⁊ angelꝰ pñt eē in ↄuexo celi empirei. ¶ Rñ° vō ad euidētiā hꝰ qōnis q̄ apō antiquos de loco fuerūt due opiones maxie

ꝓbabiles. quaꝝ vna fuit ꝙ loc⁹ ſit quoddã ſpaciũ ſine dimẽſiões p ſe exñtes.q̃ qdẽ opĩo ſi vera eẽt corpori debẽt loc⁹ ex h ipõ ꝙ corp⁹ eſt dimẽſiones hñs:quas nccẽ ẽ aliquas dimẽſiões occupare.Sȝ hec opinio de loco eſt a pħo in.4.phi. reprobata. Vñ alia opĩo ẽ ei⁹:ꝙ loc⁹ ſit ſupficies corpis ɔtinẽtis:nõ qdẽ inquãtũ ẽ hi⁹ corpis:qđ ĩmediate ɔtinet.alioqn ſequẽt ꝙ corp⁹ qeſcẽs non ſemp eẽt in eodẽ loco.puta ſi hõ ſtaret in fluuio:p c⁹ decurſũ ſemp renouarẽt diuerſe ſupficies aq̃ circa ipm:ſ ſupficies corpis ĩmediate cõtinẽtis hȝ ꝙ ſit loc⁹ ex ordĩe ad p⁹ ɔtinẽs.vñ accipit idẽ loc⁹ ſm eũdẽ ſitũ ad p⁹ ɔtinẽs.⁊ ꝓpter h loc⁹ ẽ ĩmobilis.ſm hãc opĩonẽ que vera eſt:nccitas exiſtẽdi ĩ loco cõuenit corpori ex h ꝙ depẽdet a pmo ɔtinẽte.⁊ ꝓpter h p⁹ ɔtinẽs nõ eſt ĩ loco niſi p accñs ⁊ ſm ptes.vt dr in.4.phi.Angeluſ aũt ñ depẽdet a p ɔtinẽte:nec etiaȝ corp⁹ glĩoſũ:qđ pficit p aĩaȝ ex diuina fruitõe btificatã.⁊ iõ nulla nccitaſ ẽ ꝙ corp⁹ glificatũ:aut angel⁹ ab aliquo locali corpe ambiat. ⁊ ꝓpter h nihil ꝓhibet corp⁹ glorificatũ uel ẽt angelũ in ɔuexo celi empirei eẽ. Ad p⁹ g̃ dđ ꝙ vbũ illud Anſ.intelligẽdũ ẽ in vi affirmatõis.nõ enim poſſibile ẽ ꝙ aliqd ſit in nihilo tãq̃ in ɔtinẽte.ſ iſte intellect⁹ nõ fac ad ꝓpoſitũ. ¶Ad z⁹ dđ ꝙ rõ iſta pcedit de corpe depẽdẽte a p ɔtinẽte.

D Einde q̃ſitũ ẽ de his q̃ ptĩnẽt ad hoĩeȝ.Et p de ſpũalib⁹. ¶z° de corpalib⁹. Circa ſpũalia q̃ſituȝ ẽ. ¶Primo de ſacris. ¶z° de vtutib⁹. ¶3° de peccatis. ¶Circa ſacra q̃ſita ſunt duo de baptiſmo. ¶Primo de nccitate baptiſmi.vtrum.ſ.puer q naſcit in deſerto: vbi nõ põt aqua heri moriẽs ſine baptiſmo ſaluari poſſit in fide mrĩs fidelis. ¶z° de ĩpedimẽto matrimonii qđ prouenit ex baptiſmo. vtrũ ſi xpian⁹ q baptizat iudeã cui pmo dederat fidem de trahẽdo ſi baptizaret:cogſcẽs eã poſtea carnaliter cõſumet mrĩmoniũ.

¶Articul⁹.4⁹.

AD p⁹ ſic pcedit. Uidet ꝙ puer ille ĩ deſerto nat⁹ poſſit abſq̃ baptiſmo ſaluari in fide parẽtũ. Nõ.n.ẽ minoris efficacie fides tpe grẽ q̃ tpe legis nature. Sȝ tempore legis nature ſaluabãt pueri in fide parẽtũ. vt Greg. dicit.g̃ etiã nũc tpe grẽ. ¶Preterea p xpm nõ ẽ artata hoĩb⁹ via ſalutis. cũ ipe dicat Io.10.Ego ueni vt vitã hẽant ⁊ abũdãti⁹ hẽant.Sȝ ante xpi aduẽtũ ſaluabant aliq pueri in fide parẽtũ. g̃ multo magis nũc p⁹ xpi aduẽtũ. ¶Sȝ ɔtra ẽ qđ dñs dic Io.3.Niſi qs renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpũ ſcõ:nõ põt intrare in regnuȝ celoꝝ. ¶R° dđ ꝙ ab illa dãnatiõe quã hũanũ gen⁹ incurrit ꝓpt pctm pmi parẽtis: null⁹ põt liberari niſi p xpm:q ſol⁹ ab illa damnatõe ĩmunis inuenit. ita.ſ.vt ei incorporet ſic capiti mẽbꝝ.hoc aũt triplr fieri põt. Primo qdẽ p ſuſceptõeȝ baptiſmi ſm illud ad Gal.3°.Oẽs q ĩ xpo baptizati eſtis:xpm induiſtis. z° p ſãguis effuſionẽ ꝓpter xpm.qa p h etiã aliqs paſſioni xpi ɔformat .a q̃

efficaciã ſortit̃ baptiſm⁹. Uñ dr̃ de
martirib⁹ Apoc.7. Qui lauerũt ſtolas
ſuas in ſãguine agni. 3° mõ p fidẽ
⁊ dilectionẽ ſᷣm illõ ꝓuer.15. Per miſ
ericordiã ⁊ fidẽ purgãt pctã. ⁊ act.
.15. fide dr̃ purificãs corda eoꝝ. Et
p fidẽ xp̃s hitat in cordib⁹ nr̃is. vt
hr̃ ad eph.3. Uñ ⁊ ipe baptiſm⁹ dr̃
fidei ſacr̃m. Et ſm h̃ dr̃ eẽ triplex
baptiſm⁹. ſ. aque. ſpũs. ⁊ ſanguinis
qa alia duo ſupplẽt vicez baptiſmi
aque. ſi tñ aſſit ꝓpoſitũ ſuſcipiẽdi ta
lez baptiſmũ. ita. ſ. ꝙ articul⁹ nccita
tis: nõ aũt cõtẽpt⁹ religionis ſacr̃m
excludat. Manifeſtũ ẽ aũt ꝙ ĩ pue
ris nõdũ hñtib⁹ vſũ rõnis non põt
eẽ mot⁹ fidei ⁊ dilectõis: aut ꝓpoſi
tũ ſuſcipiẽdi baptiſmũ. et iõ ñ pñt
ſaluari niſi p baptiſmũ aque: vl̃ per
baptiſmũ ſanguĩs: ſi ꝓpter xp̃z occi
dãt̃. ex quo nõ ſolũ xp̃iani ſ; etiam
martires fiũt. vt aug. dic̃ de ĩnocẽ
tib⁹. ⁊ ſic pʒ ꝙ puer ille in deſerto
moriẽs ſine baptiſmo: ſalutẽ ñ ↄſeq
tur. Ad p̄ᵐ g̃ dõ ꝙ ſm quoſdaz
tpe legis nature non ſufficiebat ad
ſalutẽ puuloꝝ ſol⁹ mot⁹ fidei in pa
rẽtib⁹: ſ; reqrebat̃ aliq̃ exterior ꝓte
ſtatio fidei p aliqδ ſenſibile ſignũ.
Et ſm h̃ nihil differebat id qδ tũc
reqrebat̃ ab eo qδ nũc reqrit̃ ad ſa
lutẽ. niſi ꝙ nũc illud ſignũ ſenſibile
eſt determinatũ. tũc erat ĩdetermi
natũ ⁊ p voto adhibebat̃. Alioꝝ
opĩo eſt ꝙ ſol⁹ interior motus fidei
relat⁹ ad ſalutẽ pueri ſufficiebat ad
ſalutẽ pueri: nec tñ nũc diminuta
eſt fidei v̾t⁹: ſ; augm̃tat̃ grad⁹ ſalutis
qa nũc q ſaluãt̃ p xp̃z ſtatĩ ĩtrodu
cũt̃ ĩ regnũ celoꝝ. qδ tũc ñ erat. uñ
nõ ẽ incõueniẽs: ſi ad h̃ ãpli⁹ aliqd
reqrat̃. ſ. baptiſm⁹. vt dr̃ Joh.3.
Ad 2ᵐ dõ ꝙ p xp̃z in h̃ ipo ẽ ampli
ata hoĩb⁹ via ſalutis: ꝙ nũc p eum
apta ẽ eis ianua vite eterne. q̃ ante
clauſa erat p pctm̃ p̃mi parẽtis.

Articul⁹.5⁹.

AD 2ᵐ ſic ꝓcedit̃. Uidet̃ ꝙ
nõ poſſit eẽ mr̃imoniũ int̃
xp̃ianũ ⁊ iudeã baptizataz
ab eo: quã carnal'r cognouit p⁹ fidẽ
δ ↄtrahẽdo datã. Dicit̃. n. ĩ decret.
.30.q.1. Qui fili⁹ ſacerdotis nõ põt du
cere in vxorẽ puellã quã pater eius
baptizauit. g̃ multo min⁹: ſi ipemet
baptizaſſet eã: nõ poſſet eã hẽre in
vxorẽ. Si g̃ iſte xp̃ian⁹ baptizauit iu
deã nõ põt eã ĩ vxorẽ accipe. Sʒ
ↄt̃ eſt qa ſm iura qñ poſt fidẽ datã
de ↄtrahẽdo p v̾ba de futuro ſeqt̃
copula carnal': ẽ mr̃imoniũ p̃ſũptũ
p̃ſũptõe iuris: ↄt̃ quaz nõ admittit̃
probatio. Sʒ ita ẽ ĩ ꝓpoſito. g̃ ẽ veꝝ
mr̃imoniũ. R̃n̄º dõ ꝙ ſpũalis co
gnatio impedit mr̃imoniũ ↄtrahẽ
dũ ⁊ dirimit iã ↄtractũ. manifeſtũ
eſt aũt ꝙ ex h̃ ꝙ xp̃ian⁹ baptizauit
iudeã: ↄtrahit̃ inter eos ſpũalis co
gnatio: qa illa fit filia eius ſpũalis.
vñ nullũ ẽ mr̃imoniũ ſequẽs: etiaz
ſi expſſe ↄtrahat p v̾ba de pñti: ⁊ ẽt
ſ;ſequat̃ carnalis copula. ⁊ p h̃ pʒ
rñſio ad obiecta. Naʒ qδ dictũ ẽ de
p̃ſũptiõe iuris ĩtelligẽdũ ẽ qñ ñ int̃
uenit aliqδ impedimẽtũ mr̃imonii

Deinde q̃ſitũ ẽ de v̾tutibus
Et p̄º quãtũ ad fidẽ. vtrũ
.ſ. certitudo adheſionis q̃ ẽ
in h̾tico vl̃ malo catholico ſit act⁹
ipſi⁹ fidei v̾tutis. 2° de qbuſdam

ptinētib⁹ ad religionē ſiue ad latri
am. ¶3° de qbuſdā ptinētib⁹ ad ca
ritatē. ¶Articul⁹. 6⁹.

AD pmū ſic pcedit̄. Videt̄
ꝙ certitudo adheſionis in
heretico vł malo catholico
ſit act⁹ fidei ꝟtutis. Quia ſm phʒ in
.2. ethic. Tria ſunt in aīa. potentia.
paſſio ⁊ habit⁹. Sed illa certitudo
adheſionis nō pōt attribui potētie
qa eſt meritoria vel demeritoria.
potētiis aūt non meremur neq̄ de
meremur. Silr non pōt ptinere ad
paſſiones. qa paſſiones ptinent ad
appetitū ſenſitiuū: qui non pōt ex
tendi ad hoc ꝙ inhereat veritati
diuine. ḡ relinqt̄ ꝙ ptineat ad aliquē
habitū. Sʒ habit⁹ ad quē ptinet cer
titudo adheſionis ē ꝟt⁹ fidei. ḡ cer
titudo adheſionis in heretico vel
malo catholico eſt act⁹ ipſi⁹ fidei.
Preterea omne qđ agit ad ſilitudi
nē alicui⁹ videt̄ agere in ꝟtute illi⁹
Sʒ hr̄ticus p certitudinē adherenſ
his que credit agit ſm ſilitudinem
fidei: qa intantū certitudinalr in
heret inquātū eſtimat ſe rectā fideʒ
hēre. ḡ opat̄ in ꝟtute fidei. ⁊ ita vi
det̄ ꝙ illa certitudo adheſionis ſit
act⁹ ꝟtutis fidei. ¶Preteā tota fir
mitas ſpūalis edificii eſt a fide. ſm
illud Mat. 7. Venerūt fluīa flane
rūt venti: ⁊ non potuerūt mouē eā
Fundata enim erat ſupra firmā pe
trā. ſ. p fidē. Sʒ certitudo adheſiōis
ad firmitatē ſpūalē ptinet. ḡ ē act⁹
ꝟtutis fidei. ¶Sʒ ɔtra. Qđ nō eſt
nō pōt agere. Sʒ in hr̄tico vł malo
catholico nō eſt ꝟt⁹ fidei. ḡ certitu
do adheſionis nō pōt in eis eē act⁹
ꝟtutis fidei. ¶Rn̄° dđ ꝙ ſi aliquis
id qđ eſt ɔmune multis accipiat ut
ppꝛium vni: neceſſe eſt ꝙ decipiat̄.
Certitudo aūt adheſionis ñ ē ꝓpꝛia
ꝟtutis fidei. Primo qdē qa ɔuenit
ꝟtutib⁹ intellectualib⁹. puta ſapiē.
ſciē ⁊ intellectui. 2° qa ɔuenit nō
ſolū fidei ꝟe ſ; etiā falſe. Sicut eniʒ
eſt opinio ꝟa ⁊ falſa: ita ⁊ fides: nec
min⁹ firmiter inhēt aliqs ꝟitati q̄
falſitati. vt phs dic̄ in. 7. ethi. 3° qa
certitudo inheſiōis ñ ſemp pueniṫ
ex aliquo hītu: ſ; ex ꝓꝛio arbitrio
aliqſ pōt aſſenſū ſuū firmare ad ali
qđ verū vel falſuʒ anq̄ hēat hītū.
4° qa certitudo inheſionis nō ſoluʒ
ɔpetit fidei formate que eſt virtuſ
ſ; etiā fidei informi que non ē ꝟtus.
Dicēdū eſt ḡ ꝙ in heretico certitu
do inheſionis eſt act⁹ falſe fidei. In
malo aūt catholico eſt act⁹ fidei in
formis. ⁊ ſic in neutro eſt act⁹ ꝟtutiſ
fidei. ¶Ad pmū ḡ dđ ꝙ diuiſio illa
dat̄ de his q̄ ſunt in aīa per moduʒ
pncipii actus. Nā omnis opatio aīe
aut eſt ex aliqua paſſione. aut ex ali
quo habitu. aut ex pura potētia. hi⁹
autē certitudo inheſionis non pōt
eē ex paſſione. In malo aūt catholi
co eſt ex habitu fidei informis. Sed
in heretico eſt uel ex habitu pverſo
fidei uel ex pura potētia: ſicut ī pn°
anq̄ habitū acqſiuerit. Nō enī pōt
dici ꝙ pverſa fides ſit habit⁹ infuſ⁹
Qꝫ autē dr̄ ꝙ potētiis nō meremur
neq̄ demeremur: ſi ſic intelligat̄ ꝙ
non meremur neq̄ demeremur: h̄
ipſo ꝙ habem⁹ potentias verum ē
Si autem ſic intelligatur: ꝙ pura
potentia non poſſit eſſe pncipium

merēdi neq̄ demerēdi: verū ē q̄tū ad meritū: qđ nō pōt eſſe ſine grā. Nō ē aūt verū quātū ad demeritū alioqn ille q a pncipio peccat: añq̄ acqrat habitū vitioſū nō demeret ¶ Ad 2m dđ q aliqđ pōt agere ſ3 ſilitudinē alicui⁹ dupl'r. Uno mō ſ3 ſilitudinē verā. ⁊ ſic ꝟe agit aliq̄l'r in ꝟtute illi⁹. Alio mō ſm ſilitudinē apparētē. ⁊ ſic agit in appētia ꝟtut illi⁹. ⁊ ita eſt in ꝓpoſito. vñ ī hr'tico certitudo adheſionis eſt act⁹ fidei apparent̄. nō aūt fidei ꝟe. ¶ Ad 3m dđ q ſic ex fide ꝟa dependet firmitas ſpūalis edificii. ita etiā ex fide falſa ꝓcedit firmitas diabolici edificii.

Deinde quātū ad act⁹ latrie ſiue religionis q̄ſita ſūt q̄tuor. ¶ Primo de celebratione feſtoꝝ. vtꝝ. ſ. liceat celebrare feſtū ɔceptionis dñe nr̄e. ¶ 2º de ſolutione officioꝝ. vtꝝ. ſ. cleric⁹ hñs bñficiū cū cura: vel ſine cura exñs ī ſchol' teneat dicē officiū mortuoꝝ. ¶ 3º de collatione bñficioꝝ. vtꝝ. ſ. epūs teneat dare bñficiū meliori. ¶ 4º de ſolutione decimaꝝ. vtꝝ. ſ. aliqs paup teneat decimas dare diuiti ſacerdoti. ¶ Articulus. 7⁹.

Ad pmū ſic procedit. Uidet q liceat celebrare ɔceptionē dñe noſtre. Si enim nō licet: hoc nō eſt niſi qa fuit ɔcepta in originali peccato. S3 nō fuit concepta ī originali peccato: vt videt qa beata ꝟgo facta eſt vt ſpāli mō eſſet habitaculū dei. ḡ debuit ad h̄ ſpāl'r ꝑparari. nō aūt preparata eſt ſpāl'r ſm corp⁹ qđ ɔceptū ē ex ſexuū ɔmixtione. nec etiā quantū ad aīa3 qa alii etiā legūt ſanctificati ī vtō. ⁊ ita relinqt q fuerit ſpāl'r ꝑpata p īmunītatē ab originali pctō. ⁊ ſic licet ei⁹ ɔceptionē celebrare. ¶ S3 ɔtra eſt q hoc ꝑuilegiū ſoli⁹ xpi dr̄ eſſe q ſine originali peccato eſt ɔceptus. Non ḡ cōpetit beate ꝟgini. ⁊ ita ei⁹ ɔceptio nō eſt celebranda.

Rº dđ q hic inducunt due q̄ōnes. vna pncipalis: ⁊ altera acceſſoria. ſ. an beata ꝟgo fuerit cōcepta cum originali. qđ op3 pmo determinari ¶ Eſt ḡ ɔſiderandū: q vnuſquiſq̄ peccatū originale ɔtrahit ex hoc q̄ fuit in Adam ſm ſeminalē rōnē vt aug. dicit ſup gñ. ad lr̄am. Oēs aūt illi in adam fuerūt ſm ſeminalē rōnē: q nō ſolū ab eo carnē acceperūt: ſ3 etiā ſm nālē modū originis ab eo ſunt ꝓpagati. ſic aūt ꝓceſſit ab adā beata ꝟgo: qa nata fuit p ɔmixtionē ſexuū ſicut ⁊ ceteri. ⁊ iō ɔcepta fuit in originali peccato: ⁊ īcludit in vniuerſitate illoꝝ: de qua aplus dic̄ ad ro. 5. In quo oēs peccauerūt a qua vniuerſitate ſol⁹ xp̄s excipit: qui in adam nō fuit ſm ſeīalē rōnē aliogn ſi hoc alteri ɔueniret q̄ xpo nō indigeret xpi redēptiōe. ⁊ iō nō tm̄ debem⁹ dare matri q ſbtrahat aliqđ honori filii: q ē ſaluator oīu3 hoīum. vt dicit apl'us. i. ad Thi. 4. Quāuis aute3 beata ꝟgo in originali ɔcepta fuerit: credit tñ in vtō fuiſſe ſanctificata añq̄ nata. Et iō circa celebrationē ɔceptionis eius diuerſa ɔſuetudo eccleſiarū īoleuit Nā romana eccleſia ⁊ plurime alie ɔſiderātes ɔceptiōem virginis in

originali pctō fuiſſe: feſtū ɔceptiōis nō celebrant. aliq̄ ꝟo ɔſiderātes ſā ctificationē ei⁹ in vtero: cui⁹ tēpus ignorat̄: celebrāt ɔceptionē. credit̄ enī ꝙ cito poſt ɔceptionē ⁊ aīe in fuſionē fuerit ſanctificata. Un̄ illa celebritas nō ē referēda ad ɔcepti onē rōne ɔceptōis: ſ; poti⁹ rōne ſan ctificatōis. Sic g̃ nō eſt iō celebran da ɔceptio p̄dicta: quia fuerit ſine peccato originali ɔcepta. Nō enī p h̄ tollit̄ qn fuerit ſpāli⁹ ceteris p̄ parata: eo ꝙ in ipa ſc̄ificatōe copio ſi⁹ ceteris mun⁹ grē accepit: nō ſolū vt purgaret̄ a pctō originali: ſ; vt tota ei⁹ vita reddētur īmunis ab oī pctō tā mortali q̄ȝ veniali. vt dicit Anſel.

Articul⁹. 8⁹.

A D 2ᵐ ſic p̄cedit̄. Uidet̄ ꝙ cleric⁹ bn̄ficiat⁹ teneat̄ in ſcholis ex̄n̄s dicē officium mortuoꝝ. Jlle enī q recipit bona tē poralia alic⁹: tenet̄ ei in ſpūalib⁹ re cōpēſare. Sȝ iſte cleric⁹ accipit bo na q̄ fuerūt defūctoꝝ. g̃ tenet̄ p eis dicē officiū mortuoꝝ. Sȝ ɔ̄t. Jlle q min⁹ recipit min⁹ tenet̄. Sȝ cl'ic⁹ q in ſcholis morat̄ min⁹ recipit q̄ alii q in eccl'ia reſidētiā faciūt: q recipi unt quottidianas diſtributiōes. g̃ nō tenet̄ officiū mortuoꝝ ſic̄ illi. R̄ñ° dō ꝙ cleric⁹ ex hoc ipo ꝙ eſt cleric⁹: ⁊ p̄cipue in ſacris ordībus ɔſtitut⁹: tenet̄ dicē horas canoni cas. Uidēt̄. n. tales ſpāl'r eē aſſūpti ad laudē diuinā ſ̄m illud Jſa. 42. Oēm q inuocat nomē meū ī laudē meā creaui illū. Sȝ in quātū ē cl'icus bn̄ficiat⁹ in hac eccleſia: tenet̄ dicē officiū ſ̄m modū illi⁹ eccleſie. Eſt g̃ ɔſiderādū ꝙ officiū mortuoꝝ qn̄q̄ȝ in eccleſia dr̄: ſicut ordinarie ptinēs ad eccleſie officiū: ſic̄ in tota eccl'ia ī die aīaꝝ dr̄ officiū p mortuis: ⁊ in qualȝ eccl'ia eſt aliq̄ua ſup h̄ ſpālis ɔſuetudo. puta vt dicat̄ ordinarie officiū mortuoꝝ ſemel in ſemptima na. vel qualit̄cūq̄ȝ al'r ſ̄m certū tp̄s Et ad hi⁹ officiū mortuoꝝ tenet̄ cle ric⁹ bn̄ficiat⁹ in aliqua eccl'ia: etiaȝ in ſcholis ex̄n̄s. ⁊ per hoc ſatiſfacit mortuis: quoꝝ recipit bona. Aliqn̄ ꝟo dr̄ officiū mortuoꝝ ī eccleſia ex̄ ordinarie: ꝑpter aliquā cām ſpālit̄ emergētē. puta ad p̄ces alic⁹ pſone vel ꝑpter aliqd hi⁹. Et ad hi⁹ offm̄ mortuoꝝ nō tenet̄ clericus ex̄n̄s in ſcholis. Et p h̄ pȝ r̄n̄ſio ad obiecta.

Articulus. 9⁹.

A D 3ᵐ ſic proceditur. Uidet̄ ꝙ ep̄s peccet dans bn̄ficiū bono: ſi p̄termittat meliorē qa q facit ɔtra ɔſcīam edificat ad iehēnam. Sed iſte ep̄us p̄termittēs meliorē videt̄ facē ɔtra ɔſcīam. g̃ peccat mortal'r edificās ad iehēnaȝ. Sȝ ɔtra eſt ꝙ etiā ſ̄m iura ſuffic̄ dare bono: ſi ſit idone⁹ ad ſuiēdū in eccleſia. R̄ñ° dō ꝙ aliqs pōt dici melior dupl'r. Uno mō ſimpl'r q eſt ſanctior plus hn̄s de caritate. Alio mō dr̄ aliqs melior quo ad aliquid Contingit aūt qn̄q̄ȝ aliquē eē meli orē ſimpl'r: q tn̄ nō eſt melior: q̄tuȝ ad hoc ꝙ bn̄ficiū pcipiat: qa alius forte pōt eccleſiā magis iuuare: vl' p ɔſiliū ſapīe vel p auxiliū potētie vl' qa ſuiuit in eccleſia. Nō g̃ ep̄us tenet̄ ſemp dare meliori ſimpl'r. ſed tenet̄ dare meliori quo ad h̄. non. n.

pōt eē ꝙ vnū ꝓferat alteri niſi ꝓpē aliquā cām: que ſigdē pertineat ad honoꝛē dei ⁊ vtilitatē eccleſie: iam quātū ad hoc iſte eſt melioꝛ. Si aūt illa cā ad hoc non ptineat erit acceptio pſonarū: que tāto ē grauioꝛ: quanto in reb⁹ dñis cōmittiť. Un̄ ſup illud Jac. z. Tu ſede hic bn̄ ꝛc. Dic̄ glo. aug. Si hāc diſtātiā ſedēdi ⁊ ſtādi ad honoꝛes eccl'iaſticos referam⁹: nō eſt putādū leue eē peccatū in acceptōe pſonaꝝ hēre fideꝫ dn̄i gl'ie. Quis enī ferat eligi diuitē ad ſedē honoꝛis eccleſie cōtēpto paupe ſanctioꝛe ⁊ inſtructioꝛe. Et ꝑ hoc patet reſponſio ad obiecta.

¶ Articul⁹. io⁹.

Ad 4ᵐ ſic ꝓcediť. Uideť ꝙ pauper nō teneať decimas ſoluē diuiti ſacerdoti. Jō enī inſtitutū eſt vt decime ſoluāť ad ſuſtētationē miſtroꝝ eccl'ie. Sed ſacerdos diues hꝫ alias vn̄ ſuſtētetur. ģ nō ſunt ei decime ſoluēde: ⁊ ꝓcipue a paupe. ¶ Preterea in̄ multis terris decime non ſoluūť. qd̄ tn̄ ꝓlati coꝛrigerēt: ſi hoīes ex nccītate iuris dn̄i decimas ſoluere tenerēť Nō ģ videť ꝙ ꝓſertim paupes teneanť ſoluere decimas diuitib⁹ ſacerdotib⁹. ¶ Sꝫ ɔ̄ eſt qd̄ dn̄ſ mat. z3. dicit. Hec optuit facere. ſ. iudicium ⁊ ꝟitatē: ⁊ illa nō omittē. ſ. ea q̄ ptinēt ad decimaꝝ ſolutōeꝫ. ¶ Preterea Luce. i8. phariſe⁹ dic̄. Decimaſ do oīum q̄ poſſideo. ¶ Rx̄° dd̄ ꝙ ſic phs docet in. 5. ethi. Mediū iuſticie accipiť nō ſolū quo ad nos: ſicut in ceteris ꝟtutib⁹: ꝫ etiā ꝑm reꝫ: ga. ſ. ī aliis ꝟtutib⁹ attēdūť diuerſe ɔditiones pſonaꝝ: ꝑm quas mediū diuerſificať: ſic̄ circa cibos, quod ē multū vni eſt paucū alteri vel moderatū. ꝫ in iuſticia nō variať mediū ꝑm diuerſas pſone ɔditiones: ꝫ attendiť ſolū ad quātitatē rei. Qui enī emit rē aliquā dꝫ tātū ſoluē quātū valꝫ: ſiue a paupe ſiue a diuite emat. reddere autē debitū ē act⁹ iuſticie. ⁊ iō ad hoc ꝙ alicui reddať qd̄ ei debeť nō refeť vtrū ſit diues vel pauper. Decime aūt ſacerdotib⁹ debēťi coī gdē ꝫ ius nāle. Nālis aūt rō dictat vt illi q ꝓ pplo in ſpūalib⁹ laboꝛāt: a ppl'o ſtipēdia ſue ſuſtentatōis accipiāt. Et ꝑm hoc etiā in nouo teſtō eſt iure dīno ſanxitū. Naꝫ vt dr̄. i. ad coꝛ. 9. Dn̄s oꝛdinauit his q euāgeliū ānūciāt: ut de euāgelio viuāt ꝫ in lege veteri iudiciali ꝓcepto taxata ē quātitas ei⁹ qd̄ miniſtris dei eſt ppl'o ſoluēdū. ſ. decima: ⁊ h̄ etiā eccl'ia ſtatuit in ppl'o xpiano ſoluēdū. vn̄ cū ſacerdotib⁹ decime debeanť tum ex iure nāli: tū de iure diuino: tū etiā ex ſtatuto eccl'ie: q̄uis ſacerdos ſit diues: nihilomin⁹ paup teneť ei decimas ſoluere. ¶ Ad pᵐ ģ opꝫ rn̄dere dupl'r. Uno mō vt dicať ꝙ decimarū ſolutio inſtituta eſt nō ſolū ad ſuſtētatiōeꝫ miſtroꝝ eccleſie: ꝫ etiā ad ſuſtētationē paupū: gb⁹ dꝫ de domo dei ꝓuideri. Un̄ dr̄ Malach. 3. Inferte oēꝫ decimatiōeꝫ vt ſit cib⁹ in domo mea. ⁊ ſic ſacerdoti q nō ſolū ſibi ꝫ paupib⁹ ꝓuidē debꝫ quātūcūꝙ diuiti ſunt decime neceſſarie. Alio mō pōt dici ꝙ nccītas ſuſtētatiōis miſtroꝝ fuit ratio eccleſiaſtice īſtitutōis de decimaꝝ

ſolutōe. Sed ex quo officiū eſt alicui debitū p ſtatutū eccl'ie: nihilomin⁹ ei debet̄ q̄nuis ſit diues. ¶ Ad 2ᵐ dō q̄ ſicut Paul⁹ laudabilr̄ nō exigebat ſūpt⁹ q ſibi ꝓpter p̄dicationē euāgelii debebāt̄: ne qd impedimētū fieret euāgelio: aut ſcādalū fidelib⁹ xp̄i. nō tn̄ illi peccabāt n̄ miſtrātes ſumpt⁹: quos ap̄ls ſibi debitos remittebat. ita etiam p̄lati eccleſie laudabilr̄ faciūt nō exigēdo decīas in terris illis in qb⁹ ꝓpter diſſuetudinē timēt ſcādalum generari: nec peccant illi q nō ſoluūt decimas in terris in qb⁹ nō eſt ꝯſuetū. peccarēt aūt ſi obſtinate exigētib⁹ dare recuſarēt. Et iō vt huic pc̄ō obuiēt ſacerdotes ī t'ris ill' n̄ exigūt decīas.

D Einde q̄ſitū ē de actib⁹ caritatis. ¶ Et p̄mo de obediētia. vtrū ſit magis meritoriū obedire p̄lato: vel facere aliqd ad dictū fratris. ¶ 2⁹ de elemoſina.

¶ Articul⁹. xi⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ q̄ magis ſit meritoriū obedire p̄lato q̄ facē aliqd ad dictū fratris. Maiori. n. merito maius demeritū opponit̄. Sed magis demeret̄ ille q ē inobediēs p̄lato: q̄ ille q nō aſſentit dicto frīs. ḡ ⁊ magis meret̄ aliqs obediendo p̄lato q̄ aſſentiēs dicto fratris. ¶ Sꝫ cōtra. Ubi ē maior humilitas ibi videt̄ eē mai⁹ meritū: qa humilib⁹ dat deus grāꝫ. ut dr̄ Jac. 4. Sꝫ maioris humilitatis videt̄ eē q̄ aliquis equali ſe ſbiiciat faciēs aliqd ad dictū ei⁹: q̄ q̄ aliqs ſbiiciat ſe ſupiori obediēs p̄lato. ḡ magis videt̄ eē meritoriū: q̄ aliqs faciat ad dictū fratris: q̄ q̄ obedit p̄lato. ¶ R̄n⁹ dō q̄ aliqs act⁹ pōt dici magis meritori⁹ dupliciṫ. Uno mō ex genere operis. ⁊ ſic ille act⁹ eſt magis meritori⁹ q eſt excellētioris v̄tutis. Manifeſtū ē autē q̄ latria p quā aliqs ſeruit deo eſt excellētior v̄t⁹ q̄ bn̄ficentia qua quis ſatiſfacit ꝓximo. ſic ⁊ diligē deū eſt magis meritoriū q̄ diligē ꝓximum. Q̄ aūt aliqd fiat ad dictū fratris: ꝑtinet ad amicitiā vel bn̄ficētiam: qua qs diligit ꝓximū. Q̄ aūt obediat̄ p̄lato in quātū eſt dei miſter: ꝑtinet ad religionē qua qs colit ⁊ diligit deū. ⁊ iō magis eſt meritoriū q̄ aliqs faciat aliqd obediēs p̄lato vl' ſeruās votū: q̄ ſi aliqd faciat ad dictū fratris. Alio mō pōt dici aliqs act⁹ magis meritori⁹ ex eo q̄ ꝓcedit ex maiori caritate: lꝫ ſit minor ex ſuo genere. ⁊ ſic nihil ꝓhibꝫ magis mereri illū q facit aliqd ad dictum frīs. Primū ḡ ꝯcedim⁹. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū q̄ ille q facit aliqd ad dictum frīs facit ꝓpria ſponte. vn̄ minoris humilitatis eſſe videt̄ q̄ q̄ aliquis obediat p̄lato tan q̄ ſupiori.

D Einde q̄ſitū ē de el'a. ¶ Et p̄ de el'a clericoꝝ. 2⁹ de elis q̄ fiūt p mortuis.

¶ Articul⁹. i2⁹.

Ad p̄ᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ q̄ cl'ici peccēt mortalr̄. ſi ea q̄ eis ſupfluūt ī el'inis n̄ largiāt̄. qa ſup illō Lu. 3. Qui hꝫ duas tunicas det vnam nō hn̄ti. dicit glo. De duabus tunicis diuidendis datur preceptum. quia ſi vna diuidatur: nemo veſtit̄ in dimidia tunica

ꝛ nnd⁹ remanꝫ q accipit: ꝛ q ẟdit ẜ p largitōeꝫ vni⁹ tunice intellr largitio eoꝝ q̄ ſupfluūt ad neceſſitatē vite. vt pꝫ p ea q̄ in eadē glo. p̄mittūt. g̊ dare ſupflua ē in p̄cepto. ẜ q trāſgredit p̄ceptū peccat mortalr. g̊ ille q nō dat ſupflua paupib⁹ peccat mortalr. ¶ Preterea p̄ceptū plus obligat ꝙ ꝯſiliū. Sꝫ dare oīa q̄ quis poſſidet eſt cōſiliū. ꝛ tn̄ ad hoc hō obligat in caſu extreme nccitatis. g̊ etiā ex caſum extreme neceſſitatꝭ tenet aliqs ſupflua dare paupib⁹ cū h̄ ſit in p̄cepto. ꝛ ita q n̄ largit peccat mortalr. ¶ Preterea qcunqꝫ ꝯſumit qđ ē alteri⁹ tenet ad reſtitutōeꝫ Sꝫ bona clicoꝝ ſūt paupū. ut pꝫ per glo. Hiero. ſup illud Iſa. z. Rapina paupū in domo ura. g̊ ſi clici inutilr bona eccleſiaſtica ꝯſumūt tenēt reſtituere paupib⁹ aliūde ſi hūerit.

¶ Preterea qcūqꝫ fac ſe impotētē ad id qđ tenet facē peccat mortalr. Sꝫ clerici faciēdo ſupfluas expēſas faciunt ſe īpotētes ad ſbueniēdū paupib⁹: ad qđ tenēt. g̊ videt ꝙ peccēt mortalr. ¶ Sꝫ in cōtrariū videt eē ꝯſuetudo q̄ apud multos p̄ualuit.

¶ Rº dđ ꝙ alr videt ſe hēre circa bona p̄rimonialia ꝛ circa bona eccleſiaſtica. Nā bonoꝝ p̄rimonialiū vel licite acqſitoꝝ hō ꝟe ē dn̄s. vn̄ ꝙ ptinꝫ ad ꝯditōeꝫ ipſi⁹ rei: pōt re ſua vti vt vult. ꝛ ex hac pte n̄ accidit p̄ct̄m. pōt tn̄ p̄ct̄m accidē ex inordinato mō vtēdi: vl p ſupabūdātiā. dꝫ. ſ. inutilr ꝯſumit bona p̄pa in ea in q̄ nō opꝫ. vl ẜm defectū. in quātū. ſ. nō erogat ea in q̄ opꝫ. Utroqꝫ. n. mō corrūpit ꝟt⁹. vt dr̄ ī. z. ethi. Bonoꝝ ꝟo eccl'iaſticoꝝ clerici nō ſunt ꝟe dn̄i. ẜ diſpēſatores: ẜm illđ. i. ad Cor. 9. Diſpēſatio aūt mihi credita ē. Pertinet aūt ad diſpenſatorē vt fidelr diſtribuat ea q̄ ei⁹ diſpēſatōi ꝯmittūt. ẜm illđ. i. ad cor. 4. Hic iā q̄rit inter diſpēſatores vt fidel qs inueniat. In his g̊ pōt duplr p̄ct̄m ꝯtingē. vno mō ex ꝯditiōe ipi⁹ rei. dꝫ. ſ. vſpat ſibi quaſi rē p̄p̄ā: ꝛ ī uſ⁹ ſuos ꝯuertit id qđ eēt aliis erogādū. Alio mō ex inordinato vſu eoꝝ q̄ ī ptē ſuā cedūt. ſic etiā de aliis dictū ē. Ueꝝ qa boꝝ diſpēſatio fidei diſpēſatoris ꝯmittit vt dictum ē. ſi qs bona fide diſpēſet eccl'iaſtica bona: inde accipiēs qđ ſibi ꝯuenit ẜm ꝯditōeꝫ ſtat⁹ ꝛ pſone: ꝛ aliis largit ẜm ꝙ ſibi videt bona fide expedire n̄ peccat mortalr etiā ſi forte aliqd plus ī ſuos vſus ꝯuertat ꝙ opteat Talia enī qa in ſingularib⁹ ē eoꝝ iudiciū nō p̄nt p oīodā certitudīeꝫ diffiniri. Un̄ ſi nō ſit mult⁹ exceſſus pōt ꝯpati bonā fidē diſpēſatoris. ſi ꝟo mult⁹ exceſſus fiat: nō pōt latē ꝛ ita n̄ pōt cū bona fide diſpēſatoris h̄ agi. ſi aūt nō ꝯſeruet bonā fidē ī diſpēſādo: peccat mortalr. ¶ Ad p̄mū g̊ dđ ꝙ ſic aug. dic in li. de ẜmone dn̄i in mōte. Illa p̄cepta q̄ dn̄s tradidit Mat. 5. Qui pcuſſerit te ī vnā maxillā p̄be ei ꝛ aliaꝫ. ꝛ alia q̄ ibi ſequūt ſūt intelligēda ẜm p̄pationē animi. vt. ſ. hō ſit parat⁹ h̄ facere quando neceſſitas hoc requirit. Unde non ſemper eſt peccatū mortale: quando homo hoc non facit. ẜ qn̄ videt neceſſitatē īminere: ſi n̄ faciat tunc peccat mortalr. ꝛ eadē

rõ eſt de hoc pcepto. q hʒ duas tu-
nicas det nō hn̄ti. ⁊ de omnibꝰ ſilibꝰ.
Un̄ nō ſemp peccat mortal'r quo-
tieſcūq nō dat paupi qui ſupfluūʒ
hʒ: ſʒ qn̄ neceſſitas īminet. Qn̄ autē
ſit tal' neceſſitas: q obliget ad pec-
catū mortale: nō pōt rōne determi
nari: ſʒ ɔmittit prudētie ⁊ fidei diſ
pēſātis. vn̄ ſi bona fide det: qn̄ ſibi
videt expedire: īmunis eſt a pecca-
to. alioqn mortal'r peccat. ¶ Ad 2ᵐ
dō q illa eadē que ſūt ɔſilia cadūt
ſb pcepto ſm aī pparationē. nullū
.n. ɔſiliū ē pfectiꝰ: q̄ q hō tdat aīaʒ
ſuam pro fratribꝰ ſuis. ⁊ tn̄ h cadit
ſb precepto ſecūdū animi ppatiōeʒ
ſʒ illō .1. Jo.3. et nos debemꝰ p frībꝰ
aīaʒ ponē: ⁊ ſil'r dare oīa ſua paupi
bus cadit ſb pcepto ſm animi ppa
tionē. vt. ſ. homo ſit paratꝰ hoc facē
ſi neceſſitas īmineat. Minor tn̄ ne-
ceſſitas reqrit ad ſupflua erogan-
da: q̄ ad omnia exhibenda. tn̄ hoc
totū rōne vniuerſali determinari
non poteſt. ſʒ cōmittitur prudentie:
vt dictū eſt. ¶ Ad tertiū dicendū
q bona eccleſiaſtica non ſolum ſūt
diſpēſanda pauperibꝰ: ſʒ etiā eccl'ie
miniſtris. vn̄ ſm canones debēt di
uidi hoc mō vt aliqua pars cedat ī
vſus paupum ⁊ aliqua pars ī vſuſ
miniſtroꝝ ⁊ in cultū eccleſie. Alit̄ ḡ
eſt dicēdū de illis eccl'iaſticiſ boniſ
que pncipal'r ſunt attribuenda ne
ceſſitatibꝰ paupeꝝ: ⁊ ex ɔn̄ti neceſ-
ſitatibꝰ miniſtroꝝ. ſicut ſunt bona
hoſpitaliū ⁊ alioꝝ hꝰ. Et aliter de
illis bonis que ſunt pncipal'r attri
buta vſibꝰ miniſtroꝝ. ſicut ſunt pre-
bende clericoꝝ ⁊ alia hꝰ. Nam in p
mis bonis peccatū ɔmittit nō ſolū
ex abuſu: ſʒ etiā ex ipſa rerū ɔditiōe
dum aliqs in ſuos vſus aſſumit qd
eſt alteriꝰ. Et ideo tenet ad reſtitu
tionē tāq defraudator rei aliene.
In ſecūdis vō bonis nō ɔmittitur
peccatuʒ niſi per abuſum. ſicut ⁊ de
bonis p̄rimonialibꝰ dictū eſt. vnde
non tenet quis ad reſtitutionē: ſed
ſolū ad pn̄iam pagendā. ¶ Ad 4ᵐ
dicendū q nec moderatꝰ vſus di-
uitiarū neq bona fides diſpoſitōis
ſaluari videt in eo qui ſcienter ſu-
perfluas expenſas facit in voluptu
oſis ɔuiuiis ⁊ aliis hꝰ ſupfluitati-
bus. ⁊ ſic non eſt dubium q in tali-
bus peccat mortal'r. Unde dr̄ Mat
24. Si dixerit malus ſeruus ille in
corde ſuo. Moram facit dn̄s meus
venire: ⁊ ceperit percutere ɔſeruos
ſuos. quod pertinet ad ſuperbuʒ ⁊
crudele dominiū. manducet aūt ⁊
bibat cum ebrioſis. quod pertinʒ ad
ſuperflua ⁊ voluptuoſa conuiuia:
veniet dominꝰ ſerui illiꝰ ī die qua
non ſperat ⁊ hora qua ignorat: ⁊
diuidet euʒ. ſ. a ſocietate ſanctorum
partemq eius ponet cum ipocritiſ
ſcilicet in inferno. Unde ibi ſbdit.
Ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentium.
Si autem aliquis non multū in ta
libus excedat poteſt bona fide fie-
ri ab aliquo qui uult ſm decentiam
ſui ſtatꝰ morē gerere his qbꝰ ɔuiuit

Deinde queſitum eſt de ele-
moſinis que fiunt pro mor-
tuis. Et circa hoc queſita
ſunt duo. ¶ Primo vtꝝ mortuus
patiat aliqd detrimētū: ſi executor
eiꝰ differat ſe dare el'as: quas ipe ī

teſtamēto dari mādauit. ¶ 2º vtrū executor licite poſſit differre diſtributionē elemoſinaꝝ ad hͦ ꝙ res defuncti meli⁹ vēdat in poſterū.

¶ Articulus. 13⁹.

Ad pmū ſic pcedit. Uidet ꝙ mortuus nullū detrimētū ſentiat ex hoc ꝙ elemoſine quas mādauit dari retardāt. Hi⁹ .n. retardatio puenit ex negligētia executoris. Sꝫ negligētia vni⁹ non imputat alteri. ḡ nullū detrimētū mortuus patit ex hi⁹ tarditate. Sꝫ ɔtra eſt ꝙ ꝓpter hi⁹ tarditatē retardant orōnes ⁊ ſacrificia: que fierēt p aīa defuncti: ex qbus plurimū iuuaret. ḡ ex hi⁹ tarditate patitur detrimētū. ¶ Rº dō ꝙ hic eſt opus duplici diſtīctōe. Primo qdē ex parte ipſi⁹ detrimēti. Diſtīguēdū eſt enim duplex detrimētū. Nā qddā detrimētū eſt qd ptinet ad tolerantiā pene. ſm illud. i. ad Cor. 3. Si cui⁹ op⁹ arſerit: detrimētū patietur Aliud aūt eſt qd ptinet ad ſbtractionē remedii. 2º etiā diſtinguēdū ē ex parte elemoſine. circa quā poteſt ɔſiderari etiā detrimētū ipſi⁹ elemoſine ⁊ effect⁹ ipſi⁹. Quantū ergo ad meritum elemoſine nullū detrimētum patit defunct⁹ ex pdicta tarditate: maxime ſi quantū in ipſo fuit curā adhibuit vt hi⁹ elemoſine cito darentur. quia meritū pncipalr ex volūtate ⁊ intentione dependet. Sed quantū ad effectum elemoſine patit detrimētū: non quidē vt pro hi⁹ tarditate puniat. ſ; quia remediū ei non adhibet: dum ſuffragia differūt: ex quib⁹ plurimū iuuaret.

¶ Ad pmū ḡ dō ꝙ negligētia uni⁹ non imputat alteri ad penam. pōt tamē redūdare in alterū quātū ad defectum remedii. ſm ꝙ vn⁹ homo ab alio iuuari pōt.

¶ Articul⁹. 14⁹.

Ad 2ᵐ ſic pcedit. Uidet ꝙ executor debet tardare diſtributionē elemoſinaꝝ ad hoc ꝙ res defuncti melius vendāt Quia ex hoc ſeqt ꝙ plures elemoſinas poterit facere pro defuncto: ex quibus defunct⁹ magis iuuabit. ḡ ſi differat: videt ꝙ laudabilr ⁊ fideliter hoc faciat. ¶ Sed ɔtra eſt. qa ex tarditate elemoſinaꝝ ſequit retardatio remedii quo forte defunctus indiget. ḡ videt ꝙ hi⁹ retardatione grauet defūct⁹ poti⁹ ꝗ iuuet ¶ Rº dō. In mora modici tpis nō videt eſſe magnū periculū. Unde ſi executor per modicum temp⁹ elemoſinā dare differat: vt reb⁹ defuncti melius venditis ampliores elemoſinas dare poſſit: laudabilr hoc facit. Si dō ecōuerſo p multū tpūs differat elemoſinas diſtribuere vt non multe ampliores elemoſinas faciat: non videt eē abſq; culpa: quia forte defūct⁹ a purgatorio liberaretur in quo ex nūc remediū ſuffragiorū maxime neceſſariū erat. hoc aūt reqrit prudētis executoris examen vt. ſ. ɔſideratis dilatione tēporis ⁊ ɔditione pſone que creditur citiuſ vel tardius liberanda. ⁊ etiā ꝗtitate augmēti elemoſinarum faciat qd videbit expedire defuncto.

Deinde queſitum eſt de peccatis. et circa hoc qſita ſūt

tria. ¶ Primo de peccato originali vtrum ſcilicet ille q baptizatus eſt tranſmittat peccatū originale ī plē ¶ z° de pc̄tō actuali in generali. qd .ſ. ſit pus. vtrū auerſio a deo: vl' cōuerſio ad ɔmutabile bonū. ¶ 3° ſpecial'r de mēdacio. qđ mēdacium ſit grauiꝰ. vtꝝ illud qđ fit v̄bo: vl' illđ qđ fit facto. ¶ Articulus. 15ꝰ.

Ad pmū ſic pcedit. Uidet q ille q eſt baptizatꝰ nō trāſmittat pc̄m̄ originale in plem. In eo. n. q naſcit tria pn̄t ɔſiderari. ſ. corpꝰ. aīa. 7 vnio vtriuſq. s nō ɔtrahit pc̄m̄ originale s'm corpꝰ qđ ɔtrahit a parētibꝰ. qa parentes erāt total'r a pc̄tō originali mūdati. Sil'r etiā nec s'm aīaȝ quā habȝ ex creatiōe dei: in quē pc̄m̄ nō cadit: 7 p ɔn̄s neq etiā s'm vnionē vtriuſq. g̃ ille q naſcit ex baptizati nullo mō cōtrahit pc̄m̄ originale.

Sȝ ɔtra eſt qa remediū n̄ adhibet niſi vulneri. Sȝ baptiſmꝰ q ē medicinale remediū ɔtra vulnꝰ originalis pc̄ī adhibet puulis baptizatoꝝ filiis s'm ɔmunē eccleſie ɔſuetudinē g̃ puuli baptizatoꝝ filii cū originali pc̄tō naſcūt. ¶ R̄° dđ. qa peccatuȝ qđ ex trāſgreſſiōe pmoꝝ parētū in oēs poſteros original'r deriuat non abolet niſi p grāȝ xp̄i: q de peccato damnauit pc̄m̄ in carne. vt dr̄ ad ro. 8. Sȝ h̄ quodā ordine pagit. Nā pmo ī ſtatu pn̄tis vite p ſacra grē xp̄i remouet peccatū originale q̄ȝ ad ingnationē aīe. vt. ſ. nō imputetur hoī ad culpaȝ. Remanet tn̄ interim quātū ad corruptōeȝ fomit ī carne. vnde aplꝰs dicebat ad ro. 7. Ego ipſe mente ſeruio legi dei: carne autem legi peccati: inquātum. ſ. ɔcupiſcit aduerſus ſpm̄. vn̄ homo baptizatꝰ s'm mētē viuit in nonitate ſpūs. s s'm carneȝ adhuc retinet vetuſtatē Ade. 7 ideo ſicut per ſpūalē generationē: qua. ſ. per euāgeliū alios pducit filios in xp̄o abſq pc̄tō: ita etiā s'm gn̄atiōnē carnaleȝ producit filios in vetuſtatem Ade cū pc̄tō originali. 7 p h̄ pȝ rn̄ſio ad obiecta. ¶ Articulꝰ. 16ꝰ.

Ad z^m ſic pcedit. Uidet q in peccato actuali prius ſit auerſio q̄ cōuerſio. Auerſio enī importat receſſū a termino. cōuerſio aūt acceſſuȝ ad terminū. Sȝ ī motu corporali pus ē receſſus a termino q̄ acceſſus ad terminū. g̃ 7 in ſpūali motu pus eſt auerſio q̄ ɔuerſio. ¶ Sed ɔtra eſt qđ Dio. dicit. 4. c. de di. no. Nemo intēdēs ad malū opat: s intendēs ad bonū. g̃ pus aīus peccātis ɔuertit p appetitum ad bonū ɔmutabile q̄ auertat a dō ¶ R̄° dđ q peccatū pncipal'r ī volūtate ɔſiſtit. vt aug. dicit. Quantū aūt ad volūtatē illud eſt prius qđ pncipal'r intēdit. 7 ideo in pc̄tis in qbus pncipal'r intendit fruitio boni ɔmutabilis. ſicut in luxuria. auaritia 7 ſilibꝰ. prius eſt nāl'r cōuerſio q̄ auerſio: que non eſt principaliter intenta. s preter intentionē ɔſeqt ex inordinata conuerſione. In pc̄tis autēȝ in quibus directe intenditur auerſio a deo ſicut ē infidelitas. deſperatio 7 alia hꝰ: prius eſt auerſio ab īcōmutabili bono 7 pꝰea ē ɔuerſio ad ɔmutabile bonū ſic pȝ in illis

qui deſpantes ſeipos tradũt impu dicitie. vt dr̃ ad eph. 4. ¶ Ad pᵐ ḡ dō ꝙ quãuis in motibꝰ opabilibꝰ re ceſſus a termino poꝛ ſit ĩ executiõe acceſſus tñ ad terminũ prioꝛ eſt in intẽtõe in qua pncipal'r ↄſiſtit pc̃ꝫ.

Articulus. 17ꝰ.

Ad 3ᵐ ſic procedit. Uidet ꝙ maiꝰ peccatũ ſit cum aliqs mẽtit facto: ꝙ cũ aliqs mentit ꝟbo. Maiꝰ. n. peccatũ eẽ uidet cũ aliqs mẽtiẽdo abutit eo cui magis credit. Sꝫ ſic Anſ. dic ĩ li. de ꝟitate Magis credit factis ꝙ ꝟbis. ḡ grauiꝰ peccat q mẽtit factis ꝙ̃ ꝟbis. ¶ Sꝫ ↄtᵃ ẽ qd augꝰ. dic in li. de doctrina xpiana. Inter oĩa ſigna pcipuũ locũ tenẽt ꝟba. his aũt abutit ille q ꝟbo mẽtit. ḡ videt ꝙ grauiꝰ peccat ille q mẽtit ꝟbo ꝙ ille q mẽtit facto. ℞ᵒ dō ꝙ ſic Amb. dic in qdã ſmõe Nõ ſolũ in falſis ꝟbis: ſ etiã ĩ ſil'at opibꝰ mẽdaciũ eſt. Peccatũ aũt mẽ dacii pncipal'r qdẽ ↄſiſtit ĩ intẽtõe fallẽdi. vñ ille q dic falſũ qd putat eẽ verũ nõ mẽtit. Magis aũt ẽ reꝰ mẽdacii ille q dic veꝝ qd putat eẽ falſũ. vt pꝫ p aug. in li. de mẽdacio. Uñ cũ eadẽ intẽtio fallẽdi ſit in eo q mẽtit ꝟbo: ⁊ in eo q mẽtit facto: vterꝗ equal'r peccat. Uerbũ enĩ ⁊ factũ aſſumũt vt inſtra fallẽdi. vñ ñ refert quãtũ ad peccatũ mẽdacii vtꝝ aliqs ꝟbo vl' ſcripto vl' nutu: vl' qcũꝗ facto mẽtiat. ſicut ñ refert quãtum ad pc̃m̃ homicidii. vtꝝ qs gladio vl' ſecuri interficiat hoĩem Et p h̃ pꝫ rñſio ad obiecta.

¶ Articulꝰ. 18ꝰ.

Deinde q̃ſitũ ẽ circa coꝛpoꝛa hoĩs. vtrũ. ſ. aliqs poſſit eẽ nãl'r ul' miraculoſe ſil' ꝟgo ⁊ pr̃. ⁊ videt ꝙ h̃ poſſit eẽ miracl'oſe. qa pr̃ ⁊ mr̃ ſil' ſũt gñatõis pncipia. Sꝫ aliq̃ mulier miraculoſe fuit ſil' ꝟgo ⁊ mr̃. ḡ pari rõne aliqs vir miraculoſe põt ſil' eẽ ꝟgo ⁊ pr̃. ¶ Uidet ꝙ h̃ poſſit eſſe abſꝗ miracl'o. qa demon ĩcubꝰ põt furari ſemen viri ꝟginis in ſomniſ polluti ⁊ trãſfũdẽ ĩ matricẽ mulie ris: ex quo qdẽ ſeſe põt ↄcipi ples: cuiꝰ pr̃ ñ ẽ demon incubꝰ: ſ ille ex cꝰ ſeſe gñat: qd agit ĩ ꝟtute eiꝰ a quo ẽ reſolutũ. ḡ videt ꝙ etiã abſꝗ mi raculo poſſit aliqs ſil' eẽ ꝟgo ⁊ pr̃. ¶ Sꝫ ↄtᵃ. Mulier abſꝗ miraculo ñ põt ſimul eẽ ꝟgo ⁊ mr̃. ḡ pari rõne nec uir abſꝗ miraculo põt ſimul eẽ ꝟgo ⁊ pr̃. ¶ Itẽ videt ꝙ nec p mi raculũ. qa ſi filiꝰ dei q eſt natꝰ mira culoſe de ꝟgĩe ex aliqua pte coꝛpis ꝟginalis carnẽ aſſũpſiſſet ꝙ ex illa vñ mulier nãl'r ↄcipit. puta de ma nu aut pede: nõ dicẽt filiꝰ ꝟgĩs: ſic nec Eua dicta ẽ filia Ade. quãuiſ ſit foꝛmata de coſta ipſiꝰ. ſ nõ poſſꝫ cõ tingẽ ſalua ꝟgĩtate viri: ꝙ ex eadẽ pte coꝛpoꝛis. ⁊ in eodẽ loco plẽ ge neraret: ſicut nãl'r gñat. ḡ nec etiaꝫ miraculoſe fieri poſſet ꝙ aliqs ſiml' eẽt ꝟgo ⁊ pr̃. ¶ ℞ᵒ dō ꝙ ad hꝰ eui dẽtiã vidẽ opꝫ qd ad ꝟgĩtatẽ req raf. Reqrũt aũt tria ad eiꝰ pfectõeꝫ quoꝝ pᵐ ẽ pncipale ⁊ foꝛmale. ſcꝫ. electio ſiue intẽtio volũtatis. ſicut ⁊ in omnibꝰ moꝛalibꝰ. vñ iſtõ ex ne ceſſitate ad uirginitatẽ requirit ꝙ aſſit alicui aſſidua voluntas nũꝙ̃ experiendi delectationem venere am. Secũdum autem eſt materiale

.ſ.paſſio appetit⁹ ſenſitiui.ſcʒ. dele/
ctatio quā qs expit̄ in actu venereo
cui⁹ ꝑuatio regrit̄ ad pfectā ꝟginita/
tē mal̄r. Naʒ paſſiões ſenſitiue ſunt
mā ꝟtutū moraliū. Si tñ pter electi
onē ꝑꝑe volūtat̄ h̄ ↄtīgat. puta cū
qs in ſomno polluit: vł cū mulier p
violētiaʒ ab hoſte oppmit̄: nō perit
ꝟt⁹ ꝟgīitatis. vt pʒ p aug. in. i. de ci.
dei. 3ᵐ aūt eſt q̄ſi p accñs ⁊ ↄcomi
tāter ſe hñs ad ꝟginitateʒ. ſ. corpal̄
integritas. Ūn̄ ſi clauſtra pudoris
al̄r corrūpāt̄ q̄ꝑ venereū actū. pu/
ta ſi obſtetrix vel medic⁹ ferro inci
dat ad ſanādū: nihil ꝟgītati depit
ſic aug. dic̄ in. i. de ciui. dei. Sic ḡ ſi
ꝟginitas accipiat̄ ſm pfectū ſuū eē:
put ad ꝟgītatē tria pdicta concur
rūt: mul̄r qdē ſalua ꝟgītate nō pōt
eē mr̄: ita q̄ concipiat ⁊ pariat niſi
miraculoſe: qa ꝓles egredi nō pōt
cū h̄ q̄ pmaneant clauſtra pudoris
īuiolata: niſi p miraculū: ſic accidit
in mr̄e dei. Poſſʒ tñ forte abſq̄ mi
raculo mul̄r ſalua oīmoda ꝟgītate
ↄcipe: ſic dr̄ accidiſſe de q̄dā puella
pubeſcēte: quā ꝓpter pudoris cuſto
diā in lecto ſuo pr̄ hēbat: q dum ſo/
mno pollueret̄ ſemē ad matricē deſcē
dit ⁊ puella ↄcepit. Uir autē abſq̄
eī ſeīs reſolutōe nō pōt eē pr̄ neq̄
nāl̄r neq̄ miraculoſe. qa ſi de corpe
ei⁹ ꝓles al̄r miraculoſe formaret̄ nō
poſſʒ dici pr̄. Si do ꝟgītas largi⁹ ac
cipiat̄: put ſolū regrit interiorē ele
ctionē mentl̄. ſic pʒ de mul̄re qdē: q̄
nāl̄r pōt eē mr̄: ꝟgītate tali manen
te. ſic ſi aliq̄ p violētiā oppmeret̄ ab
hoſte ⁊ inde ↄcipet. ⁊ multo magiſ
h̄ poſſʒ miracl̄oſe fieri. Uir aūt ſal
ua tali ꝟgītate poſſʒ eē pr̄ nāl̄r ꝓ/
pter pollutōeʒ nocturnā: q quocūq̄
caſu ad mr̄icē ml̄ieris pueniret. nō
aūt ita ↄgruēt q̄ miracl̄oſe vir fiēt
pr̄: ſic̄ q̄ ꝟgo fiēt mr̄. tū qa ꝟgo mi/
racl̄oſe facta ē mr̄: ſpū ſācto formāte
corp⁹ ꝓlis ex puriſſimis ſāguīb⁹ ei⁹
ut Dam. dic̄. Reſolutio aūt ſeīs ſiñ
q̄ vir pr̄ eē nō poſſʒ nō ↄgruit opa
tioni ſpūs ſcī. tuʒ qa vir ī gñatōe ē
ſic agēs: mul̄r ſic patiēs. Deo aūt cō
petit agē ⁊ ñ pati. vñ magis ↄgru
it vt de⁹ miracl̄oſe ſuppleat id qđ
deeſt ex pte viri q̄ id qđ deē ex pte
ml̄ieris. ⁊ p h̄ pʒ rñſio ab obiecta.

Articulus. 19⁹.

Deinde vltimo q̄ſitū eſt de
creatura pure corpali. vtꝝ
.ſ. celū empireū hēat influē
tiā ſup alia corpa. Et videt̄ q̄ ñ. qa
oē corp⁹ qđ nāl̄r īfluit in alia corpa
p ꝑus influit ī ꝓpinqua q̄ ī remota
Si ḡ celuʒ empireuʒ influēt ī corpa
inferiora p ꝑus influēt in celū aq̄uʒ
qđ ē ſibi ꝓping⁹ q̄ in celuʒ ſydereuʒ
ſ h̄ videt̄ eē incōueniēs. qa celum
ſydereuʒ ſilius ē celo empireo. cum
neutꝝ ſit de nā q̄tuor elemētoꝝ: q̄
celuʒ aq̄uʒ qđ ē de nā q̄tuor elemēto
rum. qa ille aq̄ dicunt̄ ibi poſite ad
refrigerād calorē pueniētē ex motu
celi. rōne c⁹ ſaturn⁹ q ē altior inter
planetas: dr̄ hr̄e frigiditateʒ. Nō ḡ
celuʒ empireuʒ influit ī corpa īferi
ora. ¶ Sʒ ↄ̄ ē qđ in li. de intelligē/
tiis dr̄. q̄ oē qđ īfluit ī alia ē lux uł
lucē hñs. ⁊ ī ↄmēto dr̄. q̄ oīs īfluē/
tia ē p ꝟtutē luc̄. ſ celuʒ empireum
maxime hʒ luceʒ inter alia corpora.
ergo maxime in alia corpa īfluit.

Ad 2ᵐ dō q̄ quidā ponūt celū empireū nō hēre influētiā in reliqua corpora: qa nō ē institutū ad effectꝰ naturales: ſʒ ad hoc q̄ ſit locꝰ btōꝝ. Et hoc qdē mihi aliqñ viſū ē. ſʒ diligētiꝰ ꝯſiderās magis videt̄ dō q̄ influat in corpora īferiora. qa totū vniuerſū ē vnū vnitate ordīs. vt pʒ p phm ī 9. meth. Hec aūt vnitas ordīs attēdit̄ ſc̄ꝫ q̄ quodā ordine regūt̄ corporalia p ſpūalia ⁊ īferiora corpora p ſupiora. vt aug. dic̄ in. 3. de tri. Uñ ſi celū empireū nō influēt ī corpora īferiora: celū empireū nō ꝯtinēt̄ ſub vnitate vniuerſi. qđ ē incōueniēs. Uidet̄ aūt ppus effectꝰ eiꝰ eē ppetuitas ⁊ pmāſio ī inferiorib' corporibꝰ. Nā ſc̄ꝫ phm in. xi. meth. Jn celo ſūt principalr duo motꝰ. quoꝝ vnꝰ ē ab oriēte in occidētē: q vocat̄ diurnꝰ ⁊ eſt ſup polos eqnoxialis. ⁊ qa iſte ē vniformis cauſat ppetuitatē in inferiorib' motibꝰ. Aliꝰ autē motꝰ ē ab occidēte in oriētēʒ: quo monet̄ ſol ⁊ alii planete: q eſt ſup polos ʒodiaci. p quē planete accedūt ⁊ recedūt a nobis. Uñ iſte motꝰ ppe cāt dīam gñatōis ⁊ corruptōis ⁊ ceterorum motuū in iſtis inferiorib'. ⁊ ſic ꝯtinuat̄ gñatio ⁊ corruptio hoꝝ inferioꝝ: quouſq̄ deꝰ vult. q̄ qdē quantū ad ꝯtinuitatē cauſat̄ a pmo motu. q̄tū aūt ad ꝯrietatē a 2ᵒ. Sic aūt vniformitas motꝰ p̄cedit difformitatē: ita etiā vnitas quietis p̄cedit uniformitatē motꝰ: qa moueri eſt ſe alr hr̄e nūc q̄ pꝰ. qeſcē autē ē eo mō ſe hēre nūc vt pꝰs. ⁊ ſic qes hʒ purā vnitatē. Uniformitas aūt motꝰ hʒ vnitatē cū diuerſitate. ⁊ iō pmū celū. ſ. empireū ſingulr p ſuā qeteʒ influit. 2ᵐ aūt celū ē qđ dr̄ aqueum p ſuū motū uniformē. 3ᵐ aūt celū. ſ. ſydereū p ſuū motū difformeʒ. Hoc aūt ē ppū huic corpi q̄ īfluat abſq̄ motu: inquātū ē ſupremū attingēs quodāmō ordinē ſbaꝝ ſpūaliū. put dio. dic̄. 7. c. de di. no. q̄ dīna ſapīa ꝯiūgit pn̄a ſecūdoꝝ finibꝰ pmoꝝ.

Ad 3ᵐ ḡ dō q̄ celū empireū magis influit in celū aqueū q̄ in inferiora corpora. inquātū. ſ. celū aqueū plus recipit de influētia celi empirei. vt vniformitas motꝰ oñdit. vñ etiā magis ꝯuenit cū celo empireo rōne ſue vniformitatis q̄ celum ſydereū. Eſt aūt de celeſtibꝰ corpalibꝰ duplex opinio. Una. ſ. q̄ ſint de nā elemētoꝝ. ſm quā celū empireū eēt de nā ignis. celū aqueū de nā aque uel aeris. celū aūt ſydereū ē ꝯpoſitū ex vtraq̄ nā. qa in pte eſt lucidū. ī pte dyaphanū. Et ad hāc opinionē ptinet q̄ dr̄ aquas eē ibi ad infrigīdādū. Alia aūt ē opīo q̄ corpa celeſtia ñ ſunt de nā quatuor elemētoꝝ ſʒ qnta eētia. ſm quā etiā celū aqū nō ē de nā quatuor elemētoꝝ. Sʒ dr̄ aqueū ppter dyaphaneitateʒ. ſic dr̄ celū empireū. i. igneū ppter lumē.

Cōtrariū ꝯcedimꝰ: quāuis liber de intelligētiis ñ ſit auctoritatꝭ alicuiꝰ nec etiā huiꝰ ſit q̄ oīſ influxꝰ ſit rōne lucis: niſi lux methaphorice accipiat̄ p oī actu. put oē agēs agit īquātū ē ens actu. vl' hoc pōt eē veꝝ in ſolis corpalibꝰ ī qbus ppe dr̄ lux: inq̄tū. ſ. lux corpal' ē forma pmi corpis agētꝭ. ſ. celi: in cꝰ vtute oīa corpa īferiora agūt. ⁊ hec ad pn̄s dicta ſufficiāt.

¶ Incipit quodlibet ſeptimū.

Q Ueſitū ē de tribuſ primo quedā pertinētia ad ſbſtantias ſpūales. ¶ 2° quedā pertinētia ad ſacrm altaris. ¶ 3° quedā ptinētia ad corpora dāmnatoꝝ. ¶ Circa ſbas ſpūales qrebaf. ¶ Primo de cognitione eaꝝ. 2° de fruitione aīe xpi tpe paſſiōis. ¶ 3° de pluralitate in ſbſtātiis ſpūalib⁹ inuēta. ¶ Circa pmū qrebāt quatuor. ¶ Primo vtrū aliqs intellect⁹ creat⁹ poſſit dīnā eētiā vidē imediate. ¶ 2° vtꝝ intellect⁹ creat⁹ poſſit ſil' plura intelligere. ¶ 3° vtꝝ intellect⁹ angelic⁹ poſſit intelligere ſingularia. ¶ 4° vtꝝ noticia quam aug. dic ple mētis ſit accñs vl' non

¶ Articul⁹. pm⁹.

A D pmū ſic pcedit. Uidet q null⁹ intellect⁹ creat⁹ poſſit diuinā eētiā imediate videre. Intellect⁹ enī creat⁹ cū indifferēter ſe hēat ad oīa intelligibilia: nō pōt cognoſcē determinate aliqd: niſi p obiectū ſuū determinetur. Sꝫ dīna eētia non eſt obiectū qd poſſit intellectum determinare qa eſt ſummū in entib⁹: ⁊ maxime generalitatis: ⁊ nullo mō determinatū. ğ intellect⁹ creat⁹ ipam vidē nō pōt. ¶ Preterea ad hoc q intellect⁹ cognoſcat aliqd opꝫ q fiat in actu. Nihil enī opaf ſm q eſt in potētia. ſ ſm q ē actu. Intellect⁹ aūt nō fit in actu niſi ſm q intelligibili informaf. Cū ğ eētia dīna nō poſſit p ſe ipam informare intellectū vt formalr faciat ipm eē in actu opꝫ ſi dr p intellectū cognoſci: q p aliqs ſui ſimilitudinē intellectū informet ad hoc q cognoſcaf. ⁊ ita nō poterit imediate niſi p ſimilitudinē videri. ¶ Preterea ad hoc q intellect⁹ creat⁹ eētiā dīnā videat: opꝫ q p lumē glorie pficiaf. Sed lumē glorie eſt mediū diſtās ⁊ ab ipſo intellectu ⁊ ab ipa eētia dīna: que eſt beatitudo increata: cū lumē pdictū dicaf creatura. ğ intellect⁹ creatus nō pōt vidē dīnā eētiā imediate ¶ Preterea ſm phm in. 3°. de aīa. Sicut ſenſus ſe hꝫ ad ſenſibile: ita ſe hꝫ intellect⁹ ad intelligibile. Sed ad hoc q ſenſus viſus ſuū obiectū pcipiat duplici medio indiget. ſ. lumine ⁊ ſpecie: que eſt ſimilitudo rei viſe. ğ hoc idē eſt nccīū intellectui in viſione dīne eētie. ⁊ ſic nō immediate eam videbit. ¶ Sed ꝯ ē qd dr. i. Jo. 3. Uidebim⁹ eū ſicuti eſt ¶ Preterea ad hoc q intellectus intelligat nihil aliud videf regri niſi q intelligibile fiat in actu ⁊ q intellectui ꝯiūgaf. Sꝫ eētia dīna p ſe ipſam eſt intelligibilis in actu: cū ſit imaterialis. intellectui etiā pñs eſt: qa vt dicit aug. Deus vnicuiqꝫ rei eſt vicinior q ipſa res ſibi. ğ intellect⁹ creat⁹ eētiā dīnā poterit imediate vidē. ¶ Rñ° dō q abſqꝫ dubio tenendū eſt q diuina eētia in patria imediate ab itellectu glorificato videaf. Ad cuius euidētiā ſciendū eſt q in viſione intellectiā triplex mediū ꝯtingit eſſe. Unū ſb quo intellect⁹ videt: qd diſponit eū ad videndū. ⁊ hoc eſt in nobis lum

intellect⁹ agentis. qđ ſe hʒ ad intel-
lectū poſſibilē noſtrū: ſicut lumē ſol'
ad oculū. ¶ Aliud mediū eſt quo vi-
det. ⁊ hoc eſt ſpēs intelligibilis que
intellectū poſſibilē determinat: ⁊ hʒ
ſe ad intellectuʒ poſſibilē ſicut ſpēs
lapidis ad oculū. Tertiū mediū eſt
in quo aliquid videt. ⁊ hoc eſt res
aliqua ꝑ quā in cognitionē alteri⁹
deuenim⁹: ſicut in effectu videmus
cām. Et in vno ſilīū vel ꝯtrarioꝛuʒ
videt aliud. ⁊ hoc mediū ſe hʒ ad
intellectū: ſicut ſpeculū ad viſū coꝛ
poꝛalē: in quo ocul⁹ aliquā rē videt
Primū ḡ mediū ⁊ 2ᵐ nō faciūt me
diatā viſionē. īmediate enī dr̄ ali-
qs videre lapidē: quāuis eū ꝑ ſpēʒ
ei⁹ in oculo receptā ⁊ ꝑ lumē vide-
at. qa viſus non fert in hec media:
ſi in uiſibilia. ſ; per hec media fert ī
vnū viſibile: qđ eſt ex̄ oculū. Sʒ 3ᵐ
mediū facit viſionē mediatā. viſus
enī fert ꝑmo in ſpeculū ſicut in viſi
bile: quo mediante accipit ſpēm rei
viſe in ſpecie vel ſpeculo. ſilr̄ intel
lect⁹ cognoſcēs cām in cauſato fert
in ipm cauſatū ſicut in quoddā in-
telligibile. ex quo tranſit in cogneʒ
cauſe. Et qa eēntia diuina in ſtatu
vie in effectib⁹ ſuis cognoſcit nō vi
dem⁹ eā īmediate. Unde in patria
vbi īmediate videbit: tale mediuʒ
penit⁹ ſtrahet. Silr̄ etiā nō eſt ibi
mediū 2ᵐ. ſ. aliqua ſpēs eēntie dīne
intellectū infoꝛmās: qa qñ aliquid
videt īmediate per ſpēm ſuam: opʒ
ꝙ ſpēs illa repñtet rem illā ſm co-
pletū eſſe ſue ſpeciei. al' nō diceret
res illa īmediate videri: ſ; quedam
vmbꝛa ei⁹: ſicut ſi ſilitudo lucis in
oculo fieret per modū coloꝛis: qui ē
lux obūbꝛata. Cū aūt omne qđ reci-
pit in aliquo: recipiat in eo ꝑ moduʒ
recipientis: impoſſibile eſt ī intelle
ctu creato ſilitudinē dīne eſſentie
recipi: que eā perfecte ſm totā ſuaʒ
rōnē repñtet. Uñ ſi per aliquā ſili-
tudinē talē eēntia dīna a nobis vi
deret. īmediate nō viderem⁹ eſſen-
tiā dīnā: ſ; quandā vmbꝛā ei⁹. Re-
ſtat ḡ ꝙ ſolū ꝑmū mediū erit ī illa
viſione. ſ. lumen gloꝛie: quo intelle-
ctus ꝑficiet ad vidēdū eēntiā dīnā
de quo in ps. In lumine tuo videbi
mus lumē. Hoc aūt lumē non eſt ne
ceſſariū ad hoc ꝙ faciat intelligibi
le in potentia eē intelligibile ī actu
ad qđ eſt nobis neceſſariū lumē in
tellectus agentis. quia ipſa diuina
eſſentia cum ſit a materia ſeparata
eſt per ſe actu intelligibilis. Sʒ erit
neceſſariuʒ tantum ad ꝑficiendum
intellectū. ad qđ etiā nūc lumē intel
lectus agentis ualet. predictum aūt
lumen gloꝛie ſufficienter ꝑficiet in
tellectū ad videndū dīnā eēntiam
eo ꝙ ipſa eſſentia diuina totalr̄ lux
intelligibilis eſt. Unde lumen gl'ie
ab ea in intellectū deſcendens facit
hoc reſpectu diuine eſſentie in intel
lectu: quod facit reſpectu alioꝝ ītel-
ligibiliū: que non ſunt lux tantum
ſpēs rei intellecte ſimul ⁊ lumen: ſic
ſi lux ſenſibilis per ſe exiſteret ad
eius viſionem ſufficeret lumē ocl'm
perficiens ſine aliqua ſilitudine.
Ad ꝑmū ḡ dđ ꝙ aliqđ dr̄ determi
natū dupl'r. Primo rōne limitatōis
Alio mō rōne diſtinctōis. Eſſentia
aūt diuina non eſt qđ determinatū

pmo mō: ſ zº mō. qa forma nō limitat niſi ex hoc ꝙ in alio recipit: cui mā ꝯmenſurat. In eēntia aūt diuina non eſt aliquid in alio receptum eo ꝙ eſſe ei⁹ eſt ipa dīna nā ſbſiſtēſ qđ in nulla re alia cōtingit. Nā qlꝫ res alia hꝫ eſſe receptū ⁊ ſic limitatū. ⁊ inde eſt ꝙ eēntia dīna ab oībus diſtinguit: p hoc ꝙ eſt in alio n̄ recipi: ſicut ſi eēt aliqua albedo exiſtens nō in ſbiecto: ex hoc ipſo diſtīgueret a qualibet albedine in ſbo exn̄te. quāuis in rōne albedinis nō eſſet recepta: ⁊ ſic nec limitata. Patet ģ ꝙ eēntia dīna n̄ eſt qd ḡnale in eſſendo: cū ſit ab omnib⁹ aliis diſtincta. ſ ſolū in cauſando. qa id qđ eſt p ſe eſt cā eoꝝ que p ſe nō ſunt. Uñ eē p ſe ſbſiſtēs eſt cauſa omnis eſſe in alio recepti. ⁊ ita eēntia diuina eſt intelligibile: qđ pōt determinare intellectum. Ad zᵐ dđ ꝙ intellect⁹ creat⁹ fit actu ad vidēdum dīnā eēntiaꝫ per lumen glorie. ⁊ hͦ ſufficit: vt dictū eſt. Ad 3ᵐ dđ ꝙ illud lumē ḡlie quāuis ⁊ ab eēntia dīna ⁊ ab intellectu ſit differēs per eēntiā: nō tn̄ facit mediatā viſionē vt ex dictis pꝫ. Ad 4ᵐ dđ ꝙ viſibilia non ſunt lux tm̄. ⁊ iō opꝫ ad hoc ꝙ viſus determinet ad ea: ꝙ n̄ ſolū ſit ibi lumē: ſ etiā ſpēs rei viſe Eēntia autē dīna eſt pure lux. ⁊ iō non requirit aliquā aliaꝫ ſpēꝫ ꝙ ipꝫ lumen vt videat: ſicut ex dictis pꝫ.

Articul⁹. z⁹.

AD zᵐ ſic pcedit. Uidet ꝙ intellect⁹ creat⁹ poſſit ſimul plura intelligere. Potētia eni ſenſitiua cū ſit mālis ē inferior ⁊ magis ꝯtracta ꝙ intellectiua. Sꝫ ſenſus pōt ſiml plura ſentire: ſicut ſenſus ꝯmunis ſimul ſentit albuꝫ ⁊ dulce: dū eoꝝ dr̄iam cognoſcit. ģ intellect⁹ multo fortius poteſt ſil pl'a intelligere. Preterea plura itelligibilia poſſunt ſil cognoſci īqtuꝫ ſunt vnū. Sed omnia intelligibilia ſunt vnū: inquantū ſūt intelligibilia. ģ omnia intelligibilia poſſūt ſil cognoſci. Preterea ſicut ſe habꝫ intellect⁹ in habitu ad intelligibile in habitu: ita ſe habet intellectus ī actu ad intelligibile in actu. Sꝫ ītellect⁹ ī habitu ſil plura intelligibilia cognoſcit in habitu. ģ intellect⁹ in actu ſimul plura intelligit in actu. Preterea ad cognitionē intellectus ſufficit ſpēs rei intelligibilis ī intellectu exiſtēs. Sꝫ ſpēs intelligibiles non ſe impediunt: quin ſimul ſint in intellectu: cum nō ſint ꝯrie. eo ꝙ ſunt a materia ſeparate. ergo intellectus non impedit quin poſſit ſimul plura intelligere. Preterea capacitas intellect⁹ eſt maior ꝙ cui⁹cūꝙ corporis. Sꝫ aliquod corp⁹ eſt ī quo ſimul poſſunt plures ſpēs etiaꝫ ꝯtrarioꝝ fieri. ſicut patet ꝙ in vno pūcto aeris in quo ſe interſecāt due linee directe a duab⁹ viſibilibus ad duos vidētes: eſt ſpecies vtriuſꝙ viſibilis. ģ multo forti⁹ plures ſpēs actu poſſunt ſimul eſſe in intellectu ⁊ ita intellect⁹ poteſt ſimul plura intelligere. Sed ꝯtra eſt quod dic phus in. z. thopicꝫ. Contingit plura ſcire. intelligere vero vnum ſolum Rº dđ ꝙ intellectus dupl'r aliqđ intelligit. ſ. pmo: ⁊ ex ꝯnti. Ex ꝯnti

q̄dē ꝯtingit pl'a ſil' intelligē inq̄tū
hn̄t ordinē ad vnū intelligibile p̄-
mū. ⁊ h̄ ꝯtingit dupl'r. Uno mō ex
vnitate ei⁹ quo intell'r: ſicut qn̄ pl'a
ītelligibilia p vnā ſpēm intelligūť
ſicut intellect⁹ diu⁹ oīa ſil' vidꝫ per
vnā eēntiā ſuā. ⁊ eodē mō ītellect⁹
creat⁹ vidēs eētiā diuā pōt ſil' oīa
vidē: q̄ per eēntiā diuā videt. Alio
mō ex vnitate ei⁹ quod intell'r. ſ. qn̄
plura intelligūť vt vnū. totū enim
vnū eſt p̄mo intellectū: ⁊ illa plura
ſunt intellecta ex ꝯſiti in illo: ſic cū
intellect⁹ intelligit lineā: ſimul intel
ligit p̄tes linee. ut dr̄ in. 3. de anima
Et ſil'r cū intelligit ꝓpoſitionē: intel
ligit ſil' ſbiectū ⁊ p̄dicatū. ⁊ cū ītel
ligit ſil'itudinē vel dr̄iam aliquoꝝ
ſil' intelligit ea quoꝝ ē ſil'itudo vel
dr̄ia. Sꝫ ꝙ intellect⁹ ſimul intelligat
plura intelligibilia p̄mo ⁊ p̄ncipal'r
eſt impoſſibile. Cui⁹ rō eſt: q̄a intel-
lect⁹ ſ'm actū eſt oīo. i. pfecte res intel
lecta. vt dr̄ in. 3. de aīa. qd̄ q̄dē intel
ligendū ē nō ꝙ eēntia intellect⁹ fiat
res intellecta vel ſpēs ei⁹: ſ; q̄a ꝯple
te informať p ſpēm rei ītellecte: dū;
eam actu intelligit. Un̄ intellectum
ſil' plura actu intelligē p̄mo idem ē
ac ſi res vna ſil' eēt plura. In rebuſ
enim mālib⁹ videm⁹ ꝙ vna res nu-
mero nō pōt eē ſil' plura in actu. ſed
plura in potētia: uel ſ'm diſpoſitōes
pōt eē vnū ⁊ idē. Idē enim aer ē ſil'
potentia aqua ⁊ ignis. ⁊ pn̄t etiam
ſil' diſpōnes ad vtrūq; quātum ad
aliq̄d ineſſe eidē. ſicut ſi aer ex vna
p̄te calefieret ⁊ ex alia inſpiſſareť.
ſ; ꝙ aer ſil' actu ſit ignis ⁊ aqua: eſt
impoſſibile. ⁊ ſil'r etiā ꝙ aliq̄d ſit ſil'
actu lapis ⁊ ferrū: q̄ nō videť ꝯtra-
ria ſ; diſpata. Intellect⁹ aūt ex ipſa
rōne ſue potētie eſt ſil' potentia oīa
intelligibilia. ſicut ⁊ ſenſus oīa ſen
ſibilia. Potētia aūt ſenſitiua p ſimi
litudines ſenſibiliū reducit in actū
dupl'r. Uno mō incōplete p moduꝫ
diſpōnis. qn̄. ſ. ſpēs ſenſibiles ſunt ī
ea vt diſpōnes. qd̄ appellat Auicē-
na eē vt in thezauro. Alio mō pfe-
cte. qn̄. ſ. ſpēs ſēſibiles actu informāt
potētiā ſenſitiuā. ⁊ hoc vocat Aui-
cēna app̄hēſionē ſenſus diſtinguēs
potētias ſenſitiuas app̄hēdētes ab
illis in q̄b⁹ ſunt forme ſenſibiles: vt
ī thezauro. ⁊ ſil'r in intellectu ī hītu
ſunt ſimilitudines intelligibiliū: vt
diſpōnes. ſ; qn̄ ſunt actu intellecte:
ſunt in eo vt forme pficiētes. ⁊ tūc
intellect⁹ fit oīo res intellecta. ⁊ hoc
ꝯtingit p intentōeꝫ que ꝯiūgit in-
tellectū ītelligibili ⁊ ſenſū ſenſibili
vt dic aug. Un̄ patꝫ ꝙ ſic vna res
mālis nō pōt eē ſil' plura actu: ita
vn⁹ intellect⁹ nō pōt ſimul plura in
telligere p̄mo. Et h̄ eſt qd̄ Alga. di
cit. ꝙ ſicut unū corp⁹ nō pōt ſimul fi
gurari plurib⁹ figuris: ita vn⁹ intel
lect⁹ nō pōt ſimul plura intelligere.
Nec pōt dici ꝙ intellect⁹ informeť
perfecte ſimul plurib⁹ ſpēb⁹ intelligi
bilib⁹. ſic vnū corp⁹ ſimul informať
figura ⁊ colore. q̄a figura ⁊ color nō
ſunt forme vni⁹ generis: nec ī eodē
ordine accipiūť: q̄a nō ordinanť ad
pficiēdū in eē vni⁹ rōis: ſ; oēs forme
intelligibiles in quātū hi⁹ ſunt uni⁹
generis: ⁊ in eodeꝫ ordine ſe habēt
ad intellectū: in quātū pficiūt intel-
lectū in hoc qd̄ eſt eſſe intellectū in

actu. Uñ plures ſpẽs intelligibiles ſe hñt ſicut figure plures vel pl'es colores: qui ſimul in actu in eodem eſſe non poſſunt ſm idem. ¶Ad p̄mũ ḡ dõ ꝙ ſil'r dicendũ eſt de potẽtia ſenſitiua.i.nõ poteſt plura ſimul ſentire ſ ex ꝯñti. inquãtũ plura accipiũtur vt vnum: ſicut plura ſenſibilia vniũť ĩ vna dr̃ia: ⁊ plura ſenſibilia que ſũt partes vniũť ĩ vno toto. Uñ quãdo ſentiť totũ ſentiũť ſimul plures partes ex ꝯñti. ⁊ tunc intẽtio ſenſus ñ ferť ad aliquã ptiũ pncipalť ſ ad totũ: quia ſi ad aliq̃ partiũ ferreť: vt ad ſenſibile pncipale: nõ ſimul ſentireť alia: ⁊ iteruʒ ſenſus ꝯmunis: quãuis ſit vna potẽtia ſm eẽntiã: tñ aliquo mõ multiplicať ſm eſſe: inquãtum ꝯiũgiť diuerſis ſenſibꝰ ppriis: ſicut vnum cẽtrũ ꝯiũgiť pluribꝰ lineis. vñ ĩmutatões oĩum ſenſibiliũ ſimul terminãť ad ſenſum ꝯmunẽ. ſicut motꝰ q eſſet per omnes lineas poſſet ſimul terminari ad cẽtrum. ſ intellectꝰ nõ multiplicať modo predicto ĩ plures potẽtias. Et ideo nõ eſt ſimile.

Ad 2m dõ ꝙ cognoſcibilia que ſimĺ cognoſcũť oportet ꝙ accipianť vt cognoſcibile vnũ numero. oĩa autẽ ĩtelligibilia inquãtum hiꝰ ſũt vnũ genere ñ numero. ⁊ ideo ratio non ſequiť. ¶Ad tertiũ dõ ꝙ iam patʒ ex predictis ꝙ ñ eodem modo ſe hʒ intellectus ĩ habitu ad ĩtelligibilia ĩ habitu que ſũt ĩ ipſo vt diſpoſitiones: ⁊ ĩtellectus ĩ actu ad ĩtelligibilia ĩ actu que ſũt ĩ ipſo vt vltime perfectiões. ¶Ad quartũ dõ ꝙ nõ ſolum phibeť res aliqua eſſe plura ꝯtraria actu ſimul: ſ etiã plura eſſe diſparata. vt patet ex dictis. vnde quãuis forme ĩtelligibiles ĩ ĩtellectu nõ ſint ꝯtrarie: nihilominꝰ tamẽ ĩtellectꝰ phibeť ſimul plura ĩtelligẽ. vt ex dictis patet. ¶Ad quĩtũ dõ ꝙ ſpẽs ſenſibiles que ſũt ĩ medio deferẽte ſũt ibi per modum diſpõnis: ⁊ ñ per modum ultime pfectõis: q ſũt ibi ſicut ĩ quodam fluxu. ⁊ ideo ñ eſt ſimile.

Articulus. 3us.

Ad tertiũ ſic pcediť. Uideť ꝙ ĩtellectus angelicus nõ poſſit cognoſcere ſingl'aria. Si enĩ cognoſcit aut cogſcit per ſpẽm acqſitam aut per ꝯcreatam. ñ per acqſitam. quia vel illa eſſet particularis ⁊ per ꝯſequẽs materialis: ⁊ ita ĩ ĩtellectu angeli ĩmateriali eſſe nõ poſſet. vel eſſet vniuerſalis: ⁊ ſic p eam ſingulare cogſci ñ poſſet. Silr̃ nec per ꝯcreatam. quia ſpẽs ꝯcreata ãgelo a pncipio ſue creatõis fuit ĩ ipſo. Ad cognitõem autem alicuius ſufficit ꝙ ſpẽs eius ſit ĩ ĩtellectu. ⁊ ita ſi p ſpẽm ꝯcreatam poſſet aliquod particulare cogſci dum eſt pñs: a pncipio creatõis ſue illd cognouiſſet: quãdo adhuc erat futurũ: quod nõ poteſt eſſe: quia futura cogſcere ſolius dei eſt. Iſa. 41. Annũciate que vẽtura ſũt ĩ futurum ⁊ ſciemꝰ qm̃ dii eſtis vos. ergo ãgelus ſingularia cogſcere ñ poteſt.

Si dicať ꝙ ſpẽs ille ꝯcreate faciũt cognem pñtium ñ autem futuroꝝ.

¶Cõtra. Nõ poteſt aliqua cognitio noua fieri niſi fiat aliqua ĩnouatio ĩ cogſcẽte. Sed p h̄ ꝙ pticulare

qd̄ erat futuꝝ ſit pn̄s: nō fit aliqua ĩnouatio in intellectu angelico: cū nihil recipiat a re ex̄. ḡ ſi pus dum erat futuꝝ nō cognoſcebat: nec dū ſit pn̄s cognoſcere poterit. ¶ Si di catᷣ ꝙ quāuis nihil recipiat: tn̄ for mā quā apud ſe hēbat prius appli cat ad particulare qd̄ de nouo fit. Conᷣ. Intellect⁹ non pōt aliquid ad aliud applicare: niſi precognoſcat ⁊ qd̄ applicat ⁊ cui applicatᷣ. qa pus eſt cognoſcere vno ſm ſe q̄ ↄpatio nē vni⁹ ad alteꝝ. ḡ applicatio pdi cta ſequeretᷣ cognitionē ſingulariū ⁊ ſic nō poſſet eſſe cā ei⁹. ¶ Preterea ſi angel⁹ cognoſcit ſingularia. aut cognoſcit vna ſpecie: aut plurib⁹. ſ nō plurib⁹: qa ſic oporteret ꝙ infini tas ſpēs apud ſe hēret: cū infinita ſint particularia ad min⁹ in potētia ſimilr̄ nec vna: quia ſic intellect⁹ an gelic⁹ equaretᷣ intellectui diuino: q vno. ſ. eētia dīna plura intelligit. ḡ intellect⁹ angelic⁹ ſingularia cog ſcere non poteſt. ¶ Si dicatᷣ ꝙ non cognoſcit per vnā ſpēm oīa: ſ per vnā ſpēm omnia indiuidua vnius ſpēi: ⁊ non alia. ¶ Contra. Illa vna ſpēs nō ſe hȝ magis ad vnū indiui duum q̄ ad aliud. ſ opꝫ ꝙ p ſpēm intelligibilē intellect⁹ determinetᷣ ad determinatū cognoſcibile. ḡ p ſpēm illam non poterit cognoſcere hꝰ pticulare determinate. ¶ Sȝ ↄᷣ eſt qd̄ dᷣ ad Heb. i. Oēs ſunt admi niſtratoriū ſpūs ⁊c. qd̄ non poſſet eē niſi cognoſcerēt ſingulares hoīes.

¶ Rᷤ dō ꝙ angel⁹ abſq̄ dubio ſin gularia cognoſcit. Ut aūt uideam⁹ modū q̄ hoc poſſibile ſit: ſciēdū ē ꝙ ad hoc ꝙ ſinglare aliqd̄ cognoſcatᷣ opꝫ ꝙ in potētia cognoſcitiua ſit ſi militudo ei⁹ inquātū particulare ē. Oīs aūt forma de ſe omunis ē. Uñ additio forme ad formā nō pōt eſſe cā indiuiduatōis. qa quotcūq̄ for me ſimul aggregētᷣ. vt albū. bicubi cū. criſpū. ⁊ hi⁹. nō ↄſtituūt pticula re. qa hec oīa ſimul ſunt in vno: ita ⁊ in plurib⁹ potētiis eſt poſſibile in ueniri. Sȝ ĩdiuiduatio forme eſt ex mā p quā forma ↄtrahitᷣ ad hoc de terminatū. vñ ad hoc ꝙ particlare cognoſcatᷣ: opꝫ ꝙ in cognoſcēte nō ſolū ſit ſil'itudo forme ſ aliqualiter materie. Sil'itudo aūt rei cognite duplr̄ eſt in cognoſcēte. Uno mō ſi cut cauſata a re. ſicut in hīs que co gnoſcūtᷣ per ſpēm abſtractā a reb⁹. Alio mō ſicut cā rei. vt pꝫ in artifi ce q cognoſcit artificiatū p illā for mā: p quā ipm facit. Spēs aūt que ē in ſenſu cauſata a re ſenſibili inq̄ua nō eſt oīo a ↄditōib⁹ mālib⁹ depu rata eſt ſil'itudo forme ſm ꝙ ē ĩ mā ⁊ iō p eā cognoſcitᷣ particulare. Sȝ qa ſm ꝙ in intellectu nr̄o recipitur ſpēs rei ſenſibilis: eſt oīo iam a mā lib⁹ ↄditōib⁹ depurata: nō pōt ĩtel lect⁹ nr̄ p eā directe pticl'are cogſcē ſ per quādā reflectionē intellect⁹ ad potētias ſenſitiuas: a qb⁹ ſpēs intel ligibiles abſtrahūtᷣ. Per formā aūt que eſt cā rei hꝰ mō cognoſcitᷣ res: ſȝ ꝙ forma illa eſt cā eiuſ. ⁊ qa artifex homo p formā artis nō pducit māȝ ſ mā p̄ſuppoſita inducit formā ar tis. forma artis que eſt in mente ar tificis nō eſt ſil'itudo artificiati niſi q̄ ad formā tm̄. vñ p eā nō cogſcit

artificiatū ī particulari:niſi formaꝫ artificiati p ſenſuꝫ accipiat. Artifex aūt increat⁹.ſ.de⁹ nō ſolum ꝑducit formā ſ etiā mām. Uñ rōnes ydeales in mēte ipſi⁹ exñtes nō ſolū ſūt efficaces ad cognitōeꝫ vniuerſaliū ſ etiā ad ſingularia cognoſcenda a deo. Sicut aūt ille rōnes ideales effluūt in res ꝑducēdas ī eē ſuo nāli in quo particulariter vnūquodqꝫ ſbſiſtit in forma ⁊ mā:ita ꝓcedunt ī mētes angelicas:vt ſint in eis pncipiū cognoſcēdi res ſm ſuū totum eē in quo ſbſiſtūt. ⁊ ſic p ſpēs influxas ſibi ab arte diuina angeli non ſolū vniuerſalia ſ etiam pticularia cognoſcūt ſicut ⁊ de⁹. Eſt tñ dr̃ia in duob⁹. Primo qa ydee que ſunt in mente diuina ſunt forme factiue reꝝ:⁊ nō ſolū pncipia cognoſcendi ſ ſpēs q̄ recipiūť in mēte angelica: ſunt ſolū pncipia cognoſcendi ⁊ ñ ſunt factiue: ſ exemplate a factiuis. 2⁹ qa intellect⁹ quanto eſt altior ⁊ pſpicacior:tanto ex vno poteſt plura cognoſcere. Et qa intellect⁹ diu⁹ eſt altiſſim⁹ p vnā ſimplicē eēntiā ſuaꝫ oīa cognoſcit.nec eſt ibi aliqua pluralitas formarū ydealiū niſi ſm diuerſos reſpect⁹ dīne eſſentie ad res cognitas.ſ in intellectu creato multiplicať ſm rē qđ ē vnū ſm rem in mēte dīna:ut non poſſit omnia per vnū cognoſcere.ita tñ qꝫ quāto intellect⁹ creat⁹ eſt altior:tanto habet pauciores formas ad plura cogſcēda efficaces. Et hoc eſt qđ Dio. diē .12.c.ce.ie. Qꝫ ſupiores ordines habēt ſciam magis vlem in inferioribus. Et in li. de cauſis dr̄. qꝫ intelligentie ſupiores hñt formas magis vles:hoc tñ obſeruato qꝫ in infimis angelis ſunt forme adhuc vles in tantū qꝫ p unā formā pñt cognoſcē oīa indiuidua vnius ſpēi.ita qꝫ illa ſpēs ſit ꝓpria vniuſcuiuſqꝫ pticulariū ſm diuerſos reſpect⁹ ei⁹ ad pticularia.ſic eēntia dīna efficiť ꝓpria ſimilitudo ſingulorꝫ ſm diuerſos reſpect⁹. ſ itellect⁹ human⁹ q ē vltim⁹ in ordine ſbaꝝ intellectualiū habet formas in tm̄ pticulatas qꝫ non pōt per vnam ſpēm niſi vnum quid cognoſcere. Et ideo ſilitudo ſpēi exiſtens in intellectu humano ñ ſufficē ad cognoſcenda plura ſingularia. ⁊ ꝓpter hoc intellectui adiuncti ſūt ſenſus quib⁹ ſingularia accipiat.

Ad pmū ğ dđ qꝫ angelus nullo modo cognoſcit ſingularia p ſpēm acqſitā. qa nec per ſpēm acceptaꝫ a re. Sic enim res agerent ī itellectū eius.quod eſt impoſſibile: neqꝫ per aliquā ſpēm de nouo influxā a deo reuelante ipſi angelo aliquid de nouo. qa ſpēs quas angel⁹ hꝫ apud ſe ɔcreatas ſufficiūt ad oīa cogſcibilia cognoſcēda. ſ ſm qꝫ p alti⁹ lumē intellect⁹ angeli eleuať in altiores ɔceptiones ex illis ſpēb⁹ ꝓdire pōt ſicut etiā ex eiſdē fātaſmatū ſpēb⁹ intellect⁹ ꝓphe luīe ꝓphie adiutus aliquā cognē accipit ad quā nō ſufficiebat nāle lumē intellect⁹ agētis Reſtat ğ vt angel⁹ cognoſcat ſingularia per ſpēs ɔcreatas. Sic autē p vnā ſpēm ɔcreatā pōt cognoſcere diuerſa indiuidua. ita etiā mlto ampli⁹ pōt p unā ſpēm cogſcē qcqd eſt in vno indiuiduo. vt nō opteat

eum aliā ſpēm hēre qua cognoſcit colorē ⁊ odorē vnius pomi: ſ ſimul cogſcēdo hoc pomū cogſcit qcqd ēſt in pomo illo ⁊ eēntialr ⁊ accidētalr. Effect⁹ aūt nō eſt in cā ſua vt in ea poſſit cognoſci: niſi cā ſit detminata ad effectū illū: ſicut patʒ in cauſis neceſſariis: quibus cognitis cognoſcūt effect⁹ eaꝝ. Sʒ cā ɔtingēſ n̄ determinat ad effectū ſuū: niſi qn̄ actu pducit ipm. vn̄ in cā ɔtingēte nō eſt effect⁹ ei⁹ ut in ea poſſit cogſci niſi qn̄ iam actu pduct⁹ eſt. Et ideo angel⁹ p ſpēs ɔcreatas cognoſcens cās vl'es oīum ſingulariū ɔtingētium nō cognoſcit nāli cognitōe effect⁹ earū añq̄ ſint in actu: ſ ſtatī cū actu ſunt. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ qn̄ aliqd incipit eſſe pñs: angel⁹ de nouo cognoſcit illud nō facta aliqua innouatione in ipo angelo. ſ ī re cognoſcibili in qua eſt aliqd qd pus non fuit: qd ſine ea cognita nō cogſcit.

¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ applicatio illa ē intelligēda p modū illū quo de⁹ ydeas ad res cognoſcēdas applicat: nō ſicut mediū cognoſcibile ad aliud: ſ ſic mod⁹ cognoſcēdi ad rē cognitā. al' nihil valeret ad ꝓpoſitū: ſicut oñſū eſt in obiiciēdo. ¶ Ad 4ᵐ dō ꝙ intellect⁹ angeli neqꝫ vna ſpē cognoſcit oīa: neqꝫ tot ſpēſ habʒ quot ſunt indiuidua. vt ex dictis patet.

¶ Ad 5ᵐ dō ꝙ illa vna ſpēs efficit rō cognoſcēdi qdlibʒ indiuiduum ſm reſpectū ad ipm. vt ex dictis pʒ.

Articul⁹. 4⁹.

Ad 4ᵐ ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ noticia que ab Aug. dr̄ ples mentis nō ſit in mēte ſicut accñs in ſbo. Nullū enī accidens excedit ſuum ſbiectū. Sed noticia excedit mētē: qa mēs nō ſolū ſe ipm ſ ⁊ alia p notitiā nouit. g̊ noticia n̄ eſt accidēs mētis. ¶ Preterea nullū accidēs eſt equale ſuo ſbiecto. Sʒ noticia eſt equalis mēti. alias in noticia mente ⁊ amore non cōſiſteret imago trinitatis. quod aug⁹. ponit g̊ noticia non eſt accidēs mentis.

¶ Preterea hoc idē videt ex verbis aug. qui in. 9. li. de tri. dicit. Q noticia ⁊ amor in aīa exiſtunt ſbaliter: vel vt ita dicā eſſentialr: non tāq̄ accidēs in ſbiecto: vt color aut figura in corpore. ¶ Sed ɔtra. Noticia mentis nihil aliud eē videtur q̄ ſcientia. Sʒ ſcientia eſt accidens: cum ſit in pma ſpecie qualitatis. g̊ ⁊ noticia. ¶ R° dō ꝙ noticia q̄tuor modis accipi pōt. Primo p ipſa natura cognoſcitiua. 2° p potētia cognitiua. 3° p habitu cognoſcitīo 4° p ipſo cognitionis actu. Sic etiā hoc nomen ſenſus qñqꝫ noīat nām ſenſitiuā. put. ſ. eſt pncipiū hui⁹ nature: quod eſt ſenſibile. Qñqꝫ vero nominat ipſam potētiā. qñqꝫ vero actū. Loquendo g̊ de notitia primo mō accepta ɔſtat ꝙ non eſt ī ſba mētis ſicut accidēs ī ſbiecto. ſ ſbalr ⁊ eēntialr. ſicut dr ꝙ rōale eſt ī vino ⁊ vinū in ente. Si autē loquamur de noticia trib⁹ aliis mōis accepta: ſic duplr pōt ɔſiderari. vel ſm quā ɔparat ad cognoſcētē. ⁊ ſic ineſt cognoſcēti ſicut accidēſ ī ſbiecto. ⁊ ſic nō excedit ſbiectum: quia nūq̄ inuenit ineſſe alicui niſi mēti. Uel ſcdm quam comparat ad cognoſcibile. ⁊

ex hac parte nō habet ꝙ inſit ſed ꝙ ad aliud ſit. Illud autem quod ad aliquid dicitur nō habet rōnē accidentis ex hoc ꝙ eſt ad aliquid: ſed ſolū ex hoc ꝙ ineſt. ⁊ inde eſt ꝙ ſola relatio ſm rōnem ſui generis cū ſba remanet ī diuinis. nec tamē eſt ibi accidēs. Et ꝓpter hoc noticia ſꝫ ꝯſideratione iſtam nō eſt in anima: ſicut in ſbiecto. ⁊ ſecūdum hāc comparatōem excedit mētem inquātū alia a mēte per noticiam cognoſcūtur. ſecūdum hāc etiam ꝯſiderationem ponitur trinitatis imago. quia etiam perſone diuine diſtinguunt ſecūdum ꝙ ad alterum ſunt. ⁊ ſm hoc etiam eſt quedā equalitas noticie ad mētem inquātum ſe extendit ad omnia: ad que poteſt ſe extēdere mens. Et ſic patet reſpōſio ad obiecta.

¶ Articul⁹. 5⁹.

D Einde queritur de fruitōe anime xpi ī paſſione. Et videtur ꝙ illa fruitio peruenerit vſqꝫ ad eſſentiā anime. Aīa enim xpi perfecte fruebatur. Sed nō eſſet perfecta fruitio ſi ad eſſentiā anime non perueniret: ſed conſiſtēt tātum in vna potētia. ſcilicet in ſuperiori rōne. Ergo ꝑueniebat vſqꝫ ad eſſētiam anime. ¶ Preterea anima xpi perfectius fruebatur ꝙ anime ſāctorum in patria. Sed fruitio ſāctorum ī patria pertīgit vſqꝫ ad eēntiā aīe. ergo mlto fortius ī xpo.

¶ Sed cōtra. Nihil fruitur niſi qđ cognoſcit. quia ſecūdum aug. fruimur cognitis ī quibus ꝓpter ſe uolūtas delectata cōquieſcit. Sed cognoſcere nō eſt eſſētie anime ſed potētie. ergo fruitio ad eſſētiam aīe nō perueniebat. ¶ R⁹ dicēdum ꝙ fruitio ī actu quodam ꝯſiſtit: quo deus videtur ⁊ amatur. actus autem nō eſt niſi rei ſbſiſtētis. vñ ꝓprie loquēdo neqꝫ potentia anime fruit neqꝫ eſſētia: ſed homo vel anima per ſe ſbſiſtēs. ſed tamē potētia anime ſūt ꝑcipia operationū vite. ſicut eēntie anime eſt ꝑcipiū eſſe viuentis ⁊ ſecūdum hoc oportet dicere ꝙ ſuperior ratio cuius obiectum eſt res eterna: qua fruēdum eſt ⁊ ꝑcipiū fruitionis. quo. ſ. anima fruitur. ad alias autē vires uel ad anime eēntiam fruitio pertinere non poteſt: niſi per quādam redūdātiā. prout ſcilicet ex illa fruitione ſuperioris rōnis aliquis effectus in eſſētia aīe vel in potētiis īferiorib⁹ relinquitur ⁊ ſic aliquo modo ꝑueniebat fruitō ad eſſētiā aīe xpi ī paſſiōe: ⁊ aliquo modo nō. Si enī ꝯſideret eſſētia aīe ī paſſiōe xpi: ꝑut eſt act⁹ corporis: ſic fruitio ad eam nō ꝑueniebat. alias corp⁹ ei⁹ glorioſum factum fuiſſet. Silr̄ nec ad eſſentiā ſm ꝙ eſt radix īferiorꝫ viriū. qa ſic fruitiōis gaudium dolorē paſſiōis q erat in virib⁹ īferiorib⁹ totalr̄ euacuaſſꝫ. ꝑueniebat aūt ad eēntiā aīe ſꝫ ꝙ erat radix ſuꝑioris rōis. ⁊ qa eēntie aīe ē ſimplex ⁊ ē tota ī qlibꝫ ſua potētia: iō dr̄ ꝙ tota aīa fruebat ī xpo. inq̄ꝫ. ſ. ē radix ſupioris rōnis: ⁊ tota patiebat inq̄ꝫ. ſ. ē act⁹ corpis ⁊ radix īferiorꝫ viriū. ¶ Ad p^m ḡ dō ꝙ nō īpedit ꝑfectio rei niſi ꝑ h ꝙ tollit aliqd de eēntialib⁹ rei. glia autem corporis ⁊ inferiorum virium pertinet ad gaudium accidētale beatitudinis.

Et iō quāuis in xp̄o fruitio nō ꝑue
nerit ad eēntiā aīe ſm ꝙ eſt act⁹ cor
poris: ⁊ ſm ꝙ eſt radix inferioꝝ vi
riū: nō ſeqꝛ ꝙ fruitio fuerit impfe
cta in xp̄o ſiue btītudo. ¶ Ad 2ᵐ di
cēdū ꝙ aīa xp̄i pfecti⁹ fruebatur ꝙ̄
aīe ſanctoꝝ in patria loquēdo intē
ſiue. non aūt loquēdo extēſiue. qa ī
patria gaudiū fruitionis ad inferi
ores vires: ⁊ etiā ad corpus glorifi
catum perueniet. quod ſi in xp̄o fu
iſſet viator non fuiſſet.

Deinde queritᷣ de p̄ralitate
in ſbſtātiis ſpūalib⁹ inuēta
Et queruntᷣ duo. ¶ Primo
vtrū īmēſitas dīna excludat p̄ali
tatē pſonaꝝ. ¶ 2ᵒ vtrum angelica
ſimplicitas patiatᷣ ꝯpōnez ex ſbo ⁊
accn̄te. ¶ Articulus. 6⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcediᷣ. Uideᷣ
ꝙ īmēſitas dīna excludat
p̄alitatē pſonaꝝ. Dē enim
īmēſum cū ſit indeterminatū: ſtat ī
vno. Sꝫ qcquid eſt in diuinis ē im
menſū. Cū ḡ perſona ſit in diuinis:
ſtabit in vno: ita ꝙ non erunt ibi
plures perſone. ¶ Si dicatᷣ ꝙ pſone
hoc modo in vno ſtant: ꝙ oēs ſunt
vna eēntia. ¶ Conᷣ. Sicut eēntia ē
īmēſa: ita ⁊ pſona. Sꝫ īmēſitas eēn
tie facit ꝙ ſit vna eēntia tm̄. ḡ im
mēſitas pſone facit ꝙ ſit una pſona
tm̄. ¶ Si dicatᷣ ꝙ pſona nō ē īmēſa
niſi īmēſitate eēntie. ¶ Conᷣ. Per
ſona ſm intellectū addit aliqd ſup̄
eēntiā. Sꝫ qcqd intellr̄ in dīnis in
telligitᷣ vt īmēſū. ḡ pter īmēſitatez
eēntie ē in deo īmēſitas pᶜ: ḡ faciet
in diuinis vnā tm̄ pſonā. ¶ Sꝫ ꝯᷣ
eſt qͦ dᷣ. 1. Jo. 4. Tres ſunt q teſti
moniū dāt in celo. ¶ Rx᷒ dō ꝙ im
menſitas non excludit pluralitatez
niſi ſm ꝙ tollit determinationem:
que eſt pluralitatꝭ p̄ncipiū p̄mū. Si
cut autē dictū eſt p̄us: duplex deter
minatio. ſ. limitatōis ⁊ diſtinctiōis
In dīnis aūt nullo modo cadit de
terminatio limitatiōis. cadit autez
ibi determinatio diſtinctōis duplr̄
Uno mō ſm ꝙ diſtinguitᷣ ꝑ eēntiaz
ab oībus creatis. vt non limitatuꝫ
a limitato. Alio modo ſm ꝙ pſona
diſtinguitᷣ a pſona per relationem
originis: que quidē diſtinctio non ē
ꝓpter aliquā limitatōez: ſ rōne op
poſitionis: que eſt ī relatōe. vn̄ hāc
diſtīctionē īmēſitas dīna nō exclu
dit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec p̄alitatē pſonarū
Et per hoc pꝫ rn̄ſio ad p̄mū. ¶ Ad
2ᵐ dō ꝙ quāuis pſona ſit īmēſa: tn̄
īmēſitas eſt eēntiale non pſonale. ſi
cut pſona ē bona bonitate eēntiali.
vn̄ nō opꝫ ꝙ īmēſitas faciat īdiſtī
ctionē in pſonis. ſ ſolū in eſſe natu
re. ¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ pſona n̄ dᷣ aliqd
ſm intellectū addere ſup̄ eēntiā: q̄i
intellect⁹ debeat intelligere aliqd
additū eēntie. Eēt enī intellect⁹ fal
ſus. ſ qa intelligēdo pſonā ītelligo
eēntiam de neceſſitate: ſed nō ꝯ⁹.
vnde obiectio non ꝓcedit.

¶ Articul⁹. 7⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcediᷣ. Uideᷣ ꝙ ī
angelis nō ſit ꝯpoſitio acci
dētꝭ ⁊ ſbiecti. qa eē accn̄ta
le cāᷣ ab eē ſbali. ḡ ⁊ ꝯpoſitio accn̄
talis a ꝯpōne ſbali. Sꝫ ī āgel' n̄ ē cō
poſitio ſbal'. qa ſūt ſbe ſimplices. vt
Dio. dicit. ḡ nec ꝯpoſitio accn̄talis
¶ Preterea Boecius dicit in li. de

tri. ꝙ forma ſimplex ſbiectū eē n̄ po teſt. Sʒ angeli ſunt forme ſimplices ſm dio. g̃ nō poſſūt eē ſbiectū accidētis. ¶ Sʒ ɔtra ē ꝙ aug. ſbas ſpūales ponit deficē a ſimplicitate diuina p hꝰ ꝙ eſt in eis ɔpoſitio accn̄tis ⁊ ſbiecti. ¶ Rñ° dō ꝙ ex hoc aliqd ē ſuſceptiuū forme ſbalis vel accn̄talis ꝙ aliqd hʒ poſſibilitatis: qa de rōne potētie ē vt actui ſbſternatur q forma dr̄. De angelis aūt diuerſi diuerſa ſentiūt. Quidā enim dicūt ꝙ ſunt ex mā ⁊ forma cōpoſiti. Alii dicūt ꝙ ſūt ɔpoſiti ex eē ⁊ qd̄ ē. vt Boeciꝰ dic̄. Et vtroqꝫ mō opʒ ponē potētialitatē in angelo. De p̄mo.n. modo pʒ. ſimilr̄ patere poteſt de z°. qa oē qd̄ non eſt ſuū eē: opʒ ꝙ hēat eē receptū ab alio: qd̄ eſt ſibi cauſa eſſendi. Et ita in ſe ɔſideratū ē in potētia reſpectu illiꝰ eſſe qd̄ recipit ab alio. ⁊ hoc modo ad minꝰ potentialitatē ponere opʒ in angelo: quia angelꝰ non eſt ſuum eſſe: hoc enī ſolius dei eſt. Et ita relinquit̄ ꝙ angelus poſſit eſſe ſbiectum accidētalis forme. ¶ Ad p̄mū g̃ dicēdū ꝙ ſbal̄ ſimplicitas in angelis excludit ɔpoſitionē materie ⁊ forme: nō aūt ɔpoſitionē ex eſſe ⁊ qd̄ eſt. quā ɔpōnem ad minꝰ accn̄talis ɔpoſitio in angel̄ p̄ſupponit. ⁊ iterū nō opʒ ꝙ ſi eē accidentale cauſat̄ a ſbali: ꝙ ɔpoſitio accn̄talis a ɔpoſitōe ſbali cauſaret̄ qa ſba aliquo mō ſimplex pōt eē ſbiectū accn̄tis vt dictū eſt. ¶ Ad z^m dō ꝙ Boeciꝰ loquitur de illa forma ſimplici: que eſt actus purꝰ: cui nihil potētialitatꝭ admiſcetur. ⁊ talis eſt ſolus deus.

Deinde querit̄ de ſacramēto altaris. Et circa hoc q̄rūtur tria. ¶ Primo vtrum corpus xp̄i ſm totam ſuam q̄titatem ɔtineatur ſb ſpeciebus panis. ¶ Secūdo vtrum in eodem iſtāti ſit panis ⁊ corpꝰ xp̄i. ¶ Tertio vtrū deus poſſit facere ꝙ albedo ⁊ alie qualitates ſint ſine quantitate: ſicut facit ꝙ quātitas in ſacro altaris ſit ſine ſbiecto.

¶ Articulꝰ. 8ꝰ.

Ad p̄mū ſic p̄cedit̄. Videt̄ ꝙ non poſſit totum corpus xp̄i ſb illis ſpēbꝰ panis contineri. Non enim poteſt etiam per miraculum fieri vt duo ɔtradictoria ſint ſimul vera. vt Auguſtinus dicit contra fauſtum. Hoc autem ſequeret̄: ſi totum corpus xp̄i ſbeſſʒ illis ſpeciebus. Si enim eſt ſub illis ſpeciebus totum: non eſt maius illis ſpēbus: cum non excedit eas. ⁊ tamen ſecundū rei ueritatem ē maius. cum ſit bicubitum vel amplius Et ſic erit eodem maius ⁊ non maius. Ergo non poteſt etiam per miraculū fieri: ꝙ ſb illis ſpeciebus cōtineatur totum. ¶ Sed contra. vbicunqꝫ eſt pars alicuius corporis: eſt ⁊ totum corpus: niſi corpus ſit diuiſum. Sed corpus xp̄i non eſt diuiſū cum ſit impaſſibile. g̃ cum aliquid corporis xp̄i ſit ſb illis ſpēbus. vt dr̄ Mat. z6. Hoc ē corpꝰ meuʒ. opʒ ꝙ ſb illis ſpēbꝰ totū corpꝰ xp̄i ɔtineat̄. ¶ Rñ° dō ꝙ ſb illis ſpēbꝰ abſqꝫ dubio ɔtinet̄ totum corpus xp̄i ⁊ tota quantitas eius. Ad cuiꝰ euidētiam ſciēdū eſt ꝙ in ſacro altaris dupl̄r

aliquid ɔtinet. Uno mō ex ui sacri. Alio modo ex nāli cōcomitātia. Ubi grā. Sub ſpēb⁹ panis ɔtinet ⁊ corp⁹ ⁊ sanguis xpi. ſ; corp⁹ ex ui sacri. sanguis ex ɔcomitantia nāli. quia corpus xpi nō ē ſine ſanguine. ſb ſpēb⁹ aūt vini eſt ecōuerſo. Illud aūt ɔtinet ſb sacro ex vi sacri, quod eſt tñ ſbſtātiationis termin⁹. ⁊ ꝓpter hoc aīa ⁊ diuinitas nō ɔtinet in sacro ex vi sacri: cū panis ⁊ vinū in ea non ɔuertant: ſ; ex naturali ɔcomitātia qua anima inſepabilr vnit illi corpori: ⁊ diuinitas humanitati. Cū aūt ex parte panis ſba tranſeat ⁊ quantitas maneat cum reliquis accñtib⁹, patet ꝙ directe trāſbſtātiationis terminus eſt ſbſtātia corporis xpi. ⁊ ſic ipſa ſba corporis xpi eſt ibi ex vi sacri, ſ; quātitas ex naturali ɔcomitātia. Unde patet ꝙ ſba corpis xpi īmediate habet ordinem ad dimēſiones panis remanētes, q̄ttitas autem corporis xpi quaſi ex ɔñti. Econuerſo aūt eſt in ordine locati ad locū, qa ſba locati ordinat ad locū mediātib⁹ dimēſionibus ꝓpriis. ⁊ inde eſt ꝙ opʒ dimēſiones locati cōmēſurari dimēſionib⁹ loci ɔtinentl. non aūt dimēſiones corporis xpi cōmēſurari dimēſionib⁹ ſpēꝝ. ⁊ ideo ſb qbuſlibʒ paruiſ dimenſionib⁹ panis pōt eſſe totū corp⁹ xpi, ſicut tota nā ſbe alicui⁹ corporis ſaluat in qlʒ parte illi⁹ corporis. ¶ Ad pmū g̃ dicēdū ꝙ nō ſeqt ex h̄ corp⁹ xpi nō eē mai⁹ illis ſpēb⁹, qa nō ɔtinet ſb eis quaſi ɔmēſuret, ⁊ ſic nō ſeqt ɔtradictoria eſſe ſimul.

¶ Articul⁹. 9⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ in eodē inſtanti ſb ſpēbus illis ſit ſba panis ⁊ corpus xpi. Accipiat enim vltimū inſtans in quo eſt panis: ⁊ pmum inſtans ī quo eſt corp⁹ xpi. Aut g̃ ſunt duo inſtantia: aut vnū. ſ; non duo: qa cuʒ inter quelibet duo inſtātia ſit tpūs mediū: eēt aliqḋ tpūs dare in quo non eſſet ibi nec corpus xpi nec ſba panis. g̃ opʒ ꝙ ſit vnū inſtans. ⁊ ſic in eodē inſtāti ibi eſt panis ⁊ corp⁹ xpi. ¶ Si dicat ꝙ non eſt dare vltimum inſtans in quo eſt panis. Cōt Eſſe panis menſurat quodā tempe. Sed mēſura ꝓpria equat mēſurato g̃ in quolibet inſtanti illius temporis eſt ibi panis. Et ſic in vltimo inſtanti. ¶ Preterea ſicut ſe habet tēpus ad motum continuum: ita ſe hʒ inſtans ad mutationē inſtantaneā Sed tempus includit vtrunqʒ terminoꝝ motus continui. g̃ ⁊ vnum inſtans includit vtrūqʒ terminum tranſbſtātiationis: que eſt mutatio inſtantanea. ¶ Eius autem termini ſunt panis ⁊ corpus xpi. ergo in eodem inſtanti eſt panis ⁊ corpus xpi ¶ Preterea in qualibet mutatione inſtātanea ſimul eſt verum dicere: quod fit ⁊ factum eſt. quia in īſtāti non eſt accipere prius ⁊ poſteri⁹. g̃ cū trāſbatio ſit mutatio inſtātanea ſimul verum eſt dicere ꝙ fit ibi corpus xpi ⁊ factum eſt. g̃ corp⁹ xpi ſil eſt ibi ⁊ non eſt. ſed quādo non eſt ibi corpus xpi eſt ibi ſbſtantia panis. g̃ ſimul in eodem inſtāti eſt ibi corp⁹ xpi ⁊ ſba panis. ¶ Sed contra Due forme ſbſtātiales diſparate ñ

poſſunt in eodē inſtāti eidē ineſſe
Sꝫ forma panis ⁊ corpꝰ xp̄i ſunt biꝰ
g̅ nō pñt ſimul eidē ineſſe ⁊ ī eodē
inſtanti. ¶ Ex° dō ꝙ nullo modo ī
eodē inſtanti eſt ibi corpꝰ xp̄i ⁊ ſb̄a
panis. Nec eſt aſſignare vltimum
inſtās: in quo eſt ibi panis: ſ ultimū
tp̄ūs qđ ꝯtinuaᷓ ad inſtans illud ī
quo ꝓmo eſt ibi corpꝰ xp̄i. Ad cꝰ eui-
dentiā ſciēdū eſt ꝙ in rebꝰ nālibus
mutatiōes inſtātanee ſunt termini
motꝰ ſemp. Cuiꝰ rō eſt qa biꝰ mutati
ones hn̄t ꝑ terminis formā ⁊ ꝓua-
tionē: ſicut gn̄atio ignis ignē ⁊ nō
ignē. Inter formā aūt ⁊ ꝓuationē n̄
pōt eſſe aliqđ mediū niſi per accn̄s
inquātū. ſ. illud qđ ꝓuaᷓ forma ma-
gis ⁊ minꝰ appropinquat ad formā
rōne alicuiꝰ diſpōnis ad formā: que
intēdiᷓ uel remittiᷓ ꝑ motū ꝯtinuū
Et iō opꝫ ꝑexiſtē motū alteratiōis:
q terminet ad generatiōeꝫ. ⁊ ſic al-
teratio hꝫ duos terminos. vnuꝫ ſui
generis. ſ. vltimā diſpōnē: que ē ne
ceſſitas ad formā: qa alteratio ē mo
tus in qualitate. ⁊ aliū alteriꝰ gn̄is
. ſ. formā ſb̄alē. Et eodē mō illuīatio
eſt terminꝰ motꝰ localis ſolis: qui eſt
mutatio inſtantanea exn̄s inter for
mā luīs ⁊ ꝓuationē eiꝰ. ſ. tenebras.
Cuiuſlꝫ aūt motꝰ q mēſuraᷓ aliquo
tp̄e: opꝫ ꝙ vltimꝰ terminꝰ ſit in vlti
mo inſtāti tp̄is. Vn̄ cū forma ſb̄alis
ſit quidā terminꝰ alteratiōis: opꝫ ꝙ
in vltimo inſtāti illiꝰ tp̄is introdu-
caᷓ forma ſb̄alis. corruptio aūt ⁊ ge
neratio ſimul currunt. quia gn̄atio
vniꝰ eſt corruptio alteriꝰ. Oportet
g̅ ꝙ in vltimo inſtanti illiꝰ tp̄is ſit
terminꝰ corruptionis vniꝰ vt aeris

⁊ terminꝰ generatōis alꝉiꝰ vt ignis
Terminꝰ aūt corruptōis eſt non eē.
Opꝫ g̅ ꝙ in vltimo inſtanti illiꝰ tē-
poris ſit ꝓmo non aer ⁊ ꝓmo ignis
ſ ante vltimū inſtans alicuiꝰ tp̄is n̄
pōt accipi penultimū: quia inter q̄-
libꝫ duo inſtantia eſt tp̄ūs medium
ſm ph̄m. ⁊ ſic non ē accipe vltimuꝫ
inſtans in quo ſit aer. ſ in toto tp̄e
menſurante motū alteratiōis erat
aer. ⁊ in vltimo inſtanti eiꝰ eſt ꝓmo
non aer: ⁊ ꝓmo ignis. ⁊ ſimilr tn̄ſb̄-
ſtantiatio eſt terminꝰ cuiuſdā motꝰ
qui ꝯſiſtit in ꝓlatione verboꝝ. vn̄
ī vltimo inſtāti tp̄is mēſurātis illā
ꝓlationem eſt ꝓmo non panis: ⁊ ꝓꝰ
corpus xp̄i. ⁊ ſic non ē dare vltimū
inſtās in quo eſt panis: ſed vltimū
tp̄ūs. Inter tp̄ūs aūt ⁊ inſtans non
opꝫ ꝙ aliquid cadat mediuꝫ. ſic nec
inter lineā ⁊ pūctū. ⁊ ſic nō oportꝫ
ꝙ aliqn̄ neqꝫ ſit panis: neqꝫ corpꝰ xp̄i
Et ita pꝫ ſolutio ad ꝓmū. ¶ Ad zᵐ
dō ꝙ pūctū additum uł ſb̄tractum
linee non facit maiꝰ vel minꝰ. ⁊ ſilr
eſt de inſtanti appoſito tp̄i vel ſb̄tra
cto ab eo. Unde quamuis in vltimo
inſtāti tp̄is mēſurātis eſſe panis n̄
ſit panis. tamen nō ſequitur ꝙ tp̄s
illud ſit maius q̄ꝫ duratio eſſe panis
⁊ ſic ꝙ menſura non equeᷓ menſu-
rato. ¶ Ad tertium dicendū ꝙ in-
ſtans dicitur menſurare mutatōeꝫ
aliquam inſtātaneā: inquātū men-
ſurat terminū eius ad quem: quia
terminus eius a quo coniungitur
cum toto motu precedēti. ⁊ ita mē
ſuratur tempore menſurante motū
ꝓcedētē. ſ tp̄ūſ mēſurat motū rōne
vtriuſqꝫ termini. ⁊ iō nō ē ſilr.

¶ Ad 4^m dō ꝙ fieri dr̄ dupl'r. vno mō moueri ad eē. ⁊ ſic illud quod generat̄ in toto tp̄e alterationis p̄cedētis dr̄ fieri. ⁊ hoc modo loquit̄ ph̄s de fieri in. 6. phi. vbi oſtēdit ꝙ omne factū eē p̄cedit fieri: ⁊ oē fieri p̄cedit factū eē. ⁊ ſic non eſt verum ꝙ aliqd fiat ⁊ factū ſit. ſ; ſic eſt verū ꝙ illud qd̄ fit non eſt. Alio mō dr̄ fieri res qn̄ introducit̄ forma. ⁊ ſic fieri non eſt moueri: ſed terminari motū. vn̄ ſicut ſimul mot⁹ termīat̄ ⁊ terminat⁹ eſt. ita ſimul aliqd fit ⁊ factū eſt. ſ; hoc mō illud qd̄ fit eſt qa termin⁹ factionis eſt eſſe: in quo ponit̄ eē illud: qd̄ dr̄ h̄ mō moueri.

¶ Articulus. 10⁹.

Ad 3^m ſic p̄cedit̄. Videt̄ ꝙ de⁹ nō poſſit facere ꝙ albedo aut aliqua qualitas corporalis ſit ſine quātitate: qa quātitas eſt prima diſpoſitio corporis ex eo ꝙ īmediate adheret ſb̄e. vt dic Boeci⁹. S; p̄mū in quol; genē ē cā eoꝝ que ſunt poſt. vt dr̄ in. 2. met. ḡ a quātitate h̄nt oīa alia accn̄tia: ꝙ ſint diſpōnes corporales. ḡ remota quantitate nulla qualitas corporalis remanz. ¶ Preterea qualitas ſpūalis vt ſcīa vl' v̄tus eſt nobilior q̄ qualitas corporalis. S; qualitas ſpūalis etiā miraculoſe non poſſet eſſe ſine ſbiecto. vt videt̄. ḡ multo minus qualitas corporis poſſit eſſe ſine ſbiecto admin⁹ qd̄ eſt quātitas ¶ Preterea magis eſt remotū a nā ꝙ qualitas corporalis ſit oīo ſine ſbiecto q̄ ꝙ ſit in ſbiecto ſpūali: qa eē in ſbiecto ſpūali eſt qualitatis ſpūalis que eſt in p̄dicamēto eodez cū qualitate corporali. Sed eē oīo ſine ſbiecto ē ſbe que ē aliud p̄dicamētū S; nō poſſ; miraculoſe fieri ꝙ qualitas corporalis eēt in ſbo ſpūali: ut albedo in angelo. ḡ multo min⁹ poteſt fieri ꝙ qualitas corporalis non h̄eat ſbiectū ad min⁹ quātitatē. Preterea magis depēdet qualitas a ſba q̄ econuerſo. S; de⁹ nō poſſet facere aliquā ſbam creataz abſq; oī accn̄te: qa ad min⁹ op; ꝙ creature inſit relatio ad ſuū creatorē. ḡ multo min⁹ pōt fieri ꝙ qualitas ſit abſq; oī ſbiecto. ¶ S; ꝯtra. Propter hoc pōt fieri ꝙ ī ſacro altaris quātitas ſit ſine ſba: quia quantitas p̄ eēntiā a ſba differt. S; ſil'r qualitas differt p̄ eēntiā a quantitate. ḡ eadez rōne fieri poſſet vt qualitas eēt ſine q̄titate. ¶ R̄n̄. dō ꝙ dīne potentie ratione ſue īmēſitatis attribuendū ē ꝙ qcquid in defectū non ſonat: tn̄ aliqua ſunt que nā creata nō patit̄ vt fiat p̄pter aliquā repugnātiam: quam importāt rōne ꝯtradictionis implicite. ⁊ de talib⁹ ꝯſueuit a quibuſdā dici ꝙ de⁹ pōt ea facere q̄uis fieri non poſſint. Vt ḡ videamus vtrū fieri poſſit a deo ꝙ albedo ſit ſine quātitate ſciēdū ē ꝙ ī albedīe ⁊ qual; alia qualitate corporali eſt duo ꝯſiderare. ſ. ipſā naturaz albedinis p̄ quā ſpēm ſortit̄: ⁊ indiuiduatōez ei⁹ ſ̄m ꝙ ē hec albedo ſenſibilis ab alia albedine ſenſibili diſtincta. Poſſ; ḡ fieri miraclō vt nā albedīs ſbſiſtēt abſq; oī q̄titate. tn̄ illa albedo n̄ eēt ſic h̄ albedo ſēſibil' ſ; eēt q̄dā forma ītelligibilis ad modū formaꝝ ſepataꝝ q̄s plato poſuit

ſ q̄ hec albedo ſenſibil' īdiuiduata eſſet ſine quantitate: fieri nō poſſꝫ quãuis fieri poſſit q̄ quãtitas indiuiduata ſit ſine ſb̃a: qꝛ quãtitas ñ īdiuiduat̃ ſolũ ex ſb̃iecto. ſicut alia accñtia: ſ etiã ex ſitu q̄ eſt de rõne ipſi' quãtitatis dimẽſiue: que ẽ q̃titas poſitõeꝫ hñs. Et iõ poſſibile eſt imaginari duas lineas ſepatas ei' dẽ ſpẽi numero diuerſas ſm diuerſũ ſitũ. al' linea nõ eẽt diuiſibilis ex ipſa rõne ſui generis. Nõ enī diuidit linea niſi in lineas. Plures aũt albedines eiuſdem ſpẽi ſine ſb̃iecto imaginari ẽ īpoſſibile. ⁊ ſic pꝫ q̄ albedo nõ indiuiduat̃ niſi ex ſb̃iecto. ⁊ ꝓpter hoc nõ poſſet eẽ indiuidua niſi eẽt in aliquo ſb̃o ad min' ī q̃titate. ſ quãtitas habꝫ vñ indiduet̃ etiã abſq̄ ſb̃o. Et iõ põt per miraculũ eẽ hec quãtitas ſenſibilis etiaꝫ abſq̄ ſb̃o. ſicut patet in corpe xp̃i.

¶ Ad p̄mum ḡ dõ q̄ albedo ſi ſine quantitate eẽt: iã nõ eſſet corporal' qualitas ſ ſpũalis. vt ex dictis pꝫ.

¶ Ad 2m dõ q̄ de qualitate ſpũali oĩo idem dicẽdũ videt̃: qd̃ de qualitate corporali dictũ ẽ. ¶ Ad 3m dicẽdũ q̄ cũ ſb̃a ſpũalis quãtitate careat: nõ põt fieri q̄ qualitas corpal' ſit ī ſb̃a ſpũali: niſi ꝑ modũ illũ quo põt eẽ ſine quantitate: vt dictũ eſt.

¶ Ad 4m dõ q̄ ex hoc ipſo q̄ ſb̃a creata ꝯpat̃ ad deũ: ꝯſeq̄t ipam aliqd̃ accñs: ſicut ipſa relatio creatõiſ aut ſeruitutis: aut alia ſĩlis relatio. vñ ſic̃ de' nõ põt facere q̄ creatura nõ depẽdeat ab ipſo: ita non poſſet facẽ q̄ eẽt abſq̄ hi' accñtib'. poſſꝫ aũt facẽ q̄ eẽt abſq̄ aliis accñtib'. Accidẽs aũt nõ hꝫ ſb̃iectũ ex hoc q̄ ꝯpat̃ ad deũ. ⁊ iõ nihil ꝓhibꝫ quin deus facere poſſit aliqd̃ accidẽs eẽ ſine ſb̃iecto. ¶ Ad quĩtũ qd̃ obr̃ dĩ patet q̄ non eſt eadẽ ratio de q̃titate ⁊ qualitate. vt ex dictis patet.

D einde querit̃ de corporib' damnatoꝝ. Et circa hoc q̄runt̃ tria. ¶ Primo vtrum corpora damnatoꝝ ſint incorruptibilia. ¶ 2° utrũ reſurgẽt cũ ſuis deformitatib'. ¶ Tertio vtrũ puniẽt̃ in inferno verme ⁊ fletu corporali.

¶ Articul'. xi'.

A D p̄mũ ſic ꝓcedit̃. Uidet̃ q̄ corpa damnatoꝝ ñ erũt incorruptibilia. Corp' enī ñ põt eẽ incorruptibile niſi ꝑ nãm ut celeſte. vl' ꝑ grãm īnocẽtie ut corp' hoīs in p̄mo ſtatu. vel ꝑ gloriaꝫ: ſic̃ corp' xp̃i in reſurrectiõe. Sꝫ nullum iſtoꝝ ꝯpetit corporib' damnatoꝝ. ḡ corpora damnatoꝝ nõ erũt incorruptibilia. ¶ Si dicat̃ q̄ erũt incorruptibilia ex decreto diuine iuſticie vt ꝑpetuo puniat̃. ¶ Cõt. Culpe nõ debet̃ pena ꝑpetua niſi ſm q̄ hꝫ aliq̄d ꝑpetuitatis. Sꝫ ꝑpetuitas culpe nõ eſt ex parte corporis ſ ex parte volũtatis que eligit ꝑpetuo ī peccato manere. ḡ diuina iuſticia non req̄rit q̄ corp' eternalr̃ puniat̃. ¶ Pretereã corp' nõ punit̃ ꝑ pc̃õ aĩe niſi inq̄tũ ẽ organũ aĩe opantꝭ peccatũ. Sꝫ in aliq̄b' actib' põt eẽ pc̃m mortale in q̄b' corp' nõ ꝯmunicat: ſic̃ patꝫ in peccatis ſpũalib'. ḡ ſi aliq̄s ꝑ eis ſol' dãnet̃ corpi ei' ñ dẽt̃ pena ꝑpetua.

¶ Preterea ſicut aliquis damnat̃ ꝓpter peccatuꝫ tranſgreſſionis: ita

damnat̃ ꝓpter peccatū omiſſionis. Sȝ in omiſſione nihil coopat̃ corpuſ ḡ n̄ debet̃ ſibi pena ꝑpetua ſi ꝓpter peccatū omiſſionis aliq̄s damnet̃. ⁊ ſic diuina iuſticia non reqrit corpa damnatoꝝ eē incorruptibilia. ¶ Sȝ ɔtra. Remota cā remouet̃ ⁊ effect⁹. Sȝ poſt reſurrectōeȝ ceſſabit motus celi q̄ eſt cā corruptōis ī corporib⁹ ḡ ceſſabit corruptio. ⁊ ſic corpa damnatoꝝ nō erūt corruptibilia.

R° dō ꝙ corpora damnatoꝝ erūt incorruptibilia: quāuis ſint paſſibilia. Incorruptibilitatis aūt ꝑma cā ⁊ ꝑncipalis eſt iuſticia dīna: q̄ ɔſeruabit corpora damnatoꝝ ī ꝑpetuis penis. Sȝ cā ſecūdaria ⁊ quaſi coadiuuās erit q̄es mot⁹ celi: quo q̄ſcēte nulla actio vel paſſio poterit eē ī corporib⁹ ꝑtinens ad trāſmutatiōeȝ nature. Un̄ ⁊ corpora damnatoꝝ n̄ patiet̃ ab igne paſſione nature: qua nā corporis humāi trāſmutet̃ a nā ſua: ſ patient̃ paſſione aīe: ſic organū ſenſus a ſenſibili ſuſcipiēdo ſilitudinē qualitatis ſenſibilis. ¶ Ad ꝑmū ḡ dō ꝙ rō illa ꝓcedit ex inſufficiēti diuiſione. Eſt enī hic alia cā incorruptōis a reb⁹ q̄ tangūt in obiectiōe. ſ. decretū dīne iuſticie: ꝙuis poſſit dici aliquo mō: ꝙ etiā ꝑ nām erūt incorruptibilia. inquātū. ſ. remouet̃ nāle corruptōis ꝑn^m. ſ. mot⁹ celi. ¶ Ad z^m dō ꝙ peccatū ⁊ rōeȝ culpe ⁊ ꝑpetuitatis hȝ ex aīa nō ex corpore. Un̄ ſicut corpus punit̃ pro peccato: inquātū eſt inſtr̄m peccati rōnē culpe hn̄tis ab aīa: ita ꝑpetuo puniri dȝ ī quātū ē inſtr̄m peccati. qd̄ habȝ ꝑpetuitatē ex volūtate.

Ad 3^m dō ꝙ hec nō eſt rō ꝑncipal̃ quare corpus punit̃ ꝑ peccato aīe: q̄a eſt inſtr̄m aīe opantis peccatum ſ magis q̄a ē pars eētialis hoīs q̄ opat̃. Proꝑe enī loquēdo hō eſt qui peccat ꝑ aīaȝ. ⁊ iō ſi puniret̃ aīa tm̄ nō puniret̃ q̄ peccauit. ſ. hō. Nec tn̄ eſt veꝝ ꝙ aliq̄s act⁹ ſit hoīs in vita pn̄ti in quo corp⁹ nō ɔmunicet: q̄a quāuis in actib⁹ intellectiue partis nō ɔmunicet corp⁹ ſicut inſtr̄m act⁹ ɔmunicat tn̄ ſicut repn̄tās obiectū q̄a obiectū intellectuſ eſt fantaſma: ſicut color viſus. vt dr̄ in. 3°. de aīa. Fantaſma autē nō eſt ſine organo corporali. ⁊ ſic pȝ ꝙ etiā intelligēdo ⁊ in aliis actib⁹ aīe vtimur aliquo mō corpore. ¶ Ad 4^m dō ꝙ ꝑ pc̄ō omiſſionis nō damnat̃ aliq̄s q̄a aliq̄d agat̃: ſ q̄a omittit̃ illud qd̄ ē debitū fieri ab aīa ⁊ corpore. erat aūt debitum fieri ⁊ ab aīa ⁊ a corpore inquātū corp⁹ ɔmunicat actib⁹ aīe. ⁊ ita eodē mō pc̄m̄ tranſgreſſiōis ⁊ omiſſioniſ ꝑtinet ad corp⁹ ⁊ aīaȝ.

Articulus. iz⁹.

Ad z^m ſic ꝓcedit̃. Videt̃ ꝙ corpora damnatoꝝ reſ̃gēt ſine deformitatib⁹. Reſurrectio. n. fiet dīna ꝟtute que eſt ꝑfectiſſima. Sȝ ꝟtutis ꝑfecte ꝑfecta eſt opatio ⁊ effect⁹. ḡ corpa reſurgētiū erūt ꝑfecta. ⁊ ita corpora dānatoꝝ reſurgēt ſine deformitatib⁹. ¶ Sȝ ɔtra eſt ſapie. xi. Per q̄ peccat q̄s ꝑ hec ⁊ torquet̃. Sȝ dāmnati peccauerūt ꝑ corpora deformitatē hn̄tia. ḡ reſurgēt cum deformitatib⁹. ¶ R° dō ꝙ deformitas in corpore pōt eē duob⁹ modis. vno modo ex defectu

alicui⁹ mẽbri. ⁊ talis deformitas vt
ↄmuniter dr̄ in corporib⁹ dãnatoꝝ
nõ erit: qa oẽs resurgẽt incorrupti
.i. sine defectu alicui⁹ membri. vt sic
totũ corp⁹ puniat̃ in reprobis ⁊ pre
miet̃ in electis. Alio mõ põt eẽ defor
mitas vel defect⁹ corporis ex inde
bita ꝓportiõe partiũ: sicut febris ac
cidit ex indebita ꝓportione humoꝝ
⁊ sicut gibbus accidit ex supabun
dantia carnis in aliqua parte. ⁊ de
tali deformitate vel defectu est du
plex opinio. Quidã enim attẽdẽtes
damnationẽ reproboꝝ vt nihil eis
mali deesset: dixerũt ꝙ talib⁹ defor
mitatib⁹ non carebũt. Alii vero at
tẽdẽtes ꝟtutẽ resuscitãtis: qui sicut
nãm ↄdidit in opere creatiõis: ita
nãm in resurrectione reparabit: di
cũt ꝙ omnes defectus qui ex vitio
nature acciderũt: actor nature amo
uebit. vt febrẽ ⁊ hi⁹. Sꝫ defect⁹ qui
ex praua volũtate ꝓcesserũt in re
probis remanebũt. sicut sũt macule
⁊ reat⁹ peccatoꝝ. Quid aũt horum
veri⁹ sit aug. in ench. sb dubio reli
quit dicens. ꝙ nulla debet eẽ q̃stio
de pulchritudine illoꝝ quoꝝ ẽ cer
ta damnatio. His visis facile patet
solutio ad obiecta.

Articulus. iȝ⁹.

Ad ȝᵐ sic ꝓcedit̃. Videt̃ ꝙ
corpora damnatoꝝ puniẽt̃
ꝟmib⁹ ⁊ fletu corporalibus
Dicit̃ enim Judith. vltimo. Dabit
ignẽ ⁊ vermes in carnes eoꝝ. Sed
ꝟmis spũalis nõ dat̃ in carnẽ ꝫ ma
gis in animam. g̃ ꝟmis quo reprobi
puniẽt̃ nõ est tm̃ spũalis ꝫ etiã cor
poralis. ¶ Itẽ Luce. iȝ. dicit quedaȝ
glo. ꝙ p fletuȝ quem dñs reprobis ↄ
minat̃ põt ꝓbari ꝟa corpoꝝ resur
rectio. qđ non esset si flet⁹ ille eẽt tm̃
spũalis. g̃ ⁊c. ¶ Sed ↄtra est ꝙ ꝟmis
quo punient̃ reprobi est imortalis.
Isa. vltimo. Uermis eoꝝ non mori
etur. Sꝫ nullũ aĩal hꝫ ordinẽ ad im
mortalitatẽ nisi homo. g̃ ꝟmis ille nõ
erit mãlis. ¶ Preterea in fletu cor
porali fit quedã resolutio lachryma
rũ. Sꝫ omne corp⁹ finitum a quo ali
qd ↄtinue resoluit̃ nisi fiat aliqua
restauratio: tandẽ ↄsumit̃. Cũ g̃ in
corporib⁹ damnatoꝝ nulla restaura
tio fiat depditi: videt̃ ꝙ flet⁹ qui
erit in eis perpetuus nõ erit mãlis.
¶ Rñ⁹ dđ ꝙ circa hoc aug⁹. li. zo. de
ci. dei. ponit diuersas opiniones sic
dicens. In penis maloꝝ ⁊ ĩextĩgui
bilis ignis ⁊ viuacissim⁹ uermis ab
aliis atqꝫ aliis aliter atqꝫ aliter est
exposit⁹. Alii qppe vtrũqꝫ ad aĩaȝ
retulerũt. alii vtrũqꝫ ad corp⁹. alii
ad corp⁹ ignẽ: ad aĩam tropice ver
mẽ. quod esse credibili⁹ videt̃. Uñ
sequẽtes augustinũ dicim⁹ ꝙ ꝟmis
ille erit spũalis. vt ipse remorsus
ↄsciẽ interi⁹ aĩaȝ corrodẽs vermis
dicatur. ⁊ silr̃ fletus erit spũalis: ut
ipse dolor fletus dicat̃. Aliquo tam̃
mõ posset dici corporalis flet⁹ etiaȝ
sine lachrymarũ emissione. vt flet⁹
dicat̃ nõ solũ dolor aĩe: ꝫ dispositio
qua corp⁹ disponit̃ anima dolente.
¶ Ad pmũ g̃ dđ ꝙ locutio illa tro
pica est. ⁊ sic possum⁹ p carnes expo
nere aĩas ipioꝝ q carnales fuerũt.
¶ Ad zᵐ dđ ꝙ flet⁹ corporalis mõ
predicto sine lachrymarũ emissione
sufficit ad ꝟitatem resurrectionis

inſinuandã. ſi tñ ſuſtineret ꝙ ꝟmis
ꝛ flet⁹ eſſent corporales. poſſet dici
ꝙ diuina ꝟtute ꝛ ꝟmiſ ille ſuſtẽtaret
ꝛ lachrimaꝝ deꝑditio reſtauraret
D Einde querit de ſenſib⁹ ſa-
cre ſcripture. Et circa hoc
querũt tria. Primo vtꝝ
ꝑter ſenſus lr̃ales in ꝟbis ſacre ſcri
pture alii ſenſus lateãt. 2° de nu
mero ſenſuum ſacre ſcripture. 3°
utꝝ iſti ſẽſus ĩueniãt ĩ aliis ſcriptu
ris. Articul⁹. 14⁹.

AD pmũ ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ
in eiſdẽ ꝟbis ſacre ſcriptu
re non lateãt plures ſenſuſ
quia dictionib⁹ ſemel ſumptis nõ ẽ
vtendũ equoce vel multiplr̃. Sed
pluralitas ſenſuũ facit multiplicem
locutionẽ. g̃ in eadẽ locutiõe ſacre
ſcripture nõ pñt plures ſenſus latẽ
Pretẽa ſacra ſcriptura ordinata
eſt ad intellectũ ſm illud pſ. Decla-
ratio ſermonũ tuoꝝ dat intellectũ
Sꝫ multiplicitas ſenſuũ obnubilat
intellectũ. g̃ nõ debẽt in ſacra ſcri-
ptura multi ſenſus eſſe. Pretẽa
id qδ põt eſſe occaſio erroris dꝫ in
ſacra ſcriptura vitari. Sed ponere
aliquos ſenſuſ preter lr̃alẽ ĩ ſcriptu
ra põt eẽ ocaſio erroris. quia quilꝫ
poſſet exponere ſacrã ſcripturã ſm
ꝙ ipſe vellet ad ꝯfirmatõeꝫ opini-
onis ſue. g̃ nõ debẽt eẽ plures ſẽſuſ
ĩ ſacra ſcriptura. Preterea aug.
dicit. 2. ſup gñ. ad lr̃am. Maior ẽ
ſacre ſcripture auctoritas ꝙ omnis
humani ingenii ꝑſpicacitas. g̃ ille
ſenſus qui non habꝫ auctoritatẽ ad
aliquid ꝯfirmãdũ nõ eſt ꝯueniens
ſenſus ſacre ſcripture. Sꝫ null⁹ ſen-
ſus preter lr̃alẽ hꝫ robur ad aliqd
ꝯfirmãdũ. vt pꝫ p Dion. in ep̃la ad
Titũ. Dicit enim ꝙ ſimbolica theo-
logia. i. que ex ſimilib⁹ ꝓcedit: nõ eſt
argumẽtatiua. g̃ ſacra ſcriptura ali
os ſenſus ꝑter lr̃alẽ nõ habꝫ. Pre
terea q̃cũꝗ ſenſus ex ꝟbis alicuius
ſcripture trahit quẽ auctor nõ intẽ
dit: nõ eſt ſenſus ꝓpri⁹. q̃a auctor p
vnã ſcripturã nõ põt intelligẽ niſi
unum. quia non contingit plura ſi-
mul intelligere ſm phũm. g̃ ñ pñt
eẽ plures ſenſus ꝓprii ſacre ſcriptu-
re. Sed ꝯtra eſt qδ dr̃ Daniel. 12
Pertrãſibunt plurimi ꝛ multiplex
erit ſciã. Preterea Hiero. dic in
prologo biblie loquẽs de apoca. In
ꝟbis ſingulis multiplices latẽt ĩtel
ligẽtie. R° dδ ꝙ ſacra ſcriptura
ad hoc diuinit⁹ eſt ordinata vt per
eam nobis ꝟitas manifeſtet nccia
ad ſalutẽ. manifeſtatio aũt vel ex-
p̃ſſio alicui⁹ ꝟitatꝭ põt fieri de aliq
reb⁹ ꝛ ꝟbis. in quãtũ. ſ. ꝟba ſignifi-
cant res: ꝛ vna res põt eſſe figura
alteri⁹. Actor aũt rerũ non ſolũ põt
ꝟba accõmodare ad aliqd ſignificã
dũ: ſꝫ etiã res põt diſponere in figu
rã alteri⁹. ꝛ ſm hoc in ſacra ſcriptu
ra manifeſtat ꝟitas dupl̃r. Uno mõ
ſm ꝙ res ſignificãt p ꝟba. ꝛ in hoc
cõſiſtit ſenſus lr̃alis. Alio mõ ſm ꝙ
res ſunt figure aliaꝝ reꝝ. ꝛ in hoc
ꝯſiſtit ſenſus ſpũalis. ꝛ ſic ſacre ſcri
pture plures ſenſus ꝯpetũt. Ad
pmũ g̃ dδ ꝙ uarietas ſenſuũ quoꝝ
vn⁹ ab alio nõ ꝓcedit fac multipli-
citateꝫ locutionis. ſꝫ ſenſus ſpũalis
ſemp fundat ſup lr̃alẽ ꝛ ꝓcedit ex
eo. Unde ex hoc ꝙ ſacra ſcriptura

exponiť lr̃aliter ⁊ ſpũalr̃: non eſt in ipſa aliqua multiplicitas. ¶ Ad 2ᵐ dõ ꝙ ſm̃ ꝙ aug. dicit ĩ li. de doctri. xpiana. Utilr̃ eſt a deo diſpoſitũ ut ṽitas in ſacra ſcriptura cũ aliqua difficultate manifeſteť. Eſt eniꝫ hͦ vtile ad tollendũ faſtidiũ. qa ad ea que ſunt difficilia maioꝛ ſurgit attentio: que tediũ tollit. Silr̃ ex hoc tolliť ſupbiendi occaſio: dum homo difficulter veritatẽ ſacre ſcripture capere poteſt. Similr̃ ꝑ hoc veritaſ fidei ab irriſione infideliũ defẽdiť Unde dñs Math. 7. Nolite inquit ſanctũ dare canib⁹. Et dionyſius Thimoteum monebat vt ſancta ab ĩmũdis incõtaminata ſeruaret. Et ita pꝫ ꝙ expedit ṽitatẽ fidei ſb̃ diuerſis ſenſib⁹ in ſacra ſcriptura t̃di ¶ Ad 3ᵐ dõ ꝙ ſicut dicit Aug⁹. in li. de doctrina xpiana. Nihil eſt qd̃ occulte in aliquo loco ſacre ſcripture tradať. qd̃ non alibi manifeſte exponitur. Unde ſpũalis expoſitio ſemper debet habere fulcimentum ab aliqua litterali expoſitione ſacre ſcripture. ⁊ ita vitaťomnis erroꝛis occaſio. ¶ Ad quartũ dicẽdũ ꝙ nõ eſt ꝓpter defectum auctoꝛitatis: ꝙ ex ſenſu ſpũali non poteſt trahi efficax argumentũ. ſ eſt ex ipſa natura ſil'itudinis: in qua fundať ſpũal' ſenſus. Una enim reſ plurib⁹ ſimiliſ eſſe poteſt. vnde non poteſt ab illa quando in ſcriptura ſacra ꝑponiť procedi ad aliquam illarũ determinate. ſed eſt fallacia conſequentis. Uerbi grã. leo propter aliquã ſimilitudinẽ ſignificat xpm̃ ⁊ dyabolũ. Unde per hoc ꝙ aliquid de leone diciť in ſacra ſcriptura: ad neutrũ poteſt fieri proceſſus in ſacra ſcriptura argumẽtando. ¶ Ad quītũ dicẽdũ ꝙ actoꝛ ꝑncipalis ſacre ſcripture ẽ ſpũs ſanct⁹. qui in vno ṽbo ſacre ſcripture intellexit multo pl'a ꝙ̃ per expoſitoꝛes ſacre ſcripture exponanť vel diſcernãť. nec eſt etiaꝫ inconueniẽs: ꝙ homo qui fuit actoꝛ inſtrumẽtaliſ ſacre ſcripture ĩ uno verbo plura intelligeret: qa ꝓphe vt hiero. dicit ſuper Oſee. Jta loquebanť de factis pñtib⁹ ꝙ etiã intenderunt futura ſignificare. Uñ non eſt impoſſibile ſimul plura intelligẽ. inq̃ᵐ vnũ ẽ figura alteri⁹.

¶ Articul⁹. 15⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcediť. Uideť ꝙ ñ debeãt diſtingui quatuoꝛ ſenſus ſacre ſcripture. ſ. hiſtoꝛialis vel lr̃alis. alegoꝛicus. moralis. ⁊ anagogic⁹. Sicut enĩ ĩ ſacra ſcriptura aliqua figurate dicũť de xpo. ita etiam figurate dicunť de multis aliis hoĩbus. ſicut Daniel'. 8. per hircũ capꝛaꝶ ſignificaťrex grecoꝶ. Sꝫ hi⁹ figuratiue locutiones ñ faciũt aliquẽ ſenſuꝫ ꝑter lr̃alem in ſacra ſcriptura. g̃ nec ſenſus alegoric⁹ ꝑ quẽ exponũť de xpo ea que in figura ipſi⁹ ꝓceſſerũt: debꝫ ali⁹ ſẽſuſ ab hiſtoꝛico poni. ¶ Preterea vna eſt eccleſia capitis ⁊ mẽbꝛoꝛum. Sꝫ ſenſus alegoꝛic⁹ videť pertinere ad caput eccleſie. ſ. xpm̃. ſenſus moraliſ videť pertinere ad membꝛa eius. ſ. fideles. g̃ ſenſus moralis non debet ab alegoꝛico diſtĩgui. ¶ Preterea moralis ſenſus eſt qui ad moꝶ inſtructionẽ ꝑtinꝫ. Sꝫ ſacra ſcriptura

in pluribꝰ locis ſm lr̄alē ſenſum mores inſtruit. ḡ moralis ſenſus nō dꝫ diſtingui a lr̄ali. ¶ Preterea ſicut xp̄s eſt caput eccleſie militātis, ita eſt caput triūphātis. nec ē aliꝰ ⁊ aliꝰ xp̄us. ḡ nec ſenſus anagogicꝰ ꝑ quē aliqua exponūť de eccleſia triūphante debꝫ eſſe aliuſ ab allegorico quo aliqua exponūť de xp̄o ⁊ eccl'ia militāte. ¶ Preterea ſi iſti quatuoꝛ ſenſus eſſent de neceſſitate ſacre ſcripture: quelibet pars ſacre ſcripture deberet hos quatuoꝛ ſenſus hēre. ſ; hoc falſum eſt. Ut enī aug. dic̄ ſup gn̄. ad lr̄am. In quibuſdam ſenſus lr̄alis querēdꝰ ē ſolus. ḡ hi quatuoꝛ ſenſus nō ſunt de neceſſitate expoſitionis ſacre ſcripture. ¶ Sꝫ cōtra eſt qđ aug. dicit in ꝑncipio ſup gn̄. ad lr̄am. In oībꝰ libris ſanctis opꝫ intueri que ibi eterna intuenť. que ibi facta narreť. que futura ꝑnūciant. que agenda ꝑcipiūť. Primum aūt pertinet ad ſenſum anagogicū 2ᵐ ad hiſtoꝛicū. 3ᵐ ad alegoꝛicū. 4ᵐ ad moꝛalem. ḡ quatuoꝛ ſunt ſenſus ſacre ſcripture. ¶ Preterea Beda ſuper gn̄. in ꝑn. dicit. Quatuoꝛ ſūt ſenſus ſacre ſcripture. hiſtoꝛia que res geſtas loquitur. alegoꝛia ī qua aliud ex alio intelligiť. tropologia .i. moꝛalis locutio in qua de moꝛibꝰ oꝛdinādis tractať. anagogia ꝑ quā de ſūmis ⁊ celeſtibꝰ tractaturi ad ſuperioꝛa reducimur. ¶ Rͦ dđᵐ ꝙ diſtinctio iſtoꝝ quatuoꝛ ſenſuū hoc mō accipi debꝫ. Sicut enim dictum eſt ſacra ſcriptura ꝟitatē quaꝫ tr̄dit duplr̄ manifeſtat ꝑ ꝟba ⁊ ꝑ rerum figuras. Manifeſtatio autē que ē ꝑ ꝟba facit ſenſum hiſtoꝛicū ſiue lr̄alem. unū totū id ad ſenſum lr̄alē pertinet: qđ ex ipſa ꝟboꝝ ſignificatiōe recte accipiť. Sꝫ ſēſus ſp̄ualis vt dictū eſt accipiť vel ꝯſiſtit in hoc: ꝙ q̄dam res ꝑ figurā aliarū rerū exprimūť. quia viſibilia ſolēt eſſe figure inuiſibiliū: vt Dio. dicit. Inde eſt ꝙ ſenſus iſte qui ex figuris accipitur ſp̄ualis vocať. veritas aūt quā ſacra ſcriptura per figuras reꝝ tr̄dit ad duo oꝛdinať. ſ. ad recte credēdū ⁊ ad recte operandum. Si ad recte operandū ſic eſt ſenſus moꝛalis: qui alio nomine tropologicꝰ dr̄. Si aūt ad recte credendū opꝫ diſtinguere ſm oꝛdinē credibiliū. Ut eniꝫ Dio. dic̄. 4. c. ce ier. Statꝰ eccleſie mediꝰ ē inter ſtatū ſinagoge ⁊ ſtatū eccl'ie triūphātis. Vetꝰ ḡ teſtamētū figura fuit noui. vetꝰ ſimul ⁊ nouū figura ſunt celeſtiū. Senſus ḡ ſp̄ualis oꝛdinatꝰ ad recte credēdū pōt fundari in illo modo figurationis: quo vetꝰ teſtamētū figurat nouū: ⁊ ſic eſt alegoꝛicꝰ ſenſus vel typicꝰ. ſm ꝙ ea que in veteri teſtamēto cōtigerunt exponūť de xp̄o ⁊ eccleſia. vel poteſt fundari in illo modo figurationis: quo nouum ſimul ⁊ vetus ſignificant eccleſiā triūphantē. ⁊ ſic eſt ſenſus anagogicꝰ. ¶ Ad ꝑmū ḡ dđ ꝙ hyrcus vel alia hiꝰ per q̄ alie ꝑſone a xp̄o in ſcripturis deſignāť: non fuerūt res alique ſ; ſilitudines imaginarie ad hoc ſolū oſtenſe vt ille perſone ſignificarenť. Unī illa ſignificatio qua per illas ſilitudines perſone ille aut regna deſignātur: non pertinet niſi ad hiſtoꝛicū ſēſū

Sed ad xp̄m deſignandū etiam illa
que in rei veritate contigerunt or/
dinant̄ ſicut vmbra ad veritatem
⁊ ideo taliſ ſignificatio qua per hu⁹
res xp̄us aut eius membra ſignifi/
cant̄ facit aliū ſenſum preter hiſto/
ricū .ſ. alegoricū. Si alicubi vo inue
niat̄ ꝙ xp̄us ſignificat̄ p hu⁹ imagi/
nariaſ ſiſitudines. talis ſignificatio
non excedit ſenſum litteralē: ſicut
xp̄us ſignificat̄ per lapidem qui ex/
ciſus eſt de monte ſine manibus.
Dan. z. ¶ Ad zᵐ dō ꝙ ſenſus ale/
goricus non ſolum pertinet ad xp̄ꝫ
rōne capitis: ſed etiam rōne mem/
broꝝ. ſicut ꝙ per duodecim lapides
electos de iordane. Joſue. 7. ſignifi/
cantur duodecim apoſtoli. Sed mo
ralis ſenſus ꝑtinet ad membra xp̄i.
quantū ad ꝓprios eoꝝ actus: ⁊ non
ſm ꝙ ꝯſiderant̄ vt membra. ¶ Ad
tertiū dicendū ꝙ moralis ſenſus n̄
dicitur omnis ſenſus per quem mo
res inſtruūt̄: ſ per quem inſtructio
moꝝ ſumit̄ ex ſimilitudine aliqua ꝛ
rerum geſtarum. Sic enim moralis
ſenſus eſt pars ſpūalis: ita ꝙ nunꝙ̄
eſt idem ſenſus moralis ⁊ lr̄alis.
¶ Ad quartū dicēdū ꝙ ſicut ſenſus
alegoricus pertinet ad xp̄m ſm ꝙ ē
caput eccleſie militantis iuſtificanſ
eam ⁊ grām infundēs. ita ⁊ ſenſus
anagogicus pertinet ad eum ſm ꝙ
eſt caput eccleſie triūphantis glori
ficans eam. ¶ Ad quintū dicēdum
ꝙ quatuor iſti ſenſus non attribu/
unt̄ ſacre ſcripture vt in qualibet
eius parte ſit iſtis quatuor ſenſibuſ
exponēda. ſ qn̄ꝙ̄ iſtis quatuor. qn̄ꝫ
tribus. qn̄ꝙ̄ duob⁹. qn̄ꝙ̄ vno tm̄.

In ſacra enī ſcriptura precipue ex
prioribus poſteriora ſignificant̄. ⁊
ideo qn̄ꝙ̄ in ſacra ſcriptura ſcdm
ſenſum litteralē dr̄ aliquid de pori
quod poteſt ſpūalr̄ de poſteriorib⁹
exponi. ſ non ꝯuertit̄. Inter omnia
aūt que in ſacra ſcriptura narrāt̄:
prima ſunt illa que ad vet⁹ teſtam̄
tū pertinent. ⁊ ideo que ſm lr̄alem
ſenſum ad facta veteris teſtamēti
ſpectant poſſunt quatuor ſenſib⁹ ex/
poni. Secūda vo ſūt illa que ꝑtinēt
ad ſtatū pn̄tis eccleſie: in quib⁹ illa
ſunt priora que ad caput pertinent
reſpectu eoꝝ que pertinent ad mē/
bra. qa ipm̄ corp⁹ verū xp̄i ⁊ ea que
in ipo ſūt geſta: ſūt figura corporis
xp̄i miſtici: ⁊ eoꝝ que in ipſo gerūt̄
vt in ipſo. ſ. xp̄o exemplum viuēdi
ſumere debeam⁹. In xp̄o etiam fu/
tura gloria nobis premonſtrata eſt
Unde ea que ad lr̄am de ipſo xp̄o
capite dicūt̄ pn̄t exponi ⁊ alegorice
referendo ad corpus eiuſ miſticū: ⁊
moraliter referendo ad act⁹ noſtroſ
qui ſm ipm̄ debēt reformari. ⁊ ana
gogice: inquantum in xp̄o eſt nobis
iter glorie demonſtratū. Sꝫ quādo
ſm lr̄alem ſenſum dr̄ aliquid de ec
cleſia: non poteſt exponi alegorice:
niſi forte ea que dicūt̄ de primitiua
eccleſia exponant̄ quantū ad futuꝝ
ſtatū eccleſie preſentis. poſſūt tamē
exponi moraliter ⁊ anagogice. Ea
vero que moraliter dicūt̄ ſm ſenſū
lr̄alem non ꝯſueuerunt exponi niſi
alegorice. Illa vero que ſm ſenſum
lr̄alem pertinent ad ſtatū glie nul/
lo alio ſenſu conſueuerūt exponi eo
ꝙ ipſa non ſunt figura alioꝝ: ſ ab

omnibus aliis figurata.

Articulꝰ.16ꝰ.

AD 3m ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ in aliis ſcripturis ꝑdicti ſenſus diſtigui debeāt. Sēſus enī ſpūales in ſacra ſcriptura accipiūt ex qbuſdā ſiltudibus. ſ; ī aliis ſciis ꝓcedit ēt ex qbuſdā ſiltudibꝰ. g̃ ī ſcripturiſ aliaꝝ ſciaꝝ pñt ſēſuſ plures inueniri. ¶ Preterea poetice artis eſt ꝟitatē rerū aliquibꝰ ſiltudinibꝰ fictis deſignari. g̃ videt ꝙ ⁊ in dictis poetarū ſenſus ſpūales inueniāt: ⁊ nō ſolū ī ſacra ſcriptura. ¶ Preterea phs dicit. ꝙ qui dicit vnū quodāmō multa dicit. g̃ videtur ꝙ in aliis ſciētiis in vno ſenſu poſſūt deſignari plures. ⁊ ſic nō ſolum ſacra ſcriptura hos ſenſus ſpirituales h;. ¶ S; cōtra eſt qđ dicit Greg. 22. moꝝ. Sacra ſcriptura oēs ſcīas atq; doctrinas ipſo etiā locutionis ſue more trāſcēdit. qa vno eodēq; ſermōe dū narrat geſtū ꝑdit miſteriū. ¶ Rñ° dđ ꝙ ſpūalis ſēſus ſacre ſcripture accipit ex hoc ꝙ res curſum ſuū ꝑagentes ſignificāt aliqd aliud qđ ꝑ ſpūalē ſenſū accipit Sic aūt ordinātur res in curſu ſuo vt ex eis talis ſenſus poſſit accipi qđ eiꝰ ſoliꝰ eſt qui ſua ꝓuidentia res gubernat: qui ſolus deꝰ eſt. Sicut. n. homo pōt adhibere ad aliqd ſignificandū aliquas voces vel aliquas ſiltudines fictas. ita deꝰ adhib; ad ſignificationē aliquoꝝ ipm curſum rerū ſue ꝓuidētie ſbiectarū. Significare aūt aliquid ꝑ ꝟba vel ꝑ ſiltudines fictas ad ſignificādū tātū ordinatas: non facit niſi ſenſū lr̃alē. vt ex dictis p;. Uñ in nulla ſcīa humana induſtria inuēta ꝓprie loquēdo pōt inueniri niſi lr̃alis ſenſus. ſ; ſolū in iſta ſcriptura: cuiꝰ ſpūs ſāctꝰ eſt actor. homo ꝟo inſtrm̃ ſm̃ illđ pſ. Lingua mea calamꝰ ſcribe ⁊c. ¶ Ad pmū g̃ dđ ꝙ in aliis ſciētiis ꝓcedit ex ſilibꝰ argumētādo: nō ꝙ ex ꝟbis qbꝰ vna res ſignificat: ſignificet ⁊ alia res. ¶ Ad 2m dđ ꝙ fictiōes poetice nō ſūt ad aliud ordinate niſi ad ſignificādū. vñ tal' ſignificatio nō ſupgredit modū lr̃alis ſenſus. Ad 3m dđ ꝙ q dicit vnū quodāmō dicit multa. ſ. in potētia. ſ; ꝙ ↄcluſiones ſūt potētia ī ꝑncipiis. Ex vno. n. ꝑncipio mlte ↄcluſiōes ſequūt. ñ ꝙ in aliis ſciētiis ꝑ modū ſignificationis qđ dr̃ de vna re ſiml' de aliiſ intelligat vt ſignificatū: licet inde trahi poſſit ꝑ argumētationē ⁊c.

QUeſtio eſt de ope manuali. Circa qđ querunt duo. ¶ Primo vtrū opari manibꝰ ſit ī ꝑcepto. ¶ 2° vtrū ab h̃ ꝑcepto excuſēt illi q ſpūalibꝰ opibꝰ vacāt.

¶ Articulꝰ.17ꝰ.

AD pmū ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ operari manibus ſit in ꝑcepto. 2. ad. theſa. 3. Si quis non vult operari non manducet. Audiuimꝰ enim ⁊c. Glo. Quod ideo ꝑcipio quia audiuimꝰ. g̃ ⁊c. ¶ Preterea aug. in li. de opere monachorū. Audiāt g̃ quibꝰ hoc ꝑcepit apl's qui nō habēt hāc poteſtatē. ¶ Preterea nullꝰ d; excōmunicari ut iura dicunt: niſi pro mortali. Sed nullus peccat mortaliter niſi ↄtra ꝑceptū faciēs. Cum g̃ ille qui ceſſat ab ope

manuali iure poſſit excōmunicari: vt patet p illud quod dr̄.2.ad theſ 3. Si quis non obedierit vbo noſtro per epiſtolā: hunc notate: ⁊ ne cōmiſceamini cum illo vt cōfundat. videt̄ ergo q̇ operari manib⁹ ſit ī p̄cepto ¶ Preterea ille qui peccauit tenet̄ penam debitam p peccato ſbire ex neceſſitate precepti. Sʒ oēs in Adā peccauerūt. ad ro. 5. Pena autē pc̄ti Ade eſt labor manualis. gn̄. 3. In ſudore vult⁹ tui veſceris pane tuo. ergo omnib⁹ eſt p̄ceptū manib⁹ laborare. ¶ Preterea ad eph. 4. Qui furabatur iā non furet̄: magis aūt laboret operādo manib⁹ ſuis. Glo. Laboret operando nō ſolū p ſeruos ſ etiam manib⁹. Illud autē quod ad omnes pertinet eſt p̄ceptū nō cōſiliū. ergo ⁊c. ¶ Preterea labor manualis neceſſari⁹ eſt ad ſuſtentationē vite corporalis: ſicut actus virtutū ſunt neceſſarii ad ſuſtentationē vite ſpūalis. Sed act⁹ vtutū ſunt in precepto ergo ⁊ laborare manibus. ¶ Preterea illud ad quod ſequit̄ peccatū mortale non poteſt ſine peccato mortali fieri. Sʒ ad non laborare ſequit̄ non manducare. quod qn̄q3 eſt peccatū mortale. 2. ad theſ. 3. Qui non opat̄ non manducet. ergo non operari manib⁹ eſt peccatū mortale. ergo ei⁹ oppoſitū eſt ī precepto. ¶ Sed cōtra. Nō eſt cōtrariū p̄cepto vel conſilio preceptum domini vel cōſiliū. Sʒ dn̄s vel precipiendo vel cōſulendo dic̄ Mat. 6°. Nolite ſolliciti eſſe anime veſtre ⁊c. Huic aūt cōtrariat̄ labor manuū. qa qui laborant manib⁹ ſolliciti ſunt de neceſſariis corporis. ergo labor manuū non eſt in p̄cepto. ¶ Preterea lex vetus quantū ad p̄cepta moralia ſufficiēter cōtinebat q̄ neceſſaria ſunt ad ſalutē. Un̄ dn̄s Mat. 19. Si vis ad vitā ingredi ſerua mandata. ⁊ loquit̄ de mandatis decalogi. Un̄ ſbdit. Nō homicidiū facies. nō furaberis. Sed in p̄ceptis veteris legis nihil cōtinet̄ de labore manuū. ergo labor manuū nō eſt in p̄cepto. ¶ Preterea ad p̄cepta ſeruanda omnes tenet̄. Sʒ ad labores manuū nō omnes tenent̄. alias qui ſunt diuites ⁊ manib⁹ nō laborant mortaliter peccarēt. ergo labor manuum non eſt in p̄cepto. ¶ Preterea ad precepta non magis tenet̄ religioſi q̄ ſeculares. Sed ad laborādū manib⁹ vident̄ magis teneri religioſi q̄ ſeculares. Unde aug⁹. in li. de operib⁹ monachorū. monachos rephendit: quia non laborant. non aūt alios. ergo ⁊c. ¶ Preterea vſus liberaliū artiū nobilior eſt q̄ mechanicarū: qui in opere manuali cōſiſtit. Sʒ vſus liberaliū artiū n̄ eſt ī p̄cepto. ergo multo min⁹ labor manuū. ¶ Rñdeo dō q̇ iudicium de vnaquaq3 re ſumēdū eſt ſm̄ finē ad quē ordinatur Labor autem manuū ad tria eē vtilis inuenitur. Primo ad ociū tollēdum. Unde Hiero. ad Ruſticū monachum. Semper aliquid operis facito, vt te dyabol⁹ inueniat occupatum. ⁊ q̇ ītelligat de ope manuali patet per illud quod ſbiungit. vel fiſcellā texe iūco. ⁊ poſtea ſbdit. In deſideriis eſt omnis ocioſus. ¶ 2° ad corp⁹ domādū. Unde. 2. ad Cor. 6. Aliis carnis maceratōib⁹ cōiūgit

labor manualis ad [...] eſt vtilis.

1°

2°

vbi dr̃ in laboribꝰ.ſ.operũ:qa mani
bus ſuis opabat̃.⁊ ſbiũgit.Jn uigi
liis ⁊ ieiuniis ꝛc.¶ 3ᵒ ordinat̃ ad q̃
rẽdũ victũ.Act.zo.Ad ea que mihi
opus erãt:⁊ his qui mecũ erãt mini
ſtrauerũt manꝰ iſte.Si g̃ ꝯſideretur
labor manuũ ſm ꝙ ordinat̃ ad tol-
lendũ otiũ:vel corpꝰ domãdum:ſic
idem iudiciũ eſt de labore manuuꝫ
⁊ de aliis exercitiis ad eadẽ ordina
tis. Nõ enim eſt in ꝑcepto ꝙ tollat̃
otiũ tali aut tali occupatione, ſ ſuf
ficit ad otiũ tollẽdũ, quacũꝗ licita
occupatione ab ocio quis deſiſtat.
⁊ ſic occupatio laboris manuũ non
eſt in ꝑcepto:ꝯſiderato hoc fine.Et
ſimilis eſt ratio de labore manuũ ſꝫ
ꝙ ordinat̃ ad corpus domandũ:qa
multis exercitiis corpꝰ domari põt
ſicut vigiliis ieiuniis: ⁊ multis hiꝰ.
Vñ nullũ eoꝝ inquantũ ordinatur
ad talẽ finem eſt in ꝑcepto in ſpãli:
quãuis in gñali ſit in ꝑcepto corpꝰ
domare qualicũꝗ exercitio: q̃ mor-
tifere ꝯcupĩe repmãt̃. Secũdũ aũt
ꝙ ordinat̃ ad victũ querẽdũ ſic vi-
det̃ eſſe in ꝑcepto. Vñ dr̃.i.ad theſ.
.4.Operemini manibꝰ veſtris ſicut
ꝑcepimꝰ vobis:nec ſolũ in precepto
iuris poſitiui:ſ etiã iuris naturalis.
Illa enim ſunt de lege naturali ad
que homo ex ſuis naturalibꝰ incli-
nat̃. Sicut aũt ex ipſa diſpoſitione
corporis patet:homo nãlem ordina
tionẽ hꝫ ad opꝰ manuale. ꝓpter qḋ
dr̃ Job.5.Homo ad laborẽ naſcit̃ ⁊
auis ad volãdũ. Cũ aũt aliis aĩali-
bus natura ſufficienter ꝓuiderit ĩ
his que ad ſuſtentationẽ ſue vite ꝑ
tinẽt in cibis ⁊ armis ⁊ tegimẽtis,
homini in his nõ prouidit,quia iſe
eſt preditus rõne:per quam ſibi põt
prouidere in omnibꝰ ſupradictiſ.vñ
⁊ erit ſibi loco omniũ ꝑdictoꝝ ma-
nus ꝯueniẽs ad diuerſa opera: qbꝰ
ꝯceptiones rõnis diuerſis artificiis
exequat̃.vt dr̃.14: de aĩalibus.

Sciendũ tamẽ eſt ꝙ duplex eſt pre-
ceptum legis nature.quoddã quod
ordinat̃ ad tollendũ defectũ vnius
ſingularis perſone, vel ſpũale ſicut
de actibꝰ ꝟtutum, vel corporale ſic
preceptũ quod dñs dedit homini
gñ.z.De omni ligno quod eſt in pa
radiſo comede.ꝛc. Aliud vero ẽ qḋ
ordinat̃ ad tollendũ defectũ totius
ſpẽi:ſicut hoc qḋ dr̃ gñ.i.¶ Creſcite
⁊ multiplicamini ⁊ replete terram
Jn hoc enĩ ꝑcipit̃ actꝰ generationis
quo natura ſaluat̃ ⁊ multiplicat̃.

Hoc aũt intereſt inter hec duo gña
preceptoꝝ.qa pmũ ꝑceptũ legis na
ture quilibꝫ tenet̃ ſingulariter ob-
ſeruare. ſ ad zᵐ ꝑceptũ non tenet̃
quilibꝫ ſingulariter.Jn his enĩ que
pertinent ad ſpẽm omnes homines
ꝯputandi ſunt quaſi vnꝰ homo.par
ticipatione enim ſpẽi plures hoĩes
ſunt vnꝰ homo.vt dicit porphiriꝰ
Sicut aũt homo vnꝰ habet diuerſa
membra quibuſ occupat̃ in diuerſis
officiis ordinatis ad tollendũ ꝓpꝫ
defectũ:que non poſſunt omnia per
vnum membrũ exerceri: ſicut oculꝰ
videt totũ corpꝰ:⁊ pes totũ corpuſ
portat.ita oportet eſſe ĩ his que ad
totam ſpẽm pertinent. Non enĩ ſuf
ficeret vnꝰ homo ad exercenda oĩa
quibuſ humana ſocietas indiget.⁊
iõ diuerſis officiis oportet occupari

diuerſos. vt dicit̃ ad ro.12. Sicut in
vno corpore multa mēbra hēm⁹ ⁊c.
Hec autem diuerſificatio hominū
in diuerſis officiis contingit. Pmo
ex diuina ꝓuidentia: que ita homi
nū ſtatus diſtribuit: vt nihil vnq̄
deeſſe inueniatur de neceſſariis ad
vitam. Secūdo etiam ex cauſis na-
turalibus: ex quib⁹ ↄtingit ꝙ in di
uerſis hominibus ſunt diuerſe in-
clinationes ad diuerſa officia vel
ad diuerſos modos viuendi. Quia
ḡ labore manuū aliqs poteſt ſbueni
re ⁊ ꝓprio defectui ⁊ alieno: cū non
poſſit vnus homo in omnibus ſibi
ſufficere: ſed indiget alieno auxilio
patet ꝙ preceptum de labore ma-
nuum quodāmō ſb vtroq; genere
predictorum preceptoꝝ ↄtinetur.
Inquantum enim labore manuum
vnius ſbuenit̃ neceſſitatibus alioꝝ
ſic pertinet ad 2ᵐ genus naturaliū
preceptoꝝ. Inquantum autē aliqs
per hoc ſuis neceſſitatibus ſbuenit:
pertinet ad pmum genus: ſicut pre
ceptum de comedēdo. Preceptum
autem quod ordinatur ad tollēdū
defectū corporalē non obligat niſi
defectu exiſtente. vnde ſi eſſet aliqs
qui poſſet viuere ſine cibo: nō obli
garetur precepto de comedendo.
Sic ergo preceptū de labore manu-
um non obligat aliquem ſingularit̃
ſm ꝙ ordinat̃ ad tollēdū defectu3
ↄmunē aliquo modo. neq; ſm ꝙ or-
dinatur ad tollendū ꝓpriū niſi defe
ctu exiſtente. ⁊ ideo ille qui h3 vn̄ d̄
licite viuere poſſit: non tenet̃ mani
bus operari. qui autē nō habet vn̄
alias viuat: vl' niſi aliquo illicito ne
gocio victū acquirat: tenet̃ manib⁹
laborare. Et hoc patet per apoſtolū
in trib⁹ locis vbi de manuū operati
oīe preceptū dat. ¶ Primo ad ephē
.4. vbi ꝓhibendo furtum iniungit
manuū opationē. Qui furabat̃ iam
non furetur. magis autem laboret
manib⁹ ſuis. ¶ 2ᵒ.1. ad Theſ.4. vbi
precipit laborem manuū ꝓhibēs cō
cupiſcentiā rerum alienarū. Ope-
remini inquit manibus veſtris: ſic̄
precepimus vobis. vt honeſte am-
buletis ad eos qui foris ſunt: ⁊ nul
lius aliquid deſideretis. ¶ Tertio
.2. ad theſ.3. vbi precipit operatōe3
manuum prohibēs turpia negotia
quibus aliqui victum querebant.
Audiuim⁹ inquit inter vos quoſdā
ambulare in quiete nihil operanteſ
ſed curioſe agentes. Glo. Qui ſeda
cura ſibi neceſſaria prouident. ⁊ ſb
iungit. His autem qui hi⁹ ſūt denū
ciam⁹ ⁊ obſecram⁹ in dn̄o Jhu xp̄o
vt cum ſilentio operantes panem
ſuū manducent. Sciendū etiam eſt
ꝙ ſicut viſus ē pncipalior inter ali-
os ſenſus. rōne cui⁹ omnes alii ſēſuſ
nomē viſus ſortiūt̃. vt aug⁹. dicit.
ita man⁹ qa ad plīma opa neceſſa-
ria eſt: dr̄ organū organoꝝ in.3. de
aīa. ⁊ ideo per opatōem manualem
intelligit̃ nō ſolū qđ manib⁹ fit: ſed
quocūq; corpali inſtrō. ⁊ hr̄ q̄ đcūq;
officiū hō agit de q̄ licite poſſit vi-
ctū acqrē ſb labore manuū ↄphēdi
tur. Nō enim videt̃ rōnabile ꝙ ma
giſtri artiū mechanice poſſint uiuē
de arte ſua. ⁊ magr̄i artiū liberali-
um non poſſint viuere de arte ſua
Similiter ⁊ aduocati pn̄t viuē de

patrocinio q̄ð p̄ſtāt in cauſis. ⁊ ſilr̄ eſt de oīb⁹ aliis licitis occupatōīb⁹ Quia ḡ preceptū eſt ſ̄ nō oēs obligat: ideo ad vtraſq͂ rōes rn̄dēdū eſt. ¶ Ad p̄mū ḡ ⁊ ad 2ᵐ pʒ ſolutō ex dictis. qa ɔcedim⁹ laborē manuū eſſe in p̄cepto: nō tn̄ oēs ad hoc ſingulariter obligari. ¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ ſicut ex dictis pʒ: apl's loquit̄ ī caſu illo qn̄ pretermiſſo labore manuum de fedis negociis ſibi victum acqrebant. in quo caſu obligabāt̄ ad p̄ceptum ſeruandū. ⁊ ideo digni erāt excōmunicari. ¶ Ad quartū dō ꝙ v̄ba illa dei magis ſunt p̄nūciantis penā ꝙ̄ p̄cipiētis ſatiſfactionē. vn̄ ð p̄miſit. Maledicta terra in ope tuo ſpinas ⁊ tribulos germinabit tibi. ⁊ ſilr̄ mulieri dixit. In dolore paries filios. Et iō non ſeq̄t̄ ꝙ ad laborādū quilʒ homo teneat̄ ex ncc̄itate precepti. alias ſequeret̄ ꝙ quilʒ teneret̄ ad agriculturā: de qua dn̄s ibi facit mētionem. ¶ Ad 5ᵐ dō ꝙ vita ſp̄ualis a nullo pōt conſeruari niſi p actus v̄tutū. ⁊ ideo quilʒ obligat̄ ad ſeruāda p̄cepta que ſunt de actib⁹ v̄tutū. ſ̄ vita ſp̄ualis a multis pōt ɔſeruari ſine hoc ꝙ manib⁹ operent̄. ⁊ ideo quāuis ſit generalr̄ in p̄cepto: non tn̄ quilibʒ ad obſeruationē ei⁹ tenet̄. ¶ Ad 6ᵐ dō ꝙ nō manducare nō eſt peccatū mortale: niſi qn̄ ſine māducatōe vita ſeruari non pōt: tūc. n. aliqs nō māducādo ſeipſum occideret. ⁊ ſimiliter non oportet ꝙ aliquis peccet nō laborādo manibus: niſi quando alias vitā ſeruare nō poſſet niſi illicitis curis. ⁊ ideo cum illicite cure ſint modis omnibus fugiēde: ſ̄b eadem diſtinctione poſuit apoſtol⁹ non manducare ⁊ non operari dicens. Qui nō vult operari non manducet. ¶ Ad primum autem eorum que in contrium obiiciuntur dicendum ꝙ non prohibet dominus apoſtolis omnē ſollicitudinē. ſcilicet de his que pertinent ad victum corporis. alias ipe loculos non habuiſſet. ſed prohibet ſollicitudinē ſuffocantem: qua mēs ſuffocatur dupliciter. Uno modo vt in rebus temporalib⁹ finem ponat recte operationis. ⁊ hoc deus phibet. Unde aug⁹. dicit in libro de operibus monachoꝝ exponens illō Nolite ſolliciti eſſe ⁊c̄. Non vt iſta non procurent quantū neceſſitatis eſt: quod honeſte poterūt. ſ̄ vt iſta non intueant̄: ⁊ ꝓpter iſta faciant quicquid in predicatione euangelii facere iubentur. ⁊ habetur in gloſa .i. ad Theſal'. 4. Secūdo ſuffocatur mens predicta ſollicitudine quādo fiduciā de deo amittit. ⁊ hoc domīnus prohibere intendit. Unde dic̄ glo. ſuper illud Mat. 6. Hoc exemplo non prohibet ꝓuidentiam ⁊ laborem. ſcilicet de auib⁹ ⁊ liliis. ſed ſollicitudinē vt tota fiducia noſtra ſit in deo: per quem ⁊ aues ſine cura viuunt. ¶ Ad ſecundū dicendum ꝙ non omnia que ſunt in precepto continent̄ explicite in preceptis decalogi. ſed ad ea poſſunt reduci cū implicite in eis contineantur. ⁊ ſic preceptum de labore manuum per quem vita corporalis conſeruatur: reducit̄ ad hoc p̄ceptū. nō occides. ſicut etiam p̄ceptū de māducando

vel ad hoc preceptū. Non furtū faciēs. quo omne illicitū lucrū: qđ per laborē manuū euitat᷑ ꝓhibet᷑. Ad 3ᵐ dđ ꝙ in quolꝫ precepto duo ſunt ↄſideranda. ſ. finis ꝑcepti ⁊ poſſibilitas obſeruandi. quia oīa precepta cuiuſlibet legis ſunt ordinata ad aliquod bonū inducēdū: vel maluꝫ tollēdū. nec aliqđ impoſſibile ꝑcipi pōt. Unde dicit Hiero. Qui dicit deum aliqđ ꝑcepiſſe impoſſibile anathema ſit. Si g̃ ſit tale ꝑceptum qđ nullo mō reddi poſſit: impoſſibile obſeruādū. ⁊ ſine eo finis intētus hēri nō poſſit: obligatio illiꝰ ꝑcepti ſemp manet: ſicut eſt in preceptis đ actibus ꝟtutū. quia ad minꝰ actꝰ interiores ſemp ſunt ī hoīs poteſtate ⁊ ſine eis vita ſpūalis ↄſeruari nō poteſt. vt dictū eſt. Duobꝰ g̃ modis ꝑceptū de opatione manuū obligationem amittit. Uno modo quando aliquis redditur impotens ad laborandum propter corporis imbecillitatem. Alio modo quādo finem huius precepti. ſ. ↄſeruationeꝫ corporalis vite conſequi poteſt ſine labore manuū. ut ex dictis patet.

¶ Ad quartū dđ ꝙ ad laborē manuum per ſe loquendo equaliter religioſi ⁊ ſeculares tenent᷑. quod pꝫ ex duobꝰ. Primo ex verbo apoſtoli .2. ad. theſ. 3. vbi ponit de opere manuum preceptum dicēs. Subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate ꝛc. Fratres enim omnes xpianos vocat. Non enim tunc temporis aliq religioſi determīati erāt. 2° patet ex hoc ꝙ religioſi nō tenēt᷑ ad alia q̃ ſeculares: niſi ad ea quibꝰ ſe ex voto obligauerunt. ſꝫ per accidens contingit ꝙ hoc preceptum magis tangit religioſos q̃ alios. ⁊ de hoc dupliciter. Primo quia religioſi in paupertate viuunt. vñ facilius poteſt eis accidere ꝙ non habeant vnde viuant aliis ſecularibus Secūdo ex ſtatuto regule in aliqbꝰ ordinibus. Unde dicit Hier. in epiſtola ad Ruſticū monachum. Egyptioꝝ monaſteria hunc tenent morem vt nullum abſq; opere ⁊ labore ſuſcipiant. non tam ꝓpter victus neceſſaria: q̃ ꝓpter anime ſalutem. ne vagetur pernicioſis cogitationibus. ſicut etiam ad vigilias ⁊ alia: quibus domatur corpus: tenentur quandoq; religioſi ex ſtatutis ſuis ad que ſeculares non tenentur.

¶ Ad quintum dicendū ꝙ quāuis vſus liberaliuꝫ artium ſit nobilior: non tamen ita eſt neceſſarius ad uitam corporis ſuſtentandā. Et preterea ſb operatione manuum ↄprehendit᷑. ſicut ex dictis patet ꝛc.

¶ Articulꝰ. 3ꝰ.

Circa 3ᵐ ſic ꝓcedit᷑. Uidet᷑ ꝙ illi q ſpūalibꝰ opibus vacant ñ excuſēt᷑ a labore manuū. i. enī ad theſ. 3. ſup illđ. Si qſ ñ vult opari ñ mādūcet. dic̄ glo. aug. Dicūt qdā de opibꝰ ſpūalibꝰ hꝫ aplꝫ ꝑcepiſſe. ⁊ poſtea ſbdit. Sed ſupflue conant᷑ ⁊ ſibi ⁊ ceteris caliginē obducē. vt qđ caritas vtilr̄ monꝫ nō ſolū facē nolīt ſꝫ nec intelligē. ⁊ ita videt᷑ ꝙ per ſpūalia opera a labore manuum nō excuſent᷑. ¶ Preterea inter omnia ſpūalia maxīa ſūt oro lectio. ⁊ ꝑdicatio. Sꝫ per iſta opa ñ

excuſãt aliq a laboꝛe manuali. ḡ ꝛc. Probatio medie. Aug. dicit in libro de operib⁹ monachoꝝ. Quid agãt qui operari coꝛpoꝛaliter nolũt: ſcire deſidero ꝛc. vacent oꝛõib⁹ inquit ⁊ lectionib⁹ ⁊ ỽbo dei. ⁊ poſtea ſbdit. Sed ſi ab his amouẽdi nõ ſum⁹ nec mãducãdũ ẽſt nec eſce ꝑpande Si autem ab iſta vacare ſeruos dei certis interuallis tempoꝝ infirmitatis neceſſitas cogit: cur etiam nõ ꝑceptis apoſtolicis obſeruandis aliquas ptes tpoꝝ deputam⁹. Et q̃tũ ad oꝛantes dicit. Citi⁹ exaudit vna obedientis oꝛatio q̃ȝ decẽ millia cõtemnentis. Quantũ ỽo ad pſallentes ſbdit. Cantica diuina cantare etiam manib⁹ operantes facile pñt ⁊ ipm laboꝛẽ diuino tanq̃ celeumate ꝯſolari. Quantũ vero ad legentes ſbdit. Qui autem dicũt ſe lectõi vacare: nõne illic inueniũt quod p̃cepit apoſtol⁹. Que eſt ergo iſta peruerſitas: lectioni nolle obtempare: dum vult ei uacare. ¶ Quis enim neſciat tanto citi⁹ quẽcunqȝ ꝓficere cum bona legit: quãto citi⁹ facit qđ legit. Quãtũ vero ad p̄dicantes ſbiũgit. Si aũt alicui ſermo eſt erogãdus. ⁊ ita ſe occupat vt manibus operari non vacet: nũquid hac oẽs poſſũt in monaſterio veniẽtib⁹ ad ſe vel diuinas lectiones exponere: vel de aliquib⁹ diſputationib⁹ ſalubriter diſputare. Quando ergo nõ omnes poſſunt: cur ſb hoc obtentu omnes vacare volũt: quãqȝ etſi oẽs poſſẽt uiciſſitudine facẽ deberẽt: ⁊ ñ ſolũ vt ceteri a neceſſariis actib⁹ occuparentur: ſed quia ſufficit vt pluribus audientib⁹ vnus loquat.

¶ Preterea clerici maxime operibus ſpũalib⁹ occupant. ḡ ipſi tenẽt ad laboꝛem manuum. ḡ ꝛc. Probatio medie. Diſtinctione. xci. dicitur. Clericus victũ aut veſtitũ ſibi artificio vel agricultura abſqȝ officii ſui dũtaxat detrimẽto ꝑparet. Itẽ in alio. c. Cleric⁹ qui verbo dei eruditus eſt: artificio victum querat. Item omnes clerici qui ad opandũ validi ſũt ⁊ artificialia ⁊ litteras diſcãt. ¶ Preterea religioſi qui oĩa reliquerũt maxime opib⁹ ſpũalibus vacant. Sed tales tenent ad manuum laboꝛem. ḡ ꝛc. Probatio medie. Luce. xii. Uendite que poſſidetis. Glo. Non tm̃ cibos veſtros ꝯmunicate pauperib⁹. ſed etiam vendite poſſeſſiones veſtras: vt omnib⁹ veſtris ſimul pro domino ſpꝛetis: poſtea laboꝛe manuum operemini. vñ viuatis ⁊ elemoſinam faciatis. Preterea decretũ dicit diſtinctiõe xxii. q ille eſt hereticus qui facit ꝯ ſtatutũ eccleſie romane. Sed illi q mendicant non laboꝛantes ꝓpꝛiis manibus faciunt ꝯtra ſtatutuȝ Calixti pape. xii. q. i. Uidentes ſummi ſacerdotes ꝛc. vbi dicit q eccl'ia ſtatuit q inter eos qui cõmuni vita degere volunt nullus egens inueniat. ergo religioſi ꝓpter opera ſpiritualia non excuſant a laboꝛe manuum. imo ſi mendicant ſunt heretici. ¶ Preterea ille qui exponit ſe piculo moꝛtis peccat quaſi tẽptãs deũ ſic ſi aliqs uideret vrſum venientem in furia ⁊ deponeret arma: qb⁹ poſſet ſe defendẽ tẽptaret deũ.

Sed ille qui reliquit omnia ⁊ nõ laborat manib⁹: abicit a ſe neceſſaria vict⁹: quib⁹ reſiſtit ꝯſumptioni que fit in corpore per calorem naturalẽ ꝙ͂ talis peccat quaſi temptans deũ. ¶ Preterea ad phi.3. dicit apoſtol⁹ Imitatores mei eſtote fratres. Sed ipſe quãuis p̃dicaret ⁊ opib⁹ ſpũalibus vacaret: nihilomin⁹ opere manuũ victũ querebat. 2.ad.theſa.3. Ipſi ſcitis queãdmodũ ⁊ vos oporteat imitari ⁊ vos quoniã non inquieti fuim⁹ apud vos: neq; gratis panẽ mãducauim⁹ ab aliquo: ſ; in labore ⁊ fatigatione nocte ac die operantes: ne quem veſtrũ grauarem⁹ ꝙ͂ ꝛc. ¶ Preterea gñ.27. ſuper illud Confirmatus eſt ager ꝛc. dicit glo. ꝙ perfectus p̃dicator animã ſuã abſcondit ſb bone operationis ⁊ ꝯtẽplationis regimine. ⁊ ita illi q operibus ſpũalib⁹ inſiſtunt per ꝯtemplationem debent etiam operibus exteriorib⁹ vacare per actionẽ. ⁊ ſic opera ſpũalia nõ excuſant a labore manuum. ¶ Sed ꝯtra. Luc.9. Sine vt mortui ſepeliant mortuos ſuos dicit glo. Dñs docet minora bona pro maioribus eſſe dimittenda. Sʒ opera ſpũalia ſunt maiora bona ꝙ̃ opera manualia. ꝙ͂ debet hec pretermittere ꝓpter illa. ¶ Preterea opa pietati ſunt potiora ꝙ̃ exercitia corporalia. i. ad thi.4. Corporalis exercitatio ad modicũ vtilis eſt. pietas aũt ad omnia valet. Sʒ opera miſericordie ⁊ pietatis ſunt dimittẽda vt vacet p̃dicationi. actuũ.6. Non eſt equuʒ nos relinquere ṽbũ dei ꝛc. Luce.9. Sine mortuos ſepelire mortuos ſuos. tu autem vade ⁊ ãnũcia regnũ dei. ꝙ͂ multo forti⁹ ꝓpter predicationẽ ⁊ alia opera ſpũalia ẽ dimittẽdum op⁹ manuale: ⁊ alia que ad exercitationẽ pertinẽt corporalem. ¶ Preterea.2.ad thi.2. Nemo militans deo implicat ſe negociis ſecularib⁹. Glo. Illa ſunt ſecularia negocia quib⁹ anim⁹ occupat᷑ colligende pecunie cura. Sed qui operantur manib⁹ habent curam de colligenda pecunia. ergo implicant᷑ negociis ſecularib⁹. Et ita illi qui militant deo in ſpũalib⁹ operib⁹ non debẽt operibus manuum occupari ¶ Rñ° dicendum ꝙ veritas huius queſtionis apparet ex his que in ſuperiori queſtione ſunt dicta. Dictuʒ eſt enim ſupra ꝙ illi tantum obligantur ad obſeruationem huius p̃cepti. ſcilicet de opere manuum: q non habent alias vnde licite viuẽ poſſint. ⁊ ideo qui ſpiritualia opera exercent: ⁊ poſſunt alias licite uiuere ꝙ̃ de labore manuũ: nõ tenent᷑ manib⁹ laborare. Un̄ diſtinguẽdũ videtur de operib⁹ ſpũalib⁹. Sunt enim quedã bona ſpũalia que ĩ bonum ꝯmune cedunt. quedam vero que ad ſingularem profectum faciẽtis pertinent. Eis autem qui in ſpiritualibus operibus occupãtur ad vtilitatẽ cõmunem pertinentibus debet prouideri de his quoꝝ vtilitati deſeruiunt. quod patet per auctoritatẽ. i. ad cor.9. Si nos vobis ſpũalia ſeiam⁹: non ẽ magnũ ſi carnalia veſtra metamus. Hoc etiam patet per rationem. quia vtilitas ſpiritualis prefertur corporali.

Eis autē qui vtilitati ꝯmuni deser
uiunt: in temporalib⁹ debet̃ ſuſten-
tatio ex ꝓprio labore: quo vtilitati
ꝯmuni deſeruiūt: ſicut patet de mi
litib⁹ q̄ ꝓ pace reipublice militant.
Unde. i. ad cor. 9. Quis militat ſuiſ
ſtipēdiis vnq̄. Uñ m̄lto magis qui
in ſp̄ualib⁹ bonū ꝓmouēt in tali mi
niſterio ſuſtentari poſſunt. ⁊ ſic nō
tenent̃ manibus laborare. Sūt aūt
quatuor opera ſp̄ualia quibus ꝯmu
nis vtilitas promouet̃. ⁊ ex hoc eis
ſtipendia debent̃. Primū ē occupa-
tio ī iudiciis eccl̄iaſticis exequēdis
Dr̃. n. ad ro. i3. De poteſtate ſeculari
que iudicium ſeculare exercet. ideo
⁊ tributa preſtatis. ſ. iudicibus. mi-
niſtri enim dei ſunt in hoc ip̄m ſer
uientes vobis. Et ꝓpter hoc aug⁹.
dicit in libro de operib⁹ monachoꝝ
Q̄ debent manuū operib⁹ inſiſtere
illi dūtaxat qui ab eccleſiaſticis oc-
cupationibus vacant. vnde ⁊ ſe ex
cuſat a labore manuum ꝓpter iudi
cia eccleſiaſtica quibus occupabat̃
dicens. Quem dicere poſſumus q̄s
militat ſuis ſtipendiis vnq̄ ꝛc. tñ
dñm noſtrum ih̄m xp̄m teſtē īuoco
ſuper aīam meam: quoniā quantū
ad meū attinet ꝯmodū: multo mal
lē ꝑ ſingulos dies certis horis q̄tū
in bene moderatis monaſteriis cō-
ſtitutū eſt: aliquid operari manib⁹:
⁊ certas horas hēre ad orādū ⁊ le-
gendū. aut aliquid de diuinis lr̄is
agendū libros: q̄ tumultuoſiſſimaſ
perplexitates aliarū cāuſarum pati de
negociis ſecularib⁹ vel iudicādo di
rimēdis: vel interueniēdo ꝑcipiēdis.
2ᵐ op⁹ ſp̄uale qd̄ in bonū ꝯmune re

dūdat eſt op⁹ p̄dicatiōis: quo fruct⁹
aīaꝝ in populo ꝓcurat̃. Et iō vt dr̃
. i. ad Cor̃. 9. Dn̄s ordinauit his qui
euangeliū ānūciāt de euāgelio vi-
uere debēt: nec deb3 hoc referri tm̄
ad illos qui habēt auctoritatē p̄di-
candi. ſicut ſunt p̄lati: ſ3 etiā ad eoſ
qui qualitercūq̄ licite p̄dicāt ex cō
miſſione p̄latoꝝ: quia ſtipendia nō
debēt̃ poteſtati ſ3 operi ⁊ labori. vt
dr̃. 2. ad. Thi. 2. Laborantē agrico-
lā oportet ꝑmū de fructib⁹ ꝑcipere.
Glo. ſc3 p̄dicatorē qui in agro eccle
ſie ligone xp̄i excolit corda audito
rū. nec tm̄ illi q̄ p̄dicāt pn̄t de euā
gelio viuere: ſed etiam illi qui eis
miniſtrant ad hoc officiū coopātes
quod patet ad ro. i5. Si ſp̄ualiū par
ticipes facti ſunt gentiles. debēt ēt
in carnalibus miniſtrare eis. Gloſa
Eoꝝ. ſ. iudeoꝝ qui miſerunt p̄dica
tores ab ieroſolimis. vnde etia3 illi
qui p̄dicatores mittūt pn̄t de fru-
ctu euāgelii viuere. Tertiū op⁹ ſp̄u-
ale quod cedit in bonū ꝯmune ſūt
orōnes q̄ fiūt in horis canonicis ad
ſalutē eccleſie: vt auerta t̃ ira dei a
pp̄lo. Ezech. i3. Nō oppoſuiſtis vos
murū ꝓ domo iſrael: vt ſtaretis in
p̄lio in die dn̄i. Glo. Precib⁹ dimicā
tes ⁊ diuine ſnīe reſiſtētes. ⁊ iō dr̃. i.
ad cor. 9. Q̄ q̄ altario deſeruiūt cū
altario ꝑticipāt̃. Et de his duobus
opib⁹ dicit Aug. in li. de opib⁹ mo-
nachoꝝ. Si euāgeliſte ſūt fateor ha
bēt ptātē. ſ. viuēdi de ſūptib⁹ fideli
um. q̄a de h̄ loq̄t̃. Si miniſtri alta-
ris diſpenſatores ſacramentorum
ſunt. Unde ſibi iſtam non arro-
gant: ſed vendicant poteſtatem.

Quartū op⁹ ſpūale qđ redūdat in bonum ꝯmune eſt elucidatio ſacre ſcripture. Qui enim elucidationi ſacre ſcripture vacant ad alios inſtruendū: pñt de hoc opere ſpūali viuere.i.ad Thi.5 Qui bene pſunt preſbri duplici honore digni hēantur.maxime aūt qui laborant ī vbo ⁊ doctrina.Glo. Ut eis ſpūalr obediant ⁊ exteriora miniſtrēt.Qui laborāt in verbo.Glo. In exhortatōe ſcientiū ⁊ doctrina neſcientiū. Et hoc etiam planius dicit hiero⁹.ad Uigilantiū. Hec in iudea vſq; hodie perſeuerat conſuetudo:nō ſolū apud nos ſed etiam apud hebreos vt qui in lege domini meditantur die ac nocte:⁊ patrem non habent in terra niſi ſolum deum ſinagogarū totius orbis foueantur miniſteriis.Patet ḡ ꝙ illi qui pdictis operibus ſpūalib⁹ vacant: non tenent manib⁹ laborare.De illis autē q vacant ſpūalib⁹ que ñ directe in bonū ꝯmune redūdāt ſ in bonum faciētꝫ ſicut ſunt orōnes puate. ieiunia. ⁊ hi⁹ diſtinguendū eſt.quia aut illi q in religione iſtis operib⁹ occupāt habent in ſeculo vnde viuerent ſine labore manuum. aut non. Si ſic: tales cum ad religionem veniunt: non tenent manibus laborare.Uñ Auguſtin⁹ in libro de operib⁹ monachorum. Si habebant aliquid in hoc ſeculo: quo facile ſine opificio ſuſtentarent vitā ſuā:quod cōuerſi ad deū indigētib⁹ diſpartiti ſunt. ⁊ credenda eſt eoꝝ infirmitas ⁊ ferenda. Solent enim tales languidius educati laborem corporalē ſuſtinere non poſſe. Si autem in ſeculo opifices fuerunt de labore manuū viuentes: tunc ex duplici cauſa venientes ad religionem poſſunt laborem manuum intermittere.vno modo ex pigricia operandi volentes in ocio viuere: ⁊ tales peccant. Et hoc eſt quod dicit Aug⁹.in pdicto li. Pleruꝗ veniūt ad pfeſſionē ſeruitutis dei:⁊ ex pfeſſione ſeruili ⁊ vita ruſticana ⁊ ex opificū exercitatione ⁊ plebeio labore.⁊ poſtea ſbdit.Tales ḡ ſm ꝙ minus operāt de infirmitate corporis excuſare ñ poſſunt. preterite quippe vite conſuetudine ꝯuincunt. ⁊ interponit Non enim apparet vtrū ex pposito ſeruitutis dei venerīt:an vitā inopem ⁊ laborioſam fugientes. Alio modo intermittit aliquis opuſ manuale ex intentione diuini amoris quo ad op⁹ ꝯtemplationis quaſi continue eleuant.tales cum ſpiritu dei agantur non peccant. quia vbi ſpirit⁹ domini ibi libertas.Uñ Greg. dicit ſuper Ezech.Contēplatiua uita eſt caritatē dei ⁊ pximi toto corde retinere.ab exteriori actione qeſcere.ſoli deſiderio ꝯditoris inherē ut nihil iā agē libeat.Et hoc idē hr in quadā gloſa gñ.23.Confirmatus eſt ager ꝛc.Cōteplatiua vita a ꝯctiſ actionib⁹ funditus diuidit.Et hoc ē quod habet Math. 6.in glo.ſuper illud. Conſiderate volatilia celi ꝛc. Sancti viri auib⁹ ꝯparant: quia celum petunt: ⁊ quidem ita remoti ſūt a mundo vt iam in terris nihil agant.nihil laborent. ſed ſola contemplatione iam in celo degunt.

¶ Ad primũ ḡ dõ q glo. illa ſumit ab aug. in li. de opib' monachoꝝ: q libꝝ illũ ſcripſit ɔtra quoſdã monachos qui dicebant q̄ ñ licebat ſuis dei manib' laborare. ꝛ hoc qd dicit apl's. Qui non vult opari nõ manducet: exponebãt de opere ſpũali. quã expoſitionẽ aug'. in li. illo multipliciter improbat. Uñ dicẽdũ eſt q illud apoſtoli. Qui nõ uult opari non mãducet ꝛc. de opere manuali intellr. nõ tñ ſequit q ad hi' impletionẽ p̄cepti omnes teneãt. Ipſe. n. nõ tenebat. vñ p̄miſit. Nõ quaſi ñ habuerim' ptãtẽ. ſ. ſumpt' accipiendi ꝛ uiuendi ſine labore manuũ. vñ pꝫ q glo. illa non eſt ad ꝓpoſitum.

¶ Ad 2ᵐ dõ q in omnib' operibus que tangit obiectio diſtinguẽdũ eſt quia vel poſſunt eſſe quaſi publica opera vel p̄uata. Loquit aũt Aug'. de illis opib' ſpũalib' ſm q ſũt opa p̄uata. Intelligit enĩ de orõnib' ꝛ canticis p̄uatis: nõ de his que in eccleſia ſolẽniter celebrãt. qd pꝫ ex h̄ q dicit q p̄ñt ſimul qui manib' operant diuina cantica cantare. quod nõ eſſet ɔueniẽs ſi de horis canonicis intelligeret. Silr qd dicit de lectionib' loquit de illis qui vacãt lectõi ad ɔſolationẽ ꝓpriã tm̃. ſicut in monaſteriis monachi faciũt. non autem de illis quoꝝ vita ſtudio ſcripturarũ deputat ad ſuã ꝛ alioꝝ inſtructionẽ. Nõ ē enĩ dubiũ q p laborẽ manuũ ſtudiũ impediret. Silr qd dic de p̄dicatõe: intelligẽdũ eſt de illis qui nõ publice predicãt: ſ aliq̃ ṽba edificatoria hoĩb' ad ſe veniẽtib' loquũt: ſic ſancti patres in heremo facere conſueuerũt. ꝛ hoc patet ex ipſis ṽbis ſupra inductis. vñ etiam dicit. Si ſermo erogãd' eſt ꝛc. qa ut dic glo. i. ad cor. 2. ſup illud: Sermo me' ꝛ p̄dicatio mea. Sermo eſt qui priuatim fiebat: ſ p̄dicatio q̄ fiebat in ɔmuni.

¶ Ad tertiũ dõ q decretum loqt de illis clericis quibus nõ ſufficiũt oblatiões ꝛ elemoſine que eis a fidelib' fiũt: vel eccleſie facultates. Eadem enim rõ eſt de illis q viuunt de facultatib' eccleſie: ꝛ de illis qui viuũt particularit de elemoſinis. quia facultates eccleſie elemoſine ſunt ꝛ ad ſuſtẽtatiõeꝫ pauperũ dant. Uñ dicit glo. ſup illud Iſa. 3. Et rapina paupis ĩ domo ṽra In domib' p̄cipũ rapina pauperũ eſt: dũ eccleſie opes ſibi theſaurizãt ꝛ in delitiis abutũt: que ad ſuſtentationẽ pauperũ dãt. Et de hoc hr̄ 12. q. i. ppter qd etiã dr̄. 3. q. 2. Sacerdos. Q ſacerdos cui diſpẽſatõis cura ɔmiſſa eſt cũ laude pietatis accipit a populo diſpẽſanda ꝛ fidelit diſpẽſat accepta. qa omnia ſua aut reliquit parentibus: aut diſtribuit paupib': aut eccleſie reb' adiũxit: ꝛ ſe in numero pauperum pauptatis amore cõſtituit. vt vñ pauperibus ſũminiſtrat inde ꝛ ipſe tanq̃ paup uolũtari' viuat. Et ſic pꝫ q clerici q de eccleſie reb' viuũt eandẽ rõnem vtendi eis habent: ſicut illi q facultatibus carentes de elemoſinis ſibi datis viuũt.

¶ Ad 4ᵐ dõ q gloſa illa non imponit neceſſitatẽ his qui ſua relinquunt vt manib' opent. ſed oſtendit quoddã bonũ qd facẽ p̄ñt qui ſua relinquũt. vt. ſ. ex manuum

labore acquirāt uñ ſibi puideant: ⁊ elemoſinas aliis faciant. nec tñ p h̄ excludit quin etiā bñ faciāt ſi manib⁹ nō laborātes ſpūalib⁹ elemoſinis vacēt: que ſunt corporalib⁹ potiores. ¶ Ad quintū dō ꝙ illi⁹ rōnis ꝑma falſa eſt. Nō enī qui facit ↄtra ſtatutū pape eſt hereticus: niſi forte credat pape non eſſe obediēdū. vñ in .c. inducto dr̄. Qui romane ecclie puilegiū ab ipſo ſūmo omniū eccleſiarū capite traditum auferre conat: hi pculdubio in hereſim labūt. Priuilegiū aūt ꝑdictū ↄſiſtit in hoc ꝙ ei debet ab omib⁹ xpianis obediri. Silr etiam minor eſt falſa. Non enim eſt ↄtra ſtatutū eccleſie ꝙ aliqs mēdicet: vl ſe in ſtatu egeſtatis ponat. ſ; hoc eſt ↄtra ſtatutū ecclie: ſi ab eis qui facultates eccleſie poſſident: eoꝝ neceſſitatib⁹ nō puidet. Uñ hec ſunt uerba capitli inducti ex quib⁹. ſ. reb⁹ eccleſie epi ⁊ diſpēſatores eaꝝ oīb⁹ ↄmuni vita degē volētib⁹ miniſtrare ↄcta neceſſaria debēt: put meli⁹ poterūt: vt nemo ī eis egēs inueniat. ¶ Ad 6^m dō ꝙ illi qui relinquūt oīa nihil ſibi reſeruantes: nec manib⁹ opantes nō ꝓpt hoc diſcrimini ſe exponūt: quia deuotio fideliū tāta pbabilr̄ eſtimat: ⁊ expimēto diſcit: ꝙ eis in neceſſariis puidet. Nec etiā tēptant deū: qa ipſe pmiſit mouēdo corda alioꝝ eis in neceſſitatib⁹ puidere. vt patꝫ Mat. 6. Et quedā glo. dicit. Luce. 8. Tanta ꝑdicatori dꝫ eſſe fiducia in deo vt pñtis vite ſumpt⁹ ⁊ ſi nō puideat: ſibi tñ nō defutura certiſſime ſciat: ne dū occupat mēs ad temporalia: min⁹ ꝑdicet eterna. Similr ſi aliqs eēt inter armatos q defenderēt ⁊ aliqua cā arma deponeret: non tēptaret deū. Si aūt eēt ſolus: uidēt tēptare deū. niſi forte īteriori inſpiratione ſecur⁹ eſſet de diuino auxilio: ſicut beat⁹ Martinus dixit. Ego ſigno crucis nō clipeo ꝓtect⁹ aut galea hoſtiū cuneos penetrabo ſecur⁹. Similr̄ videret eſſe dei temptatio: ſi aliquis inter infideles vl hoīes inhoſpitales de neceſſariis vict⁹ ſibi nō puideret. Uñ dic glo. Luce. zz. ſup illud. Qui hꝫ ſacculum tollat ⁊c. In hoc nobis dat exemplū vt nōnūꝗ̄ cauſa inſtante quedā de noſtri ꝓpoſiti rigore ſine culpa intermittere poſſim⁹. verbi grā. Si per inhoſpitales regiones iter agimus plura viatica licet portare ꝙ̄ domi habeamus. ⁊ tñ in deſerto aliq ſine labore manuū ſuſtentati ſunt pane diuinit⁹ miſſo. vt in vitis patrum legit. Sed puilegia paucoꝝ nō faciunt legē ↄmunē. ¶ Ad ſeptimū dicēdū ꝙ hoc ꝙ aplus laborauit cum poſſet de euangelio viuere: fuit ſuperogatōis. vt pꝫ. i. ad cor. 9°. Et iō alii ꝑdicatores nō tenēt eū in hoc imitari. Sciendū tñ ꝙ ꝑdicator aliqñ bñ facēt nō accipiēdo ſumpt⁹ ab his qb⁹ ꝑdicat: ſ; de labore manuū viuēdo in caſib⁹. ſ. illis in qb⁹ apls laborabat. ſ. ne ſcandalizaret eos qbus ꝑdicabat: qui ꝓpter auaritiam dare ſumpt⁹ grauabāt. ⁊ hanc cāꝫ ponit. z. ad theſa. 3. Nocte ac die laborātes ne quē veſtrū grauarem⁹. Item vt ſuo exemplo alii ab otio retraherent. vnde ibidem ſubdit

non quaſi nos non habuerim⁹ poteſtatem: ſed vt noſmetipſos formaꝫ darem⁹ vobis ad imitandum nos. Item ad reprimendū rapacitatem pſeudo apl'oꝝ. Uñ dic.i. ad Cor.xi. Quod autem facio ⁊ faciaꝫ vt amputem occaſionē eoꝝ qui volūt occaſionē vt in quo gloriant̄ tales inueniant̄ ſicut ⁊ nos. Aliquādo autē malefacerent predicatores ſi laboribus manuum ſe implicarent. ſi ſcilꝫ per laborem a predicatione retraherent̄. Unde glo. Luce.18. Cauēdū eſt predicatori: ne dum occupatur mens ad tēporalia minus predicet eterna. Ideo dicit Aug. ī ſepedicto libro. Q apoſtol⁹ dum eſſꝫ athenis: ubi oportebat eum quottidie predicare: non operabat̄ manibus: quod poſtea fecit veniens Corinthū: vbi iudeis predicabat ſolo die ſabbati. Predicatorib⁹ enim non ſolum neceſſariū eſt vt habeant tempus liberū ab occupationib⁹ in quo predicent: ſed etiam in quo ſtudeant: cuꝫ non habeant ſcientiam ex infuſione ſicut apoſtoli: ſed continuo ſtudio. Unde dicit Grego. in paſtorali exponens illud exo.25. Uectes ſemper erunt in circulis ⁊c̄. Uectes inquit ſemper erunt in circulis: qa nimirū neceſſe eſt vt qui ad officiū predicationis excubant: a ſacre lectionis ſtudio non recedant. ¶ Ad octauū dicendū q per actionem intelligit̄ ibi non ſolum op⁹ manuale: ſed oīa que ad actiuam vitam pertinent. Sollicitudo autem que exhibetur a predicatorib⁹ circa eos qui p̄dicant ad actiuam vitam ptinet. ¶ Rōes in ɔtrarium concedo. tamē vltima inducit̄ preter intentionē. Gloſa .n. dicit ſecularia negocia eē que fiūt cauſa pecunie colligēde ſine opere manuali: vt per mercationē ⁊ hui⁹ modi: a quibus ſe debent ſerui dei penitus abſtinere.

¶ Incipit quolibꝫ 8ᵐ ſācti Thome.

Queſtio nr̄a circa tria verſat̄. ¶ Primo circa ea que pertinēt ad naturam. ¶ 2⁹ circa ea que pertinent ad culpā ⁊ grām. ¶ Tertio circa ea que pertinent ad penam vel gloriam. Circa primum querebatur. ¶ Primo de pertinentib⁹ ad naturā increatam. ¶ Secundo de pertinētibus ad naturā creatā. ¶ Circa nāꝫ īcreatam duo querebāt̄. ¶ Primo an ſenarius numer⁹: ſecundū quem omnes creature dicūtur eſſe pfecte: ſit creator vel creatura. ¶ Secūdo de rōnibus idealibus: que ſunt in mente dīna: utꝝ p prius reſpiciunt exemplata: ſcilicet creaturas rōne ſue ſingularitatis vel rōne nature ſpecifice.

Articulus p̄m⁹.

Ad p̄mum ſic pcedit̄. Uidet̄ q ſenari⁹ predictus ſit creator. ¶ Remota enim omni creatura perfectio non remanet niſi in creatore. Sed remota omni creatura facta in operib⁹ ſex dierū remanet perfectio in numero ſenario. Unde dicit aug.4. ſup gn̄. ad lraꝫ.

Itaqꝫ ſi iſta non eſſent.ſ. opera ſex dierū: perfect⁹ ille eſſet.ſ. ſenarius. Niſi aūt ille perfect⁹ eſſet: iſta ſ̄ꝫ eū perfecta non fierēt. ḡ ſenari⁹ numerus ē creatoꝛ. ¶ Sꝫ dicebat ꝙ aug. loquiť de ſenario quātū ad ideam ſenarii que eſt in mente diña. Coñ Sicut remotis omnib⁹ creaturis remanet perfectio in idea ſenarii numeri. ita remanet idea lapidis in mente diuina. ḡ in hoc non haberet ſenarius numerus aliquā p̄eminentiam ad lapidē. quod tamē videť eſſe ɔtra intentionē aug. ¶ P̄reťea illud quod eſt pmanēti⁹ omni creatura non eſt creatū ſ̄ creatoꝛ. Senari⁹ aūt numer⁹ eſt permanētioꝛ celo ⁊ terra: que tamē videť eſſe pmanētiſſime creature. Unde aug⁹. dicit.4. ſuper gñ. ad lr̄am. faciliuſ eſt celum ⁊ terram tranſire que ſ̄m ſenarium numerum fabꝛicata ſunt ꝙꝫ effici poſſe vt ſenari⁹ numer⁹ nō ſuis partib⁹ ɔpleať. ḡ ſenari⁹ nō eſt creatura ſed creatoꝛ. ¶ Coñ. Creatoꝛis perfectio non ɔſiſtit ex ptib⁹: nec eſt in eo aliquid habēs partes. Sed ſicut dicit Aug. in eodem li⁰. Inuenim⁹ ſenariū numerū eē perfectū ea rōne ꝙ ſuis partib⁹ ɔpleatur ḡ ſenari⁹ numer⁹ non eſt creatoꝛ ſed creatura. ¶ R⁰ dō ꝙ ſ̄m Auicēnaꝫ in ſua metha. triplex eſt alicui⁹ nature ɔſideratio. Una put ɔſiderať ſ̄m eſſe quod habet in ſingularib⁹. ſicut natura lapidis in hoc lapide ⁊ in illo lapide. Alia v̄o eſt ɔſideratio alicui⁹ nature ſ̄m eſſe ſuū intelligibile. ſicut natura lapidis ɔſiderať put eſt in intellectu. Tertia v̄o eſt cōſidratio nature abſoluta put abſtrahit ab vtroqꝫ eſſe: ſ̄m quam ɔſiderationē ɔſiderať natura lapidis vel cuiuſcūqꝫ alteri⁹: quanū ad ea tm̄ que per ſe ɔpetunt tali nature. Haꝝ quidē trium ɔſideratiōuꝫ due ſemper vniformiter eundem oꝛdinem ſeruant. Prioꝛ enim eſt ɔſideratio alicuius nature abſoluta: ꝙ̄ ɔſideratio eius ſ̄m eſſe qd̄ habꝫ in ſingularib⁹. Sed tertia ɔſideratio nature que eſt ſ̄m eſſe: quod habet in intellectu: non ſemper habet eūdem oꝛdinem ad alias ɔſideratōes Conſideratio enim nature ſ̄m eſſe quod habet in intellectu qui accipit a rebus ſequiť vtraqꝫ aliarū ɔſiderationū. Hoc enim oꝛdine ſcibile p̄cedit ſciētiam: ⁊ ſenſibile ſenſum. ſicut ⁊ mouēs motum: ⁊ cauſa cauſatū. Sꝫ ɔſideratio nature ſ̄m eſſe: quod habꝫ in intellectu cauſante rē p̄cedit alias duas ɔſiderationes. Cum enim intellectus artificis adinuenit aliquam foꝛmaꝫ artificiati: ipſa natura ſeu foꝛma artificiati ī ſe cōſiderata ē poſterioꝛ intellectu artificis. ⁊ p ɔñs etiam archa ſenſibilis que talē foꝛmam uľ ſpēm habꝫ Sicut autē ſe habꝫ intellectus artificis ad artificiata: ita ſe habꝫ intellectus diuin⁹ ad omnes creaturas. Uñ vniuſcuiuſqꝫ nature cauſate p̄ma ɔſideratio ē ſ̄m ꝙ ē in intellectu diuino. Secunda v̄o ɔſideratio eſt ipſi⁹ nature abſolute. Tertia ſ̄m ꝙ habꝫ eē in rebus ipſis vľ in mente angelica. Quarta ſ̄m eē quod habꝫ in intellectu noſtro. Et iō Dio. dic .iz.c. de di.no. hūc oꝛdinē aſſignās.

q pmo inter omnia eſt ipſe ſbſtan-
tificator rerū de⁹. poſtea vero ipſa
dona dei que creaturis exhibent ⁊
vniuerſaliter ⁊ particulariter con
ſiderata. vt per ſe pulchritudinem
per ſe vitam quam dicit eſſe donū
ex deo pueniēs.i.ipſaʒ naturā vite
deinde ipſa participantia vniuer-
ſaliter ⁊ particulariter cōſideratā
que ſunt res in quib⁹ natura eſſe hʒ
In his ḡ illud quod eſt prius ſemp
eſt ratio poſterioris: ⁊ remoto po-
ſteriori remanet prius. non autem
econuerſo. Et inde eſt q hoc com-
petit nature ſm abſolutam conſide
rationem eſt ratio quare competat
nature alicui ſecundū eſſe quod hʒ
in ſingulari: ⁊ non econuerſo. Ideo
enim ſortes eſt rationalis qa homo
eſt rationalis. ⁊ non econuerſo. vn̄
dato q Sortes ⁊ Plato non eſſent
adhuc humane nature ratiōalitas
ↄpetēt. Similiter etiam intellectus
diuinus eſt ratio nature abſolute
conſiderate ⁊ in ſingularib⁹. ⁊ ipſa
natura abſolute conſiderata ⁊ in
ſingularibus eſt ratio intellect⁹ hu-
mani ⁊ quodāmodo menſura ipſi⁹.
Poſſunt ergo verba aug. intelligi
de ſenario dupliciter. Uno modo
vt per ſenariū numerūʒ intelligat
ipſa natura ſenarii abſolute: cui p
mo ⁊ per ſe competit perfectio: que
quidem eſt ratio perfectionis eorūʒ
que ſenariuʒ participant. vnde re-
motis omnib⁹ que ſenario perfici-
unt: adhuc perfectio nature ſenarii
competit. ⁊ hoc modo ſenarius no-
minat naturam creatam. Alio mō
poteſt intelligi ſenarius ſm eſſe qđ
habet in intellectu diuino. ⁊ ſic ei⁹
perfectio eſt ratio perfectiōis in cre
aturis inuente: que ſecūdū ſenariū
ſunt condite. quibus etiam remotiſ
in predicto ſenario perfectio rema-
neret. Sic aūt ſenari⁹ non erit crea
tura ſed ratio creature in creatore
que eſt idea ſenarii. ⁊ eſt idem ſm
rem qđ diuina eſſentia: ratione tm̄
differēs. ¶Ad primū ḡ dicendū q
remotis omnibuſ creaturiſ que ſūt
facte in ſenario dierū: non dicit q
perfectio remaneat ī ſenario nume
ro quaſi ſenariuſ numerus aliquod
eſſe habeat in rerum natura: nulla
creatura exiſtente. Sʒ quia remoto
omni eſſe creato remanet abſoluta
conſideratio nature ſenarii: prout
abſtrahit a quolibet eſſe. ⁊ ſic attri
buit ſibi perfectio: ſicut remotiſ oīb⁹
ſingularib⁹ hominib⁹ adhuc rema
neret rōalitas attribuibilis hūane
nature. ¶Ad 2ᵐ dicēdū q ſicut ī
rebus creatis quedam ſunt magis
ↄmunes: ⁊ quedam magis ↄtracte.
ita etiā rōnes rerum in deo magis
ↄmuniū ad plura ſe extendūt. min⁹
vero ↄmuniū ad pauciora. Et quia
vnitas ⁊ multitudo ſunt omnibus
reb⁹ creatis ↄmunia: ideo etiam rō
idealis numeri ad omneſ creaturaſ
ſe extendit. Unde dicit Boeci⁹ in
pncipio ariſmetrice. Omnia que-
cūq a pmeua rerū natura ↄſtituta
ſunt: numerorū ſpecie videt eē for-
mata. Hoc enim fuit pncipale ī aīo
ↄditoris. Exemplar aūt lapidiſ aut
idea nō ſe extēdit ad oēs creaturaſ
⁊ ideo ſi ſenari⁹ accipiatur p idea
ſenarii quantū ad h adhuc ſenari⁹

erit eminētioꝛ lapide.i.ꝙ idea lapi/
dis.pꝛont.ſ.ad plura ſe extendit. ⁊
iterū ꝑut pfectio ꝯpetit ſenario ſm
naturā ſenarii nō autē lapidis.
Ad tertiū dō ꝙ nō eſt intētio aug.
dicere.ꝙ ſi celū ⁊ terra tranſeant:
⁊ cetere creature ꝙ ſenari⁹remane
ret ṗꝫ aliqḋ eē creatū.ſ ga ſi omnes
creature ab eſſe deficerēt: remanēt
adhuc natura ſenarii: ꝑut abſtra/
hit a quolibꝫ eſſe huiuſmodi:qḋ ei⁹
perfectioni ꝯpetit:ſicut etiā natura
humana manebit talis ꝙ ei cōpetēt
rōnalitas. ¶Ad illud ḋo quod in
ꝯtrariū obi̅ dō ꝙ quāuis in deo nō
poſſit eſſe aliquid habēs partes:tn̄
poteſt eſſe in eo ratio rei habentis
partes.⁊ ſic eſt in eo ratio ſenarii ex
partib⁹ꝯſtituti:⁊ rō ſuaꝝ partiū.

¶Articulus 2⁹.

AD 2ᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ ꝙ
idee que ſunt ī mēte dīna
ꝑ pri⁹reſpiciāt res quātum
ad nām ſingularē ꝙ quātū ad nāꝫ
ſpēi.quia vt aug⁹.dicit in li.83.q.
Idee ſunt quedaꝫ forme vel rōnes
rerū ſtabiles:que in diuina intelli/
gentia ꝯtinent̄. ⁊ cū ipſe neqꝫ ori/
ant̄ neqꝫ intereant.ſm eas tamen
formari dicit̄ omne quod oriri vel
interire pōt.⁊ oē qḋ orit̄ vl̄ interit
ſ ſolum ſingulare eſt qḋ orit̄ ⁊ in/
terit.i. qḋ generat̄ ⁊ corrūpitur. g̃
idee ꝑ prius reſpiciūt ſingularē.
Sed ꝯtra.Cū idee ſint forme exem/
plares: requirit̄ ad rōnē idee aſſi/
milatio ideati ad ipſam.Sꝫ ideatuꝫ
.i.res creata magis aſſimilat̄ dīno
exemplari ſm formā:a qua eſt ratio
ſpēi:ꝙ ſm materiā que eſt īdiuidu/
ationis ꝑncipium.g̃ idea per prius
reſpicit naturā ſpēi ꝙ ſingularita/
tem indiuidui. ¶R⁰ dō ꝙ cum in
mente dīna ſint omniū creaturarū
forme exemplares que idee dicunt̄
ſicut in mente artificis forme arti/
ficiatoꝝ.hoc tam̄ intereſt inter for/
mas exemplares que ſunt in mente
diuina ⁊ in mente artificis creati:
ꝙ creat⁹ artifex agit ex ꝑ̄ſuppoſita
materia.vnde forme exemplares ꝙ̄
ſunt in mēte ei⁹:nō ſunt factiue ma
terie que ē indiuiduatōis ꝑncipiū
ſ ſolius forme a qua eſt ſpēs artifi/
ciati.⁊ ideo hi⁹ forme exemplares
non reſpiciūt directe artificiatum
quantū ad indiuiduū: ſ quantū ad
ſpēm ſolū. forme autē exemplares
intellect⁹ diuini ſunt factiue totius
rei ⁊ quātū ad formā ⁊ quantū ad
materiā. ⁊ ideo reſpiciūt creaturā
non ſolū quātū ad naturā ſpēi:ſed
etiam quantū ad ſingularitatē in/
diuidui.ꝑ ꝑ̄us tn̄ quātū ad naturā
ſpēi. quod ex hoc patet. Exemplar
enim eſt ad cuius imitationē fit ali
qd. Unde ad rōnē exēplaris requi
ritur ꝙ ipſa aſſimilatio operis ad
exemplar ſit intēta ab agente.alias
talis aſſimilatio caſu accideret: ⁊
non ſm viā exēplaritatis. Sic g̃ in
ratione exemplaris includit̄ ītētio
agentis. Ad hoc g̃ per prius exem/
plar reſpicit ꝙ agēs ꝑ̄mo intendit
in opere.Agens aūt quilibet ꝑnci/
palr̄ intendit in opere id quod pfe
ctius eſt.natura aūt ſpēi ē pfectiſſi/
mū in vnoquoqꝫ indiuiduo.ꝑ ipaꝫ
.n.duplex impfectio pficit̄.īpfectio
.ſ.materie que eſt ſingularitatꝭ ꝑn⁹

que cũ ſit in potẽtia ad formã ſpẽi pficit qñ nãm ſpẽi ↄſequit. ⁊ iterũ imperfectio forme generalis: que ſe hʒ ad dr̃ias ſpecificas in potentia vt materia ad formã. vñ ſpẽs ſpecialiſſima eſt pmo in intentõe natu re. vt pʒ per Auic. in pn. ſue mat᷑. Non enim natura intẽdit pncipaliter generare Sortẽ. alias deſtructo Sorte ordo ⁊ intẽtio nature periret. Intendit aũt in Sorte generare hominẽ. Siliter non intendit pncipalr̃ generare animal. aliogn quieſceret eius actio: qñ ad naturã animalis pduxiſſet: cum tñ in indiuiduo generato pus ↄpleat natura animalis ꝙ̃ hominis. ut pʒ in. 16. de aĩalib⁹. Non aũt pus ẽ homo ꝙ̃ hic homo. Uñ exemplar qđ eſt in mẽte diuina pmo naturã ſpẽi reſpicit in qualibet creatura. ¶ Ad pmũ ergo đ đ ꝙ id quod eſt pmũ in intentiõe eſt vltimũ in executione. Uñ ꝙ̃uis natura pmo intẽdat generare hominẽ: per prius tamen generat᷑ hic homo. Non enim homo generatur niſi per hoc ꝙ hic homo generat᷑. ⁊ ꝓpter hoc etiam in diffinitiõe idee dr̃ ꝙ ſcḋm eas orit᷑ omne quod oritur quantũ ad viã executionis in qua ſingularia ſunt pmũ. ¶ Secũdũ qđ in ↄtrariũ obr̃ ↄcedit᷑.

D Einde querit᷑ de his que ptinent ad naturã creatam. Et primo de his que pertinent ad aĩam humanã. ¶ 2° de his que pertinent ad corpus. ¶ Circa pmũ querunt᷑ duo. ¶ Primo vtruʒ anima accipiat ſpẽs quibus cognoſcit a rebus que ſunt extra eam. ¶ 2° quomodo caritas vel quilibʒ alius habitus a non hñte cog̃ſcat᷑.

¶ Articulus. 3⁹.

A D pmũ ſic pcedit᷑. Uidet᷑ ꝙ anima non accipiat ſpẽs a reb⁹ que ſunt extra eam. Dicit enim Aug. 12. ſuper gñ. Imaginem corporis non corpus in ſpũ: ſꝫ ipſe ſpũs in ſe ipſo facit celeritate mirabili. non aũt eam in ſe ipſo faceret: ſi a reb⁹ exteriorib⁹ eam acciperet. ergo anima nõ accipit a reb⁹ ſpẽs quibuſ cognoſcit. ¶ Preterea eius ſoli⁹ eſt dimẽſionẽ a re dimẽſionata abſtrahere: cuius eſt dimẽſionẽ corporib⁹ dare. quod eſt ſolius creatoris. Sed ad hoc ꝙ ſpẽſ a reb⁹ accipiat᷑ in anima oportet ꝙ ab ipã ſpecie dimẽſiones ſeparent᷑: quia in rebus extra animã habent eſſe dimenſionale. nõ autem in anima: maxime quantum ad intellectũ. Ergo anima nõ poteſt accipere ſpecies a reb⁹ ſenſibilibus. ¶ In ↄtrariũ videt᷑ eſſe tota philoſophoꝝ doctrina que ſenſum a ſenſibilib⁹. imaginationẽ a ſenſu. intellectũ a fantaſmatibus accipere fatet᷑. ¶ Rñ° dicenduʒ ꝙ anima humana ſimilitudines rerum quib⁹ cognoſcit accipit a rebuſ illo modo accipiendi: quo patiens accipit ab agente. quod non eſt intelligendũ quaſi agens influat ĩ patiens eandẽ numero ſpẽm quam hʒ in ſe ipſo. ſed generat ſui ſimilẽ educendo de potentia in actũ. ⁊ p hũc modũ dr̃ ſpẽs coloris deferri a corpore colorato ad uiſum. Sed in agẽtib⁹ ⁊ patiẽtib⁹ diſtinguẽdũ eſt. Eſt enim quoddam agens quod de ſe

ſufficiens eſt ad inducendū formaꝫ
ſuā in patiēs. ſicut ignis de ſe ſuffi/
cit ad calefaciendū. Quoddā vero
agens eſt quod nō ſufficit de ſe ad
inducēdā formā ſuaꝫ in patiēs: niſi
ſupueniat aliud agens. ſicut calor
ignis non ſufficit ad complendum
actionē nutritionis: niſi per ꝟtutē
anime nutritiue. vnde virtus ani/
me nutritiue eſt ꝑncipaliter agens
calor vero igneus inſtrumētaliter.
Similiter etiaꝫ eſt diuerſitas ex pte
patientium. Quoddam enim eſt pa
tiens. quod in nullo cooperatᷣ agētī
ſicut lapis cum ſurſum proiicitᷣ: vel
lignum cum ex eo fit ſcamnū. Quō/
dam vero patiens eſt: quod coope/
ratur agenti: ſicut lapis cum deor/
ſum proiicitur: ⁊ corpus hominis
cum ſanatur per artem. ⁊ ſecundū
hoc res que ſunt extra animam tri/
pliciter ſe habent ad diuerſas aīe
potentias. ad ſenſus enim exterio/
res ſe habent ſicut agentia ſufficiē
tia: quibus patientia non cooperātᷣ
ſed recipiunt tantum. Qꝫ autem co
lor per ſe non poſſit mouere viſum
niſi lux ſuperueniat: non eſt contra
hoc quod dictum eſt. quia taꝫ color
ꝙ̄ lux inter ea que ſunt extra aīam
ↄputantur. Senſus autem exterio/
res ſuſcipiūt tantum a rebus ꝑ mo
dum patiēdi: ſine hoc ꝙ aliquid co
operentur ad ſui formationē: ꝙ̄uis
iam formati habeant ꝓpriam ope/
rationem: que eſt iudicium de pro/
priis obiectis: ſed ad imaginatiōeꝫ
res que ſunt extra animā compātᷣ
vt agentia ſufficientia. Actio enim
rei ſenſibilis non ſiſtit in ſenſu: ſed
vlterius pertigit vſqꝫ ad fantaſiā
ſiue imaginationē. tamen imagina
tio eſt patiens qđ cooperatᷣ agenti
Ipſa enim imaginatio format ſibi
aliquarum rerum ſimilitudines q̄s
nunq̄ ſenſu percepit. ex his tamen
que ſenſu percipiūtᷣ componēdo ea
⁊ diuidendo ſic imaginamur mon
tes aureos quos nūq̄ vidimꝰ ex hꝫ
ꝙ vidimꝰ aurum ⁊ mōtes. Sed ad
intellectum poſſibilem cōparantur
res ſic agentia inſufficientia. Actio
enim ipſarum rerum ſenſibiliū nec
etiam in imaginatiōe ſiſtit: ſed fan
taſmata vlterius mouēt intellectū
poſſibilē. nō aūt ad hoc ꝙ ex ſe ipis
ſufficiunt: cum ſint in potentia in/
telligibilia. intellectus autem non
mouetᷣ niſi ab intelligibili in actu.
Unde oportet ꝙ ſuperueniat actio
intellectus agentis: cuius illuſtrati
one fantaſmata fiunt intelligibilia
in actu: ſicut illuſtratione lucis cor/
poralis fiunt colores viſibiles actu.
⁊ ſic patet ꝙ intellectꝰ agens eſt ꝑn
cipale agēs quod agit rerum ſimili
tudines ī ītellectu poſſibili. fantaſ/
mata autem que a rebus exterior/
bus accipiūtur ſunt quaſi agentia
īſtrumētalia. ītellectꝰ enim poſſibi
lis comparatur ad res quarum no
ticiaꝫ recipit. ſicut patiēs quod co/
operatᷣ agenti. multo enim magis
poteſt intellectꝰ formare qdditateꝫ
rei que nō cecidit ſb̄ ſenſu ꝙ̄ ima/
ginatio. ¶ Ad primū ḡ dicendū ꝙ
ſi verbum Auguſtini referatur ad
intellectum: ſic planum eſt ꝙ res nō
faciūt ſui ſimilitudinē in intellectu
poſſibili principaliter. ſꝫ intellectus

agens. Si autē referatꝫ ad imagina tionē faciūt quidem: ſed n̄ ſolū ga ipſa imaginatio cooperatꝫ. vt dictū eſt. Jn ſenſu aūt facit corpus ſui ſi militudinē ſufficiēter ⁊ ſolum: ſꝫ de hoc nō loquitꝫ aug. quia ſenſum ꝯt ſpūꝫ diuidit: ſiue corporalē viſionē ꝯtra ſpūalē. ¶ Ad zᵐ dō ꝙ rō illa ꝓcedit ac ſi illa eadeꝫ ſpēs numero que eſt in rebꝰ vel in imaginatione poſtmodum fieret in intellectu. ſic enim oporteret ꝙ auferrētꝫ ab ea di mēſiones. ⁊ hoc pꝫ eē falſum.

¶ Articulus. 4ᵘˢ.

Ad zᵐ ſic ꝓceditꝫ. Uidetꝫ ꝙ n̄ hn̄s caritatē eā cognoſcat per ſpēm. Omne enim qḋ cognoſcitꝫ cognoſcitꝫ vel ꝑ eēntiam vel per ſui ſimilitudinē. Sꝫ caritas a nō hn̄te nō cognoſcitꝫ per ſui eēn tiam: quia nō eſt eſſentialr̄ in eo. ḡ ſi cognoſcitꝫ a nō hn̄te cognoſcitꝫ ꝑ ſui ſimilitudinē. ¶ Preterea aliqs hn̄s caritatē aliquo mō cognoſcit eam ſe habere adminus per ꝯiectu ras: vel reuelationē. ⁊ ſilr̄ poſtq̄ eā amiſerit poteſt recordari ſe eā ha buiſſe. quod eſſe nō poteſt niſi ꝑ eiꝰ ſpēm in memoria reſeruatā. ḡ cari tas a nō hn̄te qui prius eam habuit per ſui ſimilitudinem cognoſcitꝫ: ⁊ eadē rōne a quolibꝫ alio nō habēte ¶ Preterea dicit aug. io. ꝯfeſſionū Hoc modo ſe habet memoria ad in telligētiā ſicut venter aīalis rumi nantis ad os. quia ſicut id quod eſt in uentre aīalis ruminātis reducitꝫ ad os. ita quod eſt ī memoria redu citꝫ ad intelligētiā. Si ḡ ī memoria cōſeruatꝫ caritas ꝑ ſui ſimilitudinē ⁊ ab intelligētia capietꝫ ꝑ ſui ſimili tudinē. ¶ Sed ꝯtra eſt qḋ aug. dicꝫ z. ſuper gn̄. ⁊ habetꝫ in glo. z. ad cor. .iz. Q intellectualis viſio eſt earum rerum que nō hn̄t ſpēs ſibi ſimiles que nō ſunt qḋ ipſe. ⁊ inter huiuſ modi ponit caritatē. ḡ caritas non poteſt cognoſci per ſui ſimilitudi nem: ſed ſolum per eēntiam. ¶ Rñ dicēdū ꝙ duplex eſt cognitio cari tatis. vna qua cognoſcitꝫ quid ē ca ritas. Alia qua caritas percipitꝫ: vt cum aliquis cognoſcit ſe habere ca ritatē. quod pertinet ad cognitōeꝫ an eſt. Prima quidem cognitio ca ritatis eodem mō ꝯpetit hn̄ti ⁊ n̄ habenti caritatē. Nā intellectꝰ hu manus natus eſt reruꝫ quidditatē cōp̄hēdere: in quibus cognoſcen dis naturaliter ꝓceditꝫ: ſicut in co gnoſcēdis concluſionibꝰ complexis Jnſunt enim nobiſ naturaliter q̄dā principia prima complexa ab omni bus nota ex quibꝰ ratio procedit ad cognoſcendū in actu concluſiones que in predictis principiis potenti aliter ꝯtinētꝫ: ſiue per inuētionē ꝓ priam: ſiue per doctrinam alienam ſiue per reuelationē diuinam in q̄ bus omnibus modis cognoſcendi homo iuuatur ex principiis natura liter cognitis. vel ita ꝙ ipſa princi pia cognita ad cognitionē acquirē dam ſufficiāt adminiculantibꝰ ſen ſu ⁊ imaginatiōe. ſicut cum aliquā cognitionē acquirimꝰ per inuētōeꝫ vel doctrinā. vel ita ꝙ principia ꝑ dicta ad cognitionē acquirendam non ſufficiāt: nihilominꝰ tamen in huiuſmodi cognoſcēdis principia

dirigūt inquātū inueniūt nō repu-
gnare principiis naturaliter cogni-
tis. quod ſi eſſet: intellect⁹ nullo mō
eis aſſentiret. ſicut nō poteſt diſſen-
tire principiis. Et ſilr in intellectu
īſunt nobis etiam naturaliter que-
dam conceptiones ab omnib⁹ note
vt entis vnius boni ⁊ huiuſmodi:
a quib⁹ eodem modo procedit intel-
lect⁹ ad cognoſcēdum quidditatē
vniuſcuiuſq; rei: per quē pcedit a
pncipiis per ſe notis ad cognoſcen-
das concluſiones. ⁊ hoc vel per ea
que quis ſenſu percipit: ſicut cum p
ſenſibiles ꝓprietates alicuius rei cō-
cipio illius rei quidditatē. vel per
ea que ab aliis quis audit. vt cum
laycus qui neſcit quid ſit muſica: cū
audit aliquam artē eſſe per quam
diſcit canere vel pſallere: concipit
quidditatem muſice: cum ipſe pſci-
at quid ſit ars: ⁊ quid ſit canē: aut
etiam per ea que ex reuelatione ha-
bent. vt eſt in his que fidei ſunt.
Cum enim credimus aliquid eſſe ī
nobis diuinit⁹ datū: quo affect⁹ no-
ſter deo vnit: concipim⁹ caritatis
quidditatem intelligētes caritatē
eſſe donū dei: quo affect⁹ deo vnit:
pcognoſcētes tn̄ qd ſit donū: ⁊ qd
affect⁹: ⁊ qd vnio. de qb⁹ etiam qd
ſint ſcire nō poſſum⁹: niſi reſoluēdo
in aliqua prius nota. ⁊ ſic quouſq; p-
ueniam⁹ vſq; ad pmas ꝯceptiones
humani intellect⁹: que ſūt omib⁹ nā-
liter note. Et qa nālis cognitio eſt
quedam ſilitudo dīne ꝟitatis mēti
noſtre impreſſa ſm illud ps. Signa-
tū eſt ſup nos lumē vult⁹ tui dn̄e.
Ideo dicit aug. io. de tri. q bi⁹ hit⁹
cognoſcūt in pma ꝟitate. Ipſa autē
ꝯceptio caritatis quā intellect⁹ for-
mat modo pdicto nō eſt ſolū ſilitu-
do caritatis ſicut ſpēs reꝝ in ſenſu
vel imaginatōe: quia ſenſus ⁊ ima-
ginatio nūq ptingūt ad cognoſcē-
dū nām rei: ſ ſolūmō accn̄tia q cir-
cūſtāt rē. ⁊ iō ſpēs que ſunt ī ſenſu
vel imaginatione nō repn̄tāt nām
rei: ſ accidētia ei⁹ tm̄. ſicut ſtatua
repn̄tat hoīez quātū ad accidenta-
lia. Sꝫ intellect⁹ cognoſcit ipſā nām
⁊ ſbam rei. Un̄ ſpēs intelligibilis
eſt ſimilitudo ipſi⁹ eſſentie rei: ⁊ eſt
quodāmō ipſa qdditas ⁊ natura
rei ſm eē ītelligibile: nō ſm eē nāle
prout eſt in reb⁹. ⁊ ideo omnia que
nō cadūt ſb ſenſu ⁊ imaginatione
ſ ſb ſolo intellectu cognoſcunt per
hoc q eēntie vl qdditates eoꝝ ſūt
aliquo modo in intellectu. Et hic ē
mod⁹ quo caritas cogſcit cognitōe
qd ē tā ab hn̄te caritatē q̄a nō ha-
bēte. Sꝫ ſm aliū modū cognoſcēdi
caritatē neq; caritas neq; aliqs ha-
bit⁹ ſiue potētia pcipit a nr̄o intelle-
ctu niſi p hoc q act⁹ pcipiūt. vt pꝫ p
phꝫ. io. ethi. Act⁹ aūt caritatis vel
alteri⁹ habit⁹ eliciūt ab ipſa carita-
te vel ab alio habitu p ꝓpriā eēntiā
caritat vel alteri⁹ habit⁹. ⁊ p hūc
modū dr aliqs ſe cognoſcē hēre ca-
ritatē vl aliū hitū p ipſā eēntiā ha-
bit⁹ ſꝫ eē nāle qd hꝫ ī reꝝ nā: ⁊ non
ſolū in intellectu. Sic aūt null⁹ pōt
cognoſcē caritatē niſi caritatē hn̄s
qa act⁹ caritat ⁊ aliaꝝ ꝟtutū pci-
pue ꝯſiſtūt ī motib⁹ īťioꝛib⁹ q n̄ pn̄t
eē cogniti niſi opāti: niſi qten⁹ mani-
feſtāt ex actib⁹ extioꝛib⁹. ⁊ ſic p qdā

ↄiecturam aliquis nõ hñs caritatez
poteſt percipere alium caritatẽ hr̃e
Hoc aũt dico ſupponẽdo ꝙ aliquiſ
poſſit ſcire ſe habere caritatem:qḋ
tñ nõ puto eſſe verũ:quia in actibꝰ
ipſiꝰcaritatis non poſſumꝰ ſufficiẽt
ꝑcipere ꝙ ſint a caritate eliciti ꝓpt
ſilitudinẽ dilectionis naturalis cuꝫ
dilectione gratuita. ¶ Ad primũ ğ
dḋ ꝙ in nõ habẽte caritatẽ non ẽ ꝗ
eẽ nature ſ₃ ſm eſſe intelligibile eſt
eẽntia caritatis. ¶ Ad 2ᵐ dḋ ꝙ pꝰ
ꝙ aliquis deſinit habere caritatem
ſm eẽ naturale caritatis:adhuc ca
ritas in ipõ manet ſm eſſe intelligi
bile.⁊ ſic põt ſcire quid eſt caritas
Manent etiã in memoria eiꝰ actus
caritatis quos facit etiã in memo-
ria ſenſibili ꝓpter actꝰſenſibiles ca-
ritatis:qui vtiq₃ manẽt ſm ſui ſimi
litudinẽ:ſicut ⁊ cetera ſenſibilia. ⁊
ex his aliquis memorat ſe habuiſſe
caritatẽ. ¶ Ad tertium dḋ ꝙ illud
qḋ eſt in memoria redit ad intelli-
gentiã:nõ ita ꝙ eadẽ ſpẽs numero:
que eſt in memoria: poſtmodũ fiat
in intellectu.ſ₃ ꝑ illũ modũ loquẽdi
q̃ fantaſmata dicũt fieri ĩ ĩtellectu:
vt dictum eſt.

Articulus 5ꝰ.

D Einde querit de his que ꝑ
tinent ad corpꝰhumanum.
vtrũ alimentũ ↄuertat in
ueritatẽ humane nature.Et uidet
ꝙ non: quia in corpore humano id
quod eſt de ṽitate humane nature
eſt caro vel os ſm ſpẽm. Sꝫ alimẽtũ
non ↄuertit in id quod eſt ſm ſpẽꝫ
ſ₃ ĩ id qḋ eſt ſm mãꝫ. vt videt dicẽ
phus in ꝑ.de gñatõe.ğ alimẽtũ nõ
ↄuertit in ṽitatẽ humane nature.
¶ Pretẽa id qḋ ẽ de ṽitate hũane
nature opꝫ ꝙ ſempꝑ in hoĩe maneat
alias nõ remanẽt hõ ideꝫ numero.
Sꝫ illud qḋ gñat ex alimẽto nõ ſepꝑ
manet.ĩmo fluit ⁊ refluit.vt patet
ex.i.de gñatione.ğ qḋ gñat ex alimẽ
to nõ ẽ de ṽitate hũane nature.
Preterea aug. dicit ꝙ nos fuimꝰin
adam duplr̃.ſ.ſm ſeĩalẽ rõnẽ ⁊ ſm
corpulẽtã ſbam.Xp̃us aũt fuit in eo
ſm corpulẽtã ſbam:⁊ nõ ſm ſeĩaleꝫ
rõnẽ.id aũt qḋ ex alimẽto gñat in
nobis nõ fuit in adã.ğ illud qḋ eſt
de ṽitate corpulẽte ſbe nr̃e nõ ẽ ex
alimẽto gñatũ. Sꝫ dicebat ꝙ corpu
lenta noſtra ſba fuit in adã origina
liter ⁊ nõ eẽntialiter. ¶ Sꝫ contra.
Semen originẽ rei importat. Si ğ
dicimur in adam fuiſſe ſm corpulẽ-
tam ſbam originaliter tm̃. tũc ideꝫ
erit eſſe ſm corpulẽtã ſbam ⁊ ſm ſe
minalẽ rõnẽ.qḋ eſt falſuꝫ. ğ idẽ qḋ
prius. ¶ Sꝫ cõtra eſt qḋ dr̃ in 2. de
anima. Alimẽtum eſt potentia tale
quale eſt illud quod nutrit. Sꝫ qḋ
eſt potẽtia aliquale in illud ↄuerti
poteſt. ğ alimentũ ↄuerti poteſt in
illḋ qḋ nutrit.Sꝫ illud qḋ nutrit ẽ
id quod eſt de ueritate humane na
ture.ğ alimẽtũ ↄuertit in id qḋ eſt
de ṽitate humane nature. ¶ Pre-
terea ſemẽ ex quo fit generatio ma
xime videt ad ṽitatẽ humane na-
ture pertinere. ſed ſemen ſecundũ
philoſophũ in.15°.de animalibꝰ. eſt
de ſuperfluo alimẽti.Ergo alimẽtuꝫ
ↄuertitur ĩ ṽitatẽ humane nature.
¶ Rᵒ dicẽdũ ꝙ ad huius q̃ſtionis
euidẽtiã oportet ꝑmo videre quid

ſit veritas humane nature. veritaſ
aūt vniuſcuiuſꝫ rei vt dicit Aui-
cēna in ſua metha. nihil eſt aliud ꝙ̄
ꝓprietas ſui eſſe: quod ſtabilitū eſt
ei: ſicut illud quod ꝓprie habet eſſe
auri attingens ad terminos ſtabili
tos nature auri dicit̄ eſſe vere aurū
Unūquodꝫ aūt ꝓprie habet eſſe in
aliqua natura: per hoc quod ſb̄ſtat
complete forme ꝓprie illius nature
a qua eſt eē ⁊ ratio ſpēi in natura
illa. vnde illud pertinet ad ꝟitatē
vniuſcuiuſꝫ rei: qḋ eſt ꝯpletiuum
illius rei ꝑ formā. ⁊ ꝑtinet directe
⁊ per ſe ad ꝯpletionē illius rei. tam
enim in nālibus ꝗ̄ artificialibꝰ in-
ueniunt̄ quedā in quibꝰ ꝯſiſtit ṗn-
cipaliter rō̄ rei. alia aūt que ſunt or
dinata ad hoꝝ ꝯſeruationē ⁊ me-
liorationē ſicut ſtipes ⁊ fructuſ ꝑ ſe
pertinēt ad ꝯplemētū arboris. vn̄ ḋ
ſunt de ꝟitate nature ipſius. Folia
aūt ſūt quodāmō ordinata ad fru-
ctuū ꝯſeruationē ⁊ quantū ad hoc
nō videt̄ eē de ꝟitate nature arbo-
ris ṗncipalr̄. Silr̄ rō̄ gladii ꝯſiſtit ī
ferro ⁊ acumine eiꝰ. vagina aūt eſt
ad gladii ꝯſeruationē. vn̄ ſi gladiꝰ
eſſet res nālis: ferruꝫ eēt de ꝟitate
nature eiꝰ: non autem vagina. Sic
autē de ꝟitate humane nature eſſe
dicimus illud quod per ſe pertinet
ad perfectionē humane nature cō-
plete ꝑticipans formā ſpēi. illḋ aūt
nō eſt de ꝟitate humane nature in
hoīe: qḋ eſt ordinatū quodāmō ad
hoīs ꝯſeruatōeꝫ vel meliorationeꝫ
quācūqꝫ. Sciēdū ē ḡ ꝙ nā humana
pōt duplr̄ ꝯſiderari. vel ſm̄ totam
ſpēm humanā. vel ſm̄ eſſe qḋ habꝫ
in hoc indiuiduo. ⁊ ſm̄ hoc inueni-
unt̄ in pn̄ti qōne tres opiniones.
Quidā enim dicūt ꝙ alimētū non
ꝯuertit̄ in ꝟitatem humane nature
neqꝫ ſm̄ ſpēm neqꝫ ſm̄ indiuiduū.
Dicūt enim ꝙ tota mā̄ que nata eſt
eſſe ſb̄ ſpecie humane nature fuit
in corpore Ade: nec aliqua alia mā̄
poteſt fieri vere ſb̄ſtās humane ſpe
ciei. ⁊ ex illa mā̄ ex qua corpꝰ primi
hoīs ꝯſtabat fuerit aliqua pars de
ciſa: que quidē ꝑ multiplicationem
quandē ſine additōe exterioris ma
terie augmētata eſt in tm̄ ꝙ ꝑuēit
vſqꝫ ad ꝑfectā ⁊ ꝯpletaꝫ quātitatē
in corpore Seth. Ex quo iteꝝ aliq̄d
deciſum eſt in formationē corporis
filii ſui ⁊ p̄dicto mō ml̄tiplicatū. ⁊
ſic totum humanū genꝰ multiplica
tū eſt ex illa materia que fuit ī cor-
pore primi hoīs ſine alicꝰ extrinſeci
additione. illud aūt quod ex alimē
to gn̄at̄ ē nccīum nobis ad ꝯſerua
tionē illiꝰ humiditatiſ: q̄ ē de ꝟitate
hūane nature. vt. ſ. calor nālis hn̄ſ
aliq̄d aliud: qḋ ꝯſumat. ſ. humidi-
tatē ex alimēto gn̄atā q̄ſi accn̄taleꝫ
n̄ ꝯſumat humiditatē q̄ ē de ꝟitate
hūane nature: ſic̄ artifices apponūt
plūbū argēto. vt vꝫ ī ꝯflatorio ꝯſu
mat̄ plūbū ⁊ argētū nō ꝯſumat̄ ab
igne. vn̄ ī reſrectōe qn̄ ꝟitaſ hūane
nature erit īcōſūptibiliſ: alimēto n̄
īdigebimꝰ. nec reſīget in nobis ali-
qḋ qḋ ex alimēto ſit gn̄atū: ſ; ſolum
id qḋ fuit ī adā. Sꝫ īcōueniēs vide
tur hiꝰ poſitio ꝓpter duo. quātū ad
pn̄s ꝑtinet. qa eiuſdē rōnis ē formā
aliquam nihil amittere de materia
ſb̄iecta: ⁊ nihil de nouo acq̄rē cuiuſ

ſbe ⁊ nature nihil accreſcit nec de perit. Cōſtat aūt ꝙ aliqua materia que erat ſbſtā humane nature de⸗ ſinit eſſe humane nature ſbſtans: ſicut patet in morte vniuſcuiuſ hominis. vñ niſi aliqua materia de nouo adderet humane nature: ſeq̄ret ꝙ min⁹ eſſet modo id qd eſt de ꝟitate nature humane in actu ꝙ̄ tē pore ade. ⁊ ſic natura ſpēi nō pfecte ſaluaret p generationē. 2° qa iſta mutatio quā multiplicationē dicūt nullo modo eſt ſm eēntiā ipſi⁹ ma⁊ terie: ſ ſolūmodo ſm quātitatē vel dimēſiones ei accidētes. Nō enim dicunt ꝙ aliqd materie de nouo p eēntiam creet vel aliūde addat: ſ ꝙ illa eadē materia que prius erat minor: poſtea fiat maior. nihil autē eſt aliud rarefieri ⁊ ↄdēſari ꝙ̄ mu tari eandē materiā de magnis di⸗ menſionib⁹ in paruas ⁊ econuerſo. Unde ſequeret ſm p̄dictā poſitōē ꝙ illud qd eſt de veritate humane nature ſemp rarefieret per ↄtinuā generationē ⁊ augm̄tationē. ⁊ tm̄ quātū natura ſuſtinere non poſſet. Eſſet enī iam illud qd eſt de ꝟitate humane nature īnumerabilr̄ magiſ rarū ꝙ̄ ignis. qd pȝ eſſe falſum. Et ideo alia opinio dicit ꝙ alimētum ↄuertit in ꝟitatem humane nature p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ ſm ſpēm. non autē ſ₉ⁿ indiuiduū niſi ſecūdario. Dicūt enī ꝙ in vnoquoq indiuiduo hu mane ſpēi illud p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ eſt de ꝟitate humane nature qd a pa⸗ rentibus traxit. ⁊ hoc vocat a pho caro ⁊ os ſm ſpēm que ſemp manēt ſ qa illud cū ſit modicū nō ſufficēt ad pfectā quantitatē debitā hūane nature ſine additione. Jō adiūgit illō qd ex alimēto generat nō ſolū ad hoc ꝙ ↄſeruet illud qd fuit a p̄⸗ mis parētibus acceptū. vt dicebat p̄ma opinio. Sed ad hoc ꝙ cōpleat ex hi⁹ addito perfecta quātitas. ⁊ ſic illud qd ex alimēto generat non ē de ꝟitate humane nature in hoc in diuiduo p̄ncipalr̄: ſ tm̄ ſecundario inquantū ē neceſſariū ad quātitatē debitā. ⁊ hoc noīat phus carnē ⁊ os ſm materiā que fluit ⁊ refluit. ſ tm̄ ex hoc aliqua pars ſeminaliter tranſit in ꝓlem per generationē. ⁊ efficit principalr̄ de ꝟitate humane nature ipſo cū admixtione alicuius qd fuit p̄ncipalr̄ de ꝟitate humane nature in p̄re vt qdā volūt. vl' ſine admixtione eius. vt alii dicunt. qd eſt magis ↄſonū dictis phi in. i5. de aīalib⁹: qui vult ſperma totalr̄ eſſe de ſuperfluo alimēti. ⁊ ſic illud qd generat ex alimento non pōt eſſe ꝙ ſit p̄ncipalr̄ de ꝟitate humane na⸗ ture in ipſo qui nutrit. ſ pōt eē de ꝟitate humane nature p̄ncipalr̄ in alio eiuſdē ſpēi. ſ. in filio ipſi⁹. Et ſȝ hāc opinionē dicūt ꝙ illud qd eſt p̄ncipalr̄ de ꝟitate humane nature ī vnoquoq totū ī ipſo reſurget. nō aūt totū qd ex alimto gn̄at: ſ ſoluȝ quātū ſufficit ad ↄpletōēȝ quātita⸗ tis: cū ꝓpter ↄpletionē quātitat' tm̄ mō ad ꝟitatē hūane nature aliq̄lr̄ pertineat. ⁊ hec opinio ↄſonat ſnīe Alexan. ↄmēta. q exponit carnē ſm ſpēm quā phus dicit ſemper manē eſſe illud quod a parētib⁹ trahitur carnē vero ſm materiā illud qd ex

alimēto generaꝛ: q̄ fluit ⁊ refluit. Sȝ hanc opinionē ꝯmēta. Auerrois reprobat in tractatu quē fecit ſuper libꝝ de generatōe. Cū enim illō qō ex alimēto generaꝛ nutriat ī quātū eſt potētia caro: ⁊ augeat in quātū eſt potētia quanta caro. vt dr̄ in.2. de aīa. Illud qō generaꝛ ex alimēto poſtq̄ receperit ſpēm carnis: efficiꝛ vnū cum illo qō prius inerat: quia in fine ꝯuerſū iam eſt ſimile. vnde nō videꝛ eſſe aliqua ratio quare calor naturalis aliquid poſſit cōſumē de illa humiditate carnis: que ex alimento generaꝛ: ⁊ non de humiditate q̄ a parētibꝰ trahiꝛ: nec poſſet aliquo neceſſario mō illud ꝓbari. ⁊ ideo tam illud qō eſt a parentibus acceptū: q̄ȝ illud qō eſt ex alimento generatū: equalr̄ ſe hȝ ad hoc ꝙ maneat vel ꝯſumaꝛ ꝑ calorē naturalē. ⁊ ad hoc ꝙ reſtaureꝛ per nutrimētū qō eſt fluere ⁊ refluere. ⁊ ſic equalr̄ pertinet ad veritatē humane nature qō generaꝛ ex alimēto: ⁊ quod a parentibꝰ trahiꝛ. Et ſm̄ hoc eſt tertia opinio ꝙ alimentū ꝯuertiꝛ in id qō eſt ꝑncipalr̄ de ꝟitate hūane nature ⁊ quātū ad ſpēȝ ⁊ quātū ad indiuiduū. Ponit enī hec opinio ꝙ vtrūq̄ȝ. ſ. ⁊ qō ex alimēto generaꝛ: ⁊ qō a parētibꝰ trahiꝛ indifferēter ⁊ equalr̄ forma humana perficitur ⁊ vtrūq̄ȝ indifferēter manet vel cōſumiꝛ. manet quidē ſm̄ ſpēm. cōſumiꝛ aūt ⁊ reſtauraꝛ ſm̄ mām̄: ſicut in aliqua republica diuerſi hoīes numero ad ꝯmunitatē ꝑtinēt qbꝰ dā moriētibꝰ: ⁊ aliis ī locū eoꝝ ſuccedentibꝰ. ⁊ ſic non manet vna reſpublica ſecūdū materiā: quia ſunt alii ⁊ alii homines: manet tn̄ vna numero quātū ad ſpēm ſiue formā ꝓpter ordinis vnitatem in officiis diſtinctis. ita etiā ī corpore hūano manet caro ⁊ os: ⁊ unaqueq̄ȝ ꝑtiuȝ eadē numero q̄ꝛ ad ſpēm ⁊ formā q̄ ꝯſideraꝛ ī determīato ſitu ⁊ ꝟtute ⁊ figura. nō aūt manet quantū ad materiam. qa illa materia carnis ē qua talis forma erat prius cōſūpta eſt: ⁊ alia in locū ei ſucceſſit: ſicut pȝ de igne q ꝯtinuaꝛ ſecūdū eadē formā ⁊ modū: ꝑ hoc ꝙ ꝯſumptis qbꝰdam lignis alia ſupponūꝛ que ignē ſuſtinēt. Et ſecūdū hāc opinionem de vtroq̄ȝ predictoꝝ indifferēter. ſ. gn̄ato ex alimēto ⁊ a parētibꝰ tracto tātū reſurget: quātū eſt neceſſariū ad ſpēm ⁊ quātitatē debitā humani corporis. Et hec opinio mihi videꝛ ceteris probabilior. Secūdū ꝗ hāc opinionē ad primū dicēdū ꝙ diſtinctio philoſophi qua diſtīguit carnē ſm̄ ſpēm ⁊ ſm̄ materiam: nō ē ſic accipiēda: ꝙ alia ſit caro que diciꝛ ſm̄ ſpēm. ſ. a parentibꝰ tracta. ⁊ alia que ſit ſm̄ materiaȝ ex alimēto gn̄ata: ſed vna ⁊ eadē caro ſignata poteſt ꝯſiderari ⁊ ſecūdū ſpēm: quam habet: ⁊ ſecūdū materiam. Et ꝙ hic ſit intellectus philoſophi patet ex hoc ꝙ ipſe dicit ibidem. ꝙ hoc modo diſtinguiꝛ caro ſecūduȝ ſpēm ⁊ ſecundum materiam: ſicut vnūquodq̄ȝ habentium ſpeciem in materia. In aliis autem habentibꝰ ſpēȝ in materia: ſicut eſt lapis ⁊ ferrū ⁊ hꝰ non habet locum prima diſtinctio: ſed ſecūda. vt per ſe patet.

Et ideo dicēdū eſt q̄ alimētū ꝯuertit in carnē que ē ſm ſpēm.i.que hꝫ ſpēm. nō tñ ita q̄ alimētū fiat ſpēs carnis:ſ; fit carnis materia.rōne cuius poteſt dici q̄ ꝯuertit in carnē q̄tū ad materiā ⁊ nō quantū ad ſpēm. ¶ Ad zᵐ dō q̄ ꝟitas humane nature ⁊ cuiuſlꝫ alterius rei eſt a ſpecie ⁊ iō cum id qd̄ eſt in hoīe manꝫ ſm ſpēꝫ:quāuis nō maneat ſm materiā nihilominus ꝟitas humane nature manere dicit: nec deſinit eſſe idem homo numero ꝓpter mutationē q̄ ē ſm materiam: quia non tota maťia ſimul a forma abſtrahit:vt alia tota ſimul formā accipiat ¶ Hec enim generatio eſſet ⁊ corruptio. ſicut ſi totus ignis vnus extingueret ⁊ alius totus accēderet.ſ; aliqua ps materie ꝯſumit ⁊ alia in locū eius ſbſtituitur que efficit vna materia cum p̄exñti per hoc q̄ ei adiungit ad ſuſtinendam eandē formā humani corporis ſicut ſi vnū lignū ignis cōſumat ⁊ aliud loco eius apponat erit idē ignis numero. ¶ Ad tertiū dō q̄ ad conceptōem humani corporis duo concurrūt.ſ. materia ex qua formatur cōceptū. ⁊ iterū vis formatiua que ꝯceptū format. quoꝝ p̄mū aug. vocat corpulētā ſbam. zᵐ ꝟo ſeminalē rōnē. Dicimur ḡ ſm vtrūq; iſtorūꝫ fuiſſe in adam originalr̄.inquātum .ſ.materia ꝯceptus ꝑparata eſt p ꝟtutem generatiuā matris. Uis autēꝫ formatiua eſt in ſemine patris. Et vtrūq; iſtoꝝ reducit in adam ſicut ī primā originē: a qua humanā nāꝫ traxerūt virtutes ꝯſequentes. Corpus autē xp̄i formatūꝫ fuit per uirtutem ſpūs ſancti actiuam. Sed materiā miniſtrauit mater:quia ex puriſſimis ſanguinibus virginis conceptus eſt. vt Dama. dicit. Et ideo non fuit in adam ſm ſeminalē rōēꝫ ſed ſecūdū corpulētā ſbam. non tñ ita q̄ eadem numero que eſt in nobis. ⁊ fuit in Chriſto fuerit in Adā Et ex hoc patet reſpōſio ad ſequēs.

Deinde querebatur de his que pertinent ad culpā vel grām. Et primo querebat de his que pertinent ad gratiam. ¶ Secūdo de his que pertinent ad culpam. ¶ Quantum ad ꝑtinētia ad gratiam querebat primo de his que pertinent ad prelatos tantum. ¶ Secundo de his que ꝑtinent ad omnes ꝯmuniter. ¶ Quantū autēꝫ ad prelatos querebant duo. ¶ Primo de electione prelatoꝝ. vtrum.ſ. ſit neceſſe ſemper eligere meliorēꝫ: vel ſufficiat eligere bonū. ¶ Scdō de honore exhibendo prelatis. vtꝝ ſcꝫ mali prelati ſint honorandi.

¶ Articulus.6ᵘˢ.

Ad p̄mū ſic ꝓcedit. videt q̄ neceſſe ſit ſemp eligē meliorē. Dicit eni. 4. Re. Eligite meliorē: ⁊ eū ponite ſup ſoliū patris ſui. ḡ multo fortius ī ſpūalibus officiis meliores ꝑeligēdi ſunt. ¶ Preterea .i.ad Thi.3.ſup illud. Opꝫ epūm irrephēſibilē eē. dic glo. Talis eligat pōtifex:cuius ꝯpatōe ceteri grex dicāt ḡ opꝫ ī epatu ſemp eligē meliorē. Pretēa Leo papa dic. Ille q melior ē ī pſbris ⁊ dyaconibus ī epm eligat ¶ Preterea ille qui eſt propinquior ad hereditatem poſſidēdam debet

p̄ferri. Sed xp̄o c⁹ patrimoniū poſ/ſident clerici ⁊ prelati: eſt ꝓpingoꝛ qui eſt melioꝛ. ḡ ad p̄lationes ⁊ officia eccleſiaſtica ſemp ſunt melioꝛes eligendi. ¶ Preterea ſi alicui com/miſſuꝫ eſſet a dn̄o ſuo vt ei fideleꝫ ⁊ idoneū miniſtrū quereret: nō ageret fideliter erga dominū ſuū: ſi p̄/termiſſo magis idoneo minus ido/neū acciperet. ergo multo magis peccat ille cui ↄmiſſum eſt eligere ali/quem in miniſteriū dei: ſi nō eligat melioꝛē. ¶ Sed cōtra eſt qđ decre/talis dicit. ꝙ ſufficit eligere bonuꝫ nec requirit ꝙ melioꝛ eligat. ¶ Re dō ꝙ aliquis homo poteſt dici bo/nus vel melior altero dupliciter. Uno modo ſimpliciter. ⁊ ſic melioꝛ eſt qui in caritate eſt perfectioꝛ. Alio modo ſecundū quid. ⁊ ſic dicitur aliquis melioꝛ altero vł ad militiam vel ad magiſteriū: vel ad p̄/lationē: vel aliquid huiuſmodi: qui non eſt melioꝛ ſimpliciter: eo ꝙ ī ſingulis officiis tā ſpūalib⁹ ꝙ̄ coꝛpoꝛalibus requirūt aliqua preter moꝛalem bonitatem ad hoc ꝙ aliquis ſit idone⁹ ad illud officiū exequenduꝫ. Dicēdū eſt ergo ꝙ opoꝛtet eligere ad prelationē vel ad eccleſiaſticum officiū aliquem qui ſit bon⁹ ſimplicit̄ quia per quodlibꝫ peccatū moꝛtale aliquis reddit indignus ad quodlꝫ ſpūale exequendū. Unde dicit Dio ī epiſtola ad Demophilū monachū loquens de ſacerdote qui non ē grā illuminatus. Non eſt iſte ſacerdos ſed inimic⁹ doloſus: deluſoꝛ ſui ipi⁹ ⁊ lupus ſup dominicū populū pelle armat⁹ ouina. non tamē opoꝛtet ꝙ ſemp eligat ille qui eſt melioꝛ ſim/pliciter. Poſſibile eſt enim ꝙ illi q eſt in caritate perfectioꝛ: deficiant multa que reqrūt ad hoc ꝙ aliquis ſit prelatus idoneus: que in alio qui eſt minoꝛis caritatis inueniūt: vt ſunt ſcīa induſtria potentia: ⁊ alia huiuſmodi. Uñ non opoꝛtet ſemp eligere melioꝛē ſimplr̄. ſed eum qui ſit melioꝛ ad hoc officiū. Si autem eligat quis eum quem reputat mi/nus idoneū ad tale officiū peccat. Nō enim poteſt eē ꝙ de duob⁹ vn⁹ alteri p̄eligat niſi ꝓpter aliquod ī ipſo ↄſideratū. Illud aūt qđ ↄſide/rat in eo qui eſt min⁹ idone⁹ ad hoc ꝙ magis idoneo preferat: ē aliqua ↄditio indebite mouens vel fami/liaritas: vel ↄſanguinitas vel ali/quid huiuſmodi. Non enim poteſt eſſe aliqua ↄditio ꝑtinens ad p̄lati idoneitatē. ex quo alter ſimplr̄ ma/gis idoneus reputat. ⁊ ſic indebite mouet. ⁊ ſic in tali electione erit ibi acceptio ꝑſonarū: que ſine peccato nō fit. ¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ cū dicit. Eligite melioꝛē: intellr̄ de melioꝛi ad talē dignitatē. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ ī ↄpatōe p̄lati debēt eē ceti q̄ſi grex: ñ ↄſiderata ſola ſcītate moꝝ. ſ; di/ſcretōe ⁊ ſtrenuitate. ⁊ aliis hi⁹ q̄ ī paſtoꝛe exigūt ad regēdū. ¶ Ad 3ᵐ dō ſic ad pᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dō ꝙ ille q eligit ī p̄latū ñ eligit qi ad hr̄dita/tē poſſidēdā qa hr̄ditas xp̄ianoꝝ ñ ē ī terra. ſ; ē ī celo. ſ. ipe de⁹ ſꝫm illud pſ. Dñs ps hr̄ditatꝭ mee. eligit autē velut diſpēſatoꝛ ī familia dñi alic⁹ ſꝫ illō. i. ad coꝛ. 4. Sic nos exiſtimet hō vt miſtros xp̄i ⁊ diſpēſatoꝛes ⁊c̄

diſpenſator aũt nõ ſemꝑ eligit q ẽ ꝓingor ſ; qui eſt magis idone⁹.
Ad 5ᵐ dõ ꝙ ſilr etiã ↄtingerẽ in ꝓcuratione ſerui alicui⁹ dñi tpalis: ꝙ nõ oporteret querere hoiẽ meliorẽ ſimplr: ſ; meliorẽ ad ſeruiendũ.
¶ Ad illud vero qđ in ↄtrariũ obr dõ ꝙ decretalis intelligẽda ẽ q̃tũ ad hoc ꝙ ñ ſemꝑ opꝫ eligẽ meliorẽ ſimplr: ſ; ſufficit eligere bonũ. Uel dicẽdũ ꝙ nõ loquat̃ quãtũ ad forũ ↄſciẽ: ſ; quantũ ad foꝝ ↄtẽtioſum: in quo nõ reprobat̃ electio ex hoc ꝙ poteſt aliquis ali⁹ magis idone⁹ inueniri: dũmõ ille qui eligit̃ idoneuſ ſit. al' oĩs electio calumniã pateret̃.

¶ Articul⁹. 7⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit̃. Uidet̃ ꝙ malis ꝑlatis nõ ſit exhibendus honor. Sicut enĩ dicit Boeci⁹ in li. de ↄſo. Nõ poſſum⁹ ob honores reuerendos iudicare: quos ipſis honorib⁹ reputam⁹ indignos. Sꝫ mali ꝑlati non ſunt honoribus digni. g̃ non poſſunt iudicari eẽ reuerendi a ſuis ſbditis. ¶ Preterea honor nõ debet̃ ꝑlatis malis niſi rõne ꝑlationis. Cũ g̃ ſunt ꝑlatione indigni: ſũt etiã per ↄñs indigni ad honores: ꝛ ad alia omnia que ſũt ꝑlationi ꝓpria. ¶ Sꝫ cõtra eſt qđ dr̃ Exo. 20. Honora patrẽ tuũ. Gl. id ẽ ꝑlatos. Cũ g̃ ĩdiffinite loquat̃ uidet̃ ꝙ omnes ꝑlati tã boni q̃ꝫ mali ſint honorãdi. ¶ Rñ⁰ dõ ꝙ ĩ ꝑlato duo poſſum⁹ ↄſiderare. ſ. perſonã ꝓpriã ꝛ dignitatẽ ſm quã ẽ quedã pſona publica. Sl g̃ prelat⁹ ſit malus rõne pſone ſue non eſt honorãd⁹: qa cũ honor ſit reuerẽtia alicui exhibita ĩ teſtimoniũ ꝟtutis: falſum teſtimoniũ de eo ꝓferret: ſi quis eũ obtẽtu ꝓprie perſone honoraret: ↄtra illud quod dr̃ exo. 20. Non loquaris ↄtra proximũ tuũ falſum teſtimoniũ. Sꝫ ĩnquantum eſt perſona publica: ſic gerit typum ꝛ locum non ſui ipſiuſ ſ; alterius. ſ. xp̃i in eccleſia: vl' reipublice. vt dñs in ſecularib⁹ dignitatibus. ꝛ ſic valor eius non ↄputat̃ ſm perſonam: ſ; ſm eum cuius loco pſidet. ſicut eſt de lapillo qui ĩ ↄputationib⁹ ponit̃ loco cẽtũ marcaꝝ cum in ſe nihil valeat: vt dr̃ puer. 26. Sicut q mittit lapidẽ ĩ aceruũ mercurii: ita qui tribuit inſipienti honorẽ. Mercuri⁹ enim dicebat̃ de⁹ rocinii ꝛ mercationis. Et ita eſt ei honor exhibendus: nõ ꝓpter ſe: ſed ꝓpter eum cuius locum obtinet: ſic adoratio imaginis refert̃ ad ꝓtotypum: vt dicit Dama. Uñ ꝛ malus prelatus idolo ↄparatur. Zach. xi. O paſtor ꝛ idolũ derelinquẽs gregẽ. ¶ Ad ꝑmum ergo dicẽdũ ꝙ intentio Boecii eſt dicere ꝙ mali homines non iudicãt̃ vt reuerendi in propriis pſonis: quãuis eis exhibeamus honores ꝓpter officia in q̇buſ ſunt ↄſtituti. ¶ Ad 2ᵐ dõ ꝙ mal⁹ ꝑlatus ꝛ ĩndignus eſt prelatione ꝛ honorib⁹ qui prelato debet̃. ſ; ille c⁹ vicem gerit dign⁹ ẽ: vt ei⁹ vicario talis honor exhibeat̃. ſicut btã ꝟgo digna eſt vt eius imaginẽ depictã in pariete reuereamur: quãuis tali reuerẽtia ipſa imago digna nõ ſit.

Deinde querit̃ de ꝑtinẽtib⁹ ad grãm quãtũ ad omnes. ꝛ q̃ ↄmuniter omni ſtatui

Et circa hoc q̄rebāt̄ tria. Primo de orōnib⁹. vtrū orō tātū valeat facta ꝑ alio ſicut facta ꝑ ſe. ¶ 2ᵒ de ſuffragiis. vtrū magis ꝓſint pauperi magis digno: q̄ diuiti ꝑ quo ſpālr̄ fiunt. ¶ 3ᵒ de votis. vtrū votū ſimplex dirimat matrimoniū ꝯtractū.

¶ Articul⁹. 8⁹.

Ad p̄mū ſic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ oratio plus valeat pro ſe facta q̄ ꝑ alio. Ita enim dr̄ in quadā glo. ꝙ ſpāles orōnes plus valent. Sȝ illa eſt maxime ſpāl' qua quis ꝑ ſe orat. ğ plus valet oratio ꝑ ſe facta q̄ ꝑ alio. ¶ Preterea vt dr̄ ī li. de ſpū ⁊ aīa. Orō nihil aliud eſt q̄ deuotio mētis in deū. Sȝ magis deuote aliquis orat ꝑ ſe q̄ pro alio. ğ plus valet orō ꝑ ſe facta q̄ ꝑ alio. ¶ Sȝ ꝯtra. Oratio tanto ampli⁹ valet quanto magis eſt deuota. Sȝ q̄nq; quis deuoti⁹ orat ꝑ alio q̄ ꝑ ſe ipſo. ğ plus valet orō ꝑ alio q̄ ꝑ ſe ipſo. ¶ Rᵒ dōᵐ ꝙ duplex eſt valor orationis. Vn⁹ qui eſt orōnis ꝓpri⁹ ſm quē dr̄ valere oratio ad impetrandū illud qđ petit̄: ſicut oratio Petri valuit ad ſuſcitationē Thabite. Ali⁹ valor eſt ꝯmunis orōni ⁊ aliis opib⁹ v̄tutū. ſm ꝙ orō valere dr̄ ad merēdū aliquid ipſi oranti. ꝑut caritate informatur. ſicut oratio Petri qua ſuſcitatiōē Thabite impetrauit fuit meritoria Petro vite eterne inquātū erat actus caritatis informat⁹. Loquēdo ğ de primo valore ceteris parib⁹ plus valȝ oratio facta ꝑ ſe q̄ ꝑ alio: q̄a efficacia orationis in impetrādo pōt amittere ſuū effectū: quando pro alio fit ex aliquo impedimēto: quod inuenit̄ eo ꝑ quo orat̄. vn̄ vna de ꝯditionib⁹ orōnis que faciūt eā efficacē ad impetrandū eſt vt aliquis ꝑ ſe oret. Quantū aūt ad 2ᵐ valorē orō magis valȝ que ex maiori caritate ꝓcedit: ſiue ꝑ ſe ſiue ꝑ alio fiat. Si aūt de īteriori caritate ꝑ exteriora opa debeat iudicari: tūc iſta ꝯpatio pōt dupl'r intelligi. Vno mō vt aliquis ita oret ꝑ alio: ꝙ etiā ꝑ ſe ipſo. ⁊ tūc maioris meriti eſt ꝑ alio orare ⁊ ꝑ ſe ipſo: q̄ ꝑ ſe tm̄. Maioris.n. meriti eſt amicū beniuolū ⁊ bn̄ficū eē ſibi ⁊ alii q̄ ſibi tm̄. Alio modo pōt intelligi vt aliq̄s oret ꝑ alio ⁊ non ꝑ ſe. ⁊ ſic oñdēt eē alteri beniuol⁹ magis q̄ ſibi. ⁊ ita peccaret in ordine caritatis magis aliuȝ q̄ ſe diligēs. ⁊ hᵒ mō intelligēdo ꝯpationē: meli⁹ ē orare ꝑ ſe q̄ ꝑ alio. ¶ Ad p̄mum ğ dō ꝙ rō illa nō eſt ad ꝓpoſitū: quia ſpālis orō dr̄ in glo. illa ꝑ quocūq; ſpāliter fiat: ſiue ꝑ ſe: ſiue ꝑ alio. Ad 2ᵐ dō ꝙ lȝ vt pluries homo ꝑ ſeipſo deuoti⁹ oret. tn̄ q̄nq; deuoti⁹ ꝑ alio. ⁊ ita ſm hoc non poteſt ſumi vniuerſale iudiciū: que oratio plus valeat. ¶ Silr̄ dō ad 3ᵐ ī ꝯtrariū.

Articul⁹. 9⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ ſuffragia eccleſie ſpālit̄ facta ꝑ aliquo diuite: equalr̄ valeant pauperi ꝑ quo nō fiūt: ſi ſit equalis meriti. Vt dicit enim aug. huiuſmodi ſuffragia tm̄ valēt vnicuiq; poſt mortem: quantuȝ meruit viuens: vt ſibi ꝓdeſſet. Sed p̄dicti duo equaliter meruerunt. ğ equalr̄ eis predicta ſuffragia proſunt.

Preterea paſſio xpi ſemper plus prodeſt ei qui maioris eſt meriti. Sz miſſa que eſt pcipuũ ſuffragioꝝ eſt memoria paſſionis dñice. ergo equaliter proſunt eis qui ſunt equalis meriti. Contra. Deus accipit huiuſmodi ſuffragia ſcḋm intẽtõez facientis. Sz faciẽs intẽdit qꝫ plus pſunt diuiti: p quo facit. ergo ei plus pſunt. Preterea non eſt dicẽdũ qꝫ fruſtref pia intentio eoꝝ qui p ſuis caris ſpecialia ſuffragia faciũt. fruſtraref aũt ſi eis ſpãlius nõ pdeſſent. ergo magis pſunt eis qb⁹ fiũt. Rñ° dd̃ qꝫ circa hoc ẽ duplex opinio. Quidã enim dicũt qꝫ ſuffragia eccleſie ſpãliter pro aliquo facta valent omnib⁹ q ſunt ĩ purgatorio equaliter quidẽ his qui ſunt equal' meriti. plus vo his qui ſũt maioris meriti: min⁹ his qui ſunt minoris: ſicut candela accenſa p aliquo diuite in aliqua domo: vbi ſunt multi alii equalr̃ pdeſt aliis qui ſunt equalis viſus. plus vo his qui ſunt maioris minus his qui ſunt minoris. quãuis ſit diuiti magis ad quedã honorẽ ꝙ aliis. Et ſic etiã lectio que legitur ſpãlr̃ p aliquo clerico multis ſimul audiẽtib⁹ equalr̃ valet his qui ſunt equalis capacitatis. plus his q ſũt maioris. min⁹ vo his qui minoris. Alii vo dicunt qꝫ ſuffragia plus valẽt his p qb⁹ ſpãlr̃ fiũt. Utraqꝫ aũt opinio ſcḋm aliquid va eſt. Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ eſt qꝫ opera vnius non valent alteri quantũ ad pmiũ eẽntiale: quia ſic vnuſqſqꝫ ex ꝓpriis actib⁹ indicaf. ſꝫ ſolũ qtũ ad aliqđ accidẽtale gaudiũ. vel quantũ ad remiſſionẽ alicui⁹ pene tpalis. Et ſic ſuffragia viuoꝝ poſſunt pdeſſe defũctis. Huiuſmodi aũt cõmunicatio opeꝝ cõtingit duplr̃. Uno modo ex vnione caritatis qua omnes xpi fideles efficiũf vnum corp⁹. et ſic act⁹ vni⁹ quodãmõ redũdat in iuuamẽtũ alteri⁹. ſicut etiam in mẽbris noſtris corporalib⁹ videm⁹. et ſic iuuatur aliquis ex actu alteri⁹ inquantũ quilibet exiſtẽs in caritate gaudet de quolibet bono opere. et quanto ẽ maioris caritatis tanto ampli⁹ gaudet: ſiue ſit in purgatorio: ſiue in paradiſo: ſiue etiam in mundo. et qtũ ad hoc eſt vera pma opinio. Alio modo actus vni⁹ fit cõmunis alteri per intentionẽ faciẽtis: quia facit p illo vel vice illius. qđ valet pcipue in debitis ſoluendis. et ſic ſuffragia eccleſie valent defunctis: inquantũ viuus ſoluit deo ſatiſfactionẽ: quaz mortuus ſoluere tenebaf. Et ſic valor ſuffragii ſequif intentione facientis. Et quãtũ ad hoc ſecũda opĩo vera eſt. Ad primũ ergo dicendũ qꝫ meritũ illud de quo loquif Auguſtinus eſt meritũ cõditionatũ. Meref enĩ aliquis viuẽs vt ſibi ſuffragia poſt mortem valeant: ſi p eo fiant: qđ quidem cõditio extat in vno: et non extat in alio. et ideo nõ equaliter pſunt vtriqꝫ. Ad 2m dd̃ qꝫ paſſio xpi fuit exhibita p oĩb⁹. ſacrificium aũt miſſe ſpãliter p aliquib⁹ offerf. Et iõ ñ ẽ ſile. Alia duo cõcedim⁹.

Articulus. 10⁹.

Ad 3m ſic pcedif. Uidef qꝫ votũ ſimplex cõtinẽtie dirimat matrimoniũ cõtractuz. Si enim aliquis det alicui quod pus

alteri dederat: ſecūda datio nulla eſt. Sȝ ille qui emittit ſimplex votū ꝯtinētie: dat corpus ſuū deo. ꝗ cum poſtea cōtrahēdo matrimoniū det corpus ſuū vxori: ꝯtractꝰ iſte matrimoni nihil valere videt̄. ergo ꝛc.
¶ Sed ꝯtra eſt qḋ decretalis dicit ꝙ votū ſimplex matrimoniū impedit ꝯtrahendū: ſed non dirimit cōtractū. ¶ Rꝭ dicendū ꝙ votū ſimplex non dirimit matrimoniū contractū: ſed ſolū ſolēne. cuiꝰ ratio pȝ ſi differētia vtriuſqȝ voti inſpiciat̄. Jn voto enī ſimplici ē ſola ꝓmiſſio qua quis ꝓmittit deo ſe ꝯtinentiaȝ ſeruaturū. Ex ſola aūt ꝓmiſſione n̄ tranſfert̄ dn̄ium. vnde ſi aliqs promittat rem aliquam alicui: ⁊ poſtea det eandē alteri: huiuſmodi donatio non poteſt reſcindi per priorem ꝓmiſſionem: quāuis male faciat dādo. Et ſic ille q̇ emiſit votū ſimplex ꝯtinētie poteſt poſtmodū corpꝰ ſuū tradere vxori: ⁊ q̄uis peccet hoc faciendo: tamē matrimoniū nō dirimet̄ ꝑpter votū precedens. Jn voto aūt ſolēni eſt ſimꝉ ꝓmiſſio ⁊ collatio. Tūc enim eſt votū ſolēne quādo ſimꝉ aliqs cū voto ꝯſecrat̄ deo: ⁊ ponit̄ in aliquo ſtatu ſanctitatis: vel per ſuſceptōeȝ ordinis: vel per profeſſionē certe regule. ⁊ ſic n̄ pōt vlteriꝰ corpꝰ ſuū tradere vxori. ⁊ ſi tradit contractꝰ nullꝰ eſt. ⁊ ſic matrimoniū dirimit̄ ꝑ votū ſolēne: nō aūt per ſimplex. ¶ Ratio aūt in cōtrariū adducta falſuȝ ſupponit. ſ. ꝙ per votū ſimplex aliqs det corpꝰ ſuum deo. non enim dat ſȝ ꝓmittit.

D Einde querebat̄ de his que pertinent ad culpam. Et circa hoc q̄rebant̄ qnqȝ. Primo vtrū peccet q̇ ad eccleſiam vadit ꝑpter diſtributiones: q̇ aliaſ non iret: quāuis a ꝑncipio ꝑbendā acceperit: vt deo ſeruiret. ¶ Secūdo vtrū aliqs habens de ſuperfluo peccet ſi non det paupi peteti. ¶ Tertio vtrū quando ſūt diuerſe opiniōes de aliquo facto: vtrū ille q̇ ſeqt̄ minus tutā peccet. ſic̄ de plalitate prebendarū. ¶ Quarto vtrȝ mēdaciū ſemper ſit peccatū. ¶ Quinto vtrȝ quantū aliqs intendit peccare tantum peccet.

¶ Articulus xiꝰ.

A D pmū ſic pcedit̄. Uidet̄ ꝙ ille q̇ vadit ad eccliam ꝑpter diſtributiones. alias non iturꝰ peccat. Jpſe enim videt̄ ponere obſequiū diuīnū qḋ eſt inpreciabile ſꝫ precio rei tēporalis. ergo ꝯmittit ſimoniam. ⁊ ita videtur ꝙ mortaliter peccet. ¶ Sed ꝯtra. Ille q̇ facit votū bona intētione: ſi poſt modū in ꝓſecutione voti mutet̄ volūtas eiꝰ vt inuitꝰ faciat qḋ volens ꝓmiſit: non euacuat̄ meritum voti. vt videt̄ Anſelmꝰ dicere in li. de ſimilitudinibꝰ. ergo eadem rōe q̇ accipit prebendam vt deo ſuiat non peccabit: quāuis poſtea mutet̄ eiꝰ intentio. ¶ Rꝭ dō ꝙ ad euidentiam huiꝰ queſtionis notādum eſt ꝙ aliqs actꝰ dicit̄ eſſe ſpūalis dupl̄r. Uno modo ex parte ꝑncipii. quādo ſ. actꝰ competit alicui perſone ꝑpt̄ aliqd ſpūale quod in ipſo eſt. ſic̄ epō ꝯſecrare baſilicas: ⁊ dyacono legē

euãgeliũ. ⁊ in talib⁹ actib⁹ ɔmittit̃
ſimonia: ſi aliqs intẽdat ſuũ actum
vendere. Alio mõ ẽ aliqs act⁹ ſpũa
lis: non ex parte p̃ncipii: ſ; ex parte
finis tm̃: ſicut docẽ liberales artes:
quarũ ṽitas ſpũalis eſt. ſ; hi⁹ doctri
na nõ ɔpetit alicui ꝓpter aliqđ ſpũ
ale officiũ: cũ etiã gẽtilib⁹ liceat hi⁹
artes docere. ⁊ in his actib⁹ ɔmitti
tur ſimonia: ſi vendat finis q̃ ſpũal'
eſt. ſ. ipſa veritas. non aũt ſi aliquis
ſua opa locet. Celebrare g̃ diuinũ of
ficiũ in eccleſia eſt act⁹ ſpũalis p̃mo
modo. Competit enim alicui ex hoc
ꝙ ẽ cleric⁹. ⁊ ideo ſimoniã ɔmittit:
q̃ hi⁹ actũ vendere intẽdit. In qua
libet enim venditione preciũ acci
pit̃ quaſi finis. ⁊ ideo in predicto ca
ſu diſtinguẽdũ ẽ. Si eni; hi⁹ diſtri
butiones recipit quaſi finẽ ſui opis
principaliter intentũ: ſimoniam cõ
mittit. ⁊ ita mortaliter peccat. Si
aũt hab; p̃ncipalẽ finem deũ ĩ tali
actu: ad hi⁹ aũt diſtributões reſpic̃
ſecũdario nõ quaſi in finẽ: ſ; ſicut in
id qđ eſt neceſſariũ ad ſuã ſuſtẽtati
onẽ: ɔſtat ꝙ non vendit actũ ſpũa
lem. ⁊ ita ſimoniã non ɔmittit: nec
peccat. Sic enim acceptio diſtribu
tionũ nõ erit cauſa quare ad eccl'iã
vadat. ſ; ꝓprie hui⁹ determinatio
quare nũc vadat ⁊ nõ alia vice.
Et ſic patet rñſio ad p̃mũ: q̃a nõ po
nit im p̃ciabile ſb̃ precio. ¶ Ad illđ
ṽo qđ ɔtra obr̃ dicẽdũ ꝙ tũc in uo
uente non euacuat̃ meritũ voti: qñ
intentio vouentis fert̃ ſup licitum
vt cum aliqs vellet nõ facere illud
qđ vouit: ſi non vouiſſet. Si autem
ferat̃ directe ſuper illicitũ: tũc eua
cuat̃ meritũ voti. vt cũ aliquis vl't
abſolute illud non facere quod vo
uit. Ille aũt qui vult ire ad eccleſiã
pro pecunia ſicut p fine p̃ncipali: h;
volũtatẽ delatã ſuper illicitum. ⁊
ideo peccat.

¶ Articul⁹. iz⁹.

AD ſecũdũ ſic ꝓcedit̃. Uide
tur ꝙ ille qui non dat pau
peri petẽti: ſi habeat de ſu
perfluo peccet. Facere enim elemoſi
nam de ſuperfluo eſt in p̃cepto. Lu.
.iz. Uerũtamẽ ſi quid ſupereſt date
elemoſinã. g̃ peccat ſi petenti nõ tri
buat. ¶ Preterea aliquis tenetur
ĩquirere de his que ſunt neceſſaria
ad ſalutem: vt aliquis ſb̃ueniat exi
ſtenti in extrema neceſſitate. g̃ tene
tur quilibet inquirere vtrũ pauper
ſit in extrema neceſſitate: vel ſtatĩ
ei dare. ¶ In ɔtrarium eſt q̃a ſic uĩ
deretur ꝙ omnes eſſent damnati.
¶ R̃x⁹ dicẽdũ ꝙ circa hoc diſtiguẽ
dum eſt. Suppoſito enim ꝙ aliquis
habeat de ſuperfluo: ⁊ reſpectu in
diuidui: ⁊ reſpectu perſone: quod
tenet̃ pauperib⁹ erogare. aut videt
in paupere petente euidẽtia ſigna
extreme neceſſitatis: aut non. ſi vi
det certũ eſt ꝙ tenet̃ dare: ⁊ peccat
non dando. In hoc enim caſu loqt̃
Ambro. ¶ Paſce fame morientẽ: ſi nõ
paueris occidiſti. Si ṽo nõ appare
ant: tũc nõ tenet̃ dare pauperi pe
tenti: quia quãuis teneat̃ dare ſup
fluũ pauperib⁹: nõ tamẽ tenet̃ oĩb⁹
dare: nec huic dare. ſ; tenet̃ diſtri
buere ſm ꝙ ſibi viſum fuerit oppor
tunũ: nec tenet̃ inquirere. quia hoc
eẽt nimis graue: ꝙ de oĩb⁹ paupib⁹

ingreret. ⁊ p̄cipue cū ad eum q̄ necessitatē patitᷣ ptineat vt necessitatē suā exponat. ⁊ p h̄ patꝫ r̄nsio ad obiecta.

¶ Articulus .iij.

Ad 3ᵐ sic pceditᷣ. Uidetᷣ ꝙ ille q̄ hꝫ plures p̄bēdas peccet ex hoc ipso ꝙ opinionē magrōꝝ sūt in ɔtrariū. Quicūq3 .n. ɔmittit se discrimini in hisq̄ sunt ad salutē peccat. Sꝫ iste cōmittit se discrimini: vt videtᷣ: cū faciat cōtᷣ multoꝝ peritoꝝ sn̄iam. ḡ videtᷣ ꝙ peccet. ¶ Sꝫ ɔᷣ. Pōt esse ꝙ in tali casu aliqs adhibꝫ diligētiā īgrens an habere plures p̄bēdas sit licitū: nec inuenit aliq̄d qđ eū moueat ad h̄ ꝙ sit illicitū. ḡ videtᷣ ꝙ sine peccato possit plures p̄bēdās hēre. R̄° dđ ꝙ duobꝰ modis aliqs ad peccatū obligatᷣ. vno mō faciēdo ɔᷣ legē vt cū aliqs fornicatᷣ. Alio mō faciēdo ɔtra ɔsciām: ⁊ si n̄ sit ɔtra legē vt si ɔsciā dictat alicui ꝙ leuare festucā de terra sit peccatū mortale. Ex ɔsciā aūt obligatᷣ aliqs ad peccatū: siue habeat certā fidē de ɔtrario eiꝰ qđ agit. siue etiā hēat opiōnē cū aliqua dubitatōe. Illud autē qđ agitᷣ ɔtra legē semp est malum: nec excusatᷣ p h̄ ꝙ est fm ɔsciām. ⁊ silr̄ qđ est ɔtra ɔsciām est malum. q̄uis non sit ɔᷣ legē. qđ aūt nec ɔᷣ ɔsciāꝫ nec ɔᷣ legē ē nō pōt eē pc̄m. Dicēdū est ḡ ꝙ qn̄ sunt due opiniones ɔtrarie de eodē: opꝫ eē alteraꝫ verā ⁊ alterā falsā. Aut ḡ ille q̄ facᷣ ɔtra opinionē magrōꝝ vtpote habēdo plures p̄bēdas facit ɔtra vaꝫ opinionē. ⁊ sic cū faciat ɔtra legeꝫ dei nō excusatᷣ a pc̄ō. q̄uis n̄ faciat ɔtra ɔsciām. sic enim ɔtra legē dei facit. Aut illa opinio nō est vā fꝫ magis cōtraria quā iste seqᷣ. ita ꝙ vē licꝫ hēre plures p̄bēdas. ⁊ tūc distīguēdū ē. q̄a aut talis habet ɔsciāꝫ de ɔtrario. ⁊ sic iterū peccat cōtra ɔsciām faciēs. quāuis nō ɔtra legē Aut nō habet ɔsciam de ɔtrario. fꝫ certitudinē. fꝫ tn̄ in quādā dubitationē inducitᷣ ex ɔtrarietate opinionū. ⁊ sic si manēte tali dubitatiōe plures p̄bēdas hꝫ piculo se ɔmittit. ⁊ sic pculdubio peccat vtpote magis amās bn̄ficiū tpale q̄ꝫ p̄priā salutē. Aut ex ɔtrariis opiniōibꝰ i nullā dubitationē adducitᷣ. ⁊ sic nō ɔmittit se discrimini. nec peccat. Unde patet solutio ad obiecta.

¶ Articulꝰ .14ꝰ.

Ad 4ᵐ sic pceditᷣ. Uidetᷣ ꝙ nō omne mēdaciū sit pc̄m. Maiꝰ enim peccatū ē homicidiū q̄ꝫ mēdaciū. Sed homicidium potest licite fieri. vt cum index occidit latronē. ḡ ⁊ mēdaciū. ¶ Preterea in sacra scriptura q̄dam laudantᷣ qui tn̄ mētiti esse intelligūtᷣ. vt obstetrices. Jacob. ⁊ Judith. ḡ mēdaciū nō semp est peccatū. ¶ Sꝫ ɔtra est qđ augꝰ. determinat in li. de mendacio. ¶ R̄° dđ ꝙ q̄ncunq3 aliquis actꝰ hꝫ aliquā inordinatiōeꝫ insepabilr̄ ānexā nūq̄ pōt bn̄ fieri. q̄a ipsa inordinatio est aliq̄d superfluū vel diminutuꝫ. ⁊ ita nō pōt in tali actu mediū accipi. in quo vtus ɔsistit. vt pꝫ p ph̄m in .6. ethi. Huiꝰ modi aūt actꝰ est mēdaciū. Ad hoc enim inuenta sunt vba vel voces: vt sint signa ītellectuū. vt dᷣ ī pnꝰ

periar. ⁊ ideo qn̄ aliqs voce enūci-
at qd̄ nō h̄z ī mēte: quod importat̄
in noīe mēdacii: est ibi inordinatio
per abusū vocis. ⁊ ideo ꝯcedim⁹ ꝙ
mēdaciū semp est pc̄m̄. ¶ Ad p̄mū
ḡ dd̄ ꝙ homicidiū semper est pc̄m̄:
qa inordinationē h̄z insepabilr̄ an-
nexā. homicidiū enim plus īportat
ꝙ̄ occisio hoīs. Cōposita enim noīa
frequēter plus importāt ꝙ̄ ꝯponen
tia. Importat enim homicidiū occi
sionē hoīs indebitā. ⁊ ideo homici-
diū nūꝙ̄ est licitū: quāuis occidere
hoīem aliqñ liceat. ¶ Ad 2ᵐ dd̄ ꝙ
sicut aug. dicit in liᵒ. de mēdacio. ⁊
h̄r in glo. sup illud ps̄. ¶ Perdes oēs
qui loquūt̄ mēdaciū. Duplr̄ aliquis
laudat̄ in scriptura. Quidā ꝓ ter
perfectū statū v̄tutis. ⁊ hoꝝ facta p
ponūt̄ omnib⁹ in exemplū: ⁊ de tali
bus nō legit̄ ꝙ mētiti sint: vel si ali-
qua dixerūt: que mēdacia videt̄ s̄m
intentiōem quam ex instinctu spūs
sancti ꝯceperūt: mēdacia non sunt.
Quidā v̄o laudāt̄ ꝓpter v̄tutis in-
dolē. ⁊ sic in aliqb⁹ mēdaciū fuisse le
git̄ maxime officiosū: sicut p̄z de ob
stetricib⁹. Nō enī ꝯmēdāt̄ qa mētite
sunt: s ꝓpter mīsicordiā ex qua ī mē
daciū inciderūt. ⁊ sic app̄z in eis q̄-
dā indoles. i. pfect⁹ v̄tutis. n̄ aūt pfe
ctio.

¶ Articul⁹. 15ᵘˢ.

AD 5ᵐ sic ꝓcedit̄. Videt̄ ꝙ
non op̄z ꝙ si aliqs intendat
peccare mortalr̄: ꝙ peccet
ꝓpter hoc mortalr̄. De⁹ enim pnior
est ad miserēdū ꝙ̄ ad puniēdū. vt
h̄r ex glo. in p̄ncipio Iere. Sz si ali-
qs intēdat peccare venialr̄: nō seq
tur ꝙ ꝓpter hoc peccet venialr̄. ḡ
nec op̄z ꝙ qui intēdit peccare mor-
talr̄: ꝙ ꝓpter hoc peccet mortaliter.
¶ Sz ꝯtra. Quicūqz intēdit peccar̄
mortalr̄ facit ꝯtra ꝯsciāz. Sz omnis
talis peccat mortalr̄. ḡ zc. ¶ R̄ᵒ dd̄
ꝙ improprie d̄r ꝙ aliquis intēdat
peccare mortalr̄ aut venialr̄. Malū
enim est preter intētionē ⁊ volūta
tē. vt dicit Dio. 4. c. de di. no. Sz ali
quis ꝙ intendit facere aliqd quod
credit esse mortale peccatū: ex hoc
d̄r ꝙ intendit peccare mortaliter.
Predicta ḡ questio nihil aliud q̄rit
nisi quare aliquis credēs esse pc̄m̄
mortale quod facit: peccat mortalr̄
Non aūt est necesse ꝙ sit veniale: si
credat veniale esse. vt si fornicatio
nē credat esse veniale peccatum.
Cui⁹ questionis de facili patz solutio
quia cum ꝯsciā etiam erronea hēat
vim ligādi ex hoc ipso ꝙ ꝯt̄ ꝯsciāz
facit: mortalr̄ peccat. Error autem
cōsciē qn̄ꝙ h̄z vim absoluendi siue
excusandi. qn̄. s. ꝓcedit ex ignoran
tia ei⁹ qd̄ quis scire non potest: vel
scire non tenet̄. ⁊ in tali casu ꝙ̄uis
factū de se sit mortale: tn̄ intendens
peccare venialiter peccaret venia
liter. sicut si aliqs intēderet accedē
ad vxorē suā cā delectationis. ⁊ ita
intēderet peccare venialr̄: si alia ei
supponeret̄ eo nesciēte. nihilomin⁹
venialr̄ peccaret. Qn̄qz v̄o error cō
sciē non habet vim absoluendi vel
excusandi. qn̄. s. ipse error peccatū ē
vt cū ꝓcedit ex ignorātia ei⁹ quod
quis scire tenet̄ ⁊ potest. sicut si cre
deret fornicationē simplicē esse pec
catū veniale. ⁊ tūc quāuis credēt
peccare venialr̄: nō tamē peccaret

venialiter ſed mortaliter. Et ſic pʒ rñſio ad obiecta.

D Einde querebaṫ de his que pertinēt ad penam ⁊ gl'iaʒ Et p̄mo de his que ptinēt ad penā. ¶ 2° de his que pertinent ad gloriā. ¶ Circa penā aūt querebaṫ p̄mo de pena ſpūali. ¶ 2° de pena corporali damnatoꝝ. ¶ Circa p̄mū duo querebanṫ. ¶ Primo vtrū damnati videāt gloriā ſanctorū: ⁊ maxime poſt diē iudicii. ¶ Secūdo vtrꝫ damnati vellēt ſuos ꝓpinquos eſſe damnatos.

¶ Articulus. i6°.

A D p̄mū ſic pcediṫ. Uideṫ ꝙ damnati poſt diem iudicii videant gloriam ſanctorū Sicut enim ſe habet gloria ad miſeriam: ita miſeria ad gloriam. Sꝫ de perfectione glorie ſanctoꝝ eſt vt videant miſeriam damnatoꝝ. vt hēṫ Iſa. vltimo. Egredienṫ ⁊ videbūt cadauera impioꝝ. ergo ⁊ de pfectione miſerie damnatoꝝ eſt vt videant gloriā ſanctoruꝫ. ⁊ ſic poſt diem iudicii quando in miſeria perfecta erunt: videbūt gloriam ſanctorum. ¶ Preterea poſt diem iudicii nulla afflictio a damnatis ſb̄trahēṫ. Sed nunc affligūṫ damnati de hoc ꝙ vident gloriam ſanctoꝝ. ſm illud Iſa .46. Uideant ⁊ ꝯfundanṫ zelantes populi. ergo ⁊ poſt diē iudicii gl'iā ſanctoꝝ videbūt. ¶ Sꝫ ꝯtra. Omnis delectatōis materia damnatis poſt diem iudicii ſb̄trahēṫ. Sꝫ vidē ſanctoꝝ gloriam eſt quedā materia delectationis. g̊ ꝛc. ¶ R̄ᵒ dō ꝙ videre gloriā beatoꝝ dupl'r ꝯtingit. Uno modo vt capiaṫ quid ſit ipſa gl'ia: ⁊ qualis ⁊ quanta. ⁊ ſic nullus pōt videre gloriam niſi qui eſt ī gloria. Superat enim ⁊ deſiderium ⁊ ītellectum eoꝝ qui non ſunt in ea. Hoc enim ē māna abſcōditū ⁊ nomē nouum ſcriptum in calculo: quod nemo nouit niſi qui accipit. vt habeṫ Apoc. 2. Alio modo cōtingit vidē gloriam beatoꝝ vt videantur ipſi beati eſſe in quadam gloria īenarrabili ⁊ excedēte intellectū. Et ſic damnati ante diem iudicii vident gloriam ſanctoꝝ. non autē poſt diē iudicii. quia tunc erunt penitus a ſanctoruꝫ conſortio alienati. vt qui ad ſummū iam miſerie pueneruntt ⁊ ideo nec etiam ſanctoꝝ conſortio digni habebūṫ. nam videns aliqō ꝯſortium habet cum eo quod vidꝫ ¶ Ad p̄mum g̊ dicendū ꝙ videre miſeriam damnatoruꝫ omnino erit ſanctis ad gloriam. gaudebūt eniꝫ de iuſticia dei ⁊ de ſua euaſione ſꝫ illud ps. Letabiṫ iuſt⁹ cum viderit vindictam. Sed videre ſanctorū gloriam aliquid perfectionis importat qua poſt diem iudicii damnati priuabūṫ. ¶ Ad ſecūdum dicendū ꝙ damnati in inferno exiſtentes poſt diem iudicii memores erūt glorie ſanctoꝝ quam ante iudicium ⁊ in iudicio viderunt. ⁊ ſic cognoſcent eos eſſe in maxima gloria: quamuis non videant ipſos beatos nec eoꝝ gloriam. ⁊ ita inuidia torquebunṫ. ⁊ ſic afflictio que eſt in eis nunc ex tali viſione manebit viſione ſb̄lata de quo etiam magis dolebunt videntes ſe etiam viſione ſanctorum

indignos reputatos. ¶ Ad illd qđ contra obr̄ dicendū ꝙ videre sanctoꝝ gloriā non eſt materia delectationis niſi ſm pmū moduꝫ viſionis videat: qualiter a damnatis nūꝙ videt. ſecūdo aūt modo vidē ⁊ nō hr̄e ē magis afflictōis cā ꝓpt̄ īuidiā.

Articul⁹ .17⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit. Videt ꝙ damnati nō vellēt ſuos ꝓpinquos eſſe damnatos. Dicit enim Luce. 16. ꝙ diues in īferno damnat⁹ petebat Lazarū mitti ad frēs ſuos vt teſtaret illis ne venirent in locū tormētoꝝ. Petitio aūt eſt volūtatis deſignatio. ḡ dānati non volūt ſuos ꝓpinquos damnari ¶ Sꝫ cōtra eſt quod dr̄ Iſa. 14. ſup illud. Surrexerūt de ſoliis ſuis. dic̄ gloſa. Solaciū eſt damnatis ſocios habere ſue miſerie. ḡ ipſi vellēt oēs eſſe damnatos. ¶ Rn̄º dicēdū ꝙ vitia ſpūalia in damnatis cōſumant qđ ſignificat Ezech. 32ᵒ. vbi dr̄ de impiis. ꝙ cū armis ſuis ad infernū deſcēdūt. ⁊ ideo in eis pfecta īuidia eſt. ad quam ptinet dolere de bono alteri⁹: quod ipſe non hꝫ. ⁊ ſic etiaꝫ velle omnes pati malum quod ipſe patit. Liberari enim a malo qđdaꝫ bonū eſt. Que qdē īuidia in aliqbus etiā in hac vita tantū inualeſcit: ut ſuis ꝓpīquiſſimis etiā inuideāt de bonis que n̄ habent ipſi. Vn̄ multo ampli⁹ damnati inuidia ſtimulāte vellēt ſuos ꝓpinquos cū oīb⁹ aliis eē dānatos. ⁊ dolebūt ſi ſciāt aliquos eſſe ſaluatos. Sꝫ tn̄ ſi nō oēs debēt damnari: ſꝫ aliq ſaluari: magis vellent ſuos ꝓpinquos ꝙ alios a dānatione liberari: qa in h̄ etiā inuidia torquebūt: ſi videāt ſaluari alios ⁊ ſuos damnari. ⁊ p hūc modū diues damnat⁹ nolebat ſuoꝝ dānatōem. ⁊ ſic patēt obiecta.

¶ Articul⁹ 18⁹.

Deinde querebat de pena corporali damnatoꝝ. vtrū .ſ. ſit ibi tm̄ pena ignis: vel etiā pena aque. ⁊ videt ꝙ ſic p illđ Iob. 24. de impiis. Trāſibūt ab aqs niuiū ad calorē nimiū. ¶ Sꝫ cōtra. Oīs delectatio ⁊ refrigeriū dānatis auferī. Sꝫ nō pōt eē ſine quodā refrigerio ꝙ aliquis afflict⁹ calore ad frig⁹ aq̄ trāſeat. vel eꝯ. ḡ talis penarum alternatio non erit in dānatis. ¶ Rn̄º dicēdū ꝙ ſicut dicit Baſili⁹ exponens illud ps. Vox domini intercidēt̄ ⁊c. In fine mundi ignis diuidetur ⁊ alia elementa: ⁊ quicquid eſt in eis pulchrum ⁊ clarum remanebit ſuperius ad gloriam beatoꝝ. quod vero eſt in eis fetulētū ⁊ penoſum deſcendet in infernum ad penam damnatoꝝ. ⁊ ita fex totius creature in infernum colliget ⁊ erit damnatis in penam: ⁊ non ſolum patientur penam ignis. Iuſtum eſt enim vt qui creatorem offenderunt ab omni creatura puniantur. Unde dicit Sapientie. 5. Et orbis terrarum pugnabit pro illo contra inſenſatos. ¶ Ad illud aūt quod in contrariū obiicit dicendū ꝙ ex huiuſmodi varietate penarū nullum erit in damnatis refrigerium. Ignis enim ⁊ aqua ⁊ huiuſmodi non agent in corpora damnatorum actione nature: ita ꝙ relinqnt

ſuas qualitates ĩ corporibus dāna/
torum ſecundum eſſe nature: ſicut
ignis relinquit calorem in lignis q̄
facit eſſe calida. alioquin cum con/
traria non poſſint eſſe ſimul in eo/
dem: oporteret corpora damnatoꝝ
ſuas qualitates perdere. ⁊ ſic tranſ
mutata natura organorum fieret
pena minus ſenſibilis. ſed agunt in
corpora damnatorum actione ſpiri/
tuali. imprimendo ſcilicet ſuas qua
litates in corporibus damnatorum
ſecundum eſſe ſpirituale: per modū
quo ſpecies colorum eſt in aere: vel
etiam in pupilla: non ita ꝙ fiant co/
lorata. Unde corpora damnatorum
ſentient afflictionem ignis ſine hoc
ꝙ conuertantur in naturam ignis
⁊ ideo varietas penarum non facͭ
eis aliquod refrigeriū. Refrigeriuꝫ
enim nunc ex alternatione penaruꝫ
proueniens cauſatͬ ex tranſmutati/
one nature: inquantum per frigus
aque ſuperfluitas calefactionis re/
mittitͬ: ⁊ ſic ad medium venitͬ. qđ
eſt delectabile.

Deinde querebatͬ de gloria
beatorum. ⁊ circa hoc que
runtͬ duo. ¶ Primo vtruꝫ
beatitudo ſanctoꝝ per prius conſi/
ſtat in intellectu q̄ꝫ in effectu. vl' ecō
uerſo. ¶ Secundo vtrum per ꝑus
beati ferantur ad videndum hu/
manitatē xp̄i q̄ꝫ eius diuinitatē.

¶ Articulus. 19ᵘˢ.

Ad pmum ſic pceditͬ. Uidetͬ
ꝙ beatitudo ſanctorum pre
cipue conſtat in intellectu.
Sicut enim dicit Auguſtinᵘˢ. 10. cō/
feſſi. Beatitudo eſt gaudiū de ve/
ritate. Sed 𝔳itas pertinet pncipalr̄
ad intellectū. g̃ ⁊ beatitudo. ¶ Pre
terea Iohis. 17. dicitͬ ¶ Hec eſt vita
eterna vt cognoſcāt te ſolum verū
deum ⁊ quem miſiſti Iħum xp̄ūm.
Cognitio autem ad intellectū per/
tinet. g̃ ⁊ vita eterna ſiue beatitu/
do. ¶ Preterea Auguſtinᵘˢ dicit. 1.
de trinit. Q: viſio eſt tota merces.
Merces autem eſt beatitudo. ergo
pertinet pncipalr̄ ad viſionē intel
lectus. ¶ Sed cōtra. Premiū reſpō
det merito. Sꝫ meritū pncipalr̄ ɔſi/
ſtit in volūtate. g̃ ⁊ beatitudo que
ē premiū. ¶ Rñ° dicēdū ꝙ felicitas
ſiue beatitudo in operatiōe ɔſiſtit:
⁊ non in habitu. vt pħus pbatͬ in. 1.
ethi. Unde beatitudo hominis pōt
comparari ad aliquā potentiaꝫ aīe
dupliciter. Uno modo ſicut obiectū
potentie. ⁊ ſic beatitudo precipue
comparatͬ ad voluntatem. Nomi/
nat enim beatitudo vltimum fineꝫ
hominis ⁊ ſummū bonum ipſius. Fi
nis autem ⁊ bonum ſunt obiectum
voluntatis. ¶ Alio modo ſicut actus
ad potentiam. ⁊ ſic beatitudo origi
naliter ⁊ ſbſtantialiter conſiſtit in
actu intellectus. Formaliter autem
⁊ completiue in actu voluntatis.
quia impoſſibile eſt ipſum actum
voluntatis eſſe vltimum finem vo
luntatis. Ultimus enim finis homi
nis eſt id quod eſt pmo deſideratū
Non autem poteſt eſſe ꝙ primo vo
litū ſit actus volūtatis. prius enim
eſt potentia fieri in aliquod obiectū
q̄ꝫ ꝙ feratur ſuper actum ſuū. Priᵘˢ
enim intelligitͬ actus alicuius potē
tie q̄ꝫ reflectio eiᵘˢ ſup actum illum.

Actus enim terminat ad obiectū. et ita quelibet potentia prius fert in obiectū ꝙ in actū suū. sicut visus prius videt colorē ꝙ videat se videre colorē. et ita etiam volūtas prius vult aliquod bonū ꝙ velit se velle. et sic actus volūtatis non potest esse primo volitū: et per cōns nec vltimus finis. Sed quotiēscūqꝫ aliquod bonū exterius est desideratū quasi finis: ille actus noster est nobis quasi finis interior: quo primo perfecte attingimus ad ipm: sicut dicimus ꝙ comestio finis est et btitudo eius qui ponit cibū finē suū. et possessio eius qui finem suū ponit pecuniā. Finis aūt nostri desiderii deus est. Un̄ actus quo ei primo cōiungimur est originalr et fbaliter nostra beatitudo. primo aūt deo cōiūgimur per actum intellectus. et ideo ipsa dei visio que est actus intellectus est fbaliter et originaliter nostra beatitudo. Sꝫ quia hec operatio pfectissima est et cōuenientissimū obiectū: ideo cōseqt maxima delectatio: que quidē decorat operationē ipsam et perficit eaꝫ: sicut pulchritudo iuuentutē. vt dr in .io. ethi. vn̄ ipa delectatio que voluntatis est: est formalr cōplens beatitudinem. et ita beatitudinis ultime origo est in visione. complementū aūt in fruitione. Tres g̃ prime rōnes cōcedēde sunt. qa ostēdūt ꝙ beatitudo fbalr cōsistat ī actu ītellectus

¶ Ad illud aūt qd cōtra obr dō ꝙ meritū cōsistit in agēdo: premiū aūt in recipiendo. Actio aūt primo ptinet ad volūtatē: quia ipa mouet omnes alias vires. Sed receptio primo ptinet ad intellectū ꝙ ad volūtatē. vnde premium per prius attribuit intellectui. meritū aūt voluntati.

¶ Articulus. 2us.

Ad 2m sic pcedit. Uidet ꝙ beati in gloria prius ferāt ad cōtēplādā xpi diuinitatē ꝙ eius humanitatē. Altissimo enim statui altissimus actus primo et pncipalit cōpetit. Sꝫ beati sunt in statu altissimo. Cum g̃ actus intelligētie que est potentia altissima: cuius est ferri in deū: sit actus altissimus et nobilissimus: videt ꝙ hic actus primo beatis cōpetat vt deum cōtemplent. ¶ Preterea hoc ad impfectionē vie pertinet: ꝙ oportet nos ab inferioribus ad superiora cōtemplanda cōscendere. Sed in beatis erit perfectio cōtraria imperfectioni vie. ergo ipsi ecōuerso per prius superiora cōtemplabunt. et sic primo xpi diuinitatē ꝙ eius humanitatem. ¶ Sed contra. Ad extremū nō peruenit nisi per mediū. Sed medium inter deum et homines est xpi humanitas. i. ad Thi. 2. Mediator dei et hoīum homo xpūs Jhs. ergo sancti non perueniūt ad cōtemplationē diuinitatis xpi nisi prius cōtemplando eius humanitatē. ¶ Rō dō ꝙ vnusquisqꝫ prius cōsiderat illd qd est ratio alicuius ꝙ id cuius ratio est sicut artifex prius cōsiderat regulam operis ꝙ fm regulā opet. Beati aūt adeo sunt deo cōiūcti. vt ipse sit eis ratio cuiuslibet cognitionis et opis Aliter enī actus beatitudinis p alias cognitōes et operationes sanctorꝫ īpediret. Et iō illud ad qd sācti prius attēdūt ē ipe deus et eū hn̄t mediū cuiuslibꝫ cognis et reglā cuiuslꝫ opatōis

⁊ ſic per pˀus cōtēplāť diuinitatē xpi ꝙ eius humanitatē. In vtraqꝫ tamē ↄtēplanda delectatōem inueniunt. vñ dr̃ Io. io. Ingredieť .ſ. beati ad ↄtēplādā diuinitatē xpi. ⁊ egredienť ad ↄtēplandā eiꝰ humanitatē. ⁊ vtrobiqꝫ paſcua inueniēt .i. delectationē. vt exponiť in li. de ſpū ⁊ aīa.

¶ Duas ğ pˀmas rōnes ↄcedimꝰ.

¶ Ad illud qđ ↄtra obǐ dicēdū ꝙ rō illa ꝓcedit quātū ad ſtatū vie ī qua nōdū ſumꝰ deo ꝑfecte ↄiūcti. Sꝫ opꝫ nos ad deū ꝑ xp̄m accedere. ſed cum iam deo in btītudine cōiuncti erimꝰ: per prius intendemꝰ xpi diuinitati ꝙ eius humanitati.

¶ Incipit qđlibet 9ᵐ ſācti Thome.

QUeſitū eſt pˀmo de capite xpi. Deīde de membris. ¶ De xpo queſitū eſt tripliciter. ¶ Primo quātū ad nām diuinā. ¶ Secūdo quātū ad vnionē humane nature ad diuinā. ¶ Tertio quantum ad ſpēs ſb quibus ī ſacramēto altaris continetur.

¶ Articulꝰ pˀmꝰ.

CIrca pˀmū querebať vtrū deus poſſit facere infinita eſſe actu. ⁊ videť ꝙ nō. Deꝰ enim poteſt facere aliquid maiuſ oī eo quod facit: quia eius potentiam non adequat opus. vt dicit Hugo de ſancto Victore. Sed infinito in actu non poteſt eſſe aliquid maius ğ non poteſt eſſe ꝙ deus faciat infinitum in actu. ¶ Sed contra. Deꝰ poteſt pluſ facere ꝙ homo poſſit dicere vel cogitare. ſm illud Luce. p̄. Non erit impoſſibile apud deum omne verbum. Sed homo poteſt dicere eſſe infinitum in actu: ⁊ etiam cogitare: cum quidā philoſophi hꝫ poſuerunt. vt patet in tertio phi. ğ deus poteſt facere infinitum in actu.

¶ Rñ° dđ ꝙ cū diciť deum nō poſſe aliqd face: hoc non ē ꝑpter defectū diuine potentie: ſed ꝑpter incōpoſſibilitatē que importatur in facto. Quod quidem contingit dupliciť. Uno modo quia repugnat facto in quantū eſt factum. ſicut dicimꝰ deuꝫ non poſſe facere aliquam creaturā que ſe in eſſe conſeruet. quia ex hoc ipo ꝙ res aliqua ponitur habere ſuperiorem: poniť etiam indigere conſeruatione: cum idem ſit cauſa eſſēdi rem ⁊ conſeruans rem in eſſe. Alio modo quia repugnat huic facto inquantum eſt hoc factum: ſicut ſi dicamus deum non poſſe facere equum rōnalem eſſe. Eſſe enim rationale quāuis non repugnet facto: inquantū eſt factum. tamen hoc factum. ſcilicet eſſe rōnale repugnat omni equo inquantum eſt equus: in cuius diffinitione cadit irrōnale Quidam autem dicūt ꝙ deus non poteſt facere eſſe infinitum in actu: quia eſſe infinitum repugnat facto inquantum eſt factum. Eſt enim cōtra rōnem creature: vt creatorem adequet: quod oportet ponere ſi eēt aliqua creatura infinita. Infinituꝫ enim infinito maius non eſt. Sed iſtud non videtur rōnabiliter dici Nihil enī ꝓhibꝫ illud qđ ē infinitū ꝑ vnū modū ſupari ab eo quod eſt

infinitũ pluribꝰ modis: ſicut ſi eſſet aliqḋ corpꝰ infinitũ ſm̃ longitudinē: finitũ ꝟo latitudine: eſſet minꝰ corpore longitudine ⁊ latitudine infinito. Dato aũt ꝙ deꝰ faceret aliqḋ corpꝰ infinitũ actu: corpꝰ quideʒ hoc eſſet infinitũ quãtitate dimẽſina: ſʒ de neceſſitate hẽret nãm ſpẽi terminatã: ⁊ eſſet limitatuʒ ex hoc ipſo ꝙ eẽt res mãlis. vñ nõ eẽt eq̃le deo: cuiꝰ eẽ ⁊ eẽntia ē modis oĩbus infinita. Alii ꝟo dixerũt ꝙ eẽ infinitũ in actu ſm̃ aliquē modũ nõ repugnat facto inquãtuʒ factũ: neq; huic facto inquãtũ eſt hoc factũ: qḋ ē ens ĩ actu. Aliquo ꝟo mõ repugnat enti in actu eẽ infinitũ. ⁊ hec eſt opinio Algaſelis. Diſtĩguit enĩ duplex infinitũ. ſ. infinitũ ꝑ ſe ⁊ infinituʒ per accidēs. cuiꝰ diſtinctiõis intellectus hĩc accipi põt: ꝙ cũ ĩfinitũ ꝓncipaliter ĩ quãtitate ĩueniaṫ. vt dr̃ ĩ ꝑ. phi. ſi quãtitas ĩ qua ĩfinitũ cõſiſtit hẽat talē multitudinē: cꝰ vnaqueq; pars ab altera depēdeat ⁊ certũ ordinē hẽat: ita ꝙ vnaq̃q; ꝑs illiꝰ multitudinis reqraṫ ꝑ ſe: tũc ĩfinitũ in tali quãtitate ꝯſiſtēs diceṫ ĩfinitũ ꝑ ſe. ſic pʒ ĩ h̃ ꝙ bacculꝰ moueṫ a manu: manꝰ a lacertis ⁊ neruis: q̄ moueṫ ab aĩa. ꝙ ſi in ĩfinitũ ꝓcedũt. vt .ſ. aĩa ab alio moueaṫ: ⁊ ſic deĩceps in ĩfinitũ: vel bacculus aliqd aliud moueat. ⁊ ſic deĩceps in ĩfinitũ erit multitudo iſtoꝝ mouētiũ ⁊ motoꝝ ꝑ ſe infinita. Si ꝟo quãtitas in qua ꝯſiſtit infinitũ reſultet ex aliqbꝰ pl'ibꝰ: que eũdē ordinē ſeruēt: ⁊ quoruʒ numerꝰ nõ reqriṫ niſi ꝑ accñs: tunc erit infinitũ ꝑ accñs. ſic ſi aliqs faber cultellũ faciat: ad cuiꝰ ꝯſtitutiõeʒ mult' martellis ĩdigeat ex h̃ ꝙ vnꝰ pꝰ aliũ frãgiṫ: ⁊ vnꝰ ſuccedit ĩ locũ alteriꝰ eiuſdē ordinē tenēs. ſi tal' ml'titudo in ĩfinitũ excreſcat: diceṫ infinitũ ꝑ accñs ⁊ ñ ꝑ ſe. Accidit enĩ fabrili opi martelloꝝ ĩfinita multitudo cũ ꝑ vnũ martellũ: ſi duraret: eq̃lr̃ poſſet expleri ſic per infinitos. Dicũt g° ꝙ ĩfinitũ ꝑ ſe repugñt ei qḋ ē eẽ ĩ actu. eo ꝙ opʒ ĩ his q̃ ꝑ ſe ordinē hñt ꝯpleri poſtremũ niſi ꝑ cõpatõeʒ q̊dãmõ oĩuʒ ꝓoꝝ. ⁊ ſic ad vnũ ꝯſtituēdũ reqrẽṫ ĩfinitoꝝ ordĩata influētia: ſi eẽt aliqd infinitũ ꝑ ſe. ⁊ ita nũꝙ̃ poſſʒ cõpleri: cũ ĩfinita ñ ſit trãſire. ſʒ ĩfinitũ ꝑ accñs ſm̃ eos ñ repugnat ei qḋ ē eẽ ĩ actu: cũ una ꝑs multitudĩs ab altera ñ depēdeat. vñ ſʒ h̃ nihil ꝓhibʒ eẽ ĩfinitũ in actu. ſic alga. dĩc ĩ ſua meth. aĩas rõnales hoĩuʒ defũctoꝝ eẽ ĩfinitas in actu. eo ꝙ ponat gñatõeʒ hoĩum ab eterno fuiſſe: ⁊ aĩas pꝰ mortē corporũ remanẽ. ⁊ ſm̃ hãc opinionē deꝰ poſſʒ facẽ ĩfinita vl' ĩfinitũ in actu ēt ſi ñ ĩueniaṫ ĩ nã ĩfinitũ ĩ actu. Sʒ ecõt ꝯmētatoꝛ. 5. meth. dĩc ꝙ ĩ actu eẽ ñ põt neq; ĩfinitũ ꝑ ſe: neq; ĩfinitũ ꝑ accñs. In potētia ꝟo ĩueniṫ infinitũ ꝑ accñs: ſʒ ñ infinitũ ꝑ ſe. ⁊ ſic ſʒ eũ eẽ ĩfinitũ oĩo repugnat ei qḋ ē eẽ ĩ actu. ⁊ h̃ ꝟiꝰ eẽ vr̃. Nõ. n. põt eẽ actu ĩ reꝝ nã aliqd non ſpecificatũ ad diuerſas ſpēs ĩdifferenṫ ſe hñs. Quãuis. n. ĩtellectꝰ ꝯcipiat aĩal non ſpecificatũ rõali vl' irrõali dr̃ia. nõ tamē poteſt eſſe actu animal: quod non ſit rationale vel irrationale. vñ ſm̃ ꝓhm nõ eſt in genere qḋ nõ

eſt in aliqua ei⁹ ſpē. vnaqueq; vero quãtitas ſpecificaf p certã termina tionē quantitatiſ. ſicut multitudinis ſpēs ſūt duo ⁊ tria: ⁊ ſic de aliis. ⁊ magnitudīs ſpēs ſunt bicubitū ⁊ tricubitū ⁊ hi⁹. vl' ſm aliquã deter minatã mēſurã. vñ impoſſibile eſt ſic inveniri aliquã qñtitatē in actu que nō ſit pprīis terminis limitata. cum aūt infinitū ↄgruat quãtitati ⁊ dicaf infinitū p termini remotio nē: impoſſibile erit infinitū eſſe in actu. propter qđ dicit phs in. 3. phi. ꝙ infinitū eſt ſic mã nōdū ſpecifica ta ꝫ ſb ꝑuatiōe exñs. ⁊ ꝙ ſe hʒ ma gis in rōne ptis ⁊ ↄtenti ꝙ̃ toti⁹ ⁊ ↄtinētis. ⁊ iō ſic de⁹ non pōt facere equū rōnalē: ita non pōt facere ens actu eſſe infinitū. ¶ Vñ pmū cōce dim⁹ qa verū ↄcludit: quãuis nō re cte ↄcludat: eo ꝙ ſi ponaf deū facere aliqđ infinitū ꝫ vnū modū: adhuc pōt aliqđ infinitū facere in alio or dine. ſicut ſi poſſet facere infinitos leones. infinito enī nō ē aliqđ ma ius in illo ordine quo eſt infinitū. ꝫ ſm aliū ordinē nihil phibet aliquid eſſe aliud mai⁹ infinito. ſicut nume ri pares ſunt infiniti. ⁊ tñ numeri pares ⁊ impares ſimul accepti ſunt plures numeris parib⁹. ¶ Ad illud ꝟo qđ in ↄtrariū obr' dđ ꝙ ꝟbū in tellect⁹ nō ſolū dr' qđ ꝟbo pferf: ſed qđ mēte cōcipif. qđ aūt ſibi ipſi eſt repugnãs mēte cōcipi nō pōt: quia null⁹ pōt intelligere cōtradictoria eſſe ſimul vera. vt pbaf in. 4. meth. vñ cū eſſe infinitū repugnet ei qđ eſt eē actu: hoc non eſt ꝟbū. vñ nō ē infinitū in actu. ⁊ ideo nō ſequif ꝙ ſit deo poſſibile. Phi aūt q poſue rūt infinitū eſſe in actu ppriam vo cem ignorauerunt.

Deīde q̃rebaf de xpo quãtū ad vnionez hūane nature cū dīna. Et circa hoc q̃re baf tria. ¶ Primo utrum in xpo ſit vna ipoſtaſis tm̄. ¶ 2° vtrū ſit ī eo vnū tm̄ eē. ¶ 3° vtꝝ ſit ī eo una tm̄ filiatio. ¶ Articulus. 2⁹.

Ad pmū ſic pcedif. Uidef ꝙ in xpo ſint plures ipoſtaſes Unio enī aīe ad corp⁹ p̄ ſupponif ad aſſūptōez: qa xps hūa nitatē ſiue hūanã nãm aſſūpſit: que cū ſit forma toti⁹ dicit aliqđ ↄpoſi tū ex aīa ⁊ corpore. ꝫ anima ⁊ corp⁹ vnita faciūt ipoſtaſim hoīs. g̊ ipo ſtaſiſ in hūana nã p̄intellr' aſſūptōi Sʒ oē qđ p̄intellr' aſſūptōi pōt dici eē aſſūptū. g̊ ipoſtaſis ꝟbi aſſūpſit ipoſtaſim hoīs. ⁊ ſic ſūt due ipoſta ſes in xpo. ¶ Preterea corp⁹ qđ p̄intel ligif aſſūptōi ē aſſūptibile. Sʒ corp⁹ ñ eſt aſſūptibile niſi vt vnitum aīe rōnali. nō enī dr' corp⁹ inaīatū eſſe aſſūptibile. g̊ vnio aīe ⁊ corporis p̄ intellr' ad aſſūptōez hūane nature. ⁊ ſic idē qđ p̄us. ¶ Preterea mediū vnionis p̄ſupponif ad vnionē. Sʒ grã ē mediū vniōis hūane nature ad dīnã pſonã. vñ dr' grã vnionis g̊ p̄ſupponif ad vnionē. grã aūt nō pōt intelligi niſi ī aīa. aīa aūt ñ ītel ligif eē añꝙ̃ corpi vniaf: qa crean do īfūdif ⁊ īfūdēdo creaf. g̊ opʒ p̄ intelligi vnionē aīe cū corpore ad vnionem humane nature cum di uina. Et ſic idem quod prius. ¶ Preterea humanitas eſt quedaʒ

forma ſbalis. Omnis aūt forma ſba lis requirit aliqd qđ per ipſaȝ infor meť. non aūt poteſt dici ꝙ ipoſtaſis vel ſuppoſitū eternū informeť per aliquā formā creatam. ğ opȝ in xp̄o ponere aliquod ſuppoſitū vel ipo ſtaſim creatā que humāitate infor meť. ⁊ ſic in xp̄o erūt due ipoſtaſeſ ipoſtaſis. ſ. verbi: ⁊ ipoſtaſis hoīs. Sed ɔtra eſt. Ea que ſunt adinuicē diſpata nō p̄dicanť de ſe inuicem: niſi per hoc ꝙ ɔueniūt in vno ſup poſito. ſicut dicimus ꝙ albū ē dulce ꝓpter vnitatē ſbiecti. Sed diuina natura ⁊ humana ſunt nature pe nitus diſpate. predicāť autem de ſe inuicē in ɔcreto. Dicim⁹ enim. de⁹ eſt homo ⁊ homo eſt deus. ğ eſt ibi vnū ſuppoſitū tantū ⁊ vna ipoſta ſis. ¶ Si dicatur. ꝙ predicanť de ſe inuicē ꝓpter hoc ꝙ ɔueniūt ī vna perſona: non per hoc ꝙ ɔueniūt in vn̄o ſuppoſito vel ipoſtaſi vna. ſic dicimus album eſt dulce. ¶ Conť. Perſona non addit ſupra ipoſtaſiȝ vel ſuppoſitū niſi aliquod accidēs. ſcȝ ꝓprietatem ad dignitatē perti nentem. Si ergo in xp̄o eſſet vna ꝑ ſona ⁊ non vnū ſuppoſitū vel ipo ſtaſis: diuina natura ⁊ hūana eēnt in ipſo vnite ſolū in accidēte. quod falſum eſt. ¶ Rx° dicēdū ꝙ ſm opi nionē ſecūdā quam magiſter in. 6. di. tertii li. ſententiaꝝ. ponit: que ē cōmunis opinio modernoꝝ: ⁊ aliis multo verior ⁊ ſecurior. in Xp̄o eſt vnum ſuppoſitū tantū ⁊ vna tātū ipoſtaſis. ſicut ⁊ perſona vna. Opȝ nāqȝ nos ſm doctrinā fidei ponere vnaȝ rē ſbſiſtentē in duab⁹ naturis

diuinā. ſ. ⁊ humanā. alias nō poſſet dici ꝙ unus eſſet domin⁹ Jhus xp̄ſ ſm ſententiam apoſtoli. 1. ad Cor. 8. Unde ⁊ Neſtori⁹ damnat⁹ eſt ꝓpter hoc ꝙ xp̄ūm preſumpſit diuidē du as introducēs perſonas. Illud aūt quod eſt ſbſiſtēs in natura: eſt aliqđ indiuiduū ⁊ ſingulare. vnde vni tas xp̄i in qua due nature vniūtur attribuenda eſt alicui nomini per quod ſingularitas deſigneť. Nomi num autem que ſingularitatē deſi gnāt: quedam ſignificāt ſingulare in quolibet genere entis. ſicut hoc nomē ſingulare ⁊ particulare ⁊ in diuiduū. qa hec albedo eſt quoddā ſingulare ⁊ particulare ⁊ indiuidu um. Nam vniuerſale ⁊ particulare circueūt omne gen⁹. Quedaȝ vero ſignificant ſingulare ſolū ī genere ſbſtantie. ſicut hoc nomen ipoſtaſis quod ſignificat indiuiduā ſbam. ⁊ hoc nomen perſona quod ſignificat ſbam indiuiduā rōnalis nature. ⁊ ſimiliter hoc nomen ſuppoſituȝ vel res nature. quoꝝ nullum de hac al bedine poteſt predicari: quāuis hec albedo ſit ſingularis: eo ꝙ vnūqđqȝ eorum ſignificat aliquid ut ſbſiſtēſ Accidentia vero non ſbſiſtūt: ptes ꝗ̄o ſbarū quāuis ſint de nā ſbſiſtē tiū. n̄ tn̄ ꝑ ſe ſbſiſtūt. ſ; in alio ſunt. vn̄ etiā p̄dicta noīa de ptib⁹ ſbarū nō dicuť. Nō enī dicim⁹ ꝙ hec ma nus ſit ipoſtaſis vl' pſona vl' ſuppo ſitū vel res nature: quāuis poſſit di ci ꝙ ſit qđdā īdiuiduū vel ptic'are vel ſingulare. que noīa de accidēti b⁹ dicebāť. n̄ aūt pōt dici ꝙ hūana nā ī xp̄o l' aliq̄ ps ei⁹ ſit ꝑ ſe ſbſiſtēs.

Hoc enī vniōi repugnaret: niſi po
nerem⁹ vnionē ſm qd ⁊ nō ſimplr:
ſic vniūť lapides in aceruo: vľ duo
hoīes p affectū amoris: vel per aliq̄
imitatōis ſilitudinē. que oīa dicim⁹
eſſe vnū ſm qd ⁊ nō ſimplr. qđ enī
eſt ſimplr vnū ⁊ p ſe ſbſiſtens: nihil
ↄtinet actu p ſe ſbſiſtēs: ſ3 forte ī po
tentia. Vn̄ ſeruata ueritate vniōis
naturarū in xp̄o opꝫ ponere ſic vnā
pſonā: ita vnā ipoſtaſim ⁊ unū ſup
poſitū: ⁊ vnā rē duaꝝ nārū. ſ3 ipſā
humanā nām in xp̄o nihil phibꝫ di
cere eſſe quoddā indiuiduū aut ſin
gulare aut particulare. ⁊ ſilr q̄ſlibꝫ
partes humane nature. vt man⁹ ⁊
pedes ⁊ oſſa: quoꝝ quodlibet ē qđ
dā indiuiduū: nō tn̄ q̄ de toto pdi
ceť: quia nullū eoꝝ eſt indiuiduū p
ſe ſbſiſtēs. ſ3 indiuiduū p ſe ſbſiſtēs:
uel ſingulare vel particulare: quod
pdicať de xp̄o ē vnū tm̄. Vn̄ poſſu
mus dicere in xp̄o eē plura indiui
dua vľ ſingularia vel pticularia: n̄
aūt poſſum⁹ dicē xp̄m eſſe plura in
diuidua vel ſinglaria vel pticľaria
ſ3 plures ipoſtaſes vel ſuppoſita nō
poſſum⁹ dicere ī xp̄o eſſe. ¶ Ad pᵐ
ğ dđ q̄ ex vniōe aīe ⁊ corporis cō
ſtituiť ⁊ hō ⁊ hūanitas: que quideꝫ
duo hoc mō differūt: q̄ humanitas
ſignificať p modū ptis: eo q̄ huma
nitas dr̄ qua hō eſt hō. ⁊ ſic pciſe ſi
gnificat eēntialia pncipia ſpēi: p q̄
hoc indiuiduū in tali ſpē collocať.
vn̄ ſe hꝫ p modū partis. cū pter hi⁹
pncipia multa alia in reb⁹ nature
īueniāť. Sꝫ hō ſignificať p modum
toti⁹. Homo enī dr̄ hn̄s humāitatē
vľ ſbſiſtēs in hūanitate ſine pciſiōe
quorūcūq3 alioꝝ ſupuenietiū eſſen
tialib⁹ pncipiis ſpēi: qa p h̄ q̄ dico.
habēs hūanitatē: non pcidiť quin
habeat colorē ⁊ q̄titatē ⁊ alia hi⁹.
Secūdū ğ ſecūdā opinionē pdictaꝫ
vnioni humane nature ad dīnā p
ſupponiť vnio aīe ⁊ corporis ſm q̄
ↄſtituit humanitatē: nō ſm q̄ ↄſti
tuit hoīem. Illud enī qđ in xp̄o eſt
ↄſtitutū ex aīa ⁊ corpore tm̄: quod
vnione pſupponiť: nō eſt totuꝫ qđ
per ſe ſbſiſtit: ſ3 aliqd ei⁹. ⁊ ideo nō
poteſt ſignari vt hō: ſ3 vt hūanitaſ
vn̄ opꝫ dicē: qa in ipſa vnione hūa
ne nature ad dīnaꝫ quaſi in termīo
aſſumptiōis intelligať pmo in xp̄o
rō hoīs: qa tūc in pmo intelligiť vt
res p ſe ſbſiſtēs ↄpleta. ⁊ ī h̄ differt
ab aliis duab⁹ opinionib⁹. Nā prima
opinio ponit q̄ vnio aīe ad carneꝫ
pſupponiť ſm intellectū aſſūptionī
humane nature. nō ſm ſolū hoc q̄
ↄſtituit humanitatē: ſ3 etiam ſm q̄
ↄſtituit hoīem. dicit enim homineꝫ
eſſe aſſumptum. Tertia vō opinio
ponit q̄ nec etiā in termino aſſum
ptiōis intellr aīa corpori vnita nec
ad ↄſtituendū hominē: nec ad ↄſti
tuēdā humanā naturā. Dicit enim
humanā nām ſumi multiplr. i. p p
tib⁹ ei⁹. ſ. aīa ⁊ corpore: cū dicamus
humanā naturā aſſumptam a vbo.
vn̄ patet q̄ nec vē dicit xp̄m eē ho
minē: nec vē ponit hūanā nāꝫ ī xp̄o
⁊ iō eſt tāq3 heretica condemnata.
¶ Ad zᵐ dicendū q̄ corpus vnitū
anime preītelligiť aſſumptioni hu
mane nature. Unitum autem dico
vnione cōſtituente humanitatem
non autem vnione ↄſtituēte hoīeꝫ.

Ad 3^m^ dō ꝙ grā habitualis non intellr̄ vt mediū vnionis qđ ſm intellectū p̄cedat unionē:nec ē mediū qđ cauſet vnionē vel unibilitatē:ſ mediū qđ facit ad ɔgruitatē vnionis ſicut decora veſtis facit ad cōgruitatē cōiūctionis mr̄imonialis. Et ſil'iter ſciā ⁊ oēs alie pfectiones xp̄i poſſent dici mediū vnionis. ⁊ pro tanto grā habitualis xp̄i poteſt dici grā vnionis.veri⁹ tn̄ puto qa grā vnionis dicaƭ vel ipſa gratuita dei volūtas: q̄ gratis nullis meritis p̄cedētib⁹ vnionē fecit. vl' poti⁹ ip̄m donū gratis datū humane nature: qđ eſt eſſe in diuina pſona Si tn̄ aīa vnita corpori preintelligaƭ ad aſſūptionē ſoluēdū ē vt p⁹ Ad 4^m^ dō ꝙ humanitas non eſt forma partis que dicaƭ forma quia informet aliquā mām vel ſbiectum ſ dr̄ forma toti⁹in qua ſuppoſitum nature ſbſiſtit.vñ nō opꝫ ponere ꝙ ipoſtaſis increata informeƭ humanitate:ſed quia ſbſiſtat in ea.

Articulus 3⁹.

Ad 2^m^ ſic ꝓcediƭ.Videƭ ꝙ ī xp̄o non ſit vnū tm̄ eē.Viuere enim ſm pħm in 2.de aīa viuētib⁹ eſt eſſe. Sꝫ in xp̄o nō ē tm̄ vnū viuere: cū duplex ſit in eo vita creata.ſ.vita qua viuit corp⁹. p aīam:que morte priuaƭ.⁊ vita increata:que viuit per ſe ip̄m.ğ nec ī xp̄o ē tm̄ vnuꝫ eſſe. Preterea ſic eſſe eſt ſuppoſiti ita ⁊ operatio.Sꝫ vnitas ſuppoſiti non facit quin in xp̄o ſint plures operatiōes.ğ nec faciet ꝙ in xp̄o ſit tm̄ vnū eē. Preterea gñatio ē mutatio ad eē.Sꝫ in xp̄o ē quedā gñatio tpalis: de qua Mat.i.Xp̄i aūt generatio ſic erat q̄ nō pōt terminari ad eſſe eternū. ğ terminaƭ ad aliqd eſſe tpale ⁊ creatū.ğ in xp̄o eſt duplex eſſe:cum in ipſo maxime ſit eſſe īcreatū. Preterea vnicuiꝗ ē attribuēdū eē de quo ɔueniēter queri pōt an eſt.Sed de humana nā poteſt queri an eſt. ğ humana nā hꝫ eē ꝓpriū in xp̄o.⁊ ſic eſt in eo duplex eē:cū etiā hūana nā ſuū eē hēat. Sꝫ ɔr̄.Quecunꝗ ſunt diſtincta ſm eē ſunt in ſuppoſito diſtincta.Sꝫ in xp̄o eſt vnū tātū ſuppoſitū.ğ ⁊ vnum tm̄ eſſe. Rñ° dō ꝙ eſſe duplr̄ dr̄.vt pꝫ p pħm in .5.metha.⁊ in quadā glo.Orig.ſup p̄ncipiū Jo. Uno mō ſm ꝙ ē copl'a ꝟbalis ſignificās ɔpoſitiōeꝫ cuiuſlꝫ enūciatōis:quā aīa facit.vñ hoc eē nō eſt aliquid in reruꝫ natura:ſ tm̄ in actu aīe ɔponētis ⁊ diuidētis. ⁊ ſic eſſe attribuiƭ omni ei de quo pōt ꝯpoſitio formari:ſiue ſit ens ſiue priuatio entis.Dicim⁹ enī cecitatē eſſe Alio modo eē dr̄ actus entis inq̄tū ē ens.i.quo denoiaƭ aliqd ens actu in rerū natura.⁊ ſic eſſe nō attribuitur niſi reb⁹ipſis que in decē gñib⁹ ɔtineƭ.vñ ens a tali eē dictū p decem gña diuidiƭ.Sꝫ hoc eē attribuitur alicui duplr̄. Uno mō vt ſic ei qđ ꝓprie ⁊ ꝟe hꝫ eē:vel eſt.⁊ ſic attribuiƭ ſoli ſbe p ſe ſbſiſtenti.vñ qđ vere ē dr̄ ſba in.i.phi. Oīa ꝟo que nō p ſe ſbſiſtūt:ſ ī alio ⁊ cū alio:ſiue ſint accidētia ſiue forme ſbales:aut quelꝫ pres:nō hñt eē ita vt ipſa ꝟe ſ attribuiƭ eis eē alio mō.i.vt quo aliqd ē:ſic albedo dr̄ eē:ñ qa ipa ī

ſe ſbſiſtat.ſ; qa ea aliqd hʒ eē albuʒ.
Eſſe ḡ ꝓprie ⁊ ꝑ̃e nō attribuit niſi
rei ꝑ ſe ſbſiſtēti.huic autē attribuit
eſſe duplex.unum.ſ.eſſe reſultat ex
his ex quibꝰ eiꝰ vnitas integrat:qḋ
ꝓpriū eſt eſſe ſuppoſiti ſbale.Aliud
eſſe eſt ſuppoſito attributū ꝑter ea
que integrant ipm. qḋ eſt eſſe ſup-
additū.ſ.accidētale.vt eſſe album
attribuit Sorti:cū dr̃.Sortes ē albꝰ
Quia ḡ in xp̄o ponimꝰ vnā rē ſbſi-
ſtētē tm̄.ad cuiꝰ ītegritatē ↄcurrit
etiā humanitas. qa vnū ſuppoſitū
eſt vtriuſqꝫ nature.ideo oportet di
cē ꝙ eē ſbale qḋ ꝓp̄e attribuit ſup-
poſito in xp̄o eſt vnū tm̄.hʒ aūt uni
tatē ex ip̄o ſuppoſito ⁊ nō ex natu-
ris.Si tñ ponat humanitas a diui-
tate ſepari:tūc hūanitas ſuū eē ha
bebit aliud ab eſſe diuino.nō enim
impediebat qn ꝓpum eſſe haberet:
niſi hoc ꝙ non erat ꝑ ſe ſbſiſtēs. ſic
ſi archa eſſet quoddā indiuiduum
nāle:ipſa tota nō hēret niſi vnū eē
quelibʒ tñ partiū eiꝰ ab archa ſepa
ta ꝓpum eē hēbit.⁊ ſic pʒ ꝙ ſʒ opi-
nionē ſecūdā oportʒ dicē ꝙ in xp̄o eſt
vnū eē ſbale.ſm ꝙ eſſe eſt ſuppoſiti
ꝓp̄e: quāuis ſit in eo multiplex eſſe
accidētale. ¶ Ad p̄mū ḡ dḋ ꝙ uiuē
dicit eſſe qḋdā ſpecificatuʒ ꝑ ſpāle
eſſendi p̄nꝰ.⁊ ideo diuerſitas vite
ↄſeqt diuerſitatē p̄ncipioꝝ viuēdi
ſ; eſſe magis reſpicit ad ſuppoſituʒ
ſbſiſtēs. ¶ Ad 2ᵐ dḋ ꝙ opatio ſup
poſiti nō ē de integritate vnitatis
eiꝰ:ſ; ↄſeqt eiꝰ vnitatē.vñ uniꝰ ſup-
poſiti inuenimꝰ multas opatōes ſm
diuerſa opatōnū p̄ncipia: q̄ ſuppoſi
to inſunt. ſicut homo aliud operat
lingua ⁊ manu.Sed eſſe eſt id in q̄
fundat vnitas ſuppoſiti.vñ eē mul
tiplex p̄iudicat vnitati eſſendi.
Ad 3ᵐ dḋ ꝙ generatio tpalis ter-
minat nō ad eſſe ſuppoſiti eterni.
vt ſimplr̃ ꝑ eā eſſe incipiat:ſ; ꝙ inci
piat eſſe ſuppoſitū hñs illud eē ſup
poſiti hūane nature. ¶ Ad 4ᵐ dḋ
ꝙ obiectio illa ꝓcedit ḋ eē qḋ ī actu
aīe ↄſiſtit. qa an ē etiaʒ de cecitate
queri poteſt.

Articulus.4ꝰ.

AD 3ᵐ ſic ꝓcedit.Uidet ꝙ ī
xp̄o nō ſit tm̄ vna filiatio.
Multiplicata enim cā mul
tiplicat effectꝰ.Sʒ natiuitas ē cauſa
filiatiōis.ḡ cū in xp̄o ſint due nati-
uitates erūt etiā due filiatiōes.
Pretēa impoſſile eſt idē ſimł manē
⁊ corrūpi.Sʒ ſuppoſito ꝙ beata uir
go añ xp̄i mortē mortua fuiſſet cor
rupta eſſet filiatio qua filiꝰ matris
dicebat.maneret autē filiatio etna
qua diceret filiꝰ patris.ḡ filiatiōe
dr̃ xp̄s filiꝰ patris:⁊ alia filiꝰ matris
Sʒ dicēs ꝙ ē aliꝰ reſpectꝰ.ſ; ñ alia
filiatio. ¶ Cōt. filiꝰ ē relatiuū ſʒ eē
⁊ nō tm̄ ſm dici.Sʒ hiꝰ relatiua ſm
phm in p̄dicamētis ſunt quoꝝ eſſe
eſt ad aliud ſe hēre.ḡ eſſe filiatōis
eſt eſſe reſpectꝰ quo refert ad aliud.
⁊ ita ſi ſunt plures reſpectꝰ ſūt plēſ
filiatōes. ¶ Preterea in relatōe ni-
hil inuenit niſi reſpectꝰ ⁊ cauſa ſiue
fundamētum reſpectꝰ. ſicut vnitas
quātitatis eſt fundamētū relatōis
que eſt equalitas.Sed reſpectꝰ ſunt
diuerſi qbꝰ xp̄s refert ad patrem ⁊
mrēʒ.Fūdamēta etiā hoꝝ reſpectuū
ſiue cāe ſūt diuerſe.ſ. ip̄e natitates.

Nā filiatio ē relatio originis. ḡ ſūt plures filiatōes in xp̄o. ¶ Sȝ ɔtra. Filiatio eſt relatio pſonalis. Sed in xp̄o eſt vna tm̄ pſona. ḡ vna tm̄ filiatio. ¶ Rx̄ dō ꝙ in xp̄o ē vna tm̄ filiatio ſm rem: quāuis ſint pl'es reſpectuſ relatiui ſm rōnē. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū eſt ꝙ in hoc differt ad aliqd ab aliis generibus: ꝙ alia genera ex ꝓpria ſui rōne hn̄t ꝙ aliqd ſint: ſicut quātitaſ ex hoc ipſo ꝙ eſt quātitas aliqd ponit. Et ſil'r eſt de aliis. ſ ad aliqd ex ꝓpa ſui gn̄iſ rōe nō hȝ ꝙ ponat aliqd. ſ ad aliqd vn̄ īueniūt q̄dā ad aliqd que nihil ſūt in rerū nā: ſ in rōe tm̄. qđ ī aliis generibus nō ɔtingit. ⁊ quāuis ad aliqd ex rōne ſui generis nō hēat ꝙ ponat aliqd: nō tn̄ etiā hȝ ex ipa generis rōe ꝙ nihil ponat: quia ſic nulla relatio eſſet aliqd in rerū nā. vn̄ ad aliqd nō eēt vnū de decem generib⁹. hȝ aūt relatio ꝙ ſit aliqd reale ex eo ꝙ relatiōeȝ cauſat. Cum enim in aliquo inuenit aliqd reale: p qđ alteꝝ depēdeat ⁊ ɔpet: tunc dicim⁹ real'r ɔpari vel depēdē vel referri. ſicut equalitas relatio real' ponit ex ꝟtute quātitatis: que equalitatē cauſat. Quia ꝟo ex eodeȝ res hȝ eſſe ⁊ vnitatē. ⁊ ideo realis vnitas relatōis pēſanda eſt ex ipſo relationis fundamento vel cā. vt qa vna eſt quātitas: p quā plurib⁹ ſum equalis: ī me nō eſt niſi vna relatio realis equalitatis hn̄s reſpectū ad plures. Sil'r qa vna natiuitate ex patre ⁊ matre genit⁹ fui: vna filiatōe reali dicoꝛ fili⁹ vtriuſqȝ: quāuis multiplicē reſpect⁹. ſ in xp̄o nō poſſum⁹ dicere vnā cām eſſe filiatiōis ſm ꝙ refert ad patrē ⁊ matrē: cum ſint due natiuitates penit⁹ diſpate vn̄ ſi eēt aliqs ꝙ filiatōem tpalem poſſet recipe q̄ſi ſbiectū opoꝛtēt ponere in xp̄o plures filiationes. Nūc aūt filiatio eſt talis relatio que non pōt hēre p ſbiecto niſi ipm ſuppoſitū. in xp̄o aūt nō eſt niſi ſuppoſituȝ eternū. qđ quidē nō pōt eē ſbiectuȝ alicui⁹ tpalis relationis. Quecūqȝ eniȝ relatōes tpales de aliquo eťno dicūt: ſunt relatōes rōis ⁊ nō rei. Vn̄ filiatio qua xp̄s refert ad mr̄eȝ nō eſt realis relatio ſ rōis tm̄: ſicut ⁊ cetere que dicūt de deo ad creaturas. Nō enī pōt dici ꝙ ſbiectū filiatōis ſit ſuppoſitū eternū rōe humane nature: vel alicui⁹ ptis ei⁹: ſic dr̄ ſuppoſitū moꝛtis uel paſſiōis. qa ſic ipſa humana nā vel pars ei⁹ eēt p̄mū ſbiectū filiatiōis: ⁊ denoīaret p ipſa s. ſic cōtingit ⁊ de aliis accidētib⁹: que attribuūt xp̄o rōne humane nature. Filiatio ꝟo nūq̄ denominat niſi ipm ſuppoſitum: nec pōt aliud p ſbiecto hēre. Nihil tn̄ phibȝ aliq̄s reales relatiōes ineſſe xp̄o ad ꝟginē. ſicut cū dicim⁹. coꝛp⁹ xp̄i eſt oꝛiginatū ex ꝟgine. Sȝ iſta relatio n̄ hȝ rōeȝ filiatōis: niſi ponēm⁹ ſ͛ȝ p̄mā opinionē ſuppoſitū eťnū eē aliud in xp̄o a creato. ¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ ex natiuitate tpali nō īnaſcit filiatio realis: ſ rōnis tm̄: quāuis xp̄s real'r ſit fili⁹ ꝟginis: ſicut de⁹ real'r ē dn̄s creature: quāuis in eo dn̄iū non ſit relatio realis. Dr̄ enī real'r dn̄s ꝓpť realē ptātē. ⁊ ſic dr̄ xp̄s real'r filius ꝟginis ꝓpter realem natiuitatē.

Ad 2ᵐ dō ꝙ reſpectꝰ relatōis dependet ex termino ad quē aliqd refert. ⁊ iō deſtructo termīo reſpectꝰ aufert. ſꝫ tñ̄ filiatio realis ad patrē remanet ī xp̄o: etiā ſuppoſita morte matris. Ad 3ᵐ dō ꝙ in illa phi deſcriptōe eſſe ponit ꝓ rōne eēndi ſm ꝙ diffinitio dr̄ rō ſm genꝰ: qđ ē eē. vñ̄ nō opꝫ ꝙ hēat eſſe relatio ex reſpectu ſꝫ ex cā reſpectꝰ. ex reſpectu ēo hꝫ ꝓpriā rōnē generis vel ſpēi. Ad 4ᵐ dō ꝙ quāuis ſit reſpectꝰ filiatiōis diuerſus: ⁊ cā filiationis diuerſa: ſꝫ tñ̄ filiationes nō pñ̄t eſſe due rōne iam dicta.

Articulꝰ. 5ꝰ.

Deinde querit de xp̄o qꝛtūꝫ ad ſpēs ſb qbꝰ in ſacro altaris ōtinet. vtꝝ. ſ. ſint ibi accidētia ſine ſbiecto. ⁊ videt ꝙ nō Deꝰ enī nō pōt facere ōtradictoria eſſe ſil' ꝟa. Hoc aūt eſſet ſi ab aliquo remouet id qđ eſt de ſua diffinitōe Cū g̊ in diffinitōe accñ̄tis cadat eē in ſbiecto: qꝛ accñ̄tis eſſe eſt in eſſe videt ꝙ deꝰ nō poſſit facere accidēſ ſine ſbiecto. Preterea de eodē ꝑdicat diffinitio ⁊ diffinitū. Sꝫ ens ꝑ ſe eſt diffinitio vel deſcriptio ſbe Si g̊ in ſacro altaris accñ̄tia ſūt ꝑ ſe nō in ſbō: ſeqt ꝙ ſint ſbe. qđ ē abſurdū. Pretēa ex accñ̄tibꝰ ñ̄ pōt generari ſba. Sed videmꝰ ex illis ſpēbꝰ generari ꝟmes ⁊ cineres: que ōſtat nō generari ex corpore xp̄i. g̊ accñ̄tia ñ̄ ſunt ibi ſine ſbiecto. Sꝫ diceres ꝙ generāt miraculoſe. Sꝫ ōtra. Miracl'a ordināt ad fidei edificatōeꝫ. Sꝫ hec nō ordināt ad edificationē fidei: ſꝫ magis ad ſcādalūꝫ ꝙ ꝟmes exinde generēt. g̊ nō fit miraculoſe. Preterea in ſacro altaris nihil dꝫ eē inordinatū. Sꝫ ōtra ordinē quē deꝰ rebꝰ impoſuit ē accidēs eſſe ſine ſbiecto. g̊ non ſunt ibi accñ̄tia ſine ſbiecto. Sꝫ ōtra. Sēſus non decipit in ꝓprio ſenſibili ſm phm in. 2. de aīa. Sꝫ ſenſus iudicat ibi eſſe colorē ⁊ ſaporē ⁊ alia hꝰ. g̊ hec accñ̄tia ſunt ꝟe ibi. Nō aūt ſūt in corpore xp̄i ſicut in ſubiecto: nec iterū in aere cū neutrū ſit natū affici talibꝰ accidētibꝰ. g̊ accñ̄tia ſunt ibi ſine ſbiecto. Rō dō ꝙ accñ̄tia ſunt ibi ſine ſbiecto. qđ qualr̄ eē poſſit hinc ōſiderādū eſt vt in oībus cauſis ordinatis ſm phum in liᵒ. de cauſis. ꝑma cā vehemētiꝰ imꝑmit ī cauſatū cauſe ſecūde quā etiā cā 2ª vñ̄ fit vt cā ꝑma nō retrahat opatiōnē ſuā ab effectu etiam poſtq̄ꝫ cā ſecūda retraxit. vt dr̄ ibidē ī ōmto Uniuerſalis aūt cā ⁊ ꝑma oīuꝫ entiū deꝰ eſt: nō ſolū ſbarū ſꝫ etiā accidētiū. Ipſe enī ē creator ſbe ⁊ accidētis. ſꝫ entia ꝑdeūt ex eo quodā ordine. Nā mediātibꝰ ſbe ꝑncipiis accidētia ꝑducūt. vñ̄ ſm nature ordinē accñ̄tia a ꝑncipiis ſbe depēdēt. vt ſine ſbiecto eſſe nō poſſint: tñ̄ ꝑ hoc nō excludit qn deꝰ quaſi cā ꝑª poſſit accñ̄tia in eſſe ſeruare ſba remota: ⁊ ꝑ hunc modū accñ̄tia miraculoſe ſunt in ſacro altaris ſine ſbō ꝟtute. ſ. dīna ea tenēte ī eſſe. Ad ꝑmū g̊ dō ꝙ cū dr̄ accñ̄tis eē eſt in eſſe vel qualitercūq̄ ponat ſbiectū in diffinitione accñ̄tis intellr̄ eſſe diffinitio per additionem. vt habetur in ſeptimo metaph. ⁊ dicit

diffinitio p additionē qñ in diffinitione ponit̄ aliqd qđ ē ext̄ eēntiam diffiniti. ſicut naſus ponit̄ in diffinitione ſimy. hoc aūt eſt ꝑpter nālem depēdentiā accñtis a ſbiecto. ſ; hoc nō impediēte de⁹ pōt accñtia ſine ſbiecto ɔſeruare: nec tñ ſeqt̄ ɔtradictoria ſimul eſſe ꝟa: qa ſbiectū nō eſt de ſba accñtis. ⸿Ad 2ᵐ dō ꝙ ſm Auic. in ſua meth. eſſe non pōt poni in diffinitione alicui⁹ generis ⁊ ſpēi. qa oīa ꝑticularia vniūt̄ ī diffinitione generis vel ſpēi. cū tñ genus vel ſpēs nō ſint ſm vnū eſſe in oīb⁹. ⁊ iō hoc nō eſt vna diffinitio ſbe. ſba eſt qđ ꝑ ſe eſt. vel accidētis eſt qđ ē in alio: ſ; eſt circūlocutio ꝟe deſcriptiōis que talis intellī. ſba ē res cui⁹ nature debet̄ eſſe nō ī alio accidēs ꝟo eſt res cui⁹ nature debetur eſſe in alio. vñ p; ꝙ quāuis accidēs miraculoſe ſit nō in ſbiecto: nō tñ ꝑtinet ad diffinitionē ſbe. nō. n. ꝑ hoc ei⁹ nature debet̄ eſſe nō ī alio nec egredit̄ diffinitionē accñtis: qa adhuc nā ei⁹ remanet talis vt ei debeat̄ eſſe in alio. ⸿Ad 3ᵐ dō ꝙ de his que generāt̄ ex ſpēb⁹ vt ꝟmib⁹ vel cinerib⁹ aut aliqb⁹ hi⁹ due ſunt opiniones magis ꝓbabiles. Quarū una eſt que dicit ꝙ ſba panis redit ex qua pñt talia generari. Sed hec opinio videt̄ improꝑetatē ɔtinere ꝑpter duo niſi debito mō ītelligat̄. Primo qa nō pōt eſſe ꝙ iterū ſit ibi ſba panis. Aut enī poneret̄ ibi eſſe ſba panis iterato ſpēb⁹ manētibus ⁊ ſic cū corp⁹ xp̄i tādiu ſit ſb ſacro: q̄diu ſpēs manēt: ſeqt̄ ꝙ aliqñ erit ibi ſimul corp⁹ xp̄i ⁊ ſba panis. qđ ñ ſuſtinet rō. Aut hoc erit deſtructis ſpēb⁹. ⁊ hoc iterū eſt incōueniens: vt ſba panis ſit ſine ꝓpriis accidētibus panis. 2° apparet improꝑetas ꝑpter nomē redit⁹. Si enī aliqd eſt in alteꝝ ɔuerſū nō pōt dici redire niſi illud recōuertat̄ in ip̄;. Subſtātia aūt panis nō eſt ānihilata ſ; tñ̄ ſbſtātiata in corp⁹ xp̄i. Vñ nō pōt ītelligī ꝙ ſba panis redeat niſi corpus xp̄i reuertat̄ in panē: qđ eſt abſurdū. vñ ſi d; iſta opinio ſuſtineri intelligenda eſt ꝑ ſbam panis mā panis: nō ꝙ redeat que ꝑ̄us erat: ſ; ꝙ deſtructis ſpēb⁹ aliqua mā a deo ibi ꝓuideat̄ vel ꝑ creationē vl̄ quocūq; alio mō: ex qua poſſint hi⁹ corpora generari. Alia ꝟo opinio ē planior vt dicat̄ ꝙ illis accidētib⁹ ſic datū eſt per ſe ſbſiſtere dīna ꝟtute ſilr̄ datū eſt vt agant ⁊ ex eis fiat quicqd fieret ex ſba panis: vel quicqd ageret ſi maneret. ⁊ hac ꝟtute nutriūt: ⁊ ꝟmes vel cineres exinde generāt̄. ⸿Ad 4ᵐ dō ꝙ hoc miraculū ordinat̄ ad fidē: ne fides. ſ. meritū ꝑdat: ſi ſacrī miſteriū deꝓhēdat̄. ⸿Ad 5ᵐ dō ꝙ nihil ꝓhib; aliquid eſſe ordinatū ɔſiderato ordīe omnium: cuius ɔtrariū eſt ordinatu; pro aliqua cā ſpāli. ⁊ h̄ modo q̄uis ſm ordinē ɔmunē recte diuinit⁹ ordinatū ſit vt accidēs ſit in ſbiecto: nihil tñ ꝓhibet etiā recte ordinatū eſſe vt in ſacro altaris accidens ſit ſine ſbiecto. vt. ſ. fides hēat meritu; per latentiam ſacrī.

Deinde querit̄ de membris xp̄i. Et ꝑmo de angelis. 2° de hoīb⁹. De angelis

querũt quinqȝ. ¶ Primo quãtũ ad nãm ipoꝝ. vtrũ ſint ↄpoſiti ex mã ⁊ forma. ¶ 2° quãtũ ad cognitiõeȝ. vtrũ ſimul in actu poſſint eẽ in cognitione matutina ⁊ veſptina.i. vtrum ſimul cognoſcãt res ĩ ppa natura ⁊ in vbo. ¶ 3° quãtũ ad meritũ volũtatis. vtrũ.ſ. potuerũt eodẽ actu caritatis mereri fruitioneȝ ⁊ frui. ¶ 4° quãtũ ad motũ. vtruȝ moueãt in inſtanti. ¶ 5° quantũ ad effectũ. vtrũ poſſint imprimere vel aliquid facere in iſtis corporalibus

¶ Articul⁹. 6⁹.

AD pmũ ſic pcedit. Uidet ꝙ angelus ſit ↄpoſit⁹ ex mã ⁊ forma. Aug.n. dicit in li. de mirabilib⁹ ſacre ſcripture. Oĩpotẽs de⁹ ex mã informi quã prius ↄdidit corporaliũ ⁊ incorporaliũ. ſenſibiliũ ⁊ inſenſibiliũ. intellectualiũ ⁊ intellectu carẽtiũ multiformes ſpẽs diuiſit. angeli aũt ſunt intellectuales ⁊ incorporei. ğ hñt mãm de ſui ↄpoſitõe. ¶ Preterea Boeti⁹ dic in li°. de vnitate ⁊ vno. Quoddã ẽ vnuȝ ↄiũctione ſimpliciũ. vt angel⁹ ⁊ aĩa quoꝝ vnũquodqȝ eſt vnũ ↄiũctiõe materie ⁊ forme. ⁊ ſic idem qd̃ pus ¶ Preterea omne qd̃ eſt in genere hȝ gen⁹ ⁊ dĩam. gen⁹ aũt ſm auic. in ſua metha. ſumit ex nã materie. differentia vo ex nã forme. ğ omne qd̃ eſt in genere eſt cõpoſitũ ex mã ⁊ forma. angelus aũt eſt in genere ſꝫ cũ ſit ſba hñs ſpẽm limitataȝ. ğ angel⁹ eſt ↄpoſit⁹ ex mã ⁊ forma. Sed diceres ꝙ dĩa angeli ñ ſumitur ex forma ſꝫ ex formali qd̃ eſt ipm eſſe angeli. ¶ Cont. differẽtia cui⁹libet rei eſt de eẽntia ⁊ intrat diffinitionẽ ipi⁹. Sȝ ĩ oĩ creatura eſſe eſt aliud ab eſſentia ei⁹: nec ĩtrat diffinitionẽ ei⁹. ut Auic. dic. ğ differẽtia angeli nõ põt ſumi ex eſſe ipſi⁹. Preterea idem oñdit qa impoſſibile eſt eſſe plura ſũma bona: quia opȝ ea in aliquo ↄuenire: cũ vtrunqȝ ſit ſũmũ bonum: ⁊ in aliquo differre. alias nõ eẽnt plura. ⁊ ſic eẽnt ↄpoſita. ſꝫ ↄſtat eẽ plures eẽntias angelicas. ğ oportet eas in aliquo ↄuenire ⁊ in aliquo differre. ⁊ ſic oportȝ eas eſſe ↄpoſitas. ſꝫ partes eſſe ſunt materia ⁊ forma. ğ angeli ↄponũt ex materia ⁊ forma. ¶ Sed cõtra ẽ qd̃ dicit Boeti⁹ in li. de duab⁹ naturis ⁊ una pſona xpi. Omnis natura incorporee ſꝫe nullo materie ĩnitit fundamẽto. Sed angeli ſunt incorporei. ğ non ẽ in eis materia. ¶ Rx° dd̃ ꝙ quidã ponũt angelos cõponi ex materia ⁊ forma. Sed hoc uidet repugnãs nature eoꝝ pꝑter duo q̃ in eis inueniũt. ¶ Primo qdẽ qa intellectuales ſunt. Si enim angeli hẽrent mãm de ſui ↄpoſitõe oporteȝ omne qd̃ in eis ẽ eis ineſſe p modũ materie cõueniẽtẽ. cũ omne quod ẽ in alio ſit in eo per modũ recipiẽtis vt hr̃ in li. de cauſis. Forma autem aliqua hoc modo eſt in materia: ꝙ ĩ ea hȝ eſſe particulare ⁊ naturale. Unde ſi angeli eẽnt ex materia cõpoſiti: oporteret ꝙ forme quib⁹ ĩtelligũt quecũqȝ ſint eẽnt ĩ eis ſm eſſe naturale ⁊ particulare. ⁊ ſic ſequẽt hoc impoſſibile ꝙ angelus nũq̃ cognoſceret niſi particlare: qa forma particulariter in aliquo recepta nõ

poteſt eſſe vniuerſalis cognitionis pncipiū.ſicut patet ī ſenſu: nec pōt obuiari per hoc q ponat angelus cōponi ex materia alterius nature q̄ hec mā corporal'. qa quecūq; eēt illa mā ↄſtat q recipet formā ſbalē angeli pticulariter. alias angelus nō eſſet res pticularis.⁊ ſic illa mā ↄueniret cū hac mā in hoc q forme in ea recipent p modū particularē. vn̄ impoſſibile eſt angelū vel aliq̄ ſbam intellectualē ex mā ↄponi:cuȝ alteri⁹modi ſit receptio qua recipit intellect⁹ formas: ⁊ qua recipit mā pma:vt dictū eſt. Un̄ dicit phus ī .3.de aīa.⁊ phoꝝ ſnīa eſt q intellectualitas īmunitatē hȝ a mā. 2° repugnat eis p h̄ q incorporales ſūt quecūq; eni ex mā cōponūt opȝ in mā ↄuenire eo q quelibet mā ſm ſe accepta cū forma careat:nō hȝ in ſe aliquā diſpoſitionis rōnē.ſuppoſita aūt vnitate materie impoſſibile eſt q vna mā ↄtrarias ⁊ diſpatas formas recipiat niſi. ſm diuerſas ptes Non enim pōt eadē materia ⁊ ſm idem accipe formā angeli ⁊ formā lapidis. Diuerſitas aūt partiū non pōt intelligi in mā nō intellecta diuiſione:nec diuiſio nō intellecta dimēſione: qa ſbtracta quātitate ſba remanet indiuiſibilis. vt dr ī pmo phy.Un̄ opȝ oīa que ſunt cōpoſita ex materia dimēſionata eſſe.⁊ ideo nullū incorporeū pōt eē ex materia ↄpoſitū. Sȝ qa ſbſtātia āgeli nō eſt ſuum eſſe.hoc enim ſoli deo ↄpetit: cui eē debet ex ſe ipſo ⁊ nō ab alio. Inuenim⁹ī angelo ⁊ ſbam ſiue qdditatē ei⁹ que ſbſiſtit:⁊ eſſe ei⁹ quo ſbſiſtit.quo.ſ.actu eēndi dr eē ſicut actu currēdi dicimur currē.⁊ ſic dicim⁹ angelū eē ↄpoſitū:ex quo eſt ⁊ qd eſt.vel ſm xbū Boecii.ex eſſe ⁊ qd eſt.⁊ qa ipa ſba angeli in ſe ↄſiderata eſt in potētia ad eē: cū hēat eſſe ab alio:⁊ ipm eſſe ſit act⁹ ei⁹:iō eſt in eo ↄpoſitio act⁹⁊ potētie.⁊ ſic poſſet ī eo ↄcedi materia ⁊ forma: ſi oīs actus debeat dici forma ⁊ oīs potētia mā.Sȝ hoc nō ↄpetit i ꝓpoſito:quia eſſe non eſt act⁹: qui ſit ps eēntie.ſicut forma ipſa qdditas angeli vel ſba eſt per ſe ſbſiſtēs. quod materie non ↄpetit.

¶ Ad pmuȝ ḡ dō q Aug.ſup gn̄.ad lrāȝ materiā informē quā de⁹ pmo ↄdidit dicit ſignificari per celū ⁊ terrā.cū dicit In pncipio creauit de⁹celū ⁊ terrā vt p terrā ſignificet materia informis viſibiliū rerū.per celū aūt ipſa natura angelica nōdū formata per ↄuerſionē ad deū.vt ipa naturalia āgeloꝝ attribuāt eis quaſi materia ⁊ dona grē vel glorie attribuāt eis q̄ſi forma.vn̄ non eſt ad ꝓpoſitū auctoritas inducta.

¶ Ad 2ᵐ dō q liber ille nō eſt Boecii vn̄ non opȝ q in auctoritatē recipiat.ſuſtinendo tn̄ ipm pōt dici q formā ⁊ materiam large accipit p actu ⁊ potētia.vt dictū ē.

¶ Ad 3ᵐ dō q ipa ſba angeli quodāmō ſe hȝ ad eē ei⁹: vt mā ad formā.vt dictū eſt. materia autē ſi ei⁹eēntia diffinerē:haberet p dria ipm ſuū ordinē ad formā:⁊ p genē ipſam ſuā ſbam.⁊ ſilr in angelis ex ipſa natura ſbe ipſoꝝ accipit genus ex ꝓportiōe xo hi⁹ ſbe ad eē accipit ſpecifica differētia.vn̄ ſm h̄ angeli

differũt ſpē ſm ꝙ in ſbã vni⁹ē pluſ vel min⁹ de potētia ꝙ̄ in ſbã alteri⁹ dictũ aũt Auicēne ītellr̄ de ꝯpoſitiſ ſbſtātiis. ¶ Ad 4ᵐ ꝯcedim⁹. Nō.n. ab ipſo eē ſumit̄ differētia: ſ magis ex habitudine ipſi⁹ ſbe ad eē. ¶ Ad 5ᵐ dō ꝙ in ſũmo vno nulla diuerſitas eſſe pōt: cũ ī eo ſit idē eſſe ⁊ qd eſt. Unde hoc ſufficit ad ei⁹ pl'alitatē remouendã. ſ ꝯpoſitio que in angelo inuenit̄ ſufficit ad ei⁹ pl'alitatē vt ex dictis pȝ.

¶ Articul⁹. 7⁹.

Ad 2ᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ ꝙ angelus non poſſit cognoſcere ſil' res in v̄bo ⁊ in ꝓpria nã. Eadē enim potētia nō pōt ſimul geminũ actũ habere. vt ꝙ intellect⁹ ſiml' plura intelligat. Sȝ ali⁹ act⁹ eſt quo intellectuſ angeli videt res in v̄bo: ⁊ ali⁹ quo videt res ī ꝓpria natura. g̊ impoſſibile eſt vt ſil' videat res in v̄bo ⁊ in ꝓpria natura. ¶ Sȝ diceres ꝙ h̊ modo videt̄ ab intellectu angeli ſimul res ī v̄bo ⁊ in ꝓpria natura: ſicut intellect⁹ nr̄ ſimul videt eclipſim ⁊ cauſam ei⁹. ¶ Cont̄. Cum intellect⁹ noſter ſimul videt eclipſim ⁊ cãm eius: accipit cauſam ut rōnē intelligēdi ecclipſiȝ g̊ accipit ecclipſim ⁊ cauſam ei⁹ vt vnum intelligibile. ⁊ ſic erit vnus tantũ act⁹. ¶ Preterea vni⁹ nō pōt eſſe niſi vnus terminus vltim⁹. ſic vna linea non terminat̄ ex vna pte niſi ad vnũ punctũ. Sed vltim⁹ terminus potentie eſt operatio. g̊ non pōt vna potentia ſimul habere plures actus. Et ſic idem quod prius. ¶ Preterea ſicut ſe hȝ potentia ad actum: ita act⁹ ad obiectũ. Sȝ un⁹ act⁹ non pōt terminari ad duo obiecta. g̊ nec vna potentia pōt ſimul habē plures act⁹. Et ſic idem quod pus. ¶ Sȝ ꝯtra. Uiſio qua angeli vidēt res in v̄bo ē viſio beata: que quideȝ nō eſt interciſa ſ ꝯtinua. Si g̊ non poſſunt ſimul videre res in propria natura: ⁊ in v̄bo: nũq̄ȝ vidēt res in ꝓpria natura: ⁊ ꝑcipue hoc videt ī aĩa xp̄i: que ab initio ſue creatiōis videt v̄buȝ ⁊ res in v̄bo. ¶ R̄ō⁹ dō ꝙ angelus vel aĩa ſimul poteſt videre res in v̄bo ⁊ in ꝓpria natura. ⁊ hoc exp̄ſſe poteſt haberi ab aug. li. 4. ſuper gñ. ad lr̄am. vbi vult ꝙ dies illi ⁊ veſpere ⁊ mane in eis ñ ſunt ordinati ſm ſucceſſionē: ſ ſolũ ordine nature. vñ ſimul eſt primus dies cum ſecũdo: ⁊ mane cũ veſpe. ⁊ ita ſimul viſio rerũ in v̄bo ⁊ in ꝓpria natura. Quod qualr̄ ſit poſſibile ſic vidēdũ eſt. Opari ſiquidē nō ꝓprie attribuit̄ potētie: ſ rei ſbſiſtēti: que per potentiam opat̄. vt ipſa potētia intellect⁹ nō ſit opans ī intelligēdo: ſ magis oparōis pn̄ᵐ. Sicut autem potētia intellectiua ē ꝑncipiũ ītelligēdi ipſi ſbe: ita ſpēs ītelligibilis eſt pricipiũ ītelligēdi ipſi potētie. vñ ſicut vna ſbſtantia poteſt ſimul diuerſos actus habere ſecũdum diuerſas potētias: vt aĩa ſimul vult ⁊ intelligit: ita ex vna potētia ītellectiua poſſũt ſimul ꝓdire diuerſi actus: ſi ſimul diuerſis ſpeciebꝰ ītelligibilibꝰ vniatur. Hãc enī cauſam Algazel aſſignat: quare nō eſt poſſibile ſimul multa ītelligere: q̄ a. ſ. nō ē poſſibile intellectum ſiml'

informari multis ſpēb⁹ ī actu pfecte ſicut nec idē corpus figurari ſimul diuerſis figuris. Uiſio aūt qua angel⁹ videt res in ꝓpria natura fit p ſpēm intelligibilē cōcreatā vel infuſam inherentē. Uiſio aūt rerū in ṽbo fit p ipſaȝ ſpēm ṽbi ſiue eentiā q̄ nō eſt inherēs: ſ ei intellect⁹ vnit' ſicut intelligibili. Spēs aūt ɔcreata inherēs nō repugnat vnioni intellect⁹ angelici ad ṽbū: cum non ſit vnionis rōnis: ⁊ ipſa ſpēs: ⁊ qcqd eſt pfectionis in intellectu angelico ſit quaſi material' diſpoſitio ad illā beatā unionē. vn̄ ſimul ex intellectu angeli ꝓcedit operatio duplex. una rōne vnionis ad ṽbuȝ: qua. ſ. videt res in ṽbo. Alia rōne ſpēi intelligibilis qua informat': qua videt res ī ꝓpria natura: nec etiā in vna harū opationū debilitat' p attentionem ad alterā: ſ magis ɔfortat': cū vna ſit rō alteri⁹: ſicut imago rei uiſe cōfortat' dū videt' in actu occulto exteriori. ❡ Actio eniȝ beatitudinis in beatis eſt rō cuiuſlibȝ alteri⁹ actōis in eis inuente. ❡ Et p hoc pȝ r̄nſio ad p̄mū. ❡ 2ᵐ cōcedim⁹: qa exēplū illud nō eſt ɔueniens. ❡ Ad tertiū dō q potētia intellectiua angeli n̄ terminat' ad duos act⁹ ſm idē: ſ ſᵐ diuerſas ſpēs quib⁹ ad actū ordinat'. ❡ Ad 4ᵐ dō q īter actū ⁊ obiectū nihil cadit mediuȝ: ſicut ſpēs cadit media inter intellectū ⁊ ei⁹ actum. Unde non eſt ſimile.

❡ Articulus. 8⁹.

ADȝᵐ ſic ꝓcedit'. Uidet' q āgel⁹ nō meruerit ſuā beatitudinē. Qd enī eſt beatū pfectū ē. qd aūt meret' eſt adhuc impfectū. Sȝ nō p̄ōt idē eſſe ſimul pfectū ⁊ impfectū. g̃ nō pōt angel⁹ mereri beatitudinē qū hȝ eā. ❡ Preterea angel⁹ beat⁹ eſt ɔphenſor. null⁹ aūt meret' niſi viator. Si dicat' q in p̄mo inſtanti quo beat⁹ fuit angel⁹ beatitudinē meruit. Contra. g̃ ſil' fuit viator ⁊ ɔphenſor: qd falſum ē cū hoc ſit ſoli⁹ xp̄i. ❡ Preterea beatitudo ſm ph̄m in actu ɔſiſtit: ſ in actu pfecto: ⁊ ſilr meritū in actu: ſed impfecto. nō aūt potuit eſſe q act⁹ angeli ſimul eſſet pfect⁹ ⁊ impfectus g̃ non potuit eſſe q ſiml' eſſet btūs ⁊ btītudinē meruerit. ❡ Sȝ cōtra Beatitudo a nulla pura creatura hr̄ ſine merito: cū hēat p̄mii rōnem Sȝ angel⁹ non potuit eā mereri niſi in p̄mo inſtāti quo beat⁹ fuit: quia ante nō hūit grām: ut qdā ponunt ⁊ ſic mereri nō potuit. g̃ in p̄mo inſtanti ſue btītudinis eā meruit.

R° dō q de ɔditiōe angeli triplex eſt poſitio. Quidā enim poſuerūt q angel⁹ in p̄mo inſtāti ſue creatiōis fuit btūs: ſ hoc non videt' ɔueniēs: quia pari rōne alii in p̄mo inſtanti fuiſſent miſeri: qd etiā qdā dicūt. ſ abſurdū eſt ⁊ ɔdēnatū. Alii ṽo dicunt q fuerūt ɔditi in grā omnes: ⁊ in ea qdā pſeuerātes btītudineȝ meruerūt. Alii vero ɔtra eā agētes facti ſunt miſeri. ⁊ hec opinio nihil difficultatis hȝ. vn̄ p̄ ceteris nihil magis placet. Tertii vero dicūt q fuerūt creati angeli in puris nālib⁹ ⁊ qbuſdā ɔuerſis ad ṽbū ſil' collata eſt grā ⁊ beatitudo. Et hi diuidūt in tres vias. Quidā enī dicunt

ꝙ nūq̄ꝫ betitudinē meruerūt. ſ hoc nō videt̄ ↄpetere niſi ſoli xp̄o qui ē fili⁹ nālis vt hereditatē diuine fruitionis ſine merito hēat. Alii vͦo dicūt ꝙ meret̄ eam ex operib⁹ q̄ circa nos agūt. ⁊ hoc etiā nō videt̄ ↄueniēs vt meritū ſequat̄ p̄miū: cū magis meritū ſit diſpoſitio ad p̄miuꝫ. Tertii vͦo dicūt ꝙ in p̄mo inſtanti beatitudinē meruerūt ex hoc ipſo ꝙ ad vͦbū ↄuerſi ſunt. ⁊ hec opinio inter has tres p̱babilioꝛ eſt. Unde ad ei⁹ euidētiā ſciēdū eſt ꝙ merituꝫ ſe hꝫ ad p̄miū ſicut mot⁹ ad terminū: ⁊ ſicut fieri ad factū eē. In his aūt que ſucceſſiue fiūt p̄us eſt fieri q̄ factū eē. In his vͦo que fiūt ſbito ſimul eſt fieri ⁊ factū eē. ſicut ſimul aer illuminat̄ ⁊ illuminat⁹ eſt. ⁊ ſil' res creat̄ ⁊ creata eſt. Cui⁹ rō eſt: q̄a inſtās illud in quo p̄mo aliq̄d factū eſt: eſt termin⁹ tp̄is p̄cedētis. in quo nō erat. ⁊ ſic aliq̄d de aliqua p̱p̱etate illi⁹ tp̄is retinet. inquātū pōt dici ꝙ añ hoc inſtās res iſta nō fuit. Et q̄uāuis in his q̄ p modū ſucceſſiuū fiūt fieri attribuat̄ tp̄i p̄cedenti. in momētaneis tñ factoīb⁹ fieri ñ pōt attribui niſi ipſi īſtāti p̄mo: qd diuidit inter eſſe ⁊ nō eſſe rei. Unde q̄uāuis in oīb⁹ aliis inſtantib⁹ ſequētib⁹ poſſit dici ꝙ hoc factū nō eſt. ñ tñ pōt dici ꝙ fiat ⁊ factū eſt niſi in p̄mo. Similr̄ dico ꝙ in p̄mo inſtāti quo mēs angelica ↄuerſa eſt ad vͦbi fruitionē: ⁊ beata q̄dē erat rōne pfecte fruitōis: quaſi in facto eē exñs ⁊ btītudinē merebat̄ ī hoc ꝙ ↄuertebat̄ ad vͦbū: nō p̄exñte btītudīs p̱fectione: ſ quaſi exñs in ipſo fierī btītudinis: ſ poſtmodū mēs angeli eſt tm̄ beata: ⁊ nō btītudinē meret̄. Silr̄ eſt de ↄtritiōe q̄a in eodeꝫ inſtāti eſt termin⁹ p̄parationis ad grām ⁊ grē infuſio. ¶ Ad p̄mum ḡ dō ꝙ nō opꝫ ponere idē ſimul eē pfectū ⁊ impfectū. ſ idē ſimul eē pfectū ⁊ terminū impfectōis: vł nūc p̄ eſſe pfectū. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ angelus meret̄ vt viatoꝛ: nō quaſi diſtans a termino: ſ vt in termino vie exñs.

¶ Ad 3ᵐ dō ſicut ad p̄mū.

¶ Articul⁹. 9⁹.

AD 4ᵐ ſic p̄cedit̄. Uidet̄ ꝙ angelus moueat̄ in inſtāti Sicut enī dr̄ in li. de intelligētiis. in motu āgeli magnitudo ſpacii diſtātiam ñ opat̄. Sed p̱pter diſtātiā quā fac̄ magnitudo ſpacii ↄuenit ꝙ aliq̄d nō eque cito p̱ueīt ad p̱pinquū ⁊ diſtās. ḡ āgelus eque cito ad diſtās ⁊ p̱p̄inquū peruenit. ſ omne tale mouet̄ ī īſtāti. ḡ āgelus ī īſtāti mouet̄. ¶ Preterea ſic ſe hꝫ mobile diuiſibile ad motū diuiſibilē ſucceſſiuū: ita ſe hꝫ mobile indiuiſibile ad motū indiuiſibileꝫ ⁊ īſtātaneū. Sed corpus qd eſt mobile diuiſibile mouet̄ ſucceſſiue ī tp̄e diuiſibili. ḡ angel⁹ q̄ ē mobile īdiuiſibile ex hoc ꝙ caret q̄ntitate: mouet̄ ſbito vł ī īſtāti. ¶ Pretea Ariſt. ī. 4. phi. p̱bat ꝙ ſi aliq̄d mouet̄ ī vacuo mouet̄ ī īſtāti p̱pter hoc ꝙ mediū mobili ñ reſiſtit. ſ ſic vacuū ñ reſiſtit coꝛpi ī motu: ita nec aliq̄d plenum ip̄i āgelo. ḡ āgel⁹ mouet̄ ī īſtāti. Sꝫ ↄ̄ ē qd dic̄ aug. 8. ſup gñ. ad litterā. ꝙ de⁹ mouet creaturā ſpūalē p tp̄s. angel⁹ aūt ē creatura ſpūalis: ḡ mouet̄ p tp̄s ⁊ nō in inſtanti.

Tertio vĩ q̃ in omni motu oportet intelligere ſucceſſionez ⁊ tẽpus per aliquez modũ: eo q̃ termini cuiuſl3 mot⁹ ſunt ſibi oppoſiti inuicez ⁊ incontingẽtes. vt patet in p̃mo phy. Uñ oportet q̃ omne mobile intelligat̃ eẽ p̃mũ in vno termino mot⁹ ⁊ poſteri⁹ in altero. ⁊ ſic ſeq̃t̃ ſucceſſio. S3 trãſire de vno termino ad alterũ in motib⁹ corporalib⁹ ↄtingit dupl̃r. Uno mõ ſicut de inſtanti in inſtans. hoc aũt eſſe non poteſt. niſi quãdo ſunt tales termini mot⁹: int̃ quos eſt accipe aliquo modo mediũ ſicut inter duo inſtantia eſt tempus mediũ. vt patet in loci mutatione ⁊ alteratione augmẽto ⁊ diminutione. ⁊ hi motus dicũt̃ ↄtinui: ꝑpter ↄtinuitatẽ ei⁹ ſup q̃d trãſit mot⁹ c⁹ ẽ plus ⁊ min⁹ accipere. Alio modo trãſit̃ de vno termino mot⁹ in aliũ ſicut de tp̃e in inſtãs. ⁊ hoc accidit in motib⁹ quoꝝ termini ſunt p̃uatio ⁊ forma: inter que ↄſtat mediu3 non eſſe. vñ nõ poteſt ſic trãſiri de vno extremo in alteru3. vt q̃ñ q̃ in neutro extremoꝝ ſit. ſicut trãſit̃ de inſtanti in inſtans: ita q̃ in neutro eſt inſtantiũ: ſed in medio tp̃e ⁊ hi⁹ mot⁹ ſũt generatio ⁊ corruptio ⁊ illuminatio ⁊ hi⁹: in quib⁹ op3 dicere q̃ vn⁹ termin⁹ erat in toto tp̃e precedẽte ⁊ ali⁹ in inſtãti: ad q̃d tẽpus terminat̃. hi⁹ aũt mutatões ſũt termini mot⁹ cuiuſdã. ſic illuĩatio dicĩ eſt termin⁹ mot⁹ localis ſolis. vñ in toto tp̃e p̃cedẽte quo ſol mouet̃ ad pũctũ directe oppoſitõis erant tenebre. in ip̃o ⁊o inſtanti quo peruenit ad pũctũ p̃dictũ eſt lumẽ. ⁊ ſil̃r ẽ de generatione ⁊ corruptiõe qui ſunt termini alteratõis. ⁊ q̃a inter tp̃us ⁊ inſtans non cadit aliq̃d medium nec eſt aliq̃d inſtans accipe ĩmediate p̃cedẽs vltimũ tp̃is. Inde ẽ q̃ in hi⁹ mutatõib⁹ abſq3 oĩ medio trãſit̃ de vno extremo in aliud. nec ẽ accipere vltimũ tp̃us in quo fuerit in termino a quo: ſ3 vltimũ tp̃us quod terminat̃ ad inſtãs in quo eſt in termino ad quẽ. ⁊ iõ hi⁹ mutatões inſtantanee dicũt̃. hoc aũt dici ñ p̃ot in motu angeli eo q̃ nullũ ordine3 h3 ad aliquẽ motũ ↄtinuũ vt poſſit dici termin⁹ ei⁹. vñ op3 ponẽ q̃ intelligat̃ trãſire de termino mot⁹ in terminũ mot⁹. ſic trãſit̃ de inſtanti ĩ inſtãs. ⁊ nõ ſicut tranſit de tp̃e in inſtans eo q̃ tempus non p̃ot ĩtelligi ſine motu. vñ cũ eẽ angeli ĩ termino a quo a nullo motu depẽdeat: non p̃ot dici q̃ ſit ibi in tp̃e: ſ3 ĩ q̃dã nũc. ⁊ ſil̃r in termino ad quẽ cũ alio nũc. S3 hi⁹ nũc nõ ſunt termini hi⁹ tp̃is q̃d ẽ numer⁹ mot⁹ celi: eo q̃ motus angeli nullo mõ depẽdet a motu celi: vt ei⁹ numero menſuret̃: nec op3 ea ↄtinuari p mediũ tp̃us. ↄtinuitas eñi tp̃is ſeq̃t̃ ↄtinuitatẽ motus: ⁊ ↄtinuitas mot⁹ ſeq̃t̃ ↄtinuitatẽ magnitudinis ſuper quã tranſit mot⁹. vt h̃r in. 6. phy. S3 ĩ ip̃ſis operationib⁹ angeli rõe quarũ dr̃ moueri per diuerſa loca: nõ eſt inuenire aliquam ↄtinuitatem. ſed ↄſequenter ſe habent. vnde ⁊ nunc que mẽſurant motum angeli ſunt ↄñter ſe hñtia: ⁊ nõ eſt inter ea aliq̃d ↄtinuans: ⁊ ip̃a p̃l̃alitas nc̃ ſe ↄñtiũ ẽ q̃d dã tp̃s in quo dicim⁹ ãgelũ moueri

⁊ hoc ꝯſonat dictis phi. ut phi. vbi dicit ꝙ eiuſdē rōis eſt indiuiſibile moueri: ⁊ tempus ꝯponi ex nūc. Ad pmū ꝰ dō ꝙ non reperit tempꝰ in motu angeli ꝑpter diſtantiā. ſed propter incōtingētiā terminoꝝ qa .ſ. non ꝯtingit angelū eſſe in duobꝰ locis ſimꝉ. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ ſucceſſio motꝰ non ſolū ſequit diuiſionē mobilis: ſꝫ etiā eiꝰ ſup quod trāſit motꝰ qa ſm pus ⁊ poſteriꝰ in magnitudine eſt pus ⁊ poſteriꝰ in motu. ut dr̄ in .4. phy. Licet ꝰ angelꝰ ſit indiuiſibilis. tn̄ loca ſm que moueri dr̄ ſunt diuiſa adinuicē. ⁊ ideo opꝫ in motu eius intelligi aliquā diuiſionem. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ quāuis non impediat aliquod plenū angelum in ſuo motu: tamē ꝑpter rōnē iam dictam oportet in motu eius intelligi diuerſa. nunc ratio autē philoſophi eſt magis ducens ad īpoſſibile ꝙ̄ oñſiua. vt ꝯmēta. ibi dō dic.

¶ Articulus .10ꝰ.

Ad qntū ſic ꝓcedit. Videt ꝙ angeli nō poſſint agere in hec corpa īferiora. Actio enim nō poteſt niſi inter ea que habent aliquā ꝯuenientiā adinuicē. Sed angelꝰ non habet ꝯueniētiam cum iſtis corporibꝰ: cū corruptibiliū ⁊ incorruptibiliū etiā genus nō ſit vnum. vt dicit in .10. metha. Ergo angeli in hec corpora non poſſunt agere. ¶ Preterea ſi agunt angeli in hec corpora aut agunt per impiū aut per influxum. Si per imperiuꝫ equaliter agere poſſūt in ꝓpinqua ⁊ in diſtantia. quod eſt ꝯtra Dam. qui dicit ꝙ vbi operāt ibi ſunt. Si ꝯo per influxū oportet ꝙ illud qđ īfluūt ꝑ mediū trāſeat. mediū aūt corporale non eſt receptiuū ſpūalis impſſiōis. Ergo nullo modo poſſūt angeli agere in hec inferiora corpa neqꝫ in animas nr̄as. ¶ Preterea n̄ poſſunt dici agere vl' influere ſicut fons influit riuo. vt idem numero qđ pus eſt in angelo: poſtmoduꝫ in his inferioribꝰ fiat. qa ſic in agēdo aliqd amitteret. nec iterū illud qđ in his inferioribꝰ recipi dr̄ per eorū influxū creando. quia angeli creatores non ſunt. nec iterū educēdo de potētia in actum. qa ad hoc natura ſufficit. ꝰ angeli nullo mō in inferiora agūt. ¶ Sꝫ ꝯtra eſt quod augꝰ. dicit in .3. de tri. ꝙ ea que diuinitꝰ ī corporalibꝰ fiūt miniſterio angelorū fiūt. Grego. etiā dicit in .4. dyal. ꝙ omnia corporalia per ſpūales ſbſtantiis adminiſtrāt. ¶ Rᵒ dō ꝙ de actione angeloꝝ in hec inferiora corpora duplex eſt opinio apud philoſophos. Cōmētator enī vult ī .10. metha. ꝙ ſbē ſpūales nō poſſūt impmere in hec inferiora corpora: niſi mediātibꝰ corporibꝰ celeſtibꝰ que a ſbſtātiis incorpeis mouēt ſm phos Auic. ꝯo vult in ſua meth. ⁊ ī .6. de nālibꝰ ꝙ duplr̄ impmūt in hec inferiora. vno mō ꝑ motū orbiū. ⁊ alio mō per imperiū īmediate. qa forme intellectꝰ eoꝝ ſunt factiue ſm eū. ⁊ materia ſenſibilis obedit eoꝝ conceptōibꝰ pluſꝙ̄ qbuſlibꝫ q̄litatibus actīs ⁊ paſſiuis. Et ex ī de ē ſm eū ꝙ ī iſtis īferioribꝰ fiūt aliq̄ trāſmutationes q̄nqꝫ ex ꝯceptiōibꝰ ſuperioruꝫ ſbaꝝ preter totū ordinē caꝝ nāliū.

Sʒ hec opinio ſecūda repugt̄ dictis aug. in. 3. de trini. vbi dr̄ ꝙ angelis nō ſeruit ad nutū mā̄ corpalis. Repugnat etiā rōni: qa quāuis qđ eſt potentia in mā̄ ſit actu in ſbſtantiis multo nobiliꝰ: tn̄ mā̄ corporalis nō eſt ꝓportionata potētia reſpectu tal' actus: quo ſbe ſpūales in actu ſunt. opꝫ aūt agēs qđ educit potētiā in actu eſſe materie ꝓportionatū. vn̄ n̄ pōt eſſe ꝙ ꝟtus ſbe ſpūalis create ſe extēdat ad materie trāſmutatio nē īmediate: ſ mediāte aliquo agē te naturali. Quāuis enī ei nō obedi at corporalis mā̄ ad formalē tranſmutationē. īmediate tn̄ obedit ei localr̄ ad motū localē. ⁊ p hāc ꝟtutē pn̄t ꝯgregare ⁊ circūponere ali qua agētia nālia ad aliquē effectuʒ pficiēdū. Ea ꝟo ad que nulla virtꝰ nālis ſe extēdit fiunt ſola diuā ꝟtu te: que ſola pōt nālem ordinē īmu tare. Sʒ qa mētes nr̄e ſunt ꝓportio nate ⁊ ꝓpinque ad recipiēdū actio nē angeloꝝ: iō ī mētes noſtras agē pn̄t duplr̄. vno mō ꝯfortādo ītelle ctū noſtrū. ſicut in corporalibꝰ minꝰ calidū ꝯfortat̄ p magis calidū. Alio mō p agēs nāle ipiꝰ intellectꝰ. ſicut etiā agit in corpora. ⁊ hoc eſt inq̄ꝫ lūie angelico illuſtrāt̄ fantaſmata ad aliquas nobiliores ꝯceptōes im ꝑmēdas ꝙ lumine intellectꝰ agētis. exꝑmi poſſent. ¶Ad pmuʒ g̃ dō ꝙ angeli hn̄t ꝯuenietiā cū iſtis infe rioribꝰ corpibꝰ que eſt ꝯueniētia mo uētis ad motū. pn̄t enī mouē motu locali corpora nō ſolum illa celeſtia īmediate: ſ etiā hec inferiora. vt ſic ſnīa nr̄a de actione angeloꝝ in cor pora ſit media inter duas opiniōes pħoꝝ pdictas. ¶Ad 2ᵐ dō ꝙ angelus agit in hec corpora mouēdo ea localr̄ p imperiū. ſ impiū non dr̄ hic ſine ꝟtute actiua: quā opꝫ aliquo modo ꝯtingere corpꝰ motū. cū mo uens ⁊ motū oporteat eſſe ſil'. vt ꝓbat̄ in. 7. phi. Actio ꝟo qua influere dr̄ in aīam nr̄am ꝯfortando eaʒ ad intelligēdū: nō opꝫ ꝙ trāſeat p me diū corporale: qa hoc facit in ſpūa libus ordo: qđ in corpalibus ſitꝰ ſm Aug. Aīe ꝟo nr̄e ordine nature q̄ſi ꝯtiguāt̄ ipſis angelis: ſicut ⁊ angelꝰ inferior ſupiori. vn̄ nō opꝫ ꝙ inter ueniat mediū corporale. ¶Ad ꝟtiū dō ꝙ angeli neq̄ in aīa neq̄ in mā̄ corporali aliqd creāt: ſ ſolū educūt de potētia in actū. Et quāuis nāle agēs de potētia in actū educē poſſit nō tn̄ ita pfecte ſicut angelus.

Deinde q̄rit̄ de his q̄ ptinēt ad hoīes. Et pmo q̄tū ad nām̄ ¶2ᵒ quātū ad grāʒ. 3ᵒ quātū ad culpā. ¶4ᵒ quantū ad glīaʒ. ¶Quātū ad nāʒ q̄rūt̄ duo. Primo vtrū vegetabilis ⁊ ſēſibilis aīa ſint a creatiōe. ¶2ᵒ vtrū īpare ſit actꝰ volūtatis vel rōnis.

¶Articulꝰ. xiꝰ.

Ad pmū ſic pcedit̄. Videt̄ ꝙ aīa vegetabilis ⁊ ſenſibilis educāt̄ in eſſe p creatōem. Ut enī dic̄ aug. in li. de ꝟa religiōe Subſtātia viuens nature ordine ꝓfert̄ ſbe non viuenti. Sʒ aīa ſenſi bilis ⁊ vegetabilis ſunt ſbe viuen tes. g̃ ſunt nobiliores omnibus ſb ſtātiis non viuentibus. Alique aūt ſbe non viuentes ſunt immediate

a deo create: vt elementa hꝰ mūdi i
ḡ ⁊ aīa ſenſibilis ⁊ vegetabilis im
mediate a deo creāt: cū nobilitaſ fa
cientis demonſtret nobilitatē facti
¶ Preterea omne cui ꝓprie ↄpetit
fieri: vel fit ex nihilo: vel fit ex aliq̄
Sȝ aīa uegetabili ⁊ ſenſibili ↄpetit
ꝓpe fieri. ḡ cū nō fiat ex aliquo: q̄a
nō hn̄t māmm partem ſui: relinquit
ꝙ fiant ex nihilo. ⁊ ſic exeūt in eē ꝑ
creationē. Probatio medie. Omne
qđ ꝓpe hȝ eſſe ſi non ſemꝑ fuit: ꝓpe
dicit fieri. Sȝ anima ſenſibilis ꝓpe
⁊ vere hȝ eſſe cū ſit ſb̄a opans. mo
uet enī corpꝰ. nihil aūt hȝ ꝓpaȝ opa
tionē niſi qđ hȝ ꝓpum eſſe. ḡ cū aīa
ſenſibilis huiꝰ aīalis non ſemꝑ fue
rit: ꝓpe ↄpetit ei fieri. ⁊ ſic reſtat ꝙ
creet. ¶ Sȝ ↄtra eſt qđ ph̄s dicit ī
.2. de aīa. ꝙ ſenſitiui pͥma mutatio
fit a generāte. Prima aūt mutatio
ſenſitiui ē ſm quā acq̄rit actū pͥmū
qui eſt aīa ſenſitiua. ḡ fit ꝑ genera
tionē ⁊ nō per creationē. ¶ Pretea
omne illud qđ p̄cedit in ſemine ho
minis ante introductionē aīe rōalis
eſt per generatōeȝ ⁊ nō ꝑ creatōem
Sȝ aīa vegetabilis ⁊ ſenſibilis p̄ce
dūt in ſeīe hoīs: q̄a pͥmū eſt viuuȝ
q̄ȝ aīal ⁊ aīal q̄ȝ homo ſm ph̄um in
.16. de aīalibꝰ. ḡ etiā in hoīe eſt aīa
ſenſibilis ⁊ uegetabil ꝑ generatōeȝ
¶ Preterea cū deꝰ in inſtanti opet
nā vͦo ſucceſſiue: omne illud qđ per
actionē ſucceſſiuā exit in eſſe eſt ab
aliquo agente nāli. Sȝ aīa ſenſibilis
⁊ vegetabilis ꝓducūt actione ſuc
ceſſiua: quia determinato ſpacio tē
poris viuificat ↄceptꝰ ⁊ ſenſificat.
ḡ aīa ſenſibilis ⁊ vegetabilis ſunt
a nāli agente ⁊ nō ꝑ creationē.
¶ Rñ° dō ꝙ circa hanc q̄ōnē eſt du
plex opinio. Quidā enī dicūt aīam
ſenſibilē ⁊ vegetabilē eſſe ex crea
tione. Alii vͦo ex traduce. ⁊ hec di
uerſitas apud ph̄os inuenit nō ſolū
de iſtis aīalibꝰ: ſ; etiā de oībꝰ formiſ
ſb̄alibus. Quidā enim vt Plato ⁊
Auicēna poſuerunt omnes formas
ab extrinſeco eē: qui p̄cipue ex duo
bus mouebāt. Primo quidē q̄a cuȝ
forme nō hēant māmm partē ſui: nō
poſſunt fieri niſi ex nihilo. vn̄ opȝ
ꝙ a creāte fiant. Secūdo q̄a in rebꝰ
inferioribꝰ nō videbāt pͥncipia acti
onū niſi qualitates actiuas ⁊ paſſi
uas quas iudicabāt īſufficiētes ad
ꝓductionē formarū ſb̄aliū: cū nihil
agat vltra ſuam ſpēm. ¶ Sȝ in hoc
videt fuiſſe decepti: quia attribue
bāt fieri ꝓpe iſtis formis. cū tn̄ fieri
nō ſit niſi ↄpoſiti. cuiꝰ etiā ꝓpe eſt eē
Forme enim eſſe dicūt nō vt ſb̄ſiſtē
tes: ſ; vt quo ↄpoſita ſūt. vn̄ ⁊ fieri
dicūt nō ꝓpa factione: ſed ꝑ factōeȝ
ſuppoſitoꝝ: que trāſmutāt trāſmu
tatione materie de potentia ī actuȝ
vnde ſicut compoſita fiunt per agē
tia naturalia. ita etiam forme que
non ſunt ſb̄ſiſtentes. Qualitates au
tem actiue ⁊ paſſiue agunt ad for
mas ſb̄ſtantiales in virtute ſb̄ſtan
tialium formarum: quarum ſunt in
ſtrumenta. ſicut calor ignis agit vt
inſtrumentum anime nutritiue. vt
dr̄ in .2. de aīa. Aīa autem vegetabi
lis ⁊ ſenſibilis nō ſunt forme ſb̄ſi
ſtentes. alias remanerent poſt cor
pora. vn̄ opȝ ꝙ fiāt a generāte per
actionē ↄpoſitoꝝ ſic ⁊ cetere forme

mãles. ſola aũt aĩa intellectiua q̃ hʒ eẽ ſbſiſtẽs: cũ maneat pᵒ corpᵒ ẽ ab extriſeco p creatõeʒ. Si aũt ſẽſibile ⁊ negetabile ⁊ intellectiuũ in hoĩe in diuerſis ſbſtãtiis aĩe radicãt tũc ⁊ vegetabilis ⁊ ſẽſibil' hoĩs a generãte erit. ſ ga hec opinio repugnat dictis philoſophoꝝ: qui in vno aĩato vnã aĩam tm̃ poſuerũt: ad quã oẽs opatões aĩe ptinẽt: ⁊ etiã ɔtra dcã ſãctoꝝ improbãtiũ dualitatẽ aĩarũ vt pʒ ĩ li. de eccleſiaſticis dogmatibᵒ. Jõ approbato ꝙ in hoĩe ſit tm̃ vna ſba aĩe cuiᵒ potẽtie ſũt vegetatiuũ ſenſitiuũ ⁊ ĩtellectiuũ dicimᵒ ꝙ aĩa hoĩs que oẽs has potẽtias aĩe ſuſtinet a deo creat: quãuis p opationẽ nãl' agẽtis fiat: vt corpᵒ organizatũ actu pficiat p potẽtias q̃ ſunt corpaliũ ptiũ actᵒ. ¶Ad pᵐ ḡ dõ ꝙ aĩa vegetabilis ⁊ ſenſibilis nõ ſunt ſbe viuẽtes: ſicut nec ſbſiſtẽtes: ſ ſũt pncipia viuẽdi ⁊ eẽndi. ⁊ iterũ ñ opʒ ſi qd minᵒ nobile ſit a deo ĩmediate ꝙ etiã qd eſt magis nobile: ga deᵒ cũ nõ hẽat limitatã ꝟtutẽ nec agat neceſſitate nature: põt agere ⁊ nobiliora ⁊ minᵒ nobilia ſm ſuã volũtatẽ: ſic ĩmediate pduxit pᵐa indiuidua brutoꝝ aĩaliũ. qbᵒ tñ hoĩes q nũc generãt ex ſeĩe nobiliores ſunt. ¶Ad zᵐ dõ ꝙ aĩe ſenſitiue nõ cõuenit p ſe eẽ nec fieri nec opari. nulla enĩ ẽ actio aĩe ĩ qua corpᵒ ñ ɔĩcet Eſt. n. duplex potẽtia motiua aĩe ſẽſitiue. vna q̃ impat. ſ. appetitiua: cᵒ actᵒ ɔſtat ꝙ nõ exercet ſine corpore. Altera q̃ impat q̃ affixa muſculis ⁊ neruis eſt pnᵐ mobilitatis in eis. ſ ipſa diſtinctio partiũ corpaliũ fac ꝙ vna ps aĩalis ẽ mouẽs ⁊ alia mota ⁊ ita pñt moueri ex ſe. ¶Alia que ſunt in ɔtrariũ ɔcedimᵒ: niſi quãtũ ptinet ad hoĩeʒ in cuiᵒ ſeĩe quãuis p̃cedat vegetatiua ⁊ ſenſitiua aĩa impfecte: cũ illis ceſſantibᵒ introducat p creatõem aĩa rõnalis q̃ pfecte ɔtinet qd in eis erat impfectõis. nã ſm Auic. in gñatione aĩalis ex ſeĩe interueniũt multe gñatões ⁊ corruptões.

¶Articulᵒ. izᵒ.

Ad zᵐ ſic pcedit. Videt ꝙ imperare ſit actᵒ rõis. quia phs dicit in. i. ethi. Ratio recte ⁊ ad optima depcat ⁊ obedit ei qd ẽ cõtinẽt. ḡ impare ⁊ depcari ⁊ hiᵒ videt ad rõnẽ ptinẽ. Sʒ ɔt Jmpare ad dñiũ ptinet. Sʒ nos ſumᵒ dñi nroꝝ actuũ p uolũtatẽ. ḡ impare ẽ actᵒ volũtatis. ¶Rñᵒ dõ ꝙ ĩ impio duo ɔcurrunt. quoꝝ vnũ eſt rõnis aliud volũtatis. Qui. n. ĩpat aliqd inclinat ad faciẽdũ qd volũtatis ẽ. ipiᵒ enĩ ẽ mouẽ p modũ agẽtis ⁊ iteꝝ ordinat eũ cui impat ad exequẽdũ illud quod impetrat. ⁊ hoc ad rõnẽ ptinet cᵒ eſt ordinare. Et ſi duoꝝ hoꝝ ordo ɔſideret videt pᵐ eſſe ĩnclinatio volũtatis in aliqd p electõeʒ: ⁊ poſtea in pnᵒ executionis ordinat p quos fieri debeat qd electũ ẽ. ⁊ ſic impiũ erit ĩmediate actᵒ rõnis: ſ volũtatis quaſi pᵐo mouẽtis. ⁊ p hoc patet ſolutio ad obiecta

¶Articulus. izᵒ.

Deinde q̃rit ꝙtũ ad grãʒ ptinet: vtrũ caritas ſm ſuaʒ eẽntiã augeat. Et videtur ꝙ non. Cũ enim augmẽtũ ſit quedã mutatio vel variatio: qd ſʒ eẽntiaʒ

augeť ſm eēntiā variať vel mutať
Sȝ qḋ mutať vel variať ſm eēntiā
aut generať aut corrūpiť. ğ ſi cari-
tas ſȝ eēntiā augeť corrūpiť.nō.n.
generať:cū pus fuerit. ¶Preterea
caritas nō hȝ quātitatē niſi ꝟtualē
Sȝ ꝟtꝰ caritatis eſt ipſa eēntia eiꝰ. ğ
quātitas caritatis eſt eēntia eiꝰ.nō
ğ pōt eē ꝙ varieť quātitas caritatꝭ
ſine variatiōe eēntie eiꝰ. ⁊ ſic ſi au-
geť ſm ſuā eēntiā opȝ ꝙ eē eiꝰ vl̄ ge
nereť vel corrūpať.Sȝ ꝺť. Premiū
eēntiale rn̄det ipſi eſſentie caritatꝭ
Sȝ qdā pficiūt ad maiꝰ pmiū eēnti
ale.ğ ī eis caritas ſm eēntiā augeť
¶Rꝫ° dḋ ꝙ caritas ſm ſuā eēntiā
augeť.Sȝ notādū ē ꝙ hec ꝓpoſitio
ſm ſm varias habitudines q̄s im-
portat:qn̄ꝗ denotat ſbiectū. vt cū
ꝺř.iſte eſt albꝰ ſm pedē.qa pes ē ſb-
iectū albedinis. qn̄ꝗ ꝟo formā vt
cū ꝺř.iſte eſt coloratꝰ ſm albedinē.
Cū ğ ꝺř aliqd ſm hoc moueri: pōt
intelligi vel ſbiectū vel forma. Cū
enī ꝺř. iſte moueť ſm manū:notať
ſbiectū motꝰ. Cū ꝟo ꝺř.iſte moueť
ſm locū:notaťid qḋ formalř ſpeci-
ficat motū.Sic ğ cū dicimꝰ caritatē
ſm eēntiā augeri:denotať ſbiectū
augmēti. vt ſit ſenſus. Ipſa eēntia
caritatis augeť.ſic cū dicimꝰ. albū
augeť ſm eēntiā ſuā. nō aūt deſigť
forma ſpecificās motū.vt ſit ſenſuſ
augeť ſm eēntiam.i.augmētū eiuſ
eſt motꝰ in eſſe vel in eſſentia. ⁊ ſic
ꝺř augmētū eē ſȝ quātitatē.⁊ q̄uis
quātitas caritatis que eſt ꝟtus ſit
idem qḋ eēntia caritatis.nō tn̄ opȝ
ꝙ eēntia caritatis tollať: qa etiam
in augmēto corporali ipſa eſſentia

quātitatis nō tolliť:cū ſemp rema-
neat dimēſio interminata. ſ ſm di-
uerſas terminatōes quas recipit fit
mutatio de paruo in magnū: que ē
augmētū.ita etiā ipſa ꝟtꝰ caritatiſ
nō tolliť p eēntiā ſuā: ſ variať ter-
minatio eiꝰ.Oīs aūt forma recepta
in aliquo ſbiecto terminationē reci
pit ſm capacitatē recipiētis.Unde
qn̄ ſbiectū caritatis magis diſponi
tur ad caritatē.ſ. ad ꝯgregationē
ſui ad deū:tanto maiorē participat
caritatē.⁊ ſic caritas ſm ſuā eēntiā
augeri ꝺř.⁊ p h̄ pȝ ſol'o ad obiecta.

¶Articulꝰ.14ꝰ.

Einde queriť de his que p
tinēt ad culpā. Et queruť
duo. ¶Primo vtrū Petrꝰ
negādo xpm peccauerit mortalř.
¶2° vtrū hēre plures ꝓbēdas ſine
cura aīaꝝ abſꝗ diſpēſatōe ſit pctm̄
mortale. ¶Ad pmū ſic pcediť.Ui
deť ꝙ Petrꝰ negādo xpm nō pecca
uit mortalř. Diċ enī q̄dā glo.ꝙ pec
cauit p ſurreptionē.Sȝ pctm̄ p ſur-
reptionem ē veniale ⁊ nō mortale.
vn̄ pmi motꝰ qui p ſurreptōeȝ fiūt
ſūt peccata venialia.ğ peccauit tm̄
venialř. ¶Pretēa Ber.diċ in li.de
dile.dn̄i.ꝙ in Petro caritas fuit ſo
pita nō extincta.Sȝ p peccatū mor-
tale caritas extinguiť.ğ Petrꝰ non
peccauit mortalř. ¶Sȝ ꝯtra eſt qḋ
Greg.diċ in moral.ꝙ Petrꝰ ab ipſis
faucibus dyaboli eripitur. Sed in
faucibus dyaboli nō eſt aliquis niſi
per peccatum mortale. ergo Petrꝰ
peccauit mortaliter. ¶Rꝫ° dicendū
ꝙ abſꝗ dubio Petrꝰ peccauit mor-
talř negan° xpȝ.qḋ qdē pȝ ex duobꝰ

¶ Primo qa negauit fidez in loco
vbi periclitabat̄: ⁊ ei⁹ ↄfeſſio requi
rebat̄. Ore enī ↄfeſſio fit ad ſalutē
vt dr̄ Ro.io. in quo videt̄ ꝙ ſit de
neceſſitate ſalutis cōfeſſio fidei in
caſu predicto: ⁊ p̄cipue mendacium
in his que fidei ſunt eſt pniciosiſſi-
mū. ſm Aug. in li. de mēdacio. 2°
quia defectui ↄfeſſionis ⁊ mēdacio
addidit piuriū ⁊ blaſphemiā: quia
vt dr̄ Mat.26. cepit deteſtari ⁊ iu
rare quia non nouiſſet hominē: que
ↄſtat eſſe grauia peccata. Un̄ glo.
dicit ibidē. Tertio cepit deteſtare
⁊ iurare qa nō nouiſſet hominē: qa
perſeuerare in peccato dat īcremē-
tū ſcelerum: ⁊ qui minima ſpernit
cadit in maiora. ¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ
ſurreptio duplr̄ accipit̄. vno mō ſʒ
ꝙ opponit̄ deliberationi. ⁊ ſic p̄mi
mot⁹ dicūt̄ eſſe ſurrepticie: ſic Petr⁹
ex ſurreptione non peccauit. Alio
modo ſm ꝙ opponit̄ electioni. ⁊ ſic
Petr⁹ ex ſurreptione peccauit. quia
n̄ peccauit ex electione quaſi ex cer-
ta malicia: ſ; ex paſſione timoris. tal'
aūt ſurreptio nō excuſat a mortali.
ſicut patet in incōtinēte q fornicat̄
mot⁹ ↄcupiſcētia: cū tamē habēt ꝓpoſi-
tū ↄtinēdi. ¶ Ad 2ᵐ dō ꝙ Bern.
impropie loquit̄. ⁊ ei⁹ v̄bū vt ſiſi-
cet̄ eſt intelligēdū de quadā dilecti
one familiaritatis: quā Petrus ad
xp̄m ↄceperat: que in eo manſit etiā
poſt negationē: vel ſi intelligat̄ de
caritate gratuita: ītelligēdū ē ꝙ n̄
fuit extīcta ſm p̄deſtinationē dīnā
que ei⁹ pn̄iaz p̄pabat: quāuis eēt in
ſe extincta ſm actum.

¶ Articul⁹. 15°.

AD 2ᵐ ſic p̄cedit̄. Videt̄ ꝙ
hēre plures p̄bēdas ſine cu
ra aīaꝝ abſqʒ diſpēſatione
ſit peccatū mortale. Quicūqʒ n. fac
ↄtra ſtatutū ↄcilii peccat mortalr̄.
Sʒ qui hʒ plures p̄bēdas facit ↄtra
ſtatutum ↄcilii generalis. ḡ peccat
mortalr̄. Probatio medie. di.7. dicit̄
in quodā decreto Urbani pape: qđ
incipit. Sanctoꝝ canonū oīo aliquē
in duab⁹ eccleſiis titulari nō liceat.
Sʒ vnuſqſqʒ in qua titulat⁹ ē in ea
tm̄ canonic⁹ hēat̄. lʒ enim epiſcopi
diſpoſitiōe vn⁹ diuerſis p̄eſſe poſſit
eccleſiis. canonic⁹ tn̄ p̄bēdarius niſi
vni⁹ eccleſie in qua cōſcriptus eſt:
eſſe non debet. ¶ Preterea. 15. q. i.
dicit quoddā decretū ſeptime ſino
di. Cleric⁹ ab inſtanti tpe in duabuſ
non ↄnumeret̄ eccleſiis. negociatōiſ
enim eſt hoc ⁊ turpis lucri ↄmodū
⁊ ab eccleſiaſtica ↄſuetudine peni-
tus alienū. ⁊ ſic idē qđ p̄us. ¶ Pre-
terea Criſo⁹. dicit ꝙ tenebra erubu
it. lumē erubeſcat qđ figure n̄ fuit
ↄceſſum. rei reor eſſe illicitū: figu-
re aūt nō fuit ↄceſſum ꝙ inter leui
tas qui capiebat in bethleem capet
in irl'm quō cū perfectiores eſſe de-
beam⁹: qui capit in cyro: non capit
in Damaſco. ¶ Preterea Ber. dic̄
Qui non vnus ſ; plures eſt ī benefi
ciis non vn⁹ ſ; plures erit in ſuppli
ciis. Sʒ q hʒ plures p̄bendas plures
eſt in beneficiis. ḡ plures erit ī ſup-
pliciis. ⁊ ſic grauiſſime peccat.
Preterea qcunqʒ ↄmittit ſe diſcri
mini ⁊ periculo peccati mortal' pec
cat mortalr̄. Iſte ē hi⁹: qa recipiēdo
pl'es p̄bēdas iurat ſtatuta vtri⁹qʒ

eccleſie:in qb⁹ p̄bendať:que aliq̄n n̄ pn̄t ſimul ſeruari. vtpote ſi eodem tpe voceť ad electionē in vtraq̄ eccleſia:uel ad aliqua eccleſie negocia pagēda:⁊ p̄cipue ſi ſit cā inter duas eccleſias:cū vtriq̄ teneať. g̃ videť q̄ peccet mortalr̄. ¶ Sʒ cōtra ē qa illud qd̄ v̄git in ↄmune piculū non eſt ab eccleſia ſuſtinēdū. Sʒ eccleſia ſuſtinet vt aliq ↄmuniter habeāt duas p̄bēdas. g̃ in hoc non eſt periculū peccati mortalis. ¶ Preterea licitū eſt alicui patrimoniū habenti p̄bendā accipe. Sʒ maior ē cōueniētia inter eccleſiaſtica bn̄ficia: q̄ inter patrimoniū ⁊ p̄bēdā. g̃ etiam licet hn̄ti vnā p̄bēdā accipe aliam. ¶ R̄c° dd̄ q̄ omnis q̄ſtio in qua de peccato mortali querif: niſi expſſe v̄itas hēaf: piculoſe determinaf:qa error quo nō credif eē pc̄m̄ mortale qd̄ eſt peccatū mortale cōſciam nō excuſat a toto:licʒ forte a tanto. Error v̄o quo credif eē mortale qd̄ nō ē mortale ex ↄſciā ligat ad peccatū mortale. Precipue autē periculoſū eſt vbi v̄itas ambigua ē quod in hac qōne accidit. Cū enim hec qō ad theologos ptineat:in q̄ʒ dependet ex iure diuino vel ex iure nāli. ⁊ ad iuriſtas in quātuʒ dependet ex iure poſitiuo: inueniūf in ea theologi theologis: ⁊ iuriſte iuriſtis ↄtraria ſentire. ¶ In iure nanq̄ diuino nō inuenif determinata expreſſe:cū in ſacra ſcriptura expreſſa mētio de ea nō fiat:quāuis ad eam argumēta ex aliquib⁹ auctoritatib⁹ ſcripture forte adduci poſſint: que tn̄ nō lucide v̄itatē oſtēdūt. Determinādo v̄o eā ſm̄ ius naturale: ſic⁹ uideť ad pn̄s de ea dicēdū. q̄ actionū humanarū multiplex ē differentia. Quedā enī ſunt que hn̄t deformitatē inſepabilr̄ ānexā. vt fornicatio adulterium ⁊ alia hi⁹. que nullo mō bn̄ fieri poſſunt. de numero taliū nō eſt habere plures p̄bēdas. al' in nullo caſu diſpēſationē recipere poſſet. quod null⁹ dicit. Quedā v̄o ſunt actiones que de ſe indifferenť ſunt ad bonū vel malū. vt leuare feſtucā de terra. vel aliqd hi⁹:inter quarū numerū qdā ↄputāt habere plures p̄bēdas dicētes. Ita licitū ē plures p̄bendas ſicut habere plura poma. Sed hoc nō videť eē v̄um:cū hoc qd̄ eſt hēre plures p̄bēdas plurimas in ſe inordinatōes cōtineat. vtpote qa non eſt poſſibile aliqueʒ in plurib⁹ eccleſiis deſeruire ī qbuſ eſt p̄bēdat⁹:cū p̄bēde uideāť eſſe ordinate quaſi quedam ſtipēdia deo ibidē miniſtrantiū. Seqť etiā diminutio cultus diuini: dum vn⁹ loco pluriū inſtituiť. Seqť etiā in aliqbus defraudatio volūtatū teſtatorū. qui ad hoc aliqua bona eccleſiis ↄtulerūt vt cert⁹ numer⁹ deo deſeruiētiū ibi eſſet. Sequiť etiā inequalitas:dū vn⁹ plib⁹ bn̄ficiis abūdat. ⁊ ali⁹ nec vnū hēre pōt. ⁊ mlta alia hi⁹ que de facili patent. vn̄ nō pōt ↄtineri inter indifferētes actiones ⁊ multo min⁹ inter eas que ſunt ꝑ ſe bone. vt dare elemoſinam ⁊ hi⁹. Sunt v̄o quedā actiones q̄ abſolute ↄſiderate deformitatē vl' iordinationē quādā īportāt. que tn̄ aliqb⁹ circūſtantiis aduenientibus bone

efficiūt.ſicut occidere hoīem vel ꝑ/
cutere in ſe deformitatē quādā im/
portat.ſ; ſi addat occidē malefacto
rem ꝓpter iuſticiā:vel pcutere vel ī
quētē cā diſciplīe:ñ erit peccatū ſ;
ꝟtuoſū. Jn numero harū actionum
videt eſſe habere plures pbendas.
Quāuis enī aliquas inordinatiōes
cōtineat.tñ alie circūſtātie pñt ſup
uenire ita honeſtāt eſ actū:ꝙ pdicte
inordinatiōes totaliter euacuant.
vtputa ſi ſit neceſſitas in pluribus
eccleſiis ei⁹obſequio:⁊ poſſit plus ſer
uire eccleſie vel tātūdem abſens ꝙ
ali⁹ pñs.⁊ ſi qua alia ſunt hi⁹.⁊ tūc
iſtis ↄditionib⁹ ſupuenīetib⁹ cum
recta intētione nō erit peccatū etiā
nulla diſpēſatione interueniēte: ſi
ↄſideret tm̄ ſm ius naturale. quia
diſpenſatio ad ius nāle non ptinet
ſ; ſolum ad poſitiuū. Si vo aliquis
hac intētiōe plura bñficia habeat:
vt ſit ditior:vt lautius viuat:⁊ vt
facili⁹ad epiſcopatum perueniat in
aliqua eccleſiarū.vbi eſt pbēdatus:
non tollūt pdicte deformitates ſed
augent:quia cū tali intētōe ⁊ vnū
bñficiū habere:qd nullā inordinati
onē importat:eſſet illicitū.Et ſic q/
dē eēt dicēdū ſm ius naturale etiā
nullo iure poſitiuo ſupueniēte.Nūc
aūt certū eſt per antiqua iura hoc
eſſe phibitū.patet etiam huic phibi
tioni ↄſuetudinē eſſe cōtrariā: per
quam quidam dicunt illa iura eſſe
abrogata.Nam per ↄtrariam ↄſue
tudinē iura humana abrogantur.
Quidam uero dicūt per hanc ↄſue
tudinē antiqua iura non abrogari:
eo ꝙ quedam decretalis ⁊c.multa ꝑ
patiētiā tolerāt: que ſi in iudicium
fuerit deducta:iuſticia cogente ceſ
ſarent. ⁊ hec ↄtrouerſia iuriſtis eſt
relinquenda:quāuis hoc videat eē
probabile:ꝙ quantū ad hoc ꝙ iura
illa antiqua cōtinent:ius naturale
abrogari non poſſunt per ↄtrariaȝ
ↄſuetudinē vtpote irrōnalē.Quā/
tum aūt ad hoc ꝙ ſolū de iure poſi
tiuo ↄtinent:poſſunt eſſe abrogata
pcipue:ſi ſimulātes hāc ↄtrariā cō
ſuetudinē in quoꝝ poteſtate eſt iuſ
poſitiuū mutare:intendūt per taleȝ
diſſimulationē antiqua iura muta/
re.Si g̃ antiqua iura que hoc prohi
bēt in ſuo robore maneant ↄtraria
ↄſuetudine nō obſtāte:certū eſt nō
poſſe aliquē plures pbēdas habere
abſq; diſpēſatione etiam illis circū
ſtātiis ſupueniētib⁹ que ſm cōſide/
rationē iuris natural' actū poterāt
honeſtare. Si autem antiqua iura
ſunt p ↄſuetudinē abrogata: tunc
pdictis circūſtātiis ſuperueniētib⁹
etiam ſine diſpenſatione licituȝ eſt
plures pbendas habere:ſine quibuſ
circūſtātiis licitū nō eſt quātūcūq;
diſpenſatio interueniat.eo ꝙ diſpē
ſatio humana non aufert ligamen
iuris naturalis:ſ; ſolū ligamē iuris
poſitiui: quod per hominē ſtatuit:
⁊ per hominē diſpēſari pōt. Et ex
his defacili poteſt patere reſpon/
ſio ad obiecta.

Articulus.16⁹.

DEinde querit quantum ad
gloriā ptinet. vtrū omnes
ſancti qui ſunt per eccleſiā
canonizati ſint in gloria: vel aliqui
eoꝝ ſint in inferno.⁊ videt ꝙ aliq

poſſint eſſe in inferno de his q̄ ſunt
in eccleſia canonizati. Null⁹ enī pōt
eſſe ita cert⁹ de ſtatu alic⁹ ſicut ipſe
met de ſe quia que ſunt hoīs nemo
nouit niſi ſpūs hoīs qui in ipſo eſt.
vt dr̄. i. ad cor. z. Sed homo nō pōt
eſſe cert⁹ de ſe ipō. vtrū ſit in ſtatu
ſalutis. Dicit enī Eccleſiaſtes. 9. Ne
mo ſcit vtrum ſit dignus odio vel
amore. ḡ multo min⁹ papa ſcit. ergo
pōt in canonizādo errare. ¶ Prete
rea quicūq; in iudicādo innitit̄ me
dio fallibili pōt errare. Sȝ eccleſia ī
canonizādo ſanctos īnitit̄ teſtimo-
nio humano: cuȝ ingrat ꝑ teſtes de
vita ⁊ miraculis. ḡ cū teſtimoniuȝ
hominū ſit fallibile: videt̄ ꝙ eccleſia
in canonizādo ſanctos poſſit errare
¶ Sȝ ꝯtra. In eccleſia non poteſt eē
error damnabilis. Sȝ hoc eſſȝ error
damnabilis: ſi veneraret̄ tanq̄ ſāct⁹
q̄ fuit peccator. q̄a aliq̄ ſciētes pec-
cata ei⁹ crederēt hoc eſſe falſum. ⁊
ſi ita cōtigerit poſſent ad errorem
perduci. ḡ eccleſia in talib⁹ errare n̄
poteſt. ¶ Preterea Augu⁹. dicit in
epiſtola ad Hiero. Q ſi ī ſcriptura
canonica aliqđ mēdaciū admittat̄
mutabit̄ fides noſtra: que ex ſcriptu
ra canonica depēdet. Sȝ ſicut tene-
mur credē illud qđ eſt in ſacra ſcri
ptura: ita illud qđ eſt cōmuniter ꝑ
eccleſiā determinatū. vn̄ hereticus
iudicat̄ qui ſentit ꝯtra determina-
tionē ꝯciliorꝝ. ḡ ꝯmune iudiciū ec-
cleſie erroneū eē non poteſt. ⁊ ſic iđ
quod prius. ¶ R° dđ ꝙ aliqđ pōt
iudicari poſſibile ſm̄ ſe ꝯſideratum
quod relatū ad aliquid extrinſecuȝ
impoſſibile inuenit̄. Dico ḡ ꝙ iudi-
ciū eorū q̄ p̄ſunt eccleſie pōt errare
in quibuſlib; ſi ꝑſone eorꝝ tm̄ reſpi
ciant̄. Si v̄o ꝯſideret̄ diuina ꝓuidē-
tia: que eccleſiā ſuā ſpū ſancto diri-
git vt nō erret: ſicut ipē ꝓmiſit Jo.
14. ꝙ ſpūs adueniēs doceret omnē
v̄itatē de neceſſariis. ſ. ad ſalutem:
certum eſt ꝙ iudicium eccleſie v̄lis
errare in his que ad fidē pertinēt
impoſſibile eſt. Vn̄ magis ē ſtandū
ſnīe pape ad quē ꝑtinet determina
re de fide quam in iudicio ꝓfert: q̄ȝ
quorūlibet ſapiētum hoīum in ſcri
pturis opinioni. cū Cayphas q̄uis
nequā: tn̄ q̄a pontifex legat̄ etiam
inſci⁹ ꝓphetaſſe. Jo. xi. In aliis uero
ſentētiis que ad particularia facta
ꝑtinēt: vt cū agit̄ de poſſeſſionib⁹:
vel de criminib⁹: vel de hi⁹: poſſibi
le eſt iudiciū eccleſie errare propter
falſos teſtes. Canonizatio vero ſan
ctorꝝ medium eſt inter hec duo. q̄a
tamē honor quē ſanctis exhibemus
quedā ꝓfeſſio fidei eſt qua ſanctorū
gloriā credim⁹: pie credēdū eſt ꝙ
nec etiam in his iudiciū eccleſie er-
rare poſſit. ¶ Ad ꝑmum ergo dđ
ꝙ pontifex cuius eſt canonizare ſan
ctos: poteſt certificari de ſtatu ali-
cuius ꝑ inquiſitionē vite ⁊ atteſta
tionem miraculorꝝ. ⁊ precipue per
inſtinctū ſpiritus ſancti: qui omnia
ſcrutatur: etiam profunda dei.
¶ Ad ſecundū dicendum ꝙ diui-
na prouidentia preſeruat eccleſiam
ne in talibus per fallibile teſtimoni
um hominum fallat̄.

¶ Incipit quodlibet decimum.

QUeſitū eſt de deo angelo ⁊ anima. De deo queſita ſūt tria. ¶ Primo de eius vnitate. ¶ 2° de ei⁹ iudicio. ¶ Tertio de eius ſacramento.

¶ Articulus .p̄m⁹.

AD p̄mū ſic p̄cedit. Uidet q̄ vnitas aliquid poſitiue dicat in diuinis ⁊ non remotionē tm̄ ſm opinionē mag̃ri. Ex p̄uationib⁹ enim non cōſtituitur res aliqua. Sed ex vnitatib⁹ cōſtituitur numer⁹ qui eſt res: cum ſit ſpēs quantitatis. ergo unitas non dicit ſm p̄uatōem tantum. ¶ Preterea numer⁹ ſeq̄t diſtinctionē. Si g̃ vnitas ⁊ numer⁹ in diuinis nō diceret rem aliquam: non eſſet in diuinis realis diſtinctio. qđ eſt hereſis Sabelliana. ¶ Pretēa ſi vnitas ⁊ numerus in diuinis dicunt ſolūmodo remotiue. per vnitatē autem nihil aliud videt remoueri q̄ʒ numerus: nec per numerū aliud q̄ʒ vnitas: ſequit q̄ vtrūq; iſtoꝝ in diuinis dicatur ſm negationē negationis. Sed negatio negationis non eſt niſi ſm rōnem tm̄. ergo vnitas ⁊ numer⁹ non eſſent realiter in diuinis. quod eſt incōueniēs. ⁊ ſic vnum ⁊ numerus aliquid poſitiue dicunt in diuinis. ¶ Sʒ cōtra. Omne quod p̄dicat de aliquo p̄dicat de eo ſm ꝓpriam rōnē. Sed rō vnius in negatione cōſiſtit. Eſt enim vnum quod nō diuidit ſm ph̄m. g̃ de deo p̄dicat ſm remotionē tm̄. ¶ Preterea ſm ph̄ʒ in .io. meth. vnū ⁊ multa opponūt ſicut p̄uatio ⁊ habit⁹. Priuatio aūt dr̄ p̄ remotiōeʒ tm̄. g̃ vnū qđ inter p̄dicta duo tenet locū p̄uatōis dr̄ p̄ remotiōem tm̄. ¶ Preterea vnum ſupra ens non addit aliq̄d ſm rem. quia ſic res non eſſet vna per ſuam eēntiam. addit g̃ aliquid ſm rōneʒ tantū. Sʒ qđ eſt ſm rōnē tm̄ vel eſt negatio vel relatio. Cū g̃ vnū ſup ens nō addat aliquā relationē: q̄a ad aliquid non dr̄: videt q̄ addat negationē. ¶ R° dđ q̄ vnū quod eſt principiū numeri de neceſſitate aliquid poſitiue dicit ī eo cui attribuit: quia cum ex vnitatib⁹ numer⁹ cōſtituat: niſi vnitas res aliqua eēt numer⁹ res eſſe non poſſet. ⁊ ſic nō poſſet poni in aliquo genere tanq̄ ſpēs. Si g̃ vnū quod cōuertit cum ente ſit idem quod vnū qđ eſt p̄n° numeri: opʒ q̄ etiā vnū qđ cōuertit cū ēte aliq̄d poſitiue ſupaddat enti. ⁊ hoc cōcedit Auicenna. vn̄ vult q̄ vnū qđ cōuertit cū ente addat ſup ens aliq̄d qđ ad gen⁹ mēſure ꝑtineat. Sed hoc non poteſt eſſe: quia cuʒ vnū quod cōuertit cū ente de qualʒ re dicat: opʒ q̄ etiā illa res quā addit ſupra ens ſit vna. ⁊ ſic vel erit vna p̄ aliquaʒ vnitatē additā. ⁊ ita erit p̄ceſſus in infinitū. vel erit una per eēntiā ſuā. qđ ſi eſt: ſtandū eſt ī p̄mo. vt. ſ. ens ipm̄ dicat vnum per eēntiā: nō p̄ aliquā rē additā. Sic g̃ intelligēdū eſt ſm opinionē Ariſtotelis ⁊ cōmētatoris ei⁹ q̄ vnū quod cōuertit cū ente non ſupaddit enti rem aliquā: ſʒ ſolū negationē diuiſionis. ⁊ ſic hi⁹ vnuʒ ⁊ ponit aliquid inquātuʒ in ſuo intellectu includit

ens. ⁊ dr̃ remotiue quātū ad id qđ
ſupaddit enti. Unū vo qđ eſt pͥm̄
numeri: qđ ſupaddit enti aliquid
de genere menſure. ⁊ ſimiliter nu/
merꝰ cuiꝰ eſt pͥncipiū. inueniūt autē
in rebꝰ hñtibꝰ dimēſionē: quia talis
numerꝰ cauſat ex diuiſione ꝯtinui.
⁊ hic numerꝰ. ſ. ex diuiſione ꝯtinui
cauſatꝰ ē ſbiectū ariſmetrice: etiam
ſm Auicēnā. Nulla aūt ꝯditio ꝓpa
rei corporal' pōt dici de deo aut de
aliqua ſba ſpūali. Uñ ſm hoc vnū
⁊ numerꝰ q̄ ꝯtinēt in genere quāti/
tatis nō dicūt de deo ⁊ de aliis ſb/
ſtātiis corporeis: ſ ſolū vnū qđ con
uertit cū ente: ⁊ multitudo ei op/
poſita. ⁊ ideo vnitas in diuinis nō
dr̃ niſi remotiue quātū ad id qđ ſu
paddit enti: quāuis ponat aliquid
ſm ꝙ includit ens. Eſt enim vnū
ens indiuiſum. ¶ Ad pͥmū ḡ dđ ꝙ
obiectio illa ꝓcedit de vno quod ē
pͥm̄ numeri. ¶ Ad zm dđ ꝙ obie/
ctio illa ꝓcedit ſi nullo mō vnū ⁊
numerꝰ aliq̄d poneret realr̃ in diui
nis. ponūt aūt enſ rē diſtinctā ul' in
diſtinctā quātū ad hoc ꝙ ens inclu
dit in rōe vniꝰ vt dictū ē. ¶ Ad ʒm
dđ ꝙ in rōne multitudinis inclu/
dit negatio rei: ſ in rōne vniꝰ ne/
gatio negationis ⁊ rei ſimul. qđ ſic
pꝫ. vnū enī ē qđ nō diuidit. diuiſio
aūt eſt que negat p vnū qđ ꝯuerti
tur cū ente: opꝫ ꝙ ſit talis ꝙ ī omnī
diuiſione ſaluet. hec aūt eſt diuiſio
p affirmatōem ⁊ negatōem. ⁊ ideo
huiꝰ diuiſionis negatio ꝯſtituit rō/
nē vniꝰ. eſt enī vnū qđ nō diuidit
tali diuiſiōe ꝙ ſic accipe hoc ⁊ ñ h
⁊ ſic vnū in quātū negat affirmati/
onē ⁊ negatōem: ſimul eſt negatio
rei ⁊ negatōis ſimul. ꝑdicta vo di/
uiſio includit ī rōe multitudinis. ⁊
ſic īcludit ibi negatio rei. qa multa
ſūt que ſic diuidūt ꝙ eorum vnum
ñ eſt alterum.

¶ Articulꝰ. zꝰ.

Ad zm ſic ꝓcedit. Uidet ꝙ
xp̄s ñ ſit deſcēſurꝰ ad indi
ciū ī terrā. quia ſuper illō
ps. Dñs ī templo ſācto ſuo ⁊c̄. dicit
glo. Q: deus ī celo ſedēs de bonis
⁊ malis iudicat. ḡ iudiciū nō eſt fu
turū ī terra ſ ī celo. ¶ Preterea ad
dignitatē iudicis pertinet ꝙ iudi/
cādi ad eum accedāt ⁊ ñ ecōuerſo
Sed xp̄s digniſſimꝰ iudex cuiꝰ locꝰ
eſt celū. ergo hoīes aſcēdēt illuc vt
ibi iudicēt: nō aūt ipſe ī terram de/
ſcēdet hoīes iudicaturꝰ. ¶ Preterea
ſi iudiicū ſit ī terra futurū: ꝑcipue
videt ꝙ ſit futurū ī valle Joſaphat
vt hr̃ Joel. 3. Sꝫ locꝰ ille non poſſet
tātā mltitudinē hoīum cape. ⁊ ſic ñ
eſt ibi futurū iudiciū. ḡ ī nullo loco
terre. ¶ Sꝫ ꝯtra ē qđ dr̃. z. ad theſ
z. ꝙ xp̄s ī iuſſu ⁊ ī voce archāgeli
⁊ ī tuba dei deſcēdet de celo. ⁊ ita
videt ꝙ iudiciū ī terra ñ in celo ſit
futurū. ¶ Preterea ī iudicio ꝯpa/
rebūt nō ſolū electi ſ etiā reprobi:
qui hēbūt corpa groſſa ⁊ grauia. ⁊
ſic ñ competit eis locꝰ celeſtis ſ ter/
reſtris. ḡ iudiciū ñ ē futurū ī celo ſ
ī terra. ¶ Rñ° dđ ꝙ iudiciū ordinat
ad retributōem pmiorū. vñ ſm du/
plex pmiū. ſ. aīe ⁊ corpis eſt duplex
iudiciū dei. vnū quo beatificat vel
damnat hoīes quo ad aīam. hoc iu
diciū p totū hoc tp̄us agit. Aliud

eſt iudiciū quo p̄miabūť uel punieť hoīes etiā quātū ad corpa. ⁊ hoc iudiciū fiet poſt reſurrectionē ī fine tpis. Primū aūt iudiciū ꝯuenit xpo rōne diuinitatis. ſ zᵐ rōne humanitatis. qa ſic dic aug. ſup Jo. Uerbū dei uiuificat aīas. ſ ꝟbū caro factū uiuificat corpora. vn̄ etiā Jo. 5. dr. Poteſtatē dedit ei iudiciū facē: qa fili⁹ hoīs eſt. Sic ğ vltimū iudiciuʒ ē futuꝝ in loco q xpo ꝯpetit rōne ſue hūanitatiſ. ſ. circa terrā illā ubi nat⁹ eſt ⁊ paſſus. ⁊ reliqua humanitatis ꝯpleuit officia. ꝓpter qđ dr ꝙ in valle Joſaphat iudiciū ē futurū qa vallis illa ſbiacet monti oliueti vn̄ xp̄s aſcēdit in celū. vt ſic oñdať idē eē qui aſcēdit regnatur⁹ ⁊ qui deſcēdit iudicatur⁹. ſm illud Act. .i. Quēadmodū vidiſtis eū aſcēdētē in celū ita veniet. Ad p̄mū ğ dđ ꝙ glo. illa loqť de p̄mo iudicio: qđ ꝯpetit xpo rōne diuinitatis: rōne cui⁹ etiā celū ei p loco aſſignať: non ꝙ diuinitas loco claudať: ſ qa ī celo p̄cipue inť ceťas corpeas creaturas appent iudicia maieſtatis diuīe. vn̄ celū loc⁹ dei dr ⁊ ſanctoꝝ q deo fruunť. Ad zᵐ dđ ꝙ acceſſū ad locū iudicis. i. aſcēſus in celū ē p̄miuʒ qđ ex iudicio reportať. vn̄ dʒ iudiciū ſeq nō p̄cedere. nō aūt ita ſe hʒ ad iudiciū humanū acceſſus ad locū iudicis. ⁊ ideo nō eſt ſile. Ad 3ᵐ dđ ꝙ in iudicio neq; xpūs neq; electi erūt in terra: ſ ſolum reprobi. xpūs enim ⁊ electi erūt in aere. ſm illud. i. ad Theſ. 4. Rapiemur ī nubib⁹ obuiā xpo in aera. reprobi autē erūt nō ſolū in valle illa ſ in regione circūquaq;. Un̄ xp̄m ⁊ electos uidere poterūt tum rōne altitudinis tum rōne clariatis.

Articulus. 3⁹.

Ad 3ᵐ ſic pcēdiť. Uideť ꝙ ſpēs vini que remanent in ſacro altaris poſt ꝯſecrationē alii liquori ꝯmiſceri nō poſſint qa ſm pħm in. i. de gn̄atione. miſcibilia ſunt in mixto potētia nō actu Si ğ illa ſpēs vini alteri liquori miſceať. poſt mixtionē nō remanebit illa ſpēs in actu. ſ deficiēte ſpē deficit eſſe corp⁹ vel ſanguis xp̄i. Sʒ hͦ eſt incōueniēs. qa ſm pħm. que ſūt miſcibilia ſunt etiam ſeparabilia. ⁊ ſic illa ſpēs alicui liquori admixta poterit iterū ſepari: qua ſepatione facta erit ibi verū corp⁹ xp̄i cū ea: vel ſanguis: cū tādiu corp⁹ vel ſanguis xp̄i ſit ſb ſpē: quādiu ſpēs ē. ⁊ ſic ſanguis xp̄i de nouo incipiet eē ſb ſpecie vini alio mō ꝙ p ꝯſecrationē. qđ etiā eſt incōueniēs. ğ ⁊ illđ ex quo ſeqť. ſ. ꝙ ſpēs vini poſt ꝯſecrationē alteri liquori miſceať.

Sed ꝯtra. Forma mixti eſt forma accidētalis. Sʒ accidēs ſupueniēs non corrūpit ſbiectū. ğ poſt mixtionem ſpēi cū aliquo liquore: adhuc remanet ipa ſpēs. ⁊ ſic nō ſequiť incōueniēs p̄dictū. Rñ⁹ dđ ꝙ quidā dicūt illis ſpēb⁹ poſſe admiſceri nullo mō aliquē liquorē quin ſtatim ſb totis illis ſpēb⁹ deſinat eē ſanguis xp̄i. ⁊ hoc iō qa mutatis ſpēb⁹ non remanet ibi ꝟitas ſanguis xp̄i per additōem enim cuiuſcūq; liquoris fit alia quātitas que ſbſiſtit in illo ſacro aliis accidētib⁹. fit enī maior

quantitas. ⁊ ſic non remanet ibi ſā
guis xp̄i. Sed hoc non videt̄ veꝛuꝫ
qa ſpēs que in ſacramēto poſt ꝯſe-
cratione remanēt eodē mō coꝛrum
pūt. ⁊ nō alr̄ ꝙ accidiſſet de ſb̄ſtan
tiis ꝑexn̄tib⁹ quoꝝ ſpēs manent ſic̄
ad ſenſum patet ꝙ interimāt ⁊ ali
is modis trāſmutāt omnino: ſicut
accidiſſet de ſb̄a panis aut vini an̄
ꝯſecrationē. ꝯſtat aūt ꝑ admixtio-
nē vni⁹ gutte aque non fuiſſet totū
vinum deſtructū. vn̄ nec ꝓpter hoc
tota ſpēs vini coꝛrūpit̄ poſt ꝯſecra
tionē: nec opꝫ ſi auget̄ quantitas ꝙ
ꝓpter hoc ſit ibi alia ſpēs. Nam ip̄a
additio nō tollit eſſentiā dimēſiōis
ſ; variat terminatōeꝫ ei⁹: q̄ qdē va
riat̄ nō ſolū ꝑ additōeꝫ ſ; etiā ꝑ di-
uiſionē. Unde ſi talis variatio ſuffi
ceret ad hoc ꝙ deſineret eſſe ſb̄ ſpe
cieb⁹ coꝛp⁹ vel ſanguis xp̄i: ſequeret̄
ꝙ per diuiſionē ſpērū ſimiliter eſſe
deſineret. quod patet eſſe falſum. ⁊
ideo dicēdū ꝙ aliqua admixtio al-
teri⁹ liquoꝛis facit vt totaliter deſi
nat eſſe ſanguis xp̄i ſb̄ ſpēb⁹: ⁊ aliq̄
non: ſ; ſolum ſb̄ parte ſpērū. Si eniꝫ
eēt ſb̄a vini ibi: ſi alius liquoꝛ ī ma
gna quātitate admiſceret̄: totalit̄
illud vinū coꝛrūperet vt deſineret
eſſe vinū: ſi liquoꝛ admixt⁹ eēt alte-
rius ſpēi vl̄ deſineret eſſe hoc vinū
ſi eſſet eiuſdem ſpēi. Si aūt alius li
quoꝛ in parua quantitate admiſce
ret̄: nō poſſet illi⁹ liquoꝛis ꝑmixtio
ad totum vinū peruenire. ſ; ad ali
quā partē ei⁹ quā variaret: vel ſm̄
ſpēm ſi eēt alteri⁹ ſpēi quam ꝑ mixti
onē non totaliter amitteret. vl̄ ſm̄
numerū ſi eſſet eiuſdeꝫ ſpēi vl̄ ſpēꝫ
ſuaꝫ per mixtionē totalr̄ amitteret
ſicut gutta aque ꝓiecta in ampho-
ram vini. Sic ergo ſi ſpēi poſt cōſe-
cratione fieret tanta ꝑmixtio extra
nei liquoꝛis: que ſufficeret ad totaꝫ
ſb̄am vini coꝛrūpēdā: ſi ibi eſſet: de
ſineret eſſe ſanguis xp̄i ſb̄ totis ſpe
cieb⁹. ſi aūt nō ſit tanta ꝑmixtio de
ſinit eſſe ſb̄ parte. Nam dato ꝙ ille
liquoꝛ ꝑmixt⁹ in ſpēm vini mutetur
non tamē ꝯuertet̄ in ſanguinē xp̄i.

¶ Ad ꝑmum g̃ dicēdū ꝙ facta per
mixtionē ſpēi cum alio liquoꝛe: non
remanet ſpēs eadem vel ſm̄ ſpēm:
vel ſm̄ numerū: vel ſm̄ totū vl̄ ſm̄
partē. ⁊ ſic ſb̄ toto vel ſb̄ parte non
remanebit ſanguis xp̄i: ſ; ſb̄a vini.
nec etiam facta ſeparatione denuo
erit ibi ſanguis xp̄i: qa miſcibilia ſe
parāt̄ a mixto nō redeūt eadē nu-
mero ſ; eadem ſpecie.

¶ Ad ſecūdū
quod in ꝯtrarium obr̄ dō ꝙ foꝛma
mixtionis duplr̄ pōt intelligi. Uno
modo foꝛma per quā coꝛp⁹ mixtū in
ſpē collocat̄. ⁊ ſic eſt foꝛma ſb̄alis. ꝑ
hunc enim modū foꝛma lapidis dr̄
foꝛma mixti. Alio modo dr̄ foꝛma
mixti qualitas quedā media reſul-
tās ex ſimplicib⁹ qualitatib⁹ ꝯmixti.
Cum ergo dicitur ꝙ foꝛma accidē-
talis ſb̄am non deſtruit: poſſet dici
ꝙ verū eſt: tn̄ deſtruit accidētia. ⁊
ſic ſpēs ſacramētales que ſunt acci
dētia poſt ꝯmixtionē nō manēt. Sꝫ
hec ſolutio nō eſt ſm̄ ꝟitatē. Nā foꝛ
ma mixtionis cum ſit quedā quali-
tas media: nō permutat niſi ſimpli-
ces qualitates ex quib⁹ ꝯponit̄. ſpēs
aūt ſacrales nō deſtruūt̄ qbuſcūqꝫ
qualitatibus variatis: quia ſi odoꝛ

vini vel color mutaret: non ꝓpter hoc deſineret ibi eſſe ſanguis xp̄i. niſi dimẽſiones que ceteris accidẽtibꝰ ſb̄ ſunt: vicem ſb̄e gerentes ſm̄ eſſentiã deſtruerẽt: qđ aliter accidere non poteſt ꝙ̄ accideret de ſb̄a vini ſi ibi eẽt. Et ideo alr̄ dđ eſt: ꝙ accidẽs nõ corrũpit ſb̄iectũ effectiue ſꝫ diſpoſitiue. Poſita enĩ q̄litate que ẽ neceſſaria diſpoſitio ad formã ignis. ſ. calore. in ſũmo remouet̄ forma aeriſ. ⁊ ſilr̄ poſita media q̄litate que eſt neceſſitas ad formam mixti auferẽ forma corporis ſimplicis.

Articulꝰ. 4ꝰ.

Deinde queritur de angelo vtrũ duratio angeli hẽat p̄us ⁊ poſteriꝰ. videt̄ ꝙ ſic. In eo enĩ cuiꝰ duratio nõ hꝫ p̄us ⁊ poſteriꝰ idem eſt eſſe ⁊ fuiſſe. Si ḡ ĩ duratione angeli nõ eſt p̄us ⁊ poſteriꝰ: idem erit angelũ eẽ ⁊ fuiſſe. Sed hoc eſt impoſſibile: quia deus poteſt facere ꝙ angelꝰ nõ eſſet: cum non poſſit facere ꝙ nõ fuerit. ḡ inconueniẽs eſt dicere ꝙ ĩ duratione angeli nõ ſit p̄us ⁊ poſteriꝰ. Preterea nullũ creatum eſt infinitũ in actu. Sed duratio ãgeli eſt infinita ex parte poſt. ḡ nõ eſt tota ſimul in actu. ⁊ ita eſt ibi prius ⁊ poſteriꝰ. Preterẽa mẽſa dꝫ eſſe ꝓportionata mẽſurato. Sꝫ eſſe angeli ẽ finitũ in actu. ḡ euum qđ eſt eiꝰ mẽſura eſt finitũ. ⁊ ſic idẽ qđ prius. Preterea ratio eternitatis in hoc perficit̄ ꝙ eſt tota ſimul. quia ſecũdũ Boeciuꝫ ĩ. 5. de ꝯſolatione. eternitas eſt interminabilis vite tota ſimul ac pfecta poſſeſſio. Si ergo euuꝫ quod eſt angeli duratio nõ habeat prius ⁊ poſterius: non videtur ab eternitate differre. Sed ꝯtra. Secũdũ ph̄m in quarto phy. ꝓpter p̄us ⁊ poſterius in motu eſt prius ⁊ poſteriuſ in tempore quod mẽſurat motum. Sꝫ in eſſe angeli non eſt aliquis motus nec illud eſſe aliquo modo motui ſb̄iacet. ergo in euo quod eſt eius menſura nõ eſt prius ⁊ poſterius.

Preterea tempus nihil aliud eſt ꝙ̄ numerꝰ prioris ⁊ poſterioris. Si ergo in euo ſit numerare prius ⁊ poſterius: euum nihil differt a tempe.

Rꝫ° dicendũ ꝙ de re aliqua poſſumꝰ loqui dupliciter. Uno modo ſecũduꝫ ꝙ ẽ in rerum natura. Alio modo ſecũdũ ꝙ eſt in ꝯſideratione noſtra. Primo modo accipit̄ ſb̄ſtantia rei cum omnibus ſuis diſpoſitionibꝰ ⁊ operationibꝰ: quia ſine his ſb̄a non inuenit̄ in rerũ natura. Sꝫ ſecũdo mõ p̄ot accipi ſb̄a abſqꝫ ſuiſ diſpoſitionibꝰ. ꝗa ꝯſideratio ſb̄e nõ depẽdet a ꝯſideratione ſuaꝝ diſpoſitionũ. Accipiẽdo ḡ mẽſurã durationis ſm̄ p̄mũ modũ: ſic ſoli deo cõpetit duratio que ſit tota ſimul: ⁊ ñ alicui creature: eo ꝙ ſolus deus eſt ĩmutabilis quãtũ ad eẽntiã. ⁊ q̄tũ ad omnia que circa eſſentiã ꝯſiderari poſſunt. quelibet autem creatura eſt variabilis vel ſecũdũ ſb̄aꝫ vel ſecũdũ aliquã diſpoſitionẽ aut operationẽ. Et ſecũdũ hoc augꝰ. zi. q. ad Oroſiũ ponit omnes creaturas eſſe in tempore: etiam angelos. Sꝫ accipiẽdo mẽſuram durationis angeli ſecũdo modo put ꝯſiderat̄ eius ſb̄ſtãtia abſolute eiꝰ mẽſura eſt

enim ⁊ nō tpūs. de quo quidē euo eſt duplex opinio. Quidam enim dicūt q in euo eſt prius ⁊ poſterius ſ nō ſicut in tempore. In tpe nāq eſt prius ⁊ poſteri⁹ cū īnouatione. ī euo aūt ſine īnouatione. ſ hoc nō ē intelligibile. impoſſibile eſt eniz eē alicui⁹ durationis duas partes ſimꝉ quarū vna alterā nō includat. ſicut menſis includit diē. vñ ſimꝉ eſt aliquid in die ⁊ in mēſe. Sz duo dies ⁊ duo menſes ſimul eſſe nō poſſūt. Vñ qñcūq; in aliqua duratione ponūt due partes: quarū vna eſt ꝑor ⁊ altera poſterior: oportet q vna trāſeunte alia de nouo adueniat. ⁊ ſic oportet in omni duratione ī qua eſt prius ⁊ poſteri⁹: q ſit īnouatio. menſura autē duratōis īnouatōez habere non poteſt: niſi illud quod per duratione mēſurat īnouationē recipere poſſit. Eſſe aūt angeli eſt abſq īnouatōe. quia ex quo cepit eē īmutabile pſeuerat: cū nec in eo ſit mot⁹: nec ſit alicui motui ſbiectū. ſic eſſe rerū corruptibiliū eſt ſbiectum motui celeſti. Sic g̃ ſi attribuat mēſura angelo quātū ad ſbam tm̄: illa nō hȝ prius ⁊ poſteri⁹: ſic menſurat eoꝝ eſſe euo. ⁊ ſimilr ſi attribuat eiſ mēſura duratōis quātū ad eētialē opationē btītudinis. ſic enī ſūt ī participatōe eternitatis. Si ħo attribuat eis mēſura duratiōis rōne aliarū opationū vel affectionuz: ſic eoꝝ mēſura hȝ ꝑus ⁊ poſteri⁹. ita ēt mēſurāt tpe ſm q dicit aug⁹. 8. ſup gñ. ad lrām. q de⁹ mouet creaturā ſpūalē p temp⁹. ¶ Ad ꝑmū g̃ dō q rei eterne vel euiterne aliquid pōt attribui duplr. Uno modo ratione ſui ipſi⁹. ⁊ ſic nō attribuit ei neq; fuiſſe neq; futurū eſſe. ſed ſolum eſſe quia in preterito ⁊ futuro implicatur prius ⁊ poſterius. nō autem in pñti. ¶ Alio modo ratione menſure adiacentis vel ſbiacentis. i. ratione temporis. ⁊ ſic attribuit ei fuiſſe p ↄcomitātiā ad tempus preteritū ⁊ futurū eſſe per ↄcomitantiā ad tēpus futurū. Ipſum enim momētum eternitatis adeſt toti tempori. Uñ dicit aug⁹. de deo. q fuit quia nūq̄ defuit. erit quia nunq̄ deerit. Sic ergo deus non pōt facere angeluz nō fuiſſe: quia non poteſt facere q̄n tempus preteritū ſimul cum eſſe angeli fuerit. pōt autem facere angelū non eſſe. quia poteſt facere vt eē angeli non ſit ſimul cū tempore: qđ pñs eſt nūc vel erit in futuro. ⁊ ſic iſta diuerſitas magis dependet ex modo locutionis q̄ ex natura rei. ¶ Ad 2ᵐ dō q infinitū dr duplr. Uno modo ꝑuatiue. ⁊ ſic non attribuit niſi his que habeant extenſionē vꝉ quātitatē. hoc enī ſolū natū eſt hēre finē. ⁊ ita euū nullo mō hȝ infinitatē. q̄a nō habȝ aliquā extēſionē niſi quaten⁹ extēſio in eo ↄſiderat ex opatione mēſure ſbiacētis. ſ. tpis. ⁊ ita nullū creatū ē infinitū in actu. Alio mō dr infinitū negatiue. i. q̄a nō hȝ finē. ⁊ ſic indiuiſibilia dicūt infinita. vt pūct⁹ ⁊ vnitas: quia nō ſunt finita. ⁊ hoc modo euū eſt infinitū. q̄a. ſ. non finit. Sic autē aliqđ creatum eſſe ſecundū aliq̄d īfinitū actu nihil ꝓhibȝ. ¶ Ad 3ᵐ dō q per eūdē modū ē īfinitū eē āgeli ⁊ euū.

¶ Ad quartū dicēdū ꝙ inter eternitatē ⁊ euū pōt aſſignari triplex differētia. Quarū vna poteſt ſumi ex p̄dictis.nam eternitas menſurat ipſam ſbām eterni:ſm ꝙ eſt in rerū natura.i.cū omnib⁹ que ei attribuunt.non aūt euum vt dictum eſt. Alia ſumit ex hoc ꝙ eternitas mēſurat eſſe p ſe ſtans.vn̄ eternitas ē idem cū ſbā eterni. Euū aūt mēſurat eſſe creatū.qđ nō eſt per ſe ſtās. qa eſt aliud a ſbā entis creati. Tertia pōt ſumi ex hoc ꝙ euum: quāuis ſit interminabile ex parte finis: nō tn̄ ex parte p̄ncipii. eternitas vero ex parte vtriuſqꝫ.

Deinde querit de anima. Et primo quantum ad nāz 2° quātū ad grām. ¶ 3° ꝙ ad culpā. ¶ 4° quātū ad gloriam.

Circa naturalia anime queſitum eſt de ei⁹ ſbā.⁊ de ei⁹ opatione. Circa ſbām q̄ſita ſunt duo. Prīo vtrum aīa ſit ſue potētie. 2° vtrū ſm ſuā ſbām ſit incorruptibilis.

¶ Articul⁹. 5⁹.

Ad p̄mū ſic pcedit. Uidet ꝙ anima ſit ſue potentie.qa ī li.de ſpū ⁊ anima dicit ꝙ anima ē quedam ſua.ſ.potentie.quedam vo ſua non eſt.ſ.virtutes. ¶ Preterea Aug.dicit in li.de tri. ꝙ memoria. intelligentia ⁊ voluntas ſunt vna mēs.vna vita.vna eſſentia. Sꝫ hec tria ſm magiſtrū.3.di.p̄mi libri ſentētiarū.ſunt tres anime vires.ergo vires anime ſunt ipſa eius eēntia. ¶ Sed ↄtra eſt ꝙ Dio⁹.xi.c.ce.ier. diſtīguit ſuperiores ſbās.ſ.angelos in tria.ſ.ſbām.virtutē ⁊ operatōeꝫ Sed angelus non eſt minoris ſimplicitatis ꝙ anima.ergo ⁊ ī anima ſua ſbā nō eſt ſua virtus ſiue potētia. ¶ Preterea eorum que ſunt idē ſi vnum multiplicet: ⁊ reliquum. Si ergo anima ſit ideꝫ quod ſue potentie: videtur cum potentie ſint multe ꝙ eſſentia anime vna eſſe nō poſſit. ¶ Rx° dicēdū ꝙ de anima dupliciter loqui poſſum⁹. Uno modo ſm ꝙ eſt quedam ſbā. ⁊ ſic impoſſibile eſt ꝙ anima ſit ſue potentie duplici rōne. Quarum vna ſumit ex eo qđ eſt anime ꝓpriū.quia.ſ.impoſſibile eſt vt idem ſecūdū idem ſit naturaliter p̄ncipiū plurium: ⁊ diuerſoꝝ numero.īmo quaſi oppoſitoꝝ.Anima autem ſecūdū diuerſas potentias inuenitur eſſe p̄ncipium actuum diuerſoꝝ ſecūdū ſp̄es ⁊ q̄ſi oppoſitoꝝ. Unde impoſſibile eſt ꝙ ipſa eſſentia anime que eſt vna ſit īmediatū hoꝝ p̄ncipiū. ⁊ ideo opꝫ ponere in anima preter eius ſbām potentias naturales:que ſunt hoꝝ actuum immediata p̄ncipia. Secūda ratio ſumitur ex eo quod eſt cōmune anime ⁊ omni ſbſtantie create.In nulla enim ſbſtantia creata ē idem eſſe ⁊ operatio. Hoc enim ſolius dei eſt.Eſſentia aūt eſt eſſendi p̄ncipiū.potētia vero operationis. ergo cum ab vno naturaliter non ſit niſi vnum:nulla ſbſtantia niſi diuina eſt ſua potentia.Nec eſt inſtātia de potentia materie:etiam dato ꝙ ſit ſua eſſentia: quia talis potentia non eſt ad operationem ſed ad eſſe. Alio modo poſſumus loqui de aīa ſm ꝙ eſt quoddā totū potētiale

⁊ ſic diuerſe potentie ſunt diuerſe partes ei⁹.⁊ ita aĩa p̄dicat̃ de potẽtiis.vel ecõuerſo abuſiua p̄dicatõe ſicut totũ integrale de ſuis ptib⁹ vl' ecõuerſo.q̃uis minor ſit abuſio ĩ toto potẽtiali q̄ integrali:qa totuȝ potẽtiale ſm ſuã ſbam adeſt cuilibȝ parti.nõ aũt integrali.Et per h̓ pȝ ſolutio ad obiecta.

Articul⁹.6⁹.

Ad z^m ſic p̄cedit̃. Uidet̃ q̄ aĩa rõnalis ſit corruptibil'. quia ſm Damaſ. Nulla ſba põt eẽ ſine p̄pa opatõe. p̄ria autȝ opatio aĩe rõnalis ẽ intelligẽ: q̃ indiget corpore:cũ nõ ſit intelligẽ ſiñ fantaſmate.vt pȝ p phm.3.de aĩa.g̃ deſtructo corpe ſbe aĩe rõal' ñ manȝ Pretẽa illd qd habȝ ꝟtutẽ vt ſit ſemp nõ inuenit̃ qñȝ eẽ ⁊ qñȝ nõ eẽ. oĩs.n.res ẽ q̃diu ꝟt⁹ rei expoſcit. g̃ qd inuenit̃ qñq3 eẽ ⁊ qñq3 nõ eẽ nõ hȝ ꝟtutẽ vt ſit ſemp. Sȝ oẽ qd incepit eẽ inuenit̃ qñq3 eẽ ⁊ qñq3 nõ eẽ g̃ nihil qd incepit eẽ hȝ ꝟtutẽ ut ſit ſemp. ⁊ ita nihil qd incepit eẽ põt eẽ incorruptibile. Sȝ aĩa rõnalis incepit eẽ.g̃ nõ põt eſſe incorruptibil' Pretẽa hoĩs ꝯpoſiti ex corpore ⁊ aĩa eſt qdã eẽ. aut g̃ p̄ter hoc eſſe aĩa hȝ aliud eẽ:aut nõ. Si hȝ aliud eẽ. g̃ ꝯpoſitio aduenit aĩe poſt eſſe ꝯpletũ.g̃ hi⁹ꝯpoſitio eſt aĩe accñtalis.⁊ ſic homo nõ erit ens p ſe:ſ3 ens p accñs.qd eſt incõueniẽs.Si aũt ñ hȝ aliud eẽ aĩa p̄ter eẽ ꝯpoſiti. g̃ p⁹ q̄ deficit eẽ cõpoſiti aĩa eẽ nõ põt. Sȝ in morte corporali deficit eẽ cõpoſiti.g̃ aĩa p⁹ mortẽ corpis ñ remanet. Pretẽa aĩa ẽ forma corporis aut g̃ p eẽntiã:aut p aliqd accidens Si p accidens ſequit̃ q̄ ꝯpoſitio aĩe ⁊ corporis ſit accidẽtalis:ſicut hoĩs ad indumẽtũ.Si p eẽntiam. g̃ cum forma inquãtũ eſt forma non poſſit eſſe ſine mã. videt̃ q̄ aĩa p⁹ mortȝ corporis remanere non poſſit. Sȝ ꝯtra eſt qd phus dicit in.z.de aĩa. q̄ rõnale ſeparat̃ ab aliis ſicut p̄petuũ a corruptibili. Preterea phs in.10.ethi.oſtẽdit felicitatẽ cõtemplatiuã p̄eminere ciuili eo q̄ eſt diuturnior. Sed ciuilis durat vſq3 ad mortẽ. g̃ ꝯtemplatiua eſt etiam p⁹ mortem.⁊ ſic etiam anima p⁹ mortẽ corporis manet. R̄ñ° dicẽdũ q̄ neceſſe eſt ponere ſbam aĩe rõnalis eẽ incorruptibilẽ.Si enim corrumpit̃: aut corrũpit̃ p ſe aut p accidẽs. Per ſe qdẽ corrũpi nõ poſſit niſi eẽt cõpoſita ex materia ⁊ forma ꝯtrarietatẽ hñte.quod eſſe non poteſt niſi eẽt elemẽtũ aut ex elemẽtis.ut antiqui phi poſuerũt.quoꝝ poſitões ĩ p̄ de aĩa reprobat̃. Per accñs etiã corrũpi ñ põt:niſi ponẽt̃ q̄ nõ hẽret eẽ p ſe ſ3 ſolũ eẽ cũ alio. ſicut ẽ de aliis formis mãlib⁹:q̃ p̄prie ñ hñt eẽ ſbſiſtẽs:ſ3 ſũt p ſe ꝯpoſitoꝝ ſbſiſtẽtium quoꝝ ſunt ptes.⁊ ſic p accñs corrũpũt̃ ꝯpoſitis corruptis. Hoc aũt de aĩa rõnali dici nõ põt. Nã qd ñ hȝ p ſe eſſe:impoſſibile eſt:q̄ p ſe opet̃. vñ etiã alie forme ñ opant̃.ſ3 ꝯpoſita p formas. Aĩa aũt rõnalis hȝ p ſe opationẽ:quã exercet:nullo organo corpeo mediãte.ſ.intelligẽ.vt pbat phs.3.de aĩa. Non enĩ poſſet omnium ſenſibilium formas cognoſcere: niſi ab omnibus formis ſenſibilibus

eēt denudata: vł niſi eſſet act⁹ oīū cū nihil recipiat qđ iam hȝ. Pręter ğ ſi aīa p aliqđ organū intelligeret ꝙ ſuū organū careret oī forma ſenſibili: cū omnes formas ſenſibiles ſit nata intelligere. ſicut pupilla caret omni colore ad hoc ꝙ viſus poſſit omnes colores cognoſcere. Impoſſibile eſt aūt eē aliqđ organū corpale carens omni forma ſenſibili. relinqtur ğ ſbam aīe intellectiue eē incorruptibilē. Uñ ⁊ phs dicit in ꝑ de aīa. ꝙ intellect⁹ videt eē ſba q̄dam ⁊ non corrūpi. hūc aūt incorruptibilē intellectū qdā ponūt ex hoīes eē ponētes aīaȝ q̄ ē pars hoīs: corruptibilē fore: cui ponūt ītellectū ſepatuȝ ꝯtinuari dupłr. Uno mō ꝑ illuſtrationē. ⁊ ſm eos q ponūt intellectuȝ agentē ſepatū ⁊ incorruptibilē. Intellectū ṽo poſſibilē ꝯiūctū corruptibilē. Alio mō per ꝯtinuationē intellectus ad fantaſmata ſm eos qui ponūt etiā intellectū poſſibilē eſſe ſeparatū ⁊ incorruptibilē. ſ ꝑmū horū eē nō pōt: qa ſi in nobis non eſt aliqua ṽt⁹ niſi mālis: lumē intellect⁹ agentis nō poterit in nobis recipi niſi mālr: cū receptū ſit in recipiēte per modū recipiētis. ⁊ ita nō recipiet modo intelligibili. ⁊ ſic nos nō poterim⁹ eē intelligētes. ſilr ſm eē nō pōt. nā fantaſmata ſunt ī nobis per nr̄am opatiōeȝ que ſeqt eē ſbale qa ſic hō non hēret eſſe ſpecificū ex h̄ ꝙ eſt rōnalis. cū nō ſit rōnalis niſi ex hoc ꝙ intellectui ꝯiūgit. Reſtat ğ ꝙ ipa aīa humana: que eſt forma corporis ſit incorruptibilis. ¶ Ad ꝑmū ğ dđ ꝙ aīa indiget aliquo corporali ad ſuā opatiōeȝ dupłr. Uno mō ſicut organo ꝑ qđ opat: ſicut indiget oculo ad vidēdū. ⁊ ſic ad intelligēdū nō indiget aliquo organo. vt ꝑbatū eſt. Si aūt ſic indigeręt organo ad intelligēdū eēt corruptibilis. vt pote non ponēs per ſe operari. Alio mō aīa ad operādū indiget aliquo corporali ſicut obiecto: ſic ad vidēdū indiget corpore colorato. ⁊ ſic aīa rōnalis indiget ad intelligēdū fantaſmata: qa fantaſmata ſunt vt ſenſibilia intellectiue aīe. vt dr ī .3. de aīa. Opatio aūt que ſic indiget aliquo corporali a ꝑncipio non pōt ſine corporali illo. pōt aūtē poſtea ſicut anima ſenſitiua nullā opationē hēre pōt: niſi prius moueat a ſenſibilib⁹: que ſunt ex aīaȝ. Sȝ ꝑterea remanet act⁹ imaginatōis: etiam ſenſibilib⁹ abeūtib⁹. ſilr deſtructis fātaſmatib⁹: opatio intellectiua in aīa remanē pōt. ¶ Ad 2ᵐ dđ ꝙ illa rō eſt ꝑbatio. phi. ſn. i. ce. ⁊ mūdi. q oſtēdit ꝙ omne gñatū eſt corruptibile ⁊ hȝ locū ī illis que fiūt ⁊ corrūpūt nālr in qb⁹ ex defectu ṽtutis ē ꝙ ñ pñt nec ſemꝑ fuiſſe: nec ſemꝑ fore. nō aūt hȝ locū ī hīs q̄ ꝑ creatōeȝ fiunt: q̄ accipiūt a deo ṽtutē: vt ſint ſemꝑ ꝑ quā eē ñ pñt anq̄ eā accipiant. ¶ Ad 3ᵐ dđ ꝙ aīa eē ſuū ꝯmunicat corpori: qđ qdē ita acqrit aīe ī corpe vt ſm ipm ſbſiſtē poſſit. qđ nō ē de aliis formis. ⁊ ſic ipm eē aīe fit eē compoſiti. ⁊ tñ manet ꝯpoſito deſtructo. ¶ Ad 4ᵐ dđ ꝙ aīa ſm ſuā eēntiā eſt forma corporis. nec deſtructo corpore deſtruit aīa id hȝ ꝙ ē forma. ſ ſoᵐ deſinit eē forma ī actu

Eĩde querit̃ de opatõe aĩe Et circa hoc querũt̃ duo. Primo vtrũ aĩa intellectiua oĩa que cognoſcit cognoſcat in pma ṽitate. ¶ 2° vtrũ aĩa ſepata a corpore hẽat act⁹ ſẽſitiua ꝶ potẽtia ꝶ

¶ Articul⁹. 7⁹.

Ad pmũ ſic ꝓcedit̃. Videt̃ ꝙ aĩa quicqd intelligit: intelligat in pma veritate. Aug⁹. enim dicit in li. ↄfeſſi. Si ãbo viderim⁹ id verum eẽ qd dico: vbi queſo videm⁹: nõ ego in te nec tu ĩ me: ꝫ ambo in ea que ſupra nos eſt ĩcõmutabili ṽitate. ⁊ ſic omne veꝝ qd aĩa cognoſcit in pma ṽitate videt. ¶ Preterea verũ addit ſupra ens manifeſtationeꝫ. g̃ pma ṽitas ẽ per quã oĩa manifeſtãt̃. ¶ Sꝫ id quo aliud manifeſtat̃ oporteat eſſe maximẽ manifeſtũ: ſicut pꝫ in pncipiis demõſtratiõis: ⁊ de luce corporali: p quã viſus corpora videt. g̃ prima ṽitas eſt maxime oĩb⁹ mentib⁹ manifeſtata. ⁊ ſic nõ ſolũ p eam ꝫ in eo omnia cognoſcũt̃. ¶ Sꝫ ↄtra. Mlti de ↄcluſionib⁹ demõſtratiuis veraꝫ cognitionẽ hñt qui de pma ṽitate nihil ↄſiderant. g̃ nõ omne verum in pma ṽitate cognoſcit̃. ¶ Pretẽa aug. dicit in li. de li. ar. Qꝫ null⁹ de prima ṽitate iudicat: ⁊ null⁹ ſine ea recte iudicat. ⁊ ita ſi de ea nõ iudicat̃ non cognoſcit̃: nec alia in ea. Rͦ dicẽdũ ꝙ ſicut quedã glo. ſupra illud pſ. Diminute ſũt veritates ⁊c Ab vna pma ṽitate multe ṽitates in mẽtibus hoĩum reſultãt ſicut ab vna facie hominis reſultant multe facies in ſpeculo fracto. hec autem reſultatio ṽitatis ẽ quantũ ad duo .ſ. quantum ad lumen intellectuale: de quo in pſ. Signatum eſt ſuper nos lumẽ vult⁹ tui domine. ⁊ quãtum ad pma principia naturaliter nota ſiue ſint complexa ſiue incomplexa. Nihil autem poſſumus veritatis cognoſcere niſi ex pmis pncipiis ⁊ ex lumine intellectuali: que ueritatem manifeſtare non poſſunt: niſi ſecundũ ꝙ ſunt ſimilitudo illi⁹ pme veritatis. quia ex hoc etiã habent quandam ĩmutabilitatẽ ⁊ infallibilitatẽ. Sic ergo in prima veritate ſecundum ſuam eſſentiam nõ omnia videntur a nobis in ſtatu vie: cum nec ipſa per ſuam eſſentiã a viatoribus videatur. ſed in ipſa ratione ſue imaginis ſcilicet ṽitatis ab ea exemplate omnis veritas a nobis cognoſcitur. Et exinde eſt ꝙ duo idem verum videt inquantum ab eadem pma veritate reſultat exemplata ueritas in mẽte vtriuſqꝫ. ⁊ ita intelligẽdũ eſt dictũ Auguſtini. Et ſic patet ſolutio ad primum. ¶ Ad ſecũdũ dicẽdũ ꝙ operari aliquo ſiue mouere dicit̃ dupliciter. Vno modo ſicut pncipio formali operatiõis vel mot⁹. ⁊ ſic non oportet ꝙ motio mouẽtis vel operatio operãtiſ terminet̃ ad id quod operat̃. Nõ enim ignis calefacit calorẽ quo calefacit. Alio mõ ſicut inſtrumẽto. ⁊ ſic motio mouentis terminat̃ ad id qd mouet. ſic man⁹ baculo mouet lapidẽ ⁊ baculũ mouet Id g̃ quo cogſcim⁹ ſicut inſtrͦ opꝫ eẽ nobis p⁹ notũ. ⁊ ſic cognoſcimus ↄcluſiones p pncipia nãliter nota:

ad que ↄparaẜ intellect⁹ agēs ſic ad inſtra. vt dicit ↄmētatoꝛ .3. de aīa ꝫ id quo cognoſcim⁹ ſicut forma cognoſcētis nō opꝫ eſſe notū: qꝛ nec ocul⁹ videt lucē que eſt oculi ↄpoſitione: neqꝫ ſpēm ꝑ quā videt. ⁊ ita etiā nō eſt neceſſariū vt quicūq; intelligit aliquid intelligat ītellectū ſuū quo intelligit vel lumen intellectuale. Sic ergo v̄itas a pma v̄itate ī mētib⁹ noſtris exēplata a nobis pti cognoſciẜ vt de neceſſitate ad h' qꝛ alia in ea cognoſcāẜ .ſ. quātū ad ipa pncipia. ⁊ partim nō de neceſſitate cognoſcit .ſ. quātū ad ipm̄ intellectuale lumē. Ipſa v̄o exiſtēs v̄itas a nobis ꝑ ſuā eēntiā nō videẜ.

Articul⁹. 8⁹.

AD 2m ſic ꝓceditẜ. Videẜ qꝛ anima ſeparata actū ſenſitiuarū potētiarū hēre poſſit Caſſio. enim dicit ī li. de aīa. Qꝛ aīa ſine corpore videt ⁊ audit: ⁊ reliqs ſenſib⁹ viget. Preterea Luce .16. quedā dicūẜ de diuite ī infernū ſepulto que ſine actu ſenſuū eſſe nō poſſunt. Sꝫ cōſtat qꝛ ibi erat tm̄ aīa diuitis ſine corpore ergo aīa ſine corpe opationē ſenſuū habē pōt. Preterea fruſtra eſt potētia que nō reduciẜ ad actū. Sꝫ in aīa poſt mortē remanēt potētie ſenſitiue. ergo ⁊ actuſ ſenſuū. Sꝫ ↄtra. Sentire eſt opatio ↄiūcti. ergo deſtructo cōiūcto in aīa ſepata remanere nō pñt. R̄ñ⁹ dō qꝛ impoſſibile eſt in aīa ſepata alic⁹ potētie ſenſitiue actuꝫ eſſe. quod ſic patet. Operatio nāqꝫ potētie ſenſitiue eodē modo pficiẜ in homine ⁊ in bruto. eodē enī modo videt homo ꝑ oculū quo equus. Act⁹ aūt ſenſitiue potētie in bruto nō eſt ipſiuſ aīe ſenſitiue ꝑ ſe ꝫ mediāte organo. Si enī per ſe haberet opationē: anima ſenſitiua in bruto: ꝑ ſe hēret ſbſiſtētiam. ⁊ ſic eēt incorruptibilis: vt de aīa rōnali ꝓbatū eſt. Vñ cū ſit hoc īcōueniēs: impoſſibile eſt qꝛ ī bruto uel in hoīe potētia ſenſitiua habeat aliquē actū ꝓpriū. ꝫ oīs act⁹ ei⁹ ē ↄiūcti. vñ in aīa ſepata remanē nō pōt Quidā tñ dicūt aīaꝫ ſenſitiuā hēre duos act⁹. vnū quē exercet organo mediāte: qꝛ poſt mortem nō manet. aliū quē ꝑ ſe ipam agit. ⁊ hic manꝫ poſt mortē. hoc aūt videẜ atteſtari opinioī Platonis de aīa: qꝛ ponebat aīam ſenſitiuā mouere ſeipam. ⁊ ſic mouet corpus. ⁊ ſic illa opatio qua mouebat ſeipſaꝫ erat ſibi ꝓpria. alia v̄o qua mouebat corp⁹ erat ↄiuncti. ⁊ ꝓpter hoc Plato ponebat animaſ etiam brutoꝝ eſſe incorruptibiles. Hoc enim de neceſſitate ſequiẜ. qđ tamen iſti non concedūt. Ad pm ergo dicendū qꝛ ſicut operationes voluntatis propter quandā ſimilitudinem nominantur nominibus paſſionum: que ſunt in appetitu ſenſitiuo: ita etiam intellectus operationes nominanẜ ab operationibus ſenſuum propter ſimilitudinem. ⁊ ſic loquitur Caſſio. Ad ſecunduꝫ dicendū qꝛ illa uerba que dicuntur de diuite oportet methaphorice intelligi: vel ſecundum rerum ſimilitudines: ⁊ non ſecundum res ipſas vt Auguſtinus dicit. Ad tertiū dicendum qꝛ ſecunduꝫ quoſdam in anima ſeparata nō manēt potētie

ſenſitiue actu: ſed in radice tantū. Si autem actu maneāt nō ideo fruſtra erūt: quāuis actib⁹ careant. manēt enim ad nature integritatē. ſic mēbra gn̄atōis ī reſurgētib⁹ corpib⁹.

DEinde querit̃ de his que ptinēt ad grām. Et circa h̄ querūt̃ tria. ¶ Primo de pcepto honoratōis parentū. 2° de conſilio quātū ad votū obediētie. ¶ Tertio de voto ꝯtinētie.

¶ Articul⁹. 9⁹.

AD p̄mū ſic ꝓcedit̃. Uidet̃ ꝙ ille cui⁹ pater nō pōt ſuſtētari a filio niſi ꝯtrahendo accipiat dotē vn̄ patrē nutrire poſſit: nō teneat̃ ꝯtrahere vt patrē ſuſtētet. Cū enim caritas ſit ordinata plus aliqs tenet̃ ſibi ꝙ patri. Sed laudabile eſſet ſi aliqs ꝓpter virginitatem ſeruādam ſe morti exponeret. g̃ non tenet̃ aliqs pro ſeruāda patris vita matrimoniū ꝯtrahere. ¶ Preterea p̄ceptū non contrariat̃ ꝯſilio. Sʒ de ꝟginitate ſeruanda eſt ꝯſiliū. vt patet. i. ad cor. 7. g̃ per preceptum de honoratione parētū nō obligat̃ aliqs ad hoc vn̄ virginitatē perdat. ¶ Sed cōtra. Preceptū affirmatiuū obligat p loco ⁊ tpe. Sʒ tpūs de honoratione parentum eſt quando parētes indigēt. g̃ tūc obligat̃ aliquis ex tali p̄cepto. ⁊ ita videt̃ ꝙ teneat̃ matrimoniū cōtrahere: ſi alias patri ſubuenire n̄ poſſit ¶ R° dicēdū ꝙ caſus ꝓpoſit⁹ nō videt̃ eſſe de facili poſſibilis. Uix eniʒ ꝯtingere poteſt qn aliqs parentes ſuſtētare nō poſſit abſqʒ matrimonii ꝯtractu ſaltē manibus operando: vel medicādo. Si tn̄ hoc ꝯtingeret eēt idē iudiciū de ꝟginitate ſeruanda in iſto articulo ⁊ de aliis pfectionis operib⁹. ſicut eſt introit⁹ in religionē. de quo qdā varie opināt̃. Dicūt enī aliq ꝙ ſi aliqs hʒ patreʒ indigētē: dʒ ei dimittere ſi qd habʒ ad ei⁹ ſuſtētationē. ⁊ ſic pōt licite religionē intrare parētū curā patri celeſti ꝯmittēs: q etiā aues paſcit. Sʒ qa hec opinio nimis videt̃ aſpa ideo meli⁹ videt̃ dicēdū. ꝙ aut iſte q habet ꝓpoſitū intrandi religioneʒ videt ſe in ſeculo non poſſe viuere ſine peccato mortali. vel non de facili. Si timet ſibi periculum peccati mortalis: cum magis teneat̃ ſaluti aīe ſue ꝓuidere ꝙ corporali nccitati parētū nō tenet̃ in ſeculo remanē Si aūt videt ſe poſſe in ſeculo conuerſari abſqʒ peccato diſtinguēdū videt̃. qa ſi ſine ei⁹ obſeqo parentes nullo modo viuere pn̄t. ſic tenet̃ eis ſeruire ⁊ alia opa pfectionis pretermittē ⁊ peccarʒ eos dimittēs. ¶ Si ꝟo ſine ei⁹ obſeqo pn̄t aliqualr̃ ſuſtētari nō aūt honorifice. nō ꝓpt̃ h̄ tēt̃ opa pfectōis dimittē. Sec⁹ aūt ē de illo q iā religionē īt̃uit. qa cū iā ſit mortu⁹ mūdo p pfeſſionē: ſolut⁹ ē a lege q̄ ī mūdanis obſeqis pētib⁹ tenebat̃ ſm doctrinā apl̄i ad ro. 7. In aliis aūt ſpūalib⁹ puta oroīb⁹ ⁊ hi⁹. eis tēt̃ ſuuire. Et h̄ qd dictū ē de introitu religiōis pōt ēt de obſuātia ꝟgītatiſ ⁊ d aliis opib⁹ pfectōis dici Ad p^m g̃ dō ꝙ ſi aliqſ n̄ eēt ꝟgītatē pfeſſus n̄ debēt mori fame anq̄ matrimoniū ꝯtbēt. ¶ Ad 2^m dō ꝙ p̄ceptū ꝯtriari ꝯſilio nl̄ ꝓhibʒ ī cāu.

Articul⁹.10⁹.

Ad z^m sic pcedit. Videt q̄ religioſus qui emiſit votū obediētie tenet in omnib⁹ p̄lato obedire: etiā in indifferētib⁹. q̄a p votū caſtitatis religioſus oī ɔcupiſcētie renūciat. ḡ p votū obediē tie abrenūciat ppie volūtati q̄tū ad omnia. Preterea beat⁹ Bn̄di ctus dicit in regula. q̄ etiā ſi p̄latus impoſſibile iubeat temptādū eſt. ḡ multo magis in indifferētib⁹ obedi re tenet. Preterea votū obediē tie ad ſtatū pfectionis ptinet. h̄ aūt non eſſet ſi non teneret obedire niſi de his que in regula ɔtinēt: q̄a q̄lʒ ſb̄dit⁹ etiā ſecularis tenet ſuo p̄lato obedire in aliq̄bus que ptinent ad ius ſue p̄latiōis. ḡ videt q̄ religio ſus teneat ſimplr̄ in oīb⁹ obedire. Sʒ ɔtra. Religioſus nō tenet ad plura q̄ ſecularis: niſi quaten⁹ ſe p votū obligauit. Sʒ p votū pfeſſiōis non ſe obligauit ad obediendū niſi ſm regulā. ḡ in plurib⁹ obedire non tenet: q̄ que ſunt ſm regulam. Preterea Ber. dicit in li. de diſpē. ⁊ pcepto. Nihil pcipiat mihi p̄lat⁹ eoꝝ que nō pmiſi. nihil phibeo eoꝝ que promiſi. R° dō q̄ circa hoc partim ɔueniūt omnes ⁊ partī ad inuicē diſſentiūt. Q: enim religio ſus nō teneat p̄lato obedire in his que ſunt ɔtra deū: vel ɔtra regulā vel quātū ad ea in q̄b⁹ p̄latis diſpē ſatio nō ɔmittit: oēs ɔmuniter di cūt. Q: etiā in his que ſunt artioꝛa q̄ regula obedire non teneat: ſꝫ ſic obedire ſi obediētie pfecte vt ab oī bus dr̄. Sʒ circa indifferētia vel ea que ſunt infra artitudinem regule aut equalia regule ſunt due opinio nes: quibuſdā dicētib⁹ q̄ obedire in hi⁹ eſt de neceſſitate obediētie. aliiſ aūt q̄ nō eſt de neceſſitate obediē tie: ſꝫ de perfectōe. Que quidē due opiniones ⁊ ſi multū differre vide ant quātū ad vocē: tn̄ quātū ad rē parū vel nihil differre inueniunt. nam ad regulā ptinere intelligen da ſunt nō ſolū ea que ſūt expſſe in regula: ſꝫ etiā illa que quocunq̄ mō ad regulā reducūt. vtpote q̄ perti nēt ad obſequū fraterne ſocietatis: ⁊ ad punitionē culpaꝝ: ad que duo fere omnia hi⁹ indifferentia pn̄t re duci. Si tn̄ aliqua ſunt q̄ nullaten⁹ ad regulā reducūt: videt eē verioꝛ opinio: q̄ obedire in hi⁹ non ſit de neceſſitate obediētie ſꝫ de pfectione vt Ber. manifeſte dicit in li. de pre cept ⁊ diſpēſatōib⁹. ⁊ hōc q̄a obe diētia nō ſe extendit vltra ptātem vel ius p̄latōis: q̄ q̄dē ſm regulā li mitat. Ad pmū ḡ dō q̄ votū ɔti nētie reſpicit ſpāle gen⁹ act⁹. ſꝫ votū obediētie reſpicit generalr̄ oēs act⁹ vnde niſi determinaret ei⁹ genera litas: eēt religionū ɔfuſio: quia oēs ad idē tenerēt. Ad z^m dō q̄ lo quit quātū ad pfectionē obediētie. Ad ʒ^m dō q̄ p votum obediētie ſupponit religioſus p̄lato ſuo q̄tuꝫ ad generalē diſpoſitionē vite ſue: licet non quantum ad omnes actuſ particulares. ſecularis autem ſuo prelato obedire tenet quantum ad aliquos actus ſpāles: non quantum ad generalem diſpoſitionem vite ſue.

Articulus.xiꝰ.

Ad tertiū ſic ꝑcedit.Uidet
q̄ poſt votū ſimplex caſti
tatis aliqs matrimoniū cō
trahēs nec reddere debitū nec exi
gere poſſit:quia apud deū nō minꝰ
obligat votū ſimplex q̄ ſolēne. vt
canon dicit. Sed poſt votū ſolēne
emiſſum aliquis nec petere debitū
nec reddere pōt.ḡ nec poſt emiſſio
nē ſimplicis voti. ¶ Preterea p pec
catū nullꝰ excuſat a peccato.Sʒ iſte
qui ↄtrahit poſt votū ſimplex pec
cat:qn̄ pꝰ debitū reddit: qa adhuc
poteſt votū implere religionē ītrā
do. ḡ poſtq̄ ſemel reddidit adhuc
peccat vel reddēdo vel exigendo.
¶ Sed ↄtra. Eccleſia nō cogit ali
quos ad peccādū. Cogit aūt reddē
debitū etiā poſt votū ſimplex caſti
tatis.ḡ reddēdo debitū nō peccat.
¶ Rꝰ dō q̄ quātū ad redditionē
debiti oēs ↄueniunt q̄ poſt ſimplex
votū ↄtinētie tenet reddere debi
tū. qa votū ſimplex matrimonium
ↄtractū nō dirimit. ⁊ exquo matri
moniū eſt ↄtractū:vir nō hʒ ptātē
corporis ſui ſ; mulier. vn̄ tenet mu
lieri debitū reddē.ſ; circa petitionē
debiti quidā dicūt:q̄ cū quantū ad
hoc ſit in ſua libertate:tenet adhuc
votū implere. ⁊ ita peccat debitū
petendo. Alii vo dicūt q̄ ſi p ſigna
appareat q̄ mulier uelit ſibi debitū
reddi quāuis ipſa petere erubeſcat
q̄ vir petere dʒ etiam poſt votum
ſimplex. ⁊ precipue ſi timeat vxoris
de lapſu.ſ; hoc in idem redit cū pꝰ.
Nam hoc eſt ex parte uxoris quedā
interꝑtatiua petitio.vt ſic vir petē
do reddit.vn̄ nō efficit ex pte vxo
ris grauius matrimoniū:qd̄ eſſet ſi
ſemp eā expreſſe petere oporteret.
¶ Ad p̄mū ḡ dō q̄ vtriuſq; voti
trāſgreſſio inducit reatum peccati
mortalis ex hoc q̄ vtrūq; equaliter
obligat apō deū.ſ; quātū ad impe
dimētū matrimonii nō hʒ vtrunq;
equalē efficaciā. Naʒ p votū ſolēne
trāſfert ſe vouēs quaſi in corporale
obſequiū ipſiꝰ dei p ſuſceptionē or
dinis vel introitū religionis.quod
aūt aliqs ſemel vni dedit non pōt
poſtmodū alteri dare. ⁊ ideo poſt
uotum ſolēne nō poteſt aliqs ſe tra
dere in poteſtatē uxoris mr̄imoniū
ↄtrahēdo.ſ; in voto ſimplici eſt ſola
ꝓmiſſio.Qui autē aliqd alicui ꝓmit
tit:poteſt idē alteri dare. licet fidē
ꝓmiſſionis non ſeruet.⁊ ideo ille q
ſimplex votū emittit: pōt poſtmo
dū matrimoniū ↄtrahere:lʒ peccet
qa p̄orē fidē irritā fecit. ¶ Ad 2ᵐ
dō q̄ p̄mꝰ ↄcubitꝰ nō excuſat ſequē
tes quibꝰ debitū reddit a peccato
inquantū eſt peccatū:ſ; inquātū eſt
actꝰ quidā matrimonii ↄſūmatiuꝰ.

Deinde querit de his que ꝑ
tinent ad culpam. ¶ Et p̄
quantū ad culpā que ↄtra
riat bonis moribꝰ. ¶ 2ᵒ quātum ad
culpam que ↄtrariat recte fidei.
Circa p̄mū querunt tria. ¶ Primo
de acceptione pſonarū. ¶ 2ᵒ de pec
cato infamie. ¶ 3ᵒ de p̄cioſitate ve
ſtiū.

¶ Articulꝰ.iꝰ.

Ad p̄mū ſic ꝑcedit.Uidet q̄
qui honorat diuitem ꝓpter
diuitias peccat. Ita enim
dicit glo.Jacobi.2.Nā ſi introierit ī

ſ

ꝯuentu veſtro ⁊c. Mundus pauꝑe3
abicit: diuitē colit. fides xp̄i econ̄t
docet facē cōtra fidē xp̄i peccatū ē
ḡ honorare diuitē ꝓpter diuitias ē
peccatū. ¶ Preterea honor ſc̄ᵐ ph̄3
in p̄ ethi. debet̄ rebꝰ diuinis. S3 in di-
uite nō eſt aliqḋ diuinū ꝓpter diuiti
as. ḡ nō debet̄ ei honor ꝓpter diuiti
as. ¶ Preterēa ex ꝟbis ph̄i in p̄. ethi.
colligit̄ ꝙ honor eſt exhibitio reue-
rētie ī teſtimoniū ꝟtutis. S3 aliqñ
diues non eſt ꝟtuoſus. Cū ḡ falſum
teſtimoniū dr̄ eē pctm̄: qḋ nō deb3
fieri ꝓpter ſcādalū vitandū: videt̄
ꝙ nec etiā cā vitādi ſcādali diues
debeat ꝓpter diuitias honorari.
Sed ꝯtra eſt glo. Aug. Jac. z. ſuper
illud. Si introierit ⁊c. Jn quottidia
nis ꝯſeſſionibꝰ q̄ p̄fert diuitē pau-
peri nō in hoc peccat: niſi intꝰita iudi
cet: vt quāto ditior tanto melior vi
deat̄. ſꝫ nō ſemꝑ aliq̄ſ hiꝰ exteriooribꝰ
honoribꝰ diuitē honorās eū ꝓpter
hoc indicat meliorē. ḡ nō ſemꝑ pec-
cat. ¶ Rꝫ° dō ꝙ acceꝑe ꝑſonaz dif-
fert ꝯtra acceꝑe cām. Acceꝑe enim
cām eſt iudicium formare ex aliquo
qḋ facit ad cām: qḋ laudabile eſt.
Acceꝑe ꝟo ꝑſonā eſt formare iudi-
ciū ex aliqua ꝯditōe ꝑſone que non
facit ad cām. qḋ vitiū eſt. Un̄ ꝯtin
git ꝙ ex eadē ꝯditōe perſone ꝯſide
rata qñꝙ fit iudiciū iuſtū: qñꝙ eſt
acceptio perſonaꝝ. ſicut ſi in aliqua
ꝯtrouerſia det̄ ſn̄ia ꝓ aliquo q̄a eſt
litteratior erit acceptio perſonarū.
Si aūt ex hac ꝯſideratōe in licenti-
ando ad magiſteriū aliiſ p̄ferat̄: nō
erit acceptio perſonarū. Si ḡ aliq̄s
honor diuiti exhibeat̄ ꝓpter cās ad
quaſ diuitie aliq̄d faciūt: nō erit ac
ceptio ꝑſonaꝝ. erit aūt ſi ad hoc ni
hil diuitie operēt̄. Eſt autē3 duplex
honor. vnꝰ qui debet̄ alicui rōne ſui
ipſiꝰ ꝓpter ipſam ꝟtutē. ſicut eſt cō-
mēdatio. inuitatio ⁊ hiꝰ. ⁊ ad hunc
honorē diuitie nihil faciunt. Un̄ ſi
talis honor alicui propter diuitias
exhibeat̄: erit acceptio ꝑſonarū. vn̄
dicit Maximꝰ Ualeriꝰ. ꝙ honores
qui ꝟtuti debēt̄: ſicut triūphi ⁊ alia
hiꝰ. apud romanos antiq̄s nulla pe
cunia emi poterāt. Aliꝰ honor alicui
debet̄ ſꝫm ſtatū quē h3 in republica.
ſic enī in ꝑſona reſpublica honorat̄
⁊ ꝓpter hoc reges ⁊ p̄ncipes ⁊ hiꝰ
ꝑſone honorāt̄ ſꝫm illud. i. Petri. 4.
Regē honorificate. Et q̄a in terre-
na republica diuites ſtatū obtinent
altiorē: nō ciues celeſtis Jerl̄m quaſi
in Babylonia peregrinātes debent
eis inter quos ꝯuerſant̄ morē3 gerē
vt aug. dic̄ in li. de ci. dei. Jn his q̄
nō ſunt ꝯtra deu3: ⁊ ſic etiā diuiteſ
honorare illis dūtaxat honoribꝰ q̄
ad exteriorē ꝯuictū ꝑtinēt licitū eſt
¶ Ad p̄mū ḡ dō ꝙ in his que ad fi
dē xp̄i ꝑtinēt: peccatū eſſet diuites
pauꝑibꝰ p̄ferre. ſicut ſunt miniſtra
tiones ſacroꝝ. ⁊ alia hiꝰ. ſꝫ in his q̄
mūdi ꝯuictꝰ req̄rit: opꝫ mūdo gerē
morē. ¶ Ad zᵐ dō ꝙ etiam diuitie
inquātū ſunt quoddā bonū ſūt ali-
q̄d diuinū. p̄cipue inquātum p̄bēt fa
cultatē ad multa bn̄ agēda. ¶ Ad
3ᵐ dō ꝙ rō illa ꝓcedit de honore q̄
exhibet̄ alicui rōne ſui ipſiꝰ.

¶ Articulꝰ. i3ꝰ.

AD zᵐ ſic ꝓcedit̄. Uidet̄ ꝙ
aliquis peccat infamiā non

repellēdo. Crudelis enī eē vř q fa/
mā ſuā negligit. Sȝ crudelitas pec/
catū ē. ğ peccatū ē īfamie ñ reſiſtē
¶ Pꝛetea Eccl'.17. vř. Unicuiqȝ mā
dauit de⁹ de pximo ſuo. vt. ſ. ei pſit
exēplo ⁊ vbo. Sȝ hoc impedit p infa
miā. ğ qlȝ tenet repellere infamiaȝ.
¶ Sȝ ɔtra eſt ꝙ ɔtemnē infamiam
videt eē act⁹ humilitatꝭ. Uñ ī vitas
patrū legit de multis ſanctis prib⁹
q ꝑꝑas infamias ſuſtinebāt eas nō
repellētes. ğ nō eſt pctm̄. ¶ Rx° dō
ꝙ vtrūqȝ. ſ. ⁊ ɔtēpt⁹ fame ⁊ appeti
t⁹ pōt eē laudabile ⁊ vitioſū. fama
enī nō ē neceſſaria hoī ppter ſe ipȝ
ſ ppter pximū edificādū. Appetere
ğ famā ppter pximū caritatis ē. ap/
petē vo ppter ſe ipm ad inanē gliā
ptinet. Ecōuerſo ɔtēpt⁹ fame rōne
ſui ipſi⁹ humilitatis ē. rōne vo pxi/
mi ignauia ⁊ crudelitas. Illi ğ qb⁹
incūbit ex officio vel ex ſtatu pfecti
onis alioꝝ ſaluti puidē: peccāt: niſi
infamiā ꝑꝑaȝ iuxta poſſe repellāt.
Alii vo qb⁹ magis cuſtodia ſue ꝑꝑe
ſalutis īminet: pñt ſue humilitati p
uidētes famā vel infamiā ɔtemnē
Sȝ cū infamia duplr̄ repellat. ſ. oc/
caſionē ſbtrahēdo: ⁊ linguas detra
hētiū ɔpeſcēdo. pmo mō oēs tenet
infamiā vitare. alias ſine ſcandalo
actiuo trāſiri nō poſſet. qđ ſemp pec
catū eſt. ſ z⁹ mō nō tenet. niſi qñ ten⁹
debet aliqs ſaluti pximoꝝ puidē. ⁊
h eſt qđ Gre. dic. 9. omel'. ſup Ezech.
Linguas detrahētiū ſic nr̄o ſtudio
nō debem⁹ excitare vt ipſi pereant.
ita p ſuā maliciā excitatas debem⁹
equanimiter tolerare: vt nobis me
ritū creſcat. aliqñ etiā ɔpeſcere: ne
dū de nobis mala diſſemināt eoꝝ
q nos ad bona audire poterāt cor/
da īnocētiū corrumpāt. ⁊ infra. Hi
etenī quoꝝ vita in exēplū imitati/
onis ē poſita: debēt ſi pñt detrhētiū
ſibi vba ɔpeſcē: ne eoꝝ pdicatoēȝ ñ
audiāt q audire poterāt. ⁊ ī prauis
moꝛib⁹ remanētes bñ viuē ɔtēnant
Ex his patet ſolutio ad obiecta.

¶ Articul⁹. 14⁹.

AD 3ᵐ ſic pcedit. Uidet ꝙ
vti pcioſis veſtib⁹ ſemp ſit
pctm̄. Omne enī qđ fit ppt
vanā gliaȝ pctm̄ eſt. Sȝ pcioſa veſtī
mēta nō portāt niſi ad inanē gliaȝ.
Uñ Grego. in omel'. de diuite epu/
lone. Nemo qppe veſtimēta pcioſa
niſi ad inanē gloꝛiam querit. vȝ vt
honoꝛabilioꝛ ceteris eē videat. Nā
qa p ſola inani glia pcioſū veſtimē
tū qrit: ipa res teſtat ꝙ nemo vult
ibi pcioſis veſtib⁹ indui: vbi ab aliiſ
nō poſſit videri. ğ vſus pcioſaruȝ
ueſtiū ſemp eſt pctm̄. ¶ Pꝛeterea. i.
ad Thi. 6. hñtes alimēta ⁊ quibuſ
tegamur his ɔtēti ſim⁹. Glo. Quod
ampli⁹ eſt a malo ē. Sȝ pcioſitas ve
ſtiū eſt ampli⁹. ğ eſt pctm̄. ¶ Sȝ ɔt
ē qđ Seneca dic ad quādā reginā.
Indue te delicate nō ppter te ſ ne
dignitas regia vileſcat. ¶ Pꝛetēa
.i. ad Thi. z. Nō in toꝛtis crinibus:
aut auro aut margaritis: vel veſte
pcioſa. Glo. Ultra modū ſuū. Et ita
ſi aliquis pcioſis veſtib⁹ ſm moduȝ
ſuū vtat: ñ peccat. ¶ Rx° dō ꝙ alr
eſt hic loquēdū de perſona publica
⁊ de pſona puata. Nā in pſona pu
blica cōſiderat ⁊ ſtat⁹ dignitatis ⁊
ꝑꝑe pſone ɔditio. circa que duo ita

ſe vz hẽre:ne dignitatis auctoritas veniat in ↄtẽptũ: ⁊ ne ipẽ ĩ ſupbiã efferat̃. Utrũqȝ ğ põt eẽ laudabile ⁊ q̃ pcioſis vtat̃ ad reuerẽtiã auctoritatis ĩducẽdã: ⁊ ꝙ vilib⁹ vtat̃ rõne ꝓprie humilitatis. ita dũtaxat ne q̃ ad auctoritatẽ ↄſeruãdũ fiunt ĩ ſupbiã degenerẽt. ⁊ ne dũ nimiuȝ ſeruat̃ humilitas: regẽdi frãgat̃ auctoritas. ſicut Aug⁹. dic̃. Et hac rõe laudabilr̃ ſacerdos in diuino officio pcioſis vtit̃ indumẽtis ad reuerentiã diuĩ cult⁹. ⁊ laudabiliter ab hi⁹ ꝓpter humilitatẽ in q̃buſdã religionib⁹ abſtinet̃. Jn eo aũt q̃ ẽ puata pſona ꝟtuoſuȝ eſt ſi ꝓpter ꝓpriã humilitatẽ abiectioꝛib⁹ indumẽt̃ vtat̃ etiã ꝙ ſtat⁹ ꝓpri⁹ regrat. Uñ Greg. dic̃ ĩ omel. pdicta. Si abiectio pcioſi indumẽti ꝟt⁹ nõ eẽt: euangeliſta de Johẽ vigilãter nõ diceret. Erat indut⁹ pilis cameloꝝ. Licitũ ẽ aũt vt ſm modũ ꝓpe pſone pcioſis vtat̃. ſꝫ pctm̃ eſt ſi ꝓpũ modũ excedat. Et q̃a pcioſũ dr̃ relatiue ſic̃ ⁊ magnũ: cũ id qḋ ẽ pcioſum uni nõ ſit alteri pcioſũ: pcioſitas veſtiũ ſemp ſonat in exceſſuȝ ꝓprii modi. ⁊ ſc̃m hoc ſẽp eſt pctm̃ pcioſis veſtib⁹ vti. Et ſic loquit̃ Greg. Uñ pȝ ſolutio ad pmũ.

¶ Ad zm̃ dḋ ꝙ in alimẽto ⁊ tegimẽto intelligũt oĩa q̃ nobis ſunt neceſſaria ↄueniũt noſtri ſtat⁹.

D Einde querit̃ de culpa que ↄtrariat̃ recte fidei. Et circa hoc querũt̃ duo. ¶ Pꝛĩo vtrũ hereticis ſit ↄmunicãdũ. zº vtrũ redeũtes ad eccl̃iã ſint recipiẽdi. ¶ Articul⁹. iˢ.

A D pmũ ſic ꝓcedit̃. Uidet̃ ꝙ hereticis ſit coĩcãdũ. Dr̃ enĩ Mat. .13. in parabola de zizania. ꝙ pr̃familias dixit meſſoꝛib⁹ ¶ Sinite vtraqȝ creſcẽ vſqȝ ad meſſeȝ. meſſis aũt ẽ ↄſũmatio ſeculi. vt ibidẽ dr̃. Cũ ğ p zizania intelligãt̃ heretici: videt̃ ꝙ heretici nõ ſint a coĩone fideliũ ſeparãdi añ diẽ iudicii. ¶ Pꝛeteꝛ̃a videt̃ ↄtra hoc diuĩ pceptũ facẽ pncipes hereticos ĩterficiẽtes. ¶ Sꝫ ↄt̃ eſt qḋ dr̃. z. ad Cor̃. 6. Exite de medio eoꝝ ⁊ ſepamini: ⁊ loqt̃ de infidelib⁹. qḋ pȝ ex h̃ qḋ pmiſerat. Nolite ducere iugũ cũ infidelib⁹. ğ hereticis nõ eſt ↄmunicãdũ. ¶ Rñº dḋ ꝙ hr̃ticis coĩcãdũ nõ ẽ duplici rõe. Una eſt rõne excõicatiõis. Nã cum ſint excoĩcati: nõ eſt eiſ ↄmunicãdũ ſicut nec cũ aliis excoĩcatis. Alia eſt rõ hereſis. Pꝛimo ꝓpter periculũ: ne eoꝝ ↄuerſatio alios corrũpat. ſm il lud. 1. ad cor̃. 15. Corrũpũt bonos mores colloq̃a pua. ¶ zº etiaȝ ne videamur eoꝝ puerſe doctrine aliquẽ aſſenſũ pſtare. Uñ in. z. canonica Jo. dr̃. Si q̃s veniat ad vos ⁊ hãc doctrinã nõ hꝫ: nolite eũ in domũ ducere. nec aue ei dixeritis. q̃ eniȝ dic̃ ei aue: ↄmunicat opib⁹ ei⁹ malignis. Ubi dicit glo. Secũdũ ꝙ vox eſt inſtituta ↄmunionẽ eẽ oſtẽdit cũ illo. alioq̃n ſimulatio eſt: que in xp̃ianis eẽ nõ dȝ. 3º ne ex nr̃a familiaritate aliis def̃ occaſio erroꝛis. Uñ ibideȝ dic̃ alia glo. Et ſi vos forte decepti nõ eſtis: alii forſitan p talẽ vr̃aȝ familiaritatẽ poſſent decipi. q̃ crederẽt illos placare vobiſ: ⁊ ſic crederẽt illis. vñ alia glo. ibidem dicit. Tanta apl̃i atqȝ eorum diſcipuli in

religione cautela vtebant̄. vt nec
hbi quidem ɔmunionē cum aliquo
eoꝝ qui a ỽitate declinauerāt hēre
paterēt̄. Hoc tñ intelligendū ē niſi
cū aliquo loqueremur de eiꝰ ſalute.
¶ Ad pͥmū ḡ dō ꝙ in illo precepto
patriſfamilias duplex ɔditio ītellr̄
Una eſt vt exponat̄ pceptū de vlī
ſeparatione maloꝝ a bonis. ⁊ hoc
accipit̄ ex ipa queſtione meſſoꝝ qui
dicūt. Uis imus ⁊ colligimꝰ ea. hoc
enim non erit vſqꝫ ad diē iudicii.
Secūda ɔditio eſt vt intelligatur
pceptū qñ mali ſine periclo bonoꝝ
extirpari non pñt. Et hoc pꝫ ex rñſi
one patriſfamilias: q dixit. ne forte
colligētes zizania eradicetis ſimul
cum eiſ ⁊ triticū. Quod quidē tribꝰ
modis ɔtingere poſſet. Uno modo
ſi aliquis pſcinderet̄ añꝗ de eiꝰ ma
licia ɔſtaret. Unde dicit glo. ꝙ mo
net dñs: ne ambigue iudicemꝰ. zᵒ
ſi non eſſet in malicia obſtinatus:
Unde nullꝰ excōmunicat̄ niſi ꝓpter
ɔtumaciā. Uñ dicit glo. ibidē. Mo
nemur non cito amputare: quia quī
hodie errat forte cras defendet ve
ritatem. Et Thy. vlt. dr̄. Hereticuꝫ
hominē poſt pͥmā ⁊ ſecūdam corre
ptionē deuita. Tertio ſi ſimul bonī
cū malis inuoluāt̄. ꝓpter quod dic̄
ibi glo Aug. Q multitudo non eſt
excoīcāda: nec pͥncipes populi. Iſtis
autem remotis debēt mali pſcindi.
ſm illud. i. Cor. 6. Auferte malum
ex vobis. ⁊ p hᵒ pꝫ ſolutio ad zᵐ.

¶ Articulꝰ. 16ꝰ.

Ad zᵐ ſic pcedit̄. Uidet̄ ꝙ
heretici redeuntes ad ec
cleſiam non ſint recipiendi
quia peccauerant ɔtra fidē: que eſt
eccleſie fundamētū. Et ideo in edi
ficatione eccleſie non debent ſuper
edificari. ḡ non debent ab eccleſia
recipi. ¶ Sed contra eſt ꝙ eccleſia
nulli debet claudere gremiū. ſicut
xp̄us qui de ſe dicit. Eum q venit
ad me nō eiiciam foras. Joh. 6.
Rᵒ dicēdum ꝙ quādiu huius vitē
ſtatus durat homo non poteſt eē to
taliter in peccato obſtinatus. Hoc
enim erit in damnatis poſt morteꝫ.
Et ideo quādiu in hac vita viuit̄:
cuilibet relīquitur locus penitētie
⁊ quilibet quantūcūqꝫ deliquerit:
vel in fide vel in moribꝰ: eſt ab ec
cleſia recipiēdus ad pñiam. ⁊ ɔtra
riū dicere eſt hereſis nouatianoꝝ:
ſed tamen non eſt neceſſariū ꝙ ſēp
ad dignitatē recipiant̄: niſi cū ali
quibus miſericorditer diſpenſaret̄
pcipue ꝓpter bonū pacis. vel ꝓpter
fructū aliū qui inde ſperet̄. Ad pͥ
mum ḡ dicendū ꝙ q̄diu fundamē
tum fidei non habet ab eccleſia reci
pi non debꝫ. ſ poſtꝙ ɔuerſus īcipit
habē recipiēdꝰ ē.

¶ Articulꝰ. 17ꝰ.

Deinde querit̄ de hoc quod
pertinet ad gloriā. ſ. de ui
ſione dei in patria. ſ. vtruꝫ
aliquis intellectꝰ creatus poſſit vi
dere deū p eēntiam. Et videt̄ ꝙ nō.
Intellectꝰ ad intelligibile ē aliqua
proportio. Sꝫ intellectꝰ creati ad di
uinā eēntiā nulla ē proportio: cum
diſtēt in infinitū. ḡ intellectꝰ creatꝰ
diuinam eēntiam vidē non poteſt.
Preterea plus diſtat ſpūs increatus
ab intellectu creato ꝙ ſpūs creatꝰ

a ſenſu. Sȝ ſenſus non pōt cognoſcē ſpūm creatū. ǧ nec intellect⁹ creat⁹ ſpūm increatū. ¶ Sed ɔtra ē Exo. .33. Sup illud. Nō videbit me hō ⁊ viuet. dicit glo. Gregorii. Fuere nō nulli qui deū dicerent etiam in illa regione diſſimilitudinis in claritate ſua ɔſpici: ſ; in nā minime uideri quos nimirū minor ingſi ōis ſbtilitas fefellit. Neqȝ enim illi ſimplici ⁊ incōmutabili eſſentie aliud ē claritas: aliud eſt nā. ſed ipa ei natura claritas: ipſa claritas natura eſt. ⁊ ita eſſentia dei videbitur a beatis ¶ R° dicēdū ꝙ neceſſe eſt ponere diuinam eſſentiam videri a beatis Beatitudo enim eſt vltima pfectio rōnalis nature. nihil autē eſt finaliter perfectū: niſi attingat ad ſuū pzīcipiū ſecūdū modū ſuū. qđ ideo dico: qa ad pncipiū: qđ eſt de⁹ attigit aliqd dupl̄r. Uno modo per ſilitudinē. qđ ē ɔmune omni creature que tantū hȝ defectione: quantū cōſequit̄ de diuina ſimilitudine. Alio modo per operationē vt ptermittatur ille modus qui eſt xpo ſingl'ariſ .ſ. in vnitate perſone. Dico aūt per operationē: inquātū rōnalis creatura cognoſcit ⁊ amat deū. ⁊ qa aīa īmediate facta eſt a deo: iō beata eē non poterit: niſi immediate videat deū. ſ. abſqȝ medio: qđ ſit ſimilitudo rei cognite. ſicut ſpēs viſibilis ī pupilla vel in ſpeculo. non autē abſqȝ medio: qđ eſt lumen ɔfortans intellectū: qđ eſt lumen glorie. de quo in pſ. dr̄. In lumine tuo videbim⁹ lumē Hoc aūt eſt per eſſentiam deū uidē Unde in hoc ponim⁹ btītudinē rōnalis creature. ꝙ deū per eēntiam videbit. ſicut phi qui poſuerūt aīas nr̄as fluere ab intelligentia agēte poſuerūt vltimā felicitatē hoīs in ɔtinuatione ītellect⁹ noſtri ad ipā; ¶ Ad pmū ǧ dō ꝙ ꝓportio dupl̄r dr̄. Uno modo ꝓpe ſm ꝙ importat quēdā determinatū exceſſum. ⁊ ſic ꝓportio requirit̄ inter intellectū ⁊ ītelligibile ad hoc ꝙ ſit cognitio cū cōphenſione: qual̄r diuina eſſentia nūqȝ videbit̄ ab intellectu creato. Alio modo dr̄ ɔmuniter ꝓ qualibȝ habitudine. ⁊ ſic infinitū pōt habē ꝓportionē ad finitū: ſi ſit perfectio eius: vel aliquā hi⁹ habitudinē habeat ad ipm. ⁊ talis ꝓportio ſufficit ad hoc ꝙ intellect⁹ noſter videat diuinā eēntiam attīgēdo nō ɔprehēdendo. ¶ Ad ʒm dō ꝙ obiectio illa ꝓcedit de diſtantia ſm ꝓpetatē nature nō ſolū ſm rōnē cognitionis. Nam ſpūs creatus ñ eſt ſenſibilis: ſ; ſpūs increat⁹ eſt intelligibilis.

¶ Incipit quodlȝ. xim. ¶ Ar°. pm⁹.

Queſitū fuit de dō. de āgelis. ⁊ de hominibus. De deo p̄o queſitū fuit de īmenſitate ipſi⁹. de cognitione eius. ⁊ de pdeſtinatōe. Circa īmēſitatē vero dei queſitum fuit. vtrū ſoli⁹ dei ſit ꝓpum eſſe vbiqȝ. Oſtēdebat̄ ꝙ non. Numerus enim eſt in rebus numeratis. Sed ɔſtat ꝙ oēs partes uniuerſi ſunt numerate. ǧ numer⁹ ē in omnibus partibus vniuerſi. ⁊ ſic videt̄ ꝙ ſit vbiqȝ. Nō eſt ǧ ſoli⁹ dei

dei ꝓprium eſſe vbiqꝫ. ¶Preterea vniuerſale ē quod eſt vbiqꝫ ⁊ ſemp. Sed vniuerſale nō eſt hoc qđ de⁹. ḡ nō eſt ꝓprium ſolius dei eē vbiqꝫ ⁊ ſemp. ¶Preterea ſbſtantia ſpūalis excedit corporalē. Sed hoc quod dicit̄ eſſe vbiqꝫ pertinet ad ſbam corporalē. quia in ſolis corporalib⁹ eſt ꝓprie aſſignare locum. ergo multo magis eſſe vbiqꝫ pertinet ad ſbſtantias ſpūales. ⁊ ſic videt̄ ꝙ non ſit ſoli⁹ dei ꝓprium. ¶Preterea ad ꝯmendationē terreni regis ꝑtinet ꝙ poſſit gubernare etiam in abſentia ſua regnū. Sed de⁹ eſt ꝯmendabilior omni rege. ergo videt̄ ꝙ etiā ꝯperat ſibi ad ſuam ꝯmēdationē ꝙ gubernet totum mundū vel aliqs partes ī abſentia ſua per ꝓuidētiā ⁊ ſic non videt̄ ꝙ ſit dei ꝓpriū eſſe vbiqꝫ. ¶Preterea conſtat ꝙ quedam dicunt̄ deo eſſe ꝓpinqua ⁊ q̄dam remota. ⁊ quanto magis ſunt remota: tanto magis ſūt corruptibilia. Nō autem poſſet dici aliqua ꝓpinqua ⁊ aliqua remota deo ſi deus eſſet vbiqꝫ. ḡ videt̄ ꝙ de⁹ nō ſit vbiqꝫ. ¶Preterea dato ꝙ tota machina mūdialis eſſet vnū corp⁹ ꝯtinuū ꝯſtat ꝙ illud corp⁹ eſſet vbiqꝫ. Nō ergo eſt ſolius dei ꝓprium eē vbiqꝫ ¶Contra. Amb. ꝓbat ſpūm ſāctum eē deū: quia eſt vbiqꝫ. Sꝫ ſi eē vbiqꝫ nō eſſet ſoli⁹ dei ꝓpum: ratio ſua n̄ valeret. Cum ergo rō hi⁹ valeat videt̄ ꝙ ſit ſoli⁹ dei ꝓpum eſſe vbiqꝫ. ¶Rx⁹ dđ ꝙ ſpūalia dicunt̄ eē ī loco: nō quidem per ꝯtactū magnitudīs ſ ꝟtutis. ⁊ ideo ſm rōnem ꝟtutis cuiuſlibet rei ſpūalis oportet nos loqui de loco in quo eſt. virtus aūt dei eſt infinita q̄e quidem īfinitas apparet quātū ad duo. Primo quia nō ſolū excedit creaturas que ſunt fuerūt ⁊ erūt: ſ etiam omnes que pñt imaginari. Ergo de⁹ nō ſolū ē in illis que ſunt fuerūt ⁊ erūt: ſed etiam in illis que pñt imaginari eē. Secūdo qa ꝟtus dei ſimul ⁊ ſemel ī omnib⁹ operat̄: ⁊ in ſingulis ſecūdū ꝓpriū modū rerum. ⁊ ideo eē ubiqꝫ ꝓpe acceptū ſoli deo cōpetit. Aliis aūt rebus ꝯpetit eſſe vbiqꝫ īꝓpe. Unde diſtinguit̄ mod⁹ quo deus ē vbiqꝫ. ⁊ quo alie res quibus aliquo modo ꝯpetit eſſe vbiqꝫ. Nam hi⁹ dicūt̄ eſſe vbiqꝫ. quia ſunt tm̄ ī his que ſūt ⁊ pñtia ſūt. de⁹ aūt nō ſolū in his que ſūt: ſed etiam ī imaginatis ⁊ ī preteritis ⁊ futuris. Itē alie res nō ſūt vbiqꝫ ſicut in loco vno: ſ ſicut in diuerſis locis. ſ deus ita eſt ubiqꝫ ꝙ eſt in quolibet ⁊ in toto: qa ei⁹ virt⁹ habet efficaciam non ſolū in id quod eſt ꝯmune vniuerſo: ſed etiam in id qđ eſt ꝓpum vnicuiqꝫ rei particulari. Et ideo eſt ē ī oīb⁹ ſicut in vno loco ⁊ ſicut in plurib⁹ quod eſt ꝓprie eſſe vbiqꝫ. Unde cū hoc modo ſolus de⁹ ſit vbiqꝫ: ſoli⁹ dei eſt ꝓpum eē vbiqꝫ. ¶Ad pmuꝫ ergo dicēdū ꝙ numer⁹ nō eſt in rebus numeratis ſicut ī loco: ſed ſicut accidēs in ſbiecto. Pretea un⁹ numerus licet ſit in omnib⁹ numeratis ſic vnica eſſentia: nō tn̄ ē in qualibet parte. quia nō quelibet ꝑs numeratur eodē numero. Itē numer⁹ non eſt omnino vn⁹: ſ multitudo q̄daꝫ. De⁹ autem eſt in reb⁹ ꝑ ꝟtutē ſuam

⁊ in ſingulis opaꝛ:ut dictū ē. ¶ Ad z^m dō ꝙ vniuerſale dr̄ eē vbiqꝫ ⁊ ſemp magis ꝑ remotōez q̄ꝫ ꝑ poſitionē. Nō enī dr̄ vbiqꝫ eſſe ⁊ ſemp eo ꝙ ſit in oī loco ⁊ in oī tpe: ſ; qa abſtrahit ab his q̄ determināt locū ⁊ tpūs determinatū. ⁊ p̄terea uniuerſalia nō ſūt ſbſiſtētia. ¶ Ad tertiū dō ꝙ ſba ſpūalis excedit corpalem exceſſu dignitatis nature: ſ; non in ꝟtute agendi: īmo videm⁹ ꝙ multe ſb̄e ſpūales hn̄t determinata corpa in qb⁹ agant. ſicut aīa rōnalis corp⁹ hūanū. ¶ Ad 4^m dō ꝙ nō eē ubiqꝫ ꝑ totū regnū ē ex defectu regis terreni ꝓpter circūſcriptionez ſue ſbe. De⁹ aūt cū ſit incircūſcript⁹ ē vbiqꝫ ⁊ tn̄ ſi nō eēt vbiqꝫ: nihilomin⁹ gubernaret oīa ꝓuidentia ſua. Un̄ in rege terreno nō eſſe pn̄s eſt ad defectū: ſ; ꝙ gubernet in abſentia eſt ad ꝯmēdationē. de⁹ aūt ⁊ vbiqꝫ eſt ⁊ oīa gubernat. ¶ Ad 5^m dō ꝙ hi⁹ diſtātia ⁊ ꝓpinqtas creaturarū ad deū non eſt ſm locū: ſ; ſm ſīlitudinē ⁊ diſſīlitudinē. Nā illa que magis aſſīlianꝛ deo dicim⁹ eē ſibi ꝓpīqora que ꝟo magis recedūt a ſīlitudine ipſi⁹ dicim⁹ eē ſibi remotiora. ¶ Ad 6^m dō ꝙ dato ꝙ tota machina mūdialis eēt vnū corp⁹ ꝯtinuū: non tn̄ ꝓpter hoc poſſet imaginari ꝙ eſſet vbiqꝫ: ſ; in vno loco tm̄: qa totū illō in quo eēt acciperꝛ ꝑ vno loco: ⁊ ſic nō attingeret quodl; ꝑticulare qō eē vbiqꝫ ꝯplectiꝛ in ſua rōne.

¶ Articul⁹. z⁹.

Circa cognitōez ꝟo dei q̄rebaꝛ. vtrum de⁹ cognoſcat malū ꝑ bonū. ⁊ videꝛ ꝙ n̄ quia cognoſcere vnū ꝑ aliud ꝑtinet ad defectum cognitōis. ſ; in diuina cognitione null⁹ poteſt eē defect⁹. g̊ videꝛ ꝙ de⁹ non cognoſcat malū ꝑ bonū. ¶ Preterea cognoſcere vnū per aliud eſt in cognoſcēdo diſcurrere. S; in diuina cognitōe non eſt diſcurſus. g̊ cū cognoſcere malū ꝑ bonū ſit cognoſcere vnū ꝑ aliud: uideꝛ ꝙ de⁹ nō cognoſcat malū ꝑ bonū. ¶ Pretēa qcqd deus cognoſcit cognoſcit per eēntiā ſuā. S; malum nec eſt effect⁹ dīne eēntie: neqꝫ eſt ei oppoſitū. vt dicit aug⁹. g̊ videꝛ ꝙ de⁹ nō cognoſcat malū per bonum ¶ Preterea phs dicit in. z. de aīa. ꝙ intellect⁹ qui ſemp eſt in actu non cognoſcit ꝓuationē. S; intellect⁹ diuin⁹ eſt ſemp in actu. g̊ ꝛc. ¶ Pretēa omne qō cognoſcit: cognoſciꝛ ꝑ aliquā ſīlitudinē ipſo cognoſcēte exiſtētē. S; malū nō h; aliquā ſīlitudinē in deo. g̊ de⁹ nō cognoſcit malu; per aliqō bonū qō in eo exiſtat. Con̄ eſt qō Aug. dicit ꝙ malū cognoſciꝛ ſm ꝙ ab ipſo bono diſcordat. ¶ R̄x⁹ dicēdū ꝙ ꝓpa cognitio vniuſcuiuſqꝫ rei ē ſm ꝙ cognoſciꝛ per ꝓpam rōnē. In cognoſcibilibus autē quedā ſunt que hn̄t rōnē ꝓpā abſolutā vt hō ⁊ lapis. q̄ꝝ ꝓpa rō nō depēdet ex alio. Quedā ꝟo ſunt que nō hn̄t ꝓpam rōnē abſolutā ſ; ex alio depēdētē. ſicut eſt in relatis ⁊ ꝓuatiuis ⁊ in negatiuis: quoꝝ rō depēdet ex ordine: quē hn̄t ad alia Naz ratio cecitatis nō eſt abſoluta ſ; dependēs: in quantū h; ordinē ad uiſum: cui⁹ eſt ꝓuatiua. Cū g̊ de⁹ oīa cognoſcat ſm ꝓprias rōnes. dico ꝙ

illa quoꝝ ratio eſt abſoluta: cognoſcit abſolute: ⁊ non per aliquod aliud. Illa vero quoꝝ ratio eſt dependens ⁊ in ordine ad alia. cognoſcit ſm ordinē ad illa ex quibus dependēt. Cū ġ ratio mali nō ſit abſoluta ſed dependēs. inquātū. ſ. diſcordat a bono creato. cognoſcit maluꝫ ſm ordinē ad bonum. ſm ꝙ. ſ. diſcordat ab ipſo bono. ¶ Ad p̄mū ġ dicēdū ꝙ in illis que hn̄t rōnem abſolutaꝫ eſt ad defectum cognitionis cognoſcere vnū per aliud. ſed non in illis quoꝝ ratio eſt ad aliud. vt dictum eſt. ¶ Ad ſecūdū dicēdū ꝙ cognitio diſcurſiua eſt cognoſcere vnum cognitū per aliud cognitū abſolute. Sed cognoſcere vnū incognitū per aliud cognitū ad quod ordinatur nō eſt diſcurrere cognoſcendo ⁊ hoc modo cognoſcit malū. ¶ Ad tertiū dicēdū ꝙ licet malū non ſit oppoſitum diuine eſſentie. tamē eſt oppoſitū effectui diuine eſſentie. nā bonum increatū non habet malum oppoſitum: ſed bonis effectibus qui cauſant a bono increato opponitur malū. ⁊ inquantū diſcordat ab his effectibꝰ cognoſcit. ¶ Ad quartum dicendū ꝙ illud habet locum ī illo intellectu qui cognoſcit res ꝑ adequationē ⁊ ſpēs ſuas. ⁊ iſte modus cognoſcendi non eſt in deo qui cognoſcit omnia per eſſentiā ſuaꝫ.
Ad quintū dicēdū ꝙ licet malum non habeat aliquam ſimilitudinem in deo: tamen oppoſitū mali. ſ. bonū creatū habet ſimilitudinē in deo: ſic in cauſa ſua. ⁊ ita bonū cognoſcit per ſe ipm̄. malū ꝟo per bonū.

¶ Articulꝰ. 3ꝰ.

Circa p̄deſtinatōeꝫ querebatur vtrum p̄deſtinatio imponat neceſſitatē. Et oñdebat ꝙ ſic. Conſtat enī ꝙ p̄deſtinatꝰ omnino ſaluat. Sꝫ hoc nō eſt niſi neceſſariū eſſet p̄deſtinatū ſaluari. videt ġ ꝙ p̄deſtinatio neceſſitatē imponat. ¶ Preterea ad ro. 9. dicit apoſtolus. Nō eſt volētis neqꝫ currētis ſꝫ miſerētis dei. ġ uidet ꝙ quicquid eſt de ſalute: ſit ex ſola p̄deſtinatōe diuina ⁊ ex nullo alio. Et ſic videt neceſſitatem imponere. ¶ Contra. Augꝰ. dicit. Qui creauit te ſine te nō iuſtificabit te ſine te. ¶ Rñ° dicēdū ꝙ p̄deſtinatio certitudineꝫ habet: ⁊ tamen neceſſitatem nō imponit. In predeſtinatōe enim tria ſūt cōſideranda. quorum duo preſupponit ipſa predeſtinatio. ſcilicet p̄ſcientiā dei ⁊ dilectionē. ideſt voluntatem qua vult predeſtinatum ſaluare. ⁊ tertium eſt ipſa predeſtinatio: que nihil aliud ē q̄ directio ī finem: quē vult deus rei dilecte. Quodlibet autem horum trium certitudinem habet. ⁊ tamen neceſſitatem nō imponit. Et ꝙ preſciētia diuina certitudinem habeat patet. Deus enim cognoſcit res nobiliori mō q̄ nos cognoſcamus. Nam cognitio noſtra eſt in tempore. ⁊ ideo intuitus noſter reſpicit res ſecūdum rōnem temporis. ſcilicet preſentis preteriti ⁊ futuri. vt ſcilicet cognoſcat preterita vt p̄terita. preſētia vt preſētia. futura vt futura ⁊ certitudinalr̄. Cognitio ꝟo diuina ē ſup̄ tp̄s

⁊ menſurat̃ eternitate ſolum. ⁊ iõ
ñ cognoſcit ꝓut ſunt in tẽpoꝛe:ſed
ꝓut ſunt in eternitate.ſ. ꝓut ſunt
pñtia. ⁊ hoc tã neceſſaria ꝙ̃ ꝯtin-
gentia.vnde omnia cognoſcit tãꝙ̃
pñtia in ſua pñtialitate. Cum ergo
etiam intellectus noſter certitudi-
naliter cognoſcat pñtia.multo ma
gis deus omnia ſibi pñtia certitu-
dinaliter cognoſoſcit: exquo nulla
neceſſitas rebus cognitis inducit̃.
ſicut videmus ꝙ aliquis exiſtens ĩ
loco eminenti videt certitudinalr̃
oꝛdinẽ venientiũ aliquoꝝ euntiũ
per vias. ⁊ alius in plano exiſtens
videt niſi que ſunt ſibi pꝛeſentia.⁊
tamen hominibus iſtis ex hoc nulla
neceſſitas imponitur. Nam hoc nõ
eſt niſi ex hoc ꝙ in alto exiſtens in-
tuet̃ omnia vt pñtia: que eunti in
plano ſũt pꝛeterita.ſ. illa que retro
ſunt. Pꝛeſentia illa.ſ.que ſunt iux
ſe ⁊ futura illa.ſ.que anterioꝛa ſũt.
Qꝛ aũt voluntas diuina certitudi-
nẽ habeat: ⁊ tamẽ neceſſitatẽ non
imponat.ſic patet. Uolũtas enĩ dei
eſt efficax ⁊ perfecta cauſa oĩũ reꝝ
quia omnia quecunꝙ voluit dñs
fecit.Cuius perfectio ⁊ efficacia ap-
paret ex hoc ꝙ non ſolum mouet ⁊
cauſat res:ſ; etiam dat eis talẽ mo-
dum cauſandi: inquãtũ cuilibꝫ rei
determinatũ modũ ꝯtulit:quo ſuoſ
effectus ꝓduceret. Unde quia ip̃e
voluit quedã eſſe in vniuerſo ne-
ceſſaria:⁊ quedam ꝯtingentia: cõ-
ſtituit quaſdam cauſas: qbꝰ ꝯtulit
vt ꝯtĩgẽt̃ cãrẽt:⁊ q̃ſdã qbꝰ ꝯtulit
vt neceſſario cãrent effectꝰ.Uñ vo
luit iſtũ vel illũ effectũ nõ ſolũ eſſe
ſ; etiã tali mõ eſſe.ſ.vel ꝯtingenter
vel neceſſario.ſicut ꝙ voluit petrũ
nõ ſolũ currere: ſ; etiã cõtingenter
currere.⁊ ſimilr̃ voluit iſtũ vel illũ
hoĩem ſaluare: ſ; eo mõ vt arbitrii
libertatẽ nõ perdẽr.⁊ ſic ꝙ Petrus
vel Martinꝰ ſaluetur: hꝫ duas cãs
vnam.ſ.voluntatẽ diuinam: ⁊ hec
hꝫ certitudinẽ. Aliã libeꝝ arbitriũ
⁊ hec hꝫ ꝯtingẽtiã.Et ſic eſt ĩ aliis
rebus.quia ſi ſint ꝯtingentia ꝓueit
eis ex cã ꝓxima. Qꝛ vero ſint certa
⁊ neceſſaria:ꝓuenit eis ex cã pᷓma.
Unde pᷓma cauſa rerum.ſ.diña vo
luntas etiam de ꝯtingentibꝰ certi-
tudinẽ habet.ex qua quidẽ certitu-
dine non imponit̃ ipſis rebꝰ aliqua
neceſſitas. quia non ſolum vult ea
eſſe: ſed tali modo eſſe. ſcꝫ neceſſa-
rio vel ꝯtingẽter.vt dictum eſt.Qꝛ
vero pꝛedeſtinatio certitudinẽ ha
beat ⁊ neceſſitatẽ non imponat:ſilr̃
patet.Motus enim vel directio vl̃
pꝛopoſitum dirigendi in finem qđ
eſt ipſa pꝛedeſtinatio eſt ſecundum
ꝯſtitutionẽ ⁊ oꝛdinem cauſarum a
deo conſtitutarũ.Conſtat autem ꝙ
quãdo ſunt due cauſe oꝛdinate:qua
rum vna eſt neceſſaria ⁊ alia contĩ
gens:effectus ſemper eſt contingẽs
In pꝛedeſtinatione autem ſunt due
cauſe:quarum vna eſt neceſſaria.ſ.
ipſe deus.⁊ alia eſt contingens. ſcꝫ
ipſum liberum arbitriũ.⁊ ideo opꝫ
effectum p̄deſtinationis contingen
tem eſſe.Unde quia deus ſcit ⁊ vlt
iſtum vel illum conſequi talem finẽ
pꝛedeſtinatio certitudinem habet.
quia vero deus vult vt ſecundũ li-
bertatẽ arbitrii ĩ talẽ finẽ dirigat̃.

Ideo huiuſmodi certitudo nullam predeſtinato neceſſitatem imponit ¶ Ad primum ergo dicendū q hic p̄deſtinat⁹ omnino ſaluatur: eſt ex certitudine diuine p̄deſtinationis. non tamē eſt ibi neceſſitas abſoluta ſed cōditionalis. quia ſi talis eſt predeſtinatus neceſſario ſaluat᷑. non autem eſt neceſſarium ſimpliciter. ¶ Ad ſecūdū dicēdū q verbū apoſtoli non eſt ſic intelligēdū: quin ſit neceſſarium velle ⁊ currē ex parte noſtra. ſed qa p̄ncipiū p̄mum bene operandi non eſt a nobis ſed ex miſericordia diuina infundēte grām nihilomin⁹ tamen oportet q ex pte noſtra ſit aliquod principium.

¶ Articul⁹. 4⁹.

Circa angelos queſitū fuit de motu angeli. ſ. vtrum motus eius ſit in inſtanti. Videtur q ſic. Conſtat enim q mutatio angeli ſimplicior eſt omni mutatione corporali. Sed inuenit᷑ aliq̄ mutatio corporalis in inſtanti ſicut illuminatio: ⁊ huiuſmodi. ergo multo magis motus angeli eſt ī inſtāti ¶ Preterea nobiliſſime creature cōpetit nobiliſſim⁹ mot⁹. nobiliſſim⁹ autem mot⁹ eſt ille q̄ fit in inſtāti. ergo competit nobiliſſime creature. ſ. angelo. ¶ Contra. Omnis motus habet prius ⁊ poſterius. Prius aūt ⁊ poſterius in motu eſt numer⁹ temporis. ergo in omni motu eſt temp⁹ ergo nullus motu ſ etiam angeli eſt in inſtanti. ¶ R̄ᵒ dicendū q omnis mutatio habet duos terminos quoſ nō cōtingit ſimul eſſe. Unde impoſſibile eſt q aliquis motus vel mutatio ſit in inſtanti hoc modo q idē inſtans ambos terminos cōplectat᷑. Unde ſciendū q in rebus corporalibus duo termini motus vel mutationis dupl̄r poſſunt ſe habere. Uno modo q ſit aſſignare inſtans in quo termin⁹ ad quem p̄mo eſt. ⁊ aliud īſtās ī quo termin⁹ a quo vltimo eſt. ⁊ ſic cum inter quelibet duo īſtātia ſit temp⁹ mediū: ſequit᷑ q de vno termino mot⁹ ī alium fiat trāſitus per tempus. ⁊ ſic talis mutatio eſt ī tempore ⁊ nō ī inſtāti. hoc aūt cōtingit quādo inter duos termīos motus eſt aliquod mediū accipere. ſicut inter albū ⁊ nigrū: ⁊ inter eē hic ⁊ ibi. Sed aliqui termini mutationis ſūt īter quos nō eſt accipere medium. Sicut īter albū ⁊ nō albū Inter ignē ⁊ nō ignē. inter tenebroſum ⁊ luīoſum. quia affirmatio ⁊ negatio ſūt ſ̄ʒ ſe īmediata. ⁊ ſimil̄r p̄uatio ⁊ forma ī ſbiecto determinato. ⁊ ī talib⁹ lʒ ſit accipere inſtās in quo p̄mo eſt termin⁹ ad quē: nō t̄n ē accipere inſtās ī quo vltimo eſt terminus a quo. Cū enī īter quelibet duo īſtātia ſit tempus mediū: ſeq̄ret q ī illo tp̄e medio ī neutro extremoꝝ eēt. qd̄ eſt īpoſſibile: cū ſint extrema oīo īmediata. Opʒ ḡ dicē q cū illō īſtās ī quo p̄mo ē termin⁹ ad quē ſit termin⁹ alicu⁹ temporis q ī toto tp̄e p̄cedēti duret termin⁹ a quo. ⁊ ſic cū inter tēpus ⁊ inſtans qd̄ eſt terminus temporis: nō ſit tēpus medium. n̄ ſit trāſit⁹ de vna extremitate ī aliā in tēpore ſ̄ in īſtāti primo deſinit eſſe terminus a quo: ⁊ incipit eſſe termin⁹ ad quē. ⁊ hi⁹

mutatões dicūť eē instātanee: ſicut illuīatio generatio ⁊ corruptio. Sȝ opȝ ꝙ iſte mutationes ſint termini motuū ꝯtinuoꝝ ⁊ in tempore exiſtē tium: quia tempus in quo eſt ultimo termin⁹ a quo menſurat aliquē motum ſm ꝙ ſbiectū accedit ad terminum ad quem. ſicut per alterationē materia diſponiť ad formā. ⁊ ꝑ motum localem corpus luminoſuȝ accedit ad ſitū in quo illuminat. ⁊ ſm̄ hꝰ dr̄ ꝙ generatio ⁊ corruptio ſūt termini alteratōis: ⁊ illuminatio mot⁹ localis. Sic ḡ due ſunt mutationes corporaliū. Sȝ neutra harū pōt eſſe in motu angeli. Cum enim motus angeli attendať ſm diuerſos ꝯtact⁹ ꝟtuales angeli ad diuerſa loca: qui quidē ꝯtact⁹ nō ſunt ꝯtinui: ſequiť ꝙ mot⁹ angeli non ſit ꝯtinuus. ⁊ ita tempus qd̄ ꝓprie menſurat motum angeli nō eſt ꝯtinuū: cū cōtinuitas temporis ſit ex ꝯtinuitate mot⁹. vt dr̄ in. 4. phi. Non enī poteſt dici ꝙ motus angeli menſuretur tempore ꝯtinuo: qd̄ eſt numer⁹ mot⁹ celi. quia motus angeli nō depēdet ex motu celi. ⁊ ſic ſequiť ꝙ mot⁹ angeli menſureť quodā tpe in quo ſunt in īſtātia ſibi ſuccedētia ſine ꝯtinuatione qa tpūs ex hoc ꝙ eſt numer⁹ nō eſt ꝯtinuū: ſꝫ ex hoc ꝙ eſt numer⁹ mot⁹ ꝯtinui. Sic ḡ in motu angeli duo extrema mot⁹ nō ſunt in duob⁹ inſtantib⁹: inter que ſit temp⁹ mediuȝ neqȝ iterū vnū extremoꝝ eſt in tpe ⁊ aliud in inſtāti: qd̄ terminat tp̄s. ſꝫ duo extrema ſunt in duob⁹ inſtātibus inter que nō eſt tp̄s mediū. ⁊ ſic opȝ dicere ꝙ mot⁹ angeli ſit ī tpe lȝ alio modo q̄ȝ mot⁹ corporales ſunt in tpe. ¶ Ad pͥmū ḡ dd̄ q̄ mutatio angeli ſꝫ ꝑdicta ōn̄ diť eē ſimplicior q̄ aliqua mutatio corporalis. Eſt. n. ſimplicior q̄ȝ illa mutatio cui⁹ duo extrema ſunt in duob⁹ inſtātib⁹ inter que cadit tp̄s mediū. tamē inť duo inſtātia mot⁹ angeli non cadit tp̄s mediū. Silr̄ etiā ſimplicior eſt q̄ȝ illa cui vnū extremū eſt in toto tēpore ꝯtinuo: cum vnū extremū ſit in inſtanti indiuiſibili. ⁊ tamē nō intercidit temp⁹ mediū ſicut nec ibi. ⁊ qa eſt ſimplicior: ideo etiaȝ ſequiť ꝙ ſit nobilior. Unde patet ſolutio ad 2m.

De inde queſitū eſt de hoīe. Et circa hoc queſitū eſt de partib⁹ nature humane. De ſacramētis gratie. Et de ꝯuerſatione humane vite. Circa pͥmum querebāť duo. ¶ Primo de anima Secūdo de corpore.

¶ Articul⁹. 5⁹.

De anima autē queſitum eſt vtrū ſint eiuſdē ſbē anima ſenſitiua ⁊ intellectiua. Et oſtēdebať ꝙ non. Nā aīa ſenſitiua educiť de potētia materie. intellectiua ꝟo ē ꝑ creationē. Nō ē ḡ eadē ſba utriuſqȝ. ¶ Preterea in nulla ſba que ſit vna ⁊ eadē eſt eodeȝ tēpore mot⁹ ad oppoſita. Sȝ ſenſus ⁊ ratio eodē tpe moueť ad oppoſita. ſic dič apl's ad ro. 7. Uideo aliā legē ī mēbris meis repugnātē ⁊c. ḡ ſenſitiua ⁊ rōalis nō ſūt uni⁹ ſbe. ¶ Preterea corruptibile ⁊ incorruptibile non ſūt eiuſdem generis. ergo nec idem numero. Sȝ aīa ſenſitiua eſt corruptibilis. intellectiua ꝟo incorruptilis.

ergo ſenſitiua ⁊ intellectiua nō ſūt eedē numero. ⁊ ſic nec eiuſdē ſbe.

¶ Preterea aīa ſenſitiua eſt ↄmūis nobis ⁊ brutis. Sꝫ in brutis educitˀ de potētia materie. ergo ⁊ in nobis. nō eſt ergo eadē cū intellectiua que eſt per creationē. ¶ Contˀ. Uniᵘˢ pfectibilis vna eſt pfectio. Sꝫ corpᵘˢ hūanū eſt vnū pfectibile. ergo aīa que eſt eiᵘˢ pfectio eſt vna. ¶ Rꝫ° dō ꝙ circa ordinē formaꝝ eſt duplex opinio. Una ē Auicebron. ⁊ quorūdā ſequaciū eiᵘˢ q dicūt ꝙ ſm ordinē generꝝ ⁊ ſpeꝝ ſunt diuerſe forme ſbales ſibi īuicē aduenietes. ſicut eſt ſba eſt corpus ē aīatum ⁊ eſt aīal. dicūt ergo ꝙ quedā forma ſbalis eſt per quā eſt ſba tm̄. ⁊ poſtea eſt quedā alia p quā ē corpus. deinde eſt ⁊ alia per quam eſt animatū: ⁊ alia p quā eſt aīal. ⁊ alia p quā eſt homo. ⁊ ſic dicūt de aliis formis ſbalibᵘˢ rerū. Sꝫ hec poſitio ſtare nō pōt. qa cū forma ſbalis ſit que facit hoc aliqd. ⁊ dat eē ſbale rei: tūc ſola pma forma eſſet ſbalis. cū ipſa ſola daret eſſe ſbale rei ⁊ faceret hoc aliqd. oēs aūt poſt pmam eēnt accñtalr aduenientes: nec darēt eſſe rei ſimplr: ſ eē tale. ⁊ ſic in amiſſione uel acqſitōe ipſarū nō eēt generatio ⁊ corruptio: ſ tm̄ alteratio. vñ pꝫ hoc non eſſe uerū. Simile etiam eſſet in potētiis anime. nam ſola pma. ſ. vegetabilis eſſet forma ſbalis: ⁊ faceret hoc aliquid. alie ꝟo eſſent accidētales. qḋ omnino ſalſū Et ideo dicendū eſt ꝙ hiᵘˢ forme differūt ſm pfectū ⁊ impfectū. Eſt enī aliqua forma que nō dat niſi eē corpus tm̄. Aliqua eſt magis pfecta ꝙ etiam dat eē ⁊ viuere quocūq mō viuendi. aliqua que cū his dat etiā ſenſum. vñ pꝫ ꝙ ſemꝑ vltima ē pfectior primis: ⁊ hꝫ ſe ad priores ſic pfectiſſima ad impfectiſſimā. ⁊ iō quicqd cōtinetˀ in ipſis totū eſt ꝟtute in vltima. vñ dicēdū eſt ꝙ vna ⁊ eadē eſſentia eſt anime ſenſitiue ⁊ intellectiue. ſ intellectiua hꝫ ſe ad ſenſitiuā ſicut pfectū ad impfectū. Q2 autē ſpālr aīa ſenſitiua ⁊ intellectiua ſūt vniᵘˢ eſſentie ſignū eſt: quia niſi vires aīe radicaretˀ in vna eſſentia nūꝗ una impediretˀ ab alia: nec etiā virtᵘˢ vniᵘˢ redūdaret in aliā. Jtē cū intellectᵘˢ non hēat determinatū organū ī corpore: quo mediāte exercꝫ opatōes ſuas: ad qḋ viniretˀ corpori niſi eſſet eiuſdē eſſentie cū aīa ſenſitiua. Sic ergo pꝫ ꝙ vna eſſentia eſt aīe ſenſitiue ⁊ intellectiue. ſ differūt ſꝫ perfectū ⁊ impfectū. vt dictū eſt.

Ad pmū ergo dō ꝙ aīa ſenſitiua educitˀ de potentia materie in brutis. in nobis vero non: ſed eſt per creationem: cum eius eſſentia ſit eſſentia anime rōnalis que eſt per creationem. ¶ Ad ſecūdum dicendum ꝙ non eſt inconueniens aliquid idem exiſtens ſecundum diuerſas vires vel partes moueri ad oppoſita. ⁊ ideo li et ſbſtantia anime humane ſit eadem ſenſitiue ⁊ intellectiue: tamen poteſt ſecundum diuerſaſ partes ⁊ vires moueri ad oppoſita. ut. ſ. ſenſus moueatur ad ea que ſunt ſibi ppa. ⁊ rō ad ea ad que ordinatˀ. ¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ lꝫ incorruptibile nō ſit idē cū corruptibili: tn̄ inuenitˀ aliqd incorruptibile: qḋ habet aliquā

ꝓꝓetatē ↄmunē corruptibili. ⁊ ſic ē ĩ aĩa rōali. Nā ipa ſb̃a aĩe ē incorruptibilis: nihilominꝰ tñ hꜫ aliqd ĩ ſe .ſ. ſenſitiuū. qḋ ē ↄmune etiā corruptibili. ¶ Ad 4ᵐ ḋḋ ꝙ lꜫ aĩa ſenſitiua ſit ↄmunis in nobis ⁊ brutis qᵐ ad rōnē generis: tñ quātū ad rōnē ſpẽi alia eſt in hoĩe ⁊ alia in brutis ⁊ ſilr̃ alia in aſino ⁊ alia in equo ⁊ ĩ boue. ⁊ ẜm ꝙ differūt aliqua aliqua ſpẽ: ita etiā differt in eis aĩa ſẽſitiã ⁊ ideo non ſeqᷓ: ꝙ ſi in brutis educaᷓ de potētia materie ꝙ etiā in homine. quia in hoĩe eſt altioris ſpẽi. ⁊ eſt per creationē.

¶ Articulꝰ. 6ꝰ.

De corpore aūt q̃ſitū ē vtrū reſurgat idē numero. ⁊ oñ debaᷓ ꝙ nō. qa ẜm pħm in topi. illud dr̃ idē numero: qḋ ē ideꜫ ꝓprio accñte ⁊ diffinitiōe. Sꜫ corpꝰ ĩ reſurrectione nō hēbit eadē ꝓpria qa mō riſibile tūc nō. nō eadē accidētia: qa nūc albus criſpus niger ⁊ hꝰ: que tūc nō erūt. nō eadē etiaꜫ diffinitio qa mō diffiniᷓ p mortale. tūc ꝟo nō mortale erit. ḡ videᷓ ꝙ ñ reſurgat idem numero. ¶ Preterea idētitas materie facit idē numero. Sꜫ mã corporis reſurgētꝭ ñ erit eaḋ cū corpe qḋ nūc ē: cū multe forme reiterēᷓ in ea. ḡ corpꝰ nō reſurget idē numero. ¶ Preterea pħs dic̃ in li. de aĩa. ꝙ nō ē eadē ſtatua numero que deſtruiᷓ ⁊ de eodē ere reficiᷓ. Pari ḡ rōne corpꝰ qḋ mō corrūpiᷓ ñ erit idē numero cū eo qḋ reſurget.

Preterea ↄſtat ꝙ hō hūanitate ē hō ⁊ vna hūanitate vnꝰ hō. Sꜫ ĩ corpe qḋ nūc eſt ⁊ qḋ reſurget erūt due hūanitates. qa p mortē deſtruiᷓ forma totiꝰ. ḡ erūt duo hoĩes. ⁊ ſic vr̃ ꝙ corpa nō reſurgēt eadē numero.

¶ Cōᷓ. Job. 19. Quē viſurꝰ ſum ego ipe ⁊c. ¶ Rẜo ḋḋ ꝙ ad h̃ ꝙ aliqd ſit idē numero reqriᷓ idētitas ꝓncipiorꝝ eēntialiū. Uñ qḋcūqꜫ ꝓncipiorꝝ eēntialiū etiā in ipo indiuiduo variēᷓ: nccẽ ē etiā idētitatē variari. Jllud aūt ē eēntiale cuiuſlibet īdiuidui: qḋ eſt de rōe ipiꝰ. ſic cuilꜫ rei mãli ſunt eēntialia mã ⁊ forma. uñ ſi accñtia varieᷓ ⁊ muteᷓ: remanētibꝰ ꝓncipiis eēntialibꝰ indiuidui: ipm indiuiduū remanet idē. Cū ḡ ꝓncipia eēntialia hoĩs ſūt aĩa ⁊ corpus: ⁊ hec remaneāt: quia reſurget eadeꜫ aĩa ⁊ idē corpꝰ: dicēdū ꝙ corpus hoĩſ reẜget idē numero. ¶ Ad pᵐ ḡ ḋḋ ꝙ obiectio illa ꝓcedit ex falſo ĩtellectu lr̃e. Nō enĩ dr̃ idē numero illḋ qḋ hꜫ idē accñs nc̃ ⁊ poſtea: ⁊ idē ꝓpriū. ẜ illḋ eſt idē numero qḋ ē idē cū accñte ⁊ idem cum ꝓprio. ſicut cū ſbiectū eſt idem cuꜫ accñte ꝓprio ⁊ diffinitiōe. ⁊ ñ illa q̃ hēnt iḋ accñs idē ꝓpū ⁊ vnā diffinitōeꜫ vñ pꜫ ꝙ obiiciēs falſe ĩtellexit textū. dato aūt ꝙ ẜm illū ĩtellectū ꝓcedat obiectio. ḋḋᵐ ꝙ intellr̃ de accñtibꝰ indiuiduātibꝰ. ſ. de dimēſioībꝰ. ⁊ erūt hec ĩ corpibꝰ glꝭificatꝭ. Jtē erit ibi idē ꝓpū. ſ. riſus. Job. 8. Jmplebiᷓ os tuum riſu ⁊ labia tua iubilo. De diffinitōe ꝟo ḋḋ eſt ꝙ licꜫ reſurgat immortale. tamen vera mortalitas nō tolleᷓ ab eo: quia natura hūana erit ibi q̃ ex ſe hꜫ ꝙ ſit mortalis.

Ad 2ᵐ ḋḋ ꝙ lꜫ eadē mã faciat ideꜫ numero: nō tñ mã nuda nec q̃ facit

p̄nm in numero. ſ; vna mā fm q eſt
ſb dimēſionib⁹ terminātib⁹ ipſam:
facit idē numero. vn̄ lȝ multe forme
reiterēt in mā corporis reſurgētis:
tn̄ reſurget corp⁹ ſb eiſdē dimēſio/
nib⁹ ⁊ cū eiſdē pncipia eētialib⁹.
Ad 3m dō q aug. dicit ↄtrariū.
Ipſe enim vult ſi ſtatua reficiat ex
eodē ere: q ſit eadē numero. nihilo/
min⁹ tn̄ dicendū q oīa artificialia
ponūt dupl'r. in genere: vl' in ſpecie
qa vel p mām ſuā vel p formā ſuaȝ
Nālia aūt ponūt in genere vel ſpē
tm̄ p formaȝ ſuā. forme aūt artifici/
ales qa ſunt accn̄tia iō opȝ q collo/
cēt in genē vel ſpecie p mām. nāles
ꝟo nō qa ſunt ſbales. dico ḡ q ſi cō
ſideret ſtatua put ponit ī genē vel
ſpē p māȝ ſuā: ſic reficit eadē ſtatua
Si ꝟo ↄſideret put ponit ī gn̄e vel
ſpecie p formā: ſic dico q nō reficit
eadē ſ; alia: qa alia eſt forma hui⁹ ⁊
alia illi⁹. in corpe aūt nō eſt ſic. qa ī
corpore erit eadē forma. Ad 4m
dō q nō ſunt due humanitates in
corpe qd corrūpit ⁊ qd reſgit: ſed
vna: quia principia eſſentialia non
mutant ſ; ſunt eadē.

D E ſacris ꝟo grē queſita ſūt
tria. Primo de ſacro cō/
firmationis. 2° de ſacro
eucariſtie. 3° de ſacro mr̄imonii.

Articul⁹. 7⁹.

C Irca pmū querit vtrū ſol⁹
epūs debeat ↄferre ſacr̄m
ↄfirmatōis: vel etiā ali⁹. ⁊
videt q nō ſolū epūs: ſ; etiā q glibȝ
ſacerdos poſſit ↄferre. Cōſtat eniȝ
q in ↄfirmatiōe ↄfert grā ſpūalis.
Sȝ hui⁹ grē collatio ſic eſt ordinata
vt nō poſſit impediri. cōſtat aūt q
per abſentiam epōꝝ multotiēs im
pedit. qa non ſunt vbiqȝ pn̄tes. ḡ
dȝ ↄferre p miniſteriū ſacerdotū q
ſūt vbiqȝ pn̄tes. Preterea ſacra
inſtituta ſunt ppter vtilitatē. ergo
debēt eo mō ↄferri quo ↄpetit vti/
litati oīum. nō aūt cōpetēt vtilita
ti ſi ſol⁹ epūs ↄferret hoc ſacr̄m: in
quo dat robur ſpūs ſācti: qa nō oēs
hn̄t opportunitatē epi. ḡ dȝ fieri p
ſacerdotes p quos pn̄t oēs ↄſeq hāc
vtilitatē. Preterea ↄſtat q ſacrȝ
baptiſmi eſt mai⁹ qȝ ſacr̄m ↄfirmati
onis. Sȝ baptiſm⁹ pōt ↄferri p quoſ/
libet ſacerdotes. ḡ multo magis cō
firmatio. In cōtrariū eſt eccleſie
ↄſuetudo. Rn̄ dō q ppus miſter
ſacri ↄfirmatōis ē eps. ⁊ hoc pbat
rōne ⁊ auctorita. Rōne qdē qa cō/
firmatio ad hoc fit vt homo ī qdā
pfectione ↄſtituat: cū det ad robur
ſpūs ſancti. vt. ſ. homo ex hoc fiat
fortis ⁊ robuſt⁹ ad ↄfitēdū ⁊ ppo/
nēdū fidē corā regib⁹ ⁊ pncipibus.
vn̄ ⁊ ppter hoc fit in fronte vt nō
ptimeſcat nec ↄfūdat ppone fideȝ
corā oīb⁹ ⁊ defēdē. Sic aūt Dio. dic
tres ſūt actōes ierarchie. ſ. purgare
illuīare ⁊ pficere. purgare eſt ppūȝ
dyaconoꝝ. illuīare pſbroꝝ. ⁊ hō ↄſi/
ſtit maxime in eucariſtia. perficere
vero eſt epoꝝ. ⁊ iō oīa ſacra. q ad
perfectionē conferunt pertinent ad
collationē epi: que ſunt collatio or
dinum. ↄſecratio virginum ⁊ va/
ſorum: ⁊ confirmationis ſacramen
tū. vn̄ alius non poteſt conferre cō
firmationis ſacramentum niſi epūs
Hoc etiam pȝ auctoritate ſcripture

Cōfirmatio enī cedit in locū impoſitōis manuū. hoc aūt nō poterat fieri niſi p ſolos apl'os. vñ ꝛ p philippū q pdicauerat vbū dñi ī Samaria nō imponebāt man⁹. ſ apl'i qui erāt ieroſolimis audito ꝙ ſamaria recepit vbū dei: miſerūt ad eos petrū ꝛ Johēm. ꝛ poſtea ſeqt. Tunc imponebāt man⁹ ſup illos ꝛc. vñ cū epiſcopi ſuccedūt in locū aploꝝ: ſolis epis debet collatio ſacri ꝯfirmatiōis. Inuenim⁹ tñ ꝙ aliqua que in quadā pfectione ꝯſtituūt: ex diſpēſatōe ꝯmittūt ſimplicib⁹ ſacerdotibus. ſicut collatio minoꝝ ordinū. ꝛ hi⁹. qd etiā de ꝯfirmatōe fieri poſſꝫ cū diſpēſatōe: ſine q̄ null⁹ dꝫ ꝯferre hoc ſacrm niſi ſolus epūs. ¶ Ad pᵐ ḡ dō ꝙ nō oīa ſacra in qb⁹ ꝯfertur grā ſpūalis poteſt ꝯferre ſacerdos. vñ lꝫ in ſacro ꝯfirmatōis ꝯferatur grā ſpūalis: nō tñ ꝯpetit ſacerdoti qa pfectiori mō in ſacro ordinis cōfert grā ſpūalis. qd reſeruat ſolis epis pter pfectōem in qua ꝯſtituit Nec obſtat de impedimēto: qa pñt recurrere ad ciuitates in qb⁹ ſunt epi pñtes. et p hoc pꝫ ſolutio ad 2ᵐ ¶ Ad 3ᵐ dō ꝙ ſacrm baptiſmi eſt mai⁹ neceſſitate non pfectione. ꝛ iō pter ei⁹ neceſſitatē nō ſolū ſacerdotes ſ etiā quilꝫ xpian⁹ pōt baptizare in articulo neceſſitatis. vbi nō hr copia ſacerdotis: ſeruata nihilomin⁹ forma ſacri. Cōfirmatio vō qa non eſt adeo neceſſaria ꝛ cōſtituit in quadā perfectione. vt dictū eſt maiorib⁹ reſeruat. ſ. ſolis epis.

Circa ſacrꝫ eucariſtie queſita ſunt duo. ¶ Primo de illis qui excludūt a ꝯſecratione per fornicationē. 2° de illis qui excludūt a pticipatione ſacri p excōicationē. ¶ Articul⁹. 8°.

Circa pmū queſitū eſt. vtrū aliqs poſſit audire miſſaꝫ ſacerdotis fornicarii quin peccet mortalr. videt ꝙ non poſſit audire ſine peccato mortali. Eccl'ia enim pcepit ſb anathemate: ꝙ null⁹ audiat miſſam a fornicario ſacerdote. Sꝫ facere ꝯtra hi⁹ mandatū eſt peccatū mortale. ḡ ꝛc. ¶ Contra eſt ꝙ in multis locis p mūdū ſuſtinet. ¶ Rō dō ꝙ circa hoc eſt ꝯſiderādū ꝙ aliqd quantū ad ius naturale eſt per ſe malū: ꝛ aliqd malū ē quātuꝫ ad ius poſitiuū. Quicūqꝫ enī ſacerdos in pctō mortali exñs celebrat: peccat mortalr. vñ ſi cōſtaret mihi eū eē in pctō mortali ꝛ inducerē eū ad celebrādū peccareꝫ mortalr. ꝛ hō eſt ſm ipm ius nāle. qa hoc ē puocare eum ad pctm mortale. Jus aūt poſitiuū addit plus. ꝙ nō ſolū debeā inducere eū ad celebrādū: ſ etiaꝫ ſi audiā ei⁹ miſſam pecco mortalr. qd qdē inſtitutū eſt in penā ſacerdotiſ fornicarii. Attendendū tñ eſt ꝙ hō nō intellr de quolibet ſacerdote fornicario: ſ de publicis fornicariis: q pprie dicūt publici qñ iudicio ꝛ ſētentia eccleſie vocāt publici. Unde qcūqꝫ a tali fornicario publico audit miſſam peccat mortalr. ¶ Ad illud quod obr dō ꝙ ſi ſuſtinet a platis pter hoc non excuſat qa hō ē vel pter negligētiā: vel pter miſeriā ꝛ defectū ipſoꝝ platoꝝ: qui nō ſunt auſi corrigē alios: cū ī ſe mlta

corrigēda cogſcāt. uel ēt ꝑꝑt timorē
aliqn̄. vn̄ nō excuſant̄ ꝓpter hoc.

¶Articul⁹. 9⁹.

Circa 2ᵐ q̄ſitū fuit. vtrū ali-
qs loquēdo comedēdo ſeu
ſtando cū excoīcatis peccet
mortalr̄. videt̄ ꝙ ſic. qa mlti magrī
decretoꝝ ⁊ magni h̾ dicūt. ¶Pre
terea facē ꝯtra p̄cepta eccl'ie ē pc̄m
mortale. Sꝫ eccl'ia mādat ꝙ null⁹ lo-
quat̄: nec comedat cū excoīcatis. h̾
ḡ q fac̄ peccat mortalr̄. ¶Pretēa q̄-
dā decretal' dic̄ vbi ꝯſulebat̄ ſūm⁹
pōtifex. vtrū poſſet pticipari excoī
catis. ꝙ h̾ etiā p vitādo diſpendio
mortis nō dꝫ facē. ⁊ huiuſ aſſignat
cāꝫ dicēs. qa ē pc̄m mortale. videt̄
ḡ ꝙ qcūqꝫ in aliquo pticipat cū eis
peccat mortalr̄. ¶Cont̄ ē ꝙ nos vi
dem⁹ multos pfectos viros h̾ faciē-
tes: qui nullo mō hoc facerēt: ſi eēt
peccatū mortale. ¶Rᵒ dō ꝙ aliqs
p excoīcatōeꝫ ſeparet̄ a coīone fide
liū. nō aūt hoīum niſi p accn̄s: quia
in tm̄ ſepat̄ a coīone hoīum inq̄tū
ꝯuenit ſepari a coīone fideliū. dico
ḡ ꝙ aliquis pōt coīcare ſeu pticipa
re cū excoīcato directe ⁊ indirecte
directe qdē in his q̄ ſunt fideliū. ⁊
ſic ille qui hoc mō coīcat ſibi peccat
mortalr̄. Et h̾ cōtingit triplr̄. qa ſi
coīco ſecū in diuis ſic ſi orē p eo vl'
audiā miſſā cū eo: ⁊ ī aliis ſp̄ualib⁹
Jtē ſi ex ꝯtēptu: ⁊ h̾ in quocūqꝫ coī
cat qs cū eo q̄ſi ꝯtēnēs mādatū ec-
cleſie peccat mortalr̄. Jtē qcūqꝫ par
ticipat ſecū ī crīe ⁊ ī cā. Jndirecte
vō coīcat qs cū eo in his q̄ ſūt hoīs
ſic in vbo. in cibo ⁊ in his q̄ ſūt ſim-
plr̄ hūane ꝯuerſatōis. ⁊ ſm̄ h̾ n̄ pec
cat mortalr̄ ſ venialr̄: niſi faciat ex
ꝯtēptu. vt dictū ē. ¶Ad p̄mū ḡ di
cēdū ꝙ opinio decretiſtarū nō ē va
qa ipſi plus aſſētiūt ī his ⁊ ſequūt̄
ius hūanū q̄ diuinū: cū plus ſit aſſen
tiēdū diuino q̄ hūano. ⁊ iō melior eſt
opīo alioꝝ q dicunt ꝯtrariū. ¶Ad
2ᵐ dō ꝙ coīcare cū excoīcato dire-
cte ē ꝯtra p̄ceptū eccl'ie ⁊ eſt pc̄m
mortale. ſ indirecte nō ē cōt: ſ pter
p̄ceptū eccl'ie. ⁊ h̾ n̄ ē pc̄m mortale
ſ veniale. Un̄ ſciēdū ē ꝙ q̄dā ſūt p
ſe malū. ⁊ hec n̄ pn̄t fieri ſine pc̄ō.
ſic coīcare excoīcato in his que ſūt
excoīcati. ⁊ iō nō pōt fieri ſine pc̄ō
Quedā vō ſunt occaſiones maloꝝ
tm̄. ⁊ iſta pn̄t fieri ſine pc̄ō mortali
⁊ ſic eſt loq vel comedē cū excoīcat̄
¶Ad 3ᵐ dō ꝙ nō ſolū qs dꝫ ſbire
mortē an̄ q̄ peccet mortalr̄: ſ etiam
an̄ q̄ peccet venialr̄. qa pc̄m inq̄tū
pc̄m nūq̄ eēt eligibile. Si enī eſſet
eligibile nūq̄ eēt pc̄m. ⁊ ſic nō pec
carē ſi facerē. ⁊ iō p h̾ nō ꝯcludit̄ ꝙ
iō nō ſit pticipādū eis: qa ē peccatū
mortale. ⁊ q h̾ facit peccat mortalr̄
qa ēt ſi eēt veniale n̄ eēt pticipādū
eis. ⁊ tn̄ n̄ peccarꝫ mortalr̄ pticipā
do. vl' dō ē ꝙ decretalis illa intellr̄
de ill' q directe cōicāt excoīcat̄.

Circa ſacrm̄ mr̄imonii q̄ſita
ſūt duo. ¶Primo de male-
ficiat̄. ¶2ᵒ de frigidis.

¶Articul⁹. 10⁹.

Circa p̄mū q̄ſitū ē. vtrū ma-
leficia īpediāt mr̄imoniūꝫ.
videt̄ ꝙ nō. qa op⁹ dei ē for
ti⁹ q̄ dyaboli. Sꝫ mr̄imoniū eſt op⁹
dei. maleficiū vō op⁹ dyaboli. ḡ mr̄i
moniū ē forti⁹ maleficio. n̄ ḡ īpedit̄

p ipm. Cōt. Maior ē ptās demonis ꝙ hoīs. Sȝ hō pōt mrimoniū impedire. ḡ ⁊ demō. Rñ° dō ꝙ mrimoniū est quasi quoddā pactū. Nā p matrimoniū vn⁹ tradit ptātē sui corporis alteri ad carnalē copulam Constat aūt ꝙ pactū de impossibili nullū ē: cū null⁹ possit se obligarē ad impossibile. ⁊ iō qñ aliqs obligat se p mrimoniū ad carnalē copulā: si hʒ sit ei impossibile mrimoniū nullū ē. Sȝ nōndū est ꝙ īpossibilitas carnalr̄ copl'e ex aliquo īpedimēto pueniēs pōt duplr̄ ɔsiderari. quia vel illud impedimtū ē supueniēs mrimonio iā ɔsūmato: vel pcedēs. Si est supueniēs tūc mrimoniū iā ɔsūmatū nūꝗ̄ soluit. Si ꝟo impedimētū pcedat: tūc mrimoniū nōdū ɔsūmatū soluit. Itē circa hʒ sciēdū ꝙ impedimēta hi⁹ vl' sunt ppetua vel ad tps Si sunt ppetua: tūc mrimoniū illd simplr̄ impedit. Si ꝟo sunt tpalia: tūc mrimoniū nō impedit simplr̄: ſ ad tps. ita tamen ꝙ impedimētū in vtrisqȝ pcedat. De maleficiis autē sciēdū ē ꝙ qdā dixerūt ꝙ maleficium nihil est. ⁊ hʒ pueniebat ex infidelitate: qa volebāt ꝙ demones nihil sūt nisi imaginatiōe hoīuȝ. ī qȝ .s. hoīes imaginabant eos: ⁊ ex ista imaginatiōe territi ledebāt. Fides ꝟo catholica vult ꝙ demones sint aliqd ⁊ possint nocē suis opatōib⁹: ⁊ impedire carnalē copulā. ⁊ iō hi⁹ impedimēta si pcedāt: ⁊ sūt ppetua vt dictū ē simpl'r impediūt mrimoniū. Ad pmū ḡ dō ꝙ etiā dyabolus est op⁹ dei ⁊ nō solū mrimoniū. ⁊ inter opa dei vnū ē forti⁹ alio. ⁊ vnū impedit p aliud magis forte. vñ cū dyabol⁹ sit fortior ꝙ̄ mrimoniū nihil phibet p ipm mrimoniū impediri.

Articul⁹. xi⁹.

Circa z^m qsitū ē vtrū frigiditas īpediat mrimoniū. videt ꝙ nō. qa senes sūt frigidi: ⁊ tñ ɔtrahūt mrimoniū. In ɔtrariū ē qa null⁹ obligat se ad impossibile. Sȝ impossibile ē frigidis carnalr̄ alicui copulari. ḡ si ad hoc obligāt se pactū hi⁹ nullū erit. Rñ° dō ꝙ frigiditas eadē rōne impedit mrimoniū sic maleficiū: cū sit eadē impossibilitas ī vtroqȝ. nihilomin⁹ tñ differt frigid⁹ ⁊ maleficiat⁹. Frigid⁹ enī est impotēs simpl'r quātuȝ ad oēs. maleficiat⁹ ꝟo ē quidē impotēs: nō tñ quo ad oēs: ſ quo ad unū tm̄. Nā malefeciū ɔsistit in imaginatōe viri respectu vni⁹ mulieris. ī quātū .s. ex opatiōe demonis fit illi abhoīatio alicui⁹ mulieris: quā ppt̄ horrorē refugit ⁊ respuit. ⁊ iō alr̄ impedit frigiditas ⁊ alr̄ maleficiū. Nā frigiditas īpedit aliqueȝ ita ꝙ opȝ ꝙ remaneat absqȝ oī spe ɔthendi: si ab vna impediat. Un̄ si aliqñ aliqs efficit potēs opȝ reintegrare pmū mrimoniū. vñ frigiditas soluit ɔtctū ⁊ īpedit ɔthēdū. maleficiat⁹ ꝟo impedit quātū ad istā tm̄. vñ dat ei licētia nubēdi alteri: ⁊ mlieri silr. vñ maleficiū soluit ɔtractū: ſ ñ dirimit ɔtrahendū. vt iā pȝ. Ad pmū ḡ dō ꝙ senes sūt frigidi non qdē ad actū gñatōis ſ ad gñatōeȝ prolis. ⁊ iō cū possint carnalr̄ copulari ñ soluit mrimoniū. frigiditas ꝟo q̄ oīo carnalē copulam impedit

ſo'uit matrimonium.

C Irca ↄuerſatõez ꝟo hũane vite q̃ſita ſũt q̃dã ꝑ ↄpatio nẽ ad ꝓximũ. Quedã ꝟo ꝑ ↄpatõez ad res q̃ in vſũ hoīum ve niũt. ¶ Per ↄpatiõez ꝟo ad ꝓximũ q̃ſitũ ẽ d̃ corrctõe fratna. circa quã duo q̃ſita ſũt. ¶ Articul⁹. iz⁹.

P Rimo vtruȝ debeat aliqs ĩ publico vl̄ ĩ ꝑuato corrigere ꝓximũ vel frēȝ ſuũ. videt̄ ꝙ occulte. Mat. 18. Si peccauerit in te frat̄ tuus: vade ⁊ corripe eũ inter te ⁊ ipſ̄ȝ ſolũ. videt̄ g̊ ꝙ occulte ſit corrigẽd⁹ frater deliquẽs. Cõt̄. Ad Thi. 5. Peccãtẽ corã oĩbus argue. ¶ Preterẽa aliq̃ ↄſtitutões h̄ bñt. vt. ſ. publice corrigãtur. ¶ R° dõ ꝙ hi⁹ correctio ex caritate dȝ ꝓcedere. ⁊ inde ẽ ꝙ dr̄ frña correctio. ⁊ iõ opȝ ordinẽ frñe correctiõis ſumẽ ſ̄ȝ ordinẽ caritat̄. Ordo aũt caritat̄ ẽ vt qs bono ꝓximi p̄ferat cõmune bonũ. Jtẽ vt velit bonũ ꝓximi ⁊ cõſcĩe ⁊ fame. ⁊ ĩ his magis velit bonũ ↄſcĩe: qñ vtrũq̧ hrī non põt. Et iõ his ↄſideratis credo ꝙ ſi eẽt aliqd̃ pc̄m̄ carnale ſeu ſpũale qd̃ ꝟgẽt in detrimẽtũ multitudĩs: ſtatim ẽ reuelãdũ: cũ p̄põdẽt bonũ coẽ ĩ ordine caritat̄: vt dictũ ẽ: bono ꝓximi ſiue ſit fame ſiue ↄſcĩe. Qñ ꝟo nõ timet̄ multitudinis detrimẽtũ: tũc dȝ qs vtrũq̧ cuſtodire. ſ. bonũ fame ⁊ ↄſcĩe: corrigendo occulte inter ſe ⁊ ipſ̄ȝ. Si aũt ex h̄ correctio nõ ſequat̄: tũc ſ̄m ordinẽ euãgelii dȝ ſecũ adhibẽ aliũ: vel etiã referre eccleſie. nihilomin⁹ tñ ⁊ in h̄ ꝑuãd⁹ ẽ ordo. ut ſi pc̄ȝ ſit publicũ: publice corrigat̄. ſi ꝟo occultũ occulte. ⁊ iõ dr̄. Si peccauerit ĩ te fr̄ tuuſ. i. te ſciẽte ſolũ ꝫc quãtũ ad occultũ. Quãtũ ꝟo ad publicũ dr̄. Peccãtẽ. ſ. publice corã oĩb⁹ argue. Et ſic pȝ ſolutio ad p̄muȝ vtriuſq̧ ptis. ¶ Ad aliud ꝟo dõ ꝙ illud de ↄſtitutiõib⁹ ordinatũ eſt ⁊ ſ̄uari dȝ ĩ his q̃ ꝟgũt in pic̄l̄m ⁊ detrimẽtũ ſocietatis ⁊ collegii.

¶ Articul⁹. iz⁹.

S Ecũdo q̃rit̄ vtȝ ſi aliqs ſciat pc̄m̄ ꝓximi peccet mortalr̄ referẽdo illd̃ ſtatĩ p̄lato ſuo. videt̄ ꝙ ſic: q̄a facẽ ↄt̄ ordinẽ euãgelii ẽ pc̄m̄ mortale. Sȝ ſtatĩ referre p̄lato ẽ ↄt̄ ordinẽ euãgelii. g̊ peccat mortalr̄. ¶ Cont̄ ẽ q̄a h̄ faciunt multi viri pfecti: q̄ nullo mõ h̄ facẽnt: ſi eẽt pc̄m̄ mortale. ¶ Preterẽa p̄lati pñt nõ ſoluȝ de p̄terit̄ ſ̄ ⁊ de futuro p̄bẽ cautelã. ⁊ iõ ſi eis referat̄ nõ videt̄ eẽ pc̄m̄ mortale. R° dõ ꝙ ꝟbũ dñi qd̃ dic̄ Mat. 18. d̃ correctõe frña ẽ intelligẽduȝ ſic alia ꝟba q̃ dic̄ ptinẽtia ad hũanos actus ſ̄uari dȝ ſ̄m ꝙ depẽdet a caritate. ⁊ iõ dico ꝙ ſemꝑ cuȝ debit̄ circunſtãtiis intelligẽda ſunt. Sciẽd̃ ẽ autẽ ꝙ ĩ crĩb⁹ tripl̄r ꝓcedit̄ ſ̄m iura q̄ ꝑ inq̃ſitõez. ⁊ h̄ ẽ ĩ pc̄tĩs public̄. ⁊ ñ dȝ fieri niſi p̄cedat clamor ↄgregatõis. Jtẽ ꝑ denuntiatõez ⁊ ꝑ accuſatõez. ⁊ h̄ ẽ ĩ ꝑuatis. Si autẽ ꝓcedat̄ ꝑ accuſatõez: tc̄ dȝ fieri p̄ſcrip° q̄a obligat̄ accuſãs ad taliõẽ. ⁊ ĩ h̄ ĩtẽdit̄ut finis bonuȝ reipublice. uñ h̄ põt fieri ſ̄ȝ voluntatẽ ſiue publice ſiue ꝑuatĩ. Si autẽ ꝓcedat̄ ꝑ denunciatõez. tc̄ debȝ p̄cedẽ fraterna ãmonitio. q̄a finis h⁹ eſt emẽdatio

pximi. ⁊ iō oȝ ſuari ordo fraterne correctōis. vtrū aūt ſtatī cū qs ſcit frēȝ ſuū peccaſſe debeat denūciare ꝑlato: dico ꝙ ī his diſtīguēdū ē de ɔditōib⁹ ſbditi ⁊ ꝑlati. Nam ſi ego ſcio ꝙ frater ꝑ me corrigef: tūc nō debeo h̄ denūciare ꝑlato. Si aūt uidef ꝙ h̄ meli⁹ fiat ꝑ ꝑlatū: ⁊ ꝑlatus nihilomin⁹ ſit pi⁹ diſcret⁹ ⁊ ſpūalis nō hn̄s rancorē ſeu odiū aduerſus illū ſbditū: tc̄ licite pōt h̄ denūciar ſibi. ⁊ tc̄ nō dic̄ eccl'ie: q̄a nō dic̄ ei ſic̄ ꝑlato: ſ; ſic̄ ꝑſone ꝑficiēti ad correctōeȝ pximi ⁊ emēdā. Sȝ q̄a ꝓpter ɔditōes diuerſas ꝑlatoꝝ ⁊ ſbditorū: nō pōt ī h̄ dari gn̄ale iudicium q̄a aliqn̄ ꝑlat⁹ vel mouef ad odium aduerſus ſbditū: vel ſbdit⁹ non bn̄ ferret ꝟba ꝑlati: iō tenēdū ē h̄ pro regula ꝙ in oīb⁹ iſtis ſemꝑ ſuāda ē caritas. ⁊ qd̄ meli⁹ ⁊ magis expedir videf: ⁊ ſi h̄ intēdat. ſ. emēdaȝ pximi: ſuet quātū pōt bonū caritatis: tc̄ denūciādo nō peccat. Si ꝟo denūciet cuicūq; ꝑſone h̄ ex malicia: ⁊ vt pxim⁹ ɔfūdaf vel deꝑmaf: tūc denūciās ſiue accuſās peccat mortalr̄. ¶ Ad p^m ḡ dd̄ ꝙ ſi ſtatī aliqs referat ꝑlato adhibens debitas circūſtātias ⁊ ɔſiderās magis expedire: nō fac̄ ɔt̄ ꝑceptū euāgelii: q̄a n̄ dic̄ h̄ eccl'ie: ſ; ꝑſone ꝑficiēti. ut dictū ē. ⁊ iō nō peccat mortalr̄. ¶ Ad 2^m dd̄ ꝙ ēt ꝑfecti uiri peccarēt mortal'r: ſi denūciādo ꝑlato vel alicui ꝑſone intēderēt aliqd qd̄ ē ɔt̄ intētōeȝ ꝑcepti. ¶ Ad 3^m dd̄ ꝙ ſi aliquiſ referat ꝑlato culpā pximi intēdēs vl' cautelā in futurū: vel aliqd hi⁹. qd̄ ad emēdā pximi videit expedir nō peccat. Si aūt h̄ ſiue ꝑlato ſiue alicui amico ſuo ex malicia referat: tūc peccat mortalr̄. Qȝ ſi ex īcautela alicui dixerit h̄: ita tn̄ ꝙ nō ꝓueniat inde aliud vel infamia vel vituꝑiū pximo delinquēti: tc̄ n̄ peccat mortalr̄. lȝ incaute agat.

¶ Incipit qdlibet duodecimū.

QUeſitū ē de reb⁹ q̄ ſūt ſuꝑ hoīeȝ: ⁊ de reb⁹ hūanis. ¶ Circa ꝑmū queſitū de deo de angel' ⁊ de celo. ¶ Circa ꝑmū q̄ſitū ē de deo quātū ad ſuū eē. q̄tū ad ſuā potētiā. quātū ad ei⁹ ꝑdeſtinatōeȝ.

¶ Articul⁹. ꝑm⁹.

CIrca ꝑmū q̄ſitū eſt vtrū in deo ſit tm̄ vnū eē. ſ. eēntiale. vel ꝑter iſtud ſit etiā in deo eē ꝑſonale: ⁊ videf ꝙ ſic. q̄a aliud ē prēȝ eē: aliud filiū eē ⁊ aliō ſpȝ ſāctū eē. ſ; eē eēntiale non ē aliud ⁊ aliud. ḡ ⁊c̄. ¶ Preterea ꝑpū forme ē ꝙ det eē. Sȝ ī diuis ſūt tres ꝑꝑetates ꝑſonales q̄ obtinēt vicē forme. ḡ ⁊c̄ ¶ Cōt̄. Aug. dic̄. In diuis tm̄ vnū eē. ¶ R̄° dd̄ ꝙ ꝟitas fidei hȝ ꝙ ī diuinis ſolū ē diſtinctio q̄ ē ſm relationes oppoſitas. relatio aūt ſic̄ ⁊ qlȝ forma hȝ eē ex ɔpatiōe ad illud cui ineſt. vn̄ eē filiatōiſ ē ꝑ ɔpatōeȝ ad ſbiectū cui ineſt. relatio aūt ī diuis nō diſtīguif ab eo cui ineſt: vel in q̄ eſt: q̄a eſt ipa res q̄ referf. ſ; diſtinguif ſolū ex pte ei⁹ cui opponif. ⁊ ex hac pte nō ɔſideraf eē relatōis ſ; diſtinctio ⁊ oppoſitio ei⁹. ⁊ iō ē ī deo vnū tm̄ eē. ſ. eēntiale. ¶ Ad ꝑmū ḡ dd̄ ꝙ eē duplr̄ dr̄. qn̄q; enī eē idē ē

qḋ act⁹ entis. qñ ꝙ aũt ſignificat cō
poſitōē enũciatōis. ⁊ ſic ſigt actum
intellect⁹. quō intellr̄ qñ dr̄ ꝙ aliud
ē eē pr̄is ⁊ aliud filii: ñ ꝓ mō. Ad
2ᵐ dḋ ꝙ ſic ⁊ qlʒ forma pr̄nitas fac
eē. ſ. prēʒ q ē diuũ eē: ⁊ fac tm̄ vnuʒ
eē inquãtũ paternitas facit eſſe.

¶ Articul⁹. 2⁹.

DEinde q̄ſitũ ē de potētia dī
Et ꝓ vtrũ de⁹ poſſit facere
ꝯdictoria ſil' eē. 2⁹ vtrũ
poſſit facere infinita in actu.

Articul⁹. 3⁹.

AD p̄mũ dḋʒ ꝙ nō. ⁊ hͦ non
īportat ī deo impfectōē po
tētie. ſ3 qa hͦ ñ hʒ rōnē poſ
ſibilis. Nã oīs ꝟt⁹ actiua ꝓducit effe
ctũ ſibi ſilē. Oē aũt qḋ agit: agit in
quãtũ ē ens actu. g̃ effect⁹ agētis eſt
ens actu. qcqd g̃ repugnet ei qḋ eſt
eē actu repugnat potētie actiue. qḋ
eēt ſi ꝯtradictoria ſil' eēnt. ¶ Ad 2ᵐ
dḋ ꝙ eē aliqd īfinitũ actu poſſʒ ſu
ſpicari ex ꝓ aſpectu. qḋ eēt īpoſſibi
le: qa ſeq̄ret illud eē equale deo. ſ3 hͦ
nō ſeq̄t: qa ei qḋ ē infinitũ oīb⁹ mo
dis nō adequat̄ illi qḋ ē infinitum
vno mō. Dato enī ꝙ eē ignis infini
tus ſ̄m magnitudinē nō adeq̄bitur
deo: qa ⁊ ſi ſit infinit⁹ ignis in quã
titate: tñ ē qd finitũ ſp̄e. de⁹ aũt oī
b⁹ modis ē īfinit⁹. Cũ g̃ q̄rit̄ vtꝝ ſit
poſſibile deo facere aliqḋ īfinitũ in
actu dḋʒ ꝙ nō. potētie enī agētis ꝑ
intellectũ aliqd repugt dupl'r. vno
mō qa repugt potētie ei⁹. Alio mō
qa repugt mō quo agit. Primo mō
nō repugnet potētie dei abſolute:
qa ñ implicat ꝯdictōē. ſ3 ſi ꝯſidēt̄
mod⁹ quo de⁹ agit: nō ē poſſibile. q̄ᵈ
enī agit ꝑ ſuũ ītellectũ: ⁊ ꝑ ꝟbũ qḋ
ē formatiuũ oīuʒ. vñ opʒ ꝙ oīa que
agit ſint formata. infinitũ aũt acci
pit̄ ſic mã ſine forma. Nã infinitũ ſe
tenet ex pte materie. Si g̃ de⁹ hͦ age
ret: ſeq̄ret̄ ꝙ op⁹ dei eēt aliqḋ infor
me. ⁊ hͦ repugt ei ꝑ qḋ agit: ⁊ mō
agēdi. qa ꝑ ꝟbũ ſuũ oīa agit: q̄ oīa
format̄.

¶ Articul⁹. 4⁹.

DEinde q̄ſitũ ē de p̄deſtina
tōe. vtrũ ſit certa. ⁊ videt̄
ꝙ nō. qa poſſibile ē p̄deſti
natũ dãnari: ſic Petrũ ſi fuiſſet ſta
tim mortuus: qñ peccauit xp̄m ne
gãdo. Si ꝟo dicas ꝙ p̄dicta locutio
ē de dicto ꝟa. de re ꝟo nō. Cōtra
Quia hͦ hʒ locũ ī formis ſepabilib⁹
ſ3 hec forma q̄ ē p̄deſtinatio ē inſe
pabilis. ¶ Rx° dḋʒ ꝙ p̄deſtinatio ē
q̄dã ps diue puidētie. puidētia aũt
dic̄ directōē aliquoꝝ in finē. ⁊ hec
p̄ſupponit ſciãʒ ⁊ volũtatē. Sic g̃
p̄deſtiatio hʒ certitudinē ex parte
ſcie dei: q̄ nō pōt falli: ⁊ ex pte uolũ
tatis diue. cui nō pōt aliqd reſiſtē.
⁊ ex pte puidētie: q̄ certiſſimo mō
ducit ad finē: cũ de⁹ ſit ſapiētiſſim⁹
Ad pᵐ g̃ dḋ ꝙ predeſtinatio hʒ
certitudinē: ⁊ tñ nō ē neceſſariũ p̄
deſtinatũ ſaluari: ſ3 remanet ꝯtigēſ
Dictũ ē enī ꝙ hʒ certitudinē ex ſcīa
volũtate ⁊ puidētia. ⁊ nullũ iſtoꝝ
ꝯtingētiã impedit. ſcīa nō: qa ſcīa
dei ē futuroꝝ: put ſunt ī pñti. ⁊ ſ3
hͦ ſunt determinata. volũtas ñ: qa
volũtas dei ē pnᵐ toti⁹ entis. g̃ nō
cadit ſb rōe ꝯtīgētie vl' neceſſitati
ſ3 hec effluũt ⁊ ordināt̄ ex dei volũ
tate. ⁊ ſic ipa dei volũtas fac q̄daʒ
eē ꝯtingētia: ꝑparãdo cãs ꝯtīgētes

illis reb⁹ quas vult eē cōtingētes. ⁊
ſilr neceſſarias cās reb⁹ ⁊ effectibus
neceſſariis: ⁊ ſic volūtas dei ſemp
īplet. nō tñ oīa neceſſario eueniūt.
ſ; eo mō quo de⁹ vult ea eē: ⁊ vlt ꝙ
ſint ɔtingēt. ꝓuidētia nō: qa ñ tol-
lit ɔtingētiā. ¶ Ad z^m dō ꝙ bona
ē diſtinctio. ſ; ad obiectū de formis
dō ꝙ alr ē de formis realib⁹ ⁊ alr ď
ꝑdicatꝭ: q̄ īportāt aliqd ꝑtinens ad
actū rōnis. qa in ꝑmis. ſ. realib⁹ ſi ī
eis debeat hr̄e locū talis diſtinctio.
opꝫ ineſſe ſepatōeꝫ ī re ⁊ ī ɔſidera-
tōe. in ſecūdis ñ reqrit: ſ; opꝫ ꝙ res
illa cadat ſup alia ɔſideratiōe. ⁊ ſic
dico ꝙ iſte ꝑdeſtinat⁹ pōt ɔſiderari
vel vt in ſe: vel ut diue cognitiōi
relat⁹. ⁊ ſic vno mō attribuit ei ꝙ
poſſit damnari. alio mō nō.

¶ Articul⁹. 5°.

D Einde qſitū ē de fato. vtrū
oīa ſbſint fato. R° dō ꝙ
ꝑmo opꝫ ſcire qd fatū. ⁊ ſic
poſtea facilr patebit ad ꝓpoſitū. vi-
dem⁹ aūt multa ɔtingēt euenire. ⁊
iō olim fuit dubiū vtrū iſta q̄ vari
abilr ⁊ īordinate ɔtingūt reducāt
in aliquā cāꝫ ordinātē: ⁊ q dicūt ꝙ
nō dicūt fatū nihil eē. vt Tulli⁹ dic
Quidā dicūt ꝙ in aliquā cāꝫ ſupio
rē ordināt: ⁊ iſti noīauerunt fatū a
for faris. qſi hic oīa ſint ꝑfata a q̄dā
ſupiore cā. ſ; hoꝝ ē triplex opīo. qui
dā enī reduxerūt h̄ in quādā ſerieꝫ
cāꝝ: quā dicūt fatū. ſic ſtoyci q di-
cūt ꝙ nihil ē vt nō hēat cāꝫ: ⁊ poſi-
ta cā neceſſe ē ponē effectū. Si ergo
euenit. vel ē talis vl talis effect⁹. ha
buit cāꝫ: ⁊ hec cā aliā cāꝫ. ⁊ ſic dei-
ceps. ſic aliqs ē occiſus de nocte: qa
exiuit domū. q̄re exiuit domū: qa ſi
tiuit. q̄re h̄: qa ſalſa comedit. ⁊ ſic
qa comedit ſalſa ex neceſſitate mo-
rit. Ariſtoteles rñdꝫ negās duo ꝑ^a.
ꝑmo ꝙ nō qcqd fit hꝫ cāꝫ. ſ; tm̄ qd
fit ꝑ ſe. Qꝫ aūt ego occidar me exeū
te ē ꝑ accñs. z° dic. ꝙ nō poſita cā
ponit effect⁹: qa pōt īpediri. ⁊ iō nō
ſeqt vel nō ſtat ſeries cāꝝ. ¶ Alii
reducūt hec in aliā cāꝫ. ſ. in corpora
celeſtia. ex quoꝝ neceſſitate dicunt
oīa accidē. vñ dicunt ꝙ fatū nihil
aliud eſt q̄ꝫ uis poſitōis ſyderū. hec
aūt opīo duplr eſt falſa. Primo q̄tū
ad res hūanas q̄ ꝓueniūt ab intelle-
ctu: q cū ſit vt⁹ incorpea nō ſbiacet
actōi alic⁹ corpis. ⁊ ponē aīaꝫ ſbiacē
vtuti corpoꝝ celeſtiū nihil aliud ē
q̄ ponē intellectū nō differre a ſēſu
vt dic phs in ꝑ de aīa in fine. tñ ꝑ
accñs ⁊ occaſionalr ſbdit aīa celo.
inquātū intellect⁹ afficit ꝑ paſſioneꝫ
corpis. nō tñ ex ncčitate mouet ab
eo. z° qa multa in reb⁹ nālib⁹ ɔtigūt
q̄ nō accidūt ex ncčitate celi. ſ; ꝑ ac-
cidēs: ⁊ ñ hñt cāꝫ. ¶ Alii reducūt
oīa hec in cāꝫ ſupceleſtē. ſ. ī ꝓuiden
tiā dei: a q̄ oīa ſūt ꝑdeterminata ⁊
ordinata. ⁊ ſm iſtos fatū erit qdaꝫ
effect⁹ ꝓuidētie: qa ꝓuidentia nihil
aliud ē q̄ꝫ rō ordinis reꝝ: ꝓut eſt in
mēte diua. fatū vō ē explicatio illi⁹
ordinis ꝓut ē in reb⁹. Uñ Boecius
Fatū ē imobilis diſpoſitio reb⁹ mobi
lib⁹ īherēs. Sic g̃ accipiēdo fatū pōt
dici ꝙ oīa ſbiiciūt fato. vñ dr̄ Oſee
z. ſup illud. Nō vocabis vlt̄ baaliꝫ.
ſ; vir me⁹. qd idē ē vtrūq;. ſ; de⁹ no-
luit h̄: qa baalim nomē erat cui⁹dā
gētiū. ⁊ iō ſūt vitāda ncīa gētiliū

cũ qb⁹ nec noīa ɔuenit hēre coīa. ⁊ iō aug. dic. Si qs h̄ mō intelligat fatũ ſniaȝ teneat. linguā corrigat. vt nō dicat fatũ ſ; pudētiā dei.

¶Articul⁹. 6⁹.

Deinde q̄ſitũ ē de angelis. ⁊ circa h̄ q̄ſita ſunt duo. Primũ vtrũ eſſe angeli ſit accn̄s ei⁹. ⁊ videt q̄ non. q̄a accn̄s intellr̄ ineſſe alicui p̄exn̄ti. angeluſ aũt n̄ p̄exiſtit ipſi eſſe. ¶Cōt. hyl. dic ꝛc. ¶R̄x° dō q̄ opīo Auic. fuit q̄ vnũ ⁊ ens ſemp p̄dicāt accn̄s. h̄ aũt nō ē v̄ũ. q̄a vnũ put ɔuertit cũ ente ſig̃t ſbāȝ rei. ⁊ ſil'r ipm ens. S; vnũ put ē p̄n^m numeri ſig̃t accn̄s. Sciēdũ ḡ q̄ vnũq̄dq̄ qd eſt ī potētia ⁊ ī actu: fit actu p h̄ q̄ p̄ticipat actũ ſupiorē. p h̄ aũt aliqd maxime fit actu q̄ p̄ticipat p ſilitudinē p̄^m ⁊ purũ actũ. Prim⁹ aũt act⁹ eſt eē ſb ſiſtēs p ſe. vn̄ ɔpletōeȝ vnũq̄dq̄ recipit p h̄ q̄ p̄ticipat eē. vn̄ eē ē cōpletũ oīs forme. q̄a p h̄ cōplet q̄ hȝ eſſe: ⁊ hȝ eē cũ ē actu. ⁊ ſic nulla forma ē niſi p eē. ⁊ ſic dico q̄ eſſe ſbale rei non ē accn̄s: ſ; actualitas cuiuſlȝ forme exn̄tis: ſiue ſin̄ mā ſiue cũ mā ⁊ q̄a eē ē ɔpletio oīuȝ: inde ē q̄ p̄p⁹ effect⁹ dei ē eē: ⁊ nulla cā dat eē niſi inq̄^m p̄ticipat opatōeȝ dīnā. ⁊ ſic p̄pe loquēdo nō eſt accn̄s. ⁊ qd hyl. dic dico q̄ accn̄s dr̄ large oē qd nō ē p̄s eēntie. ⁊ ſic ē eē in reb⁹ creatis. q̄a in ſolo deo eſſe eſt ei⁹ eēntia.

¶Articul⁹. 7⁹.

Secūdo q̄ſitũ ē vtrũ dyabolus cognoſcat cogitatiōes hoīuȝ. R̄x° dō q̄ cognoſcere cogitatōes cordis pōt ɔtīgē dupl'r in ſe ⁊ p ſe: ⁊ in aliquo effectu. p̄mo ſoli⁹ dei ē. Jere. 17. Prauũ ē cor hoīs ⁊ īſcrutabile. vn̄ nec angeli ſic eas cog̃ſcũt. cui⁹ rō ē triplex. vna p̄pter debilitatē eē qd hn̄t eo q̄ ſup ḡdũ quo aliqd eſt enſ in potētia ē grad⁹ quo res ſunt in aīa. Alia rō ē q̄a qd ē in v̄tute cauſe alic⁹ nō pōt cog̃ſci niſi a cā q̄ nata ē mouere illā. volūtatē aũt mouet ſol⁹ de⁹. Cũ ḡ oēs cogitatōes depēdeāt a volūtate ſic a ſua cā: ſol⁹ de⁹ eas cognoſcit. Alia rō eſt q̄a angeli illa q̄ cognoſcũt nālr̄: cog̃ſcũt p ſpēs nālr̄ īditas. ⁊ he ſũt ſpēs rerȝ nāliũ. nō aũt cogitatōum q̄a hec nō reducit ad cāȝ nālē. vl' n̄ ptinēt ad cognitōeȝ nāliũ. tn̄ p effectus cogitationũ cognoſcũt cogitatōes. ſic ⁊ hō fac: cũ ipſi ſbtili⁹ cognoſcũt effect⁹ q cauſāt ex cogitationib⁹. Nā ſm cogitatōes hō afficit aliqua paſſiōe: ⁊ p has mouet cor ⁊ hos motus ſbtili⁹ ipſi cognoſcũt q̄ nos. ⁊ ſic aliqd cognoſcũt de cogitatōib⁹ cordis. ⁊ h̄ aug. dic in li. de dīnatōib⁹ demonuȝ. l; alibi dicat q̄ determinare ī eis talē cognē ſit p̄ſūptuoſũ.

¶Articul⁹. 8⁹.

Deinde q̄ſitũ ē de celo. ⁊ circa h̄ q̄ſita fuerũt. ¶Primo vtrũ celũ vel mūd⁹ ſit eternus. ¶R̄x° dō q̄ nō. S; mūdũ incepiſſe eſt de numero eorȝ q̄ cadũt ſb fide nō ſb demōſtratōe. Nā q̄ depēdēt ex ſimplici volūtate dei pn̄t eē ⁊ nō eē. ⁊ ad h̄ q̄ ſit nō induc aliq nc̄citas ex p̄te dei. dīna aũt bonitaſ q̄ eſt finis rerȝ pōt ita eē ſi nō ſit mūdus ſic ſi ſit mund⁹.

¶Articul⁹. 9⁹.

SEcūdo q̄ſitū ē vtrū celū ſit aiatuꝫ. ¶Rō° dō q̄ de h diuerſimode ſentiūt doctores eccl'ie. Hiero.n. dic̄ ſup eccl'iaſtē q̄ ſol ē aiat⁹. Dama.h negat. ⁊ hec dr̄ia etiā ē apud phos. Plato enī ⁊ Ariſtot'. ponūt corpora ſupceleſtia aiata eē. Anaxag.n. ⁊ iō legit fuiſſe occiſus. Ego aūt dico ſm aug.z. ſup gn̄.ad lrām q̄ nō refert ad fidem vtrū ſic vl' alr̄ ſit. vn̄ h nō detmiat ī ench. addēs q̄ ſi ponam⁹ corpa celeſtia eē aiata: nō iō erūt in iudicio tres ordines iudicādoꝝ.ſ. angeloꝝ ⁊ hoīuꝫ ⁊ aiaꝝ. qa ille aīe ↄputabūtur cū angel'. ⁊ h ſenſiſſe videt ille q̄ fec̄ pfatōeꝫ cū dic̄. celi celoꝝq̄ uirtutes. ⁊ rō pꝫ. ¶Articul⁹.10⁹.

DEinde q̄ſitū ē de hoīe q̄tuꝫ ad nāꝫ. ⁊ quātū ad grāꝫ. ⁊ quātū ad cl'pā. ¶Circa pm q̄ſita ſūt tria. ¶Primo quātum ad aiaꝫ. ¶z° de cogne aīe. ¶3° de effectu cognis. ¶Circa aīam q̄ſita ſunt duo. ¶Priō vtrū aīa pficiat corp⁹ īmediate vel mediāte corpeitate. ¶Rō° dō q̄ ī nullo corpe ē niſi una forma ſbalis: cui⁹ eſt rō triplex. pma eſt qa ſi plures ſequēs nō erit forma ſbalis q̄ fac̄ eē ſimplr̄: ſ; ſolū accidētalis: q̄ fac̄ eē h. Itē ſi ſit acq̄ſita forma ſbalis nō erit gn̄atio ſimplr̄. Itē qa nō eſſet ↄpoſitū ex aīa ⁊ corpore vnū ſimplr̄: ſ; duo ſimplr̄ ⁊ vnum p accn̄s. Si dicat corporeitas forma corpis: corpeitas dr̄ duplr̄. q̄n̄ꝫ tres dimēſiones. ⁊ h nō ē forma ſbalis: ſ; accn̄s. aliq̄n̄ dr̄ q̄dā forma ex q̄ puenit trina dimēſio. ⁊ hec nō ē alia a forma ſpecifica. ¶Articul⁹.xi⁹.

SEcūdo vtrū aīa ſit ex traduce. ¶Rō° dō q̄ Aug. hāc q̄ōnē n̄ determinat: ſ; indeterminatā relīq̄t libro de eccleſiaſticis do. ſ; ille liber nō ē aug. ſ; Gingnadii. Greg⁹. etiā non vult determinare. Credēdū ē tn̄ q̄ nō. ⁊ ē vna rō phi libro de aīalib⁹. q̄ īpoſſibile ē q̄ vt⁹ corpea pducat id qd excedit corp⁹. vt⁹ aūt ſeīs eſt vt⁹ corporea. Alia rō eſt.7.meth. qa enī q̄dā poſuerūt q̄ forme nāles ſunt ex creatōe. Cū enī mā aeris recipit formam ignis aut inerat. ⁊ ſic eſt latitatio: aut non. ḡ fit de nouo nō ex aliquo ſ; ex nihilo ḡ creat. ſoluit phs: qa forma non fit ſic̄ nec ens: vel eſſe hn̄s p ſe. ſ; fit cōpoſitū qd hꝫ eſſe ſbſiſtēs. Si ḡ ē aliq̄ forma q̄ p ſe ſbſiſtat: illa hꝫ p ſe fieri. aīa aūt hꝫ eē p ſe ſbſiſtēs: ⁊ remanꝫ corrupto corpe. ⁊ ita opꝫ q̄ hēat ſuum fieri. ¶Articul⁹.1z⁹.

DEinde q̄ſitū ē de cognitiōe hoīs. vtrū intellect⁹ hūan⁹ cognoſcat ſingl'aria. ¶Rō° dō q̄ aliq̄d cognoſcit duplr̄. dirc̄e ⁊ indirecte. ſ. p reflectiōeꝫ. Differt aūt inter intellectū hūanū ⁊ dīnuꝫ: qa human⁹ nō cognoſcit directe ſingulare. dīn⁹ aūt ſic. qa cognitio fit per ſilitudinē cogniti in cognoſcēte ⁊ hec eſt in intellectu nr̄o p abſtractōeꝫ a ↄditiōib⁹ indiuiduātib⁹ ⁊ a mā. ⁊ iō cū recta cognitio ſit p ſpēꝫ iō nō cognoſcit directe niſi vl'e. intellect⁹ aūt dīn⁹ cognoſcit nō p ſilitudinē a re acceptā: ſ; p extēſionem ſue eēntie ad res. ⁊ hec ſilitudo ſcꝫ dīna eēntia in deo ē oīuꝫ q̄ ſūt ī re expſſa ſilitudo. ⁊ iō directe cog̃ſcit

queq est in re ⁊ qd ptinet ad mam indiuiduale. Sz qres pbs si sepat⁹ e intellect⁹ ⁊ cogscit q sunt i ma: dic q opz q h cognoscat ⁊ alia. sic formas sepatas cognoscit intellectu: ⁊ diucta materie p imaginatioez: aut alio mo. s. p extensione inquatu diungit fantasie que repsentat sibi fantasma. ⁊ sic indirecte cognoscit.

Articul⁹. 13⁹.

D Einde qsitu e de effectu cognitois. Et p vtz hit⁹ scie acqsite remaneat post hac vita. R° dd q circa h e duplex opinio. qda dicunt q no sequentes Auic. in. 6. naliu. q spes acqsite no remanent in intellectu possibili: nisi quadiu actu intelligit. qd est falsuz Na intellect⁹ possibilis recipit spes ⁊ retinet fm modu suu. vn cu ipse sit imobilis. vtpote imalis incorruptibilis: recipit spes itelligibiles fz modu suum: ⁊ nuq inde recedut. ⁊ q sint ibi etia du actu no intelligit: pz. 3. de aia. vbi dr q sunt in aia alr q du actu intelligit. s. hitu. ⁊ sic dico q remanet siue in danatis siue in beatis. s destruuntr hi habit⁹ sciarum quatu ad modu scie: qa hic semp intelligit duertedo se ad fantasmata pter corp⁹: ⁊ no solu pter h fantasmatib⁹ indigem⁹: s ad utedu hi⁹ speb⁹. ⁊ iste mod⁹ no erit tuc: qa no duertet se ad fantasmata.

Articul⁹. 14⁹.

S Ecudo vtru vba huana habeat vi ad mouedu bruta puta spentes. R° dd q aliqd pot hre vtute aliqua ⁊ fm ppam nam ⁊ fz vtute supioris cause vbi gra. dmixtu ex elemetis hz vtute vna ex na elemetoz fm motu pdnantis elemeti. alia; hz ex corpore celesti. sic q adamas attrahit ferru qd no reducit in vtute elemetare. Aliq g dicut q no solu nalia corpa s ⁊ artificialia sortiunt vtutes aliqs ex impssione corpoz celestiu. puta imagines vel figure sb certa dstellatoe facte. ⁊ si h vu est. s. q sup artificialia sit hi⁹ vt⁹ i ipsa. pot etia dici q vba plata in certo tpe heant efficacia mouedi. s h no e vez. Na in reb⁹ nalib⁹ oia q hnt aliqua vtutem ex corpe celesti: hnt illa dnte aliqua forma. vn nihil augit ad spem nisi ex vtute corpis celestis. ⁊ sic forma est pus in vnoq q vt⁹ ad talia. Remota g pori remouet posteri⁹. Si g hi⁹ vtutes attribuunt aliqb⁹: opz q radicet sup forma aliqua. forme aut artificiales no sut nisi figure qdam ⁊ io falsu est q vba ⁊ hi⁹ vtute aliqua heant ex corpe celesti. s si hent aliqua: h hnt ex spu imundo q imiscet se vbis hoium vt decipiat fm aug. vn aliqn vtunt vbis fabulosis ⁊ falsis ⁊ vanis: qbus ad illudedu hoies se imiscet. vn oia ista friuola ⁊ supstitiosa sunt ⁊ imagines astronomice: in qbus ⁊ si no assit aliqua expssa inuocatio demonu: tn est ibi qda tacitus dsensus. Tn si aliquis dicat vba dei ⁊ sacra sine imutatione ⁊ fraude: s bona ⁊ diuina itetoe no est incantatio s oratio. Criso. tn sup Mat. ibi. Dilatat philacteria ⁊c. rephedit illos q collo vba euagelii suspedut: ⁊ cu vt⁹ euagelii no sit in figuris lraz s in fide. No tn dano

illos q ſup ſe gerūt euāgeliū ex deuotōe: qa beata cecilia euāgeliū xp̄i ſemp gerebat ī pectore. ſine tñ aliq̄ additione vel ꝟboꝝ vel caracterū: vel ceteroꝝ ſuſpectoꝝ.

¶Articul⁹.15⁹.

DEinde q̄ſitū eſt de homine quātū ad grāz. ¶Et circa h̄ q̄rūt tria. ¶Primo de ſacris. ¶2° de ꝟtutib⁹. ¶3° de officiis. ¶De p̄mo tria q̄ſita ſunt. Primo de ſacris grē. ¶2° de effectu ſacroꝝ. ¶3° de vnitate eccl'ie. De ſacris grē q̄rebāť duo. ¶Primo de baptiſmo. ¶2° de pn̄ia. ¶De p° q̄rit. vtrū aqua hēat ꝟtutē ad emūdatōez. i. vtrū p̄pa ꝟtute mūdet: vl' ꝟtute ꝯcomitante. ¶R° dō q̄ duplex ē opinio in hi⁹: nō ſolū de aqua ſ; de oīb⁹ eccl'ie ſacris. Quidā enim dicūt q̄ ſacra nō hn̄t ꝟtutē vel vī opandi in aīa: ſ; tm̄ ex: ⁊ dīna ꝟtus ꝯcomitāť facit illū effectū. ⁊ īducūt exemplū Ber. ſit aliqs epūs q inueſtiat aliquē de p̄bēda p ānulū. ānulus nō eſt cā p̄bēde: ſ; ſignū. Sz hoc nō eſt ſane dictū: qa ſic nō eēt aliq̄ p̄rogatiua ſacroꝝ noue legis ad vetera. qa etiā in illis ꝟt⁹ coaſſiſtēs fidei credētiū in xp̄m venturū iuſtificabat. Et iō dō; q̄ ſacra hn̄t ī ſe ꝟtutem iuſtificādi: ⁊ ad alios effect⁹ ad quos ordināť: ⁊ nō ſolum q̄ ſint ſignū. vn̄ aug⁹. Que eſt tāta vis aq̄ vt corp⁹ tangat ⁊ cor abluat. Sciēdū tñ q̄ duplex ē ꝟt⁹. ſ. ꝓpria ⁊ inſtr'alis. ſicut pz ī ſerra. ſic ſacra hn̄t ꝟtutē inſtr'alē ad ſpūalē effectuz: qa cū ſacr'm adhibeť cum inuocatiōe diuina efficit hunc effectū. ⁊ hoc eſt ꝯueniēs: qa ꝟbū per quod oīa ſacra ꝟtutē hn̄t: hūit carnē ⁊ fuit verbū dei. ⁊ ſicut caro xp̄i habuit virtutē inſtr'alē ad faciēdū miracula ꝓpter ꝯtinuatōez ad ꝟbū: ita ſacra p ꝯtinuatōez ad xp̄z crucifixū ⁊ paſſum.

¶Articul⁹.16⁹.

DEinde queſitū eſt de pn̄ia. Et p̄mo vtrū nō hn̄s curā aīarum poſſit abſoluere in foro ꝯfeſſionis. ¶R° dō q̄ alr' ē in ſacro pn̄ie: ⁊ alr' in quibuſdaz aliis ſacris. Nā in q̄buſdā qui hz ordinē poteſt ex hoc ipſo inducere effectuz ſacri in omni caſu. ſ. in illis in quib⁹ qd eſt effect⁹ ſacroꝝ eſt res ex̄ns ex̄ ſacr'm. Un̄ ſacerdos degradatus ⁊ excoīcat⁹ lz peccet: tñ ꝯſecrat ⁊ baptizat. ⁊ ſilr epūs ꝯſecrat⁹: qa ꝯfert caracterē. In pn̄ia aūt non imp̄miť caracter nec effectus niſi iuſtificatio penitētis: qd nō pōt fieri niſi p poteſtatē iudicatiuā. Nō hn̄s aūt curā aīarū nō hz hāc p̄tātē.

¶Articul⁹.17⁹.

SEcūdo vtꝝ liceat ī aliquo caſu reuelare ꝯfeſſionē. R° dō q̄ nō nec verbo nec facto nec nutu nec aliquo ſigna: ⁊ facere ꝯtra eſt ſacrilegiū. Nā ita eſt ī ſacris noue legis q̄ efficiūt qd ſigurāt. effect⁹ aūt pn̄ie ē occultatio peccatoꝝ ab oculis dei viuentis. ⁊ hec occultatio ſignificať p ſecretū ꝯfeſſionis. ⁊ iō ſicut ꝓphanaret ſacr'm q ꝯficeret corpus ⁊ ſanguinē xp̄i de alio q̄ de pane ⁊ vino: ita eſſet reuelans ſacrilegus.

¶Articul⁹.18⁹.

TErtio vtrū liceat appetere

epiſcopatū. ¶ Rx° dō ꝙ ɔtingit ap petere plātōeȝ duplr̄.aut ꝑpter neceſſitatē vrgētē:aut nō vrgētē. pͦ modo duplr̄. vel qn̄ imponit a ſuperiori: vel qn̄ non inuenit aliquis: qui velit onus plātōis ſbire.tali neceſſitate exn̄te meritoriū eſt appetē Un̄ Iſa.6.Quē mittam ⁊ quis ibit nobis rn̄dit.Ecce ego mitte me.tn̄ ante dixit ſe indignū. Secūdo mō .ſ. qn̄ nō vrget neceſſitas.ſic nō lȝ: quia non pōt carere aut vitio iniuſticie:ſi velit ſe minorē ꝑferre maioribꝰ.aut vitio ꝑſūptionis:ſi reputet ſe ſufficientē ꝑferre aliis.vn̄ Criſo. Primatꝰ eccleſiaſticos ɔcupiſcē nec iuſtum nec vtile.ſup illō.reges gētiū.ꝛc.

¶ Articulꝰ.19ꝰ.

Deinde queſitū eſt de effectu ſacroꝝ. vtrū cōpaternitas cauſet ex p̄ābulis ad ſacr̄a. puta ex cathecismo ⁊ hiꝰ.Et uidet ꝙ ſic. Dicit enī q̄dā decre.ꝙ a pͥmo pabulo ſalis nō pōt fieri uxor.ergo ɔtrahit ibi ɔpaternitas. ¶ Pretēa cathecuminꝰ cenſet xp̄ianꝰ. Sȝ qui dat xp̄ianiſmū efficit ɔpater.ḡ ꝛc. ¶ Rx° qdā dicūt ꝙ oīa illa ſacralia ſufficiūt ad cāndū ɔpaternitatē. Quidā dicūt ꝙ ſolū ɔtrahit quātū ad tria.ſ.in cathecismo. baptiſmo. ⁊ ɔfirmatōe.Sȝ mihi videt ꝙ ſolū ɔtrahit in duobus.ſ.in baptiſmo ⁊ ɔfirmatōe.ga ɔpaternitas ſilꝰtudo quedā eſt paternitatis. paternitas aūt nō fit niſi in generatione. ⁊ iō nō ſolū in illis ſacr̄is:in qbꝰ ē q̄dam gn̄atio ſpūalis. ɔtrahit ɔpat̄nitas que matrimoniū impedit. ¶ Ad pͥmū ḡ dōȝ ꝙ illa nō ſūt intelligēda ſigillatim: ſ ſunt accipiēda collectiue ⁊ ſimul: quia qui in omnibꝰ iſtis adeſt efficit ɔpater. ¶ Ad 2ᵐ dicēō ꝙ cathecuminꝰ dicit xp̄ianꝰ per fidē non per baptiſmū:quē nōdū ſuſcepit. ⁊ ille qui dat xp̄ianiſmū ḡ dat ſacramētū baptiſmi.

¶ Articulꝰ.20ꝰ.

Deinde queſitū fuit vtrum ſit vna eccleſia que fuit in pͥncipio tempoꝛe apoſtoloꝝ ⁊ que eſt modo. Et videt ꝙ nō.ga nunc nō vtit eiſdē regulis.Tūc.n. prelati erant ſine auro ⁊ argento ī ȝonis ſuis.ḡ ꝛc. ¶ Preterea nō legitur ꝙ xp̄us ⁊ apl'i habuerīt caſtra. modo aūt eccleſia hȝ.ḡ ꝛc. ¶ Cōtra. Mat.vltimo. Ecce ego vobiſcū ſū vſqȝ ad ɔſūmationē ſeculi.hoc aūt nō intellr̄ tm̄ de apl'is: quia omnes moꝛtui ſunt: ⁊ adhuc ſeculū nō eſt ɔſūmatū.ḡ ꝛc. ¶ Rx° dō ꝙ eadē eſt numero eccleſia que tūc erat ⁊ que nūc eſt.ga eadē fides ⁊ eadē fidei ſacramēta:eadē auctoꝛitas:⁊ eadeȝ pꝛofeſſio.vn̄ dicit apl'us.Diuiſus ē xp̄us.abſit. ¶ Ad pͥmū ḡ dicēdū ꝙ v̄ba Math.triplr̄ exponūt. Hyl.⁊ Amb.exponunt ſm̄ ſenſum miſticū dicētes.Nolite poꝛtare aurū ꝛc.i.nihil in ſpūalibꝰ miniſteriis auro vēdatis.nō duas tunicas.i. nō duplicē aīum hēatis.Alii exponūt ad literā: ⁊ vna expoſitio eſt Augu.qui dic.ꝙ illa v̄ba nō dicunt per modū ꝑcepti ſ pmiſſionis:ita ꝙ qui nō ſeruat non peccat:⁊ qui ſeruat meliuſ facit.ut ſit ſenſus.Nolite poꝛtare.i. quando itis ad pꝛandiū nolite ſolliciti eſſe de expenſiſ quia debentur vobis a populo ¶ Dignus eſt enim operarius.⁊ cetera. quaſi dicēt. Iō

pmitto q̄ nō portetis qa digni eſtis accipe ab aliis qb' pdicatis. Paul' h nō ſuauit: ⁊ tn̄ ɔt̄ regulā hāc nō fecit: ſ ſuperogauit. Alia expoſitio eſt alioꝝ ſanctoꝝ q dicūt q̄ hec dicta ſūt pceptiue: ſ h pceptū datū ē nō ad ſemp ſuandū: ſ ad pmā miſſionē. bis enī eos miſit. ſ. an̄ paſſionez iudeis: ⁊ poſt reſrectiōez gētib'. In pma dixit eis. In viā gētiū ne abieritis. In 2ª dixit. Docete oēs gētes In pma mādauit q̄ pdicta ſuarent nō aūt in 2ª. ⁊ rō hui' ē: qa in pma ſolum mittebāt ad iudeos apud q̄s ɔſuetū erat q̄ magri eoꝝ ab eis ſuſtētarēt. ⁊ iō ſine ſcādalo poterant accipe ⁊ vti ptāte ſibi ɔceſſa. apud vo gētiles nō erat hi' ɔſuetudo: qa apud eos nō erāt hi' pdicatores. Et iō fuiſſet eis ſcādalū: ⁊ viſū fuiſſet eis q̄ p q̄ſtu apl'i predicarēt. ⁊ ideo Paul' h pceptū nō ſuauit in gētib' ⁊ iō dn̄s in 2ª miſſione dixit. Nūc q h3 ſacculū tollat ſil'r ⁊ perā. ¶ Ad 2ᵐ dō q̄ Aug. rn̄det in ep'la ɔt̄ donatiſtas. ⁊ hr̄ ſup illō pſ. quare fremuerūt gētes. diſtiguit. n. diuerſa tpa eccl'ia. Fuit enī tps q̄n aſtiterūt reges aduerſus xp̄3 ⁊ in illo tpe nō ſolū nō dabāt fidelib': ſ ⁊ eos occidebāt. Aliud vo tps eſt nūc: quo reges ītelligūt ⁊ eruditi ſeruiūt dn̄o Jhu xp̄o in timore ⁊c. ⁊ iō ī iſto tpe reges ſunt vaſalli eccleſie. ⁊ iō eſt ali' ſtat' eccleſie nūc ⁊ tc. non tn̄ eſt alia eccleſia.

Deinde q̄ſitū ē de vtutib'. Primo de q̄dā vtute intellectuali. ſ. de vitate. ¶ 2º de vtutib' moralib'. ¶ De vitate q̄ſita ſunt duo. ¶ Primo de fortitudine vitatis. 2º de ɔfirmatōe vitatis. que eſt p iuramentū.

¶ Articul'. 21'.

Circa pmū q̄ſitū ē. vtꝝ veritas ſit fortior inter vinū regē ⁊ mulierez. Et videt̄ q̄ vinū: qa imutat maxime hoīem Itē q̄ rex. qa pellit hoīez ad id qd ē difficillimū. ſ. ad h q̄ ſe exponat piculo mort'. Itē q̄ mulier. qa dn̄at et regib'. Cōt. Eſdre. Fortior ē vitas

R' dō q̄ hec eſt q̄ō ꝓpoſita iuuenib' diſſoluēda in Eſdra. Sciēdū g̃ q̄ ſi ɔſiderem' iſta quatuor ſm ſe. ſc3 uinū. regē. ⁊ mulierē. ⁊ vitatē: nō ſūt ɔpabilia: qa nō ſunt vni' gn̄is: tn̄ ſi ɔſiderēt p ɔpatōem ad aliquē effectū: ɔcurrūt in unū. ⁊ ſic pn̄t ɔpari Hic aūt effect' in quē ɔueniūt ⁊ pn̄t ē imutatio cordis hūani. Qd g̃ int̄ iſta magis imutet cor hoīs vidēdū ē. Sciēdū ē g̃ q̄ imutatiuū hoīs qdā eſt corporale ⁊ aliō ē aīale. ⁊ h ē duplex. ſenſibile ⁊ intelligibile. Intelligibile etiā ē duplex. ſ. pcticū ⁊ ſpeclatiuū. Inter ea aūt q̄ ptinēt ad imutātia nālr̄ ſ'm diſpōnē corpis h3 excellētiā vinū: qd fac per talēta loq. Inter ea q̄ ptinēt ad imutādū appetitū ſenſitiuū: excellēti' ē delectatio: ⁊ pcipue circa venerea. ⁊ ſic mulier ē fortior. Itē ī pcticꝭ ⁊ ī reb' hūaniſ q̄ pōt hō face: maximā ptātē h3 rex. In ſpeculatiuis ſūmū ⁊ potētiſſimū eſt vitas. nūc aūt vires corporales ſbiiciūt virib' aīalib'. vires aīales ītellcūalib': ⁊ ītellcūales practice ſpeculatīs. ⁊ iō ſimpl'r vitas dignior ē ⁊ excellētior ⁊ fortior.

¶ Articul'. 22'.

Secūdo q̄rit vtꝝ accipiens

doctrinam alicuius experimenti ſb iuramento non cōmunicādi: teneat ſeruare iuramētū. ⁊ videt ſic. q̈a ſic obligat⁹ nō dȝ facē aliqd qd̄ vgat ī detrimētū illi⁹ q dedit vl' q docuit h̄ aūt eſſet ſi aliis coīcaret. ḡ ⁊c. Preterea coīcare tale expimētū n̄ tēt ex pte ſalutis eterne alicui. Cū ḡ non teneat alteri coīcare nō dȝ ſic obligat⁹ coīcare. ¶ Contra. Nō coīcare ſalubre remediū ſiue qdcūq; bonū eſt ↄ̄t caritatē. ḡ ⁊c. ¶ R°. al'r dō ē hic ſimplr̄ ⁊ alr̄ in caſu. ſimplr̄ loquēdo nō tēt: ſ; male fecit iurādo. iuramētū. n. nō ſolū amittit vī qñ iuramētū ē illicitū: ſ; iurādo peiorat: q̈a iuramētū obligās dȝ hēre iudiciū iuſticiā ⁊ vitatē. ſ; ⁊ ſi iuro qñ aliqd qd̄ licet mihi nō facē. puta n̄ ire ad eccl'iā: n̄ licȝ tñ iurare. q̈a lȝ ſit mihi licitū p aliquo tpe nō facē vl' dimittē hi⁹ bonū qd̄ ē ad eccl'iā ire. nō tñ licet mihi iuramētū interponere: ⁊ aīūȝ obfirmare ad aliqd̄ bonū non faciēdū. q̈a h̄ eſt facē ↄ̄t ſpȝ. ſ. ⁊ iō iuramētū ↄ̄t oē id qd̄ eſt de gn̄e bonoꝝ ē illicitū: ⁊ n̄ ē ſuādū. tñ ī caſu ſuare tēt. puta ſi ille vl' ali⁹ ſufficiēs medic⁹ pn̄s eēt ⁊ parat⁹ eēt curare ⁊ uti illo expimēto in ſalutē corpalē alioꝝ. ⁊ ſic pȝ ſolutio ad obiecta.

Deinde q̄ſitū ē de vtutibus moralib⁹. Et p̄ de vtutib⁹ ſm ſe. ¶ 2° ſpāl'r de quodā actu iuſticie. ſ. de reſtitutōe.

¶ Articul⁹. 2ȝ⁹.

Circa p̄m q̄ſitū ē vtꝝ vtutes morales ſint ↄnexe. ⁊ vr̄ q nō. q̈a acqrūt ex actib⁹ q ſūt diuiſi ⁊ diſtīcti. ḡ poteſt acqri vna vt⁹ ſine alia. ¶ Preterea Aug. dic. Nihil ↄ̄t dīnā ſnīaȝ dic q dicit q q hȝ vnā n̄ hȝ oēs. ¶ Preterea vtutes habēt ex ↄſuetudine q̄ reqrit tp̄us.

R° dō ſm oēs ſcōs q ſic. ſ; loquēdo de vtutib⁹ in coī duplex rō aſſig̃t a diuerſis. ſm q diuerſimode locuti ſūt de vtutib⁹. vtutes. n. cardinales dupl'r accipiūt ab aliqb⁹. Quidā. n. dicūt vtutes eē quoſdā modos generales q requirūt in oī vtute. puta q fortitudo ē q̄cūq; firmitas aī ī quibuſcūq; reb⁹. tēpantia ē moderātia aī in oīb⁹ reb⁹. ⁊ ſic de aliis. Et ſm iſtos necē ē q vtutes ſint ↄnexe. q̈a iſti modi gn̄ales reqrūt ī oī vtute. ⁊ ſi aliqd̄ hoꝝ defuerit n̄ ē vt⁹ aliq q̈a ſi tēpātia rectitudinē n̄ hēat q̄ ē iuſticia: vl' nō hēat aī firmitatē q̄ ē fortitudo. ⁊ ſic de aliis. nō ē vt⁹. ⁊ hūc modū aug⁹. ponit. 3. de trini. ⁊ magr̄ in. 3. ſnīaꝝ. Alii aūt accipiunt diſtinctōeȝ harū vtutū ſm determinatas mās. ſic Ariſt. ⁊ peripatetici. vn̄ prudētia ſm phm nō ē recta rō oīb⁹. ſ; ſolū ī agibilib⁹. ſil'r iuſticia n̄ dic rectitudinē aī circa ī q̄ſitōeȝ oīum cāꝝ. ſ; tm̄ circa ↄmutatōes ⁊ diſtributōes ⁊ actōes hūanas: q̄ ſunt ad alterū. Fortitudo etiā dic firmitatē aī nō circa oīa: ſ; circa ea ī qb⁹ ē difficillimū aīūȝ fortē hēre. ſ. circa picula que ſunt in bellis. tēperantia vo eſt circa ea in qbus difficillimū ē aīum moderare. ſ. circa delectatōes guſt⁹ ⁊ tact⁹: que ſunt maxime delectatōes: nō in quibuſcūq; aliis ↄcupiſcētiis. ſicut ſciē vel pecunie. ⁊ ſic etiā loquēdo d̄ vtutib⁹ vtute morales ſūt ↄnexe. c⁹ ↄnexiōis rō accipit ſm̄ phȝ ex pte prudētie: q̈a nulla vt⁹ pōt hēri ſin̄ prudētia. ⁊ īpoſſibile ē

hēre prudētiā ſine ꝟtutibꝰ moralibꝰ
cuiꝰ rō eſt: qa prudētia nihil aliud
ē q̄ʒ recta rō agibiliū. Impoſſibile ē
aūt rectā rōnē hēre circa aliqđ niſi
ex recta rōe circa pͥnª. pͥnª autē agi
biliū ſūt fines ꝟtutū. ⁊ circa fines
ꝟtutū nullꝰ bn̄ ſe hʒ niſi p hītuʒ illiꝰ
ꝟtutꝭ. ⁊ ſic necͤe eſt ꝙ prudētia hēat
ſecū alias ꝟtutes morales. ſilr alie n̄
pn̄t hēri ſine prudētia. Pōt. n. aliqſ
hr̄e iclīatōeʒ nālē ad actꝰ alicꝰ ꝟtutꝭ
ſin̄ prudētia. ⁊ q̄to hʒ maiorē incli
natōeʒ ſine hītu ꝟtutꝭ: tāto peiꝰ ē: ⁊
plus īpingē pōt ſine prudētia. ſic pʒ
de illo q hʒ fortitudinē nālē ſine di/
ſcretōe ⁊ prudētia. Et iō dic̄ Gre.
Cetere ꝟtutes niſi ea q̄ agūt prudē/
ter agāt ⁊c. Eſt ⁊ alia rō ɔnexiōis ī
ꝟtutibꝰ ḡtuitis ꝓpter caritatē ī qua
ɔnectūť: qa q hʒ caritatē hʒ oēs ꝟtu
tes gratuitas. ⁊ ſilr q hʒ vnā hʒ ca
ritatē. Ad pͥm̄ ḡ dō ꝙ actꝰ nō ſūt
diuiſi ſm ꝟtutes. qa nō pōt eē actus
tēpantie ſine actu fortitudinis: nec
fortitudinis niſi cū actu tēpantie ⁊c
Ad 2ᵐ dō ꝙ h̄ dr̄: qa n̄ pbať per
auctoritatē biblie. Ad 3ᵐ dō ꝙ n̄
dicūť morales a ɔſuetudine ſ; a mo
re. ⁊ dato ꝙ indigeāt tpe: tn̄ nō ha
bebit ꝟtutē niſi ſit prudēs.

Deinde q̄ſitū ē de reſtōne: q̄
ē actꝰ iuſticie. Et circa h̄ q̄ſi
ta ſūt tria. Primo de illꝭ
q ꝓpter ptes ſunt ex̄ citates. 2° d̄
eo q mala fide lōgo tpe pſcripſit.
3° de eo q aliena ɔſupſit.

Articulꝰ. 24ꝰ.

Circa pͥm̄ q̄riť vtꝝ expulſi ꝓ/
pter ptes poſſint expetere
bona ſua ab illis q ſunt in ciuitate
manētes. ⁊ vr̄ ꝙ non. qa mlti d̄ his
q ſūt ī citatē clpā n̄ hūerūt ad eoꝝ
expulſionē. ⁊ ſic puniref aliq p clpa
alteriꝰ. Preterea expl'ſi fuerūt ɔtra
ptē eccl'ie. ⁊ ſic iuſtū bellū. ḡ actio ē
ɔt eos. ⁊ ſic dāna eis n̄ ſūt reſtituē
da. Preterea ſʒ phʒ cū mutať ordo
citatꝭ nō remanʒ eadē citas. ſ; cum
mutať dn̄iū ⁊ pͥncipatꝰ: mutať or/
do. ⁊ ſic nō eſt eadē ciuitas. ḡ expl'ſi
nō ptinēt āmodo ad citatē q̄ prius
erat. ḡ nō teneť eis ad reſtōnem.
Contͣ. Qui ſpoliať a raptore pōt
repetē ⁊ accipe ea q̄ ſūt ſibi ablata
ḡ ⁊ illi expulſi. Rx° dō ꝙ aut ſunt
expulſi iuſte. ſ. ꝓpter eoꝝ clpaʒ. ⁊ ſic
nō pn̄t repetē amiſſa. aut iniuſte. i.
ſine culpa ⁊ ſine debito ordine iuſti
cie. ⁊ ſic pn̄t repetē. Si aūt hn̄t ſupi
orē: debēt p ſupiorē petē ſibi rſtitui
ſi aūt n̄ hn̄t ſupiorē: ipimet poſſūt ſi
pn̄t recupare. Ad pͥm̄ ḡ dō ꝙ nō
puniť ſic aliqs p pc̄ō alteriꝰ: ſ; p ſuo
qa maiores oīa faciūt auctoritate ⁊
fauore ppl'i. ⁊ ſic pplus ī fauēdo ma
iorib' fuit in culpa. Preterea illud
intellr̄ de pena ſpūali: q̄ nullꝰ puniť
ſine ppa culpa: nō de corpali qua fre
quēter vnꝰ p alio puniť. Ad 2ᵐ
dō ꝙ īquātū iuſte agūt ſūt p eccl'ia
in q̄ᵐ iniuſte ɔt eccl'iā. Ad 3ᵐ dō
ꝙ ſic ſunt eedē pᵉ manifeſtuʒ eſt ꝙ
tenēť ſibi. Alie oīo nō teneť.

Articulꝰ. 25ꝰ.

Secūdo q̄rebať vtꝝ ille qui
mala fide pſcripſit teneať
ad reſtitutōeʒ. ⁊ uideť ꝙ n̄
qa lex dic̄ ꝙ q etiā mala fide pſcri/
bit acqrit dn̄iū. Contͣ. Decre. dic̄
ꝙ teneť: nec acqrit dn̄iū. Rx° dō
ꝙ circa h̄ ē ɔtrietas iuris ciuilis ⁊
canōici. qa ſʒ ius cile tal' pſcripᵒ rēt

ſm ius canonicū talis ꝑſcribē n̄ pōt
Et rō hꝰꝯtrarietatis eſt qa aliꝰ ē fi
nis quē intēdit ciuilis legiſlatoꝛ.ſ.
pacē ſuare ⁊ ſtare int̄ ciues:q̄ īpedi
ret̄ ſi ꝑſcriptio nō currēt.qcūqꝫ enī
vellꝫ poſſꝫ venire ⁊ dicē.iſtud fuit
meū quocūqꝫ tpe.Finis aūt iuris ca
nonici tēdit ad qetē eccl̄ie ⁊ ſalutē
aīarū.nullꝰ aūt in pc̄ō ſaluari pōt:
nec penitē de dāno vel de alieno ni
ſi rō penſet.Et iō dō ē ꝙ ſi qs ꝑſcri
bat bona fide poſſidēdo nō tet̄ ad
reſtōnē:etiā ſi ſciat alienū fuiſſe pꝰ
ꝑſcriptōez:qa lex pōt aliquē ꝓ pc̄ō
⁊ negligētia punire in re ſua:⁊ illā
alteri dare ⁊ cōcedē. ſꝫ q mala fide
ꝑſcribit:tet̄ emēdar̄ ⁊ ſatiſfacē red
dēdo damnū qd̄ intulit. ❡Ad pᵐ
ḡ dō ꝙ v̄ū eſt ꝙ oīa ſūt ꝑncipū ad
gubernādū nō ad retinēdū ſibi vl̄
ad dādū aliis.et ſi q̄ leges tales ſūt
tyrānice ſūt:⁊ nō abſoluūt a ꝯſcīa
ſꝫ a foro iudiciali ⁊ violētia.

❡Articulꝰ.26ꝰ.

T Ertio q̄rebat̄ vtrū ille q rē
alienā ꝯſūpſit teneat̄ ad re
ſtōnē.⁊ videt̄ ꝙ nō. qa ille
cuiꝰ res fuerat nō hꝫ actōez ī ꝯſūpto
rē.ītellige ſi ius hꝫ caſū ī ꝑſcriptōe
❡Cōt̄. Iſte mala fide poſſedit alie-
nū qd̄ ꝯſūpſit. ❡Rꝰ dō ꝙ tet̄.cꝰ rō
ē:qa qlꝫ tet̄ ad faciēdū iuſticiā alt̄i.
ꝯſiſtit aūt iuſticia ī q̄dā equalitate
vn̄ niſi reītegret̄ equalitas:nō pōt
aliqs eē iuſtꝰ.Ineq̄litas aūt fuit ꝙ
ꝯſūpſit rē n̄ ſuā.⁊ iō opꝫ ꝙ reddat
❡Ad pᵐ ḡ dō ꝙ lꝫ nō hēat actionē
in eū q ꝯſūpſit ſm ius ciuile. hꝫ tn̄
ſm ius diuinū:cuiꝰ finis eſt ſalꝰ aīaꝝ.
⁊ iō ei repugnat.

❡Deinde q̄ſita ſūt de officiis
quatuoꝛ. ❡Primo de officio expo-
ſitoꝝ ſacre ſcripture. ❡Secundo
de officio ꝑdicatoꝝ. ❡Tertō de of
ficio ꝯfeſſoꝝ. ❡4° de officio vicari
oꝝ.

❡Articulꝰ.27ꝰ.

C Irca pmū q̄ſitū ē vtꝝ oīa
q̄ doctores ſcī dixerūt ſint
a ſpū ſcō. ⁊ vr̄ ꝙ nō. qa in
ſuis dictis ſūt aliq̄ falſa.nā ī ſuis ex
poſitōibꝰ qn̄qꝫ diſſonāt.nō pōt aūt
eē verū qd̄ diſſil̄e vel diſſonū ē:qa
vtꝛqꝫ ps ꝯtdictōis n̄ pōt eſſe v̄a.
Cōt̄.Ad eūdē ptinet facē aliqd ꝓpt̄
finē ⁊ ꝑducere ad illū finē.Sꝫ finis
ſcripture q̄ ē a ſpū.ſ.ē erudiᵒ hoīꝫ.
hec aūt eruditio hoīꝫ ex ſcripturiſ
n̄ pōt eē niſi ꝑ expōnes ſcōꝝ.ḡ expo
ſitōes ſcōꝝ ſūt a ſpū.ſ. ❡Rᵒ dō ꝙ
ab eodē ſpū ſcripture ſūt expoſite ⁊
edite.vn̄ dr̄.i.ad coꝛ.2.Aīalis hō n̄
ꝑcipit ea q̄ dei ſūt.ſpūal̄ aūt.ꝛc. Et
ꝑcipue q̄tū ad ea q̄ ſūt fidei.quia fi
des donū dei ē.⁊ iō īterp̄tatio ſer-
monū numēat̄ inter alia dona ſpūs
ſcī.i.ad coꝛ.12. ❡Ad pᵐ ḡ dō ꝙ grē
gratis date n̄ ſūt hītꝰ:ſꝫ ſunt qdaꝫ
motꝰ a ſpū.ſ.al̄ ſi eēnt hītꝰ:ꝓpha qn̄
vellꝫ ꝑ donū ꝓphie reuelatōez hērꝫ
qd̄ falſuꝫ ē.⁊ iō de aliqbꝰ occl̄tis reue
lādis alīn̄ tāgit̄ mēs a ſpū.ſ.⁊ alīn̄ n̄.
ſꝫ aliq̄ eis occultāt̄.vn̄ dixit helyſeꝰ
4.R.3.⁊ dn̄s celauit a me.Aln̄ etiā
aliq̄ dicūt a ſeipſis.ſic pꝫ de Nathā
q ꝯſuluit Dauid ꝙ edificarꝫ tēplū.
poſtea aūt a dn̄o rep̄hēſus ⁊ q̄ſi re
tc̄ꝰ ꝓhibuit hꝰ ipſi Dd̄ ex pte dei.hꝫ
tn̄ tenēdū ē ꝙ qcqd ī ſacra ſcript̄a
ꝯtinet̄ veꝝ ē.al̄ q ꝯt̄ h ſentiret eēt
hr̄ticꝰ.expoſitoreſ aūt ī aliis q̄ n̄ ſūt
fidei multa ex ſuo ſenſu dixerūt. ⁊
iō ī his poterāt errare. tn̄ dicta ex-

poſitoꝝ neccitatē ñ īducūt: vt necce ſit eis credē. ꝫ ſolū ſcriptura canonica q̄ in veteri ⁊ in nouo teſtō ē.

¶Articul⁹.28⁹.

DEinde q̄ſitū eſt de p̄dicatorib⁹. Et circa h̄ q̄ſita ſunt duo. Primo vtrū aliqs poſſit p̄dicare ꝓpa auctoritate: ita vt liceat p̄dicare ſine licētia prelati Et videt̄ ꝙ ſic. qa p̄dicare eſt bonū alii facē. Sꝫ debem⁹ bonū opari ad oēſ. ad gal. 6. ḡ ꝛc. ¶Preterea dr̄ Ec. Unicuiqꝫ mādauit deus de ꝓximo ſuo. ḡ ꝛc. Cont̄. Ad ro. 10. Quō p̄dicabūt niſi mittāt̄. ḡ ꝛc. ¶R̄ſ⁹ dō ꝙ null⁹ quātūcūqꝫ ſcīe magne vel quantecūqꝫ ſanctitatis niſi miſſus a deo vel a p̄lato p̄dicare pōt: qa nullū agēs natū eſt agē niſi ſup̄ debitā māā. Predicatio aūt ē exhortatio ⁊ doctrina ſi ſit publica reſpiciēs totā eccleſiā ⁊ cura publica ecclīe cōmiſſa ē p̄latis. ⁊ iō null⁹ dꝫ aliquid exercē qd̄ reqrat auctoritatē publicā niſi auctoritate p̄lati. Ad p̄ᵐ ḡ dō ꝙ qlibꝫ lꝫ facē bonū ſibi ꝓportionatū. ñ aūt qdcūqꝫ bonū. ¶Ad 2ᵐ dō ꝙ mādauit de⁹ monē proximuꝫ p̄uata monitōe ⁊ familiari.

¶Articul⁹.29⁹.

SEcūdo vtrū aliqs ꝓhibit⁹ a principe ſeculari debeat dimittē p̄dicatiōeꝫ. Et videt̄ ꝙ ñ. Nolite timē eos q occidūt corp⁹ dr̄ p̄dicatorib⁹. ḡ timore p̄ncipū ñ debēt dimittē. Pretēa act. 4. Deo opꝫ magis obedire q̄ hoīb⁹ Sꝫ de⁹ p̄cipit p̄cipue p̄latis ꝙ p̄dicēt. 2. ad Thi. 4. Predica vbū. ḡ ꝛc. ¶Pretēa null⁹ dꝫ obedire alicui ī eo in quo peccat p̄cipiēs. Sꝫ p̄nceps peccat ꝓhibēdo h̄. ḡ ꝛc. Cōt̄. Act .13. Quia repuliſtis regnū dei ꝛc. Pretēa Mat. 10. Si vos pſecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. ¶R̄ſ⁹ dō ꝙ hic eſt op⁹ duplici diſtinctōe. qa qñ aliqs ꝓhibet̄ p̄dicare vel ꝓhibet̄ ſolū a tiranō. aut ſil a tirāno ⁊ populo. Si p̄mo mō ſic cū de multitudine ſint aliq q audire volūt: nō eſt dimittēda p̄dicatio: ḡuiſ ſic ſit moderāda quo ad tpa ⁊ loca: vt ex timore ad tirānū nō īpediat̄ ⁊ qñqꝫ etiā tūc licēt p̄dicare occlte p domos. ſic ap̄los legit̄ factū. Si 2° mō tūc dꝫ cedere p̄dicatoꝛ ⁊ fugere ad alia loca ſm mādatū dn̄i. Et h̄ etiā Greg⁹. dic̄ in dyalogo. ꝙ qñ oēſ ſūt mali ⁊ indurati: dꝫ eis dicē illō ap̄li. Quia repuliſtis a vobis regnū dei ꝛc. Alia diſtinctio ē hic hn̄da: qa p̄dicatoꝛ aut hꝫ curā aīaꝝ: aut nō. i. p̄dicat ex neccitate officii: aut ꝓpria ſpōte. Si p̄ mō ſic nō debet dimittē gregē etiā ꝓpter p̄iculū mortis. dūmō poſſit aliqd bonū facē remanendo cū grege. Si 2° mō ſic etiā ſi poſſet ibi inter tales fructificare ñ tēt̄ ibi ſtare: nec ad ponēdū aīam ſuam niſi in caſu. puta ſi aliqs vellet corrūpe fidē. ⁊ tc̄ vbi fides piclitaret̄ teneret̄ aīaꝫ p frīb⁹ ponere: qa hoc ē in p̄cepto in tali caſu. Si aūt nō imminet talis caſus: ſic eſt in ꝯſilio: qa oīa ꝯſilia ī caſu ſūt ī p̄cepto. ¶Ad p̄ᵐ ḡ dō ꝙ de⁹ p̄cipit p̄dicare: tñ ordinate. ⁊ eo mō vtile quo ſit ſaluti aīaꝝ. Ad 2ᵐ dō ꝙ ñ ē aliqd dimittēdū qd̄ ſit ſ̄m deū timore mort Qꝛ ſi aliqs ſine cā ⁊ ſine neccitate ſe īgerat ad p̄iculuꝫ: ñ ſit ſapiēter. Ad tertiū dō ꝙ falſum eſt. Nā ſm

Aug. aliqñ ĩpator peccat ꝑcipiēdo q̄ deuot⁹ miles nō peccat obediēdo maxīe ſi militi ñ ɔſtet illō eē pctm̄.

Articul⁹. 30⁹.

Tertio vtrū liceat ꝑdicatoribus recipere elemoſinas ab vſrariis. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. i. ad Cor. 9. Si nos nobis ſpūalia ſemina m⁹ ⁊c. Preterea ius nāle h3 ꝙ hō uiuat ō labore ſuo. dign⁹ ē. n. opari⁹ ⁊c hꝰ enĩ ɔceſſū ē hoĩ a creatore. In ſudore ⁊c. gñ. 3. Cont̃. Uſrarii nihil hñt niſi qō ē alienū. Rñ° dō ꝙ de rapina vſe ⁊ hi⁹ in gñali loquēdo nō pōt fieri elīna. Iſa. 61. Odio hñs rapinā ĩ holocauſtū. tñ ĩ ſpāli caſu ꝑdicatorib⁹ q ꝑdicāt vſrariis ⁊ monent eos reſtituē: licitū eſt accipe. ⁊ hec eſt vna rō. Alia ē qñ nō hñt al' vñ viuāt: ⁊ in extrema neceſſitate oĩa ſūt coĩa: ⁊ ab oĩb⁹ licite accipe ad ſuſtētatōe3 ⁊ neceſſitatem.

Articul⁹. 31⁹.

Deinde q̄ſitū fuit de officio ɔfeſſoꝝ. vtꝝ aliquis poſſit ɔfeſſiōes audire de indulgētia dñi pape ſine volūtate ꝓprii ꝑlati. ⁊ videt̃ ꝙ nō: qa qlib3 tenet̃ ɔfiteri ꝓpo ſacerdoti. g̃ ⁊c. Preterea papa nulli ꝑiudicat ꝓpter aliquā indulgētiā. Cōt̃. Papa ē ſup oēs. g̃ cui uult qd ⁊ quātū vult: pōt ɔmittē ⁊ indulgē. Rñ° dō ꝙ qdā dicūt q̄ glz ſacerdos pōt abſoluē quēl3 a quol3 pc̄ō. ⁊ l3 ñ bñ faciat abſoluēdo: tñ abſolut⁹ ē. ⁊ rō hoꝝ fuit qa ſil' dat̃ pſbro in ſua ordinatiōe ptās ɔſecrādi corp⁹ xpi: ⁊ ptās clauiū. ⁊ iō ſic pōt ɔſecrare quāl3 hoſtia3: ita pōt abſoluē quēl3. S3 hꝰ eſt erroneū qa null⁹ pōt abſoluē ꝓpa auctoritate niſi eū q ē aliquo mō ſibi ſbdit⁹: qa act⁹ fiūt ĩ mā ꝓpa: ⁊ abſolutio ſacrālis h3 iudiciū ānexū. ⁊ hꝰ. ſ. iudiciū non ē niſi ĩ ſbditos ⁊ ĩferiores. Qui g̃ nō h3 ſbditū nō pōt abſoluē ⁊ ſic iuriſdictio dat mā3 ſacerdoti determinatā. ſec⁹ aūt ē de hoſtia q̄ ē mā determĩata. Cui g̃ nulla cura ɔmittit̃ h3 clauē ligatam. vt iuriſte dicūt. ſ. qa nō h3 oīo mā3. Alii dicūt ꝙ null⁹ pōt etiā auctoritate ſupioris ꝑlati abſoluē ſbditū inferioris ꝑlati ɔtra volūtatē ipſi⁹. puta non pōt auctoritate epi ɔtra volūtate3 ꝓchialis aliquē abſoluē. Hoc etiā ē erroneū. qa ad abſoluēdū reqrit̃ ptās ſacerdotalis ⁊ iuriſdictio. eps aūt h3 ĩmediatā iuriſdictōe3 ĩ oēs. Uñ epūs pōt oīu3 ɔfeſſiones audir̃ etiā ɔt̃ volūtatē pſbri ꝓchialis. ⁊ ſil'r etiā ille cui epſ ɔmittit. ⁊ multo magis ſi papa ɔmittit. Tñ archiepſ qa nō h3 ĩmediatā iuriſdictōe3 ĩ oēs ſui archiepāt⁹: niſi ex appellatione: nō poſſet alicui dare licentiā vel auctoritatē audiēdi ɔfeſſiones ɔt̃ volūtatē epi ⁊ dyoceſani ſuffraganei. Ad ꝑmū g̃ p3 ꝑ ea q̄ dicta ſūt. qa eps ⁊ papa pl⁹ pōt q̄ ſacerdos. Ad 2ᵐ dō ꝙ hꝰ nō ē ĩ ꝑiudiciū ſ; in auxiliū. qa audire ɔfeſſiōes nō eſt ſtatutū in fauorē ſacerdotū. alias eēnt multū infideles ſerui: ſꝫ ꝓpter honorē ſacerdotū confiteri pc̄ā eſſ3 neceſſariū. ſ; hꝰ ē ĩtroductū ad ſalutē aīaꝝ.

Articul⁹. 32⁹.

Deinde q̄ſitū fuit de officio vicarioꝝ. vtrū vicari⁹ alicui⁹ poſſit vices ſuas ɔmittē alteri

⁊ videt̄ ꝙ ſic. qa effect⁹ hn̄s ꝟtutem cauſe poteſt in ea in q̄ poteſt cauſa. ¶ Cont̄. Quia h̄ videt̄ eē ꝯtrariū illi ꝓb. 27. Diligēter agnoſce vultū pecoris tui. ¶ R̄ñ° dd̄ ꝙ ille q ꝯſtituit̄ vicari⁹ nō pōt totā ſuā poteſtatē ꝯmittē: ſ pōt partē. qa ītētio ꝯmittētis ē vt exequat̄ ſm ꝙ pōt ille cui ꝯmittit. ⁊ forte talis nō pōt totū facere qd̄ ſibi ꝯmittit̄. ⁊ iō pōt aliqd alteri ꝯmittē. ¶ Ad p^m g̃ dd̄ ꝙ effect⁹ nō h̄ʒ ſemp totā ꝟtutē cauſe: niſi eēt eps. ¶ Ad z^m dd̄ ꝙ h̄ ipm facit vt cognoſcat vultū pecoris.

¶ Articul⁹. 33⁹.

Deinde q̄ſitū fuit de ptinētibus ad culpā. Et p̄ de pc̄t̄is z° de penis. ¶ De p̄ q̄ſita fuerūt duo. Primo de ptinētib⁹ ad culpā originalē. z° ad culpā actualē. De pc̄ō originali q̄ſitū fuit vtrum t̄ducat̄ p t̄ductōēʒ ſeīs. ¶ R̄ñ° dd̄ ꝙ ſic. qa pc̄m̄ originale ē pc̄m̄ nature ⁊ nō attīgit pſonā: niſi inquātū ē ī tali natura. tota aūt hūana nā ē ſic vn⁹ hō: vbicūqʒ g̃ illa nā repit̄: ibi ē pc̄m̄ nature: qd̄ ē originale. Nō ꝙ pcuſſio h̄ʒ rōnē culpe nō inq̄tū ipſi⁹ man⁹: ſ inq̄tū fit a p̄n° volūtatꝭ.

¶ Articul⁹. 34⁹.

Deinde q̄rebat̄ de cl'pa actuali. Et p̄ de pc̄ō cogitatōiſ duo fuerūt queſita. Primo vtrū ꝯſenſus ī delectatōēʒ ſit pc̄m̄ mortale. ¶ R̄ñ° dd̄ ꝙ hic nō q̄rit̄ de ꝯſenſu in delectatōēʒ act⁹: quia hic plane mortale ē. Sʒ de ꝯſenſu ī actū cogitatiōis tm̄. ſic cū aliqs cogitat delectatōēʒ fornicatiōis: ⁊ delectat̄ ⁊ placet ſibi hec cogitatio. Eſt g̃ duplex cogitatio delectatōis vel ꝓpter ipām cogitatōēʒ. vl' ꝓpt̄ rē cogitatā. Prima eſt cū qs cogitat de triāglo vel de bellis regis nō ꝓpter regē: ſ ꝓpter ipāʒ cogitatōēʒ. z^a ē cū delector cogitando de amico ꝓpter ipm q ſit mihi p cogitatōēʒ. ⁊ in cogitatione pn̄s. Sic g̃ cogitatio pōt̄ cogitari vt delectās put ē cogitatio. ⁊ ſic non eſt pc̄m̄. ſic ſi debeo narrare de fornicatōe: ⁊ occurrunt pulchre vie ⁊ delector. Si aūt cogitatio eſt delectās ꝓpter rē cogitatā: ī poſſibile ē ꝙ hic ꝓcedat niſi ex amore fornicatōis. ⁊ iō ꝯſentire in eā ē ꝯſentire ī amorē ⁊ ī vſū rei illicite. ⁊ iō ē pc̄m̄ mortale. ¶ Articul⁹. 35⁹.

Secūdo de ſuſpitōe. vtrū ſit pc̄m̄ mortale. ⁊ vr̄ ꝙ ſic. talib⁹ enī ꝯminat̄ dn̄s. Iſa. 5. Ue q dicitis ꝛc. Cont̄. Sup illud Nolite an̄ tps iudicare. dic̄ glo. ꝙ ē veniale pc̄m̄. ¶ R̄ñ° dd̄ ꝙ in illis q̄ ſunt mortalia pc̄ā ex gn̄e: mot⁹ impfecti nō ſunt pc̄ā mortalia ſ venialia. Adulteriū enī ē mortale. ſ. qn̄ ē ꝯpleta volūtas. nō aūt qn̄ ē īcōpleta. nō. n. glʒ mot⁹ ꝯcupīe ē pc̄m̄ mortale. Iudiciū aūt ē duplex. ſ. de reb⁹ ⁊ de pſonis. Iudiciū de reb⁹ ſemp ē mortale pc̄m̄. puta dicē ꝙ dare elemoſinā ſit malū. Iudiciū aūt de pſonis lʒ qn̄qʒ ſit falſū: non tn̄ ſemp eſt pc̄m̄: niſi qn̄ eſt oīo temerariū. Un̄ Aug. in ſermone dn̄i in mōte. Si erram⁹ in iudicio pſonaꝝ nō errem⁹ ī iudicio rerū. ſ qn̄ ex leui re iudiciū ꝓcedit firmū ī corde: aln̄ ē pcʒ mortale qa ē cum ꝯtēptu ꝓximi. ſuſpicio aūt ē qd īpfectū ī gn̄e iudicii. ⁊ iō ē

ipfect⁹ mot⁹. ⁊ iō ñ ē mortale ex gñe q̄uis ſi fiat ex odio erit alñ mortale. Ad p^m ḡ dō φ q dic̄ bonū malū ⁊c̄ ñ ſuſpicat̄ ſ̄ iudicat. ⁊ ideo peccat.

Articul⁹. 36⁹.

Deinde q̄ſita fuerūt de pctō opis tria. Primo vtrū liceat vti ſortib⁹: maxime in aptiōe libroꝝ. R° dō φ ſors ppe eſt iudiciū: qd̄ exqrit̄ ex aliquo ab hoīe facto ad ingredū occltū. Dico aūt φ ab hoīe facto: qa q̄rere de factis ab aliis ñ ē ſors. ſ̄ aut auguriū aut aliquid aliud. vt qñ aliqs fac: ſic̄ geomātici ⁊ cū taxillis: ⁊ de feſtucis: ⁊ in apertōe libroꝝ. Hec aūt fiūt ad tria. aut ad ingrēdū volūtatē: aut ad ꝯſultādū dubiū: aut ad diuidēdū. ⁊ ſic ſumit̄ triplex ſors. ſ. diuiſoria. ꝯſultoria. ⁊ diuinatiua. Aliq faciūt has quaſi ꝯmittētes fortune. ſic̄ cū qs nō videt̄ debē ire: tñ ponam⁹ qs debeat ire. ⁊ h̄ aliqñ vana aliq ītētōe exqrēdi iudiciū alic⁹ rei. ſicut qdā ad ingrēdū iudicium aſtroꝝ exqrūt: ſic̄ geomātici qui dicūt φ ſm motū celi man⁹ mouet̄. ⁊ ſic eſt pctm̄. Aliq intēdūt ſcire iudiciū dyaboli. ſic̄ Nabuchodonoſor. ⁊ h̄ eſt ſacrilegiū. Aliq iudiciū diuū ⁊ ſic nō ſemp eſt pctm̄. Et ſic ſorſ diuinatoria quatuor h̄z grad⁹. ⁊ p̄mo mō aliqñ ē leue pctm̄. vel nō ē pctm̄ 2° mō pctm̄ eſt ⁊ 3°. ⁊ 4° nō ſemper pctm̄ eſt. ſ̄ qñ quis nō ex neceſſitate fac. qa ſic eſt tēptare deū. 2. paral. 2. Cū ignoram⁹ qd agere ⁊c̄. vel qñ ſiñ debita deuotōe. ſic̄ Beda Actuū. i. qñ aliquis res ſacras ꝯuertit in res tpales: ſic̄ cū apit libros p tpalibus: vel qñ de eo qd̄ eſt ſup nos. ſic̄ qñ qs nō ꝯcordat. qa hoc eſt facē iniuriā ſpūi ſancto: q credit̄ firmiter eē in eccleſia: vl̄ i collegiis. tñ i electōe ſeculariū nihil p̄hibet ſortib⁹ vti.

Secūdo de retētōe ſuperfluorū. vtrū ille q nō dat ſupfluū qd̄ h̄z p deo peccet. dic̄ enī Aug. φ qui retinet ⁊c̄. ſic̄ ſup in 8°. qolibet. 3° de pplexitate. vtrū aliquis poſſit eſſe pplexus.

Articul⁹. 37⁹.

Deinde queſitū eſt de penis. Et p̄mo de pena tpali. vtꝝ aliqs religioſus expelli debeat ppter peccatū de religiōe: ſi ſit parat⁹ corrigi ⁊ ſuſtinē penā. R° dō φ aplus dicit. Auferte malū ex vobis. modicū enim fermētū ⁊c̄. Aufert̄ aūt aliqs aut p penā corpalem ⁊ p hoc manifeſtū eſt φ auferet̄ etiā ille q vellet penitere quātūcūq: ſic̄ homicida ſuſpēdit̄: quātūcūq peniteat. vel per penā ſpūalē. ⁊ h̄ eccl'ia non facit niſi qs eēt ꝯtumax. Et rō hui⁹ eſt: qa per penā corpalē auferet̄ aliqd tpale: qd̄ pōt recōpēſari per aliquod mai⁹ bonū. ſ̄ bonū ſpirituale qd̄ adimit̄ non pōt recōpēſari. ⁊ iō nō dz religio infligere talē penā quādiu vult corrigi. qm̄ ſicut eſt excoīcatio in eccl'ia: ita eſt expulſio a religione. Et iō dicēdū φ null⁹ eſt niſi ppter ꝯtumaciā expellēdus. ſed eſt ſequeſtrād⁹ in carcē: vl̄ alio mō.

Finit̄ qolibet liber ſancti Thome Venetiis impſſus impenſis Johānis de Colonia ſociiq; eius Johānis Manthen ⁊ Gherretzem. 1476.